CHUFO LLORÉNS

MOȘTENIREA LUI MARTÍ BARBANY

*

Pasiune, prietenie, invidie, onoare
și răzbunare în Barcelona medievală

SUSPANS

SUSPANS

roman istoric

CHUFO LLORÉNS (Barcelona, 1931) a studiat Dreptul, în perioada 1949–1954, dar și-a desfășurat activitatea în lumea spectacolului. Pasionat de istorie, acest autor nu foarte prolific și-a început cariera literară cu peste douăzeci de ani în urmă. Printre operele sale se numără *La otra lepra (Cealaltă lepră); Catalina, la fugitiva de San Benito (Catalina, fugara din San Benito)* și *La saga de los malditos (Saga blestemaților),* care s-au bucurat de aprecierea criticilor literari și a cititorilor. *Moștenirea lui Martí Barbany,* romanul său cel mai ambițios, este rodul a patru ani de intensă muncă de documentare și efort creator.

CHUFO LLORÉNS

MOȘTENIREA LUI MARTÍ BARBANY

*

Traducere din limba spaniolă
MIHAI GRUIA NOVAC

Coperta colecției: Dana MOROIU, Corneliu ALEXANDRESCU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
LLORÉNS, CHUFO
Moștenirea lui Martí Barbany / Chufo Lloréns; trad.: Mihai Gruia Novac. - București: Nemira Publishing House, 2010
2 vol.
ISBN 978-606-8134-48-2
Vol. 1. - ISBN 978-606-8134-55-0

I. Gruia-Novac, Mihai (trad.)

821.134.2-31=135.1

Chufo Lloréns
TÉ DARE LA TIERRA
© Chufo Lloréns Cervera, 2008
© Random House Mondadori S.A., 2008

© Nemira, 2010

Redactor: Nicoleta GHEMENT
Tehnoredactor: Stelian BIGAN

Tiparul executat de Monitorul Oficial R.A.

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări, fără acordul scris al editorului, este strict interzisă și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

ISBN 978-606-8134-48-2

La prețul de vânzare se adaugă 2% reprezentând valoarea timbrului literar ce se virează Uniunii Scriitorilor din România

Soției mele Cristina, căreia îi datorez,
în afară de răsplata de a-i fi tovarăș de viață,
minunata meserie a scrisului.

Nepoților mei, Santi Triginer Valentí
și Nachete Valentí Mercadal, precum
și surioarei acestuia din urmă, Micaela,
care au dat vieții mele o nouă sevă.

DRAMATIS PERSONAE

PERSONAJE

Martí Barbany de Montgrí. Personajul principal al acestui roman.

Bernat Montcusí. Persoană importantă la Curtea contelui și tatăl vitreg al Laiei.

Laia Betancourt. Fiica vitregă a lui Bernat Montcusí.

Eudald Llobet. Soldat, prieten cu Guillem Barbany de Gorb, tatăl lui Martí, iar mai târziu un important cleric.

Baruj Benvenist. Prim-staroste al zarafilor, depozitar al testamentului lui Guillem Barbany. Tatăl lui Ruth.

Ruth. Fiica cea mai mică a lui Baruj.

Ramón Berenguer I, cel Bătrân. Conte de Barcelona și soțul lui Almodis.

Almodis de la Marca. A treia soție a lui Ramón Berenguer I și mamă a trei dintre fiii acestuia.

Ermesenda de Carcassonne. Bunica lui Ramón Berenguer I și vrăjmașă înverșunată a lui Almodis.

Guillem de Balsareny. Părintele spiritual al lui Ermesenda de Carcassonne și episcop de Vic.

Delfín. Pitic și bufon al Curții. Sfătuitor și slujitor credincios al lui Almodis de la Marca.

Aixa. Sclavă cumpărată de Martí Barbany și apoi dăruită Laiei.

PERSONAJE SECUNDARE

Copilăria lui Martí

Emma de Montgrí. Mama lui Martí.

Mateu Cafarell. Un bătrân servitor, care a slujit-o întreaga sa viață pe Emma de Montgrí.

Tomasa. Bătrâna menajeră a Emmei de Montgrí.

Guillem Barbany de Gorb. Tatăl lui Martí, grănicer în slujba familiei Berenguer.

Don Sever. Paroh și primul profesor al lui Martí.

Jofre Ermengol. Prieten din copilărie al lui Martí.

Rafael Munt. Prieten din copilărie al lui Martí.

Curtea de la Barcelona

Ramón Borrell. Conte de Barcelona și soțul Ermesendei de Carcassonne.

Ramón Berenguer al II-lea. Fiul lui Ramón Berenguer și al lui Almodis de la Marca.

Berenguer Ramón. Fratele geamăn al celui din urmă, conte de Barcelona și moștenitor al tatălui său.

Pedro Ramón. Fiul cel mare al lui Ramón Berenguer I, rod al căsătoriei sale cu Elisabet de Barcelona. Frate vitreg cu cei dinainte.

Inés și Sancha. Surorile gemenilor Ramón Berenguer și Berenguer Ramón.

Elisabet de Barcelona. Prima soție a lui Ramón Berenguer I și mama lui Pedro Ramón.

Blanca de Ampurias. A doua soție a lui Ramón Berenguer I, repudiată de acesta pentru a se putea căsători cu Almodis.

Hugo de Ampurias. Conte de Ampurias.

Marçal de Sant Jaume. Aristocrat și prieten cu Ramón Berenguer I.

Gilbert d'Estruc. Gentilom de încredere al lui Ramón Berenguer I și totodată slujitor fidel al soției acestuia, Almodis.

Olderich de Pellicer. Magistratul-șef al Barcelonei.

Gualbert Amat. Șeful nobilimii din Barcelona. Persoană de încredere a lui Ramón Berenguer I.

Odó de Montcada. Episcopul Barcelonei.

Guillem de Valderribes. Notar-șef.

Ponç Bonfill i March. Judecător din Barcelona.

Eusebi Vidiella i Montclús. Judecător din Barcelona.

Frederic Fortuny i Carratalà. Judecător din Barcelona.

Lionor. Prima doamnă a lui Almodis.

Doña Brígida și Doña Bárbara. Doamne de companie.

Hilda. Dădaca gemenilor lui Almodis.

CARTIERUL EVREIESC

Rivká. Soția lui Baruj și mama celor trei fiice ale acestuia: Esther, Batsheva și Ruth.

Esther. Fiica cea mare a lui Baruj Benvenist.

Batsheva. Sora acesteia.

Binyamin Haim. Soțul lui Esther.
Ishaí Melamed. Logodnicul Batshevei.
Shemuel Melamed. Tatăl acestuia.
Eleazar Bensahadon. Al doilea staroste al zarafilor.
Enosh. Negustor.
Avimelej. Vizitiul lui Baruj.
Asher Ben Barcala. Zaraf respectat.
Yuçef. Negustor de sclavi.

ANTURAJUL LUI BERNAT MONTCUSÍ
Conrad Brufau. Secretarul lui Bernat Montcusí.
Fabià de Claramunt. Fostul administrator al fermei fortificate din apropiere de Terrassa.
Edelmunda. Slujnică a lui Montcusí.
Luciano Santángel. Ucigaș cu simbrie.
Adelaida. Doica Laiei.

CURTEA DIN TOULOUSE
Ponce al III-lea de Toulouse. Soțul lui Almodis de la Marca.
Robert de Surignan. Sfetnic al lui Ponce al III-lea.
Abad Sant Genís. Confesorul lui Almodis la Toulouse.

OAMENII DE CASĂ AI LUI MARTÍ BARBANY
Omar. Tată de familie cumpărat de Martí.
Naima. Soția lui Omar.
Mohamed. Fiul lui Omar.
Amina. Fiica nou-născută a lui Omar.
Mariona. Bucătăreasă.

Andreu Codina. Majordom.
Caterina. Jupâneasă.

CĂLĂTORIE

Yeshua Hazan. Starostele negustorilor evrei din Sidón.
Hugues de Rogent. Explorator din expediția care merge de la Sidón în Persia.
Basilis Manipoulos. Căpitanul lui *Stella Maris.*
Hasan al-Malik. Locuitor din Famagusta.
Rashid al-Malik. Fratele lui Hasan, care trăiește în Mesopotamia.
Elefterios. Vizitiu din Famagusta.
Nikodemos. Cumnatul acestuia. Hangiu.
Marwan. Îngrijitorul de cămile al lui Martí.

ALTELE

Abenamar, Abu Bakr ibn Ammar. Poet de renume, ministru al lui al-Mutamid din Sevilla și ambasador la Curtea conților Berenguer.
Roger de Toëny. Mercenar normand, ginerele Ermesendei, căsătorit cu fiica acesteia, Estefanía.
Victor al II-lea. Papă.
Cardinalul Bilardi. Șambelanul papei Victor al II-lea.
Oleguer. Santinelă a palatului.
Florinda. Vindecătoare.
Cugat. Hoț și prieten al Edelmundei.

CASA CONȚILOR DE BARCELONA

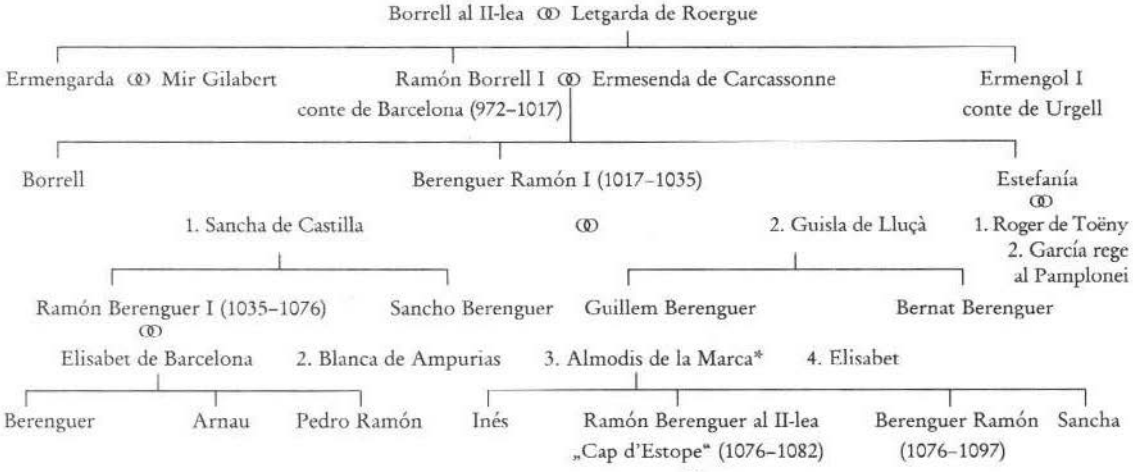

* Căsătorită anterior cu Hugo cel Pios de Lusignan și Ponce de Toulouse, cu care a avut cinci fii, printre care Guillermo al IV-lea și Ramón al IV-lea, conți de Toulouse.

I

PASIUNE ȘI INOCENȚĂ

1

HAITA

Comitatul Gerona, mai 1052

Se lăsa seara. Un grup de cinci călăreți cu o înfățișare aspră și morocănoasă trecea pe o potecă mărginită de fagi, care despărțea comitatul Ampurias de cel al Geronei. Din înfățișarea lor se putea vedea de la o poștă că nu erau vânători cu experiență, ci mercenari dintre cei care puteau fi întâlniți atât de des pe acele meleaguri, gata să-și tocmească spada pentru oricare senior care ar fi vrut să recurgă la asemenea trupe pentru a invada o marcă ori a-și disputa o moșie cu contele din vecinătate. Porniseră la drum foarte devreme pentru a-și omorî plictiseala, cu gândul că a vâna un cerb ori un pui de mistreț va fi o treabă mult mai ușoară decât a-și măcelări semenii într-o bătălie. Cu toate acestea, lipsa lor de experiență îi trăda: nu urmăriseră direcția vântului și nici nu știau să se miște prin desiș fără să rupă ramuri ori să facă

zgomote inutile, motiv pentru care vânătoarea fusese un fiasco. De aceea, sfârșiți de oboseală, flămânzi și supărați, se întorceau la Gerona cu bănuiala că din mijlocul pădurii cerbii, veveritele, mistreții și cocoșii sălbatici își băteau joc de ei și dădeau de veste în gura mare despre lipsa lor de pricepere.

Deodată, cel care părea să conducă grupul a ridicat mâna dreaptă pentru a-și opri tovarășii. Ajutorul său, un munte de om pântecos și cu o mustață stufoasă, s-a apropiat de el.

– Ce se întâmplă, Wolfgang?

Cel numit astfel a făcut un semn înspre înainte și a replicat:

– Oameni!

La un semn al căpeteniei, toți au descălecat și și-au continuat drumul pe jos, ținându-și caii de dârlogi. Puțin după aceea au simțit miros de fum. S-au oprit într-un luminiș și, după ce și-au legat caii de copaci, au înaintat aplecați și foarte atenți de această dată să nu rupă vreo ramură sau să facă orice alt zgomot. Când au ajuns la marginea crângului, s-au oprit din nou și au început să observe locurile. Ce au văzut i-a umplut de bucurie, întrucât presimțeau că nereușita partidă de vânătoare putea să aibă un final fericit. În fața lor se înălța o gospodărie îngrijită, din coșul căreia ieșea fum. Cei care o locuiau erau ocupați cu muncile câmpului. Doi bărbați tocmai potcoveau un perșeron arătos. Animalul era legat cu frâiele de un cârlig din perete. Cel mai tânăr dintre ei îi ținea piciorul stâng din spate îndoit pentru a-i ușura celui mai în vârstă sarcina.

Acesta din urmă, încins cu un șorț de piele, lovea cu un mai capetele netede ale cuielor, încercând să fixeze potcoava pe copita nobilului animal. La dreapta, o fetiță având în mână o biciușcă îndemna un măgar, care, cu ochii legați, străbătea indolent drumul fără sfârșit în jurul roții cu teici. În arman, o bătrână dărăcea lână, în timp ce o altă femeie, care nu mai avea mult până să nască, cernea boabe de grâu într-o sită mare, mișcând-o în ritmul în care își unduia coapsele.

– Gunter, vezi ce văd eu? șopti Wolfgang.

– Aș zice că da și am impresia că ziua asta ar putea fi salvată. Vezi cum își mișcă fundul fata?

– Va fi timp pentru toate. Spune-i lui Ricardo să vină.

Gunter s-a întors și, cu un gest scurt care cerea grabă și liniște, l-a chemat pe unul dintre tovarășii săi care rămăseseră ascunși în spate. Acesta s-a supus fără a face nici cel mai mic zgomot.

Când primul l-a simțit lângă el, l-a întrebat:

– Ai pregătită balestra?

– Întotdeauna o am pregătită, Wolfgang.

– Uită-te bine și spune-mi dacă poți să-l nimerești de aici pe bărbatul care ține piciorul animalului.

– Te referi la cel mai tânăr?

– Da, la el.

– Pot să mă ridic în picioare?

– Da, dar fără să ieși din desiș și numai când îți spun eu.

Individul a măsurat distanța cu privirea, a apucat balestra și, după ce a scos din tolbă o săgeată, a așezat-o în mecanism și a întins coarda.

– Consideră-l mort.

– Nici nu m-aș fi așteptat la altceva de la priceperea ta.

În șoaptă, a dat apoi ordine celorlalți trei.

Planul era simplu, iar factorul cel mai important îl constituia surpriza. Scopul: jefuirea de animale și bunuri, iar dacă era posibilă și satisfacerea poftelor trupești, cu atât mai bine. Poate că astfel nenorocoasa zi de vânătoare ar fi fost uitată.

După ce a verificat dacă toți își ocupaseră pozițiile stabilite, Wolfgang a dat semnalul. Arcașul s-a ridicat în picioare, a pus balestra în poziție de tragere, a ochit și a apăsat pe trăgaci. Un șuierat nu prea puternic a spart liniștea clipei, iar spre surprinderea bărbatului mai în vârstă, tânărul a căzut la pământ, o pată mare de sânge lățindu-se pe cămașă.

Un concert de lătrături a zguduit amurgul.

Soldații s-au grăbit să iasă din desiș. Bătrâna, îngrozită, a lăsat furca din mână și s-a ridicat în picioare, neștiind ce să facă; femeia însărcinată a alergat la soțul ei și, strângându-i capul inert la piept, i-a strigat fetiței: „Fugi, María, fugi!" Cotcodăcitul asurzitor al găinilor care alergau înnebunite s-a împletit cu behăitul speriat al mieilor din ocol. Unul dintre bărbați s-a repezit să o înșface pe fetiță, dar aceasta, cu biciușca pe care o folosise pentru a îndemna măgărușul, i-a ars o lovitură teribilă peste față și a luat-o la fugă spre pădure. Matahala a dat-o la o parte pe femeia mai în vârstă, a pus vârful ascuțit al jungherului la beregata bărbatului cu șorț și a spus cu un accent ciudat:

– Nu faceți zgomot. Dacă ascultați de noi, vom pleca imediat și veți rămâne în viață. Altfel nu veți mai putea povesti nimănui ce vi s-a întâmplat. Și, adresându-se celui care părea să fie conducătorul grupului, a adăugat: Ce facem acum, Wol...?

Vocea lui Wolfgang l-a întrerupt, furioasă.

– Tâmpitule! Ți-am spus de o mie de ori să nu-mi rostești numele!

Celălalt a bălmăjit o scuză.

În acel moment, un câine uriaș, corcitură a o mie de rase, care se afla mai departe, păzind împrejmuirea iepelor gestante, a ieșit din desiș și s-a năpustit asupra celui cu balestra. I-a înșfăcat brațul drept cu fălcile-i puternice și și-a scuturat capul de parcă ar fi vrut să i-l smulgă din umăr. Wolfgang s-a apropiat pe la spate și, cu o mișcare precisă, i-a tăiat animalului beregata. Strigătele bărbatului rănit s-au amestecat cu țipetele fetiței. Aceasta se zbătea cu disperare în brațele bărbatului care o prinsese și care avea pe față o umflătură vineție, urma loviturii de biciușcă. Wolfgang a poruncit:

– Borțoasa și plodul, în șura de paie! Duceți-l pe bărbat înăuntru, ca să vă arate cărămida sub care își ascunde economiile. Nu îi faceți niciun un rău dacă nu e nevoie. Închideți-o și pe bătrână cu el.

Grupul s-a despărțit: Gunter și Ricardo, arcașul, care încerca să oprească cu o cârpă sângele ce îi curgea din brațul sfâșiat, s-au îndreptat spre locuință, în timp ce Wolfgang și ceilalți doi indivizi le târau pe femeia gravidă și pe fetiță în grajd. De îndată ce primii au

intrat pe ușă, i-au și cerut bătrânului să le dea economiile pe care le avea.

– Mi-ați ucis fiul, care era singura comoară din această casă. Avem doar ce vedeți. Luați tot și lăsați-ne în pace. Nora mea e însărcinată.

– Pui de cățea blestemat! Ne iei drept proști? Arată-ne locul în care ți-ai ascuns economiile, că de nu, vei afla ce înseamnă mânia unui normand!

– Vă repet că nu am nimic.

– O să te fac eu să-ți aduci aminte!

După ce și-a proferat amenințarea, Gunter a smuls laibărul care acoperea trupul femeii, lăsând la vedere cărnurile ofilite.

Bărbatul, care trebuie că fusese în tinerețile sale un om voinic, l-a înfruntat pe cel care o ultragiase pe femeia lui, dar cel cu balestra l-a doborât pe țăran, lovindu-l cu o sapă în spate. Femeia țipa, înspăimântată. Celălalt s-a înverșunat pe cel căzut, începând să-l lovească fără încetare și fără măsură, până când a făcut din capul acestuia o rană vie.

– Zgârciobi afurisiți, mai bine rămâneți fără femeie și fără viață decât să scoateți banii.

Ricardo, ținând încă în mână sapa, gâfâia destul de tare din cauza efortului.

– Legați-o pe femeie de scaun și veniți cu mine să vedem ce hotărăște șeful.

– Du-te, că eu vreau să prezint un omagiu.

– Cui, sacului ăstuia de oase?

– Știi ce spune proverbul: „Găina bătrână face zeama bună." De altfel, în vremuri grele nu e bine

să faci mofturi. Am făcut eu de pază și în locuri mai rele!

Femeia suspina într-un colț.

– Mă rog, fiecare cu obiceiurile lui. Oricum, să nu întârzii, pentru că mai avem încă de luat prada.

Gunter a ieșit și și-a îndreptat pașii spre grajd. Ajuns acolo, în fața ochilor i-a apărut o scenă deopotrivă cunoscută și atâtătoare.

Femeia însărcinată era în genunchi și îl implora pe Wolfgang.

– Nu-i faceți rău fetiței! Nu are decât doisprezece ani și e virgină! Fie-vă milă și luați-mă pe mine!

– Nu ești de ajuns pentru toți. În afară de asta, bărbatul cu care se va mărita va fi astfel mulțumit: o vom ajusta pentru ca el să se bucure mai mult.

Și a început să-și descheie prohabul.

După câtva timp, cei cinci tâlhari de drumul mare au ieșit din gospodărie având atârnați de oblâncurile șeilor doi saci plini cu găini și iepuri fără capete. În urma lor lăsaseră foc și groază: doi bărbați morți și trei femei dezonorate. Una dintre ele, de doar doisprezece ani, zăcând zdrobită pe pământul șurii, era consolată de mama ei, care îi mângâia părul plin de noroi, paie și sânge.

2

ERMESENDA DE CARCASSONNE

Gerona, mai 1052

Vocile care răsunau prin pereții groși păreau ca de tunet. Ermesenda de Carcassonne – stăpânitoarea Geronei, văduva lui Ramón Borrell, conte de Barcelona, și contesă prin origine – era vestită pentru izbucnirile firii sale aprige atunci când ceva nu-i era pe plac. În prezența ei, uriașul Roger de Toëny, comandantul oștilor care apărau cetatea, părea fâstâcit ca un copil prins cu mâinile în strachina cu căpșune.

– Faptul că îmi ești ginere nu numai că nu-ți dă dreptul să comiți samavolnicii, ci, dimpotrivă, te obligă să fii un exemplu. Cu toate acestea, ineficiența dumitale pare să dea un fel de încuviințare pentru stricăciunile și silniciile pe care le comit zi de zi adunătura de nemernici care se află la ordinele dumitale.

Șeful companiilor normande care își aveau taberele în împrejurimile capitalei stătea în picioare, cu

coiful sprijinit pe antebraț. Fâlfâitul panașului care împodobea viziera trăda nervozitatea războinicului, care nu era obișnuit să fie apostrofat.

– Vedeți, doamnă, nu e ușor să stăpânești trupe de lefegii trecuți prin multe, care se plictisesc atunci când nu se războiesc și care, neavând bani pentru nevoile lor, își arogă uneori dreptul de a-și lua singuri ceea ce își doresc. A trecut mult timp de când a fost împărțită ultima pradă, iar inactivitatea nu face decât să-i irite în loc să-i liniștească.

– Vrei să spui că preferă războiul răsfățului și vieții bune pe care o duc pe pământurile mele? întrebă tot mai indignată contesa.

– Doamnă, încercați să înțelegeți: sunt războinici... Ce altă meserie li se potrivește mai bine decât cea pe care și-au ales-o? a răspuns Roger de Toëny, încercând să atenueze mânia stăpânei.

– Sarcina de a-i distra îți revine dumitale. Poți să le aduci saltimbanci, îmblânzitori de șerpi sau dansatori pe sârmă, dar să știi că nu voi consimți să se întâmple lucruri precum cele de seara trecută. Supușii mei ar trebui să fie apărați de hoarda aceea de sălbatici... Iar în loc de asta se văd obligați să-și țină bunurile sub șapte lacăte și femeile închise în casă!

– Vă înțeleg supărarea, dar mi-e foarte greu să împiedic ca niște bărbați aflați sub influența vinului, împinși de inactivitate și de lipsa femeilor să mai facă din când în când câte o boroboață.

– Îndrăznești să numești boroboață uciderea unui bărbat cu săgeata, omorârea altuia în bătaie și violarea

femeilor care locuiau pe domeniu, dintre care una de doar doisprezece ani? Poți fi sigur că, dacă nu ești în stare să-i ții în frâu pe acești nemernici, va trebui să o fac eu... Și pe cinstea mea că nu voi ezita!

Normandul a rămas în picioare, așteptând să vadă ce va urma.

– Îți voi spune ce trebuie să faci, a continuat contesa. Vei afla cine sunt autorii acestei fapte vitejești, iar când îi vei descoperi îi vei spânzura în piața armelor, în prezența camarazilor lor, pentru a băga spaima în cei prea îndrăzneți și a-i face să ia aminte pe cei rebeli.

Roger de Toëny a zâmbit strâmb.

– Spuneți-mi, doamnă, credeți cu adevărat că vreunul dintre oamenii mei își va denunța un tovarăș de arme?

– Mă crezi proastă? Nu-mi pasă câtuși de puțin dacă o vor face sau nu! Dacă nu sunt descoperiți cei vinovați, spânzură-i pe doi dintre cei mai cunoscuți ca fiind în stare de așa ceva și ai rezolvat cazul. Îți voi spune adevărul: prefer să tacă. Așa vor ști că niciunul nu e în siguranță. Sper să nu se mai întâmple asemenea fapte lamentabile, dar, dacă vor mai exista, ai să fii uimit de cât de repede se vor afla numele făptașilor.

– Doamnă, dar astfel vor plăti cei drepți pentru cei păcătoși, a protestat normandul.

– Dacă ești atât de scrupulos, spune-mi atunci ce vină au supușii mei lezați. Dacă simți nevoia să te justifici în fața căpitanilor tăi, atribuie „boroboața" bătrânei contese.

O tăcere apăsătoare s-a lăsat între cei doi. Războinicul și-a recăpătat aplombul, și-a semețit trupul imens

și s-a îndreptat cu pași mari spre ieșire, înclinând ușor capul. În urma sa a răsunat glasul bătrânei Ermesenda.

– Cât despre dumneata, ai face bine să mai vii din când în când în patul lui Estefanía în loc să-ți pierzi nopțile bând vin și jucând zaruri. Fiica mea e proastă de bună... Peste mine ar fi trebuit să dai!

– Mai bine mort, doamnă! Mai bine mort!

Și a părăsit încăperea, trântind ușa cu zgomot.

Rămasă singură, bătrâna contesă și-a luat ceaslovul, împodobit cu superbe miniaturi pictate de vreun călugăr talentat, pe care i-l dăruise fratele ei, părintele Roger, episcop al Geronei, și s-a pregătit să citească. Zadarnică încercare, întrucât gândurile ei rătăceau neliniștite pe meleagurile vieții sale înflăcărate, împiedicând-o să se concentreze. S-a ridicat din jilț și, îndreptându-se spre biroul aflat într-unul din colțurile camerei, a scos din el un clondir și a băut o înghițitură bună din lichiorul de cireșe pe care ea însăși îl prepara într-o mică încăpere de lângă cramă, plină de alambicuri și tot felul de sticluțe. S-a instalat apoi lângă o fereastră mare, arcuită, dublă, într-un fotoliu pliant din esență de lemn nobil, cu incrustații și cu piele lucrată în relief, prinsă de cadru cu ținte de alamă strălucitoare, lăsându-și gândurile să rătăcească, hotărâtă să apere cu orice preț drepturile soțului ei, Ramón Borrell, asupra comitatelor Gerona și Osona ca taxă de logodnă.

Toate acestea se întâmplau în anul de grație 992. Suita barceloneză care-l însoțea pe Ramón Borrell la

Carcassonne era cu adevărat impresionantă. Nobili călare escortau caleștile împodobite cu ghirlande de flori în care se aflau doamnele. Harnașamentele cailor, cu părțile lor metalice și cu hamurile lucitoare, dar și veșmintele albe ale clericilor atrăgeau privirile. Vârfurile lăncilor soldaților păreau făcute din argint curat, tobele și trompetele făceau ca aerul să vibreze: timpaniștii țineau hangul, iar surlele își lansau acordurile în aer, în timp ce își fluturau banderolele. Alaiul putea să rivalizeze în privința farmecului și a elegantei cu cel al oricărui monarh de pe fața pământului. Mulțimea, masată la marginea drumului sau la ferestre, flutura ramuri de palmier și aplauda uimită, aruncând pe drum o cascadă de petale de trandafir. Seniorul cu părul roșu, care era în fruntea acelei procesiuni maiestuoase, urma să se logodească cu tânăra contesă, data având să rămână în analele din Carcassonne.

În acea zi, biserica i s-a părut Ermesendei mai solemnă ca niciodată. Nobilimea se înghesuia în băncile ornamentate, în timp ce poporul se bulucea în fața caselor, încercând s-o vadă pe mica lui contesă. Când a intrat la brațul tatălui ei și a auzit sunetele orgii, i s-a părut că cerul i se prăbușea pe cap. Prin vălul gros ce îi acoperea chipul a putut să-l observe, fără a fi zărită, pe impozantul cavaler cu păr lung și roșu, care purta o armură princiară pe pieptarul căreia strălucea un magnific colier de aur. De lanț atârna o camee de coral în care fusese dăltuit un mistreț. Cavalerul o aștepta drept în fața altarului. Timpul i s-a părut că se oprește, iar pentru o clipă a crezut că era

iarăși copila care visa în patul ei momente precum acela. Ermesenda a ajuns lângă el. Tatăl ei i-a lăsat brațul și s-a așezat pe o latură a prezbiteriului. După ce s-a înclinat, Ramón Borrell a venit în stânga ei. Brusc, muzica și-a oprit acordurile splendide și o tăcere solemnă a pus stăpânire pe lăcaș.

Ermesenda își amintea de toate amănuntele ceremoniei și de fiecare în parte. Doi episcopi conduceau slujba: cel din Béziers și cel din Barcelona, împreună cu decanul din Carcassonne; o pleiadă de clerici de vază de pe ambii versanți ai Pirineilor, gătiți minunat cu feloane de un alb imaculat și mantii brodate cu fire aurite, îndeplineau oficiul de simpli acoliți. La momentul culminant, în stil roman, unul dintre ministranți i-a spus să-și țină mâinile în formă de căuș, iar atunci Ramón Borrell a așezat în ele monedele vechi de argint, al căror simbol îl cunoștea atât de bine. Totul se succeda rapid. I-au luat mâna stângă, care s-a arătat timidă și foarte albă din manșeta ajustată a rochiei, și, în timp ce Ramón Borrell îi punea verigheta, tânăra i-a ascultat vorbele.

– *Ego Raimundus Borrellius comes civitatis Barcinonensis, accepto te Ermesenda sicut uxor mea et promisso cavere te, omni periculos, rispetare et cautelare vos a malo et esere fidelis in salute et malaltia usque tandem Deus Dominus nostro cridi me al seu costat at finem dels meus dies.*[1]

[1] Autorul inventează o limbă romanică din combinarea catalanei primitive și cu latina vulgară pentru a se apropia de epoca

Cu toate că în acea clipă îi era în joc destinul, mintea Ermesendei a reținut o mulțime de cuvinte sonore și frumoase pe care nu le cunoștea, dar care, amestecate cu latina, i-au răsunat vesele în urechi. Apoi ea a făcut la fel. A început muzica, iar clopotele au pornit să scoată sunete neasemuite, acompaniind-o cu bătaia lor solemnă și sincopată până când, alături de soțul ei, a trecut de poarta de fier de la intrarea în castelul din Carcassonne, zidurile groase punând repede stavilă zgomotului.

A coborât din caleașcă și, în timp ce soseau invitații, a fost condusă în mare grabă în încăperile sale, unde, împreună cu dădaca ei, o așteptau o armată de doamne de companie și slujnice care i-au scos rochia pe care o purtase în timpul ceremoniei. Au parfumat-o și, după ce au pieptănat-o și i-au schimbat acoperământul de cap cu o diademă de perle ce-i aparținuse bunicii sale, au îmbrăcat-o cu o rochie liliachie al cărei decolteu se deschidea în formă de U, lăsând să se vadă cum îi înfloreau sânii, și ale cărei mâneci îi zburau în jurul brațelor precum aripile unui fluture. Apoi au încins-o cu o eșarfă aurie, care cobora în unghi, scoțându-i în evidență rotunjimile. Când s-a privit în

în care așa ceva se întâlnea adesea, întrucât era vremea în care se năștea limbile romanice. „Eu, Ramón Borrell, conte al orașului Barcelona, te accept să-mi fii soție și promit să te apăr de toate pericolele, să te respect și să te feresc de toate relele, să-ți fiu credincios în sănătate și boală, până când Dumnezeu Stăpânul Nostru mă va chema în cele din urmă alături de el la sfârșitul zilelor mele") (n. a.)

bronzul lustruit al oglinzii, tânăra a avut impresia că era goală.

– Doică, așa mă voi prezenta în fața invitaților?

– Așa, draga mea, a confirmat aceasta pe un ton cât mai drăgăstos.

– Bine, dar mă simt de parcă aș fi goală... a protestat uimită Ermersenda.

– O doamnă căsătorită trebuie să promită fără să permită, trebuie să sugereze fără să ofere. Soțul tău trebuie să te vadă ca femeie, nu ca fetiță; altfel el nu va ști cum să se poarte cu tine în această noapte.

– Ce mi se va întâmpla diseară, doică?

– Ce dictează natura. Nu-ți face griji: dacă instinctul nu mă înșală, vei avea un profesor bun.

Ermesenda a privit-o neputincioasă.

– Bine, doică, dar...

– Lasă-te dusă de val, copila mea. Oile au încredere în păstor și nu pun întrebări. Hai, pune-ți asta.

Doica i-a dat o jartieră albastră.

– Ce-i cu asta?

– Nu mai întreba atât: pune-ți-o peste ciorap fără ca băgăcioasele alea să te vadă. Și a făcut un semn spre cele trei doamne de companie care dereticau prin încăpere. În ținutul meu, Cerdaña, se spune că aduce noroc, aici o vor considera o vrăjitorie.

Ermesenda a privit-o în ochi, și-a scos iute unul dintre ciorapii scurți și și-a pus jartiera pe pulpă, făcând un nod, apoi a lăsat să cadă tunica, juponul și fusta.

– Dacă mi-ai cere să mă arunc în râu, aș face-o. Te iubesc atât de mult, doică! Dacă nu aș fi putut să

te iau cu mine la Barcelona, nu m-aș fi căsătorit. Fără tine mă simt pierdută ca o fetiță în codru...

În momentul acela, în mintea ei se forma o nebuloasă, iar imaginile începeau să se suprapună într-un labirint care o zăpăcea și care continua să o sperie, în ciuda anilor scurși de atunci.

Salonul unde se desfășura banchetul la care participau oaspeți de la ambele Curți avea un aspect strălucitor. Masa imensă se întindea de la un capăt la altul și era încărcată cu mâncăruri care mai de care mai spectaculoase și selecte, despărțite de candelabre mari, care luminau platourile suculente. Supiere enorme ce răspândeau mirosuri îmbietoare, tăvi cu vânat aproape întreg înfipt în frigărui, pește adus de pe apropiata coastă a Mediteranei și conservat în gheață, precum și un nesfârșit număr de cupe pregătite să fie umplute cu cele mai variate și renumite vinuri din regiune. Chiar în mijlocul mesei se aflau patru jilțuri regești, pentru părinții ei, Roger I și Adelaida de Gavaldà, și cei ai soțului ei, Borrell al II-lea și Legarda de Rouergue; pe ambele laturi, două scaune mai mici: cel al soțului ei, lângă al mamei sale, și al ei, lângă cel care devenise socrul ei. De pe estradă, muzicanții au început să cânte o melodie veselă atunci când ei și-au făcut apariția. Conții și-au ocupat locurile de onoare, iar invitații au început să se așeze pe scaunele care le fuseseră rezervate, conform unui protocol rigid, în funcție de statut social și grad de rudenie.

Ermesenda s-a simțit dusă la locul ei de la marea masă; își amintea că la începutul ceremoniei nu

îndrăznise nici măcar să-și îndrepte privirea spre invitați. Banchetul a continuat, iar frecventele libații i-au făcut pe toți să se simtă în largul lor și să se dedice mâncării cu o adevărată desfătare. Atunci și numai atunci amintirile au început să i se ordoneze, iar scenele finale ale acelei serate neobișnuite au căpătat limpezime. Curând, toasturile și omagiile adresate mirilor s-au înmulțit, muzica a început să sune mai tare, iar lumea a părut că nu se mai interesa de ea. În timpul întregii seri abia dacă a putut să arunce o privire spre soțul ei, astfel încât, atunci când doamnele de companie au venit să o pregătească pentru noaptea nunții, reușise cu mare greutate să-l vadă. Râsetele, forfota și larma erau atât de intense încât depășeau limitele salonului; slujitorii erau într-un permanent du-te-vino între bucătării și salon, aducând desertul și debarasând masa, așa că nimeni nu părea să-și dea seama că ea se retrăgea, cu excepția mamei sale, care a schimbat cu ea o privire intensă. Patru servitoare o așteptau la intrarea în camera nupțială. Ușile s-au deschis, iar Ermesenda s-a văzut în fața locului unde urma să realizeze actul cel mai important al vieții sale de până atunci. Tavanul casetat, covoarele care acopereau și astupau orice deschizătură, evitând orice posibilă privire indiscretă, draperiile groase care ascundeau imensul pat nupțial, pe care îl cunoștea atât de bine din incursiunile făcute în copilărie împreună cu fratele ei Pere. Acela era motivul pentru care numiseră încăperea camera bărcii: un pat imens cu baldachin, în

formă de navă, suspendat pe patru coloane groase, aurite, și în care puteai urca doar cu ajutorul unei scărițe.

Doica ei aștepta lângă cada de baie aburindă, pătrunsă de importantul rol pe care acea noapte urma să-l aibă în viața pupilei sale. Ermesenda a simțit cum mai multe mâini de femeie îi scoteau îmbrăcămintea până au lăsat-o goală; apoi, după ce au băgat-o în cadă și au frecat-o, au uns-o cu uleiuri și parfumuri aduse din țări îndepărtate, pentru a-i scoate din piele fumul și mirosurile mâncărurilor banchetului. În cele din urmă, doamnele de companie s-au retras și a rămas singură cu Brunilda, doica ei. Aceasta i-a aranjat părul cu ajutorul unor piepteni din carapace de broască-țestoasă și i-a trecut cu grijă peste cap o cămașă de noapte splendid brodată. Fără să întârzie, a condus-o în fața unei oglinzi, cadou de la soțul ei, adusă din țările musulmane de negustori catalani, o singură piesă de metal lustruit în care trupul i se reflecta din cap până în picioare. Ermesenda a observat o tăietură verticală, împodobită cu pasmanterie pe ambele laturi, care i se deschidea în cămașa de noapte chiar în dreptul sexului.

Văzând privirea ei întrebătoare, doica i-a răspuns:

– Este bine ca în prima noapte tânăra căsătorită să se arate decentă. Deschizătura va permite soțului tău să se culce cu tine fără să te ofenseze în vreun fel; nu uita că ești depozitara onoarei cetății Carcassonne. Doar o ibovnică și-ar arăta goliciunea.

– În ce loc ciudat din trupul meu și-a depozitat Carcassonne onoarea, doică.

– Asta este situația, copila mea. Nu am improvizat nimic; totul este așa cum trebuie să fie. Acum suie-te în pat și așteaptă. Eu trebuie să mă retrag. Și... nu uita că ceea ce acum poate fi durere mâine va fi plăcere.

Ermesenda a sărutat-o și a îmbrățișat-o cu putere pe doica ei, apoi a urcat scărița neobișnuitului său tabernacul. Buna femeie s-a retras după ce a stins toate candelabrele, lăsând aprins doar sfeșnicul care lumina imaginea sfântă a Fecioarei. Fata a rămas singură în penumbră, așteptând în patul nupțial, temătoare, venirea soțului ei. Memoria sa împodobea amintirea îndepărtată cu aroma nepieritoare a distanței, gândurile îi rătăceau și a evocat ziua în care mama sa îi vorbise pentru prima oară despre cel care urma să-i fie soț.

– Bărbatul căruia îi ești hărăzită este contele Ramón Borrell de Barcelona, al cărui sânge coboară dintr-un trunchi comun cu al nostru, cel al contelui Bello I de Carcassonne și Barcelona, care datează dinainte de 812. Așa cum vei înțelege, nicio legătură cu veneticii franci din nord, întrucât încă de atunci pământul nostru binecuvântat făcea parte din Septimania, care acceptase cultura latină.

Când Almanzor a pus stăpânire pe Barcelona, am trecut printr-o mare spaimă. Au fost vremuri cumplite și ne-am temut că maurii nu se vor opri la Pirinei. Mama ei vorbise pe un ton solemn. Pentru Carcassonne este important să aibă flancul de sud bine apărat, mai ales dacă e vorba de Islam, iar moneda de schimb ești tu: viitoarea doamnă de Foix și Narbonne. Viitorul tău soț este conte de Barcelona, Gerona și

Osona, un războinic curajos, capabil să ne apere granițele, cu atât mai mult dacă acestea sunt cele ale casei soției sale.

Ermesenda își amintea de toate acestea în timp ce își odihnea trupul obosit în salonul de lângă donjon. Spiritul ei neliniștit rătăcea prin ungherele ascunse ale memoriei. Scena era atât de vie, încât o durea inima când își amintea de ea.

Atunci i-a venit în minte o frază de-a mamei sale:

– Nu contează că încă nu îl iubești, fiica mea. Eu nu îl cunoșteam pe tatăl tău când m-au căsătorit cu el și am fost foarte fericită. Îți spun doar un singur lucru: când vei desface picioarele, gândește-te la Carcassonne.

3

MARTÍ BARBANY

Barcelona, mai 1052

Se iveau zorile deasupra mării și Barcelona își dezmorțea mădularele ca o tânără plină de iluzii în dimineața de după noaptea nunții. Bărcile pescarilor se întorceau la mal, pline până la refuz cu pești argintii; saluturile vesele ale oamenilor mării se amestecau cu glume și ironii atunci când vreunul observa că peștii prinși de un rival erau mai puțin numeroși decât cei capturați de el.

Mulțimea de țărani, șerbi, cerșetori, clerici și negustori care se îngrămădeau în Castellvell și în piață era enormă; mijloacele de transport erau variate: care mari, trase de boi, căruțe încărcate până la refuz cu tot felul de cutii legate cu funii, catâri, cai. În cele dintâi și în desagii celor din urmă, tot felul de produse cu care să faci negoț, să schimbi ori să vinzi în piața instalată lângă ziduri. Singurul avantaj al acestei porți

față de cea din Regomir, aflată lângă șantierele navale, era faptul că mirosul pe care îl emana activitatea comercială era suportabil, în timp ce în cealaltă, pe unde intra tot peștele pe care îl consuma orașul, duhoarea era insuportabilă, mai ales când se apropia vara și creștea din cauza efluviilor care urcau de la râușor până la Cagalell și încă mai dihai când fundul acestuia era curățat și se deschidea canalul spre mare pentru evacuarea gunoaielor. Paznicii de la porți, asudați sub pieptarele de zale, platoșele și coifurile lor, nu umblau cu mănuși, folosind biciul pentru a menține ordinea sau chiar îndepărtându-i, lovindu-i cu mânerele halebardelor pe toți cei care ar fi încercat să creeze probleme. Orice mijloc era bun, mai ales dacă servea la fluidizarea mișcării acelui furnicar de oameni și animale. Un remediu infailibil pentru cazurile de dezacord în privința priorității consta în a-i opri pe cei care își disputau întâietatea și a-i trimite la capătul rândului, printre înjurături și blesteme.

Toată această vânzoleală era provocată de faptul că trimișii biroului de accize trebuiau să cântărească mărfurile pentru a percepe taxa pe care conducătorii de breaslă din municipiu acceptaseră să o verse contelui pentru canalizarea lui Rec Comtal, care urma să aducă în oraș apă din râul Besós, aceasta fiind îmbunătățirea care se dorea înfăptuită în acele zile la Barcelona.

În mijlocul mulțimii, pe un bun cal de plimbare, castrat și liniștit, venea un tânăr de statură mijlocie, cu fața tăbăcită ca a unui bărbat matur, cu trăsăturile dăltuite de intemperii, ochi căprui, plete lungi, negre

și o înfățișare plăcută; drept trăsătură marcantă, o bărbie proeminentă și despicată, trădând un caracter tenace și o voință puternică, și care dădea sens cu adevărat numelui său de familie, întrucât acesta avea legătură cu particularitatea pomenită: Martí Barbany. Pe greabănul calului avea doi desagi legați de șa cu funii și își aștepta cu răbdare rândul, bătând cu palma pe gâtul calului. Din când în când, își pipăia pieptul, pentru a se asigura că tașca în care își ținea alături de bani și scrisoarea de care depindea viitorul său era la locul ei. Purta ciorapi lungi, jambiere legate de pulpe cu șireturi de piele, camizol dintr-o pânză obișnuită și o haină de serj trecută peste cap și legată de mijloc cu o curea, care îl acoperea până la coapse. În picioare avea bocanci din piele de căprioară, iar pe cap o căciulă de culoare verde, din acelea pe care le foloseau îmblânzitorii de păsări de pradă sau vreun dresor de șoimi.

Obligat de înaintarea anevoioasă, și-a lăsat gândurile să aprecieze încă o dată dacă hotărârea de a-și părăsi casa părintească în felul și în împrejurările în care o făcuse fusese una înțeleaptă.

Trei zile a durat călătoria sa, care începuse din împrejurimile ținutului Empúries și care, cu ajutorul Domnului, urma să se sfârșească la Barcelona. Cât de departe era el pe atunci de imaginea drumurilor întortocheate pe care viața lui urma să le străbată în timp și peripețiile neobișnuite care i le va hărăzi soarta! Cu ajutorul amintirilor, mintea l-a făcut să revadă ținuturi atât de îndepărtate de acum și atât de dragi. Se născuse în apropierea Empúriesului, la ferma pe

care generosul conte Hugo o cedase familiei sale, după ce aceasta, cu două generații în urmă, originară fiind din Conflent, în vecinătatea Cerdañei, își arătase dorința de vasalitate, defrișând pădurea care îi fusese atribuită: masa de frunziș lăsat în voia lui se transformase în douăsprezece *feixas* și trei *mundinas*[1] de pământ cultivat. Martí era singurul fiu rezultat din căsătoria lui Guillem Barbany de Gorb și a Emmei de Montgrí, pe care familia femeii o considera nedorită și nepotrivită, întrucât bărbatul nu era decât un mercenar, în serviciul regentei Ermesenda de Carcassonne, așa cum îl slujise înainte pe soțul acesteia, Ramón Borrell, conte de Barcelona, până la moartea celui din urmă; prin urmare, era obligat să efectueze raiduri călare la graniță, în cursul cărora ataca și jefuia mici gospodării izolate, și să facă incursiuni pe teritoriile ocupate de regele maur din Lérida. În plus, se preconizau ciocniri cu contele Mir Geribert, care se proclamese prinț de Olérdola. În schimb, mama lui era dintr-o familie bogată din capitala ținutului Garrotxa, care a renegat-o atunci când fiica ei s-a încăpățânat să se căsătorească cu acel mercenar, pe care îl considerau nimic mai mult decât un tâlhar la drumul mare; mama lui, care era *moștenitoare*, a fost dezmoștenită, iar toate bunurile familiei sale au fost donate mănăstirii Cluny, care conducea acel teritoriu. Emma ar fi dorit ca Martí să devină un om al Bisericii, dar vocația sa nu era altarul. În memoria lui se detașa mereu figura bunicului

[1] Unități de măsură catalane pentru suprafețe de teren (n.a).

său din partea tatălui, care fusese pentru el un punct de reper încă din copilărie. Bătrânul șchiopăta vizibil cu piciorul stâng și nu vorbea niciodată despre împrejurările în care rămăsese cu o asemenea infirmitate. Cu toate acestea, atunci când Martí se plângea încă de mic copil că tatăl său nu era niciodată acasă și că își petrecea viața în războaie, bătrânul îl scuza mereu spunând că mulți bărbați aveau obligația să își facă datoria îndeplinind sarcini care le fuseseră impuse, forțați de împrejurări. Asemenea discuții, ca și multe altele, au luat sfârșit atunci când un atac cerebral l-a lăsat pe bătrân ca un butuc, cu bale la gură, instalat lângă căminul mare al casei. Într-o seară, când s-au întors de la câmp, l-au găsit mort, ca o păsărică. Ziua următoare l-au așezat într-un car cu roți groase și l-au dus la cimitirul aflat lângă *sagrera*[1] bisericii din Castelló, unde, după obișnuitele rugăciuni de veșnică pomenire, l-au îngropat, înconjurat de căldura vecinilor și a prietenilor, care l-au însoțit triști pe ultimul drum. Mama lui a condus ceremonia. Martí își amintea că aceasta a fost prima nenorocire din viața lui. Avea pe atunci șapte ani. Atunci a știut cu siguranță că lumea lui nu se va mărgini la a merge la piață sau la târgurile din ținut pentru a vinde recoltele obținute de familie. Nu voia să-și rupă șalele din zori și până seara, așa cum făcuse bunicul său, pentru a sfârși sub

[1] Cei treizeci de pași din jurul unei biserici, suprafață considerată loc sacru în care nimeni nu putea fi atacat decât cu prețul excomunicării (n.a.).

o grămadă de pământ, însoțit de rugăciunea monotonă intonată de un cleric.

Pe măsură ce anii copilăriei au trecut, dorința de a cunoaște lucruri noi a crescut. Cu speranța că acea activitate îl va face să se apropie de Biserică, mama lui, al cărei păr începuse să fie înspicat cu argintiu, a insistat ca de câteva ori pe săptămână să încalece pe Muley, un măgar bătrân și astmatic, care nu mai era folosit la nicio muncă, și să se ducă la casa parohială din sat, unde don Sever, preotul care avea canonicatul din Vilabertrán, a acceptat să-l învețe cele patru operațiuni aritmetice și bazele gramaticii în schimbul unui modest onorariu constând din roadele câmpului și câte un pui sau iepure. Pentru toate acestea, a trebuit să treacă prin orele de catehism și cele despre viețile sfinților, comentate de hagiografi docți, pe care parohul i le preda pentru a-i trezi vocația, sarcină pe care a acceptat-o cu plăcere, de teamă să nu fie retras de la școala ce îl interesa atât de mult.

– Martí, îi spunea parohul, dacă îți vei da interesul, vei putea deveni om al Bisericii. Ține seama de faptul că un abate sau un episcop înseamnă tot atât cât un conte sau un marchiz sau poate chiar mai mult, iar tu ești foarte inteligent...

Adăugând la obligațiile asumate și pe cea voluntară de a-i șlefui educația, mânca împreună cu el în casa parohială și îl învăța reguli de bună purtare, politețe și educație, cât și felul în care să se poarte la orice masă, oricât de simandicoasă ar fi fost aceasta. Atunci au luat sfârșit pasionantele excursii la golful

Rosas, călare pe măgăruș, și emoționantele tururi prin golfulețele din zonă, înotând cu prietenii săi Feler și Jofre, intrând în peșterile inundate de apa mării, imaginându-și aventuri și mai ales ascunzându-se în trestiile de pe mal pentru a vedea cum fetele își dădeau jos laibărele și fustele pentru a se bălăci, râzând și țipând.

Înainte de moartea bunicului său, atunci când a împlinit patru ani, i-au povestit că bunul Dumnezeu l-a luat la El pe tatăl lui în timpul unui război pe care patronul acestuia îl ducea cu „prințul" din Olèrdola, în apropiere de Vic. O suliță i s-a înfipt între omoplați, străpungându-i cămașa de zale și curmându-i viața. Își amintea perfect de mesagerul care a adus vestea proastă, întovărășit de preotul parohiei sale. Era într-o seară înghețată de noiembrie; vântul de nord urla drăcește, luând pe sus orice obiect care nu era bine prins sau adăpostit, smulgând obloanele care fuseseră lăsate deschise din neatenție și chiar doborând copaci înalți. Acoperișul casei scârțâia și gemea ca un animal rănit, atunci când cineva a bătut în ușă. Focul era aprins în cămin, lemnele care trosneau împrăștiind căldură. Lângă vatră cinau cei trei dijmași ai fermei, iar la masa lungă, aflată într-o latură a încăperii, în capul căreia stătea mama sa, erau așezați doica lui, Tomasa, credincioșul Mateu Cafarell, care din ziua căsătoriei sale eșuate rămăsese alături de Emma, și el. O hărmălaie de lătrături i-a avertizat pe cei adunați acolo că afară se întâmpla ceva neobișnuit, iar o voce familiară a însoțit zgomotul ciocanului de bătut în poartă.

– Deschide, Emma, sunt eu, don Sever.

Bătrânul grădinar, care era și fecior în casă, și vizitiu, a dat la o parte strachina din fața sa și apucând o lumânare s-a îndreptat cu pași șovăitori spre ușă, în timp ce doica, neliniștită, își ștergea mâinile cu o cârpă de bucătărie și o privea neliniștită pe mama lui. La porunca stăpânei sale, bărbatul a dat la o parte stinghia groasă din lemn de stejar și a tras zăvoarele. Marea poartă s-a deschis, flacăra lumânării a pâlpâit o clipă din cauza curentului, iar în cadrul ei a apărut figura sfrijită a preotului, însoțit de un războinic ale cărui înfățișare și înălțime l-au impresionat pe Martí, poate datorită contrastului. De îndată ce l-a văzut, a înțeles din expresia feței mamei sale că era aducător de vești proaste. Vocea ei, care încă îi mai răsuna în memorie, i-a întărit bănuiala.

– Martí, du-te în camera ta.

Își amintea că a plecat repede, luându-l în brațe pe Sultán, cățelușul lui, dar de îndată ce a trecut de ușița care despărțea cămăruța sa de încăperea principală, și-a lipit urechea de tăblia ușii și a auzit un amestec de voci, în care, desigur, la cele cunoscute ale mamei sale și ale dascălului său se adăuga cea gravă și solemnă a mesagerului. L-a impresionat comentariul rece al mamei sale, după ce a auzit vestea proastă:

– Prea mult a trecut până s-a întâmplat ceea ce eu mă așteptam de mult.

După un timp destul de îndelungat, cortegiul s-a retras, au răsunat iarăși cremonele și geamătul trist al balamalelor, după care a putut să audă murmurul conversației pe care mama sa o purta cu dădaca

și cu bătrânul servitor. Intuind că mama sa va intra la el pentru a-i spune noapte bună, Martí s-a dezbrăcat cu iuțeală și, după ce și-a pus o cămașă de noapte din pluș, care îl acoperea până la genunchi, s-a băgat sub pătură, așteptând evenimente care nu au întârziat să se producă. Ușa s-a deschis, iar lumina tremurătoare a unei lumânări a precedat-o pe mama sa, descriind pe dalele podelei un arc luminos. Aceasta, după ce a lăsat sfeșnicul pe masă, s-a așezat pe marginea patului și Martí i-a simțit mâna caldă pe frunte, iar, cu ochii întredeschiși, a observat umbra uriașă a femeii proiectată pe peretele din spate al încăperii. Vremurile și împrejurările o înăspriseră. Vocea ei s-a auzit liniștită și neutră, ca a unuia care anunță ceva iremediabil, dar pe care așteptarea l-a făcut deja vechi.

– Martí, fiul meu, deși totdeauna ai fost așa, acum ești cu adevărat orfan. Tatăl tău a murit făcând ceea ce i-a plăcut cel mai mult: a luptat. Singura moștenire rămasă de la el este un inel care a trecut în stăpânirea mea și pe care ți-l voi da când vei împlini optsprezece ani. Atunci vei primi instrucțiuni în legătură cu ce va trebui să faci cu el și unde trebuie să te duci.

Cu toate că bărbatul care murise era tatăl lui, nu a simțit nici durere, nici deprimare. Fără să știe prea bine de ce, s-a ridicat în picioare pe pat și și-a îmbrățișat mama. Din convulsiile pieptului ei generos a înțeles că acea femeie puternică, acea femeie care i-a vegheat copilăria plângea.

Aceea a fost noaptea în care a hotărât că într-o zi sau alta va pleca nefiind dispus să se resemneze toată

viața cu condiția sa de țăran; avea ambiții mari, iar orizontul i-ar fi rămas strâmt în caz contrar. Dar, înainte de a face asta, urmau să se întâmple multe lucruri, întrucât socoteala de acasă nu se potrivește cu cea din târg. La șaisprezece ani a descoperit iubirea, sau asta a crezut atunci. Cu ocazia uneia dintre sărbătorile la care a fost prezent a cunoscut-o pe Basilia, o fată de măritat de vârsta lui, dintr-o gospodărie de țărani bogați, iar într-o șură de paie a trăit fericirea de a avea în mână un sân de fată. A crezut că acest lucru era sfârșitul lumii și, cu toate că prietenii lui au râs de el, nu i-a păsat și a fost gata să-i ceară voie mamei sale pentru a o curta pe fată. Emma a luat lucrurile în serios și a pus unele întrebări. În scurt timp i-a produs cea mai mare supărare a scurtei sale vieți: fata era promisă unui bogat *hereu*[1], iar tatăl ei nu ar fi permis pentru nimic în lume ca un neica-nimeni să-i strice planurile.

Zilele au trecut, transformându-se în luni și ani, ștergându-i din memorie amintirea eșecului în dragoste. Când a împlinit vârsta stabilită, mama sa i-a dat inelul și un pergament pe care cineva îl adusese în casă cu destul de puțină vreme în urmă, fără ca el să știe. În el se aflau un nume și o adresă din Barcelona.

– Fiule, acum o lună cineva a adus această misivă pe care trebuia să o primești la majorat. În ea vei citi instrucțiunile pe care trebuie să le urmezi atunci când

[1] Fiul cel mare al unei familii, care moștenește întreaga avere a părinților (n. tr.).

vei ajunge în oraș. Este un fel de salvconduct, care, dacă am înțeles eu bine, îți va deschide ușile persoanei care ți l-a trimis. De acum ești bărbat și, cu toate că un sentiment egoist mă împinge să-ți cer să rămâi lângă mine, dragostea de mamă îmi spune că trebuie să te las să pleci, pentru a nu fi o piedică în împlinirea destinului tău. Nu vreau să fiu o povară: pleacă fără să mai privești înapoi. Aici nu mai ai ce să faci.

– Mamă, am așteptat mult timp, dar nu există nimic care să nu se poată amâna cu câteva luni. Se apropie vremea recoltei și nu pot să te las doar pe tine cu această treabă pe cap. Când mă voi întoarce, pentru că îți jur, mamă, că o voi face, voi fi fost demn de eforturile tale. Dacă nu mă întorc, înseamnă că am murit în încercarea mea.

În ziua plecării, a îmbrățișat-o pe mult-încercata femeie, care și-a păstrat stăpânirea de totdeauna în ciuda lacrimilor, aruncându-se în vâltoarea aventurii. Și-a întors privirea pentru ultima oară și a văzut cum chipurile mamei sale, a doicii Tomasa și a lui Mateu se făceau tot mai mici în depărtare și creșteau în același timp tot mai mult în inima sa. Și-a îndemnat calul și, în ritmul monoton al copitelor animalului, s-a îndepărtat de tot ce până atunci fusese lumea sa. Avea optsprezece ani și trei luni.

Coada înaintase și spre mijlocul dimineții i-a venit și lui rândul. Unul dintre soldații care păzeau poarta i-a cerut să spună cine este și pentru ce venise. Martí Barbany a scos din tașcă documentul pentru a-l

prezenta unuia dintre canonicii catedralei, iar bărbatul, după ce l-a consultat pe șeful porții și a văzut cine era destinatarul, l-a lăsat să treacă. A dat pinteni calului și, împreună cu mulțimea de oameni, a pătruns în marele oraș, a înaintat pe o stradă foarte circulată și, după ce a străbătut piața în fața căreia se afla Palatul Conților și a rămas uimit de măreția construcției, a ajuns la spitalul catedralei, Pia Almoina, unde își avea reședința arhidiaconul Llobet. Acestuia trebuia să-i arate documentul pe care îl primise mama sa. A descălecat în fața intrării și, după ce și-a legat calul de o bară de lemn și i-a dat o monedă unui băiat care s-a oferit să aibă grijă de el, a trecut de poartă și s-a apropiat de o masă la care un tânăr călugăr primea vizitele celor care veneau pentru a rezolva chestiuni ce depindeau de clericii și înalții demnitari ai lăcașului. Omul Bisericii tocmai se pregătea să-l asculte atunci când clopotele din Pia Almoina au început să bată, anunțând angelusul, dangătul din clopotnițele celorlalte mănăstiri și biserici din Barcelona și împrejurimi făcând același lucru. S-a întrerupt orice fel de activitate, străzile fiind practic paralizate: oamenii s-au oprit, bărbații cu căciulile în mâini și femeile acoperite de șaluri și broboade așteptând ca ecourile bătăilor clopotelor să se oprească pentru a se întoarce la treburile lor.

– Ce doriți?

Clericul prinsese iarăși viață și, cu o voce cântată și amabilă, ce părea mai curând a unui cântăreț de cor, l-a întrebat pe Martí Barbany cum se numea și care era motivul vizitei sale.

– Aduc o scrisoare, un salvconduct pentru arhidiaconul Llobet. Dacă sunteți amabil, aș dori să-l văd. Martí i-a arătat scrisoarea de acreditare, iar clericul a început să citească documentul, apropiind de ochiul drept o sticlă groasă cu un mâner de lemn.

– Vă rog să aveți amabilitatea de a aștepta o clipă.

A făcut să sune clopoțelul care se afla pe masă și pe dată și-a făcut apariția un tinerel cu tonsură, care aștepta poruncile.

– Du această misivă părintelui Llobet.

Martí Barbany a intervenit.

– Aș prefera să i-o înmânez personal, dacă nu vă deranjează: este scrisoarea mea de acreditare.

Și a întins mâna pentru ca omul Bisericii să-i înapoieze scrisoarea. Acesta l-a privit cu atenție pe vizitatorul atât de decis și și-a spus că acel băiat, în ciuda tinereții sale și a aspectului său cam rural, trebuia să fie o persoană deosebită.

– Cum doriți, dar nu cred că vă va putea primi. Părintele Eudald este extrem de solicitat și, cu toate că aveți o scrisoare, nu obișnuiește să primească vizite fără o audiență prealabilă.

– Spuneți-i părintelui că Martí Barbany dorește să-l vadă.

Călugărul a zis atunci, parcă pentru a se scuza:

– După cum vă dați seama, ceea ce va decide el depășește autoritatea mea.

După scurtă vreme, clericul învățăcel s-a întors, anunțând că arhidiaconul îl va primi pe vizitator.

Călugărul l-a privit curios pe tânăr și a adăugat:

– Ați auzit ce a spus. De când mă aflu la această masă este pentru prima oară când arhidiaconul primește pe cineva fără a fi anunțat în prealabil. Pe Sfântul Bartolomeu, sunteți un om norocos!

4

EPISCOPUL GUILLEM DE BALSARENY

Barcelona, mai 1052

Sarcina pe care o avea bunul episcop nu era tocmai plăcută și nici simplă. Trebuia să-și folosească la maximum cele mai bune însușiri de diplomat dacă dorea să iasă cu fața curată din acea aventură care se arăta deosebit de dificilă. Pe de o parte, loialitatea sa pentru contesa Ermesenda de Carcassonne, stimulată, fără îndoială, de generozitatea pe care doamna binevoia să o arate pentru dioceza lui din Vic, iar pe de altă parte, cauza dreaptă care însemna pentru el tot ce favoriza comitatele Gerona și Osona, de uzufructul cărora se bucura Ermesenda, prin dorința expresă a răposatului ei soț, contele Ramón Borrell, atât timp cât bunul Dumnezeu o va ține pe această lume, cu toate că stăpânul comitatului de Barcelona era în acel timp nepotul ei, Ramón Berenguer I.

Veștile circulau încet pe atunci. Totuși, mesajele pe care papa Victor al II-lea dorea să le trimită episcopilor și abaților săi prin intermediul puternicei rețele de mănăstiri care mediau între respectivele dioceze și Roma ajungeau repede, deși era clar că ar fi preferat să nu-l fi primit pe ultimul.

Episcopul Guillem era un om al lui Dumnezeu: avea grijă de credincioșii care îi fuseseră încredințați, era milos și media în toate chestiunile care cereau intervenția sa, arătând o judecată dreaptă și o probitate nestrămutată, pentru a evita conflicte, indiferent dacă era vorba despre nobili care își disputau o proprietate ori despre un șerb care se simțea jignit de zestrea necorespunzătoare dată de familia logodnicei *hereu*-lui său ori de altul care ar fi fost atacat în timp ce muncea pământul în *la sagrera*. Coada care se forma în fiecare dimineață la ușa reședinței sale, în așteptarea servitorilor care aduceau cazanul din care se împărțea supă săracilor, era cu adevărat lungă și pestriță.

Mesagerul sosise în cursul serii, extenuat, dar mesajul s-a arătat a fi atât de urgent încât ajutorul lui nu a ezitat să-l trezească din somn, deși abia apucase să se culce după rugăciunea laudes de după utrenie. Când un emisar al papei aducea un mesaj urgent, consemnul era: „Cocoșul va cânta de trei ori." Când li se comunica o asemenea parolă, secretarii săi aveau ordin să-l trezească sau să-l caute în orice clipă. S-a îmbrăcat în grabă: nu se cuvenea pentru înaltul său rang ca un curier să-l vadă fără veșmintele sale solemne. Într-adevăr, haina face pe om, iar aparențele le îndeamnă pe

majoritatea ființelor umane la considerație și respect. S-a privit în fugă în oglinda sa lustruită de aramă. Aceasta i-a reflectat imaginea impunătoare, cu o pelerină violetă și capul acoperit de o tichie care îi ascundea tonsura. Satisfăcut de ceea ce reflecta suprafața șlefuită, l-a introdus pe mesager în apartamentul său privat. Emisarul era încă plin de praful drumului, într-atât încât obrazul său era o mască de nerecunoscut. A îngenuncheat în fața abatelui, iar după ce i-a sărutat inelul a scos din geantă un pergament sigilat și i l-a înmânat. Înaltul prelat i-a poruncit tânărului călugăr care îl introdusese să-i dea mâncare și să-i găsească un pat în care să se odihnească, după care a rămas singur în încăpere, pregătit să citească misiva urgentă. Aceasta suna astfel:

Dată la Sant'Angelo, Roma, la 16 mai 1052

Stimate frate întru Hristos:

Mesajul pe care ți-l trimit este de foarte mare importanță și cere să fie tratat cu absolută discreție. Date fiind împrejurările actuale, nu trebuie nicidecum ca veștile pe care vi le trimit să fie divulgate și să ajungă la urechi indiscrete care să dezvăluie conținutul misivei. Mă încred, deci, în discernământul dumneavoastră și în discreția de care ați dat întotdeauna dovadă.

Echilibrul puterilor este în prezent prea important pentru ca vreun dușman lipsit de scrupule al Bisericii să folosească în mod necuvenit această

informație și să aducă prejudicii grave adevăratei credințe, întrucât exemplul principilor este fundamental pentru o bună guvernare a supușilor, iar un exemplu rău ar fi nefast nu numai pentru comitatul Barcelonei, ci și pentru întreaga creștinătate, care se confruntă cu imensa putere a hoardelor profetului. De asemenea, este extrem de important să se evite orice ocazie ca aceste comitate catalane, aflate mereu într-un echilibru precar, să se lupte între ele în loc să o facă împotriva adevăratului dușman, care pândește de dincolo de Ebru, graniță naturală în fața agresivității războinice a hoardelor din Lérida și Tortosa, conduse actualmente de războinicii fii ai prudentului Ibn Ahud din Zaragoza.

Din surse demne de încredere au ajuns la urechile mele – nu uitați că abatele Sant Genís este confesorul contesei Almodis – vești sigure, fără nicio îndoială, care ar putea genera ciocniri violente între contesa Ermesenda și nepotul ei, contele de Barcelona. Acestea nu convin Bisericii, întrucât orice lucru care înseamnă nesocotirea autorității ori dezordine și-i îndeamnă pe supuși la neascultare nu e bun și nu ajută câtuși de puțin cauzei creștinătății.

Dragul meu abate, aveți în jurisdicție o problemă gravă pe care trebuie să o curmați din rădăcină, întrucât altfel am putea avea neplăceri foarte mari. Las la latitudinea Sfinției Voastre forma cea mai potrivită de rezolvare a ei. Eu mă limitez să vi-o aduc la cunoștință.

Rezultă că al dumneavoastră conte Ramón Berenguer I de Barcelona, văduv al contesei Elisabet și actualul soț al Blancăi de Ampurias, a pornit acum un an spre Orient, unde trebuia să trateze chestiuni importante pentru comitatul Barcelonei, iar la întoarcere să mă informeze din prima sursă și să-mi spună părerea sa despre teme privitoare la Islam, pe care el îl cunoaște foarte bine, având în apropierea sa un dușman atât de periculos și viclean. Problema este că la întoarcere, după întrevederea noastră, a făcut un popas la castelul lui Ponce al III-lea de Toulouse, unde au avut loc fapte care nu pot fi relatate: focosul dumneavoastră conte a avut relații adultere cu doamna castelului, Almodis, fiica lui Bernardo și a Ameliei de la Marca. Acest fapt, prin el însuși grav, nu ne sperie: știm slăbiciunile sufletului omenesc și cât de fragilă se poate dovedi uneori carnea, dar ce ne preocupă însă cu adevărat sunt consecințele care pot să le aibă toate acestea, întrucât aflăm că seniorul despre care vorbim a făcut o pasiune atât de nesănătoasă, încât are de gând să-și repudieze soția, cu care s-a căsătorit cu mai puțin de un an în urmă, și să trăiască în concubinaj, pentru că altceva nu se poate, cu cea care va fi neîndoios o amantă, toate în disprețul și în dauna creștinătății, care se privește întotdeauna în oglinda principilor ei. Chestiunea este deja suficient de gravă, cum vă puteți da seama, dar mai gândiți-vă și la relația fragilă dintre contesa Ermesenda și nepotul ei, ca și la atitudinea pe care o va adopta, fără îndoială,

față de repudierea Blancăi de Ampurias, protejata ei, având în vedere că a ei a fost ideea respectivei căsătorii. Și fără să mai luăm în considerare răspunsul contelui Ponce de Toulouse, pe care îl va afecta, fără îndoială, intenția de a i se fura consoarta și, odată cu aceasta, de a i se mânji onoarea. Nimănui nu-i convine războiul care va izbucni între bunică și nepot, un fapt care ar slăbi flancul sudic și ar lăsa granița expusă atacurilor dușmanilor creștinătății. O mențiune deosebită merită atitudinea pe care o vor adopta comitatele catalane, care vor intra în conflict împărțindu-se între cele două tabere, din motive mai mult sau mai puțin demne, licite sau ascunse, întrucât, așa cum se știe, e totdeauna avantajos pescuitul în ape tulburi. Am aflat că Urgell, Cardona, Tost și Besalú vor fi de partea contelui, în timp ce Conflent, Carcassonne, Osona, Gerona și în cele din urmă Septimania în totalitatea ei vor lupta alături de contesă.

În mâinile dumneavoastră înțelepte las rezolvarea unei chestiuni atât de spinoase și vă grăbesc să vă întâlniți cu Ramón Berenguer în primul rând, pentru a vedea dacă puteți să-l faceți să renunțe la atitudinea lui atât de abjectă și necugetată, iar dacă nu veți reuși, duceți-vă la contesa Ermesenda, sarcină pe care nu o invidiez, deoarece știu și am fost informat cât de susceptibilă îi este firea.

În sfârșit, bunul meu abate, așterneți-vă la drum și înfruntați provocarea „cu pieptul gol": nu-i așa că acestea sunt cuvintele care se spun în ținuturile

dumneavoastră în astfel de situații? Credeți-mă că nu vă invidiez misiunea și vă rog să fiți sigur că voi aștepta cu nerăbdare veștile dumneavoastră. Rugăciunile mele vă vor însoți de la Roma și vă rog să primiți o îmbrățișare frățească de la...

Fratele dumneavoastră întru Hristos.

VICTOR al II-lea, papă

Guillem de Balsareny s-a așezat comod în jilțul său și, după ce și-a șters cu dosul palmei drepte picăturile mari de sudoare care îi îmbrobonau fruntea, s-a apucat să citească încă o dată surprinzătoarea misivă.

5

RAMÓN BERENGUER ȘI ALMODIS

Toulouse, decembrie 1051

Călărețul echipat a ridicat mâna. Escorta care îl însoțea s-a oprit imediat, în mijlocul unui cor de nechezături și mușcături de zăbale. Dintr-unul din posturile care păzeau intrarea pe podul mobil, o voce a întrebat:

– Cine vine?

– Cineva care tocmai sosește după un drum lung de la Roma și speră să fie primit de Ponce al III-lea de Toulouse așa cum crede că merită datorită rangului și vițeiei sale. Sunt Ramón Berenguer, conte de Barcelona, iar stăpânul vostru mă așteaptă.

Cu un scrâșnet de lanțuri, podul masiv a început să coboare, în mijlocul unor scârțâituri de lemne și al zgomotului de voci, în timp ce în înaltul zidurilor un trompetist anunța sosirea unui vizitator ilustru. Copitele cailor au răsunat pe scândurile de lemn ale

podului, apoi pe dalele curții interioare a fortăreței. Un valet a apucat frâiele armăsarului contelui, iar acesta a descălecat, ordonându-le oamenilor săi să facă la fel. Cu mănușa de la armură din piele și-a scuturat praful care se așezase în timpul călătoriei pe apărătorile de gambă. De îndată s-a apropiat de el ofițerul de gardă, a cărui voce a fost acoperită de zgomotul produs de însoțitorii nobilului atunci când au descălecat. Contele de Barcelona i-a dat locotenentului său chivăra coifului, apoi, scoțând gluga pieptarului de zale care îi profila obrazul, s-a adresat omului de la castel.

– Acum pot merge cu dumneavoastră.

– Vă salut, conte, în numele seniorului meu și vă rog să binevoiți a mă urma. Vă voi însoți până la comandantul castelului, iar el va avea grijă de dumneavoastră.

– Aveți grijă de trupa mea și dați-le ce au nevoie pentru odihna lor și a cailor lor.

– Așa se va face, domnule, l-a asigurat bărbatul, cu o voce plină de respect. Ospitalitatea este o calitate care caracterizează Casa de Toulouse.

Contele de Barcelona a pornit în spatele ofițerului, urmat de scutierul său, căruia îi dăduse spada și scutul în semn de încredere și reverență, așa cum era regula atunci când un nobil vizita o rudă sau un alt aristocrat de același rang.

Castelul din Toulouse era mai mult palat decât fortăreață. Arhitectura sa era nobilă: piatra lucrată a balcoanelor, ca și tocurile ferestrelor arcuite ori bogăția și fastul încăperilor prin care treceau denotau

un gust și un rafinament care contrastau cu fortărețele sale rustice din Barcelona, Gerona și Osona, al căror principal atribut era securitatea pe care o cereau apropierea de Islam, dar și agresivitatea comitatelor vecine. Ofițerul s-a oprit în biroul comandantului castelului, iar după ce a fost prezentat și înlocuit de acesta, și-au continuat drumul. În cele din urmă, au ajuns în fața unei uși mari din esență de gorun care avea o lucrătură excepțională, în lemnul căreia cuțitul și dalta unui priceput dulgher făcuseră un frumos relief cu blazonul Casei de Toulouse. Pe ambele laturi erau două santinele, cu halebarda în cumpănă în mâna dreaptă, iar în cea stângă pavăza rotundă cu vârf ascuțit în mijloc, păzind intrarea. La vederea comandantului, au luat poziția de drepți, așteptând ordine.

– Anunțați-l pe șambelan că a sosit ilustrul oaspete.

Una dintre gărzi și-a părăsit postul și a deschis una din părțile masivei uși. După ce a spus câteva cuvinte, a închis-o din nou și s-a adresat ofițerului.

– V-am anunțat deja prezența. Vă rog să binevoiți a aștepta câteva clipe.

Abia pronunțate aceste cuvinte, ușa s-a deschis iarăși, iar în ea și-a făcut apariția capul pleșuv al lui Robert de Surignan, mare consilier al contelui Ponce de Toulouse.

– Intrați și fiți bine-venit, domnul meu! Contele Ponce de Toulouse și contesa Almodis de la Marca vă așteaptă.

Gentilomul a lovit de trei ori cu vârful metalic al bastonului său în tăblia podelei și i-a anunțat numele.

– Seniorii mei, cere audiență Ramón Berenguer I, conte de Barcelona, Gerona și Osona.

Vizitatorul a făcut un pas înainte și a intrat în splendida sală.

Încăperea era cu adevărat fastuoasă. Contele barcelonez și-a dat seama că nu a mai văzut niciodată ceva asemănător. Sala avea o formă alungită: șase deschizături pe fiecare latură, acoperite de covoare împodobite, menținеau căldura care venea de la două cămine laterale, în care ardeau bușteni imenși; pereții erau decorați cu blazoane, printre ele aflându-se sfeșnice gigantice, care suportau greutatea lumânărilor groase care luminau încăperea. Ceea ce însă i-a atras cel mai mult atenția au fost suprafețele de metal lustruite, așezate în jurul fitilurilor, care ecranau lumina și o multiplicau aparent la infinit. În sfârșit, din tavanul înalt atârnau trei lămpi aurite cu diverse coroane concentrice, în stil carolingian, la rândul lor înconjurate de lumânări și prinse cu frânghii groase, trecute fiecare prin scripeți, care se prindeau de niște pivoți de fier laterali, pentru a ușura curățarea și întreținerea lor. În spatele sălii, fiecare pe câte un tron așezat sub un baldachin aurit, așteptau contele și contesa de Toulouse.

Ramón a înaintat, cu o înfățișare plăcută și gesturi pline de grație, cu un mers hotărât și ritmat. Pe măsură însă ce se apropia de tron, somptuozitatea salonului, căldura, strălucirea lumânărilor și chiar înfățișarea amfitrionului său păleau în fața prezenței contesei Almodis. Ajungând în fața ei, a îngenuncheat. Coama de păr roșu, ochii verzi și misterioși care se asortau

perfect cu marginea brodată a decolteului ce încerca să acopere adâncitura dintre sânii ei rotunzi au pus stăpânire pe privirile sale: nu mai putea vedea altceva decât pe ea. A rămas prins în capcana vrăjii care emana din senzuala înfățișare a contesei.

Ramón Berenguer s-a ridicat greoi și, la rugămintea lui Ponce de Toulouse, s-a așezat într-un jilț în fața celor două gazde ale sale.

– Bine-venit să fii, conte, în această clădire umilă, în care fiii tatălui dumneavoastră vor fi totdeauna bine-veniți! Ce mai fac frații dumneavoastră Sancho, Guillermo și Bernardo?

– Sancho este prior în Sant Benet. În ceea ce-i privește pe ceilalți frați ai mei, Guillermo și Bernardo, fiii celei de-a doua soții a tatălui meu, doña Guisla de Lluçà, de care mă leagă o mare afecțiune, încă nu s-au căsătorit. Sunt foarte tineri.

După acest preambul de politețe, au început să discute despre adevăratul motiv al prezenței contelui la palat.

– Am înțeles că ați făcut o lungă călătorie în Orient.

– Într-adevăr, m-am dus acolo pentru a stabili legături comerciale cu Bizanțul și pentru a mă apropia de Ierusalim. Situația din Țara Sfântă este tulbure, iar Sfântul Părinte mi-a cerut ca la întoarcere să trec pe la Roma și să-l informez despre cele văzute. El consideră că stăpânii de teritorii care, din cauza vecinătății, au conflicte cu Islamul, așa ca noi, știu cel mai bine cum trebuie să se poarte cu necredincioșii, cum

să reacționeze la comportamentul lor și la dedesubturile diplomației lor. De aceea a solicitat umilul meu sfat.

În tot acest timp, contesa nu a scos niciun cuvânt. Totuși, Ramón Berenguer simțea insistența privirii ei verzi și înrobitoare.

Atunci, seniorul de Toulouse s-a scuzat.

– Vă rog să mă iertați pentru că am încălcat toate protocoalele unui bun amfitrion: v-am primit fără să fi avut măcar politețea de a vă fi lăsat să vă odihniți, dar sunt rare ocaziile de a vorbi cu persoane informate. Oricum, voi încerca să-mi repar greșeala lipsei de delicatețe. Oasele mele bătrâne nu mai rezistă la seri târzii: la asemenea ore, în alte zile eram deja în dormitorul meu. Dacă nu vă deranjează, iubita mea soție vă va face onorurile în timpul cinei.

Lui Ramón Berenguer a început să-i bată inima mai repede la gândul că va avea ocazia să petreacă seara în compania unei ființe atât de misterioase. Ceea ce a adăugat în continuare Ponce de Toulouse a avut darul să-i atenueze entuziasmul.

– Fără îndoială, șambelanul meu și confesorul contesei vă vor ține companie cu plăcere. Cultura și conversația lor vă vor surprinde și vor face mai plăcută ședera dumneavoastră printre noi.

Contesa Almodis asistase imperturbabilă la dialogul dintre soțul ei și gentilul invitat. La cei treizeci și patru de ani ai ei, viața fusese o sumă de situații legate de convenințele pe care interesele Casei sale le cereau și a căror monedă de schimb îl constituiseră invariabil

ea și surorile ei Llucía și Rangarda. După o căsnicie eșuată cu Guillem de Besalú, prima se măritase cu Artal, conte de Pallars, iar cea de-a doua, cu Peire Roger, conte de Carcassonne. Ei i-a fost dată partea cea mai amară a istoriei. S-a căsătorit la doisprezece ani cu Guillermo al III-lea de Arles și, în ciuda faptului că Sfântul Părinte a invalidat căsătoria pentru vârsta ei prea fragedă, nu a fost prin aceasta scutită de asaltul asupra fecioriei sale, experiență care i-a marcat destinul, traumatizând-o. Au încredințat-o apoi lui Hugo cel Pios, senior de Lusignan, care a repudiat-o după ce i-a făcut un copil, pe care i l-a luat: interes de stat, i s-a spus atunci. În cele din urmă, a ajuns în patul contelui Ponce de Toulouse. Din această căsătorie s-au născut patru copii: trei fii și o fiică. Ponce era cu douăzeci și cinci de ani mai în vârstă decât ea și s-a dovedit un bărbat priceput și libidinos, care i-a încălzit așternutul și, în ciuda faptului că a condus-o prin labirintul intrinsec al sexului, ea nu a trăit niciodată pasiunea romantică pe care o cântau trubadurii în seratele de la palat și a presupus întotdeauna că legătura între un bărbat și o femeie ascundea ceva ce ei îi scăpa. Până în acea zi, singurele ei distracții din palat au fost doamnele ei de companie, sărbătorile galante și mai ales Delfín, bufonul ei drag și diform.

Almodis s-a retras în camerele ei pentru a pregăti toaletele pe care urma să le poarte în timpul cinei. În timp ce slujnicele se învârteau în jurul ei, s-a lăsat în voia gândurilor, iar pentru că știa cine era vizitatorul,

și-a amintit de profeția care o urmărise de-a lungul existenței sale zbuciumate.

Cu toate că întâmplările se petrecuseră acum douăzeci și doi de ani, amintirea lor era atât de vie de parcă ele ar fi avut loc cu doar o zi în urmă.

Orașul se trezise în zori acoperit de o mantie albă de zăpadă, care schimba aspectul lucrurilor. Fulgii cădeau încet, gânditori, plutind în aer ca niște pene de lebădă. Almodis a scos capul pe fereastra mare a camerei sale, devenind conștientă de faptul că peisajul care i se înfățișa în fața ochilor ei și care fusese timp de doisprezece ani singura ei scenă avea să se schimbe definitiv începând din acea zi. Și-a ridicat privirea spre clopotnița bisericii mari, atrasă de vesela bătaie a clopotelor care păreau să celebreze căsătoria ei cu Guillermo al III-lea, viitor conte de Arles, părându-i-se că garguiele de gheață împrăștie lacrimi de apă pe parmalâcurile caselor din jur, suspinând din cauza despărțirii. În sufletul ei se confruntau o legiune de sentimente contradictorii. Pe de o parte dorul după o copilărie care se îndepărta inexorabil, luând cu ea dulcile peisaje ale regiunii sale iubite, jocurile de copii cu frații ei, râurile vijelioase, minunatele ei apusuri, lanurile de grâu de culoarea aurului și plimbările călare din zilele de primăvară prin pădurile dese. O voce lăuntrică îi spunea că toate senzațiile vor ocupa, începând chiar din acea zi și în momentul în care va pronunța cuvintele impus de legământ, un loc drag, dar tot mai mic în colțișoarele cele mai ascunse ale amintirilor. Fără să știe de ce, asemenea gânduri o

deprimau. În schimb, o aură de speranță, ca un curcubeu care se pierdea la orizont, îi prezicea momente deosebite pe care urma, fără îndoială, să le trăiască și care îi vor satisface firea aventurieră. Atunci și-a amintit ciudata întâmplare pe care o trăise într-o după-amiază a acelei ierni. Ieșise la o plimbare prin pădure împreună cu fratele ei Adalberto, călărind-o pentru prima dată pe Hermosa, iapa ei. Când a văzut-o dimineața înșeuată, așteptând-o în curtea de arme a castelului, cadoul tatălui ei, Bernardo de la Marca, făcut cu ocazia unei zile atât de însemnate, inima ei fragedă a tresărit de mulțumire. Era albă ca zăpada care tocmai cădea în acele clipe, avea un cap mic, o privire inteligentă, iar extremitățile picioarelor, negre ca mitenele. A presimțit că avea să se nască o ciudată simbioză între ea și animal. După-amiaza era perfectă: lumina se filtra printre ramurile copacilor din pădurea plină de țurțuri, creând figuri enigmatice de o extraordinară frumusețe. Un zefir blând, veșnic oaspete al acelor plaiuri, îi șuiera în urechi, amplificat de galopul ușor al iepei. Adalberto, care venea în urma ei, aproape că nu reușea să se țină după ea, așa că Almodis a oprit animalul pentru a-și aștepta fratele. Iapa a ciulit urechile, a nechezat încet și a zgâriat pământul pădurii cu piciorul drept din față; fratele ei, trăgând puternic de dârlogi, și-a oprit calul lângă ea.

– Privește! Acolo, Almodis!

Și-a ridicat privirea și la mai puțin de doi kilometri a zărit o coloană subțire de fum albicios, care urca leneșă spre cer; deși străbătuseră de multe ori acea

parte a pădurii, niciodată până atunci nu mai observaseră cei doi frați ceva asemănător.

– Vino repede, frate, să vedem cine locuiește în pădurea noastră.

Cuvântul „noastră" era potrivit, pentru că amândoi considerau acea redută ca pe o proprietate. Fără să-i lase timp lui Adalberto pentru a protesta, și-a îndemnat iapa, iar animalul a pornit ușor ca vântul în direcția aceea.

Când au ajuns în apropierea luminișului de unde se ridica fumul, au descălecat, iar după ce și-au legat caii de una dintre ramurile mai joase ale unui stejar de plută, și-au continuat drumul pe jos, cu mare grijă. Înaintarea a fost lentă: Adalberto mergea în față, având grijă ca sora sa să nu rămână prea mult în spate; ea îl urma mai încet, deoarece tufărișul i se încurca în fuste. Se părea că sute de mâini încercau să-i oprească. În cele din urmă, un semn autoritar al fratelui său a făcut-o să încremenească: băiatul dăduse la o parte rămurișul care le obtura vederea și observa cu atenție ceea ce codrul ascunsese atât de bine. Almodis a făcut câțiva pași pentru a ajunge în dreptul fratelui ei și s-a ghemuit alături de el pentru a vedea mai bine. La vreo patruzeci de stânjeni de locul în care se aflau se înalța un copac mare, în care, mult deasupra solului, la îmbinarea a trei ramuri groase, se afla o colibă făcută din trunchiuri de copac, iarbă neagră, ramuri și frunze uscate, pe al cărei coș improvizat ieșea coloana de fum care le atrăsese atenția. Încă nu avuseseră timp să ia vreo hotărâre când perdeaua care acoperea intrarea

acelui adăpost atât de ciudat s-a dat la o parte, iar din neobișnuita cocioabă a ieșit un omuleț care nu se ridica mai mult de o palmă de la pământ și al cărui corp fragil și încovoiat se sprijinea pe două picioruțe. Era îmbrăcat cu un camizol de un cenușiu decolorat, legat de mijloc cu o funie și își acoperea extremitățile minuscule cu niște pantaloni până la genunchi, strânși pe picior, scurți ca un suspin, legați de gambele sale slabe cu fâșii de piele care se terminau în niște bocanci micuți; un cojoc din blană de miel îi acoperea torsul, iar părul său lung, la fel de încâlcit precum barba, îi cădea pe spatele gârbovit. Almodis își amintea cum Adalberto i-a dat un cot ușor și a dus la buzele sale strânse degetul arătător, cerându-i să tacă. Piticul, imperturbabil, s-a întors spre ei și, cu o voce ascuțită care se potrivea de minune cu trupul său, a vorbit tare și clar:

– Înalte fețe domnești, vă aflați pe domeniile stăpânului pădurii. Fiți bine-veniți și apropiați-vă pașnic, iar iadul să vă înghită dacă intențiile vă sunt perfide și răutatea s-a cuibărit în adâncul sufletelor voastre!

Adalberto a rămas fără grai, dar ea a ieșit din ascunzătoare și a înaintat în luminiș, până a ajuns la picioarele copacului.

– Știi cine sunt?

– Almodis de la Marca, tânăra contesă din aceste ținuturi, a cărei evidentă curiozitate a mânat-o până pe teritoriile mele și care a venit aici însoțită de fratele ei, pe care îl invit să iasă din desiș și să-și arate fața.

Almodis l-a văzut pe Adalberto cum se apropia de ea, mai speriat decât voia să recunoască.

– Și cine ești tu?

– Așa cum v-ați putut da seama, eu știu mai multe despre voi decât voi despre mine. Vom putea discuta însă mai bine dacă veți binevoi să acceptați ospitalitatea palatului meu.

Spunând aceste cuvinte, piticul a desfăcut o scară simplă de frânghie care se afla lângă el și a aruncat-o pe trunchiul stejarului de plută până când ultima treaptă a ei a ajuns la picioarele celor doi, rămași muți de uimire.

Frații s-au apropiat de baza scării care atârna între ei. Omulețul părăsise platforma și intrase din nou în colibă. Adalberto a ezitat o clipă și, tocmai când se pregătea să-i spună surorii sale că ar fi fost, poate, mai prudent să plece de acolo, a văzut că aceasta, cu fustele suflecate, începuse deja să urce și ajunsese la a treia treaptă.

Capătul scării șerpuia lângă el, iar în fața inutilității încercării sale, s-a mărginit doar să pună piciorul pe ultima treaptă și să ușureze astfel urcușul surorii sale. Cât ai clipi, amândoi au ajuns pe platforma care susținea coliba. Văzute de la acea înălțime, coroanele copacilor formau o mare albă la picioarele lor. Dimensiunile colibei erau diferite. Ușa era acoperită cu un fel de perdea din pânză de sac, iar înăuntru se auzea cineva care târa pe podea ceva. Brusc, o mână mică a dat la o parte perdeaua și omulețul, cu vocea sa ascuțită, și-a invitat oaspeții să intre în adăpostul lui. Almodis

nu i-a dat timp lui Adalberto să scoată vreun sunet și s-a aplecat imediat și a pășit înăuntru. Fratele ei a imitat-o, iar piticul, care ieșise pentru a lua scara, i-a urmat. Acoperișul colibei, făcut din frunze de palmier, era conic, astfel încât tinerii au putut să stea în picioare fără nicio dificultate. Almodis cerceta curioasă încăperea, piticul urmărindu-i inspecția cu o privire mucalită și inteligentă. Adalberto se ținea deoparte, temător și în expectativă, încă neîncrezător în fața situației cu care se confrunta.

– Așa cum puteți vedea – a spus piticul –, casa mea nu e potrivită pentru a primi vizite, iar mărimea lucrurilor este pe măsura persoanei mele, dar stați pe lavița mea, pentru că astfel capetele voastre nu vor ajunge la tavan.

Cei doi frați au schimbat o privire și s-au așezat pe laviță, care era lipită de un perete; amfitrionul lor a ales un scăunel de lângă masa din mijloc. Ochii lui Almodis alergau în toate colțurile cocioabei luminate difuz de o lumânare, de la focul din micuța vatră până la ferestruica din spate, de la masa din mijloc până la colivia de lemn din interiorul căreia ochii rotunzi ai unei mici cucuvele o urmăreau curioși. Omulețul a remarcat acest lucru.

– Vă place refugiul meu?

– Ne surprinde. Am străbătut de mii de ori pădurea și nu am dat de el până azi, a răspuns Almodis, întrucât Adalberto stătea lângă ea fără a îndrăzni să deschidă gura.

– Vedeți, chiar asta mi-am și dorit. Locul este departe de orice potecă, iar legendele vorbesc despre vrăjitoare și spirite ale pădurii care au locuit cu mult timp în urmă într-una din numeroasele peșteri de pe aceste meleaguri. Eu, desigur, nu am văzut niciunul; oamenii din partea locului sunt refractari față de posibilitatea de a se întâlni cu vii sau cu morți diferiți ca înfățișare, iar eu nu am obiceiul să fac fum care să conducă la persoana mea, dacă nu vreau. Pentru asta ard lemnul potrivit. De altfel, coliba mea este ascunsă în frunziș, iar oamenii privesc de obicei în jos, pentru că puține sunt pericolele care pot veni de sus.

– Ai spus „dacă nu vreau". Doreai cumva ca noi să-ți găsim ascunzătoarea?

– Este evident: nu aduc niciodată pe cineva în locuința mea, iar dacă vreau să mă întâlnesc cu cineva, fac acest lucru într-o peșteră pe care am aranjat-o pentru așa ceva.

În acea clipă Almodis a auzit vocea plină de îndoială a fratelui său, care găsise până la urmă curajul să intervină în discuție.

– Și care este scopul întâlnirii noastre?

Omulețul și-a îndreptat privirea spre colțul în care se instalase Adalberto.

– Vă voi spune motivul. La urma urmelor, pentru asta v-am făcut să veniți până aici.

S-a lăsat o tăcere îndelungată, după care piticul a început să vorbească.

– Natura nu a fost deloc generoasă cu mine în privința aspectului, dar a compensat anumite carențe cu

alte calități, care, folosite cu prudență, îmi pot aduce mari beneficii; dimpotrivă, dacă le utilizez greșit, multe nenorociri se pot abate asupra mea.

– Nu știu nici cine ești, nici unde vrei să ajungi.

– Numele meu este Delfín, nu am nicio rudă, iar dezamăgirea mea cu privire la caritatea oamenilor este imensă. Din acest motiv m-am hotărât de mulți ani să trăiesc așa cum vedeți: nu am darul să servesc pe cine nu merită și știu ce mă așteaptă, ținând seama de acest trup nenorocit pe care mi l-a dat natura, în cazul în care m-aș afla alături de cineva care nu e capabil să-mi aprecieze calitățile. În schimb, știu la fel de bine și că însușirile mele ascunse mă vor face să joc un rol strălucit în această lume zbuciumată în care trăim, dacă voi ști cum să o fac alături de persoanele potrivite.

– Care sunt însușirile la care faci aluzie?

Piticul a părut să mediteze asupra răspunsului, apoi le-a spus povestea vieții sale.

– M-am născut în Besalú. Așa cum mi s-a zis, mama mea a murit atunci când m-a născut, iar pe tatăl meu, care cred că a fost păpușar ambulant, nu am ajuns să-l cunosc. Providența a fost bună cu mine, iar dimensiunile mele infime mi-au fost de ajutor: un bărbat a avut grijă de mine în speranța că, scoțându-mă în lume, să poată cu timpul să mă transforme într-o sursă de venituri neimpozabile. Cu ajutorul unei capre care avea prea mult lapte și care mi-a fost, de fapt, doică, și-a atins scopul. Cu piticii se câștiga bine distrându-i pe plugari la bâlciuri, iar dacă erau inteligenți și aveau o cocoașă frumoasă, puteau chiar să intre la Curtea

oricăror comitate pentru a face mai distractive lungile seri de iarnă petrecute la căldura căminului. Eu am văzut ce îmi hărăzea soarta și nu m-a interesat oferta. Am trecut de controlul gărzilor de la podul din Besalú ascuns în traista pe care o transporta măgărița unui negustor care băuse prea mult vin în acea seară și lăsase pe seama inteligenței animalului său de povară grija întoarcerii acasă. La prima oprire pe care bărbatul a făcut-o pentru a se ușura, am șters-o și m-am ascuns în pădure. Zona aceea este plină de ascunzișuri. Apoi, dintr-un tufiș în altul, de la un pârâu la altul, am străbătut sate, târguri și orașe, ajungând la concluzia că ființa omenească e făcută mai mult pentru rău decât pentru bine, iar dacă nu puteam ajunge la o poziție de frunte, mai bine era să trăiesc departe de oameni. Am trecut Pirineii, am ajuns până în ținuturile acestea, iar de atunci locuiesc în pădure.

– Întrucât nu suntem decât ființe omenești, nu înțeleg de ce-ai vrut să ne cunoști, a spus Almodis.

– Până acum v-am povestit etapele existenței mele, dar nu v-am vorbit despre acea putere care, bine folosită, mă poate scoate din mizerie și îmi va servi pentru a ajunge la viața la care aspir, ca să nu mai pomenesc despre marile avantaje de care se va bucura persoana care mă va proteja.

Pe fața lui Almodis s-a citit perplexitatea.

– Înțeleg tot mai puțin ceea ce spui, dar te rog să continui, cel puțin discuția cu tine îmi face plăcere și mă amuză.

– Bine, doamna mea. Deși s-ar putea ca împrejurările să vă fi distras atenția, vă veți aduce aminte, fără îndoială, că, fără să știu cine erau cei care treceau prin pădure, v-am dat un semn și v-am spus pe nume.

– Îmi amintesc, iar firul poveștii tale m-a îndepărtat de la prima mea intenție, pentru că este unul dintre lucrurile despre care voiam să te întreb.

– Aceasta este însușirea mea. În anumite împrejurări pot vedea viitorul oamenilor și o fac fără fasoane: fără să examinez viscere de păsări ori să le privesc zborul; fără să arunc ulei pe apă pentru a vedea desenele care se formează; fără să umplu un găvan cu sângele unui ied pentru a vedea cum se coagulează. Prin urmare, vă repet că, dacă facem târgul, atunci sunt sigur că veți avea alături pentru toată viața dumneavoastră, despre care am siguranța că va fi pasionantă, un prezicător care va anticipa, dacă nu toate, atunci multe dintre lucrurile care vor urma să vi se întâmple, astfel încât să vă puteți feri de oameni care vă vor vrea răul și care vor fi numeroși, pentru că veți stârni cu atât mai multă invidie cu cât veți ajunge mai sus. Îmi este clar că viața voastră va lua întorsături neașteptate și foarte angajante, pe care deocamdată nu aveți cum să le anticipați; dacă mă veți ține lângă dumneavoastră, veți putea prevedea, așadar, intrigile și cursele pe care inamicii vor încerca să vi le întindă. Aceasta fără a uita să vă spun că sunt foarte ingenios și deci capabil să vă distrez în momentele de inactivitate din serile de iarnă.

– Nu este deloc extraordinar că ne-ai recunoscut, a intervenit Adalberto. Pe copiii contelui de la Marca îi cunoaște multă lume. Dacă nu îți demonstrezi în mai mare măsură însușirea aceea pe care pretinzi că o ai, o să ne întoarcem de unde am venit. Pe de altă parte, sora mea urmează să se căsătorească, să-și facă o familie și să aibă copii. Oare ce fel de dușmani ar putea-o pândi și despre ce fel de destin glorios vorbești?

Piticul a continuat, ignorând cuvintele băiatului.

– Iată propunerea mea. Fără îndoială, puteți crede că sunt nebun, visător ori nesăbuit. Vă voi face dovada cinstei mele, anticipând fapte care vă vor jalona viața. Nu mă grăbesc: dacă se vor adeveri, veniți să mă căutați, pentru că mă veți găsi aici; dacă nu, lăsați-mă în plata Domnului.

– Vorbește, te ascult, l-a îndemnat Almodis.

– Deocamdată vă voi oferi o urmă a trecutului, pentru a da credibilitate cuvintelor mele. Aceasta se poate verifica, în timp ce viitorul este o entelehie.

Privirile celor doi frați erau întrebătoare.

– Azi este ziua dumneavoastră de naștere. În această dimineață ați primit în dar o iapă, pe care ați botezat-o Hermosa. Pe pulpa piciorului drept aveți o cicatrice albă, rezultat al unei răni pe care ați căpătat-o căzând de pe un merlon al contrafortului zidului interior al donjonului, din cauza unui brânci pe care vi l-a dat fratele dumneavoastră. Este vorba despre o împrejurare pe care nu o cunoașteți decât voi doi, întrucât ați încheiat un pact al tăcerii pentru a nu se ști

ce s-a întâmplat și pentru ca fratele dumneavoastră să nu fie pedepsit, pact pe care l-ați respectat până acum.

Frații s-au privit uimiți. În ochii băiatului se citea teama, în cei ai surorii sale, curiozitatea. Amândoi își aminteau perfect de acea înțelegere.

– Spune-mi atunci ce îmi va hărăzi viitorul, i-a cerut Almodis.

– Asta înseamnă că acceptați propunerea mea? a întrebat piticul.

– Ai cuvântul meu.

Omulețul s-a dus într-un colț al încăperii, a deschis o cutiuță de lemn din care a scos un ac subțire din os și o batistă albă.

– Dați-mi sângele dumneavoastră ca să pecetluim acest acord.

– Să nu faci asta, surioară! a exclamat Adalberto.

– Lasă-mă în pace! Și după ce i-a aruncat băiatului o privire sfidătoare, a întins mâna.

Omulețul a înțepat ușor buricul degetului mijlociu al mâinii ei drepte făcând să țâșnească o picătură de sânge, pe care a șters-o cu batista. După ce a împăturit-o cu grijă, a pus peticul de pânză și acul înapoi în cutiuță.

– Am sângele dumneavoastră, dați-mi acum mâna.

Fata i-a întins mâna ei albă, iar omulețul a apucat-o de vârful degetelor, examinând-o cu atenție.

– Acum ascultați-mă cu atenție. După lungi peregrinări, pe care nu reușesc să le văd, vă veți împlini destinul final. Sângele dumneavoastră va fi transmițătorul unei dinastii dincolo de Pirinei; veți fi o inamică

a papilor, dar pericolul cel mai teribil va veni din partea unei persoane foarte apropiate. Istoria vă va oferi un loc important. Dacă nu e așa, să mă dați pradă focului, dar dacă prezicerile mele se vor adeveri, îmi voi cere partea mea din beneficii și vreau să trăiesc alături de dumneavoastră și la Curtea dumneavoastră întâmplările pasionantei voastre existențe.

– Bați câmpii. Sora mea se va căsători peste câteva luni cu Guillermo al III-lea de Arles.

Piticul s-a întors către Adalberto.

– Am spus că după lungi peregrinări, nu că aceste evenimente se vor produce imediat.

– Lasă, Adalberto, a zis Almodis, mă interesează acest om. Bine, Delfín, dacă destinul meu se va îndeplini, voi avea grijă să se îndeplinească și al tău. Așa să fie.

Aceste lucruri continuau să fie prezente în memoria ei de parcă s-ar fi petrecut cu doar o zi în urmă.

Își amintea Almodis conjunctura de care a știut să profite pentru ca Delfín să intre în viața ei. Cu o seară înainte de ziua cea mare, avusese o discuție cu tatăl ei, contele Bernardo de la Marca. Scena se desfășura în sacristie, în spatele absidei centrale a bisericii mari, unde veniseră să pună la punct amănuntele nunții. Contele, euforic cum poate nu-l mai văzuse niciodată până atunci, i-a vorbit în aceeași stare sufletească. Cuvintele lui îi mai sunau încă, goale, undeva, într-un ungher al memoriei.

– Vezi, fata mea, mâine vei împlini unul dintre scopurile cele mai înălțătoare pentru care este predestinată

orice femeie nobilă care dorește să-și servească familia, rangul și interesele stirpei. Căsătoria ta cu Guillermo de Arles va pecetlui destinul Casei noastre. Sângele nostru se va uni cu altul de aceeași viță, cu care ne simțim uniți prin legături care merg până la trunchiul comun al ambelor ramuri, care își vor împleti mâine destinul. Trebuie să-ți spun că Providența ți-a hărăzit o misiune care mă umple de mândrie și care-i va onora pe fiii tăi și pe fiii fiilor tăi. Ieri, în prezența notarilor ambelor comitate și având ca martori mari seniori, printre care și episcopii de Arles și de la Marca, au fost semnate *sponsalici*-le[1] voastre. Pot să o iau înainte și să te anunț că în acest moment îl depășești în rang și ierarhie pe propriul tău tată. Almodis, de ieri ești viitoarea contesă consoartă de Arles, iar prin mandatul căsătoriei și pe viață, de Montpellier și Narbonne. Într-adevăr, trebuie să admit că îți datorez vasalitate și ascultare.

În labirintul minții ei încă mai răsuna răspunsul pe care i l-a dat.

– Tată și senior al meu, niciodată nu voi îndrăzni să-ți ordon ceva, chiar dacă voi fi contesă de Arles, de Montpellier și de Narbonne ori regina Ierusalimului. Sunt mândră și bucuroasă să înapoiez ținutului meu și familiei mele o infimă parte din datoria pe care o am față de ei pentru simplul fapt că sunt cine sunt și că m-am născut unde m-am născut. Aș vrea

[1] Document în care se înregistra zestrea care se stabilea înainte de încheierea căsătoriei și care se făcea în prezența martorilor (n.a.).

să te rog foarte mult ceva într-o zi atât de importantă. Deși știu și îmi este clar că merg în întâmpinarea destinului cu bucurie și onoare, că în suita mea vor fi mai multe doamne de companie, în afară de dădaca mea, aș vrea să te rog mult ca să permiți să facă parte din ea și iubitul meu frate Adalberto, precum și un bufon care să-mi înveselească momentele de inactivitate din lungile seri de iarnă din îndepărtatul Montpellier. Mă gândesc că, dacă voi avea mai ales la început alături de mine oameni care vorbesc limba mea și împărtășesc aceleași obiceiuri, dorul de cei de acasă se va mai ostoi, iar absența celor dragi va fi mai ușor de suportat.

Bucuria contelui era așa de mare, încât nici măcar nu a întrebat care dintre bufonii Curții era cel ales pentru a o însoți pe fiica sa în acea aventură emoționantă și a fost imediat de acord. După câtva timp, fratele ei Adalberto intra pe podul mobil al castelului însoțit de un omuleț călare pe un măgăruș, care în acea harababură de doamne de companie, cavaleri, soldați și scutieri, a trecut neobservat. Delfín intrase în viața ei și nu va mai ieși din ea niciodată.

Doamnele de companie umblau grăbite prin cameră ducând și aducând vase de ceruză și recipiente pline cu pomezi de diferite străluciri și culori. Ovalul obrazului ei rămăsese perfect, coama de păr roșu era scoasă în evidență de albul ca zăpada al tenului, arcuirea sprâncenelor fusese accentuată cu ajutorul unui creion de culoare castanie, a cărui substanță se extrăgea dintr-o moluscă de pe coasta dalmată; buzele îi

fuseseră colorate cu un roşu de culoarea cireşelor, iar pe ele se vedeau puncte strălucitoare ale unui produs numit *argentium* de Numidia, adus din acele ţinuturi îndepărtate de negustori care făceau drumul de la Sevilla în Galia, trecând prin Septimania. Efectul pe care obrazul ei îl producea era impresionant. Prima sa cameristă ţinea în faţa ei imensa şi lustruita oglindă de metal, un dar al contelui, care fusese importată de dincolo de Mediterana şi în care se reflecta în întregime. O doamnă de companie cânta la o harpă cu nouă coarde, fredonând o veche romanţă, iar slujnicele luau micuţa cadă de aramă.

Cu aceasta se ocupau toate atunci când s-au auzit nişte bătăi în uşă. Una dintre doamnele de companie s-a apropiat de ea şi a deschis-o pe jumătate. S-au auzit nişte murmure în încăpere. Doamna s-a întors lângă contesă şi i-a spus la ureche câteva cuvinte:

– Este Delfín, doamnă. Vă cere o audienţă.

– Lăsaţi-l să intre.

Fata s-a dus spre uşa frumos lucrată permiţându-i piticului să pătrundă în încăpere. Acesta era neobişnuit de palid. Almodis, care îl cunoştea atât de bine, a dat o poruncă seacă şi categorică.

– Retrageţi-vă toate!

Femeile au dispărut ca prin farmec.

Delfín a îngenuncheat la picioarele ei, i-a luat în mâini poalele rochiei şi i le-a sărutat.

Pe contesă a mirat-o atitudinea lui: nu aceasta era firea lui, înclinată spre veselie, sarcasm şi plăcerea de a trăi. De fiecare dată când piticul se apropiase

de ea într-o asemenea stare, acest lucru anunța evenimente extrem de importante.

– Ce se întâmplă, Delfín?

– Doamnă, nu știu dacă să îndrăznesc...

– Pentru că ai intrat în încăperile mele cu atâta grabă fără să-mi spui motivul, voi porunci să fii bătut cu o nuia groasă de frasin pe spate, până când acesta ți se va îndrepta.

Omulețul a ezitat câteva clipe.

– Doamnă, ceea ce am așteptat de atâta vreme se va întâmpla. Bărbatul care va da sens vieții dumneavoastră a sosit la palat.

6

PĂRINTELE LLOBET

Barcelona, mai 1052

Fața bisericească l-a însoțit pe Martí Barbany prin încăperile de la Pia Almoina, care i se păreau acestuia de o maiestuozitate impunătoare în comparație cu ceea ce văzuse până atunci. Ce l-a impresionat cel mai mult au fost înaltele tavane casetate, întrucât, obișnuit cum era cu cele ale gospodăriilor de țară din ținutul său, i s-au părut splendide și s-a întrebat cum se puteau realiza asemenea minuni arhitectonice. Când au ajuns la o anticameră, călugărul i-a cerut să aștepte, nu înainte de a-i spune încă o dată că, dacă se încăpățânează să nu-i dea scrisoarea pentru ca el să i-o înmâneze destinatarului la rândul său, mai mult ca sigur demersul lui avea să se oprească acolo. Martí a ezitat o clipă, dar, în fața apropierii destinației sale finale, s-a hotărât să cedeze și i-a dat însoțitorului său misiva. Omulețul a intrat pe o ușă care se afla la dreapta lui,

sub un arc de piatră, dispărând din raza sa vizuală. Abia avusese timp să arunce o privire în jur când ușa s-a deschis din nou și a apărut în cadrul ei un personaj care nu se potrivea cu ideea pe care o avea el despre un om al Bisericii și care i-a trezit în memorie o imagine care nu îi era cu totul necunoscută. Îmbrăcat într-o tunică și încins cu un brâu, se deslușea un trup imens, mai potrivit pentru un războinic decât pentru o față bisericească; un cap colosal cu tonsură, părul tuns perie, ochii inteligenți, sprâncenele hirsute și groase, iar în mâini, care ieșeau din mânecile largi și care denotau o forță neobișnuită, scrisoarea pe care el o primise de la mama sa. Martí s-a ridicat în picioare în fața inspecției la care îl supunea privirea cercetătoare a clericului, care îl măsura din cap până în picioare. În fața exhaustivului examen, Martí a fost cuprins de neliniște și s-a mai relaxat puțin doar când a observat că acei ochi erau zâmbitori.

– Atunci dumneata ești Martí Barbany.

– Într-adevăr, părinte, a spus cu timiditate tânărul, înclinându-se ușor.

– Așteptam de mult timp vizita dumitale, ai întârziat ceva vreme.

– Ziua plecării mele era ceva care nu depindea numai de mine. Sunt sau mai bine zis eram singurul bărbat din casă până acum câteva zile, iar mama mea este de acum în vârstă.

– Cine este un fiu bun este în mod sigur și un bărbat bun, a spus sentențios clericul, iar dumneata,

ca un demn fiu al tatălui tău, trebuie că ești, fără nicio îndoială.

– Da, așa sunt, dar aceasta nu o datorez exemplului tatălui meu, a replicat cu fermitate Martí.

Preotul a primit cu surprindere răspunsul acid al tânărului.

– Să nu emiți judecăți de valoare fără să cunoști toate faptele... Dar intră, intră în refugiul meu. Nu este acesta locul cel mai potrivit pentru a-l primi pe fiul unui prieten mult-iubit.

În urma omului Bisericii, Martí a pătruns într-o încăpere în care trei dintre cei patru pereți erau literalmente acoperiți de cărți și pergamente; în afară de ele nu se mai vedeau decât un birou modest și un scaun de rugăciune lipit de perete în fața unei cruci din lemn obișnuit. Lumina intra pe o fereastră, iar la baza zidului gros erau două ghivece mari pline cu flori foarte îngrijite, care trădau una dintre pasiunile clericului.

Fața bisericească s-a așezat în luxosul său jilț și l-a invitat pe Martí să stea în fața lui. A luat o pană de gâscă și a început să se joace cu ea.

– Prin urmare, dumneata ești fiul lui Guillem Barbany de Gorb.

– Așa mă consider, deși, pentru a respecta adevărul, trebuie să spun că până azi prea puțin mi-a păsat de acest lucru, iar beneficiile pe care o asemenea condiție mi le-a oferit au fost nule.

– De ce vorbești așa? a întrebat sacerdotul.

Martí i-a răspuns cu sinceritate:

– Abia dacă îmi aduc aminte de el și nu cred că lui îi păsa prea mult nici de mama și nici de mine. Pentru mine a fost un străin și cred că și eu am fost la fel pentru el. În toată viața mea nu l-am văzut decât de cel mult două sau trei ori.

– Rău faci când judeci un om fără să-l cunoști și fără să te informezi în legătură cu împrejurările care l-au determinat să acționeze așa cum a făcut-o.

– Eu cred că principala datorie a unui tată și a unui soț este să aibă grijă de familia sa.

– Evident, atunci când circumstanțele permit o apropiere directă, dar uneori cineva poate să obțină mai mult cu ajutorul rudelor și al prietenilor atunci când se află departe pentru a-și îndeplini o obligație asumată decât oferindu-le o companie mai apropiată, dar mult mai puțin fructuoasă.

– Când un bărbat devine tată, e de presupus că acceptă servituțile pe care o astfel de hotărâre le implică. Dacă pune mai presus decât asta alte obligații și angajamente, atunci nu ar fi trebuit să-și ia soție și cu atât mai puțin să-i facă un copil.

Prelatul s-a foit deranjat în jilț, iar când a vorbit, vocea sa avea o nuanță de severitate.

– Judeci cu foarte mare ușurință o situație care-ți este necunoscută. Prin naștere sau prin angajament, un bărbat se poate vedea obligat să-și asume sarcini care pot să-l facă să se îndepărteze de familie. Mi-e teamă că acum nu iei în considerare o asemenea abordare.

– Dacă veți avea bunăvoința să-mi explicați în ce constau obligațiile unui bărbat căsătorit care să fie

mai importante decât cea de a avea grijă de ai săi, poate voi înțelege justificările pe care i le găsiți. Martí a făcut o pauză, apoi a continuat cu o voce care tremura de emoție. Cu toate acestea, când un copil și-o amintește pe mama sa trezindu-se în zori și plecând zilnic la câmp toată viața, înghețând de frig iarna și topindu-se de căldură vara, desțelenind pământul agățată de jugul boilor, înfigând plugul în brazdă pentru a ara pământul și rupându-și spatele pentru a strânge recolta vara, o astfel de justificare e cam ciudată.

Arhidiaconul a rămas tăcut câteva clipe – care i s-au părut lui Martí o veșnicie –, a pus pe masă pana pe care o frământase până atunci în mâini și, mângâindu-și tonsura, a început să vorbească.

– Cred că va trebui să-ți explic multe lucruri.

– Vă ascult cu atenție, începeți dacă doriți.

– Eu nu am fost totdeauna cleric. Mai întâi am fost războinic, și atunci l-am cunoscut pe tatăl dumitale.

Lui Martí i s-a făcut lumină în memorie, iar din nebuloasa amintirilor din copilărie a apărut silueta impunătoare care cu mulți ani în urmă venise în toiul nopții, însoțit de paroh, în casa lor din Empúries, deși îmbrăcat cu totul altfel, desigur; pentru moment, nu a spus nimic și s-a mărginit să asculte cu atenție. Clericul a continuat:

– Se întâmpla în zilele în care învățam această meserie cumplită. Pentru a respecta o promisiune pe care o făcuse la rândul lui părintelui său, tatăl dumitale a intrat în slujba Casei conților de Barcelona. Bunicul său activase în serviciul lui Ramón Borrell,

conte de Barcelona, Gerona și Osona și soț al Ermesendei de Carcassonne. Nu i-a fost ușor, deoarece războiului i se dedicau războinicii, iar pentru ca un țăran să fie acceptat în această meserie se cerea, în afară de a avea un cal, să aibă și o mare forță fizică, precum și o înclinație înnăscută. Așa ne-am început împreună cariera și am trecut prin ucenicie până când am fost considerați apți pentru a intra în oastea lui Elderich d'Oris, șeful nobilimii de la Curtea contesei văduve Ermesenda, din nou regentă a comitatului după moartea fiului ei, Cocoșatul, în condițiile în care nepotul ei, Ramón Berenguer I, era minor. Ne-am alăturat cetelor de călăreți pe care le forma la granița de sud șeful nobilimii contesei, pe care eram obligați să-l servim continuând vasalitatea pe care le-o arătaseră strămoșii lui și ai mei în schimbul nu știu câtor favoruri. De aceea spun că a fost un fiu bun: acolo am învățat cu adevărat să luptăm și, mai ales, ne-am obișnuit cu cruzimea războiului. Inimile noastre s-au împietrit în fața durerii altora, iar incendierea localităților și uciderea unor semeni de-ai noștri au ajuns să fie pentru noi la fel de obișnuite precum mâncarea sau băutura.

Martí sorbea vorbele clericului asemenea celui care tocmai descoperă o fațetă ascunsă și nebănuită a cuiva foarte apropiat, despre care avusese o cu totul altă părere.

Văzând că a captat interesul băiatului, sacerdotul a mers mai departe cu povestirea.

– Pe câmpul de bătălie se făuresc și se cimentează cele mai puternice prietenii, iar eu trebuie să spun că tatăl dumitale a fost prietenul meu, adică un frate pe care ți-l alegi și care, din acest motiv, îți este mult mai drag. Îmi amintesc că într-o noapte mi-a vorbit de mama dumitale și despre tine, ca și de felul în care obligațiile pe care și le asumase străbunicul său îl îndepărtaseră de familie și îl împinseseră spre acel mod de viață. Ne aflam lângă un foc de tabără când, dintr-un impuls, el a scos din tașcă un pergament. „Dacă voi păți ceva, fă ce trebuie pentru ca fiul meu, care este acum un copilaș, să vină la dumneata cu acest inel", apoi mi-a spus arătându-mi sigiliul pe care îl purta pe inelarul mâinii stângi, „pe care îl vei face să ajungă în mâinile soției mele în caz că se întâmplă ce este scris. Așa îl vei recunoaște când va fi major și atunci te rog să-i spui povestea mea și să-i dai testamentul meu și această cheie. Eu mai am una la fel." După asta, mi-a înmânat pergamentul sigilat cu pecetea care strălucește pe degetul dumitale, precum și o cheiță pe care o purta legată cu o sfoară de gât și care, ca să fiu sincer, nu știu ce deschide nici măcar în ziua de azi. Oricum, în privința inelului, pe care îl știu atât de bine pentru că eu însumi mi-am luat sarcina să-l trimit mamei dumitale, nu aveam nevoie să-l văd, întrucât m-am uitat la dumneata cu atenție și am constatat că-i semeni leit.

Acum Martí era într-adevăr cucerit de poveste.

– Cu toate că l-am întrebat de ce, pe toți sfinții, vine cu toate acestea, a continuat arhidiaconul Llobet,

după ce am înfruntat atâtea pericole și am trecut prin atâtea încercări, îmi amintesc că mi-a răspuns: „Un om responsabil trebuie să facă asta odată și odată, iar eu știu că momentul meu a sosit." Am păstrat documentul în locul cel mai ascuns al genții mele, iar pe aceasta am pus-o într-un loc sigur, ca orice războinic înainte de a intra în luptă; de asemenea, mi-am atârnat cheița de gât, neștiind ce clipe teribile urma să trăiesc după puțină vreme și că, dacă mă aflu aici pentru a ți le povesti, acest lucru îl datorez prietenului minunat care a fost pentru mine tatăl dumitale, ceea ce afirm încă o dată acum.

Prins cum era de istorisire, Martí a intervenit pentru prima oară.

– Care a fost atunci întâmplarea care vă face să-l considerați pe tatăl meu un tovarăș minunat?

Don Eudald și-a mijit ochii cum fac cei care se străduiesc să-și amintească ceva. Raza de lumină care intra pe fereastra din spate îi lumina capul, formând în jurul lui o aură misterioasă, ce se potrivea de minune cu momentul povestirii.

– Porniserăm în zori și am făcut un drum lung, care ne-a dus până în apropiere de Vallfermosa. Acolo ne aștepta trupa contelui Mir Geribert, cu care stăpâna noastră avea pe atunci neînțelegeri, întrucât el își spunea principe de Olèrdola, titlu pe care ea nu i-l recunoștea. Ne-am pregătit să ne instalăm tabăra, întrucât avanposturile noastre ne comunicaseră că inamicul era încă foarte departe și că mai era cel puțin o zi până când vom intra în luptă. Am instalat o tabără

provizorie și am rămas în așteptare până la noi ordine. Sunetul cornului ne-a trezit brusc când se crăpa de ziuă; portdrapelul nostru ne-a anunțat că dușmanul înaintase în timpul nopții pentru a ne lua prin surprindere, ceea ce, în caz de reușită, avea să fie pentru el un dezavantaj, pentru că, fără îndoială, trupele vor ajunge epuizate înainte de începerea ostilităților. Pe tatăl dumitale și pe mine ne-a uimit o astfel de lipsă de pricepere, întrucât unul dintre principiile oricărui bun strateg este să facă în așa fel încât trupa să înceapă bătălia odihnită și pregătită. Fiecare om și-a aranjat armele, iar tatăl dumitale și cu mine am luat un dejun frugal, ceva slănină afumată cu pâine de grâu, pentru că, tot așa cum e rău să te simți slăbit când începe lupta, e și mai rău să o începi cu burta plină, deoarece rănile de la pântece sunt totdeauna cele mai rele; ne-am legat de centuri câteva mici burdufuri din piele pline cu apă și ne-am ocupat locul în formație, bazându-ne pe faptul că vom avea soarele în spatele nostru, un amănunt care urma să ne avantajeze, pentru că l-ar fi orbit pe inamic. În astfel de împrejurări stomacul ți se strânge, senzație de care nu sunt scutiți nici măcar veteranii. Avanposturile noastre au anunțat că inamicul era la mai puțin de cinci kilometri. Atunci s-a întâmplat ceva neprevăzut. Se pare că Arnau de Ruscalleda, senior de Vallarta, făcuse o alianță cu Mir Geribert și, ieșind din castelul Fals, al cărui stăpân i se declarase vasal cu puțin timp în urmă, ne-a atacat din spate. Oastea noastră a făcut stânga împrejur și ne-am trezit cu soarele în față... Confuzia a fost considerabilă:

săgețile cădeau din cer ca niște nori de insecte furioase, iar pedestrașii lui Arnau de Ruscalleda, foarte experimentați datorită luptelor pe care le dăduseră împotriva regelui maur din Lérida, în urma cărora recuperaseră fâșia de pământ de la Tortosa, s-au năpustit asupra trupelor noastre. O săgeată a trecut prin scutul meu de aramă căptușit cu piele de muflon și mi s-a oprit în gât. Privește. Spunând aceasta, clericul și-a dat la o parte tunica și a arătat o cicatrice mare și urâtă, care se întindea de la baza gâtului până la claviculă. Aproape că nu am mai văzut nimic și am dat de pământ cu oasele mele atât de încercate. Vacarmul era infernal, strigătele combatanților se amestecau cu gemetele muribunzilor, cu vaietele răniților ori cu rugăciuni fierbinți și blesteme, în funcție de situație. Pedestrașii înotau în sânge. Deodată, un maur uriaș, mercenar al lui de Ruscalleda, s-a aruncat asupra mea și am crezut că îmi sunase ceasul. Deja îmi încredințam sufletul Sfintei Fecioare când a apărut tatăl dumitale și a retezat capul necredinciosului cu enorma lui secure de luptă. Atunci cornul a sunat retragerea; linia frontului era ruptă, iar grupul nostru rămăsese ca o insuliță în mijlocul rândurilor inamice. Tatăl dumitale și-a aruncat pe spate banduliera de sabie, a ridicat pe umeri trupul meu zdrobit, a renunțat la bardă și a luat în cealaltă mână spada scurtă, un fel de seceră iberică foarte potrivită pentru lupta corp la corp. Împărțind lovituri în dreapta și în stânga, s-a îndreptat spre rândurile noastre, în timp ce reteza mâinile și picioarele dușmanilor așa cum cosorul

lemnarului cârnește copacii din pădure. Ne apropiam... Eu pierdusem mult sânge, corpul săgeții îmi ieșea din gât. I-am jurat atunci lui Hristos că, în cazul în care voi scăpa cu viață, mă voi călugări după ce îmi voi îndeplini angajamentul luat: a fost ca un semn ceresc pentru a-mi aminti mereu de făgăduială. Tatăl dumitale a căzut, iar eu m-am rostogolit la pământ lângă el, în apropierea avangărzii noastre. Atunci, pentru a ne împiedica să ne atingem obiectivul, o ploaie de suliță a început să cadă în jurul nostru. Tatăl dumitale, care fusese deja rănit, m-a acoperit cu trupul său. Un zgomot sec și surd, ca și expresia feței sale mi-au dat de înțeles că una dintre acele suliță îi pătrunsese între omoplați. Am simțit vag cum mâinile lui o căutau pe a mea, iar ultimele cuvinte pe care le-am putut auzi înainte de a-mi pierde cunoștința au fost: „Ai grijă de fiul meu..."

O tăcere pe care nimic nu a întrerupt-o s-a lăsat pentru scurt timp. Cu privirea pierdută, clericul a reluat firul povestirii.

– Lupta a fost încrâncenată, nu au existat în acea încleștare de onoare nici învingători, nici învinși. Când soarele a apus și umbrele au coborât asupra câmpului de bătălie, fiecare a căutat să-și adune morții. Elderich d'Oris a poruncit să fie făcut un rug în care să fie arse trupurile celor căzuți în luptă. Pe mine mă recuperaseră și eram împreună cu alții, gata să mă urc în barca lui Caron. Chirurgii nu mai pridideau să amputeze mâini și picioare, să închidă răni și să pună la loc oase rupte, călugării le dădeau ultima împărtășanie

muribunzilor, iar eu, în delirul meu, am simțit pe inelar o atingere necunoscută. Mi-am ridicat mâna stângă și mi-am dat seama că, înainte de a muri, tatăl dumitale îmi pusese pe deget inelul pe care îl porți acum dumneata. Atunci, înainte de a-mi pierde cunoștința, am văzut ca prin ceață un om al Bisericii care, aplecat asupra mea, pronunța cuvintele care urmau să-mi pregătească sufletul pentru ultima călătorie. Lui i-am încredințat secretul meu, rugându-l ca, în cazul în care nu voi scăpa cu viață, să îndeplinească el mandatul ce se afla în geantă, arătând cu privirea spre piept. Nu am știut, dar am fost dus la unul din castelele seniorului meu. Când m-am trezit după două zile, am văzut că eram gol: pieptul meu era acoperit cu bandaje făcute din bucăți de pânză. Imediat m-am gândit că nu voi putea să îndeplinesc însărcinarea pe care mi-a dat-o tatăl dumitale, dar spre marea mea ușurare am observat că geanta mea era pusă alături de mine, cu cheița înăuntru. Un suflet milos, m-am gândit eu... Mi-au spus apoi că un cleric o adusese cu câteva zile în urmă, după ce se aflase că eram în curs de însănătoșire. Convalescența mi-a fost lungă, dar îndată ce mi-am recâștigat puterile i-am cerut voie seniorului meu și am venit la voi pentru a îndeplini dorințele camaradului meu. În amintesc de noaptea aceea de parcă ar fi fost ieri. Am găsit-o pe mama dumitale mustind de amărăciunea cuiva care și-a jucat viața la zaruri și a pierdut; i-am dat inelul și i-am spus că urma să primească vești de la mine despre locul, timpul și felul în care va trebui să mă găsești. În acele clipe încă nu știam

ce voi face cu viața mea și unde mă voi afla când vei deveni major, dar am avut grijă ca altcineva să îndeplinească în locul meu angajamentul pe care mi-l luasem față de tatăl dumitale dacă mi s-ar fi întâmplat ceva care să mă împiedice să o fac eu însumi. Atunci știam că mă voi dedica slujirii lui Dumnezeu, îndeplinindu-mi astfel promisiunea, cu toate că nu aveam idee de căile pe care va trebui să merg și, prin urmare, de locul în care ai fi putut să mă găsești. După ce superiorii mei m-au repartizat aici, am făcut să-i parvină o misivă mamei dumitale, spunându-i să te trimită la mine, iar dumneata să porți inelul tatălui dumitale, așa cum ai și făcut.

Martí a rămas tăcut, uitându-se absent la inelul care îi lucea pe deget. A început apoi să vorbească.

– Acum înțeleg într-adevăr ce ați spus: nimeni nu trebuie judecat fără să-i fi auzit întreaga poveste.

– Dragul meu, mama dumitale a trăit toată viața ei amărăciunea pe care i-a provocat-o faptul că a fost dezmoștenită de ai săi și nu a primit o compensație pentru o viață în compania unui soț a cărui alegere o plătise atât de scump. Trebuie să înțelegi că un bărbat trebuie să se achite și de alte obligații în afara celor pe care le are față de ai săi dacă vrea să păstreze neștirbită onoarea înaintașilor săi.

Pentru puțină vreme, Martí a rămas tăcut.

– Vă rog să mă iertați, dar în mintea mea se învălmășesc o mulțime de idei.

Clericul s-a ridicat încet din jilț în timp ce începea să vorbească.

– În curând ți se vor risipi multe îndoieli. Îți voi înmâna pergamentul al cărui depozitar am fost în toți acești ani. Dacă preferi, o să te las singur pentru a putea să-l citești în liniște. Când termini, fă să sune clopoțelul care se află pe masa mea, iar secretarul meu mă va căuta.

Arhidiaconul s-a apropiat de un mic cufăr ascuns într-un raft, a introdus în închizătoarea lui cheia pe care a scos-o din buzunarul adânc al sutanei și l-a deschis. A căutat apoi printre actele care se aflau acolo și a scos în cele din urmă un pergament, care se îngălbenise din cauza trecerii timpului, și o cheiță; a închis la loc capacul cufărului și a pus documentul și cheia pe masă, în fața băiatului.

– Ia-ți timpul necesar, nu e nicio grabă. Eu voi fi în bibliotecă, pentru a aduce la zi tot felul de lucruri a căror rezolvare am amânat-o în ultimul timp. Când termini, cere să fiu anunțat.

Fața bisericească s-a retras cu un pas infinit mai ușor decât s-ar fi putut cineva aștepta de la o persoană atât de corpolentă. Martí a rămas în fața întrebărilor despre trecutul său care, fără ca el să o fi știut, aveau să influențeze atât de mult asupra viitorului care se deschidea în fața sa.

7

CINA

Toulouse, decembrie 1051

Ramón Berenguer aştepta plin de dorinţă sosirea contesei, în timp ce era copleşit cu atenţii de confesorul ei, abatele Sant Genís, şi de şambelanul palatului, Robert de Surignan. Îşi pusese pentru această ocazie cele mai frumoase haine: o tunică scurtă din damasc aurit, prin ale cărei deschizături laterale se vedea mâneca ajustată a unei cămăşi fine de culoare stacojie, prinsă cu o cingătoare împodobită, de care atârna un stilet, pe al cărui mâner din onix negru se detaşa imaginea din profil a unui urs de Pirinei; ciorapi strânşi pe picior de culoare albastru-cobalt, iar în picioare pantofi fini din piele de căprioară. La gât avea un lanţ gros de aur, finisat cu un email în care se vedea dăltuit blazonul Barcelonei. Îşi strânsese părul aşa cum făceau pajii. Ramón ştia că înfăţişarea sa era în acelaşi timp sobră şi elegantă. Mai mult auzea decât

asculta conversația cu care abatele Sant Genís și șambelanul lui Ponce de Toulouse încercau să facă mai plăcută așteptarea, dar privirea nu i se dezlipea de cadrul ușii pe unde trebuia să apară Almodis de la Marca. Încăperea era discretă și splendidă în același timp. Amfitrionii săi i-au explicat că era sufrageria de iarnă preferată a contesei, atunci când era vorba despre o întâlnire intimă. Încăperea era dominată de un cămin imens în care trosneau câțiva bușteni. Deasupra lui strălucea blazonul Casei de Toulouse, flancat de covoare luxoase, pe care erau reprezentate imagini de vânătoare: un mistreț spintecând cu colții săi ascuțiți pe unul dintre ogarii care îndrăzniseră să-l încolțească, în timp ce haita câinilor de vânătoare îl înconjura într-un luminiș de pădure; o trupă de scutieri care încercau să facă să iasă din desiș un grup de căprioare lovindu-și scuturile cu pavezele, pentru a-i apropia astfel de balestrele seniorilor lor, care așteptau grămadă la marginea desișului.

În mijlocul sufrageriei se pusese o masă pentru patru persoane, acoperită cu o frumoasă față de masă pe care se aflau vase de porțelan și cristal fin, pentru că așa îi plăcea contesei atunci când numărul invitaților era mic, deoarece considera că discuțiile deveneau mai puțin solemne și mai directe decât cele care se puteau purta în imensa sufragerie a castelului, unde încăpeau mai mult de treizeci de persoane. Pe o latură era un bufet plin de mâncăruri cu mirosuri apetisante, în centrul căruia se detașa o compoziție din marmură care reprezenta o femeie îmbrăcată în țesături fine,

care își privea imaginea pe care o reflecta un râușor. Pe bufet trona o supieră de argint în care fierbea o ciorbă condimentată, cu scoici și găluște din carne de pește; mai încolo, un imens castron cu verdețuri, iar lângă acesta altul plin cu bucăți de carne de pasăre, prepelițe, potârnichi și sturzi, împreună cu sosiere de argint pline cu tot soiul de sucuri pentru a asorta după gust oricare fel de carne. Într-o parte, într-un protap așezat deasupra unui foc de tăciuni aprinși, se frigea încet un purcel de lapte. În picioare, lângă pereți, ca niște umbre, se vedeau mai mulți paji atenți la ordinele șefului lor, în timp ce alți doi pregăteau vase cu vin și sticle cu apă din cristal dăltuit, gata să fie umplute atunci când paharnicul-șef urma să le poruncească acest lucru.

Conversația se ducea pe teme diverse, care mergeau de la politică până la problema pe care o reprezentau piratii din Mediterana, o practică nu doar a necredincioșilor, ci și a unor marinari din diferite părți, care considerau că era mai rentabil să atace corăbii decât să profeseze ca navigatori cinstiți, expuși pentru bani puțini la pericolele traversărilor de lungă durată și la rigorile mării. În acel moment, Ramón se interesa de starea de sănătate a bătrânului conte de Toulouse.

– Și spune-mi, șambelane, de ce suferă seniorul dumitale, fapt care ne împiedică să ne bucurăm de prezența sa într-o seară atât de plăcută?

– Vedeți, domnule, i-a răspuns Robert de Surignan, vârsta nu iartă, indispozițiile se acutizează, iar rănile căpătate pe câmpurile de luptă încep să-și spună

cuvântul. Contele de Toulouse mai suferă și de crize intermitente de gută, iar durerile provocate de acestea sunt cumplite. Doctorii palatului nu mai știu ce să facă.

Deodată, pe coridor, înconjurată de cercul de lumină pe care mai mulți bărbați îl purtau, a apărut suita contesei Almodis de la Marca, a cărei figură impresionantă era și mai mult scoasă în evidență de o rochie verde cu auriu care îi accentua talia și accentua contrastul cu părul ei roșu, pe care avea o diademă de smaralde verzi. Lui Ramón i s-a întâmplat același lucru ca prima oară. Inima părea să i se fi oprit, iar tot ce era în jur s-a șters: conversațiile au devenit șoapte și nu mai avea ochi și urechi pentru nimic altceva decât pentru acea ființă impresionantă.

Ceea ce nu putea nici măcar să intuiască în acele clipe era că Almodis, contesa consoartă de Toulouse, simțea același lucru. Căsătorită pe când era doar o copilă, din considerente politice; repudiată pentru a doua oară și până la urmă dată unui bărbat mult mai în vârstă decât ea și care era de acum un bătrân. Prezența chipeșului cavaler catalan, figura sa nobilă și privirea sa strălucitoare au făcut să se nască în ea ceva ce nu mai cunoscuse niciodată până atunci. Copilul orb i-a străpuns inima cu o săgeată trimisă fără greș, iar contesa a simțit cum în suflet i se năștea o pasiune care, precum lava unui vulcan, îi cuprindea mărunțaiele și se revărsa pătrunzându-i până în măduva oaselor.

După frazele convenționale pe care le cerea protocolul bunei educații, a început cina. Almodis l-a așezat pe contele de Barcelona la dreapta sa, pe abate

la stânga, iar pe Robert de Surignan în față. Slujitorii au început să se poarte precum fantomele, ducându-se și întorcându-se la cea mai mică indicație a stăpânilor lor. Supa s-a servit în niște castronele, găluștele care pluteau în ea se luau între degetul mare și arătător, la fel ca scoicile. Totuși, când au terminat, Ramón a observat cum alături de fiecare comesean a apărut un recipient cu apă parfumată în care se vedea o felie de lămâie, iar fiecare își clătea degetele unsuroase introducându-le în acele lighenașe și storcând apoi felia de lămâie. Apoi, patru paji atenți ofereau o bucată de pânză de in fiecăruia pentru ca acesta să se poată șterge pe mâini.

Când a venit rândul cărnii de pasăre și a purcelușului, a observat cum contesa mânuia cu îndemânare o mică furcă de aur cu trei vârfuri, pe care o folosea pentru a duce la gură, fără să se păteze, bucățele de carne pe care le tranșase un cuțit utilizat special în acest scop. El, în schimb, văzând cum abatele și șambelanul foloseau cuțitașele pe care le primiseră de la slujitori, s-a folosit de stiletul său pentru a tăia și a duce la gură mâncărurile care îi fuseseră puse înainte, așa cum îi era obiceiul.

Cina era plăcută și destinsă, un curent tainic părând să-i lege pe Ramón și pe contesă. Un slujitor a început să stingă fitilurile lumânărilor din sfeșnicele care luminau încăperea, până a lăsat-o în penumbră. În partea din spate au apărut doi slujitori purtând niște tărgi pe care se putea vedea un minunat tort ce avea în mijloc o lumânare care lumina blazonul Barcelonei

făcut din zmeură sălbatică și cremă de cofetar care acoperea un biscuit afânat. Contele tocmai se pregătea să se ridice pentru a mulțumi pentru delicatul omagiu când a simțit o atingere ușoară precum cea a aripii unui fluture care îi mângâia pulpa. S-a întors spre contesă și a văzut-o zâmbind: era limpede că acea mângâiere nu era altceva decât piciorul ei gol, ascuns de poala mantiei. Atunci, în adâncul ochilor ei verzi a văzut strălucirea unui mesaj clar, pe care îl pot citi doar cei aleși, cei pe care i-a străpuns aceeași săgeată a lui Cupidon. „Vă doresc" spuneau ei, în timp ce contesa scotea din mâneca-i strâmtă un pergament din piele de vițel, îndoit, pe care i-l întindea pe furiș, profitând de întunericul din încăpere. Ramón a întins mâna și a luat misiva, pe care a ascuns-o de îndată într-unul dintre buzunarele jachetei. Abatele și șambelanul păreau absorbiți de prăjitură și de manevrele slujitorilor care se pregăteau să reaprindă lumânările.

Apoi, după ce ea s-a retras și cei trei bărbați s-au instalat comod în apropierea focului căminului, mintea lui nu a fost în stare să urmărească discuția cu abatele Sant Genís și Robert de Surignan. Nu voia decât să se retragă cât mai repede în camerele sale pentru a putea citi în liniște mesajul.

8

REVELAȚIA

Barcelona, mai 1052

Martí a luat pergamentul sigilat pe care i-l întindea arhidiaconul. Era atât de emoționat, încât abia dacă a auzit zgomotul pașilor care se depărtau. Fusese o dimineață a revelațiilor și bănuia că lucrurile pe care urma să le afle din citirea documentului îi vor schimba, fără îndoială, viața. A răzuit cu un briceag sigiliul de ceară. Pergamentul din piele de vițel era împăturit în patru și de aceea se citea cu greu în anumite locuri, deoarece timpul șterse pe jumătate anumite părți. A binecuvântat-o pe mama lui și străduința lui don Sever de a-l învăța să scrie și să citească, apoi și-a amintit de spusele celui din urmă: „Un abate sau un episcop sunt tot atât de importanți ca și un marchiz sau un conte." Martí s-a lăsat pe speteaza jilțului și a început să citească.

Azi, în ziua Domnului 3 mai 1037

Dragul meu fiu,

Nu știu cât timp va trece până în ziua în care privirea ta se va opri asupra scrisorii de față, care este și testamentul meu. Prin urmare, sunt voința și dorința mea ca ansamblul dispozițiilor sale, și fiecare în parte, să fie îndeplinite. Scrisoarea vrea să spună că zilele mele pe acest pământ au urmat cursul care este stabilit pentru fiecare dintre noi, pentru că ceva îmi șoptește că bătăile inimii mele sunt pe punctul de a-și încheia ciclul.

Puține vor fi amintirile pe care le vei avea despre persoana mea, întrucât împrejurările au făcut ca mama ta și cu tine să vă fi bucurat rareori de prezența mea, dar un bărbat dispune de un timp limitat și nu poate îndeplini așa cum trebuie două sarcini atunci când acestea se suprapun sau uneori chiar sunt contradictorii. Am avut de ales între a mă bucura de familia mea la căldura căminului și de o viață liniștită și onoarea mea de vasal care mă obliga să îndeplinesc angajamentele luate de înaintașii mei: în asemenea circumstanțe, eu am ales a doua variantă. Poate vei crede că m-am înșelat, e posibil, dar o forță interioară m-a obligat să acționez așa cum am făcut-o. Îți vor zice și că am fost un mercenar, și că îmi plăceau incursiunile de la graniță. Nimeni cu mintea întreagă care a trăit războiul nu îți va spune așa ceva: războiul este ceva cumplit, iar strigătele și vaietele care se aud pe un câmp de bătălie

alungă somnul și tulbură odihna nefericiților care le aud, urmărindu-i și chinuindu-i până la sfârșitul vieții. Străbunicul tău a obținut un angajament de *convenientia* cu contele Ramón Borrell și l-a stabilit în numele său și în cel al urmașilor săi, astfel încât mie mi-a revenit serviciul pe care tatăl meu și al lui l-au îndeplinit în trecut, până când timpul sau vreo rană căpătată în război ar fi împiedicat așa ceva, și de asemenea cu condiția ca fiul lor cel mare să îi înlocuiască la majorat. În schimbul acestui lucru, familia noastră a primit permisiunea de a desțeleni niște pământuri care li se dăduseră prin schimb la marginea ținutului Empúries și pe care, odată cu trecerea anilor, și le-au însușit; cum vei presupune, acestea sunt meleagurile în care ai crescut, împreună cu bunicul tău, până la moartea lui, sub îngrijirea mamei tale. Mie mi-a revenit partea cea mai ingrată a istoriei. Am pierdut copilăria ta și am dat dreptate familiei mamei tale, care a fost convinsă că fiica lor se căsătorise cu un iresponsabil care prefera aventurile la graniță în detrimentul datoriilor conjugale; aceasta a fost viața mea, deși nu a fost pe gustul meu și nici nu a fost o plăcere pentru mine – așa să-mi ajute Dumnezeu! –, ci pentru onoarea mea și binele familiei mele.

Ei bine, Martí, fiul meu, acum vei înțelege de ce eu nu am fost ceea ce se spune despre mine și ceea ce au obiceiul să fie oamenii de la graniță. Deși, cum îți spun, războiul este cumplit, el are ceva, la fel ca pirateria, care-i prinde în capcană pe cei imprudenți,

care își închipuie că morții care rămân pe câmpul de bătălie sunt și vor fi întotdeauna ceilalți și că ei vor supraviețui de fiecare dată. Greșeală grosolană, pentru că fierarul, mai devreme sau mai târziu, face săgeata sau sulița care are scris pe mânerul ei numele fiecăruia, iar atunci, în îmbinarea amândurora, destinele lor rămân legate pentru totdeauna. Până atunci beția sângelui, dulcele gust al victoriei, umilirea celui învins, jefuirea cadavrului său, violarea femeilor și fiicelor sale, ca și banii care revin fiecăruia la împărțirea prăzii reprezintă trofeul învingătorului care se topește curând în chiolhanuri caracteristice pentru soldați: în vin, jocuri de noroc și femei... Și atunci roata continuă să se învârtească. Ca să nu mai vorbesc despre pedepsele care se dau după o bătălie, când vreun șmecher vrea să-i înșele pe socotitorii contelui, furând câte ceva: aceștia din urmă caută sub cămașa de zale, în coifuri, în viziere sau în caschete vreo pradă pe care un imprudent ajunge să creadă că va reuși să o facă neobservată; iar când îi surprind pe cei care au încercat să pună ceva la o parte înainte de împărțeală, pot chiar să-i și spânzure drept învățătură de minte și exemplu pentru viitorii iubitori de lucru străin.

Trebuie să-ți spun pe cuvânt de onoare că, deși am luptat în războaie, nu am abuzat niciodată de vreo femeie, l-am respectat întotdeauna pe cel învins și nu am luat în atâția ani doar ce pe drept îmi aparținea sau îmi revenea la împărțeală conform gradului pe care îl aveam. Aceasta a fost meseria

mea cumplită și, în mod logic, ceea ce am obținut făcând-o au fost retribuția mea de drept și singurul lucru care am putut să ți-l las moștenire. Ia-l fără să roșești, pentru că mamei tale i-am lăsat terenurile de al căror uzufruct se va bucura până la moarte, apoi îți vor reveni ție. Te vei mira ce poate un tată adevărat și prevăzător să adune de-a lungul unei vieți dacă nu irosește pe tot feluri de fleacuri rodul eforturilor pe care le-a făcut, așa cum sunt atât de mult înclinați să o facă războinicii. Asumă-ți moștenirea fără jenă, pentru că am obținut-o după lege, făcând cea mai cumplită dintre meserii, iar dacă vreodată conștiința îți va fi deranjată de vreun scrupul, folosește-o în scopuri de binefacere așa cum vei considera de cuviință, pentru a compensa faptele rele pe care, poate, le voi fi făcut eu. Pentru odihna sufletului meu fă numărul de slujbe care crezi că mi se cuvin și du o viață liniștită și îndestulată; fii prudent, nu lua viața nimănui decât doar pentru a ți-o salva pe a ta sau dacă împrejurarea atentează la onoarea ta sau a familiei tale; nu fi zurbagiu și cedează în chestiuni care nu afectează bunul tău renume, dar dacă e nevoie să pui mâna pe stilet, să o faci până la capăt, căci pe dușmani trebuie să îi lași în cimitir, dacă vrei să trăiești în pace, pentru că astfel nu îți vor mai putea face rău; fă-te respectat, astfel încât cei care te înfruntă să știe că au în fața lor un bărbat.

Mesajul meu îți va parveni prin cineva care a fost pentru mine mai mult decât un frate, iar atunci

când ești cuprins de îndoieli, cere-i sfatul. Știe, în sfârșit, unde vei găsi rodul atâtor sacrificii și al atâtor ani. Caută-l pe evreul Baruj Benvenist, la intrarea în cartierul evreiesc al Barcelonei. El a fost zaraful meu și are testamentul meu, pe care nimeni nu îl poate deschide dacă nu prezintă această scrisoare și cheia pe care ți-o va da camaradul meu Eudald Llobet. Acesta este numele celui care a fost prietenul meu și cel care va fi asigurat mijloacele ca să ajungă la cunoștința ta instrucțiunile mele, împreună cu inelul care mi-a aparținut și pe care l-am făcut să-ți parvină tot prin intermediul său, pentru a putea dovedi că ești moștenitorul meu.

Acum mă despart de tine, fiul meu; poartă-mi numele cu onoare, ai grijă de mama ta, care a fost nevoită să-mi suplinească absența cu mari sacrificii, și să nu faci niciodată ceva care să repugne conștiinței tale; după umila mea părere, singurul păcat e cel care aduce prejudicii unei ființe apropiate. Pe scurt, fii un bărbat adevărat, un om de bine și pașnic, dacă este posibil. Să servești cu credință unui singur senior, pentru că pe doi nu se poate, și să știi că marea comoară a unui bărbat este cuvântul dat.

Acum, că ai aflat adevărul despre existența mea, în cazul în care explicațiile mele te satisfac, te-au impresionat și au reușit să schimbe ceva în atitudinea ta față de mine, te rog să mă ierți și să știi că ultimul gând pe care l-am avut în cea de pe urmă clipă a vieții mele a fost îndreptat spre tine și spre

soția mea, mama ta, căreia îi cer iertare cu umilință prin intermediul tău.

Până la întâlnirea dintr-o nouă viață, dacă voi ajunge la ea prin mila Celui de Sus.

GUILLEM BARBANY DE GORB

Martí a lăsat pergamentul pe genunchi, și-a șters lacrima care era gata să i se prelingă pe obraz și a rămas câtva timp pe gânduri, absent. Atât de absorbit era, încât a simțit din nou o prezență alături de el, fără a-i fi auzit pașii. A ridicat privirea și impresia s-a materializat: de la înălțimea lor, ochii indulgenți ai părintelui Llobet îi observau deruta lăuntrică. Clericul s-a așezat iarăși în jilțul său și a reflectat cu voce tare.

– Este greu să vezi că în adâncul inimii ni se dărâmă edificii pe care le credeam de neclintit atunci când descoperim lucruri care aruncă o altă lumină asupra cunoștințelor noastre, pe care le consideram de netăgăduit.

– Ce vreți să spuneți?

– După citirea scrisorii tatălui dumitale, sunt sigur că ți-ai schimbat părerea despre el și despre viața sa.

– Azi am primit o lecție pe care nu am să o uit niciodată.

– Și care este aceasta?

– Nu voi mai face o judecată de valoare înainte de a avea toate datele necesare, iar dacă e vorba despre un litigiu, de a asculta ambele părți.

– O hotărâre înțeleaptă. Ce vei face acum?

Martí a răspuns tot printr-o întrebare.

– Îl cunoașteți pe zaraful Baruj Benvenist?

– Cine nu îl cunoaște? Cred că majoritatea locuitorilor Barcelonei au auzit de el.

– Trebuie să-l găsesc: la el se află testamentul tatălui meu; dacă se poate, v-aș mulțumi nesfârșit de mult dacă m-ați însoți.

– O voi face cu toată dragostea, întrucât este un bun prieten de-al meu, în limitele în care poate fi cineva prieten cu un evreu de vază, și principalul meu furnizor de butași pentru ghivecele mele, a spus preotul arătând spre florile din fereastră, dar să nu facem un drum degeaba. Este un om foarte ocupat; lasă-mă să stabilesc o întâlnire cu el, iar când voi reuși acest lucru, te voi anunța. Unde locuiești?

– Deocamdată nicăieri, am venit să vă văd de îndată ce am sosit în oraș.

– Bine, îți voi da o scrisoare de prezentare pentru proprietarul unor locuințe. Se află la periferie, în apropiere de poarta Bisbe. Acolo te vei putea instala până când îți vei găsi o ocupație. Te voi căuta de îndată ce voi stabili întâlnirea cu Baruj Benvenist.

– Nu vreau să vă provoc neplăceri, o să mă descurc eu cumva.

– Nu e niciun deranj și te vei simți mai bine acolo decât în orice loc de găzduire sau han. În afară de aceasta, așa voi putea să te găsesc mai ușor.

– Sunteți foarte amabil cu mine.

– Nu fac decât să cinstesc memoria tatălui dumitale, care este mereu vie în inima mea. Acum mă simt

izbăvit de promisiunea pe care i-am făcut-o, pentru că în toți acești ani ea m-a apăsat ca o lespede grea.

După ce a spus aceste cuvinte, s-a apucat să scrie.

9

ÎN TIMPUL NOPȚII

Toulouse, decembrie 1051

Ramón Berenguer măsura cu pași grăbiți dalele camerei sale. Aproape fără să aștepte retragerea valeților, a scos bilețelul din buzunar și a început să îl citească lângă candelabrul care împodobea masa din centrul încăperii. Degetele sale neîndemânatice și nerăbdătoare au despăturit pergamentul din piele de vițel. Misiva suna așa:

> Dacă în inima dumneavoastră s-a cuibărit același sentiment ca acela care a pus stăpânire pe inima mea, vă rog să urmați la noapte instrucțiunile pe care vi le voi comunica în scurtă vreme prin intermediul unei persoane de absolută încredere. După ce veți fi citit acest bilețel, aștept de la politețea dumneavoastră să îl ardeți.

Mesajul nu purta nicio semnătură.

Nervii i-au strâns stomacul, iar tremurul care îi cuprinsese picioarele l-a obligat să se așeze pe marginea patului. A recitit misiva o dată și încă o dată, fără a îndrăzni să o distrugă și fără a ști ce să facă. Atunci, pradă îndoielii, s-a hotărât să rămână în expectativă chiar dacă mesagerul ar fi venit tocmai în zori. A fost nevoit să suporte o așteptare prelungită până când, în sfârșit, un zgomot ușor i-a alertat simțurile: cineva se mișca în fața ușii sale. Fără să facă nici cel mai mic zgomot, a deschis una dintre tăblii și a privit la nivelul înălțimii sale, crezând că simțurile sale, alterate de emoția care îl stăpânea, îi jucaseră un renghi și că dorința îl zăpăcise. Nu se vedea nimic pe coridorul lung, dar tocmai când se pregătea să închidă, o umbră micuță a ieșit de după o draperie și, punând un deget pe buze, i-a făcut semn să păstreze liniștea. Omulețul mai că i s-a strecurat printre picioare, iar contele de Barcelona, la fel ca un răufăcător care se teme de oamenii legii, s-a uitat într-o parte și în alta, revenind apoi în camera sa cu inima bătându-i în piept gata să-l spargă, așa cum o făcuse când se confruntase pentru prima oară cu gloata maură. Atunci, de după una din sculpturile care împodobeau răscrucea culoarelor, s-a arătat silueta neagră a unui călugăr, care, după ce a văzut că prezența sa trecuse neobservată și că Delfín, bufonul contesei, intrase în camerele lui Ramón Berenguer, s-a dus să-i dea raportul superiorului său, abatele Sant Genís, din ordinul căruia ținuse sub observație încăperile ilustrului oaspete.

Piticul s-a prezentat de îndată contelui.

– Domnule, mă numesc Delfín și sunt secretarul contesei Almodis și singurul ei om de încredere; fidelitatea mea a urmat-o pe tot timpul existenței sale agitate, chiar dacă uneori mi-am riscat viața. Din cortegiul care a însoțit-o atunci când a plecat din la Marca, atunci când s-a căsătorit pentru prima oară, eu sunt, alături de doica ei, singurul supraviețuitor.

După o asemenea prezentare, Ramón a rămas în așteptare, oarecum derutat; cu toate acestea, obișnuit cu intrigile de Curte din jurul său, s-a hotărât să fie prudent, temându-se că cineva avea intenția să-i întindă o cursă pentru a-l învrăjbi cu contele de Toulouse.

– Spune-mi, omulețule, cine te-a trimis de fapt? Mai curând pari să fii un bufon decât un om de încredere: fă-mi dovada că ești cine pretinzi că ai fi și că adevărata misiune pe care o ai nu diferă de cea pe care vrei să mă faci să cred că ți-a fost încredințată.

Piticul a fost deranjat mai mult de neîncrederea pe care i-o arăta contele decât de caracterizarea pe care i-o făcuse.

– Statura mea poate să fie mică, domnule, dar eu am înțeles totdeauna că adevărata înălțime a unui bărbat se măsoară prin distanța dintre sprâncenele sale și locul de unde începe să-i crească părul pe cap; fruntea îmi este lată și cred că în capul meu se află un creier mult mai bun decât al multor capete încoronate, fie ele ale unor conți sau ale unor duci. Dacă

mă credeți, voi continua, dacă nu, mă voi întoarce de unde am venit.

Realizând că nu trebuia să se pună rău cu minusculul și susceptibilul personaj, Ramón a schimbat tonul discursului său.

– Trebuie să înțelegi că nu este un lucru obișnuit ca, fiind invitat la un nobil, să vină la mine în toiul nopții un slujitor care să se prezinte așa cum ai făcut-o tu.

– Nici pentru mine nu este plăcut să o fac, iar cine riscă să ajungă pe mâna călăului în cazul în care este prins asupra faptului nu sunteți dumneavoastră. Evident că puteți chema garda, dacă nu aveți încredere în mine.

– Prezintă-mi o dovadă.

– Bine, domnule, voi vorbi despre ceva ce nu pot ști decât două persoane, iar dacă mai știe și alta, acest lucru este posibil numai dacă una dintre cele două i-a vorbit despre aceasta; iar cum în mod evident această persoană nu sunteți dumneavoastră, veți înțelege că tot ce v-am spus cu privire la faptul că sunt omul de încredere al contesei este un adevăr.

După o pauză, făcută pentru a spori tensiunea, Delfín și-a continuat raționamentul.

– În această seară vi s-a înmânat o misivă în care, cu riscul de a fi la cheremul dumneavoastră și a se expune unui ridicol înspăimântător, cea mai distinsă dintre făpturi vă comunica faptul că vă iubește și vă mai anunța și vizita mea. Înainte de a continua, aș vrea să vă spun ceva. Contesa, pe care o slujesc cu credință de la nivelul micii mele staturi, este ființa cea mai

nefericită de pe pământ: nu a știut niciodată ce este dragostea, iar căsătoriile sale au fost făcute din rațiuni de stat, a avut copii, dar, cu toate că îi iubește, este gata să renunțe la tot dacă dragostea ei este împărtășită.

Auzind aceste ultime cuvinte, sângele a dispărut din obrazul contelui. Omulețul a continuat.

– Dacă spuneți da, voi continua misiunea mea, urmând instrucțiunile stăpânei mele; dacă nu, mă voi retrage și îi voi comunica răspunsul dumneavoastră, dar, dacă mă veți înșela și o veți răni în străfundul ființei sale doar de dragul unei distracții trecătoare, atunci considerați-mă dușmanul domniei voastre.

Ramón a fost gata să răspundă la o asemenea impertinență, dar s-a abținut în fața confirmării acelei vești minunate. Faptul că omulețul cunoștea conținutul misivei era un semn clar că misiunea lui era adevărată și că el, Ramón, se putea considera cel mai norocos dintre muritori.

– Te cred. Atunci când privirea mea s-a oprit asupra ei în această dimineață, am simțit că între noi se năștea ceva foarte puternic. Spune-mi, ce trebuie să fac?

– Vă cred. Trebuie să vă spun că știam acest lucru încă înainte de a vă cunoaște. Văzând privirea întrebătoare a contelui, piticul a adăugat: Ar dura mult și ar fi complicat să vorbim acum despre așa ceva, întrucât mai rămân multe de făcut în această noapte.

Ramón a văzut cum micuțul personaj se îndreaptă spre unul dintre pereții încăperii, după care a pipăit cu degetele lui îndemânatice unul din ciubuce, apăsând apoi pe una din frunzele de acant ale unui fleuron.

Atunci a observat uimit cum un panou se dă la o parte, iar în fața lui se deschide un întuneric adânc. Luând candelabrul de pe masa din mijlocul încăperii, piticul i-a poruncit de-a dreptul:

– Urmați-mă, domnule!

10

BARUJ BENVENIST

Barcelona, mai 1052

Din timpuri imemoriale, evreii din comitatele catalane trăiau despărțiți de creștini din mai multe motive. Pe de o parte, sfaturile Bisericii erau categorice: tot ce ar fi putut contamina adevărata credință trebuia privit cu neîncredere. La aceasta se adăuga faptul de netăgăduit că astfel se puteau preveni excesele vulgului: când nu se găsea un țap ispășitor pentru a i se arunca în spate vina pentru orice nenorocire (indiferent că era vorba despre o epidemie de ciumă, despre invazia lăcustelor ori despre o catastrofă naturală, precum o secetă), întotdeauna puteau fi acuzați evreii. Pe de altă parte, ținând seama că aceiași evrei făceau mari servicii contelui în calitate de zarafi, încasatori de impozite ori medici, protejarea lor era mai mult decât justificată, motiv pentru care era mult

mai bine dacă erau concentrați într-un cartier care putea fi supravegheat.

Aceste împrejurări se adăugau la altele, care puteau fi atribuite idiosincraziei înseși a poporului evreu: ei preferau să trăiască separat, religia lor era alta, obiceiurile lor erau diferite și știau că creștinii îi acuzau că l-au crucificat pe Dumnezeul lor, ceea ce marcase relația lor cu ei, fără a mai pomeni de faptul că nici ei nu voiau în niciun chip să-și contamineze propriile tradiții având de-a face cu cei pe care ei îi considerau necredincioși, dacă nu era vorba de negoț. Obiceiurile lor erau complet endogamice: se căsătoreau între ei conform ritualului lor, își aveau sinagogile lor, casele lor de împrumut, *micvá*[1]-urile lor și alimentele lor, pregătite după riturile *kosher*. Toate acestea făceau ca între ei să existe legături de frăție foarte puternice și să fie de-a dreptul imposibil pentru cineva care nu era de-al lor să se asocieze cu ei în vreunul din negoțuri sau într-o altă activitate de-a lor. Cartierele din toate teritoriile catalane în care trăiau izolați primeau denumirea de *calls*. La cel din Barcelona se ajungea trecând prin poarta de la Castellnou, care se mai numea din acest motiv și poarta *Call*-ului.

În vinerea care a urmat primei lor întâlniri, Martí Barbany, însoțit de părintele Llobet, plecase de la locul în care stătea, îndreptându-se spre intrarea

[1] Băi rituale (n. tr.).

Call-ului, care fierbea de activitate la acea oră. Clădirea, care se afla pe strada cea mai îngrijită, era o casă solidă, construită în stilul reședințelor senioriale ale creștinilor.

Era formată din două părți de înălțimi diferite; ușa corpului principal era un arc în plin centru, împodobit cu piese neregulate de zidărie, iar la înălțimea primului etaj se puteau vedea două grupuri de câte patru ferestre mari, închise cu glasvanduri plumbuite care se repetau și la etajul doi realizând un ansamblu, deasupra căruia se afla mansarda, deschisă spre exterior doar prin trei lucarne largi. Acoperișul era dintr-o singură apă și se termina prin niște olane arabe. Corpul din dreapta, destinat fără îndoială serviciilor casei, consta dintr-o ușă care dădea într-o curte interioară, în spatele căreia erau grajdurile; în partea superioară se vedea un alt grup de ferestre de rang inferior, iar deasupra lor o galerie cu șapte deschideri, ale cărei opt coloane susțineau un acoperiș mic, tot din olane arabe. Toate intrările ce lăsau să pătrundă care sau căruțe erau apărate de colțari de piatră, pentru a nu permite roților să strice bazamentul.

Martí și uriașul cleric s-au apropiat de ușa principală. După ce au tras de lanțul clopoțelului, au așteptat să li se răspundă.

– Ce este asta? a întrebat tânărul, arătând spre o ușiță ferită de privirile indiscrete, situată în partea din dreapta sus a buiandrugului și care părea să protejeze un ascunziș.

– Este trapa care ascunde *mezuzá*[1].

A mai vrut să afle ceva Martí, dar vizorul uşii s-a deschis, iar în spatele grilajului protector au apărut ochii cercetători şi neîncrezători ai unui servitor.

– Cine sunteţi şi ce doriţi?

– Baruj Benvenist este acasă? l-a întrebat părintele Llobet pe servitor.

– Depinde.

– Depinde de ce?

– De cine îl caută şi pentru ce.

Clericul cunoştea precauţia pe care o arătau evreii în a deschide uşa unor străini. În schimb, Martí s-a arătat surprins de purtarea morocănoasă a servitorului, deoarece la el acasă nu se întâmpla aşa ceva.

Observându-i mirarea, arhidiaconul s-a adresat din nou servitorului:

– Nu aşa trebuie să fie trataţi vizitatorii şi nu se potriveşte deloc cu tradiţionala ospitalitate evreiască.

– Eu nu fac decât să îndeplinesc poruncile pe care le-am primit. Vremurile sunt grele, nu mai departe de ieri cineva a murit într-o încăierare chiar în apropierea acestei clădiri. Eu nu sunt decât un credincios om al casei.

[1] O mică bucată de piele fină dintr-un animal sacrificat *kosher*, pe care se scriu pasaje din Deuteronom. Se plasează la intrarea în casă, în partea din dreapta sus, pentru a-i servi mereu de aducere-aminte celui care locuieşte acolo şi a apăra locuinţa de demoni (n.a.).

– Bine, spune-i stăpânului tău că, așa cum ne-am înțeles, don Eudald Llobet a venit însoțindu-l pe fiul unui bun client de-al său.

– Aveți amabilitatea să așteptați aici.

Înainte de a închide vizorul și a dispărea, sluga a luat hotărârea de a se arăta ceva mai respectuoasă, gândindu-se că, odată ce patronul a stabilit o întâlnire cu acei oameni, era sigur că rangul lor, mai ales cel al clericului, era cel al unor persoane importante, iar purtarea sa neîncrezătoare i-ar fi putut atrage în scurt timp neplăceri. Așteptarea a fost scurtă, iar după un zgomot de încuietori și lanțuri, o parte a ușii s-a deschis și a apărut servitorul cu o atitudine mult mai cordială decât cea pe care o avusese cu câteva clipe în urmă.

– Stăpânul mi-a spus să vă duc la cabinetul său.

Vizitatorii au intrat, iar servitorul, după ce a încuiat ușa, i-a condus printr-un coridor lung până la birourile zarafului, care se aflau în partea din spate a casei, folosindu-se de prilej pentru a se scuza pentru comportarea sa anterioară.

– Înțelegeți-mă. În timpurile pe care le trăim, orice precauție este prea mică.

– Nu e nevoie să te justifici. Îți înțelegem perfect atitudinea și suntem bucuroși că iubitul meu prieten se bucură de strădunța unui servitor atât de scrupulos.

Părintele Llobet voia să câștige simpatia servitorilor și ajunsese chiar la concluzia că în multe situații cel mai bun mijloc pentru a deschide uși îl reprezentau subalternii.

Încăperea în care au fost introduși era mare și mobilată cu un gust desăvârșit. În fața rafturilor ticsite de pergamente și texte talmudice se vedea un pupitru din lemn de stejar sculptat, pe care se afla o Tora cu bogate incrustații de piele și argint, iar pe partea opusă lui, așezată simetric în cealaltă parte a mesei mari a biroului, o *menorah*. În spate, dinapoia jilțului zarafului, tapițat fin și lucrat în relief dintr-o bună piele de Córdoba, adusă din ținuturile lui al-Andalus, se deschidea o fereastră din trei corpuri, prin care se vedea un teren care părea să fie o plantație de pomi fructiferi, din care se zărea ghizdul unei fântâni arteziene ridicat pe un molon înalt. Servitorul s-a retras, lăsându-i să aștepte venirea atât de ocupatului personaj.

Cei doi străini s-au privit mirați atunci când au auzit o voce autoritară, deși înăbușită de bogatele draperii ale încăperii și de marele număr de cărți care acopereau pereții, care părea să certe o altă persoană. Au ajuns apoi la urechile lor zgomotul unor pași care se apropiau și foșnetul unei stofe groase și de calitate, după care ușa s-a deschis și în cadrul ei a apărut figura lui Baruj Benvenist. Era un bărbat scund și slab, cu pielea foarte albă, ochi mici și pătrunzători, trăsături fine, nas care îi trăda originea evreiască și barbă albă ca zăpada. Avea fruntea ridată și i-a privit atent, cu o curiozitate pe care nu reușea să o ascundă, până în clipa în care privirea i-a căzut asupra lui Eudald Llobet, pe care l-a recunoscut imediat. Atunci înfățișarea i s-a relaxat, și-a întins spre cleric mâinile mici

și îngrijite, care au ieșit brusc din manșetele largi ale pelerinei sale violete și s-a repezit spre fața bisericească.

– Bunul meu prieten! De ce m-ai pedepsit timp atât de îndelungat lipsindu-mă de neprețuita dumitale companie? Oare și dumneata ești dintre aceia care fug de vechii prieteni din cauza credinței lor?

Cei doi bărbați se întâlniseră în mijlocul încăperii și și-au strâns mâinile cu o afecțiune autentică, așa cum a putut vedea Martí. Contrastul dintre ei era notabil.

– Nicidecum, numai că zilele trec pe nesimțite, iar treburile ne copleșesc într-atât încât nu mai avem timp pentru afecțiune. Știi că nimic nu îmi face mai mare plăcere decât să am o controversă cu dumneata într-o seară de vară gustând din excelentele dumitale vinuri pe incomparabila dumitale terasă.

– În această privință suntem în câștig față de mahomedani, al căror Coran interzice băuturile fermentate. La rândul meu, spun și eu că e greu de găsit un adversar de talia dumitale pentru a dezbate teme de înalt nivel, iar a reuși acest lucru deși spadele rămân ridicate este un nectar pentru intelect. Cu toate acestea, îți invidiez celibatul: timpul meu este limitat de o soție și trei fiice care sunt reîncarnarea lui Lilith și care par înțelese să mă înfrunte. Te rog să mă crezi că atunci când mi s-a anunțat vizita voastră mă confruntam cu o complicată problemă domestică. Mezina este un adevărat vârtej, iar mama ei îi ține partea permanent, împotriva autorității mele. Până și Iov avea probabil limitările sale! Uneori mă simt încolțit în propria-mi casă... Iartă-mi însă digresiunea și prezintă-mă,

te rog, tânărului dumitale prieten și luați loc. Nu prea strălucit a arătat azi ospitalitatea mea în ochii voștri.

– Nu-ți face probleme. Apropie-te, Martí.

De îndată, tânărul a venit lângă cei doi bărbați care se aflau în centrul încăperii. Omul Bisericii, punându-și cu afecțiune mâna pe umărul său drept, a anunțat:

– Martí Barbany, fiul lui Guillem Barbany de Gorb. Din câte știu, dumneata ai testamentul lui.

Bătrânul evreu a luat mâna dreaptă a tânărului între ale sale și i-a examinat chipul cu atenție, mijindu-și ochii isteți ca și cum ar fi vrut să le ajusteze perspectiva.

– Pentru numele binecuvântate ale lui Adonai! Multe testamente mi s-au încredințat, iar memoria nu le poate reține pe toate, dar cel al tatălui tău a fost atât de neobișnuit, încât mi-a rămas întipărit în memorie cu litere de foc. Dar vă rog să vă așezați comod, întrucât simt că discuția noastră de azi se poate prelungi foarte mult.

Baruj s-a lăsat încet în jilțul din spatele mesei, iar vizitatorii s-au instalat în fața lui, pe două scaune de aceeași calitate.

Bătrânul zaraf s-a așezat comod, și-a încrucișat brațele și, ascunzându-și mâinile mici în manșetele pelerinei, a închis pe jumătate ochii, ca unul care face un efort de memorie.

Martí nu-și putea stăpâni nervozitatea, știind că în mod sigur viitorul său depindea de cuvintele acelui om.

– Să știi, prietenul meu, că îmi amintesc perfect de acea după-amiază. Ploua cu găleata, apa care se scurgea prin burlane săpa adevărate șanțuri în pământ, formând

bălți gigantice, oamenii se adăposteau în case, iar pe mine m-a mirat că, în timpul unui asemenea potop, cineva și-a anunțat vizita, mirare pe care mi-am și exprimat-o de altfel. Apoi l-am întrebat pe tatăl dumitale de ce m-a ales pe mine. El era un *goim*[1] și mi s-a părut ciudat că recurgea la un umil *dayan*[2] din *Call*-ul Barcelonei, mai ales cu atâta grabă, în loc să se adreseze pentru ce avea nevoie unui notar din oraș. Altceva ar fi fost dacă ar fi venit pentru o consultație medicală, întrucât faima medicilor evrei este notabilă și însuși contele apelează la serviciile noastre. Urechile-mi aud cuvintele sale de parcă totul s-ar fi petrecut ieri.

La prima întrebare a răspuns: „Sunt soldat și sunt în trecere, nu dispun de timp și nu aș vrea ca rodul anilor mei de serviciu la graniță, pe care l-am obținut cu prețul sângelui, să ajungă în mâinile unui notar necinstit; nu doar medicii evrei sunt mai buni, așa că, în ciuda faptului că știu cât de dificilă poate să devină o tranzacție cu oameni din rasa dumitale, știu la fel de bine cât de serioși sunt în afaceri și cât de mult respectă tot ce este în legătură cu dispozițiile defuncților. De aceea am hotărât să vă fac depozitarul bunurilor mele, deoarece nu am încredere în notari venali, care formează majoritatea, și nici nu am timp de pierdut pentru a găsi unul care să-mi inspire aceeași încredere ca dumneata și a cărui faimă să fie atât de mare încât a ajuns să treacă dincolo de graniță." Cine

[1] Nume dat de evrei creștinilor (n.a.).

[2] Funcție asemănătoare cu cea de primar la creștini (n.a.).

nu s-ar fi simțit copleșit în fața unui asemenea cumul de aprecieri favorabile? „Mă măgulești", i-am răspuns, „și nu știu dacă merit asemenea elogii, dar îți mulțumesc pentru părerea pe care o ai despre semenii mei. Dacă ea ar fi împărtășită de toți creștinii, viața noastră ar fi mult mai plăcută și, de asemenea, mult mai puțin periculoasă." Acestea au fost, cu aproximație, cuvintele sale și ale mele, așa a început lunga noastră conversație din seara cu pricina. Părintele dumitale mi-a încredințat un testament straniu, care urma să devină efectiv atunci când beneficiarul lui va apărea purtând inelul care îl va identifica și având la el o cheie. Din acest motiv am o amintire atât de vie despre acea împrejurare, dar în privința exactității condițiilor lăsați-mă să caut sulul respectiv și să vi-l citesc. Ținerea de minte îmi mai joacă uneori feste și nu vreau să comit vreo greșeală; sunt multe teancurile de acte pe care le văd de-a lungul timpului, iar numărul lor îmi depășește cu mult posibilitățile.

– Dar de ce spuneți că a fost un testament ciudat?

– Atunci când vă voi citi dispozițiile lui, veți înțelege de ce m-am exprimat astfel.

Benvenist s-a ridicat din jilțul său și s-a îndreptat spre unul dintre dulapurile din birou, a scos un inel plin cu chei din buzunarul pelerinei, a ales una, a introdus-o în încuietoare și a răsucit-o pe jumătate. Zgomotul surd al cremonei în deplasarea ei a sunat ca un tunet în urechile lui Martí, atât de mare era dorința care îl anima în acele clipe; apoi bărbatul a deschis partea dreaptă a biroului și a arătat spre un rând de

rafturi în care se îngrămădeau într-o aparentă dezordine pergamente de diferite dimensiuni. Benvenist a scotocit printre ele până când a scos unul, închis cu un sigiliu de ceară roșie.

– Acest document îmi trezește numeroase amintiri. Dacă ești amabil, dă-mi inelul.

Mirat de cererea bătrânului și fără să își ia ochii de la el, Martí și-a scos de pe inelarul mâinii stângi sigiliul și i l-a dat pe deasupra mesei. Benvenist s-a scuzat:

– Cum îți vei da seama, este o simplă formalitate, dar încrederea pe care tatăl dumitale mi-a arătat-o cere ca purtarea mea să se conformeze exigențelor legii și să fie deosebit de meticuloasă.

După acest preambul, a deschis o masă de scris și a scos din ea o bucată de ceară roșie, pe care a încălzit-o la flacăra unei lumânări; de îndată ce s-a înmuiat, a lăsat să picure ceară topită pe o bucată de pergament de vițel de culoare albă și, luând inelul-sigiliu, l-a apăsat pe ceara topită, făcând o copie exactă a tiparului adânc al acestuia. Apoi a comparat urma lăsată de cele două sigilii și i-a arătat canonicului rezultatul, ca și cum i-ar fi cerut consimțământul.

– Vedeți că sigiliile sunt identice. Acum putem deschide documentul. Dumneata însuți va trebui să rupi sigiliul. La urma urmelor, dumitale îți este destinat conținutul pergamentului.

Spunând aceste cuvinte, i-a înmânat lui Martí un mic stilet, în al cărui mâner de fildeș era gravată o stea a lui David, iar cu o înclinare a capului l-a îndemnat să deschidă testamentul. Continuând să se gândească

la cât de mult putea să i se schimbe viața din acea clipă, Martí a luat stiletul, a răzuit sigiliul și a deschis ceea ce ar fi putut să însemne pentru el cutia Pandorei, înapoind evreului pergamentul deschis.

Amfitrionul l-a apucat cu mâna sa dreaptă și cu stânga a luat mânerul unei lupe făcute dintr-un topaz galben, a apropiat-o de ochiul drept și a început să citească cu o voce joasă și gravă, de persoană obișnuită să facă acest lucru în public. Căuta să marcheze inflexiunile, pentru ca ascultătorii să înțeleagă importanța și semnificația documentului.

> Eu, Guillem Barbany de Gorb, în deplinătatea facultăților mintale și uzând de liberul meu arbitru, fără niciun fel de presiune din partea cuiva și doar din propria mea dorință, încredințez prin acest act ultimele dorințe *dayan*-ului din *Call*-ul orașului Barcelona, Baruj Benvenist, pentru ca, atunci când va veni timpul, să ajungă la unicul meu fiu, Martí Barbany de Montgrí, la majoratul său și după ce se va fi verificat că este el în persoană cel care a cerut deschiderea acestui testament al meu.

Atunci zaraful a lămurit pe larg termenii în care rămâneau în posesie pământurile din Empúries, aducând documentul doveditor pentru ele acordat de vechiul conte în schimbul vasalității pe care i-a prestat-o familia Barbany de-a lungul a trei generații. De asemenea era clarificată situația de uz și beneficiere de pe urma acestor pământuri, pentru ca soția sa să se

bucure în timpul vieții de roadele recoltelor obținute de pe terenurile respective, cu toate că dreptul de a le vinde avea nevoie de aprobarea lui Martí.

Până aici nu era nimic neobișnuit în document. Martí cunoștea deja aceste dispoziții din scrisoarea pe care i-o dăduse părintele Llobet și de aceea nu reușea să înțeleagă de ce testamentul rămăsese întipărit atât de puternic în memoria evreului. Pauza făcută de acesta și faptul că și-a ridicat privirea de pe pergament pentru a-i atrage atenția l-au făcut să presupună că nodul chestiunii se apropia. Și nu se înșela.

> Dat fiind faptul că până acum testamentul nu se deosebește cu nimic de ce ar fi putut hotărî orice bun tată de familie, voi explica în continuare motivele care m-au determinat să acționez în acest mod, precum și bunurile care mi-au revenit de-a lungul agitatei mele existențe și care m-au obligat să încredințez *dayan*-ului din *Call*-ul Barcelonei, Baruj Benvenist, ceea ce las în continuare.
>
> În lungii mei ani de serviciu în oastea contelui de Barcelona, fie la ordinele sale, fie la cele ale Ermesendei de Carcassonne, regentă în două rânduri (tutelând prima oară pe fiul ei minor, Berenguer Ramón I, iar apoi pe nepotul ei, Ramón Berenguer I), am ajuns la funcția de călăuză a miliției pedestre pentru merite în luptă, ceea ce mi-a permis să am acces la împărțirea prăzilor de război și a capturilor.
>
> Bunurile menționate îmi aparțin de drept și le-am păstrat pentru a-mi îndeplini datoria față de fiul meu

pentru ca, în cazul în care cineva le-ar fi reclamat, lucru foarte improbabil, să poată demonstra că este al său prin moștenire tot ce posedă și că angajamentul de *convenientia* care mergea până la a treia generație încetează odată cu mine. Doresc ca acest patrimoniu să-i servească pentru a-și răscumpăra existența de servitutea care a apăsat viața mea și, ținând seama că existența unui soldat nu-i permite să păzească și să aibă grijă de bunuri imobiliare și că singurul lucru pe care îl poate controla este cel pe care îl are la îndemână, am avut ocazia să găsesc valiza potrivită pentru a păstra tot ce mi-a revenit din împărțirea prăzilor de război. Iată, fiul meu, tot ce am reușit să păstrez de-a lungul anilor și ceea ce pot să-ți las drept moștenire. Având în vedere lipsurile cu care m-am confruntat, mă mândresc cu efortul meu, știind că toate acestea îți vor servi pentru a deveni un om liber și respectat în cazul în care le vei administra cu grijă, un om care va ajunge, poate, cu timpul, unul din *prohoms*[1]-ii Barcelonei. Toate acestea au rămas în mâinile lui Baruj Benvenist și lui îi revine sarcina de a ți le înmâna. Sper ca hotărârea mea să fie cea mai potrivită și că te vei folosi bine de rodul eforturilor mele, pentru ca astfel să fie compensați toți anii în care nu am fost darnic cu tine.

[1] Locuitori ai Barcelonei care aveau un rang important și special și care, împreună cu feudalii, cu clericii și cu contele, făceau parte din organismele de conducere și de influență (n.a.).

Adio, fiul meu! Atunci când vei citi documentul de față, eu nu voi mai fi pe această lume. Roagă-te mult pentru odihna veșnică a sufletului meu.

GUILLEM BARBANY DE GORB

În continuare și pe margine, pe verticală, se vedea complicata parafă de semnătură a lui Baruj Benvenist.

După ce a auzit cuvintele evreului, Martí a cerut testamentul pentru a-l citi și el. A rămas câteva clipe pe gânduri, i-a trecut pergamentul din piele de vițel părintelui Llobet, pentru ca și el să facă ce trebuia, după care și-a îndreptat privirea spre *dayan*, așteptând. Evreul, înțelegând în mod tacit mesajul, s-a ridicat de la masă și a ieșit din încăpere. În scurt timp s-a întors însoțit de un servitor care ducea un cufăr neobișnuit, pe care l-a pus pe masă, apoi s-a retras. De cum l-a văzut, părintele Llobet, care își ridicase privirea de pe pergament, a exclamat:

– Pe moaștele Sfintei Eulalia! Cunosc bine acest cufăr. I-a revenit tatălui dumitale la împărțirea prăzii de război care a avut loc după campania de la Lérida, din 1022, din care contele a ieșit învingător.

Era un cufăr din lemn de stejar, întărit cu patru chingi din fier forjat de cea mai bună calitate și prezenta o anomalie care îl diferența de oricare altul.

– În lunga mea viață de om dedicat păstrării unor lucruri extraordinare, nimeni nu m-a făcut niciodată depozitarul unui astfel de obiect.

Cel care a vorbit așa a fost Baruj Benvenist, care și-a însoțit cuvintele cu un gest în direcția încuietorilor lădiței. Evident, cufărul avea ceva neobișnuit: era lipsit de balamale, era traversat de arcuri din fontă de o grosime neobișnuit de mare, iar pe fiecare latură avea o încuietoare care le sigila, astfel încât trebuia deschisă în același timp pe toate cele patru părți dacă voiai să ridici capacul. Scoțând o cheie cu aspect complicat din buzunarul pelerinei, evreul a spus:

– Dumneata trebuie să ai cealaltă cheie. După ce voi deschide două cremone și voi lăsa cheia în broască, va trebui să le deschizi pe celelalte două.

– Îmi amintesc de parcă ar fi fost ieri ziua în care tatăl dumitale mi-a explicat mecanismul invenției. Se pare că este vorba despre lada de siguranță a regelui maur din Tortosa, atunci când acesta mergea într-o călătorie. Dacă cele două chei nu se află în cele două încuietori opuse corespunzătoare, din două în două, mecanismul nu poate fi deschis. A fost o lucrare de mare finețe a lăcătușilor regali, a adăugat părintele Llobet.

La indicația lui Benvenist, Martí s-a ridicat și s-a apropiat de cufăr cu mâinile tremurânde. Evreul a introdus cheia pe care o avea într-una din încuietori și i-a spus lui Martí să facă același lucru în încuietoarea opusă. A întors cheia, dar mecanismul a rămas nemișcat; atunci Martí a întors cheia sa, iar broaștele ambelor cremone au făcut zgomot în același timp, deschizându-se în același timp. Apoi au scos cheile și au repetat operațiunea cu celelalte două încuietori,

obținând un rezultat similar. Capacul întărit a rămas liber, iar Martí, conștient de solemnitatea momentului, a ridicat capacul pe care se aflau arcurile de fontă. Sub privirile nerăbdătoare ale celor trei, a apărut rodul eforturilor unui bărbat care s-a războit o viață întreagă la graniță. Deasupra unui strat de monede, a căror valoare totală se putea vedea clar că depășea o mie sau o mie cinci sute de *mancusos sargentianos*[1] de aur, ieșea în evidență o colecție de bijuterii valoroase, podoabe și cercei de aur, o brățară pe care era montat un safir albastru, iar peste toate acestea, o diademă care trebuie că aparținuse unei regine. Era din aur cu pietre prețioase, iar în mijloc avea un rubin în formă de lacrimă, care strălucea în flacăra lumânărilor ca o imensă picătură de sânge.

– Zău că tatăl dumitale te-a făcut un om bogat, a spus evreul.

– Folosește-i cu înțelepciune și nu irosi rodul anilor de suferințe și lipsuri ai părintelui tău, a adăugat părintele Llobet.

Martí, căruia îi era greu să-și creadă ochilor, a chibzuit câteva clipe înainte de a spune ceva.

[1] *Mancusos* erau monede care echivalau cu treizeci și cinci de bani de câte patru grame de aur. Puteau fi *sargentianos*, adică din Zaragoza; *jafaries*, din Jafar Almudis, și din Mansur Ceptis sau Ceuta. În cele din urmă, au fost emiși la Barcelona, sarcină care i-a fost trasată evreului Bonhom. Așa au ajuns să fie numiți „de Barcelona" ori ai bunului evreu și erau de șapte uncii de două grame șaptezeci (n.a).

– Îl iau pe Dumnezeu drept martor că voi folosi moștenirea pentru a îndeplini dorințele tatălui meu, lucru pentru care vă cer ajutorul și sfatul. Voi dedica acest neașteptat beneficiu unei munci cinstite și perseverente și voi încerca să fac ca totul să fie spre binele multor oameni, pentru a-i compensa pe cei pe care el, din cauza tristei realități a meseriei sale, i-a prejudiciat. Dacă voi reuși, Domnul din ceruri să mă răsplătească, iar dacă nu, să mă pedepsească pentru asta.

11

ÎNTÂLNIREA

Toulouse, decembrie 1051

Culoarul era lung și întortocheat, presărat de bifurcații care duceau, probabil, la alte încăperi ori spre exterior. La un moment dat, la lumina candelabrului pe care îl ținea omulețul, au ajuns la niște trepte săpate în stâncă. Contele a presupus că se aflau în dreptul curții armelor, deoarece zgomotul care se auzea deasupra capetelor lor venea de la chiolhanul soldaților din corpul de gardă. Apoi ecoul tămbălăului s-a stins în noapte, iar contele a observat cum piticul pipăia peretele de la capătul culoarului. În cele din urmă, a găsit resortul și, în fața privirii uimite a lui Ramón, zidul s-a dat la o parte, permițându-le să intre într-un confesional lipit de perete și instalat în una din părțile laterale ale unei mici capele.

– Este capela privată a contesei, i-a explicat Delfín. Nimeni nu poate ajunge până aici dacă nu cunoaște

culoarul sau dacă nu vine din apartamentele private ale stăpânei mele.

Contele de Barcelona nu își mai revenea din uimire. După ce a deschis ușița confesionalului și l-a invitat pe conte să iasă din el, piticul a continuat:

– Acum va trebui să așteptați aici. Mă duc să o anunț pe stăpâna mea.

Fără să mai adauge ceva, Delfín a dispărut după o draperie laterală, luând cu el candelabrul și lăsându-l pe Ramón Berenguer, conte de Barcelona, surprins, plin de speranțe și zbătându-se între fericire și sentimentul de culpabilitate pe care îl are acela care abuzează de ospitalitatea unui aliat, încercând să-i ia soția.

Lumina sacristiei colora în roșu scena. Ochii contelui au început să se acomodeze cu semiîntunericul, iar peste puțină vreme putea deja să întrevadă conturul lucrurilor. Ramón Berenguer s-a așezat în genunchi lângă ultima bancă și s-a rugat.

„Doamne și Stăpân al meu, soarta mă târăște cu sine. Mi-ai adus-o în față pe această femeie și nu îmi este dat altceva decât să o iubesc. Tu ai făcut-o așa ca să-mi orbească privirea și să-mi topească voința. Îți cer îndurare pentru ce mă pregătesc să fac dacă ea va accepta acest lucru; iartă-mă... Sunt gata să risc ca sufletu-mi să ardă în focurile iadului."

În acea clipă, aureolată de lumina care venea de la mica sacristie aflată în spatele altarului, a apărut Almodis de la Marca, îmbrăcată într-o tunică discretă, cum se poartă în dormitoarele unei doamne, și având

în mâna stângă o lumânare, a cărei flacără tremurătoare alunga umbrele din capelă la trecerea ei.

Contesa de Toulouse l-a zărit pe Ramón stând în picioare în partea din spate a oratoriului și s-a dus în întâmpinarea lui. Acesta a înaintat și, îndoind un genunchi, s-a înclinat pentru a săruta mâna pe care ea i-o întindea. Apoi s-a ridicat în picioare și amândoi au schimbat o privire intensă, care nu mai avea nevoie de cuvinte.

Încet și fără să lase mâna contelui, Almodis l-a obligat să o urmeze. Luna împrăștia o lumină foarte slabă, care intra pe rozeta multicoloră a capelei; fără a înceta să-l privească țintă pe un Ramón Berenguer hipnotizat, ea l-a condus până în camerele ei, trecând prin odaia care se afla în spatele altarului și care era folosită de cei care oficiau slujba pentru a se îmbrăca în vederea ceremoniilor liturgice. A intrat încet, iar în fața ochilor uimiți ai contelui, luminată de strălucirea celor douăzeci de lumânări a două imense candelabre, și-a dat jos hainele: au căzut pe rând la pământ tunica brodată în relief, fustele și bluza. În cele din urmă, și-a desfăcut coada groasă care strângea bogatul său păr roșcat și s-a oferit privirii contelui în perfecta ei goliciune. Ramón Berenguer, care făcuse până atunci dragoste cu cele două soții ale sale la lumina slabă a unei lumânări, cu imaginile sfinților întoarse cu fața la perete și totdeauna cu cămașă de noapte, nu putea să-și dezlipească privirea de la ea. Contesa a urcat treptele patului său cu baldachin, a întins mâna și l-a invitat cu un gest să o urmeze. Cu mișcări stângace, contele s-a dezbrăcat

și s-a suit în pat, asemenea celui care ia cu asalt crenelurile unui castel inamic. Când era pe cale să-și îndeplinească brusc rolul pe care natura i l-a atribuit masculului tuturor speciilor, ea l-a oprit.

– Fii calm și să ne bucurăm de această clipă, care ar putea să fie unică.

Apoi, punându-i ușor pe umăr mâna ei dreaptă, l-a obligat să se întindă pe pat. Atunci s-a aplecat deasupra lui și, cu profilul obrazului acoperit de părul ei bogat, roșu și despletit, i-a luat gura într-a sa. Ramón Berenguer, conte de Barcelona, Osona și Gerona, a crezut că moare de plăcere și că asemenea clipe îndreptățeau renunțarea la viața veșnică. Domnul să o păstreze pentru sine, căci pe el nu-l mai interesa.

12

PLANURI DE VIITOR

Barcelona, mai 1052

Martí era cuprins de o adâncă tulburare. Convingerea că tatăl său îl lăsase în voia sorții pentru a-și trăi viața așa cum îi plăcea se năruise ca un castel de nisip. Prin intermediul ultimelor mărturii, ajunsese la diverse concluzii: prima, că părintele său nu făcuse decât să-și îndeplinească o datorie care îi fusese impusă prin pacte și înțelegeri încheiate de străbunii săi, iar onoarea l-a obligat să se supună; în afară de aceasta și spre deosebire de toți războinicii din vremea sa, a fost un om de onoare, în privința concepției pe care o avea despre război, un bărbat care a reușit să-și facă meseria grea fără să adopte obiceiuri barbare. A doua, că nici măcar nu a vrut să se îmbogățească în beneficiu personal și că tot ce adunase era pentru fiul pe care abia îl cunoscuse.

Făcuse doar o singură recomandare în testamentul său, aceea de a-i cinsti memoria făcând cu ajutorul moștenirii opere de binefacere care să răscumpere daunele pe care ar fi putut să le fi provocat altor persoane. Se putea spune că, datorită eforturilor părintelui său, va putea începe cu mari șanse o aventură în acel oraș pasionant, ceva ce nu și-ar fi închipuit nici în cele mai frumoase visuri.

Trecuseră cinci zile de când sosise la Barcelona, plin de iluzii, cu bani puțini, un inel și o scrisoare de prezentare, iar acum putea să se considere un om norocos. În timp ce își punea ordine în idei, a luat două hotărâri. În primul rând să trimită un mesager pentru a-i comunica mamei sale o veste atât de bună, pentru ca femeia să-și potolească ranchiunele; apoi l-a rugat pe arhidiaconul Llobet să țină o sută de slujbe pentru odihna veșnică a sufletului tatălui său. După ce și-a îndeplinit ambele sarcini și înainte de a se gândi la felul în care să folosească averea pe care o obținuse de puțină vreme, și-a pus problema cum era mai bine să și-o păstreze, întrucât acel patrimoniu nu putea continua multă vreme să se mai zdruncine în desagii săi. Pentru asta a cerut ajutorul bătrânului Benvenist, știind că cinstea lui era probată de încrederea pe care o avusese în el tatăl său.

– Văd că îți place să te trezești devreme și că ai somnul ușor, l-a salutat zaraful, după ce l-a primit în poarta casei.

– De fapt nu am reușit să adorm. E greu să-ți revii după o revelație asemeni aceleia pe care am avut-o

eu alaltăieri. În dimineața asta am ajuns să cred că totul nu a fost decât un vis.

Bătrânul l-a luat pe Martí de braț și l-a condus în cabinetul său, unde amândoi s-au instalat comod.

– Nu, dragă prietene, nu a fost un vis. Odată cu trecerea anilor, vei vedea cum aceste lucruri neobișnuite care schimbă direcția unei vieți nu se întâmplă prea des, dar se întâmplă și vei învăța să nu te miri. Compasiunea lui Iahve ajunge la toți oamenii.

– Situația mă depășește, deși cred că mă voi obișnui cu ea: e mult mai ușor să te obișnuiești cu bogăția decât cu sărăcia după ce ai fost bogat.

– Nu e chiar așa. Să devii bogat dintr-odată poate implica unele pericole, dacă nu ai capul bine așezat pe umeri.

– Să nu vă temeți în această privință; totdeauna mi-am îndeplinit obligațiile, iar dorințele tatălui meu apasă asupra mea ca o lespede.

Benvenist l-a privit cu atenție.

– Bine, să vorbim despre ce ne interesează. În primul rând, ce vrei să faci cu banii în ceea ce privește punerea lor la adăpost? Până te hotărăști, nu poți umbla cu ei la tine.

– De aceea mă aflu aici. Dorința mea ar fi ca dumneavoastră să-i păziți până voi lua eu deciziile potrivite. Aș vrea și sfaturile dumneavoastră, întrucât sunt convins că și acestea sunt incluse în moștenirea lăsată de tatăl meu.

– Mă onorezi, dar este obligația mea să-ți amintesc că sunt evreu.

– Pentru mine acest lucru nu numai că nu este un obstacol, ci mai curând o calitate. Oare nu îl sfătuiți și pe conte? Sunt de la țară, dar învăț repede. Nu fac decât să observ cum procedează cei pe care trebuie să-i imit: dacă oamenii cei mai puternici recurg la serviciile evreilor și le acordă încredere în domenii atât de delicate precum sănătatea și finanțele, de ce nu ar trebui să fac și eu la fel?

Evreul și-a mângâiat calm barba.

– Bine. Înainte de a ne gândi ce trebuie să faci cu ei și investițiile în care este convenabil să-ți diversifici capitalul, să vedem mai întâi unde și cum îi păstrăm pentru a fi în siguranță și a putea să dispui de ei oricând, chiar dacă eu nu mă aflu în oraș sau în cazul mai rău că mi se întâmplă ceva.

– Și ce mă sfătuiți?

– Dacă ești de acord, i-am putea păstra în pivnița casei mele, unde se află și averea mea. E un loc sigur și foarte discret, pe care nu-l cunoaște aproape nimeni, un cuptor de pâine de pe vremea romanilor, săpat în piatră, pe care eu l-am mărit. Într-atât încât și contele nostru, ori pentru că judecă la fel, ori pentru că vrea să le țină departe de priviri curioase, îmi încredințează bunurile sale.

Martí a zâmbit.

– Mi se pare excelent ceea ce îmi sugerați, dar înainte de a duce la bun sfârșit propunerea dumneavoastră v-aș ruga să-mi spuneți concret câte ceva despre ce considerați că trebuie să fac pentru a deveni într-o zi cetățean al Barcelonei.

– Dragă tinere, ești foarte grăbit. A fi cetățean recunoscut al acestui oraș cere în primul rând timp, iar în al doilea rând ca de-a lungul acestui timp să dai dovadă de cinstea și hărnicia necesare pentru a obține recunoașterea celorlalți locuitori ai urbei. Crede-mă, una este să fii vecin sau locuitor și alta să fii cetățean.

– Lămuriți-mă asupra acestui lucru, dacă nu vă deranjează, i-a cerut cu insistență Martí.

– Vezi, pe aceste meleaguri este evidentă moștenirea vizigotă și, prin urmare, romană. Pot să-ți spun că domeniile care au dat formă Mărcii Hispanice sunt cu mult înaintea celorlalte regate din peninsulă în privința legilor, fie că e vorba despre regate creștine ori maure. În restul țărilor se poate spune că există trei stări care trebuie luate în considerare: regele, nobilimea sau, dacă preferi, feudalii și clerul. Ei bine, în acest ținut binecuvântat există o a patra putere, cetățenii, și pe onoarea mea că influența ei crește pe zi ce trece. Din acest motiv a obține cetățenie cu drepturi depline dacă nu te-ai născut între zidurile orașului nu este deloc ușor. Mă înțelegi? Îndrăznesc să spun că va veni o vreme în care acest titlu va avea aceeași valoare pe care a avut-o în Antichitate calitatea de cetățean al Romei.

Martí, care nu a pierdut niciun amănunt din explicațiile evreului, a rămas o clipă pe gânduri.

– Trebuie să existe o cale și pentru cei născuți în afara orașului.

– Există, dar e lungă și întortocheată și depinde de mulți factori, printre care și norocul ori, desigur, căsătoria cu o femeie care să aibă calitatea de cetățean.

– Dacă alții au reușit, voi reuși și eu, iar în ceea ce privește norocul, dumneavoastră mi-ați demonstrat că soarta, aștrii ori ce o mai fi îmi sunt favorabili, a replicat Martí cu un amestec de ingenuitate și încredere în sine.

Evreul l-a privit cu atenție pe tânăr, apoi miriadele de riduri fine din jurul ochilor săi isteți s-au destins, iar gura sa a schițat un zâmbet.

– Îmi plac oamenii de felul dumitale: nu știu dacă vei reuși, dar îți doresc ca în eforturile tale să fii fericit.

– Niciodată nu m-au speriat provocările. Dimpotrivă, mă stimulează. Am muncit toată viața și nu știu să fac altceva. Cinstea vă rog să o considerați ca presupusă, iar căsătoria este un lucru pe care trebuie să-l iau în considerare mai devreme sau mai târziu.

– Numai timpul va fi cel care va da valoare cuvintelor dumitale.

– Atunci să pornim să jalonăm drumul, începând cu începutul, a spus Martí pe un ton hotărât.

– Bine, așa vom face: în primul rând trebuie să-ți găsești o locuință, având grijă să arăți onorabilitatea necesară în relația cu vecinii, întrucât ea te va ajuta să-ți găsești o soție. Ai înțeles?

Martí a încuviințat cu o ușoară mișcare a capului.

– Atunci chiar azi, dacă îți convine, voi merge cu tine la piața de sclavi care se instalează pe câmpul Boquería, în afara zidurilor, și vom alege ceea ce se potrivește cel mai bine pentru serviciul din casa ta, iar deocamdată îi vom lăsa sub pază acolo câtă vreme ne vom ocupa de găsirea unei locuințe.

– Sclavi ați spus? Martí s-a arătat nemulțumit.

– Va da mult mai mult lustru numelui dumitale să ai și sclavi pe lângă șerbi. Vecinii dumitale nu vor înțelege cum se poate ca o persoană de rang înalt să nu aibă sclavi. În afară de asta, nu vei fi tras pe sfoară, deoarece unul dintre negustorii cei mai importanți este o rudă a mea și ne va sfătui cum să luăm o marfă bună. Când cumperi este important să ții seama, în afară de utilitatea lor, de starea de sănătate și de caracterul lor, de diferențierea clară a muncilor pe care urmează să le facă.

– Bine, a fost de acord Martí, oarecum împotriva voinței sale, vă voi urma recomandarea. În privința locuinței, ce mă sfătuiți?

– Până vom găsi ceea ce îți convine, vei închiria o locuință care să corespundă nevoilor dumitale, întrucât în chestiuni importante nu trebuie să te grăbești. Dar să nu punem carul înaintea boilor și să începem cu începutul.

Evreul s-a ridicat de pe scaunul său și i-a cerut lui Martí să-l urmeze. Tânărul a inspectat sanctuarul averii sale și a rămas satisfăcut.

– Vă mulțumesc și sper să mă pot revanșa într-o bună zi pentru marile favoruri pe care mi le-ați făcut.

– Eu însă sper ca această zi să nu vină niciodată.

– De ce spuneți asta? a replicat Martí, puțin jignit.

– Nu e bine pentru cei ca mine să fie nevoiți să ceară favoruri creștinilor de pe aceste meleaguri.

13

ÎN ZIUA URMĂTOARE

Toulouse, decembrie 1051

Mintea lui Ramón derula o dată și încă o dată tot ce s-a întâmplat în acea noapte ca pe ceva ireal și greu de repetat. Își amintea că după câtva timp niște bătăi discrete în ușița care ducea spre culoarul capelei au dat de știre amanților că timpul se scursese. Contesa a sărit din pat și, luând cu nepăsare un halat ușor, și l-a pus pe umeri pentru a-și acoperi formele voluptuoase. Faptele i s-au îngrămădit în memorie și pierdea firul ordinii cronologice; își amintea vag de șoaptele lui Almodis, iar după poziția ei aplecată a presupus că vorbea cu piticul. La indicația contesei, el s-a îmbrăcat din nou, iar după un sărut prelung s-au smuls unul de altul așa cum pielea se separă de carne. Ultimele ei cuvinte răsunau ca un ecou în mintea sa: „Mâine la amiază Delfín te va conduce în grădina mea privată. Trebuie să lămurim multe lucruri."

Piticul a străbătut cu siguranță drumul de întoarcere, iar când au ajuns la camerele contelui i-a comunicat ora întâlnirii din ziua următoare; își amintea că l-a întrebat de stăpânul lui, contele de Toulouse. „Nu vă îngrijorați, acum își face baia cu ape sulfuroase care îi ușurează suferințele. Până după ora două nu se va întoarce la castel", i-a răspuns omulețul. Apoi, de acum întins pe patul său mare și pradă insomniei, a început să schițeze un plan care, oricum, depindea de ceea ce Almodis urma să-i spună ziua următoare, un plan care era greu realizabil nu pentru că ar fi fost riscant. Deocamdată, când el va pleca spre Gerona pentru a discuta cu bunica sa, un gentilom de încredere, Gilbert d'Estruc, se va îndrepta în galop direct spre Barcelona cu ordine concrete.

Venirea zorilor l-a găsit la fereastra camerei sale, pe deplin convins că un vis frumos și irepetabil îi luminase noaptea. Acest sentiment l-a urmărit până când Delfín a venit să-l ia pentru a-l conduce la grădina privată a contesei. Aceasta era un colțișor retras, situat între absida capelei și salonul ei, la care se ajungea ori de la capelă, ori de la o mică scară cu balustradă ce cobora de la primul etaj. O bancă de piatră, plasată între câteva straturi de flori și sub o magnolie cu frunziș bogat, era confesionalul stăpânei sale, după cum i-a spus piticul. Susurul unui pârâiaș zburdalnic era fundalul tihnitului colțișor. Ca o umbră a dispărut discret Delfín, iar Ramón Berenguer, conte de Barcelona, a rămas singur, nervos și buimăcit, precum un soldat înaintea primei sale bătălii. Când contesa

Almodis a apărut în înaltul scării, a simțit cum sângele i se oprește în vene în fața confirmării că visul său nu fusese vis. O rochie violetă, cu mânecile prinse de umeri cu nasturi și strânse pe brațe, legate de degetul mijlociu cu panglici și finisate cu pasmanterie aurită, punea în evidență figura ei distinsă. Splendidul ei păr roșu, strâns într-o coadă groasă, cădea leneș pe umărul său drept. Lui Ramón i s-a părut că în fața ochilor avea o făptură de pe altă lume. Almodis a ajuns lângă el zâmbitoare și sigură pe sine, întinzându-i mâna ca el să i-o sărute; apoi, aproape fără să-și dea seama, s-a trezit lângă ea pe banca de piatră.

– Doamnă, este acesta un loc sigur?

– Cel mai sigur din palat. Aici mă spovedesc. Doar abatele Sant Genís vine la cererea mea.

Almodis de la Marca era frumoasă, o pasiona politica și avea o singură ambiție: să-și controleze destinul, pentru a nu ajunge în situații în care hotărârile altora să o facă să sufere. După o clipă care lui Ramón i s-a părut o veșnicie, ea a început să vorbească.

– Știu că știi la fel de bine ca și mine pentru ce ne aflăm aici.

– Doamnă...

– Conte, nu vorbi încă, lasă-mă să o fac eu.

Tremurând, Ramón a apucat mâinile lui Almodis și a așteptat.

– Ce ni s-a întâmplat nouă ieri ține de povești din vechime, iar până noaptea trecută am crezut că așa ceva nu întâlnești decât în istoriile trubadurilor și în versurile poeților. Sunt sigură că și tu simți la fel; nu

mă întreba cum știu acest lucru, dar din clipa în care ai intrat pe ușa sălii tronului ieri-dimineață, am știut că împotriva acestui sentiment nu se poate lupta. Dacă numai o inimă adăpostește un astfel de sentiment, încă se mai poate rezista, dar dacă ambele bat la unison, atunci soarta este cea care va avea ultimul cuvânt. Nu am cunoscut niciodată fericirea, dar nu asta este cauza neliniștii mele: sunt o femeie în toată firea și până acum nu mi-a cuprins inima un sentiment asemănător. Am fost măritată o dată, căsătorie care a fost anulată, după următoarea am fost repudiată și nimic nu mi-a produs în suflet un zbucium asemănător celui care m-a cuprins ieri-noapte. Conte, viața mea nu are sens dacă nu voi avea speranța de a te putea vedea din când în când.

Ramón Berenguer credea că dintr-o clipă în alta se va trezi din acest vis frumos, iar realitatea se va dovedi cu totul alta; nu îndrăznea nici măcar să respire pentru a nu risipi vraja. Văzând că ea tăcuse, a îndrăznit să vorbească.

– Crede-mă dacă îți spun că nu m-am pierdut cu firea nici atunci când, foarte tânăr fiind, am intrat în luptă contra maurilor. Nici eu nu am știut ce este dragostea până ieri și tot ca tine m-au căsătorit și pe mine în două rânduri. Eram aproape un copil când, rămânând orfan și din interese de stat, bunica mea Ermesenda de Carcassonne, care era regenta comitatului, mi-a găsit o soție dintre femeile de viță nobilă din Barcelona. Nu am știut ce e iubirea, iar în inocența mea am crezut că ea este un amestec de recunoștință

și afecțiune. Elisabet mi-a dat fii, iar acum doi ani m-a părăsit. Toți au insistat să fac o nouă căsătorie de conveniență și iarăși bunica mea a fost cea care a făcut aranjamentele: de această dată aleasa a fost Blanca de Ampurias, iar până ieri îmi era indiferent dacă voi continua să fiu văduv ori îmi voi lua o soție. Cum poți constata, la fel ca tine, nu am putut până acum să aleg după voia mea persoana cu care să-mi împart viața.

Sentimentul care s-a născut dintr-odată între noi este ceva atât de înrobitor și imprevizibil încât începând din această clipă viața mea, dacă nu o trăiesc cu tine, va fi lipsită de sens și va fi un chin insuportabil.

– Gândesc la fel ca tine, conte, și sunt gata să fac orice pentru a mă trezi în fiecare dimineață alături de tine. Gândește-te însă ce este în joc și de aceea nu mi-aș ierta niciodată dacă din vina mea ți-ai putea pierde comitatul și poate chiar viața. Ne desparte un jurământ sacru, o înfruntare dintre două națiuni și exemplul pe care îl vom da supușilor noștri.

– Ți-o repet, doamnă, viața mea nu are nicio valoare dacă nu o trăiesc alături de tine.

O tăcere scurtă s-a lăsat între ei. Apoi Almodis a vorbit din nou.

– M-aș mulțumi să am vești de la tine din când în când și, de asemenea, să petrecem câteva zile împreună în castelul unui vasal care să ne ofere ospitalitate, sub pretextul unei vânători ori al unui turnir.

Ramón s-a sumețit.

– Poate că tu te vei mulțumi doar cu atât, dar eu, nu. Sunt contele de Barcelona. La naiba, nimeni

nu va mai lua vreodată hotărâri în numele meu! Dacă răsplata vei fi tu, voi învinge orice obstacol care se va ridica în calea fericirii mele. Te-am cunoscut, Dumnezeu mi te-a scos în cale și nu voi renunța la tine.

– Mă doare, domnule, că am vorbit. Totul este atât de complicat, încât nu îmi vine în minte o ieșire. Sunt căsătorită, am născut fii, Biserica Romană nu îmi va anula căsătoria, Toulouse se va opune, iar viețile noastre vor deveni un iad.

– Doamnă, dacă îmi dai curaj, voi ști cum să învinge toate greutățile care ne-ar ieși în cale. Voi pleca, dar în curând vei avea vești de la mine; îmi voi repudia soția, voi pregăti răpirea ta și te voi lua cu mine la Barcelona, fie ce o fi, iar când te voi avea acolo, nimeni și nimic nu va îndrăzni să-ți atingă nici măcar tivul rochiei.

Împotriva voinței sale și în ciuda faptului că dorința sa era să-și continue drumul, Ramón Berenguer s-a oprit la Perpignan la cererea șefului nobilimii, Gualbert Amat, întrucât, după o zi grea, trupa era extenuată și neliniștită. Contele din regiune, Bertrand de Saint-Rémy, era înrudit cu Casa de Barcelona și, chiar dacă era un aliat al contesei Ermesenda, a cărei prietenie îi era benefică dată fiind vecinătatea celor două teritorii, jurisdicția sa căzuse în mâinile contelui de Barcelona în urma împărțirii pământurilor între acesta și bunica lui.

Așa cum se cuvenea, grupul a fost primit de proprietarii castelului din Perpignan. După obișnuitele dovezi de respect și după ce a avut grijă de nevoile soliei, contele de Barcelona s-a retras în camerele sale fără obișnuitele discuții cerute de politețe, deoarece starea sa de spirit îi impunea singurătate pentru a-și putea pune ordine în gânduri.

Timpul a trecut încet și dens, precum uleiul de candelă, iar contele și-a petrecut noaptea privind luna, martora îndrăgostiților, din spatele merloanelor fortăreței înconjurate de ziduri și imaginându-și că, tot atunci în îndepărtata Toulouse, Almodis împărtea cu el aceeași imagine. Când la venirea zorilor s-a retras în camerele sale, s-a chinuit să adoarmă, gândindu-se la vicisitudinile existenței sale, și a făcut planuri pentru viitor, hotărât ca din acea clipă nici bunica sa Ermesenda și nicio altă persoană să nu se mai amestece în viața lui.

Mintea sa derula amintiri și recapitula fapte.

Cu un an în urmă, încheiase două tratate de pace de mare importanță pentru viitorul comitatului și al său. Nesfârșitele confruntări cu vecinul său din Penedès, contele Mir Geribert, au lăsat în cele din urmă loc unei înțelegeri prin care fiecare renunțase la o parte din pretenții și care garanta o încetare temporară a ostilităților ce îi permitea să-și dedice eforturile unor acțiuni de mai mare importanță pentru comitat, ca și întăririi în cel mai înalt grad a securității orașului, întrucât la un moment dat infatuatul conte Mir Geribert, care își însușise moștenirea fratelui său Sanç,

ajunsese să pună stăpânire pe două dintre turnurile zidurilor Barcelonei. Cauzele conflictului își aveau originea într-un trecut foarte îndepărtat: multe dintre ele datau de pe vremea neînțelegerilor dintre el și tatăl lui Ramón, Berenguer Ramón cel Cocoșat, pe care nu-l cunoscuse, și care fuseseră continuate de bunica sa Ermesenda, care s-a înfruntat cu tânărul conte de Penedès. Motivele diferendelor erau variate: unele de mare anvergură politică, întrucât vecinul său avusese îndrăzneala de a se proclama principe de Olèrdola în detrimentul autorității comitatului, iar altele cauzate de încăpățânarea bunicii sale, care refuza să renunțe la acea *potestas*[1] care i se cuvenea în urma morții soțului ei, Ramón Borrell. Deși nu încăpea îndoială că o făcuse pentru a apăra drepturile lui Ramón și ale fraților săi, acesta considera că asemenea chestiuni aparțineau altor vremuri și că în secolul al XI-lea o astfel de problemă, mai curând de amor propriu, se putea soluționa printr-un tratat de *convenientia,* mult mai agreat de nobilimea feudală din Levant.

Vicisitudinile existenței sale de până atunci fuseseră numeroase, iar aceasta îl făcea să se simtă uneori mult mai bătrân decât era în realitate. Când de abia depășise vârsta copilăriei, bunica sa Ermesenda de Carcassonne îl căsătorise cu Elisabet de Barcelona, care i-a dat trei fii, dintre care numai unul, Pedro Ramón, i-a supraviețuit mamei sale. Primul copil, o

[1] Relație de supunere care se stabilea între un nobil și un altul de rang mai mic și care comporta anumite obligații (n.a.).

fată, nu-i adusese decât satisfacții, dar nu același lucru s-a întâmplat cu al doilea, un băiat, al cărui caracter aspru și violent îi crease nenumărate neplăceri încă de când era mic. Când a rămas văduv, a deplâns moartea soției sale. Deși nu o iubise, ea i-a fost o tovarășă de viață bună și loială, care l-a secundat fără șovăire în tot ce a întreprins și care a trăit alături de el, fără teamă, nenumărate griji și încercări în cursul cărora nu s-a dat în lături să își riște chiar și viața. Bunăoară, în noaptea în care palatul conților a fost lovit cu pietre de răzvrătiții conduși de vicontele Eudald al II-lea și de episcopul Gilabert, rude ale seniorului de Penedès, o răzvrătire plănuită de acesta din urmă și care a fost înăbușită datorită intervenției cetățenilor, care și-au sprijinit contele și i-au restabilit autoritatea. Pentru a asigura pacea Barcelonei a trebuit plătit un tribut substanțial, deși nu s-a sinchisit prea mult de acest lucru. La moartea lui Elisabet, cu doi ani în urmă, bunica sa a vrut să-i pună alături, de bună seamă pentru a-l putea avea sub control, pe o femeie de încredere de-a ei, Blanca de Ampurias, cu câțiva ani mai mare decât el. Își amintea perfect data: 16 martie 1051. Căsătoria a avut loc la mănăstirea Sant Cugat, unul dintre locurile preferate ale lui Ermesenda; acest lucru s-a întâmplat însă înainte ca Providența să-i aducă în cale pe acel înger la care nu era dispus să renunțe.

De fapt, planul schițat era deja în curs de realizare. La ordinele sale, Gilbert d'Estruc începuse să acționeze, iar el, stabilind date și contând pe faptul că la

întoarcere trebuia să se oprească la Gerona pentru a se întâlni cu bunica lui și a aplana disensiunile cu bătrâna și vanitoasa contesă, avea să-și înceapă manevrele imediat după sosirea la Barcelona.

14

PIAȚA DE SCLAVI

Barcelona, mai 1052

După ce și-a pus la adăpost averea recent obținută, Martí s-a îndreptat spre piața de sclavi, hotărât să profite de compania prietenului său evreu pentru a afla cât mai multe despre modul și momentul în care să-și investească banii.

Au ieșit din oraș părăsind *Call*-ul prin poarta de la Castellnou, iar după ce au lăsat în urmă zidurile cetății, și-au îndreptat pașii spre câmpia Boquería, trecând un pod de lemn construit peste strada în pantă, care era inundată atunci când apa cobora din munți pentru a se aduna în Cagalell, ale cărui mirosuri deveneau insuportabile pe vremuri de caniculă. Acolo se cumpărau și se vindeau sclavi, sclavi aduși atât de la granița Mărcii din apropierea fluviului Ebru, cât și din zona plajei de la poalele lui Montjuïc, unde, din vremuri imemoriale, navele care străbăteau Mare

Nostrum își descărcau marfa, care adesea era alcătuită din carne vie, adunată din toate porturile Mediteranei, de la Constantinopol la Coloanele lui Hercule.

Curiozitatea lui Martí era de nepotolit, iar evreul, satisfăcut de interesul arătat de tânăr, răspundea amănunțit la orice întrebare.

– Vei vedea că nu există afaceri bune și afaceri proaste. Dacă ai răbdare și deschizi bine ochii, îți vei da seama că există două feluri de a face negoț: cele care cer prezența permanentă a stăpânului și cele conjuncturale, care se încheie sporadic și de care vei putea profita dacă ai imaginație și îndrăzneală.

– Spune-mi, te rog, Baruj, de ce voi, evreii, nu faceți afacerile pe care le recomandați cu atâta simț comercial celorlalți?

– Răspunsul este foarte simplu: pentru că legea nu ne-o permite. Semenii mei pot efectua doar acele tranzacții și meserii care sunt statuate prin lege. Dacă și așa invidia, această fiică a nepriceperii și răutății celor mediocri, face atât de des ca apele să se reverse și să fim obligați să ne baricadăm în *call*-urile noastre, închipuie-ți ce s-ar întâmpla dacă am intra în concurență cu creștinii. Nu, dragul meu prieten, viața este un bun prea frumos pentru a o măsura în mai multă sau mai puțină bogăție. Noi ne limităm la afacerile care ne sunt permise, iar o asemenea aprobare ne costă bani buni.

Și-au continuat drumul și discuția, până ce în depărtare a apărut arcul care separa poarta de piața de sclavi. Pe măsură ce se apropiau, uimirea tânărului creștea. Niciodată, nici în cel mai important târg din Gerona

unde fusese Martí pentru a vinde o parte din recoltă, nu văzuse atâtea care, căruțe și cai câte forfoteau în jurul acelei imense piețe. Strigătele căruțașilor care încercau să-și croiască drum, bruftuluielile gărzilor, câte o sudalmă a surugiilor sau plesniturile de bici ale șefilor de galeră umpleau aerul. Martí și-a îndreptat atenția în special asupra carelor cu sclavi de la galere. Acestea, trase de câte patru catâri, înaintau încet, legănate de vaietele sfâșietoare ale nefericiților robi, care se aflau pe imensele platforme, îngrămădiți în mari cuști de lemn cu gratii groase. În fiecare din ele erau pictate vizibil culorile distinctive ale proprietarilor care conduceau acel negoț și care corespundeau cu cele ale celulelor din spate, unde era descărcată în deplină ordine chinuita marfă.

Aproximativ în centrul spațiului se înălța, asemenea unei spânzurători, o mare platformă ridicată pe niște căpriori din lemn de gorun, cu o perdea de catifea uzată, de culoare verde, care îi înconjura structura și îi acoperea picioarele. În mijlocul ei se vedea un stâlp de fier, de care atârnau o mulțime de inele, tot din fier, iar, pornind din partea din spate a platformei, un culoar cu gratii, acoperit, care lega platforma de temnițe. Văzând privirea cercetătoare a lui Martí îndreptată spre stâlp, Baruj l-a lămurit:

– De el sunt legați sclavii cu lanțuri. Mulți dintre ei sunt din Levant. Gândește-te că în ținutul lor erau oameni liberi și de aceea generează conflicte până se obișnuiesc cu noua lor condiție.

În jurul platformei, în spatele unor garduri subțiri de lemn se adunau participanții la licitație; în perimetrul exterior se vedeau câteva căruțe cu roți masive și cu structura închisă, trase de cai mai de soi, cu perdelițe de piele sau stofă groasă trase, deoarece proprietarii lor preferau să nu se expună privirii gloatei, ca și câteva litiere. Una dintre ele a atras în mod deosebit atenția lui Martí: era de un lux exagerat, cei care o purtau erau negri cu o musculatură fină și cu o înfățișare impunătoare, iar cabina ei aurită, împodobită cu rozete verzi-negre, avea perdelițele trase.

– Al cui este acel palanchin? a vrut să știe tânărul.

– Culorile sunt ale familiei Montcusí. Patriarhul Bernat este unul dintre bărbații cei mai influenți din oraș și, de ce nu am spune-o, dintre cei mai urâți la chip. Nu este un nobil feudal, face parte din clasa cetățenilor, dar vezi cât este de important; deși nu este de neam nobil, este de mult timp unul dintre sfătuitorii preferați ai contelui și cel care trebuie să îndeplinească sarcinile cele mai neplăcute: când unui nobil trebuie să i se spună „nu", sarcina îi revine lui Montcusí. Ți-am explicat cât de greu este să obții titlul de cetățean, nu-i așa?

Dar Martí a dat în continuare glas nedumeririlor sale.

– De ce are perdelițele trase?

– Nu încape îndoială că persoana vrea să treacă neobservată și în mod sigur este o doamnă. Când o doamnă are nevoie de o sclavă pentru serviciul personal, vine să și-o aleagă chiar ea, dar o face prin

intermediul unuia dintre licitanți. Doamna în chestiune nu se arată niciodată și nici nu scoate capul pe fereastra palanchinului.

– Toți nefericiții care sunt aduși aici vor deveni obiectul licitațiilor?

– Nu acum. Loturile care vor ieși azi au sosit deja de câteva zile. Sclavii trebuie pregătiți și dichisiți, pieile negre trebuie unse cu bitum de Iudeea amestecat cu un unguent de ulei de palmier pentru a străluci; cei care au suferit rigorile călătoriei pe mare și au ajuns pricăjiți și slăbănogi trebuie îngrijiți și îngrășați. Fetele trebuie aranjate: părul trebuie să li se ungă cu uleiuri aromatice, dantura trebuie să li se înălbească folosindu-se praf de nard, iar bătăturile de la mâini și picioare trebuie înlăturate cu piatră ponce. Cumpărătorii ageamii sunt trași pe sfoară, iar pentru asta aspectul este esențial, mai ales în cazul femeilor. Negustorii sunt atât de abili, încât sunt capabili să plaseze oricărui bătrân libidinos o hoașcă, pe post de tânără fecioară.

Martí nu își revenea din uimire.

Atunci s-a auzit un corn, iar în partea din spate au început să se miște perdelele. Șefii de galeră erau cu bicele pregătite pe marginile culoarului închis cu grilaj. Sclavii începeau să apară, legați în lanțuri câte doi, speriați și încercând să se apere de lumina puternică a zilei acoperindu-și ochii cu mâna liberă. Primii au fost cinci bărbați cu un șorț simplu în jurul mijlocului; unul dintre gealați le-a prins lanțurile de stâlpul din mijloc imediat după ce s-a urcat pe platformă,

în timp ce altul, cu mânerul de lemn al unei sulițe, îi obliga să se așeze astfel încât corpurile să rămână expuse privirilor scrutătoare ale mulțimii. Un individ gras, îmbrăcat cu o tunică până la genunchi, cu niște încălțări cu vârfurile lungi și întoarse, iar pe cap un turban pe a cărui parte din față se vedea strălucind un topaz galben de mari dimensiuni, a urcat gâfâind pe platformă, însoțit de un negrișor agil ca o maimuță, care ducea un coșuleț în care se vedea un băț ce avea în vârf o pană de struț vopsită în roșu și un corn din alamă ce avea la unul din capete o deschizătură pentru a fi dus la buze, în timp ce extremitatea cealaltă se lărgea ca o goarnă.

– Licitația este foarte importantă. Dacă nu ar fi așa, nu s-ar ocupa de ea Yuçef, unul dintre cei mai buni organizatori de licitații din piață, a șoptit Baruj la urechea tânărului.

Grăsanul a luat cornul în mâna dreaptă și bățul împodobit în cealaltă, după care, apropiind mușticul de buzele-i groase, și-a început peroratia.

– Nobili domni, autorități ale Barcelonei, membri ai clerului catedralelor, doamne, dacă sunt de față, cetățeni! În acest moment mulțimea a tăcut din cauza sâsâielilor celor din spate, care nu puteau auzi ce spunea organizatorul licitației. Azi e zi de sărbătoare și petrecere. Începe târgul de sclavi care are loc o dată pe lună și, desigur, marfa este excelentă cu această ocazie; printre ei veți găsi fără îndoială, cinstite fețe, tot ceea ce aveți nevoie. Purtători de palanchine puternici și rezistenți ca stejarii, atât albi, cât și negri,

originari din înghețatele tărâmuri din Nord ori din ținuturile fierbinți ale Numidiei; grădinari care știu să vă îngrijească livezile și grădinile și care, ca buni locuitori ai Maghrebului, sunt maeștri în știința de a folosi apa; bucătărese, fete bune la toate, copii care vor învăța repede meseria de paj, patru baiadere din Córdoba care vă vor putea delecta clipele de răgaz, ca și multe alte surprize. Ușurați-vă pungile, domniile voastre, de banii care vă prisosesc, pentru că există marfă la toate prețurile, pentru toate pungile!

Grăsanul și-a tras răsuflarea și s-a îndreptat spre cei cinci negri care se aflau în spatele său, de parcă de abia atunci i-ar fi observat.

– Priviți, domnilor, ce avem aici. De puțin timp sosiți din Teba, puternici ca niște tauri și deja îmblânziți de bici, cinci exemplare frumoase care pot fi puse la orice muncă, oricât de grea ar fi aceasta, întrucât ei nu au suflet; capabili de a învăța orice meserie, nepretențioși în privința calității mâncării, deși nu la fel în privința cantității. Asistența a izbucnit în râs la auzul glumei facile a organizatorului licitației. Mănâncă precum caii, dar hrana lor va fi cea care prisosește de la mesele dumneavoastră; puteți cumpăra întregul lot sau unul, doi sau trei. Evident că stăpânul lor vă va face un preț special dacă îi achiziționați pe toți. Prețul pe bucată începe de la două monede de aur, iar lotul complet de la trei *mancusos*. Faceți ofertele, domnilor!

Vocea, amplificată de goarna de alamă, ajungea acum în toate colțurile pieței, clară și puternică. Ofertele se succedau una după alta, iar abilul organizator

făcea în așa fel încât să incite amorul propriu al licitatorilor pentru a mări sumele care se ofereau.

Martí urmărea curios acel spectacol, atât de nou pentru el. Privirea sa se muta de la platformă la litiera care i-a atras atenția la început și nu a durat mult până când și-a dat seama că persoana care se ascundea în interiorul ei scotea din când în când o batistă pe sub perdeluță; semnalul era urmărit de unul dintre cei care licitau, care urca imediat suma în funcție de culoarea batistei. Licitația a avansat și schimbul de monede de aur de diferite valori și proveniențe a continuat. În acel moment urca scărița platformei o femeie tânără, cu trăsături nobile și privire semeață.

– Acum aveți în fața ochilor o fată care va face deliciul oricărei doamne. Vorbește latina și greaca, recită poeme frumoase în diferite limbi și cântă la mai multe instrumente. Într-adevăr poate fi o companie minunată.

Licitarea a început de la două monede de aur, dar a urcat rapid, pentru că erau mai mulți interesați de fată care se întreceau în oferte.

Persoana care se ascundea în palanchin a scos o batistă verde pe ferestruică. Grăsanul se pregătea să încheie licitația la ultima ofertă a omului care urmărea semnele venite dinspre litieră.

În timpul licitației, Baruj îi dăduse mai multe sfaturi lui Martí. De aceea l-a mirat faptul că de această dată tânărul a acționat fără a-i solicita părerea.

Vocea lui Martí a răsunat cu putere.

– Un *mancuso* pentru femeie.

Martí a simțit privirile licitatorilor ațintite asupra lui: prețul oferit era în mod evident foarte mare.

Când Baruj a auzit vocea tânărului plusând suma ultimei strigări, a observat cu mirare că Martí o făcea fără să se uite la platformă, ci doar în funcție de ce făcea mâna albă care ieșea prin deschizătura palanchinului. După alte două batiste și două plusări, vocea lui Yuçef i-a acordat lui Martí proprietatea asupra fetei. De această dată perdeluța s-a deschis mai mult și, acoperindu-se puțin cu ea de parcă ar fi fost o batistă, a apărut o față ai cărei ochi cenușii trădau o nesfârșită tristețe și care din acea clipă va pune stăpânire pe visele lui Martí.

– Ce te-a făcut să plusezi? a întrebat Baruj. Femeia nu valorează suma pe care ai oferit-o.

– Dacă adaug gloria de a fi zărit ochii pe care i-am văzut, am ieșit ieftin.

– Te referi la doamna din palanchin?

– Da.

– Dacă nu mă înșel, e fiica vitregă a lui Montcusí. Mama fetei era văduvă atunci când s-a căsătorit cu sfetnicul și a adus căsătoriei o fiică, aceasta fiind, fără îndoială, posesoarea ochilor care te-au impresionat atât de mult, i-a explicat surâzând bătrânul evreu. Foarte scump ai plătit plăcerea de a o vedea.

– Sunt foarte puțini bani dacă vei ține seama de faptul că mă voi căsători cu ea.

– Imposibil. Mai mulți s-au adresat bătrânului Montcusí pentru a cere mâna fetei și au fost refuzați. E preferata tatălui ei vitreg.

– O cunoști cumva?

– O cunosc bine, deși iese rar din casă și întotdeauna însoțită de câteva doamne și păzită de mai mulți servitori.

– Acest lucru nu va fi o piedică, pentru că vei găsi dumneata o modalitate de a depăși acest impediment.

– Ești la fel de îndrăzneț ca tatăl tău. Dar ceea ce vrei e un lucru imposibil.

– Eu nu aș spune asta, gândindu-mă la prietenii pe care îi am, la tenacitatea și la norocul meu.

După cele petrecute, Martí a văzut că purtătorii palanchinului apucau barele acestuia și se puneau în mișcare pentru a părăsi piața. Licitația a continuat și vocea lui Yuçef a răsunat iarăși, limpede și vibrantă, potolind șoaptele mulțimii.

– Să vedem ce avem acum.

Un grup de trei persoane care păreau spanioli musulmani după trăsături au urcat pe platformă. Femeia era însărcinată, iar copilul nu părea să aibă mai mult de zece sau doisprezece ani. Prezentarea nu s-a lăsat așteptată.

– Avem aici avem o familie întreagă, care poate fi achiziționată în totalitate sau parțial, ca de obicei, cum vă convine domniilor voastre. Bărbatul e un podgorean priceput, femeia cunoaște arta gătitului și e o țesătoare demnă de stimă, îndemânatică la tors, iar din copil se poate face un bun paj ori, în cazul său, un comisionar până ce crește mare și devine puternic. În afară de aceasta, plătind pentru trei puteți avea patru, deoarece femeia poartă în pântece încă unul sau chiar

doi. Este însărcinată în luna a șasea, iar mâncarea pe care o consumă timp de trei luni va da dobândă bună, fără să mai punem la socoteală că va putea fi folosită și ca doică.

La început s-a licitat pentru lotul complet, dar apoi s-a separat oferta și s-a ofertat separat pentru fiecare membru al grupului. Suma strigată pentru băiat și bărbat a crescut, iar acesta din urmă, presimțind ori înțelegând că familia îi va fi despărțită, și-a pus brațul liber pe umerii femeii. Gestul l-a înduioșat pe Martí și l-a făcut să-și amintească imediat de recomandarea tatălui său de a face cu moștenirea fapte care să ușureze răul pe care părintele său îl va fi făcut altor persoane. Nici n-a apucat să vadă gestul lui Benvenist care îi aproba intervenția și a urcat imediat prețul atât de mult, încât nimeni nu a mai considerat o afacere bună să ia tot lotul.

Când bagheta lui Yuçef a lovit platforma pentru a opri licitația, bărbatul l-a privit pe Martí plin de recunoștință.

15

PLANUL

Toulouse, mai 1052

Un tânăr călugăr de vreo treizeci de ani, călărind pe o catârcă și cu un semn distinctiv alb pe brațul drept, stătea lângă contrafortul fortăreței contelui de Toulouse, așteptând ca podul mobil să coboare, iar el să fie găzduit peste noapte. Totul a avut loc cum fusese prevăzut: după ce a descălecat, i-a dat dârlogii unui rândaș și s-a prezentat la sergentul gărzii, a fost însoțit de un subaltern al acestuia până la dormitorul în care urma să înnopteze. La semnalul dat de clopot, s-a îndreptat fără întârziere spre trapeză, unde călugări și soldați scutiți de serviciu își împărțeau felurile de mâncare ale cinei. S-a așezat într-un colț al incintei destinate călătorilor și l-a așteptat liniștit pe cel cu care trebuia să se întâlnească.

Observase deja modestul blid cu care fusese servit când privirea-i ageră a distins la intrarea în imensa

sală de mese figura slabă și bolnăvicioasă a personajului care, fără îndoială, îl aștepta; acesta l-a remarcat la rândul său și, ocolind mese ori alte obstacole care pentru el erau adevărați munți ținând seama de statura lui, s-a apropiat de el și mai mult s-a cățărat decât s-a așezat pe banca aflată în dreapta sa, departe de compania zgomotoasă a celor din jur.

– Cum ați călătorit, domnule?

– Bine până la Pirinei. Trecerea munților a fost dificilă din cauza deghizării și a mijlocului de transport care mi s-a dat, dar important este faptul că mă aflu deja aici.

– Fiți bine-venit; vă rog să mă credeți că nicio singură zi din aceste cinci luni contesa nu a încetat să mă chinuiască: m-a pus de nenumărate ori să urc până în înaltul fortăreței, iar până nu am observat panglica de pe brațul dumneavoastră și am coborât să-i dau de veste nu m-a lăsat să trăiesc. Zilele au devenit nesfârșite pentru mine și nu o dată am avut de suferit de pe urma proastei sale dispoziții. Dacă este cineva care se bucură cu adevărat de sosirea dumneavoastră, acela este cel care vă vorbește.

– Să nu crezi că e ușor să combini atâtea lucruri. Seniorul meu este un bărbat extrem de ocupat, dar important este că mă aflu aici cu ordine precise pentru a realiza proiectul.

– Planul trebuie să fie sigur. Din punctul de vedere al contesei nu există cale de întoarcere; dumneavoastră și ceilalți oameni care vor fi implicați vor avea de

înfruntat, în caz de eșec, mânia contelui la întoarcerea lor la Barcelona, dar stăpâna mea va suferi cea mai mare dezonoare, iar mie mi se va tăia fără nicio îndoială capul. Și pe cinstea mea că am început să-l îndrăgesc cu timpul, a spus piticul pe jumătate în glumă, pe jumătate în serios.

– Dacă tu și stăpâna ta vă îndepliniți partea voastră, puteți să vă considerați deja în palatul stăpânului meu; dacă va da greș ceva, Dumnezeu mi-e martor că nu va fi din cauza noastră.

– Bine. Deși încrederea ei în mine este nemărginită, într-o situație atât de importantă ea dorește să audă din gura dumneavoastră ansamblul de vicleșuguri pe care l-ați pus la cale.

– Bineînțeles. Spune-mi când și unde.

– Acum este momentul. Stăpâna mea s-a retras în camera ei de lucru și are obiceiul, atunci când simte nevoia, să primească oameni din alte ținuturi care să-i aducă vești din lumea de afară.

– Atunci să nu mai pierdem vremea.

Piticul a sărit cu agilitate de pe banca sa și a luat-o înainte, arătându-i drumul.

– Urmați-mă.

Au ieșit discret din sala de mese aglomerată, fără a trezi curiozitatea nimănui, întrucât cei prezenți erau ocupați cu masa, jucau arșice ori se adunau în grupuri mai mari sau mai mici pentru a comenta noutățile zilei sau pentru a auzi vestile aduse de călătorii de curând sosiți.

Piticul, care știa toate cotloanele palatului ca pe propriile-i buzunare, l-a condus pe călugăr spre încăperile contesei.

Auzind clopoțeii de pe tichia cocoșatului, garda nu s-a tulburat: cunoșteau libertatea cu care se mișca Delfín și învățaseră să evite orice conflict cu influentul pitic, așa că i-au lăsat cale liberă micuțului personaj, în timp ce călugărul aștepta pe coridorul de lângă cameră. Piticul a dispărut pe după draperiile groase, care împiedicau, în spatele ușii, pătrunderea curenților de aer și amortizau zgomotul conversațiilor, pentru a reapărea imediat.

– Doamna vă așteaptă, vă rog să mă urmați.

Cu pași hotărâți care denotau ținuta sa marțială, Gilbert d'Estruc, omul de încredere al lui Ramón Berenguer, pentru că el și nu altcineva era călugărul, a intrat în cabinetul privat al lui Almodis de la Marca, doamnă de Toulouse.

Fapt neobișnuit, contesa era în picioare în mijlocul camerei, frământând în mâini o micuță batistă, lucru ce arăta neliniștea cu care așteptase întâlnirea.

Presupusul călugăr a îngenuncheat în fața ei.

– Ridicați-vă, domnule. Am așteptat venirea dumneavoastră cu nerăbdarea naufragiatului care vede în depărtare conturul coastei. Să nu pierdem vremea cu politeturi inutile. Urmați-mă; în cabinetul meu ne vom simți mai bine și mai în siguranță.

Călugărul s-a conformat, admirându-i ținuta și îndrăzneala cu care a abordat subiectul. Omulețul tocmai se pregătea să se retragă.

– Delfín, ia un scăunel și așază-te lângă noi. Vreau să fii la curent cu tot ce știu eu și aștept de la perspicacitatea ta să remarce vreo nuanță care mie ar putea să-mi scape.

Piticul și-a tras cu greutate un scaun lângă stăpâna lui. Gilbert d'Estruc s-a postat în fața ei.

– Am așteptat această zi de când seniorul dumneavoastră a plecat și sunt gata de orice. Spuneți-mi ce trebuie să fac.

– Doamnă, vă voi spune punct cu punct ce trebuie să știți. Vor fi unele lucruri pe care nu vi le voi explica pentru securitatea dumneavoastră și pe care le veți afla pe măsura desfășurării planului.

– Dacă așa a hotărât seniorul dumneavoastră, așa să fie, a admis Almodis. Vorbiți.

– Veți avea la dispoziție vara pentru a vă îndeplini partea din plan care vă revine. În cazul în care nu vă puteți pregăti, va trebui să-mi spuneți acest lucru pentru ca, la rândul meu, să amân anumite chestiuni: totul va trebui să se desfășoare într-o înlănțuire din care nu trebuie să lipsească nicio verigă. Dacă nu sunteți de acord cu vreun amănunt al planului sau îl considerați imposibil de realizat, vă rog să nu ezitați în a ni-l comunica.

– Vă ascult, a zis Almodis, care își ascundea cu greu nerăbdarea.

– După ce va trece vara, la o dată pe care mi-o veți indica, va trebui să plecați cu o suită cât mai redusă pentru a vizita o doamnă sau o rudă dintr-un castel care să se afle la mai mult de două sute cincizeci de

kilometri, iar drumul spre el să treacă prin întinsa pădure Cerignac, care se află între Toulouse și Narbonne, în dreptul Raveilului. Veți avea o escortă puțin numeroasă și veți fi însoțită de doamne de companie alese de dumneavoastră, care să fie de absolută încredere. Pe capra trăsurii va sta un vizitiu, iar surugiul va fi călare pe calul înaintaș. În privința escortei, insist asupra acestui punct: căutați să fie cât mai puțin numeroasă posibil.

– Și dacă soțul meu îmi pune la dispoziție mai mulți soldați decât sugerați, ce va trebui să fac?

– Totul este prevăzut, doamnă. Dacă acest lucru se întâmplă, trebuie să faceți dovadă de calitățile dumneavoastră de actriță.

– Dacă nu-mi explicați mai limpede, îmi va fi greu să vă înțeleg.

– Vedeți, doamnă, într-un anumit loc din mijlocul pădurii vor aștepta călăreții seniorului meu, ascunși și îmbrăcați ca niște briganzi obișnuiți. Două lațuri îi vor neutraliza pe vizitiu și pe surugiu, timp în care doi călăreți vor lega frâiele de corpurile cailor, alți trei se vor apropia de ușa caleștii, iar alți câțiva vor tăia retragerea.

Almodis a dat din cap în semn de dezacord.

– Escorta mea se va lupta pe viață și pe moarte.

– În acest moment va trebui să vă demonstrați calitățile de actriță. Veți fi scoasă cu forța din caleașcă și vi se va pune un cuțit în piept. Dacă escorta dumneavoastră este inteligentă, nu va face nicio mișcare, crezându-și stăpâna în pericol de moarte. Apoi vor

fi dezlegați caii și vor fi goniți cu ajutorul câtorva torțe. Atunci grupul va pleca împreună cu dumneavoastră, cu Delfín și cu doamnele de companie pe care vi le veți alege, al căror număr va trebui să mi-l comunicați înainte de plecarea mea. Escorta va crede că e vorba despre niște briganzi dintre cei mulți care mișună pe acele meleaguri și care vor să obțină o răscumpărare bună. Când soțul dumneavoastră va afla vestea, nu va face nimic, așteptând să afle cât i se cere. Încercarea de a trimite oameni pe urmele noastre nu ar duce la niciun rezultat: solul este stâncos, iar zona e plină de peșteri și ascunzișuri. Toate acestea ne vor da timp suficient pentru a duce la bun sfârșit cea de-a doua parte a planului.

– Și care este aceasta, domnule?

– Nu sunt autorizat să v-o dezvălui, dar aveți încredere, întrucât ce e mai greu va fi deja înfăptuit.

– Și dacă escorta luptă?

– Cavalerii pe care îi va trimite stăpânul meu sunt vestiți în comitat. Soldații dumneavoastră, care își împart de multă vreme timpul între paza castelului și partidele de vânătoare, nu vor reprezenta un adversar serios pentru încercatul grup pe care îl va alege seniorul meu, oameni obișnuiți să lupte la granițele comitatului, ba contra regelui maur din Lérida, ba împotriva celui din Tortosa. Aveți încredere, doamnă, totul a fost prevăzut.

16

LAIA BETANCOURT

Barcelona, mai 1052

Legănându-se în ritmul mișcării celor care țineau de barele sale, palanchinul a traversat torentul Cagalell și a intrat în incinta înconjurată de ziduri a orașului prin poarta de la Castellnou; de acolo, lăsând într-o parte *Call*-ul și trecând pe lângă catedrală, care era încă în construcție, s-a îndreptat spre conacul pe care îl avea Bernat Montcusí lângă zidurile de apărare. În luxoasa litieră, așezate una în fața celeilalte, se aflau două femei: prima, care stătea în direcția mersului, era o fată frumos gătită, îmbrăcată ca o femeie matură, cu un pardesiu de tonuri de culoarea fildeșului care se potrivea perfect cu pielea ei albă; capul îi era acoperit cu o bonetă împodobită cu mici perle de culoare cenușie care îi puneau în valoare ochii și care înfrumusețeau și pantofii fini ce îi încălțau picioarele acoperite de ciorapi albi. Doamna de companie din fața

ei avea în jur de patruzeci de ani, era bine clădită, purta haine în tonuri închise, iar pe cap avea un acoperământ alb care îi încadra ovalul feței ridate; privirea îi era severă, iar gesturile, sobre.

– Laia, am impresia că faci o dramă din orice întâmplare neplăcută. Știu prea bine că îți plăcea acea sclavă pe care voiai să o cumperi pentru a-ți umple clipele de răgaz, dar tatăl dumitale a dat o poruncă și noi am respectat-o.

– Dădacă, niciodată nu cer nimic și nu-mi doresc nimic. Bernat nu e tatăl meu, a fost soțul mamei mele, care a murit. Dacă ar depinde de mine, aș prefera să stau la Puigcerdà, în casa unchilor mei. Aici mă simt prizonieră, nu pot ieși, nu am prietene și zilele mele trec între studiu și tot felul de obligații care nu mă privesc câtuși de puțin și care i-ar fi revenit, probabil, mamei mele, pe care eu nu o voi înlocui niciodată: îmi petrec timpul discutând cu tatăl meu și cu persoane mai în vârstă decât mine... De aceea doream o sclavă tânără care să-mi țină companie.

– Nu te plânge, a mustrat-o dădaca, don Bernat Montcusí te adoră și îi e frică să nu te piardă. De aceea veghează asupra ta.

– Ei, da! Când îi convine mă tratează ca pe o femeie, când nu, se poartă cu mine de parcă aș fi o fetiță. Am aproape paisprezece ani, dar nu merg în niciun loc unde să fie tineri de vârsta mea. Cum crezi că voi găsi un bărbat care să mă ia de soție?

– Nu te grăbi, fetițo. Tatăl tău va alege pentru tine atunci când va fi momentul și o va face cu multă

înțelepciune. Vei fi moștenitoarea uneia dintre averile cele mai mari din comitat și este normal ca, fiind singura fiică, să roiască în jurul tău un nor de vânători de zestre și păsări cu penaj de toate culorile. Cine va ști mai bine decât tatăl tău să-i cearnă pentru a-ți asigura viitorul?

– Eu nu vreau să-mi caute cineva soț, a replicat Laia. Vreau să mi-l găsesc singură. Nu vreau să mă iubească pentru averea mea, banii nu mă interesează. Bărbatul care se căsătorește cu mine trebuie să mă iubească pe mine.

– Nu numai că ești o fetiță, dar ești și naivă: de când vede lumina zilei, femeia datorează ascultare tatălui ei, iar când devine matură, soțului ei. Aceasta este soarta noastră de când ne naștem. Socotește-te norocoasă: tatăl tău are grijă de tine, iar ăsta este cel mai bun lucru care ți se poate întâmpla.

Laia nu voia să se dea bătută.

– Nu are drepturi asupra mea: este tatăl meu vitreg, ți-am spus-o de o mie de ori, și niciodată nu mi-a câștigat iubirea când eram copil.

– Nu spune lucruri nepotrivite; felul de a se comporta al domnului de Montcusí este sobru cu toată lumea, pentru că aceasta este firea dumnealui, dar a făcut totdeauna pentru tine tot ce a putut.

Era o discuție pe care o mai avuseseră și în alte rânduri, așa că Laia a hotărât să schimbe subiectul.

– Bine, dădacă, s-o lăsăm baltă. Sclava pe care doream să o cumpăr îmi plăcea: organizatorul licitației a spus că fata știe să cânte la câteva instrumente și să

recite în mai multe limbi. Cunoști numele celui care a ofertat împotriva mea?

– Barcelona nu e foarte mare, Laia, dar vrei cumva să știu numele tuturor celor aproape trei mii de locuitori ai ei?

– Păi, atunci interesează-te.

– Ce ai de gând?

– S-o cumpăr pe acea sclavă.

17

ROMA DIXIT

Barcelona, mai 1052

Episcopul Guillem de Balsareny a sosit la Barcelona într-o dispoziție proastă. Dubla misiune pe care Sfântul Părinte i-o încredințase era cu adevărat dificilă. Bun cunoscător al slăbiciunilor omenești, era conștient că, dacă a încerca să contrazici pe un om când devenea gelos era o sarcină dificilă, aceasta devenea de-a dreptul imposibilă când cel în cauză era un principe atotputernic, obișnuit să facă tot ce poftea și cu laudele facile ale curtezanilor și care dispunea de onoruri și proprietăți. Cortegiul său s-a oprit la porțile Palatului Conților, iar după ce s-a rugat Sfintei Fecioare, s-a pregătit să se ocupe de complicata sa misiune.

Observând însemnele de pe caleașcă și inconfundabilele patru catârci albe, ofițerul a informat garda, în fața evidentei stânjeneli a abatelui. Îndată a apărut în poartă șambelanul de cameră care era de serviciu

în acea zi. Episcopul Guillem a coborât îndată din caleașcă, ajutat de surugiu, care se repezise să-i pună la picioare un suport pentru a-l ajuta. A urcat încet scara palatului vechi, sprijinit în cârja episcopală și, condus de un paj, a fost introdus în sala de așteptare a sălii tronului, în timp ce șambelanul îi anunța vizita. Acesta a revenit imediat, scuzându-se pentru așteptare.

– Sfinția Voastră, dacă am fi știut că veniți, v-am fi primit imediat.

– Nu face nimic. Dacă veșmintele mele nu mi-ar inspira virtutea răbdării, nu aș fi demn să le port.

– Contele a poruncit să vă introduc imediat după ce va fi terminat întâlnirea cu *Comes Consili*. Ședința e pe punctul de a lua sfârșit.

Prelatul s-a așezat comod pe banca tapițată a vizitatorilor distinși. Puțin după aceea, ușierul a venit să-l caute. Ușile s-au deschis; o voce i-a anunțat intrarea și episcopul Guillem de Balsareny, cu pași măsurați și solemni, sprijinit în toiagul său, a traversat încăperea și s-a trezit în fața lui Ramón Berenguer I, conte de Barcelona. În acel moment, s-a înclinat cu respect, fără servilism, după care a așteptat ca, așa cum o cerea protocolul, contele să i se adreseze.

Ramón Berenguer a adoptat pe un ton degajat.

– Bine ai venit, Guillem! Ia loc și spune-mi ce te-a determinat să părăsești reședința ta tihnită din Vic și să te cufunzi în această Barcelonă agitată, care îți este atât de incomodă? De altfel, se pare că mi-ai ghicit dorințele, deoarece tocmai aveam intenția să te invit la o discuție în curând.

Ridicându-și poala veșmântului, episcopul s-a așezat în jilțul pe care un paj i l-a adus, apoi, profitând de ocazia pe care i-o dăduse nobilul, a răspuns:

– Nici nu știi cât mă bucur, conte. Sper ca această coincidență să fie un semn de bună înțelegere.

O imperceptibilă ridicare a sprâncenelor i-a dat de știre prelatului că Berenguer intuia ceva și trecea în defensivă.

– Explică-te, Guillem.

Episcopul a încercat să sondeze cu prudență intențiile contelui.

– Ceva îmi spune că nu e o întâmplare nevoia prezenței mele și intenția dumitale de a mă convoca.

– Nu cunosc scopul venirii dumitale; vorbește și îți voi mărturisi după aceea dacă interesele noastre coincid sau dacă, dimpotrivă, diferă, chiar dacă e vorba despre aceeași chestiune.

Episcopul Guillem s-a pregătit să înceapă dialogul despre spinoasa chestiune care îl făcuse să vină la Curtea lui Ramón Berenguer.

– Cum dorești, conte. La urechile Sfintei Biserici a ajuns informația că ești pe cale de a comite una dintre cele mai mari năzbâtii pe care poate să o facă un principe creștin și supus al papei.

– Care este această nelegiuire la care faci aluzie? a întrebat Ramón Berenguer, indispus.

– Din moment ce nu te alarmezi, ceva îmi spune că știi la ce mă refer.

– Sfinția Ta, să nu umblăm cu subterfugii. Amândoi cunoaștem povestea și ar fi mai bine să privim faptele ca oameni de lume.

– Bine, a spus abatele, lăsând să-i scape un oftat. Intenția mea era să acționez cu prudență și diplomație, dar, dacă preferi să trec direct la subiect, așa voi face. Mi s-a poruncit direct de la Roma ca, în calitate de reprezentant al Sfântului Părinte, să vin în fața dumitale și să te rog să-ți scoți din minte ideea necugetată de a o repudia pe doña Blanca pentru a trăi în concubinaj cu actuala soție a contelui Ponce de Toulouse.

Deși se aștepta la așa ceva, sinceritatea prelatului l-a surprins pe conte, făcându-l în același timp să se înfurie.

– Ce determină Roma să se amestece în chestiuni care mă privesc numai pe mine și pe deasupra să o facă într-un moment în care nu s-a întâmplat încă nimic?

Vocea episcopului s-a auzit, răbdătoare.

– Știi că s-a întâmplat deja și că s-a urzit un plan care presupune multe nelegiuri. Pentru început, repudierea nemeritată a unei soții cu care te-ai căsătorit de abia cu un an în urmă. Apoi, încercarea de a-i lua nevasta unui conte care a avut gentilețea de a te primi ca oaspete în castelul său, pentru a trăi în concubinaj cu ea, pentru că aceasta și nu alta este intenția finală care domină chestiunea nefericită despre care discutăm.

Vocea lui Ramón, deși stăpânită, avea o nuanță amenințătoare.

– În primul rând trebuie să-ți spun că am dreptul, cred eu, să-mi trăiesc pentru prima oară viața așa cum îmi dictează sentimentele. Roma știe că am fost un

supus credincios, care și-a sacrificat mare parte din tinerețe pentru interesele politice ale comitatului și care a ținut foarte mult seama și de cele ale Bisericii. În două rânduri mi-am luat soție după gustul și dorința bunicii mele, care are relații atât de bune cu Roma. În al doilea rând, Roma nu-mi poate cunoaște intențiile, oricât de bine informată ar fi. Ca oricare alt principe al creștinătății, cer ca actuala mea căsătorie să fie anulată, la fel ca și cea a contesei Almodis, lucru pe care, se știe, Roma l-a mai făcut deja de două ori în cazul ei și care este foarte des întâlnit la nobilimea din toate țările creștine. Nu cred că merit din partea papei un tratament mai puțin favorabil și discriminatoriu.

– Conte, îți înțeleg rațiunile, dar cred că pui carul înaintea boilor. Respect faptul că, în ciuda situației anormale, vrei să divorțezi la scurt timp după căsătorie; nimeni nu știe ce se întâmplă în spatele pereților încăperii în care se află patul nupțial, dar trebuie să respecți regulile canonice și să aduci tribunalului îndrituit dovezile sau măcar argumentele în favoarea acțiunii dumitale. Odată obținută anularea, înțelegem că, dată fiind tinerețea dumitale, vrei să îți iei altă soție, dar trebuie să înțelegi că aceasta nu trebuie să aducă prejudicii creștinătății prin exemplul deplorabil pe care îl dai și prin încercarea de a-i fura soția altui conte, care este, pe de altă parte, un supus credincios al Romei.

– Bunul meu episcop, ca om de nădejde al Bisericii știi prea puține lucruri despre pasiunile omenești. Poți să le cunoști în teorie, dar cât de puțin cunoști despre

iadul ce înseamnă să fii îndrăgostit de o femeie și să trebuiască să împarți patul cu alta.

– Îți înțeleg problema, dar acum un an nu erai chiar un copil și ai acceptat totuși în fața întregii creștinătăți un compromis care implica mai multe părți. Ca om și ca principe, nu poți acum să te dezici de acesta pentru un capriciu care s-ar putea dovedi trecător. Principii se bucură de multe privilegii, dar au totodată și responsabilități pe care nu le are un om de rând.

Ramón s-a sumețit.

– Roma nu s-a îngrijorat prea mult când a autorizat prima mea căsătorie, deși eram minor! În afară de aceasta, ce știi dumneata, Guillem, despre capricii și pasiuni? M-au căsătorit cu Elisabet de Barcelona când eram aproape un copil, până într-atât încât chiar după ani de zile căsătoria nu a putut fi consumată; am rămas văduv, iar bunica mea Ermesenda, cu care știi că e greu să te pui, a ales pentru mine o contesă: pe Blanca de Ampurias, care nu mi-a trezit niciodată vreun sentiment. Am acceptat, mai mult pentru interesele ei politice decât pentru ale mele; pe bunica mea o interesa, ca regentă titulară a Geronei, să fie în relații bune cu Ampurias. Eu nu aveam nimic de câștigat din acest aranjament, dar l-am acceptat pentru că nu-mi păsa de nimic, întrucât nu cunoscusem niciodată adevărata iubire. Acum, în urma unei călătorii binecuvântate de care nu mă voi căi niciodată, săgeata lui Cupidon mi s-a înfipt în piept. Dacă aș fi fost numai eu cel rănit, poate că aș fi renunțat, dar s-a întâmplat că pe contesa de Toulouse și pe mine ne-a cuprins

același sentiment. Îți jur că acum nu voi renunța la iubire, indiferent ce se va întâmpla.

Episcopul a argumentat cu blândețe.

– Ești conștient că îți riști domnia?

– Aș risca toate comitatele din lume dacă ar fi nevoie.

– Nu mă refer deloc la regatele acestei lumi, ci doar la împărăția Cerurilor.

– Îți voi spune ceva, bunul mei Guillem. Domnul i-a spus lui Lazăr: „Ridică-te și mergi", nu-i așa? Ar fi trebuit să-i spună însă: „Ridică-te și vorbește." Astfel am fi putut afla unde este și în ce constă împărăția Cerurilor. Cel puțin adepții islamului știu foarte clar; nouă, creștinilor, nu ni s-a spus de hurii, nici de pajiști verzi și, ce-i drept, nu mă văd stând pe un nor și cântând psalmi. Deocamdată am găsit fericirea alături de contesa Almodis și am aflat ce înseamnă plăcerea supremă în această lume. Și fie ce o fi, oricâte inconveniente și piedici voi avea de înfruntat, spuneți cui trebuie că nu am de gând să renunț la ea, a insistat Ramón, conștient de faptul că, în timpul întrevederii, credinciosul său cavaler Gilbert d'Estruc îi prezenta contesei de Toulouse amănuntele planului fugii sale.

18

NOROCUL CELOR CURAJOȘI

Barcelona, vara anului 1052

Activitatea lui Martí a fost neîntreruptă în acea perioadă. Niciodată nu și-ar fi închipuit că a fi bogat îi va crea atâtea probleme. Desigur, bogăția sa era limitată și relativă, fiind conștient că de eforturile și de tenacitatea sa va depinde mărirea sau micșorarea averii sale, dar, în comparație cu situația sa anterioară, avea impresia că deține bogățiile regelui Midas. Continua să stea în locuința de la mănăstire, pe care o obținuse datorită amabilității canonicului Llobet, dar în mintea sa încolțea ideea cumpărării unei case.

Oricum, după ce a ghicit mai mult decât a văzut fața fetei din piața de sclavi, îi era nespus de greu să se concentreze asupra lucrurilor pe care le avea de făcut, întrucât în fiecare clipă gândurile îi zburau iar și iar spre amintirea acelei prezențe vagi și abia intuite. Deocamdată, îi știa deja numele, Laia, precum și cine

era tatăl ei, Bernat Montcusí, unul dintre *prohomes*-ii orașului, a cărui avere imensă o făcea și mai greu accesibilă. Acela nu era însă un impediment pentru ca mintea lui să se gândească la modalitatea de a schimba câteva cuvinte cu ea, iar în capul lui se înfiripa o idee care căpăta contur puțin câte puțin și care, dacă era posibil și dacă nu-i lipsea curajul de a o duce la bun sfârșit, l-ar fi apropiat, fără îndoială, de obiectul zbuciumului său. Toate îl împingeau să facă rost cât mai curând de o casă demnă de un om care își face mari proiecte și care aspiră să devină, cu timpul, cetățean al Barcelonei.

Urbea progresa, iar hărnicia locuitorilor săi făcea ca ea să plesnească pe la încheieturi, în așa fel încât zidurile de incintă, pentru că nu mai puteau cuprinde afluxul de oameni care, atrași de posibilitățile de dezvoltare pe care le oferea viitorul, doreau să se instaleze în perimetrul său, serveau drept sprijin pentru căscioare, bărăci și curți care se înfigeau în ziduri, astfel încât noi cartiere se îngrămădeau pe terenul din afara zidurilor cetății.

Un negustor de vinuri care rămăsese văduv și care nu avea urmași intenționa să-și vândă casa situată în afara zidurilor, pe drumul care duce la Sant Pau del Camp. Problema era că omul voia să-și vândă și teascul, ca și câteva vii aflate pe terenuri bune la capătul zonei Magòria, și care îl aprovizionau mai mult sau mai puțin cu strugurii necesari pentru negoțul său. Martí a cântărit situația și hotărârea lui a fost determinată și grăbită de două fapte. Primul a fost informația care

i-a ajuns la urechi asistând la o discuție la Spicul de Aur, cârciuma unde mergea destul de des, conform căreia una din morile situate în apropierea viilor care formau obiectul îndoielilor și ezitărilor sale se vindea la un preț bun; al doilea, descoperirea întâmplătoare că Omar, sclavul pe care îl cumpărase la Boquería împreună cu întreaga lui familie, era expert în tot ce se referea la aducțiuni de apă, canalizare și irigații. Altă surpriză a fost să afle că omul vorbea mai multe dialecte din Maghreb, latina și un fel de jargon caracteristic pentru beduinii din deșert, precum și faptul că știa să facă socoteli și să scrie. Întrebând de ce asemenea calități nu au fost pomenite la licitație, Omar a afirmat că i s-a părut mai bine așa, pentru a reuși să păstreze familia unită. Omul nu știa cum să-i mulțumească pentru acest lucru și își dădea multă silință în slujirea tânărului care îl trata ca și cum ar fi fost un om liber și nu un sclav. Soția lui, Naima, născuse o fetiță, așa că Mohamed, băiețelul care completa lotul, avea de acum o surioară.

Totul s-a petrecut într-o dimineață, în porticul mănăstirii Pia Almoina, în permanentă construcție, în timp ce îi expunea lui Eudald Llobet îndoielile sale, pe când Omar, tăcut ca de obicei, lega la distanța cuvenită dârlogii cailor.

– Problema este că mie îmi convine casa atât ca poziție, cât și ca preț, dar omul vrea să o vândă împreună cu viile, iar motivul nu este altul decât pământul. M-am interesat și am aflat că nu are destulă apă pentru alte culturi.

– Și moara despre care mi-ai vorbit?

– E la o distanță de aproape trei kilometri.

– Iertați-mă, *sayid*, a intervenit Omar respectuos. Apa se poate aduce.

Cei doi s-au întors spre sclav.

– Ce spui? E la o distanță de trei kilometri, iar terenul care separă moara de casă aparține altcuiva.

– Dacă asta e problema, se poate cumpăra acel teren, a zis Eudald.

– Și dacă proprietarul nu vrea să vândă?

– În cazul în care apa poate fi adusă, se arendează folosirea trecerii.

– Se poate face așa ceva?

– Este absolut legal.

– Tu ce spui, Omar?

– Spun, *sayid*, că se poate trage.

Amândoi l-au privit pe sclav.

– E prea departe. Chiar în cazul cumpărării terenului intermediar, pierderea din cauza porozității solului ar fi prea mare.

– Nu și dacă se canalizează așa cum trebuie, stăpâne. Omar părea foarte sigur pe afirmațiile sale.

– Lasă-l să ne explice, Martí.

Până la urmă, Martí Barbany s-a văzut după o lună și jumătate proprietarul unei case lângă zidurile cetății, al unor vii mărite printr-un teren intermediar de irigații, o moară și o canalizare care ducea de la aceasta până la podgorii, făcută din olane arabe curbate și inversate, unite cu material de zidărie, sub forma unui mic canal, având un sistem de porți și stavile acționate

cu lanțuri, care făceau ca apa să ajungă până la cel mai îndepărtat colțișor al proprietății după voia lui Omar.

Casa negustorului de vinuri se sprijinea pe zidul cetății. Acoperișul era dintr-o singură apă, avea două părți mai ridicate pe corpul principal, iar la primul etaj s-a instalat Martí; la parter erau intrarea în prăvălie și spațiul rezervat butoaielor din lemn de gorun în care erau ținute băuturile. Arcada ușii principale era împodobită cu un finisaj de pietre neregulate, iar pe jos erau dale mari. Pe latura din dreapta a casei mai era o curte nepavată, având un zid și o intrare corespunzătoare. Pe cealaltă parte – ghizdul unei fântâni arteziene care furniza apă locuinței, iar mai încolo mica încăpere în care locuia Omar cu familia sa. Alături erau un grajd cu trei animale de povară: un catâr și doi cai, ca și două curți pentru găini și iepuri de care se ocupau micul Mohamed și Naima. Din acest motiv a renunțat la ideea de a face o cocină, cunoscând scârba pe care porcii le-o provocau musulmanilor.

Martí binecuvânta zilnic clipa în care s-a hotărât să-l cumpere pe sclav. Acesta era harnic, prevăzător și foarte priceput la munca din noile vii, astfel că recolta arăta splendid. Pe de altă parte, la prima moară cumpărată s-au adăugat alte trei, pentru care a plătit exorbitanta sumă de șaptezeci de *mancusos*. Conducta de apă pe care o construise Omar a fost atât de folositoare, încât printr-un sistem de ecluze și stăvilare a putut vinde atât de dorita apă mai multor vecini, care îi plăteau în monedă de circulație sau în natură, cedându-i o parte din recoltele lor.

Martí era mereu ocupat. Răspundea la orice solicitare de apă pentru irigații sau la plângeri în legătură cu folosirea acesteia, mergea în locurile unde se adunau comercianții pentru a mirosi noi posibilități de negoț, își vizita sfătuitorul, evreul Baruj, ori se ducea să-l vadă pe canonicul Llobet, pe care îl bombarda cu întrebări cu privire la lucrurile pe care trebuia să le facă pentru a-și vedea îndeplinită dorința obsesivă de a ajunge într-o zi cetățean cu drepturi depline al orașului al cărui puls îl modifica pe al său și care îi cucerise inima chiar din prima zi.

Coborâseră amândoi într-o plimbare pe terenurile care duceau spre mare, după-amiaza era minunată, iar mișcarea bărcilor de la galere la țărm, unde descărcau mărfuri care veneau din porturile cele mai îndepărtate, era continuă. Preotul, mereu cufundat în pergamente, teancuri de papirusuri și miros de cerneală, adora acea nevinovată petrecere a timpului din zilele de sâmbătă și, însoțit de fiul defunctului său prieten, se apropia de țărmul Mediteranei și își umplea plămânii de tot felul de mirosuri: salpetru, gudron, cânepă și soiuri de plante dintre cele mai eterogene, mai ales primăvara, vorbind între timp despre lucruri dintre cele mai diverse.

– Martí, spui că ești mulțumit de casa pe care ai cumpărat-o.

– Așa e, Eudald. Acum aș avea nevoie de o menajeră care să mă scutească de treburile domestice, întrucât acest lucru îmi consumă o bună parte din timp, pe care altfel l-aș putea folosi pentru altceva. O menajeră

care știe să-mi conducă oamenii. Nu cunoști cumva, din întâmplare, pe cineva potrivit?

– Lasă-mă să mă gândesc, poate că știu persoana.

– Te ascult.

– Printre penitenții mei se numără o văduvă cu multe calități, dar care se află într-o situație precară. Acum trei ani, soțul ei, care era cioplitor, a murit strivit de o bucată mare de piatră, iar singurul ei fiu a plecat acum un an cu o caravană care mergea în Berberia, dar nu s-a mai întors și nici nu se mai știe nimic despre el.

– Din ce trăiește acum?

– S-ar putea spune că trăiește de pe azi pe mâine lucrând pe la unii și pe la alții ori făcând munci sezoniere atunci când găsește, iar când nu, vine să mă ajute să împart nevoiașilor supa săracului în fiecare zi la Pia Almunia, participând și la organizarea propriu-zisă. Este o femeie foarte capabilă, cinstită, care se poate descurca și cu oamenii.

– Cum se numește?

– Caterina. A venit dintr-un sat din nord împreună cu tatăl ei; aici l-a cunoscut pe soțul ei, iar după ce s-au căsătorit s-au stabilit în oraș. Viața nu a fost ușoară pentru ea și cred că ți se va potrivi ca inelul pe deget.

– Vorbește cu ea și, dacă are măcar jumătate din virtuțile despre care mi-ai vorbit, spune-i că și-a găsit o casă.

Treceau de la un subiect la altul și după-amiezile zburau pentru amândoi. În acea zi pe Martí îl frământa

o altă problemă despre care dorea să se consulte cu prietenul său.

– Mi-a venit o idee care ar putea să-mi aducă mari beneficii dacă este realizabilă.

– La ce te referi?

– Uite, Eudald, mi s-a spus că multe dintre lucrurile care împodobesc locuințele celor mai prosperi cetățeni ai orașului pot fi obținute numai când vreo corabie din Genova sau Pisa le aduce pe țărmurile noastre și că sunt achiziționate uneori nu pentru că ar fi ceea ce se caută, ci pentru că sunt singurele care ajung aici. Mă gândesc că, dacă acești cetățeni ar ști că asemenea bunuri s-ar putea găsi undeva în orașul nostru, nu ar sta pe gânduri să le cumpere aici. Eu, cunoscând ce caută mai mult clienții noștri, le-aș putea cumpăra din locul lor de origine la un preț mai mic și le-aș vinde la unul mult mai mare, cu un câștig excelent. Am vorbit despre aceasta cu Baruj, iar el este de acord.

– Pe cinstea mea că mă uimești. Tatăl dumitale a fost un războinic îndrăzneț, dar dumneata te arăți a fi un om de pace cutezător. Nu îndrăznesc să ghicesc până unde te va duce flerul.

– Nu mă încearcă decât o îndoială.

– Care?

– Îmi închipui că trebuie să fie cineva la Curte care să autorizeze un proiect de asemenea anvergură și mi-e teamă că îmi va fi greu să ajung până la el.

Arhidiaconul și-a mângâiat barba deasă.

– Cel care trebuie să autorizeze proiectul tău este Bernat Montcusí, *prohom* de Barcelona. Cred că ți-am vorbit despre el deja cu o anumită ocazie. În afară de faptul că se ocupă de tot ce are legătură cu aprovizionarea orașului, este unul dintre oamenii de încredere ai contelui: nu este un prieten de-al meu, pentru că firea lui nu-mi place, dar am o anumită influență asupra lui, întrucât are obiceiul să vină la confesionalul meu pentru a-și regla socotelile cu Dumnezeu. Voi face însă în așa fel încât să-l cunoști, dar trebuie să te previn că este un om sobru și foarte ocupat.

Martí și-a ținut o clipă răsuflarea și a simțit că vântul destinului sufla iarăși în pânzele sale.

19

EPISCOPUL ȘI ERMESENDA

Gerona, iunie 1052

Episcopul Guillem de Balsareny, fără ca măcar să se scuture de colbul drumului, aștepta audiență în anticamera puternicei contese, regentă *in pectore* de Barcelona și Osona, care, deși ar fi putut să locuiască pe oricare dintre proprietățile care-i aparținuseră soțului ei Ramón Borrell, prefera să stea acum în comitatul ei de Gerona, în cazul în care nu avea ceva concret de făcut în vreun anumit loc din domeniile sale.

A venit așadar la reședința obișnuită a doamnei, în galop întins și scoțând sufletul cailor, pentru a o pune la curent în legătură cu delicata chestiune pe care i-a încredințat-o spre rezolvare misiva papei Victor al II-lea. Oamenii din escorta sa, la fel de epuizați ca și bidiviii lor, fuseseră primiți la postul de gardă, în timp ce de servitorii săi se ocupa acum personalul castelului.

Contesa Ermesenda avea obiceiul să-i oblige pe vizitatorii săi să facă anticameră un timp, indiferent despre cine era vorba, în funcție de statutul și rangul acestuia, pentru a marca bine distanțele și a-l lăsa pe respectivul să vadă că urma să fie primit de doamna cea mai importantă din comitatele catalane, dar și, în cazul în care era un ambasador pe care nu-l cunoștea personal, să-l determine să meargă încet pe covorul roșu, însoțit de un șambelan, pentru a putea să-l observe (în răstimpul în care străbătea distanța) de la ușa de intrare până la tron.

Salonul numit din acest motiv „al ambasadorilor", unde avea obiceiul să primească persoanele importante, era o încăpere luxoasă. Un mic tron, acoperit cum se cuvine cu perne, domina încăperea; în dreapta lui, un scaun pliant pe care urma să stea vizitatorul în cazul în care ar fi fost invitat să o facă, covoare și panoplii erau piesele cele mai importante din sală, trei ferestre arcuite în partea din spate, iar pe ambele laturi cămine, în care acum nu fusese aprins focul.

Anii și firea orgolioasă o făceau să fie conștientă de noblețea ei, iar vechimea și importanța vițeI o obligau să amintească mereu, indiferent de prilej, despre strălucirea obârșiei sale, de care era extrem de mândră. Stirpea ei cobora până în vremea vizigoților, deoarece Septimania nu era din același trunchi din care proveneau Casele venetice din comitatele francilor. Ea era din acel ținut și totdeauna, încă înainte de căsătoria sa cu Ramón Borrell, în forul său intim înclina mult mai mult spre comitatele catalane de dincolo

de Pirinei decât spre vastele și barbarele domenii din nord: limba sa era limba oc. Părinții ei, Roger I cel Bătrân și Adelaida de Gavaldà, îi cultivaseră mândria de a aparține Casei de Carcassonne, la fel ca și fraților săi Benito și Pedro.

După o așteptare nu prea lungă, care i s-a părut însă nesfârșită prelatului, vârful metalic al lăncii ușierului a răsunat pe podea, anunțând prezența episcopului în fața nobilei doamne. S-au deschis cele două părți ale ușii de la intrare și episcopul a înaintat spre tronul unde aștepta cea a cărei faimă făcea ca propriii săi oameni să se simtă inhibați în prezența ei, iar străinii înfricoșați. Contesa purta o rochie violet, garnisită pe margini cu pasmanterie aurită, cu mâneci ajustate, iar părul îi era prins cu două ace din aur. Cu capul descoperit, așa cum cerea protocolul, și după ce a făcut o plecăciune, preotul s-a apropiat și a așteptat ca Ermesenda să i se adreseze.

– Bunul meu episcop, ce chestiune atât de importantă te aduce pe aceste meleaguri, determinându-te să părăsești iubita și liniștita dumitale dioceză de Vic pentru a veni până la mine?

– Doamnă, obligația de a avea grijă de problemele dumneavoastră m-a adus aici, sfidând dificultatea drumului. Înainte am fost la Barcelona, mânat de aceeași grijă și zău că pe zi ce trece mă deranjează tot mai mult orașul: fumurile sale au ajuns să fie mai mult de cinci sute, pentru că nu încetează să vină acolo o mulțime de oameni, atrași de faima sa și de posibilitatea de a face afaceri, de a târgui și de a cultiva pământul cât

mai aproape de piață și de putere. Pe cinstea mea că nu-i pot înțelege pe cei care, deși pot să ducă o viață liniștită și pașnică la țară, se zbat să se confrunte cu inconvenientele unui mare oraș, al cărui miros mă face deja să mă simt rău și al cărui zgomot perturbă până și liniștea sufletului celui mai cumpănit.

Doamna l-a privit cu atenție și, văzând aspectul nu prea îngrijit al ținutei episcopului, a spus:

– Într-adevăr, chestiunea trebuie să fie de maximă importanță, întrucât cred că nu este obiceiul dumitale de a te prezenta în fața mea în acest fel.

Guillem de Balsareny a clipit ușor, fapt pe care contesa l-a remarcat imediat.

– Vă rog să mă scuzați, doamnă, dar preocuparea mea este atât de mare, încât nu am apucat să plec la drum cu bagaj suficient.

– Înțeleg. Ei bine? Te ascult.

Știind că cei puternici au prostul obicei de a se năpusti asupra solilor care aduc vești proaste, episcopul a ales prudența.

– Doamnă, misiunea care mă aduce în fața domniei voastre este neplăcută și nu îndrăznesc...!

– Guillem! Nimic nu se rezolvă cu vorbe spuse pe ocolite. Explică-mi ce te tulbură într-atât încât te face să ai o atitudine atât de șovăielnică, nepotrivită cu firea dumitale demnă și prudentă.

Prelatul și-a venit în fire și la un semn al contesei s-a așezat pe jilțul de lângă tron.

– Vedeți, doamnă, la urechile mele au ajuns vești triste, care pun în pericol securitatea domeniilor

dumneavoastră și pe care trebuie să le aflați din surse directe, nu dintr-un capriciu al meu, ci la indicația Sfântului Părinte, căci el este cel care mi-a încredințat această misiune.

– Mă alarmezi, Sfinția Ta. Treci la subiect, te rog. Cu cât mai repede îmi spui despre ce este vorba, cu atât mai mult timp voi avea pentru a evita nenorocirea.

Mâinile episcopului mototoleau fără milă pălăria sa de voiaj.

– Problema este că nepotul dumneavoastră, doamnă, contele de Barcelona, este gata să facă o fărădelege cu urmări incalculabile.

Ermesenda îl asculta fără să clipească.

– Continuă, părinte. Îți mărturisesc că mă faci nerăbdătoare să aflu despre ce este vorba, deși nimic nu mă mai poate mira din partea acelui nesăbuit.

– Doamnă, anul trecut nepotul dumneavoastră a plecat spre Orient cu două misiuni. Prima dintre ele privea interesele Barcelonei de a-și proteja comerțul cu țările stăpânite de turci și de alți necredincioși, iar a doua consta în a da informații amănunțite Sanctității Sale despre știrile care ar fi putut interesa Biserica, considerând că, datorită vecinilor săi, experiența pe care o are în privința obiceiurilor și intențiilor acestor oameni este indiscutabilă. Putem spune că papa îl consideră pe nepotul dumneavoastră o autoritate în domeniu, pentru cunoștințele și relațiile sale frecvente cu Islamul.

Ermesenda a rămas câteva clipe pe gânduri. Apoi a întrebat:

– Bine, dar ce poate avea consecințe atât de grave asupra domeniilor mele?

– După cum știți, nepotul dumneavoastră s-a căsătorit iarna trecută cu Blanca de Ampurias, fapt care a adus o serie de avantaje pentru comitatele de Barcelona și Ampurias și, în consecință, pentru comitatul de Gerona, favorizând o pace avantajoasă pentru toți, având în vedere caracterul intolerant al tatălui celei căsătorite, contele Hugo de Ampurias, și înclinația lui dăunătoare de a provoca mereu conflicte.

Chipul contesei Ermesenda a devenit de nepătruns.

– Îmi închipui că nu ai bătut atâta cale pentru a-mi spune asemenea lucruri. Le cunosc prea bine. Doar eu am fost cea care a pus la cale această căsătorie și că, în afară de efort, m-a costat și bani buni, pentru că am fost nevoită să-i cedez contelui terenurile din Ullastret, o parte din moștenirea de la soțul meu și pentru care am avut confruntări cu contele Hugo ani de zile.

Episcopul a pălit.

– Tocmai pentru acest motiv, doamnă, cele ce s-au întâmplat au consecințe grave.

– Mă superi, domnule episcop. Treci la fondul problemei și să terminăm odată.

– Așa cum știți, nu vin de la dioceza mea din Vic, ci de la Barcelona, pentru că, la indicațiile Sfântului Părinte, am încercat să rezolv chestiunea cu nepotul dumneavoastră, fără să mai trebuiască să apelez la domnia voastră, dar încercarea mea a fost zadarnică.

– Destul, domnule! Mă faci să-mi pierd răbdarea: spune-mi odată ce se întâmplă.

Episcopul Guillem a înghițit în sec și s-a hotărât să înfrunte consecințele misiunii sale.

– Doamnă, nepotul dumneavoastră este pe punctul de a-și repudia soția, pe Blanca de Ampurias, pentru a trăi în concubinaj cu consoarta contelui Ponce de Toulouse, pe care, am auzit-o din gura lui, este dispus să o primească la Barcelona, pentru a o face amanta lui, dacă este nevoie, în cazul în care Sfântul Părinte nu îi anulează căsătoria.

Sprâncenele contesei Ermesenda s-au ridicat amenințătoare, iar o venă umflată, prevestitoare de multe rele, cum prea bine știa episcopul, i-a apărut pe frunte.

De această dată vocea ei s-a auzit înceată și morocănoasă, ca un șuierat de viperă.

– Explică-mi totul de-a fir a păr.

Guillem de Balsareny a prezentat situația pe îndelete, iar în cele din urmă i-a arătat Ermesendei de Carcassonne scrisoarea de la Suveranul Pontif.

După ce a citit-o cu atenție, contesa a lăsat să-i cadă în poală alarmanta misivă și s-a adresat dezolatului prelat, care aștepta neliniștit hotărârea doamnei, conștient de determinarea ei de a-și proteja comitatele moștenite, care o obligaseră la atâtea sacrificii de-a lungul întregii sale vieți; făcuse mari eforturi pentru a le menține unite în fața nobilimii din Levant și a reușit să le păstreze intacte, prima oară pentru fiul, apoi pentru nepotul ei.

– Oare ce își închipuie acel nesăbuit? Mi-am sacrificat viața pentru a îndeplini dorința soțului meu, iar acum ce are de gând? Pentru o pasiune imorală și indecentă să sacrifice comitatul de Barcelona, care se va răscula, fără îndoială, împotriva nerușinării pe care este gata să o comită? Ori să cedeze în fața pretențiilor mizerabilului Mir Geribert, care a avut îndrăzneala să se proclame principe de Olèrdola, încercând să eludeze acea *potestas* care mi se datora prin moștenire și care va profita, fără îndoială, de conjunctură pentru a trage spuza pe turta sa? Nici să nu se gândească! Nu te frământa, episcope, voi rezolva eu greutățile cu vecinul meu din Ampurias și voi proceda în consecință pentru ca descreieratul meu nepot să se întoarcă la turmă. Primului îi voi trimite vorbă prin ginerele meu, Roger de Toëny, care nu e unul dintre favoriții mei, dar care îmi este folositor în astfel de treburi, pentru ca oștirile sale, care, se pare, se simt deranjate atunci când se bucură de o odihnă prea îndelungată, să aibă parte de o distracție deosebită distrugându-i ogoarele și arzându-i recoltele, în cazul în care nu dorește să ajungă la o pace onorabilă. În ceea ce-l privește pe nepotul meu, va primi vești de la mine după ce voi vorbi cu papa despre această întâmplare mizerabilă.

– Sfântul Părinte se află la Roma și din câte știu este foarte ocupat. Nu cred că Sanctitatea Sa intenționează să vă facă o vizită, contesă.

– Nu sunt chiar așa de bătrână. Mi-ar plăcea să mă duc la Sant'Angelo și sper ca papa să mă primească

cu același respect cu care l-aș primi eu. După câte știu, sunt tot atâția kilometri de la Roma până aici câți sunt de aici la Roma; catârcele din grajduri sunt alergătoare bune, iar navele mele traversează repede și frecvent Mediterana.

20

MUNCILE ȘI ZILELE

Barcelona, vara lui 1052

Martí de Barbany obținuse ceea ce își dorea atât de mult. Era chemat, datorită influenței lui Eudald Llobet, la dependințele unde guvernatorul pieților și consilierul pe probleme de finanțe al lui Ramón Berenguer I, Bernat Montcusí, rezolva chestiunile care erau în jurisdicția lui. În acele zile personajul era extrem de ocupat. *Prohom*-ul primea într-o clădire cu trei etaje, iar Martí și-a dat seama de importanța lui observând numărul și înfățișarea cetățenilor care se luptau să obțină o audiență. Din curtea destinată mijloacelor de transport urca o scară de marmură cu balustrade de fier forjat și bare din lemn de esență nobilă care ducea la o galerie cu porticuri, cu mai multe uși, păzite de către un servitor care cerea numele persoanelor care doreau să discute cu diverșii consilieri care veneau acolo pentru a trata chestiuni legate

de negocierile lor. Martí a urcat treptele care duceau la primul etaj și s-a îndreptat spre penultima ușă, așa cum îi spusese Eudald Llobet, care îi obținuse întrevederea. Martí s-a trezit într-un salon împodobit regește, în care diverse grupuri de cetățeni vorbeau pe un ton amical în timp ce așteptau să fie chemați. Curiozitatea lui înnăscută l-a făcut să observe că toți aceștia, deși aveau un numitor comun, aveau tendința de a se grupa pe meserii: comercianții nu se amestecau cu moșierii și nici cei din urmă cu cavalerii. Din când în când, apărea la ușă un servitor și, cu voce tare, îi convoca pe doi dintre cei prezenți acolo; la început, nu a înțeles motivul, dar când i-a venit rândul și-a dat seama imediat că timpul era atât de prețios pentru personaj, încât nu putea să suporte nici cea mai mică așteptare: în acest fel vizitatorii stăteau în anticameră și de îndată ce ieșea primul putea intra imediat cel de-al doilea. Tovarășul său de drum nu a fost norocos, întrucât atunci când i-a venit rândul a trebuit să suporte o mustrare a subalternului secretarului care cernea vizitele *prohom*-ului, deoarece se părea că nu avea un document care îi fusese deja cerut. Uneori, a gândit el, trebuie să fii mai atent cu servitorii celor puternici decât cu aceștia, pentru că așa era condiția umană: cu cât mai umil era un om, cu atât mai mult simțea nevoia de a fi luat în considerare. Cetățeanul s-a retras fără să-și atingă scopul, iar Martí s-a străduit să intre în grațiile funcționarului atât de chițibușar. La întrebarea lui, pusă pe un ton destul de morocănos, în legătură cu cine era și ce dorea, el a răspuns:

– Văd că sunteți foarte ocupat și nu vreau să vă îngreunez sarcinile atât de numeroase și importante.

Secretarul și-a schimbat pe dată tonul auzind cuvintele elogioase.

– Fără îndoială, cererea dumneavoastră este bine documentată, dar din păcate pierd timpul cu eforturi inutile, care nu sunt de competența mea. În prima anticameră trebuie făcută o triere a celor care doresc să fie primiți și nu întrunesc condițiile necesare, dar îmi revine mie această sarcină, ceea ce mă face să pierd timpul care mi-ar fi necesar pentru alte operațiuni. Oamenii sunt foarte mărginiți, iar munca mea nu presupune a repeta de mii de ori cum trebuie făcută o cerere. Dacă vreun plic ajunge pe masa stăpânului meu fără să fie prezentat și sigilat cum se cuvine, nu mai trebuie să vă spun cine va fi cel admonestat.

– Înțeleg perfect și nu voi abuza nici de timpul, nici de competența dumneavoastră dovedită în atâtea rânduri, a continuat Martí, văzând că lingușelile își făceau efectul.

– Sunt sigur de acest lucru, se vede din înfățișarea dumneavoastră. Care este cererea dumneavoastră?

– Am stabilită o întâlnire cu *prohom*-ul, consilier pentru aprovizionare și piețe, Bernat Montcusí. Părintele Eudald Llobet a obținut întrevederea.

Tonul și dispoziția micului personaj au devenit măsurate și respectuoase.

– Sunteți amabil să-mi spuneți numele?

– Martí Barbany.

– Dați-mi voie să mă uit în cartea de audiențe.

Funcționarul a căutat într-o grămadă de pergamente de vițel prinse cu o panglică aflate în dreapta sa, apoi a răspuns eficient și prompt:

– Nu trebuia să stați la rând. Dacă mi-ați fi spus cine sunteți și din partea cui veniți, nu ar fi trebuit să așteptați în anticameră. Persoana care a obținut audiența pentru dumneavoastră este foarte iubită și respectată în această casă.

– Nu face nimic. Să dea Domnul să nu vă întrerup munca prin prezența mea.

– Aveți amabilitatea să luați loc. Nu voi întârzia nici măcar o clipă.

Omul, mândru și înfumurat, și-a părăsit locul din spatele mesei și cu o mică înclinare a dispărut pe ușa din spatele său cu aerul și grația unui șef al nobilimii. Așteptarea a fost foarte scurtă: personajul a reapărut imediat și a anunțat cu o voce sonoră:

– Don Bernat Montcusí, ilustrisimul domn consilier pentru aprovizionare și piețe, vă așteaptă.

Martí s-a ridicat, simțind că-i tremură picioarele.

– Cum vă numiți, stimate domn?

– Conrad Brufau.

– Puteți fi sigur că nu vă voi uita nici numele, nici eficiența.

Secretarul l-a invitat să-l urmeze. Au mers amândoi pe coridor, iar înaintea unei uși casetate, omul s-a oprit: o santinelă în uniformă și-a dat la o parte lancea și i-a permis ușierului să intre. După ce a cerut aprobarea, omul l-a introdus pe Martí, speriat, în încăpere și s-a retras.

Când ușa s-a închis, Martí, constatând absența consilierului, și-a stăpânit bătăile accelerate ale inimii și a început să privească în jurul său.

Încăperea trăda o bogăție cumpătată și sobră. Tot ce conținea era de o excelentă calitate, dar, cu toate acestea, nimic nu era ostentativ. Se vedea că persoana care lucra în ea era obișnuită să se miște printre obiecte de cea mai bună factură, aduse din ținuturi îndepărtate.

Bernat Montcusí era unul dintre sfătuitorii de taină ai Casei conților de Barcelona, ridicat în funcție de fosta regentă Ermesenda de Carcassonne, și se spunea că aceasta, mai demult, îi vizita casa. Avea faimă de om dur, care ceda însă cu ușurință laudelor și era foarte iubitor de strălucirea aurului. Un cămin mare, stins, de înălțimea unui om, domina încăperea; pe polița care îl împodobea se puteau vedea obiecte de diverse proveniențe și de mult bun-gust. I-a atras atenția o imensă clepsidră cu douăsprezece semne pe fiecare dintre fusele ei de sticlă suflată, care indicau orele zilei și ale nopții, susținută în locul în care se subția de o clemă metalică, la rândul ei fixată în perete, astfel încât persoana care avea grijă de funcționarea ei să poată întoarce zilnic cele două părți, pentru ca nisipul fin să treacă dintr-un sector în altul. În fața ei se aflau trei bănci de lemn sculptat, căptușite cu perne mari și comode. Pereții erau acoperiți cu covoare scumpe; pe o latură a încăperii, în fața unei galerii late și rotunde, se afla o masă de lucru mare, luminată de un candelabru cu zece brațe, prevăzută cu tot ce era necesar: pene, călimări, dosare și prafuri de uscat cerneala.

Martí s-a apropiat, iar pulsul său, deja mărit, a luat-o la galop. În fața jilțului care domina masa și montată pe un șevalet, se vedea o schiță, iar el a recunoscut imediat privirea tristă a fetei cu ochi cenușii pe care o visase atâtea nopți, iar memoria lui a reprodus din nou scena. Erau aceiași ochi care îl cercetaseră în ziua în care a cumpărat familia lui Omar și pentru care îndrăznise să pluseze pentru sclavă.

O voce a răsunat în spatele său.

– Presupun că nu ai venit pentru a examina locul meu de muncă. Dacă ești amabil, ia loc și spune-mi motivul vizitei dumitale. Am foarte puțin timp la dispoziție, iar dacă te-am primit fără să trebuiască să aștepți, acest lucru se datorează recomandărilor confesorului meu, Eudald Llobet, care a avut pentru persoana dumitale numai cuvinte de laudă.

Martí s-a întors repede și s-a trezit în fața unei figuri notabile. Consilierul era un om pântecos, cu pielea albă, practic fără gât, întrucât bărbia lui dublă i se sprijinea în piept; un chenar de păr îi înconjura chelia, iar gesturile sale, încete și solemne, i-au indicat să se așeze, în timp ce ochii lui vicleni și inteligenți îl observau cu atenție. Martí nu găsea cuvintele potrivite pentru momentul pe care îl așteptase cu atâta emoție. S-a așezat abia după ce gazda sa luase loc.

– Bine, tinere, dacă ai doar jumătate din virtuțile pe care arhidiaconul consideră că le ai – lucru de care mă îndoiesc –, vei face la Barcelona o carieră mai mult decât remarcabilă.

Martí a reușit să se adune.

– Eudald Llobet a fost un foarte bun prieten al tatălui meu și, fără îndoială, mă tratează cu bunăvoință.

– Îl cunosc bine pe protectorul dumitale și știu că nu e omul care să risipească laude cu grație în virtutea unei vechi prietenii. Dar să lăsăm politeturile, întrucât timpul mă presează și nu îți pot acorda decât câteva clipe. Prezintă-mi mai pe larg acel proiect despre care mi-a vorbit Eudald.

Martí a început să vorbească ezitant, dar, pe măsură ce continua să explice, tonul vocii sale a devenit mai ferm, iar la sfârșit nu mai era cel al unui tânăr timorat, ci al unui adult care știa ce spunea. Bernat Montcusí i-a ascultat discursul cu ochii săi inteligenți pe jumătate închiși și cu capul sprijinit de speteaza jilțului.

– ...așa am reușit ca luxul locuințelor cetățenilor noștri de vază să trezească admirația celor care îi vizitează și să crească prestigiul orașului.

Cu această frază și-a încheiat Martí prezentarea.

După o pauză care i s-a părut fără sfârșit, consilierul a vorbit.

– O expunere strălucită, pe cinstea mea! Trebuie să recunosc că m-ai surprins: claritatea și concizia dumitale sunt remarcabile. Prietenul nostru comun, părintele Llobet, nu a exagerat în aprecierile sale privitoare la persoana dumitale.

– Mă copleșiți, domnule.

– Spune-mi însăcum crezi că mă voi putea justifica, în cazul în care îți voi da permisele necesare pentru a-ți începe negotul, în fața mulțimii de reclamații care

în mod sigur vor veni din partea celor care se vor simți prejudiciați în piețe și târguri de concurența dumitale?

Martí a zâmbit, pentru că se așteptase la o astfel de întrebare.

– Cei pe care îi voi prejudicia sunt mai ales străinii. Cred că nu ar trebui să i se refuze dreptul unui locuitor al orașului să facă negoț cu ce crede de cuviință, să-și folosească timpul așa cum crede că e mai profitabil pentru el, fără a mai socoti că impozitele pe care va trebui să le plătesc pentru accize și pentru dreptul de a avea un negoț în interiorul zidurilor cetății vor intra în vistierie.

– Remarcabil, tinere, remarcabil! Lasă-mi timp de gândire, iar după câteva zile vei avea de la mine un răspuns definitiv la cererea dumitale. Spune-i secretarului meu unde locuiești și îți promit că ne vom revedea. Cred că ar fi mai bine să ne întâlnim la mine acasă și să lămurim anumite aspecte: sunt situații și împrejurări pe care aș prefera să le discut în afara acestui birou. Cum vei înțelege, totul are un preț, iar încercarea de a duce la bun sfârșit inițiativa dumitale mă va costa efortul de a-i convinge pe tot felul de refractari, dușmani ai oricărui lucru nou, și pe care doar luciul aurului îi va convinge să renunțe la înclinația lor naturală de a se opune pe față strălucitei dumitale inițiative. Această cheltuială va trebui să o facă punga dumitale, dar gândește-te că e mai bine să ai o afacere profitabilă împreună cu mai mulți decât o mizerie de unul singur: caritatea înseamnă să

împarți cu ceilalți, mai ales dacă de ei depinde steaua noastră bună, roadele unei întreprinderi.

Martí a crezut că auzul îi juca o festă.

– Mă onorați cu asupra de măsură, domnule, nu merit distinsa dumneavoastră ospitalitate.

– Nu-ți face griji, am convingerea că nu peste mult timp vei fi nu numai demn de ea, ci vei depăși cu mult o asemenea onoare.

Ilustrul personaj s-a ridicat în picioare, semn că întrevederea se încheiase. Martí și-a luat rămas-bun cu o mică plecăciune care arăta respect, dar nu supunere. În timp ce se retrăgea, a reușit să arunce o privire spre clepsidra de pe cămin și și-a dat seama că unul dintre oamenii cei mai influenți ai orașului îi dedicase mai mult de un ceas din timpul său atât de prețios. La ieșire, l-a salutat cu amabilitate pe Conrad Brufau, care l-a privit cu uimire atunci când a constatat că ilustrul consilier destinase acelui vizitator mai mult de trei ori timpul pe care avea obiceiul să-l acorde oricărei persoane care intra în biroul său pentru a-i solicita ceva. Când ajunsese deja la picioarele scării care dădea în curtea mijloacelor de transport, Martí Barbany s-a oprit o clipă: nu era sigur dacă întrevederea avută fusese sinceră și pozitivă ori avea și o fațetă care îi scăpa deocamdată și care putea să-l implice într-un joc foarte periculos.

21

SUVERANUL PONTIF

Roma, vara lui 1052

Ermesenda de Carcassonne s-a îmbarcat la Cadaqués cu destinația Ostia, portul Romei, în trecere spre castelul Sant'Angelo, reședința papei Victor al II-lea. A făcut-o în compania episcopului Guillem de Balsareny și cu o navă cu un catarg și o velă pătrată cu steagul comitatului de Gerona, care avea faima justificată de a fi una dintre cele mai sigure din Mediterana. Știind că acel port era sub influența lui Hugo de Ampurias, pe care atitudinea intolerabilă a nepotului ei, care îi repudiase fiica, îl iritase la maximum, s-a lăsat însoțită de o trupă de lefegii normanzi ai lui Roger de Toëny, a cărui simplă prezență l-ar fi intimidat pe cel mai îndrăzneț dintre combatanți și care apoi urma să o întâlnească în portul Ostia pentru a o escorta în periplul ei prin cizma italică. Au sosit la Cadaqués în zorii celei de-a treia zile, iar compania de normanzi

s-a desfășurat în formă de potcoavă pentru a proteja îmbarcarea. Ermesenda și episcopul au fost conduși la bord într-o șalupă, pusă în mișcare de opt vâslași. Mica ambarcațiune s-a apropiat de cea mai mare; Ermesenda a fost urcată într-un imens coș de nuiele până pe puntea vasului. Odată ajunsă acolo, mecanismul a fost coborât și a urcat din nou de câteva ori până când venerabilul cleric și doamnele de companie ale contesei, care veneau cu o a doua barcă, au urcat la bord. Nava fusese pregătită în așa fel încât contesa văduvă de Gerona să se simtă confortabil. Căpitanul, un bătrân lup de mare cu experiență verificată, i-a cedat cabina și a oferit doamnelor de companie un compartiment amenajat lângă puntea a doua. Pe episcop l-a instalat în castelul pupa, în cabina șefului de echipaj, iar pe puntea inferioară, escorta armată care o însoțea pe contesă. Călătoria a decurs fără incidente, iar după nouă zile Ermesenda și suita ei soseau la destinație. Cavalerii o așteptau, iar marele normand avea deja pregătite două calești cu servitori pentru a o conduce până la castelul Sant'Angelo. Călătoria a durat două zile. La vederea teribilei fortărețe, cu turnurile sale rotunde, cu meterezele sale nesfârșite și cu puternicele sale merloane, călătorii s-au înfiorat. Nu același lucru s-a întâmplat și cu Ermesenda, care îi privea imperturbabilă pe ginerele ei Roger de Toëny și pe episcop.

– Ce vă frământă? Oare vă tulbură sufletul o grămadă mai mică sau mai mare de pietre? Dacă așa e, vă voi spune că orice stâncă din Pirineii mei este mai

importantă decât acest castel și a fost făcută de natură, așa că nu aveți de ce să vă înfiorați.

La puțină vreme după ce au sosit la castel și au fost găzduiți cum se cuvine, au primit vestea că Suveranul Pontif îi va primi de îndată.

Ermesenda și-a pus hainele de gală fără a neglija niciun amănunt: Sfântul Părinte trebuia să aibă în față o femeie puternică, dar deopotrivă umilă și pradă unei mari neliniști. A ales pentru aceasta o rochie bogat brodată în relief cu perle, cu decolteu închis până la gât și de culoare neagră, severă; mânecile erau strânse pe brațe și ajustate la încheieturi. Obrazul îi era tras, fără nicio picătură de ceruză pe pomeți. Când metalul lustruit al oglinzii i-a reflectat imaginea, contesa a fost mulțumită. O bătaie discretă în ușă s-a făcut auzită.

– Intră, Guillem!

Episcopul a apărut în fața ei. Înfățișarea sa era cea a unui om cu adevărat întristat.

– Doamnă, sunteți gata?

– Bineînțeles. Nu m-am îmbrăcat așa pentru a asista la un carnaval.

– Atunci să mergem, doamnă. Protocolul spune că trebuie să stăm în anticamera șambelanului câtva timp înainte de a fi primiți de Suveranul Pontif.

– Așteaptă o clipă, Guillem.

Un gest autoritar a arătat uneia dintre doamnele de companie că trebuia să-i înfigă în păr un ac negru care prindea o mantilă de dantelă de culoare cenușie care i-a căzut fără vlagă pe obraz, ca și cum ar fi fost o perdeluță.

– Îți place ținuta mea, Guillem?

– Excelentă: decentă și simplă. Tușa finală, a ascunderii feței, mi se pare un detaliu care denotă o modestie și o pudoare care vor fi, fără îndoială, foarte apreciate de papă.

– Și care, în afară de aceasta, îmi va folosi să observ fără a fi observată. Ce naiv ești! Ermesenda și-a înăbușit un râs ironic. Desigur, în dioceza dumitale din Vic nu ai nevoie de stratageme de politică înaltă. Să mergem, sunt gata.

Episcopul, mirat, a urmat-o pe contesă. La ușa camerei îi așteptau un călugăr și doi oameni din gardă: primul urma să le servească drept călăuză, iar ceilalți urmau să supravegheze trecerea lor prin dependințele castelului. Coridoare, saloane, scări nesfârșite, toate păzite, gărzile făcând cu schimbul în plimbările lor prin fața numărului nesfârșit de încăperi.

După ceva timp, au ajuns la camera cardinalului Bilardi, secretar pontifical și șambelan. Călugărul care îi însoțea a schimbat câteva cuvinte cu ofițerul care păzea ușa camerei cardinalului, iar acesta, după ce s-a consultat cu cineva care nu se afla în raza lor vizuală, i-a introdus în sălița în care înalta față bisericească îi primea pe vizitatorii Suveranului Pontif. Deși era la curent cu luxul care caracteriza reședința papilor, Ermesenda nu a putut să nu admire casetele elegante ale tavanelor, splendidele covoare care împodobeau pereții, dar și minunatele picturi și sculpturi care punctau întregul traseu străbătut.

După o scurtă așteptare, șambelanul a apărut în ușa biroului său, solemn și maiestuos, îmbrăcat într-o tunică prinsă de mijloc cu un brâu lat de catifea de culoare roșu-închis și cu mâneci largi. Pe piept îi atârna un lanț de aur, care avea un crucifix minuțios lucrat. Cardinalul s-a apropiat de contesă, iar episcopul a pălit văzând că aceasta îl întâmpina fără să se ridice din scaun, de parcă ar fi fost la Gerona, primind supunerea unui cleric de rang inferior dintr-una dintre parohiile ei.

Experimentatul secretar, apelând la cel mai bun stil florentin și dând impresia că nu a observat impolitețea, dându-și seama că venea din partea unei puternice contese catalane care conducea *de facto* acel ținut complicat, ale cărui conflicte de putere încâlcite, marcate de pacte feudale și de legături de rudenie, erau atât de greu de interpretat, a salutat-o cu gentilețe și cavalerism.

– Iubita mea contesă, nu cunosc împrejurările care v-au obligat să ne vizitați, dar mă bucură că noi, romanii, putem cu această ocazie să ne bucurăm de prezența dumneavoastră.

Misterioasă și solemnă, Ermesenda a răspuns:

– Iubitul meu Bilardi, până acum te cunoscusem doar din referințe prin intermediul veștilor pe care mi le aduce de la Roma bunul meu supus Guillem de Balsareny. Începând de azi voi putea afirma fără să îmi fie rușine că șambelanul Sfântului Părinte este un cavaler care ar putea fi ambasador în orice cancelarie europeană.

Ermesenda își trecuse deja în cont o victorie, folosind vechiul subterfugiu al laudei, la care sunt atât de sensibili bărbații, inclusiv, cum să nu, cei care își dedică viața Bisericii. Bilardi și-a dat seama însă imediat de acest lucru.

– Doamnă, sunt conștient de faptul că ființa omenească poate supraviețui treizeci de zile fără să mănânce, trei zile fără să bea și una fără să fie lăudată, asta fiind valabil și pentru clericii care, aici la Roma, păcătuiesc de multe ori din cauza vanităților lumești. Cu toate acestea, vă mulțumesc pentru politețe. Dar spuneți-mi, contesă, cărui motiv îi datorăm onoarea vizitei dumneavoastră?

– Nu aș vrea să cred că nu este la curent cardinalul șambelan cu mesajele pe care Sfântul Părinte le trimite enoriașilor prin mijlocirea supușilor săi oriunde în lumea creștină.

Guillem părea crispat. Bilardi, temutul și puternicul secretar pontifical, nu era obișnuit cu acel limbaj direct pe care îl folosea Ermesenda.

– Doamnă, papa are maniera sa de a acționa în fiecare moment.

– Nu cred că-și întocmește personal corespondența. Suveranul Pontif m-a anunțat despre un fapt de extremă gravitate și iată-mă aici pentru a repara ofensa pe cât posibil. V-aș ruga să nu mă obligați să spun de două ori aceeași poveste și mi-ar face plăcere să fiți de față la întrevederea care este pe punctul de a avea loc, întrucât sfatul și experiența dumneavoastră

pot fi de mare folos atât pentru papa, cât și pentru această sărmană și îngrijorată văduvă.

Bilardi a meditat preț de o clipă. Niciodată în toată lunga sa experiență în serviciul Suveranului Pontif nu îndrăznise cineva să fie atât de limpede și concludent, sărind peste ceremonialele labirintice și mesajele criptice spre care erau atât de înclinați ambasadorii tuturor regatelor care-l vizitau pe Sfântul Părinte.

– Bine, contesă, dacă aceasta este dorința dumneavoastră... Intenția mea era să cunosc problema care afectează Barcelona din punct de vedere politic pentru a-i expune Sfântului Părinte povestea cu scopul de a câștiga timp. Vă rog să înțelegeți că Sanctitatea Sa primește într-o zi nu mai puțin de douăzeci de vizitatori și, prin urmare, încerc să-l informez în prealabil.

Ermesenda nu s-a dat bătută.

– Monseniore, din fragedă pruncie am învățat că nimeni nu este în stare să relateze mai bine o întâmplare decât cel care suferă de pe urma ei. De asemenea înțeleg că singurul capital irecuperabil al omului este timpul. Nu vă faceți griji, duceți-mă în fața Vicarului lui Hristos și lăsați-mă să vorbesc cu el.

– Așa să fie.

Guillem a schimbat cu șambelanul o privire ispășitoare, cerându-și iertare în numele suveranei sale și amândoi s-au pregătit să asiste la audiența privată în fața lui Victor al II-lea.

Cu un gest autoritar, Bilardi i-a făcut semn căpitanului gărzii pontificale că escorta sa nu era necesară

și a pășit înaintea contesei și a episcopului spre ușile impunătoare ale sălii de audiențe.

După ce s-a anunțat și abia a terminat majordomul de serviciu să vestească prezența augustilor oaspeți, ușilor s-au deschis și vizitatorii catalani au intrat în magnificul salon.

Distanța dintre ușă și tron era considerabilă. Ermesenda a apreciat că trebuie să fi fost cam de cinci ori mai mare decât cea a celui mai mare salon pe care îl văzuse ea până atunci. Tronul papal era instalat pe o platformă separată de podea prin cinci trepte și sub un baldachin alb cu auriu. Totul amintea vizitatorului de micimea lui și îl invita să îngenuncheze înaintea reprezentantului lui Hristos pe pământ. Victor al II-lea strălucea în toată splendoarea sa, îmbrăcat cu o imaculată sutană albă și având pe cap tiara papală, care o rezerva pentru primirea înalților demnitari ai pământului cu scopul de a le aminti că el era regele regilor, puterea maximă stabilită și că orice putere pământească îi era subordonată.

Ermesenda a urcat treptele și și-a înclinat capul în fața Suveranului Pontif, iar episcopul Guillem a imitat-o cu o treaptă mai jos. Papa le-a dat să sărute inelul său pastoral și, cu toate că știa exact cine erau vizitatorii săi, i-a permis lui Bilardi să-i prezinte oficial.

O tăcere adâncă s-a lăsat în marele salon, deoarece protocolul cerea să se aștepte ca Sfântul Părinte să deschidă discuția.

Vocea papei a răsunat răspicat, iar ecoul ei s-a auzit în imensa boltă. Victor al II-lea nu era ca Bilardi, un

diplomat. Conștient de puterea sa, își putea permite să treacă direct la fondul chestiunii fără să piardă timpul cu divagații.

– Mă bucur să te văd, fiică iubită, și îți mulțumesc pentru promptitudinea cu care ai răspuns chemării mele. Supusul nostru și cu toate acestea prieten, episcopul de Balsareny, s-a arătat ca întotdeauna competent și eficace. Să vorbim, așadar, despre chestiunea delicată care ne privește și să știi că am cerut sfatul dumitale, întrucât ești persoana cea mai informată în privința a ceea ce este potrivit pentru iubitul ținut al Cataluniei, atât de prețuit de mine după asediul de la Barbastro, în care, ce-i drept, nepotul dumitale, care ne dă acum atâtea motive de îngrijorare, a dat dovadă de un curaj exemplar, care nu se potrivește cu neghiobia pe care a comis-o ulterior. Dintr-un bastion al creștinătății în fața puterii sarazinilor a devenit un prost exemplu, care ne creează prejudicii tuturor. Vorbește, Ermesenda, și caută să prezinți liber ceea ce ai în minte, fără să ții seama de persoana pe care o ai în față. Fii cât mai laconică și mai explicită posibil.

Contesa, diplomată desăvârșită și actriță experimentată, a început cu un imens oftat, însoțit de un hohot de plâns.

– Liniștește-te, Ermesenda, te afli înaintea păstorului care are grijă de oile sale. Ridică-ți vălul și nu plânge, ai ajuns la sfârșitul drumului.

Contesa și-a ridicat de pe obraz rețeaua de dantelă care îi ascundea ochii și l-a privit în față pe papă.

– Mulțumesc, Sfinte Părinte, dar când o femeie slabă a luptat cu toate forțele ei pentru a apăra singura și adevărata credință în fața unor dușmani foarte puternici, pentru ca apoi să vadă cum la sfârșitul zilelor sale un vlăstar din sângele ei pune în pericol tot ce a fost obținut cu atâtea chinuri și eforturi, atunci descurajarea și neliniștea pun stăpânire pe sufletul ei și se gândește să se dea bătută.

– Iubită fiică, știm despre luptele și necazurile dumitale și nu vom consimți ca așa ceva să se întâmple. V-am trimis un mesaj în legătură cu veștile pe care le-am primit pentru a putea să confirmi în mod concludent bănuielile noastre. Spune-mi, așadar, ce se întâmplă la Barcelona.

– Sanctitatea Voastră, dacă nu veți remedia această situație, vom trăi vremuri foarte tulburi. Nepotul meu Ramón Berenguer a fost cuprins de o pasiune infamă pentru o femeie căsătorită, cu atât mai rușinoasă cu cât aceasta este soția contelui Ponce de Toulouse, lucru care poate provoca nu puține și grave consecințe politice în Septimania. Se pregătește să trăiască în concubinaj cu ea, scandalizându-și supușii și aducând prejudicii religiei.

– Nu-mi spui nimic nou, dar subliniez: ceea ce îmi povestești s-a întâmplat deja?

– Deocamdată și până la plecarea mea, încă nu. A repudiat-o deja pe Blanca de Ampurias, doamnă cu mari calități și cu care s-a căsătorit cu mai puțin de un an în urmă, fiică a contelui Hugo, vecin din Gerona, cu care am avut de foarte mult timp numeroase

conflicte. Ofensa a fost imensă și m-a pus într-o poziție precară, prin ea însăși greu de susținut, lucru de care sunt conștientă că Hugo va încerca să profite. Dar cu aceasta nu se sfârșesc problemele politice. Vă rog să mă iertați că le dedic atât de mult timp, dar contele Mir Geribert, care a avut îndrăzneala să se proclame principe de Olèrdola, în fața slăbiciunii pe care o asemenea situație o va provoca în comitatul Barcelonei, va nesocoti drepturile celuilalt nepot al meu, Sancho Berenguer, și va pune stăpânire pe Llobregat. Vă rog să mă credeți, Sanctitatea Voastră, că sunt dezolată.

Victor al II-lea a meditat câteva clipe în tăcere.

– Așadar, ce propui, contesă, și ce poate face Roma pentru a rezolva situația și a apăra interesele oamenilor dumitale?

– Sfinte Părinte, m-ai convocat în fața dumitale deoarece îmi închipui că această situație neliniștește Biserica. Cred că de Sfinția Ta depinde curățarea rănii, pentru a nu permite cangrenei să cuprindă totul. Dumneata, părinte, ai arma care poate curma acest rău.

– Care crezi că este acea armă, dumneata care-i cunoști atât de bine pe bunii locuitori ai Cataluniei?

Ermesenda nu s-a pierdut cu firea și a murmurat, cu o voce coborâtă, dar fermă:

– Excomunicarea, Sfinte Părinte.

Victor al II-lea s-a încruntat brusc, în semn de adâncă preocupare.

– Nu mă gândeam să se ajungă până acolo. Ceea ce îmi propui, contesă, este foarte grav.

– Mai grave vor fi consecințele, dacă nu veți acționa cât mai repede.

– Ce părere ai despre propunerea contesei de Gerona, Bilardi?

Șambelanul, care stătea deoparte, în expectativă, a răspuns cu un ton moderat și diplomatic:

– Dacă nu va exista o altă soluție, aș avea în vedere o asemenea posibilitate, dar este atât de radicală, încât s-ar putea ca remediul să fie mai rău decât boala. Cred că ar fi mai bine să meditățm mai mult asupra problemei: nu e bine să luăm decizii pripite.

– Dar dumneata, episcope?

Fiind întrebat, Guillem de Balsareny trebuia să rezolve o dilemă: să o ajute pe contesă sau să aibă o atitudine mai conciliantă? În cele din urmă, a optat pentru prima variantă.

– Părinte, nu sunt eu, o sărmană față bisericească, persoana potrivită pentru a-și spune părerea într-o chestiune de asemenea importanță, dar, dacă tot m-ați întrebat și cum sunt la curent cu problemele Cataluniei, cred că Biserica nu trebuie să admită ca o ofensă atât de gravă să fie adusă în jurisdicția sa. Ce vor crede supușii dacă o asemenea permisiune se acordă celor puternici? Cine nu va îndrăzni să-și repudieze soția dacă prețul pe care va trebui să-l plătească pentru aceasta este infim?

Ermesenda a profitat de sprijinul episcopului.

– Vedeți, Sfinte Părinte, dacă-i excomunicați pe nepotul meu și pe concubina sa, veți acorda supușilor lor dreptul la neascultare, iar un principe rămâne

dezarmat și fără sprijin în fața dușmanilor dacă își pierde *auctoritas*.

– Bine, contesă. Așa să fie. Guillem, să mă ții la curent în permanență cu ce se întâmplă la Barcelona. Dacă bănuielile pe care le avem cu toții se confirmă, vom excomunica această pereche de nesăbuiți. Atunci, contesă, când toată puterea va fi în mâinile dumitale, să nu uiți niciodată cine ți-a oferit-o și să acționezi în consecință.

– Dar, Sanctitatea Voastră... a intervenit Bilardi.

Victor al II-lea l-a întrerupt.

– Nu e timp pentru subtilități, cardinale. Sunt prea multe lucruri în joc, iar autoritatea papei poate fi pusă la îndoială. S-a adresat apoi Ermesendei. Dacă se întâmplă ce intuiești, contează pe încuviințarea și pe ajutorul meu.

– Să nu vă îndoiți niciodată de mine. În afara faptului că sunt o credincioasă fidelă care îndeplinește poruncile legii, sunt și o persoană recunoscătoare.

– Atunci, contesă, mergi în pace și Dumnezeu să te păzească!

– Fie ca El să rămână cu dumneata!

În timp ce Bilardi se pregătea să-i însoțească pe Ermesenda și pe episcop spre încăperile destinate lor, contesa a lăsat să-i cadă pe obraz marginea vălului. Dacă Guillem i-ar fi putut vedea chipul, ar fi observat pe buzele ei un zâmbet de triumf.

22

PĂDUREA CERIGNAC

Toulouse, septembrie 1052

Grupul nu era prea numeros. Doi călăreți mergeau la trap în fața unei caleşti grele cu patru roți, pe portierele căreia se putea vedea blazonul contelui de Toulouse; perdelușele trase, de piele ceruită, nu permiteau să se vadă în interior şi îi fereau în acelaşi timp pe pasageri de praful drumului. Era trasă de şase cai, pe capră era un vizitiu cu biciul în mână, iar călare pe primul cal era un tânăr surugiu. În spatele echipajului, formând ariergarda, opt soldați cu lănci şi paveze, care aveau şi ei pe valtrapurile cailor culorile comitatului de Toulouse, iar în spatele ultimului om şi legată de oblâncul calului acestuia cu o frânghie mergea la trap Hermosa, iapa contesei. Lăsaseră în urmă fluviul Garonne, care avea apele umflate, şi călăriseră toată ziua. Schimbaseră deja două rânduri de cai. Căpitanul care conducea trupa scruta neliniştit

orizontul, temându-se ca nu cumva cerul, care se acoperea cu nori negri, amenințători, să se descarce printr-o aversă pe care o bănuia periculoasă. Cunoscând felul de a fi al stăpânei, nu îndrăznea să ceară o oprire pentru a căuta un refugiu, deoarece ordinul pe care îl primise la plecare era să traverseze pădurea Cerignac înainte de lăsarea întunericului. În caleașcă se aflau contesa Almodis, bufonul Delfín și Lionor, prima cameristă. Contesa de Toulouse o alesese cu foarte mare grijă pe aceasta din urmă dintre toate cele care se aflau la Curte, pentru că avea în ea deplină încredere și pentru că femeia optase, în ciuda riscului pe care un asemenea lucru îl presupunea, să o însoțească pe stăpâna sa și să-i urmeze destinul.

– Delfín, cred că a sosit momentul, a șoptit Almodis.

Piticul s-a foit, neliniștit.

– Da, stăpână, ne apropiem de mijlocul pădurii. Așa cum ne-a informat cavalerul Gilbert d'Estruc, a mai rămas puțin până la întâlnire. Ești pregătită?

– De la acea zi îndepărtată în care contele a vizitat castelul, sunt mai pregătită ca oricând. Așteptarea este cea care mă omoară, a răspuns Almodis cu un oftat.

– Credeți că totul va ieși bine, doamnă? a întrebat Lionor, care pălise îngrozitor.

Când Almodis se pregătea să-i răspundă cameristei, caleașca a scârțâit din cauza unei frâne bruște. Un cor de sudălmi s-a auzit afară, urmat de zgomot de copite. Din înălțimea copacilor fuseseră aruncate lațuri care îi imobilizaseră pe vizitiu și pe surugiu, prinzându-i de mijloc și ținându-i suspendați deasupra

caleștii; portiera din partea dinspre drum s-a deschis brusc, iar în cadrul ei a apărut obrazul înnegrit al lui Gilbert d'Estruc, însoțit de un individ bărbos, având o înfățișare amenințătoare.

Prin câteva ordine scurte le-au cerut să coboare din caleașcă. Atunci când Almodis a pus piciorul pe pământ, și-a dat seama din atitudinea lui Gilbert d'Estruc că escorta ei era hotărâtă să-și apere contesa și că, prin urmare, trebuia aplicată a doua variantă a planului. Totul s-a petrecut într-o clipă. O săgeată s-a înfipt în subsuoara șefului oamenilor din Toulouse. Un grup de briganzi a înconjurat trupa: oamenii care galopaseră înaintea caleștii au fost obligați să descalece și au fost dezarmați. Lionor și Delfín coborâseră și așteptau lângă ea, fără a îndrăzni să rostească niciun cuvânt. De pe ramurile de jos ale arborilor cu frunză deasă s-au desprins trei arbaletieri cu armele pregătite și cu tolbele pline în spinare. În spatele lui Almodis se așezaseră Gilbert d'Estruc și tovarășul său cu barbă: primul o ținea strâns de mijloc și îi pusese la gât un jungher ascuțit.

– Așa cum poți vedea, căpitane, să luptați și să rezistați ar fi o nebunie. Cred că stăpânul dumitale va putea petrece un timp fără iubita sa soție, poate că asta i-ar servi chiar de odihnă, înainte de a scoate din pungă o sumă care pentru el nu înseamnă nimic, dar care pe noi ne va ajuta să trecem de iarnă.

Soldații așteptau ordine de la șeful lor, a cărui rană sângera abundent, în timp ce atacatorii, care mai de

care mai zdrențăroși, urmăreau cel mai mic semn din partea bărbatului care o amenința pe Almodis.

– Nu va folosi la nimic dacă încerci să mă aperi, căpitane, a exclamat contesa cu o voce tremurată. Partida e pierdută. Acești netrebnici nu vor altceva decât o răscumpărare... Văzându-l pe căpitan că ezită, a adăugat: Nu-ți face griji, după ce voi fi liberă îi voi spune soțului meu că eu am dat ordinul de capitulare. Faceți acum ce vă spun acești banditi, pentru numele lui Dumnezeu!

Soldatul continua să ezite.

Vocea lui D'Estruc a răsunat autoritară, deși oarecum ironică.

– Doamna a vorbit bine, căpitane. Onoarea dumitale va fi salvată mai curând dacă te-ai întoarce la Toulouse cu cadavrul contesei.

Căpitanul a lăsat jos spada și a dat ordin escortei să facă același lucru.

– Așa e mai bine, ați acționat cu prudență. Azi norocul nu a fost de partea voastră, dar atitudinea pe care ați adoptat-o a făcut să existe și un mâine și o altă ocazie, pe care în caz contrar nu le-ați mai fi avut.

În continuare, totul s-a desfășurat cu repeziciune. Bărbații au fost obligați să descalece, caii de la caleașcă au fost dezlegați și alungați cu ajutorul unor torțe. După ce aceștia au dispărut, târând după ei hamuri și lanțuri, fiecare atacator a legat de oblâncul șeii sale câte un cal al soldaților surprinși; apoi, după ce li s-au luat toate sulițele și săgețile, D'Estruc a dat ordine

pentru ca acestora să li se lase jungherele și spadele, iar vizitiul și surugiul au fost sloboziți din legături.

– După cum vedeți, ne purtăm ca niște adevărați cavaleri și nu vă lăsăm în mijlocul pădurii fără apărare, pradă oricărei fiare care ar putea să vă iasă în cale. Doar atât că drumul vă va fi mai lung, lucru care ne convine pentru că astfel vom avea timp să ne realizăm planurile. Dacă și contele de Toulouse se va purta la fel de înțelept ca și căpitanul său, veți putea în curând s-o primiți cu bucurie la castel pe contesa voastră.

Căpitanul trupei nici măcar nu a catadicsit să răspundă acelui brigand și, ținând strâns cu cealaltă mână baza săgeții care îi ieșea din subsuoară, s-a adresat stăpânei sale cu o voce abătută, dar cu o notă de mândrie.

– Stăpână, dacă nu ați fi dat acel ordin, să știți că ne-am fi sacrificat viața pentru dumneavoastră. Îi voi descrie contelui de Toulouse întâmplările acestei zile atât de funeste și voi aștepta cu nerăbdare să mă revanșez în fața haitei de nemernici.

– Du-te, căpitane, și fii sigur că onoarea dumitale va rămâne nepătată. Evenimentele vor decide pentru noi toți, pentru că nu suntem decât frunze mânate de vântul destinului, a răspuns Almodis, încercând să arate o tristețe pe care era departe de a o simți.

Briganzii au urcat pe caii lor, iar Almodis, doamna sa de companie Lionor și micul Delfín au urcat pe crupa cailor lui Gilbert d'Estruc, Perelló Alemany și Guillem d'Oló. Hermosa era legată de șaua unuia dintre caii lor.

23

ASOCIAȚI PERICULOȘI

Barcelona, septembrie 1052

Conacul consilierului contelui, Bernat Montcusí, se afla în apropiere de Castellvell. Una dintre laturile sale se sprijinea de zidul cetății, astfel încât la drumul care o înconjura se ajungea din reședința sa. Aspectul, soliditatea și înălțimea ei contrastau cu cele ale clădirilor învecinate, care păreau, în comparație cu ea, niște case de plugari. Avea parter și două etaje, ca și o galerie acoperită de un mic acoperiș susținut de arcade simetrice. La intrare se deschidea o arcadă care dădea spre o curte a armelor, cu dependințe pentru paznici. În partea din spate, delimitată de o împrejmuire din piatră împodobită cu o foarte deasă plantă agățătoare, se vedeau o grădină cu arbuști, straturi de flori și alei care duceau la un lac artificial în care niște crapi jucăuși făceau deliciul vizitatorilor. În colțul cel mai îndepărtat al casei, o pergolă acoperită cu

un frunzar servea drept sufragerie de vară, atunci când canicula chinuia orașul. Spre acest conac a îndreptat pașii calului său un Martí Barbany căruia încă nu îi venea să creadă în steaua norocoasă ce îi lumina destinul de când ajunsese la Barcelona. În fața porții, a descălecat și a încredințat frâiele bidiviului unui valet care ieșise din clădire pentru a se ocupa de el și care, anunțat de faptul că va veni cineva să ia prânzul cu stăpânul său, i-a cerut să-i spună numele și rangul.

– Sunt Martí Barbany și am întâlnire cu consilierul contelui.

– Ilustrul Bernat Montcusí vă așteaptă în chioșcul din grădină. Dacă sunteți atât de amabil și aveți gentilețea să mă urmați...

Servitorul a luat-o înainte și a intrat în curtea echipajelor, ținând de dârlogi calul lui Martí, în timp ce acesta, scuturându-și praful de pe pantaloni, venea în urma lui. Ajungând la arcada care delimita intrarea spre grajduri, bărbatul a încredințat animalul unui rândaș care i-a ieșit în întâmpinare și cu un gest ușor i-a indicat tânărului să-l însoțească. Au păsit amândoi peste pragul răcoros al locuinței și au intrat în gangul de cărămidă arsă care înconjura conacul și dădea direct în grădină. Aici, însoțitorul său a fost înlocuit de un majordom, fără îndoială de rang mai înalt, care, după ce i-a luat mantaua ușoară și pălăria de fetru, l-a condus spre chioșc. Pe măsură ce înainta, Martí observa cu uimirea omului de la țară acea minunăție de livadă simetrică. Aleile umbroase, micile cursuri de apă, straturile de flori ordonate... Totul cerea îngrijiri pe care

le puteau asigura doar mâinile unor oameni aduși de pe alte meleaguri, experți ca și Omar în folosirea apei.

Ochii săi l-au zărit pe consilier, care, așezat sub frunzișul chioșcului suporta rigorile caniculei sorbind dintr-o băutură pe care i-o turna dintr-o cană de cristal venețian un băiețaș care părea să fie după ten din Spania musulmană, în timp ce altul, cu un aspect asemănător, agita ușor aerul cu un imens evantai din pene de marabu.

Genunchii i s-au înmuiat din nou, dar și-a revenit atunci când a văzut zâmbetul larg care a apărut pe buzele lui Bernat Montcusí. Servitorul a dispărut cu o înclinare a capului și l-a lăsat pe Martí, neliniștit, înaintea celui mai influent, probabil, personaj de la Curtea lui Ramón Berenguer I, conte de Barcelona, după șeful nobilimii Gualbert Amat, magistratul-șef Olderich de Pellicer și marele notar Guillem de Valderribes.

– Stimate tinere, ai intrat în casa dumitale.

Martí a continuat să se mire de atitudinea favorabilă pe care a intuit-o la un bărbat atât de important.

– Îmi faceți o imensă onoare permițându-mi să vă invadez intimitatea de parcă ar fi vorba despre o rudă recent sosită din depărtări.

– Știi că prietenii părintelui Eudald sunt și prietenii mei, cu atât mai mult cu cât este vorba despre cineva care merită o părere atât de favorabilă. Dar ia loc, te rog, pentru că normele de bună-creștere nu îmi permit să o fac eu primul, iar aceste bătrâne picioare se plâng tot timpul, chinuite de blestemata umezeală a orașului.

Aproape fără să-și dea seama, Martí s-a trezit pe o poziție de egalitate față de puternicul său amfitrion.

După un prolog convențional, rod al elementarelor norme de politețe, consilierul a trecut la subiect.

– Ei bine, dragă Martí, am vorbit cu persoanele de care depinde într-un fel sau altul proiectul tău, iar dacă trecem peste câteva inconveniente, lucru pe care îl vei înțelege, fără îndoială, consiliul este înclinat să-ți acorde o permisiune condiționată pentru a face negoț timp de un an și care îți va testa capacitățile.

Inima lui Martí a început să bată mai repede.

– Dar mai bine să luăm o gustare. Vinul băut cu măsură nu face rău și ajută la unirea voințelor.

Tânărului i s-a părut că întrevedea o intenție ascunsă în acele ultime cuvinte.

Consilierul s-a ridicat din jilțul său și s-a îndreptat spre o masă pregătită pentru două persoane și așezată în mijlocul chioșcului. Martí l-a urmat imediat, neștiind ce trebuia să facă. S-a hotărât să urmeze linia trasată de amfitrionul său și să nu emită nicio părere până când acesta nu își va dezvălui intențiile ascunse. Doi servitori au apărut imediat și s-au așezat la spatele amândurora, pregătindu-se să tragă scaunele. Martí a așteptat ca amfitrionul său să se așeze și apoi l-a imitat. Ziua era călduroasă, iar frunzișul oferea o delicioasă și parfumată oază de umbră. Masa avea un aspect magnific: farfuriile erau din porțelan fin, iar cupele, din sticlă venețiană de culoare verde.

Conversația s-a legat cu ușurință, iar după scurt timp Martí a remarcat o apropiere din partea consilierului.

Cu toate acestea, instinctul îl avertiza că o asemenea dovadă de încredere era o subtilitate a șiretului bătrân pentru a crea ambianța care să-i convină.

Timpul a trecut pe nesimțite, iar discuția a luat o mulțime de direcții distincte.

Când au ajuns la desert, Martí a știut că sosise momentul-cheie al întrevederii: consilierul și inspectorul de piețe și târguri era gata să lămurească lucrurile. După ce le-a făcut semn servitorilor să se retragă, a început să vorbească pe un ton clar și concis.

– Tinere, când ai fost data trecută în biroul meu mi-am dat seama că poți fi persoana pe care o căutam.

Martí asimila și asculta, încercând să înregistreze totul pentru a putea pune ordine în cele auzite.

– Serviciul contelui este foarte onorant, dar puțin productiv, pentru că mă limitează atât de mult, încât numeroase ocazii, care mi-ar putea aduce beneficii grase dacă ar fi bine folosite, trec pe lângă mine și nu îmi aduc nimic. Totuși, dacă aș găsi persoana potrivită, iar aceasta m-ar servi în mod loial, aș putea-o face bogată fără să mă tem pentru onoarea și pentru influența mea.

Martí a păstrat tăcerea, întrucât nu voia să se grăbească nici aprobând, nici negând.

Celălalt a continuat.

– Să nu crezi că e ușor: un membru oarecare al uneia din familiile de vază ale Curții nu mi-e de folos. Asemenea oameni ignoră faptul că roadele muncii îl înnobilează pe om și consideră că a se ocupa cu comerțul ar fi o înjosire pentru ei. În afară de aceasta, funcția mea este râvnită de multă lume, care, dacă

ar putea, mi-ar întinde o cursă ca să mă compromită în fața contelui.

Martí a ales să simuleze neștiința și a întrebat:

– Dar ce aș putea face eu, un biet nou-venit la Curte, pentru a vă ajuta într-o activitate atât de stimulatoare?

– Tocmai acest lucru este cel care mă interesează cel mai mult. Vezi, ești un tânăr pe care încă nu-l cunoaște nimeni, ești ambițios, iar aprecierea părintelui Llobet te recomandă. Nu ești cetățean al Barcelonei, iar orice lucru pe care îl faci și care va trezi invidie va fi compensat cu ajutorul influenței pe care o am. Prin urmare, cred că înțelegerea îți este favorabilă mai mult ție decât mie.

– Dar, cu tot respectul, domnule, în ce va consta această înțelegere?

– E foarte simplu: din discuția purtată în prima zi, am înțeles că ești un tânăr întreprinzător și cu neliniști, care, cu timpul, vei încerca să dezvolți atâtea inițiative câte consideri oportune. Ei bine, toate cele care au nevoie de un permis special care depinde de mine, fie că e vorba de aprobarea în sine ori de posibilitatea de a o primi de la instanțe mai înalte, vor fi grevate de o taxă care va varia în funcție de rentabilitatea negoțului.

Mintea lui Martí lucra ca un torent: dacă va refuza, se va pune rău cu unul din personajele cele mai influente ale Curții; în schimb, dacă va accepta, va avea o cale mult mai ușoară spre afacerile pe care dorea să le facă. Nimic nu-l împiedica să fie asociatul cuiva, mai ales că nu avea altă soluție, astfel încât s-a hotărât repede.

– Nu numai că accept generoasa dumneavoastră ofertă, ci vă și mulțumesc nespus de mult pentru șansa pe care mi-o oferiți.

– Nu mai este nevoie să-ți spun că de înțelegerea noastră nu trebuie să știe nimeni altcineva.

– Înțeleg perfect acest lucru. Fiți fără grijă, știu să păstrez un secret.

Pentru prima oară pe fața bătrânului a apărut un rictus amenințător.

– Dacă vei face o greșeală, nu eu voi fi cel care va trebui să se îngrijoreze.

Înfățișarea lui s-a destins însă imediat. S-a ridicat în picioare și, înălțându-și cupa, l-a invitat pe Martí să toasteze.

– Pentru marile noastre proiecte și nu în ultimul rând pentru cele mai bune afaceri.

Martí l-a imitat pe amfitrionul său, iar cupele lor s-au atins ușor.

După ce i-a spus să vină ziua următoare la biroul său, conversația a trecut la banalități. După câtva timp, consilierul Montcusí s-a ridicat să-l însoțească spre ieșire. Traversaseră de acum zona straturilor de flori și când se pregăteau să intre în gangul de cărămidă, lui Martí i s-a oprit inima în loc: însoțită de o doamnă sobră și având aspectul grațios al unui cedru din Liban, venea spre ei fata cu ochi cenușii pe care abia o zărise la licitație. Când a ajuns în dreptul lor, bătrânul s-a văzut obligat să o prezinte.

– Uite, Martí, aceasta este fiica mea, Laia. Fata mea, acesta este noul meu prieten, Martí Barbany.

Tânărul s-a înclinat stângaci și a murmurat:

– Mă pun la picioarele dumneavoastră, doamnă.

Femeile și-au continuat drumul și Martí le-a însoțit cu privirea, motiv pentru care nu a putut observa uitătura pe care i-a aruncat-o consilierul, perfidă și vicleană.

Bernat Montcusí și-a petrecut după-amiaza închis în biroul său.

Pentru că se făcuse întuneric, slujitorii luminaseră încăperea cu făclii și lămpi cu ulei. La cererea sa, majordomul i-a adus o mică gustare, iar servitorii s-au retras în camerele lor. Niciun zgomot nu se auzea în micul palat. Bernat Montcusí a luat sfeșnicul de pe birou și s-a îndreptat spre o încăpere de la etajul al doilea, care era tot timpul ferecată. A scos din buzunarul halatului o cheiță, iar după ce a deschis ușa a intrat în cameră. A pus sfeșnicul pe o măsuță și s-a întins pe jos. Pipăind, a căutat un fals obiect, care s-a deplasat pe o glisieră la apăsarea degetelor sale. Micul orificiu pe care îl acoperea tăblia a rămas descoperit, iar bărbatul și-a lipit ochiul drept de el. În acel moment, Laia își scotea fustele, apoi a făcut același lucru cu ciorapii de bumbac. Pentru o clipă, fata a rămas în fața sa în goliciunea ei puberă.

Bernat Montcusí, consilier al contelui, și-a dus mâna stângă între picioare și a început să se masturbeze.

24

ÎMBARCAREA LUI ALMODIS

Toulouse, septembrie 1052

Grupul a ieșit din pădurea Cerignac după câtva timp. Gilbert d'Estruc a dat ordin oamenilor săi să se oprească și s-a pregătit să se ocupe de Almodis pentru a afla care îi erau dorințele în legătură cu o odihnă binemeritată sau un popas în care să fie satisfăcute nevoile urgente după o călătorie atât de incomodă pentru persoane care nu erau obișnuite cu drumuri lungi călare. Chipurile lui Lionor, doamna de companie, și al piticului erau un adevărat poem: praful le acoperea fețele, străbătut de dâre de sudoare întărită.

– Doamnă, avem un avans mare chiar dacă am fi fost urmăriți. Dacă doriți, putem să ne odihnim puțin, pentru a ne reface forțele.

– Eu nu am nevoie de odihnă, deși doamna mea de companie și Delfín s-ar putea să aibă. Îndată ce se

vor reface ne vom continua drumul. Nu vreau decât să ajung cât mai repede la destinație.

Doña Lionor s-a apropiat de stăpâna ei și i-a vorbit la ureche.

– Doamnă, sunt nevoită să rămân câteva clipe singură. Organismul îmi cere o oprire din drum, pentru că natura are nevoile ei... Cred că asta e valabil și pentru Delfín.

– Bine. Gilbert, facem un popas și mergem apoi mai departe, a admis contesa, călcându-și pe inimă. După ce doamna mea de companie se va îndepărta, vă rog, dacă se poate, să-mi dezvăluiți partea din plan care ne rămâne de îndeplinit.

– Acum pot deja să o fac. Pericolul cel mare a trecut și este momentul să știți tot ce a hotărât seniorul meu. Vedeți, după doar câțiva kilometri, vom ajunge la o gospodărie fortificată în care ne așteaptă un grup de cavaleri catalani fideli seniorului nostru, contele Ramón Berenguer, care ne vor escorta pentru restul călătoriei. Acolo vă veți odihni și vă veți pregăti pentru a doua etapă a itinerarului. Stăpânul meu a considerat că traversarea Pirineilor printr-unul din defileurile montane ar fi riscantă, pentru că sunt locuri potrivite pentru ambuscade, așa că a hotărât să ajungeți la Barcelona pe mare. O navă închiriată de la niște evrei din Tortosa ne așteaptă într-una din radele de lângă Narbonne. Acolo vă veți ascunde într-un cufăr mare, la fel ca Delfín, întrucât figura lui atrage foarte mult atenția. Doamna dumneavoastră de companie, îmbrăcată în călugăriță, va sta alături de dumneavoastră,

pentru a vă satisface orice dorință. Nu trebuie să fiți recunoscută și să se afle ceva la Toulouse înainte de momentul potrivit. Odată urcată la bordul vasului, vă veți bucura de tot confortul de care ați fost lipsită până acum, în limitele permise de o navă. Dacă vremea ne va fi favorabilă, nu va dura mai mult de patru-cinci zile până când veți ajunge la Barcelona, unde seniorul meu vă așteaptă, arzând de nerăbdare.

– Atunci, bunule cavaler, nu voi fi eu cea care vă va face să așteptați. Nu prea îmi plac nazurile și subterfugiile de domnișoară care vrea să-și pună în valoare condiția sa de femeie. Vă rog să-mi cereți să fac aceleași eforturi pe care le cereți și oamenilor dumneavoastră.

– Doamnă, a spus cavalerul D'Estruc cu și mai mare respect, în viața mea nu am cunoscut o doamnă mai curajoasă decât dumneavoastră și nici mai dispusă să înfrunte primejdii asemenea soldaților.

Doña Lionor și Delfín se întorceau din desiș, fiecare din altă direcție, iar grupul și-a continuat drumul. Acum caii fuseseră pregătiți în așa fel încât Almodis și doña Lionor să poată folosi șei laterale, pentru a le asigura o călătorie confortabilă. Prima a încălecat pe Hermosa, iar cea de-a doua o iapă blândă, în timp ce Delfín a ales un căluț potrivit cu înălțimea sa.

O galeră era ancorată în radă. Lumina de înălțime strălucea în vârful catargului mare, deasupra gabiei, iar cea a felinarului de pupa licărea în apele liniștite ale micii anse. Nava trimisese spre plajă două șalupe gata să facă oricâte drumuri ar fi fost necesare pentru

a transporta la bord tot ce era nevoie. De ambarcațiune se apropia un grup de oameni pe jos și călare, primii cărând două cufere: unul de dimensiuni considerabile, celălalt mai mic. Niciun pescar dintre cei care coseau plase sau se ocupau cu alte treburi caracteristice pentru oamenii mării și care erau gata să urce în bărci prevăzute cu felinare cu fitil pentru a pescui cefalopode nu s-a mirat de neobișnuitul cortegiu. Nimeni nu era curios să afle ce mărfuri se transportau de pe coastă în ambarcațiunile care ancorau acolo, pentru că, acel țărm fiind o coastă a contrabandiștilor, nu era bine să-ți bagi nasul în afaceri care nu te priveau direct. Nu era indicat să cercetezi prea mult, nici să deranjezi îmbarcări care erau în majoritatea cazurilor ale unor oameni puternici. Cortegiul a ajuns până la țărm. Ordinele le dădea un cavaler cu o ținută impresionantă, a cărui voce denota autoritate.

– În primul rând, aduceți la bord cufărul mare, iar dumneata, măicuță, a spus el adresându-se călugăriței care aștepta în picioare, deoparte, ai grijă să fie transportat totul cu cea mai mare grijă și așezat în locul cel mai sigur de pe galeră.

Oamenii care mergeau pe jos, ajutați de vâslașii și membrii echipajului șalupei, s-au grăbit să dea ascultare poruncii și au așezat, nu fără mari eforturi, lădoiul la prova navei. Drumurile au continuat fără încetare, iar după ce întregul bagaj a fost încărcat, au urcat la bord cei șase cavaleri de rang mai înalt. Ceilalți au luat de dârlogi restul cailor și au dispărut în mare grabă de pe plajă, așa cum veniseră. Gilbert

d'Estruc, Bernat de Gurb, Guerau de Cabrera, Perelló Alemany, Guillem de Muntanyola și Guillem d'Oló au însoțit-o pe cea care urma să le fie stăpână, gata să-și dea viața pentru ea dacă ar fi fost nevoie.

25

PROIECTE ȘI AMBIȚII

Barcelona, septembrie 1052

Martí era ros de numeroase incertitudini și perplexități. Încă o dată și încă o dată derula în minte conversația avută cu Bernat Montcusí, consilier aulic al contelui. Pentru a-și clarifica îndoielile era nevoie de o mare doză de prudență, întrucât orice pas greșit care ar fi ajuns la urechile unui personaj atât de ilustru reprezenta un indiscutabil pericol, așa că trebuia să fie șiret și chibzuit. S-a gândit să se sfătuiască în primul rând cu Eudald Llobet, dar a renunțat imediat, întrucât, acesta fiind o persoană apropiată de consilier, orice dezacord ar fi putut avea consecințe neplăcute pentru ambii. După ce a meditat îndelung, s-a hotărât să apeleze la Baruj Benvenist, care îl tratase din prima clipă cu măsură și cordialitate. După ce a anunțat-o pe Caterina, care îndeplinea deja în casă funcția de menajeră cu zel și corectitudine, că va ajunge

târziu la cină, și-a îndreptat pașii spre biserica Sant Jaume, pentru a se duce de acolo spre poarta Castellnou și apoi la locuința evreului. Când a ajuns, a admirat încă o dată soliditatea edificiului și valoarea lipsită de ostentație a materialelor folosite pentru ridicarea casei. Amintindu-și de prima vizită făcută în compania lui Eudald Llobet, a căutat lănțișorul ascuns vederii care punea în funcțiune clopotul și a tras de el. Aproape imediat zgomotul unor pași mici s-a apropiat și când aștepta ca să se deschidă vizorul, ca data trecută, cea care s-a deschis a fost ușa, iar în cadrul acesteia a apărut fața strengărească și pistruiată a unei fetițe care nu avea încă vârsta pubertății și care, la vederea sa, a rămas mai surprinsă decât el însuși.

– Elohim să vă aibă în pază!

– El să fie cu tine! i-a răspuns Martí. Don Baruj Benvenist este acasă?

– Tatăl meu este în biroul său, dar dacă veți avea amabilitatea să-l așteptați, vă va primi fără îndoială, i-a explicat fetița, îndrăzneață. Numele meu este Ruth, sunt fiica lui cea mai mică. Dar vă rog să intrați, nu stați în ușă.

Martí, amuzat de dezinvoltura copilei, a îndrăznit să zică:

– Iar numele meu este Martí Barbany. Nu am stabilit o întâlnire: am venit cu riscul de a nu fi primit, dar trebuie să discut cu el o chestiune urgentă. Te rog să vorbești cu tatăl tău, iar dacă el spune că nu este posibil, voi veni altă dată.

– Tatăl meu a vorbit despre dumneavoastră de multe ori și întotdeauna în cuvinte frumoase. Dacă aveți amabilitatea să mă urmați, voi face tot posibilul ca așteptarea să vă fie plăcută și scurtă. Veniți.

După ce Martí a trecut de prag, fata a închis ușa și l-a rugat să o însoțească. Tânărul a mers în urma fetiței, nu fără să-i admire grația cu care pășea, subțirimea taliei și lungimea cozilor. Au străbătut drumul pe care Martí îl cunoștea de acum, iar când au ajuns la bifurcația coridorului, a cărui ramură din dreapta ducea la biroul evreului, copila a luat-o în cealaltă direcție drept înspre grădină. Parfumurile l-au făcut pe Martí să se gândească la ultima sa vizită făcută la casa lui Bernat Montcusí și nu s-a putut abține să nu compare cele două grădini. Fără îndoială, cea a *prohom*-ului era fastuoasă, dar bunul-gust, prospețimea arbuștilor, dispunerea arborilor și aspectul neobișnuit al fântânii acesteia erau infinit mai plăcute simțurilor.

Fetița l-a condus pe Martí sub un castan cu frunziș bogat, care își proiecta în aerul înserării umbra alungită și primitoare pe iarbă. Sub uriașul copac se vedeau patru scaune și o bancă în jurul unei mese mari din lemn de pin. Atârnat de una dintre ramurile sale cu două frânghii împodobite stătea nemișcat un leagăn.

– Aici îl veți putea aștepta pe tatăl meu fără să vă deranjeze căldura umedă a orașului. Eu vin aici ori de câte ori pot: este locul meu preferat.

Lui Martí i-a plăcut atitudinea copilei și tocmai se pregătea să răspundă că poate să-l aștepte pe zaraf în oricare alt loc, când fata i-a luat-o înainte.

– Vă voi aduce o limonadă, ca să vă răcorească. O voi face chiar eu, iar în trecere îi voi spune tatălui meu că sunteți aici.

Fără să-i dea timp lui Martí să-i mulțumească, fata a dispărut cu un grațios mers de gazelă.

Din perspectiva grădinii, Martí a observat casa. Din locul în care se afla a putut vedea galeria care mergea până la biroul evreului, iar mai încolo, două intrări despre care a presupus că duceau la camere private; în continuare, casa făcea un unghi, iar dependințele care urmau trebuia să fi fost bucătăriile. În timp ce își imagina toate acestea, fetița se și întorcea deja, ducând o tavă pe care era o cană plină-ochi cu un apetisant lichid galben și două cupe.

– Dacă nu vă deranjează, vă voi ține companie. Totdeauna e mai bine să bei împreună cu cineva decât singur.

De îndată a așezat tava pe masă și, luând cana, a umplut cu limonadă cele două cupe.

– Mulțumesc, a spus Martí cu un zâmbet, ești foarte amabilă, dar nu aș vrea să-ți pierzi timpul cu mine. Când am sosit, mi s-a părut că tocmai voiai să pleci pentru a face vreun comision. Te rog, spune-mi sincer dacă ai vreo sarcină de îndeplinit. Eu pot să-l aștept pe tatăl tău și singur.

– Nu vă faceți griji, nu e vorba de ceva urgent. Beți și spuneți-mi cum vi se pare limonada mea.

Martí a dus cupa la buze și, după ce a gustat, a lăudat-o sincer pe fetiță.

– Delicioasă și răcoritoare ca tine.

Cu o dezinvoltură care nu se potrivea cu vârsta ei, fetița a răspuns:

– Mulțumesc pentru compliment. Așa cred eu că trebuie să fie fetele care doresc să facă plăcere cuiva. Ceea ce așteaptă un bărbat când vine acasă este un pic de liniște și mai ales veselie.

– Te rog să mă crezi că nu vei avea nicio problemă să-ți găsești un soț bun, când va veni momentul, dacă vei face așa cum spui.

Fata a schițat un zâmbet încântător.

În acea clipă, ușa biroului lui Baruj s-a deschis și în cadrul ei a apărut figura evreului, care și-a luat în mână poalele pelerinei pentru a coborî treptele ce duceau de la casă la grădină. În timp ce se apropia, a început să vorbească pe un ton afabil:

– Prieten drag, cărui motiv îi datorez onoarea vizitei pe care mi-o faci? Fiica mea m-a anunțat despre prezența dumitale și am căutat să rezolv cât mai repede ce aveam de făcut pentru a putea să te primesc.

Martí s-a ridicat în picioare și, punând cupa pe masă, i-a ieșit în întâmpinare.

– Am așteptat într-o companie încântătoare. Trebuie să vă felicit: fiica dumneavoastră este o ființă drăgălașă și o amfitrioană atentă.

– Mulțumesc pentru compliment; cred că atât mama ei, cât și eu ne-am străduit să le învățăm pe cele trei fiice ale noastre care sunt regulile de bună purtare, deși mă întreb uneori dacă aceste reguli au fost tot atât de bine însușite pe cât de bine au fost predate.

Fetița aștepta cu zâmbetul pe buze. Evreul i s-a adresat apoi:

– Ruth, după cum se vede, ai procedat așa cum trebuie. În acest caz, fără însă ca asta să fie un precedent, sunt mândru de tine, deși nu am nicio îndoială că oaspetele nostru ți-a fost pe plac; dacă nu ar fi fost așa, ai fi căutat o scuză pentru a încredința misiunea uneia dintre surorile tale. Acum, fii amabilă și ia-ți rămas-bun. Mama ta te așteaptă în casă.

Cu o strâmbătură de răsfăț, copila și-a întrebat tatăl:

– Pot să-mi termin limonada în compania voastră? Dumneata mi-ai spus totdeauna că nu e o dovadă de bună-creștere să-l lași pe un oaspete să bea singur.

– Ruth, nu apela la tertipuri de femeie. Eu voi avea grijă de oaspetele nostru. Adu altă cupă și retrage-te.

Martí urmărea amuzat scena, în timp ce fata lua tava cu cupa sa și, după o ușoară înclinare, se îndrepta spre ușa bucătăriei.

– Te rog să mă scuzi. Nimeni nu știe povara pe care trebuie să o poarte un tată care, încercând să aibă un fiu, a adus pe lume trei femei.

– Dacă și surorile ei sunt așa de încântătoare ca ea, vă prezic o bătrânețe aurită.

Evreul a scuturat din cap.

– Am îndoielile mele. Femeia este o oglindă cu o mie de fețe și în orice împrejurare ori ocazie, doar cum are chef, și-o dezvăluie pe una sau pe alta. Azi a încântat-o compania dumitale: poate ai tratat-o ca pe o femeie, iar la cei numai unsprezece ani ai ei, asta a făcut-o să fie în culmea fericirii și să se arate sub

înfățișarea ei cea mai amabilă. Dar vai de capul meu atunci când trebuie să le înfrunt pe cele trei surori, care, înțelese cu mama lor, sunt mai tari decât mine! Înainte de a începe, știu că bătălia este pierdută.

În acel moment se întorcea Ruth, aducând cupa pentru tatăl ei. A pus-o pe masă și a insistat:

– Nu-mi dai voie să rămân? Voi sta tăcută și voi învăța în mod sigur multe lucruri. Ai spus doar de atâtea ori că domnul Barbany e un tânăr inteligent, iar o conversație cu el este un adevărat deliciu.

Evreul s-a adresat lui Martí.

– După cum vezi, am vorbit frumos despre tine. Dar, chiar dacă nu ar fi fost așa, limbuta asta ar fi spus contrariul fără nicio ezitare. S-a adresat apoi fiicei sale. Ruth, domnul Barbany a venit în casa asta pentru ceva concret și bănuiesc că problemele sale nu sunt potrivite pentru o fată de unsprezece ani. Fă bine și retrage-te de îndată.

Fata nu părea prea dispusă să se supună, dar în acel moment s-a auzit o voce de femeie care o chema. Vizibil deranjată, Ruth a scos un oftat de exasperare și, după o strâmbătură nostimă, s-a dus la mama ei, care o aștepta în ușă.

Cei doi bărbați au rămas față în față. Evreul a băut din cupa cu limonadă și l-a invitat pe Martí să se așeze.

– Bine, iubite prietene, pune-mă la curent cu motivul vizitei dumitale, care trebuie să fie important, de vreme ce ai venit la noi fără să ne anunți. De asemenea, remarc faptul că ai venit de această dată fără să fii întovărășit de părintele Llobet, ceea ce mă face să cred

că doar urechile mele sunt cele care trebuie să audă problemele dumitale.

Apreciind încă o dată deosebita perspicacitate a zarafului, Martí a răspuns:

– Afecțiunea mea pentru părintele Llobet și recunoștința pe care i-o port au făcut ca de această dată să recurg la sfaturile dumneavoastră, fără să-i comunic o parte din neliniștile mele. Dată fiind situația sa, cred că este mai bine să nu știe unele dintre lucrurile pe care vi le voi mărturisi dumneavoastră, dar care l-ar putea compromite în caz că vor fi cunoscute de alte persoane.

– Înțeleg. Sunt numai urechi.

Martí i-a prezentat pe larg evreului care erau intențiile sale în privința afacerilor, apoi l-a pus la curent și cu ciudata propunere pe care i-o făcuse consilierul contelui. După ce a terminat, Baruj, care nu îl întrerupsese până atunci, și-a mângâiat barba lungă și, după ce a făcut o pauză, a vorbit.

– Îmi ceri un sfat foarte greu de dat. Noi știm foarte bine modul de a acționa al anumitor personaje venale, care fac trafic de influență și fără al căror consimțământ este aproape imposibil să prosperi în Barcelona. Când începem orice afacere, considerăm totdeauna că avem un așa-zis asociat, care ia de fiecare dată o parte din tort fără să facă nimic și fără să rișteze nimic. Sunt ca lipitorile. Așa că trebuie să te folosești de ei cu măsură și inteligență, pentru că, la fel ca acele vietăți scârboase, dacă sunt utilizate în mod oportun pot aduce foloase provocând o sângerare care poate să-ți

salveze viața, dar, dacă depășești măsura, te pot lăsa fără sânge.

Martí sorbea vorbele înțelepte ale evreului. Acesta a continuat:

– În orice tranzacție comercială există un contract ale cărui clauze trebuie să le respecte ambele părți, dar în relația cu asemenea personaje, care, nu trebuie să uiți, abundă la Curte, nu există documente, pentru că, așa cum e logic, ele nu își pun niciodată semnătura pe vreun act care ar putea să le compromită. Dacă nu le dai partea, poți să-ți faci bocceaua și să pleci în altă parte. În altă parte, dar departe, foarte departe, pentru că brațul lor lung ajunge unde nici nu gândești.

– Atunci ce pot să fac?

– Folosește-te de el atunci când îți convine, a replicat Baruj cu un zâmbet strengăresc.

– Nu vă înțeleg.

– Nu mi-ai zis că va trebui să-i dai partea ori de câte ori faci o afacere care are nevoie de semnătura sa pentru a fi autorizată?

– Asta am spus și așa a rămas.

– Atunci pecetluiește învoiala și încearcă să faci afaceri care să nu aibă nevoie de aprobarea lui, dar dându-i, desigur, partea lui în altele, în așa fel încât să te dovedești o bună investiție pentru el și să-l faci să înțeleagă că dacă îți taie aripile va pierde venituri grase. Cu alte cuvinte, că, în cazul în care vrea tot tortul, ar putea rămâne și fără felia care îi revine.

– Sugerezi că trebuie să fac un joc dublu? a întrebat Martí, care începea să înțeleagă.

– Într-adevăr. Fă-l gelos: să vadă că, dacă îți permite să prosperi pe diferite fronturi, el își va lua partea în câteva dintre ele, dar nu în toate. De istețimea ta va depinde dacă în undiță vei pune suficientă momeală pentru ca să te considere rentabil și astfel să-ți permită să te miști fără să ceară vreo parte din afacerile pe care le vei face fără ajutorul său.

– Mă uimește subtilitatea dumneavoastră, Baruj. Buzele lui Martí au schițat un zâmbet sincer.

Benvenist a făcut un gest de indiferență.

– Să nu crezi că este rodul unei singure zile: ani lungi i-am învățat pe semenii mei să navigheze pe ape furtunoase. Oamenii sunt ca lupii, iar pentru a supraviețui printre ei trebuie să urmezi regulile lui Horațiu, romanul care, la sfatul maestrului său Epicur, recomanda *aurea mediocritas*, adică trăiește cât mai bine fără să trezești invidia celorlalți.

– Și în ce direcție credeți că trebuie să mă mișc pentru a mă sustrage influenței sale?

– Tot ce întreprinzi în oraș intră în jurisdicția lui, sub o formă sau alta. Altfel este dacă te dedici mării și principala ta activitate se desfășoară în afara zidurilor cetății: acolo nu ajunge influența lui, pentru că ar intra în conflict cu interesele marinarilor. Și crede-mă că banii cei mulți, nu lipsiți de risc, ce-i drept, sunt în navigație și în importul de produse de peste mări, iar autorizația pentru un asemenea comerț sub toate aspectele lui depinde de conte.

– Nu știu nimic despre aceasta și nu-mi place să alerg după himere. Vedeți vreo posibilitate de a prospera în domeniu fără a eșua de la prima încercare?

– Ar fi. Evreul a ezitat o clipă, dar în cele din urmă s-a hotărât să continue. Ai mei încearcă un gen de activitate pe care ar putea să-o înceapă cu dumneata, ceea ce, ca să fiu sincer, ar putea să ne convină și nouă, întrucât fără un creștin de încredere, care să fie capul vizibil al afacerii, ne va fi imposibil să ducem proiectul la bun sfârșit.

– Dacă ați fi amabil să mă lămuriți mai bine, l-a rugat Martí, intrigat.

– Uite, marele risc al navigației este că marfa, corabia sau ambele se pot pierde. Mă urmărești?

– Până aici, da. Dar...

– Lasă-mă să continui. În primul rând trebuie cumpărat un cargou sau, cel puțin, trebuie să deții o parte din el; asta va merge pe socoteala dumitale, deși eu pot să te asist. Apoi va depinde de flerul dumitale să alegi încărcătura și portul sau porturile unde să se depoziteze și să se ia marfa.

– Vă ascult, continuați.

– Va trebui să fii mereu cu un pas înainte, să prevezi. Comerțul pe care ți-l propun eu nu este cel care se practică în zilele noastre și care constă în a cumpăra din locuri îndepărtate și a transporta încărcătura la Barcelona. Martí sorbea cuvintele evreului. Comerțul viitorului va presupune folosirea la maximum a timpului și a capacității de încărcare a calelor navelor, apoi prospectarea mărfii care trebuie furnizată în fiecare

oprire din cursul călătoriei celor care locuiesc în respectivele teritorii. Atenție: imaginează-ți că ai luat-o cu un an înaintea periplului navei tale și că ai încheiat înțelegeri în diferite regate pentru a transporta și a încărca în același timp marfa pe care va trebui să o descarci la următoarea oprire. Îți dau un exemplu: pleci din Barcelona și te oprești la Perpignan, unde descarci produsele care-i interesează pe oamenii din regiune și le încarci pe cele care sunt cerute la viitoarea escală. La Palermo faci aceeași operațiune, la fel la Brindisi și termini la Ragusa, iar la întoarcere închei la Barcelona, ducând tot ce are nevoie și poate cumpăra orașul. În acest fel folosești la maximum capacitatea navei dumitale, atât la ducere, cât și la întoarcere, asigurând un randament maxim călătoriei. Nu mai trebuie să-ți spun că atunci când corabia ta se întoarce, va trebui deja să te duci și să cumperi toate acele produse care vor reprezenta încărcătura următoarei călătorii.

Martí nu-și mai revenea din uimire.

– Dar spuneți-mi, domnule, ce vă împiedică să faceți chiar dumneavoastră un asemenea comerț?

– Ar fi prea periculos: avem nevoie de oameni hotărâți, de încredere, dispuși să înfrunte riscuri care ne sunt interzise din cauza condiției noastre de evrei.

– Care va fi atunci folosul dumneavoastră?

– Ajung acum și la el. Marea este plină de pericole, natura nu poate fi stăpânită, furtunile, acalmiile prea îndelungate, piratii și dușmanii stau la pândă. Afacerea este următoarea: unul dintre asociații noștri vă va cumpăra în fiecare port marfa pe care o veți îmbarca,

la un preț convenit, la fel și corabia. În cazul în care o furtună vă compromite călătoria, nu vei pierde nimic, întrucât nici încărcătura și nici nava nu vor fi ale tale: pierderea va fi a noastră.

– Nu vă înțeleg.

Evreul a ignorat întreruperea.

– Dar, în cazul în care vei ajunge cu bine la destinație, după ce intri în port vei cumpăra iarăși corabia și marfa la un preț mai mare: diferența va fi profitul nostru. Dacă reușim să avem pe mare mai multe corăbii, atunci, în cazul în care se pierde una, celelalte vor compensa respectiva pierdere, iar pe o durată mai mare de timp riscurile vor fi minime. Dumitale ți se asigură un profit calculat din navlu, care va fi afacerea dumitale; a noastră este că facem comerț având securitatea navelor, ceea ce ne va aduce câștiguri în timp.

– Și ce se întâmplă dacă prima călătorie eșuează?

– Suntem un popor care muncește cu răbdare și știe că un asemenea procedeu nu va da rezultate imediat.

Martí a plecat de la locuința lui Benvenist cu capul plin de proiecte și având calculată, cu ajutorul acestuia, suma pe care putea să o investească din moștenirea primită de la tatăl său pentru a cumpăra o jumătate de corabie care să-i satisfacă așteptările.

26

CĂLĂTORIA

Septembrie 1052

Nava se balansa violent, zgâlțâită de valurile furtunii, ca și cum ar fi fost un dop în bătaia vântului. Marea se acoperise de creste albe de spumă, iar cerul plumburiu, brăzdat de fulgere, deșerta o ploaie care te împiedica să vezi orice lucru care era mai departe de o palmă de vârful nasului celor din echipajul îngrozit al vasului. Nimic nu mai era la locul lui după ce se rupsese sapanul arimării. Pe punte, oamenii se străduiau să strângă baloturile risipite, care alunecau de la prova la pupa și de la babord la tribord fără niciun control, și să execute în același timp ordinele căpitanului care, din castel pupa, se lupta ca vocea să ajungă la ei în ciuda zgomotului infernal al furtunii, pentru a realiza manevra. Pilotul se legase de timonă, obligând cârma de rezervă să lupte cu inerția vasului. Ordinul

fusese limpede și categoric. Toate velele fuseseră strânse și doar focul de la prova rămăsese înălțat.

Viteaza, a cărei carcasă scârțâia îndurerată precum coastele unui imens animal rănit, încerca să facă o voltă și, așezând pupa în fața furtunii, să se apropie de coastă pentru a se refugia în unul din numeroasele golfulețe care zdrențuiau litoralul. În timpul manevrei, unul din odgoanele groase care obligau corabia să asculte de cârmă prin intermediul unui palan se rupsese, iar galera rămăsese câteva clipe de-a curmezișul. În asemenea condiții manevra devenea foarte riscantă. Șeful galerei, strigând ca un nebun și biciuind turma de nefericiți de la vâsle, încerca să îndeplinească ordinele căpitanului. Vâslele de babord băteau valurile, în timp ce acelea de la tribord rămâneau în apă pentru a ajuta cârma de rezervă. Vântul rece din nord ridica munți de apă, iar chinuita coajă de nucă înălța figura de la prova în încercarea de a le depăși, pentru ca apoi să coboare până la fundul prăpastiei acelui infern lichid, care amenința să înghită nava de parcă ar fi fost o jucărie stricată. Ambarcațiunea își cufunda prova în mare și, fără a mai avea timp să revină, era măturată din nou de următorul asalt. Noaptea era luminată de fulgere aproape ca ziua, creând o atmosferă fantastică, ireală. Căpitanul, care era veteran și de fel din acele locuri, încerca în scurtele momente de acalmie, punându-și mâna dreaptă streașină la ochi pentru a se apăra de stropii valurilor și ai ploii, să întrezărească țărmul pentru a vedea dacă reușea să observe intrarea într-unul din golfulețele pe care le

ştia atât de bine încă din copilărie, pentru a feri nava şi a salva astfel preţioasa încărcătură ce îi fusese încredinţată. În cele din urmă, instinctul i-a spus că ocolise capul, pentru că, de îndată loviturile valurilor s-au mai domolit, iar lemnăria navei a început să nu mai scârţâie atât de tare. Toate privirile marinarilor s-au îndreptat spre castelul pupa, exprimând uşurare şi recunoştinţă pentru bărbatul care le salvase pentru moment vieţile şi cu atât mai mult pe cele ale vâslaşilor care, având o gleznă legată de fundul bărcii, erau conştienţi că soarta lor era inseparabil legată de cea a navei. Au intrat în rada pe care căpitanul o identificase de acum ca fiind golfuleţul Montjoi, iar odată ajunşi la adăpost a ordonat vâslele înainte, manevrând în aşa fel încât corabia să rămână cu prova spre ieşire; a cerut apoi să se ridice vâslele, în timp ce primul trăgător la rame a aruncat grapina de la prova şi a lăsat lanţ suficient pentru ca ghearele ei să se înfigă în nămolul de pe fund. După ce a verificat dacă fierul nu devia din cauza derapării ancorei, a poruncit să se înfăşoare resturile distruse ale palanului principal; a întărit ghiul şi a verificat starea în care se afla puntea navei. A poruncit apoi să fie fixate baloturile acolo de unde fuseseră desprinse, pentru a asigura iarăşi arimarea distrusă de furtună.

Acolo înăuntru, unde rada era apărată de vârful capului, noaptea a redevenit calmă: furtuna fugea spre asfinţit cu asemenea repeziciune încât era imposibil să crezi că nu cu mult timp în urmă corabia fusese gata să coboare în infern; atunci, după ce a ordonat

să fie pus felinarul de pupa și să se efectueze restul operațiunilor ce urmau să facă iarăși din acea harababură o navă, căpitanul a coborât scărița care ducea la cabina situată la pupa, sub a lui, și a bătut la ușița care păzea intimitatea micii încăperi.

– Cine e? a rostit o voce calmă.

– Căpitanul, doamnă.

S-a auzit un murmur și în cele din urmă ușa s-a deschis. Încăperea era destul de mare: pe ambele laturi erau câte două paturi de scânduri prinse cu buloane; în mijloc, o măsuță joasă, ancorată de tăblia podelei; deasupra acesteia, o fereastră cu gemulețe aplicate cu plumb în partea superioară a carenei corpului navei permitea luminii să pătrundă în încăpere în timpul zilei și în același timp să fie văzută dâra pe care corabia o lăsa în urmă în timpul înaintării. Se vedea din ea catargul pe care flutura pavilionul triunghiular cu stema Barcelonei și, prins strâns de etambou, felinarul care lumina pupa navei și care, împreună cu lumina de înălțime care era aprinsă în vârful catargului principal, indica prezența corabiei în nopțile întunecoase, pentru a preveni astfel posibilele incidente și ciocniri caracteristice pentru acostări în puncte în care întretăierile drumurilor navelor erau numeroase. În partea cealaltă a camerei și lângă ușă se aflau un dulap și un cufăr imens, în care fusese adusă la bord una dintre pasagere și în care se găseau acum obiectele ei personale.

Lumina care intra pe ferestruică îi permitea căpitanului să le vadă pe cele două femei. Chipul doamnei

de companie vădea cumplita panică pe care o trăise; în schimb, cel al contesei, chiar dacă trăda prin atitudinea sa semnele neliniștii, se arăta senin.

– Când vom sosi la Barcelona, vi se va mulțumi, căpitane, pentru priceperea și calmul pe care le-ați arătat într-o încercare atât de grea, a spus Almodis pe un ton amabil.

– Cred, doamnă, că aceasta este obligația unui marinar responsabil și nu am făcut altceva decât să mă achit de ea.

– Știți că în anumite situații un asemenea lucru nu este ușor și că nu toată lumea e în stare de așa ceva.

– Mă copleșiți, doamnă. Îl cunosc bine pe cel care mi-a încredințat soarta dumneavoastră și nu puteam să-l dezamăgesc.

– Poți să-mi spui, căpitane, ce s-a întâmplat cu oamenii mei?

– A fost o încercare grea pentru toți: dacă furtuna i-a afectat și pe marinari, atunci cei care nu erau obișnuiți să stea pe puntea unui vas trebuie că au trecut prin clipe foarte grele. Oricum, trebuie să vă spun că toți cavalerii din escorta dumneavoastră au dovedit un curaj neobișnuit.

– Te-aș ruga, căpitane, să dai dispoziție ca lui Delfín și cavalerului Gilbert d'Estruc să li se spună că îi invit la mine în cabină.

– De îndată, doamnă. Dacă nu porunciți altceva, vă doresc odihnă plăcută în această noapte. Mâine, cu voia Domnului, vom sosi la Barcelona.

Doña Lionor, doamna de companie a lui Almodis, nu își revenise încă din cumplita spaimă când cavalerul a bătut la ușă.

– Intră, a spus Almodis.

Don Gilbert d'Estruc s-a prezentat în fața lui Almodis cu căciula în mâini și palid la față.

– Vă rog să-l scuzați pe secretarul dumneavoastră, dar nu poate să se ridice din pat, iar eu îl înțeleg. Și oamenii mei sunt afectați de furtună. În ceea ce mă privește, trebuie să vă spun că, deși am mai navigat cu alte ocazii, nu am mai trecut printr-un asemenea pericol. E adevărat că dumneavoastră, doamnă, nu păreți să vă fi resimțit prea mult.

– Domnule d'Estruc, în situația mea problemele care mă preocupă sunt prea importante pentru ca un balans mai ușor sau mai puternic să mă poată tulbura.

În acea clipă, vocea străjerului din gabie s-a auzit de departe, dar cu toate acestea clară.

– Barcă la tribord!

Când cavalerul s-a repezit spre fereastra dinspre pupa pentru a verifica veridicitatea anunțului, vocea secundului s-a făcut auzită pe punte.

– Toată lumea la arme!

Din ceață, venite dinspre țărm cu palele vâslelor învăluite în pânză de sac pentru a nu se putea auzi clipocitul apei, au apărut două șalupe cu peste douăzeci de oameni înarmați până în dinți, a căror atitudine anunța alt pericol iminent.

Gilbert d'Estruc și-a dat seama imediat de primejdia în care se afla stăpâna sa.

– Contesă, nu e timp de pierdut. Ascundeți-vă iarăși în cufăr și nu ieșiți de acolo decât atunci când pericolul a trecut ori am murit cu toții!

– Stăpână, faceți ce vă spune căpitanul și lăsați-mă să mă îmbrac în hainele dumneavoastră, a intervenit Lionor, palidă ca un mort. Așa vor crede că eu sunt contesa și veți putea să câștigați timp.

Almodis s-a întors spre doamna ei de companie cu un surâs de recunoștință.

– Mulțumesc, doamna mea, ai avut o idee foarte bună. Domnule, dați-mi jungherul și numărați-mă printre oamenii dumneavoastră.

– Doamnă, vă rog, mă puneți în mare încurcătură, dispozițiile sunt...

– Acum, domnule, cea care dispune sunt eu... Și repede, că timpul ne presează! Dați-mi-l, mergeți pe punte și organizați apărarea vasului.

După ce i-a dat contesei jungherul pe care îl avea la centură, Gilbert a ieșit din cameră. Cavalerii săi, care își reveniseră între timp, îl așteptau în ușa cabinei. Bernat de Gurb, Guerau de Cabrera, Perelló Alemany, Guillem de Muntanyola și Guillem d'Oló, după ce au trecut efectele furtunii, așteptau cu spada în mână ordinele, gata să-și dea viața pentru contesă.

Marinarii se pregătiseră pentru apărare, înarmându-se cu răngi, junghere, cângi, garline sau orice obiect contondent sau tăios găsit pe corabie. Când cele două femei au rămas singure, Almodis a poruncit:

– Îmbracă-te cu hainele mele cele mai de gală și așază-te în spatele cabinei! Repede!

Un adevărat tumult a cuprins vasul. Atacatorii urcau la bord folosindu-se de frânghii care mușcau orice punct de pe goeletă cu ghearele curbe ale cârligelor de abordaj. Prin vizorul ușii camerei sale, Almodis urmărea evenimentele. Oamenii lui Gilbert d'Estruc luptau fără să dea înapoi. Imediat și-a dat seama cine era cel care comanda trupa de bandiți. Un prototip de pirat sau mai bine zis de tâlhar, deoarece atacul venea de pe uscat, nu de pe altă navă. Omul avea într-o mână un iatagan maur, iar în cealaltă, un pumnal încovoiat. Un petic de pânză îi acoperea un ochi, iar o basma roșie, capul. Bătălia se dezlănțuise pe toată lungimea vasului, dar forțele păreau echilibrate. La un moment dat, desfășurarea luptei i-a obligat pe Gilbert și pe cavalerii săi să se deplaseze pentru a apăra castelul pupa, întrucât căderea acestuia în mâinile atacatorilor ar fi pecetluit soarta navei. Atunci, văzându-l pe corsar că se apropie de cabină cu gândul de a intra în ea, Almodis i-a poruncit lui Lionor:

– Voi deschide ușa. Lasă-l să te atace. Este un rău mai mic... Să nu te temi, nu te voi lăsa singură în acel moment.

Acestea fiind spuse și după ce a tras zăvorul, contesa a deschis capacul imensului cufăr și s-a ascuns în interiorul lui, fără a înceta să observe încăperea prin orificiul cu gratii făcut pentru aerisire. Cu iataganul pregătit, banditul a intrat în cabină; când a văzut o femeie frumos îmbrăcată în partea din spate a cabinei, un zâmbet răutăcios a apărut pe fața-i schimonosită. Ar fi putut primi o răscumpărare grasă, în afară de

posibilitatea de a se bucura de un trup distins. Tâlharul a trântit ușa, și-a băgat jungherul în teacă și și-a pus sabia pe unul din paturi, apoi s-a repezit asupra doamnei îngrozite, care a înțeles ce o aștepta. Când era pe punctul de a sfâșia rochia sărmanei doña Lionor, chipul piratului a căpătat palida culoare a morții. Folosindu-se de vacarmul în creștere din afara cabinei, Almodis ieșise din lădoi și, fără să stea pe gânduri, îi înfipsese jungherul primit de la Gilbert d'Estruc între omoplați. Corsarul s-a prăbușit, agățat de veșmintele doñei Lionor, trăgând-o și pe ea în căderea lui.

– Lionor, nu e timp pentru leșinuri: ridică-te și dă-mi sabia de abordaj care se află în spatele tău.

Femeia, îngrozită, nu înțelegea ce îi trecea prin minte stăpânei sale.

– Doamnă, și acum ce veți face?

– Voi profita de avantajul pe care ni l-a hărăzit soarta. Dă-mi-o! Nu mă face să pierd un timp prețios.

Terorizata doamnă de companie a luat sabia imensă și i-a dat-o stăpânei sale.

Contesa a apucat-o strâns și, aplicând o teribilă lovitură cu ambele mâini în ceafa celui căzut, i-a despărțit capul de trunchi. Un torent de sânge a inundat cabina, stropind hainele lui Lionor.

Afară lupta era crâncenă, dar niciuna dintre părți nu reușea să preia inițiativa. Se lupta corp la corp în toate secțiunile navei. Deodată, Gilbert d'Estruc a observat cu mirare cum contesa Almodis urca pe scărița care ducea la castelul pupa ținând în mână capul însângerat al căpeteniei atacatorilor, pe care îl apucase

de păr. Ajungând sus, ea s-a așezat în spatele balustradei care separa castelul mic, iar în întunericul nopții, luminată de reflexele focului care ardea în spatele ei, ca o arătare ieșită din adâncurile iadului, a arătat însângerata rămășiță trupească și a strigat:

– Priviți, nesăbuiților, ce pățesc cei care îndrăznesc să o atace pe contesa de Barcelona!

Ca prin farmec, lupta a încetat și după scurt timp o tăcere sinistră a cuprins întreaga navă; apoi, strigătele victorioase ale unora au acoperit vaietele îngrozite ale celorlalți care, văzându-și căpetenia doborâtă, se aruncau în mare. Cei care nu au murit au fost făcuți prizonieri și închiși în cală. Răniții proprii au fost îngrijiți în măsura posibilităților. Treptat, ordinea a fost restabilită, s-a reparat tachelajul și s-au înlocuit pânzele rupte. Pentru ca galera greu încercată să poată să navigheze a fost nevoie de o zi întreagă. În dimineața celei de-a doua zile, căpitanul a dat ordin ca vasul să se îndrepte spre Barcelona. Când se lăsa înserarea și se puteau vedea de acum zidurile cetății, Gilbert d'Estruc, uimit, sprijinindu-se cu coatele de mura tribordului, discuta cu Guillem d'Oló, unul dintre vitejii săi tovarăși de arme care, cu capul bandajat și un braț prins într-o eșarfă, ieșise totuși cu bine din bătălie.

– Pe cinstea mea că nu am mai văzut o asemenea femeie. Ar fi mai bine ca pe viitor să ne fie prietenă.

– Mi se pare că e o persoană neîncrezătoare, care se împrietenește greu cu cei pe care îi cunoaște de puțină vreme. Cred că singurul ei prieten e piticul care o însoțește.

– Nici măcar el; în timpul atacului Delfín s-a ascuns într-un butoi care fusese folosit pentru depozitarea heringilor, iar după ce pericolul a trecut, a vrut să intre în cabina contesei. Almodis l-a dat afară scoasă din fire. „Pleacă de lângă mine, balegă!" i-a spus ea. „Du-te să stai la latrină, blestematule, pentru că ăla e locul potrivit pentru unul ca tine!"

27

NEGOȚUL SE FACE PE MARE

Barcelona, toamna anului 1052

Două idei fixe îl chinuiau pe Martí și îl împiedicau să doarmă. Prima era în legătură cu sentimentele sale, în timp ce a doua se referea la viitorul său. Chiar dacă era vorba despre neliniști foarte diferite, intuia că rezolvarea celei de-a doua va influența și soluționarea celei dintâi. De la fereastra dormitorului putea vedea marea, iar în nopțile cu lună se delecta scrutând orizontul. Imaginea Laiei, fiica lui Bernat Montcusí, pusese stăpânire pe visurile lui aberante; privirea ochilor ei cenușii părea că voia să-i spună ceva. Martí nu era un naiv și înțelegea că dacă intenționa să se apropie de ea trebuia să ajungă cetățean al Barcelonei și să câștige considerația tatălui său, pe care o putea obține aducându-i acestuia importante foloase. Afacerile îi mergeau cu vânt din pupa: viile de la Magòria și mai ales arendarea apelor de la morile sale îi furnizau în fiecare

lună venituri negrevate; cele șapte sute de *mancusos* cheltuiți pe cumpărarea și punerea la punct a sistemului de irigații se amortizaseră deja. În privința prăvăliei sale, aceasta era în curs de construire și spera ca după trecerea iernii să funcționeze cu randament maxim, mai ales în condițiile în care reușise să cumpere două imobile din vecinătate, iar când aceasta urma să-și deschidă porțile, clădirile și-ar fi dublat sau chiar și-ar fi triplat valoarea. Cu toate acestea, după discuția cu Baruj, ceva îi spunea că marele său viitor era marea. Săptămâna trecută fusese acasă la zaraf și își evaluase averea. Moștenirea pe care i-o lăsase tatăl său, după cheltuielile făcute, îi permitea, conform opiniei lui Baruj, să cumpere o jumătate de galeră și să mai rămână cu o rezervă pentru cazul în care una dintre afacerile sale trebuia sprijinită. Acțiunea era extrem de dificilă, deoarece nu era vorba doar de cumpărare și de știința de a găsi un asociat cinstit care să îi permită punerea în aplicare a proiectului său, ci era necesar, de asemenea, ca nava să fie condusă de o persoană de încredere și care să fie, în același timp, un bun marinar, curajos și capabil să își îndeplinească angajamentele în timpul stabilit, ținând cont de dificultățile impuse de rigorile vremii. Sarcina sa consta în a porni în fiecare sezon cu mult timp înainte pentru a contracta încărcăturile, ca și respectivele cumpărări și vânzări, astfel încât nava să fie mereu în serviciu, întrucât orice marfă sosită cu întârziere față de cea a concurenței ar fi pierdut o parte din valoarea ei. Activitatea de armator era foarte complexă, dar ambiția, tinerețea

și dorința de a-și împlini un vis erau atuuri importante. Dintre cele două idei care îi alungau somnul pe una a pus-o în mișcare Providența, iar pe cealaltă, imboldul inimii.

O întâmplare i-a limpezit unul din pași și l-a făcut să creadă că tatăl său, de acolo de unde se afla, avea grijă de soarta sa. Într-o după-amiază, s-a dus pe plaja aflată la poalele muntelui Montjuïc, unde *mestres d'aixa*, dulgheri de coastă și călăfătuitori își desfășurau activitatea construind și reparând navele care urmau să străbată mările. Activitatea care se desfășura lângă o barcă pântecoasă i-a atras atenția, până într-atât încât curiozitatea l-a făcut să se apropie pentru a urmări munca aceea care îl interesa atât de mult. Chila corpului navei, ale cărei coaste erau deja pe jumătate acoperite de scânduri groase din lemn de gorun, zăcea așezată pe un făgaș care acoperea fundul unei găuri de formă alungită, săpată în nisip în formă de rezervor de apă, care mergea de la etravă la etambou și ai cărei pereți erau căptușiți cu lemn, pentru ca pereții gropii să nu se prăbușească și să permită astfel ca muncitorii să-și facă munca sprijinindu-și scările pe părțile laterale ale navei la nivelul plajei. Toată acea vânzoleală îi amintea de permanentul du-te-vino al unor furnici: acolo fiecare mergea la treaba sa, fără să-i încurce pe ceilalți. Silueta unui bărbat i s-a părut vag familiară: ieșea în evidență într-un grup de frânghieri care se ocupau cu răsucitul unor fire subțiri pentru a face parâme groase și cazanul de catran pus la forjă, în care doi oameni cu câte o prăjină amestecau lichidul gros pentru a nu-l lăsa

să se solidifice. Martí s-a apropiat de grup și s-a uitat cu atenție la acel bărbat.

Imaginea unui băiețel gol, care se arunca în apă de pe stânci într-unul dintre intrânduri din apropierea golfului Rosas, îi revenea în minte. Bărbatul avea o basma înnodată pe cap, o barbă castanie, iar un cercel de aur îi împodobea urechea dreaptă; în ciuda schimbării radicale, Martí a recunoscut profilul prietenului său Jofre care, împreună cu Felet, îi fusese de atâtea ori tovarăș de joacă în copilărie.

Cu îndoială și în același timp cu speranță, Martí s-a apropiat și l-a strigat:

– Jofre?

Bărbatul s-a întors și, mijindu-și ochii, l-a privit cu atenție pe cel care îi pronunțase numele. Încetul cu încetul un zâmbet larg i-a luminat fața și a răspuns pe același ton.

– Martí?

Nu a urmat niciun dialog: s-au repezit unul spre celălalt și s-au îmbrățișat cu putere. După o clipă, s-au îndepărtat, privindu-se intens de parcă nu le venea să creadă că s-au reîntâlnit.

Puțin mai târziu, se aflau în fața unor căni cu vin într-o cârciumioară de pe plajă, numită Bătrânul Triton. Cuvintele abia apucau să exprime avalanșa de amintiri sau mulțimea de întrebări, iar când au bătut clopotele pentru rugăciunea de seară de la ora zece la bisericile din apropiere, în fața marelui număr de vești care și le spuneau unul altuia, au hotărât să continue schimbul de noutăți. Martí i-a propus lui Jofre

să părăsească pensiunea în care stătea și să vină să locuiască la el atât cât avea să stea la Barcelona, angajat la construirea navei pe care Martí o văzuse pe plajă și care-i aparținea și prietenului cu care tocmai se reîntâlnise. Apoi, după ce Jofre s-a instalat în casa lui Martí, amândoi au continuat să vorbească despre viața lor, așezați pe terasă, în timp ce noaptea îi învăluia.

– Vezi, eu nu am avut norocul care a dat peste tine, a spus la un moment dat Jofre. Nimeni nu mi-a lăsat vreo moștenire. Așa cum știi, pasiunea mea a fost dintotdeauna marea: o iubeam din tot sufletul, așa cum iubești o femeiușcă vorbăreață și capricioasă, care te face gelos și te exasperează deopotrivă. Știam că nu voi putea trăi departe de zgomotul valurilor sale. Acesta mi-a fost destinul. Într-o bună zi, mi-am luat rămas-bun de la ai mei și m-am dus la Rosas, am colindat prin port timp de mai bine de trei luni, trăind de pe o zi pe alta din încărcatul și descărcatul corăbiilor care veneau de pe tărâmuri îndepărtate. Acolo mi-am găsit vocația: poveștile care se auzeau în tavernele din port, înțesate de libațiile care le sunt atât de dragi oamenilor mării, mi-au aprins imaginația. Într-o bună zi, a venit o corabie genoveză încărcată până la refuz: descărcarea unei asemenea balene a durat câteva zile. Fie pentru că am intrat în grațiile căpitanului, fie pentru că în compania mea putea să se îmbete până se făcea praf, pentru că eu, din prima seară, când am adormit pe masa cârciumii, îl însoțeam până la corabie într-o mică șalupă pe care mi-o împrumuta un prieten, cert este că la sfârșitul perioadei pe care

a petrecut-o în port mi-a permis să mă îmbarc în calitate de ajutor la arborele gabier. Nu mai e nevoie să-ți spun că în acea zi am simțit cum cerul mi se deschide deasupra capului și astfel a început logodna mea cu marea.

Martí asculta atent peripețiile prietenului său. Acesta a continuat să povestească:

– Nu te voi plictisi cu viața mea din timpul acelor ani și voi trece direct la ce te interesează, din câte mi-ai dat de înțeles. Am servit pe diferite nave și am trecut prin toate porturile Mediteranei, de la Coloanele lui Hercule până la Constantinopol; am avut nespus de multe peripeții și am trecut prin nenumărate pericole. Într-o zi, am ajuns la concluzia că pe mare este mult mai rentabil să urmărești decât să fii urmărit, iar din iepure m-am transformat în ogar. Într-una din ultimele călătorii pe mare am ajuns în Mahón, iar acolo l-am cunoscut pe Joan Zaforteza, care făcea pe corsarul între Menorca și Sicilia. Destinul mi-a fost favorabil și, în sfârșit, Providența a fost de partea mea. Un an mai târziu, într-o confruntare cu un vas din Pisa, căpitanul meu a fost ucis. I-am aruncat trupul în apă, așa cum cer ritualurile mării, iar echipajul m-a ales pe mine să conduc corabia până la întoarcerea pe insulă, așa cum spune legea piraților. În acest timp am capturat două nave, una care se îndrepta spre Blanes și alta care naviga spre Ceuta. Capricii ale norocului: căpitanul unei nave de pirați are dreptul de a rămâne cu o parte pentru fiecare două ale echipajului. Ne-am întors pe mare după trei luni, iar de acum

conducerea corabiei îmi aparținea de drept. Cu această îndeletnicire periculoasă m-am ocupat timp de câțiva ani, iar după ultima călătorie, având suficienți bani puși deoparte pentru a încerca aventura de a fi patronul propriei mele corăbii, m-am hotărât să-mi îndeplinesc visul vieții și, așa cum ți-am spus, m-am apucat de construirea vasului pe care l-ai văzut, împreună cu văduva celui care îmi fusese șef, drept mulțumire pentru tot ce a făcut soțul ei pentru mine. Problema este că în situația ei actuală, cu patru guri de hrănit, a ei și ale celor trei copii mici ai fiului ei mai mare, care s-a înecat cu cinci luni în urmă în timpul unei furtuni, ea nu mai poate aduce capital, iar această nenorocire m-a pus în încurcătură și chiar în pericol de a fi ruinat, deoarece, în cazul în care nu reușesc să o lansez la apă înainte de începerea sezonului de navlosiri, corabia pe care ai văzut-o în fața șantierului naval nu va mai naviga cu mine, întrucât voi fi obligat să-mi vând partea și să mă apuc de altceva.

Acum Martí a avut certitudinea că, de pe lumea cealaltă, tatăl lui îi conducea pașii.

– Spune-mi, de ce are corabia ta forma asta atât de neobișnuită?

– Mi-a rămas pentru totdeauna în minte marfa pe care am reușit să o descarc din ambarcațiunea al cărei căpitan mi-a dat prima dată de lucru la Rosas, iar de-a lungul și de-a latul mărilor m-am întâlnit de nenumărate ori cu asemenea tip de vase. Nu există navă care să poată adăposti în pântecele ei mai multă marfă decât

asta, motiv pentru care m-am hotărât să-i copiez întru totul caracteristicile.

– Și spui că văduva vrea să vândă partea ei?

– Nu are încotro. Banii pe care i-a lăsat soțul ei nu mai au aceeași valoare ca înainte, întrucât cheltuielile ei au crescut. Fondurile mele s-au terminat, așa că, în momentul în care nava va fi gata pentru a da piept cu valurile, ea va naviga având alți proprietari.

– Dacă îți convine, Jofre, unul dintre ei aș putea fi chiar eu: dacă văduva își vinde partea, consideră-mă noul tău asociat.

Atât de simplu s-a dovedit totul. A doua zi, în prezența unui notar care era prieten cu Baruj, s-a încheiat târgul. Cei doi prieteni au devenit proprietarii unei nave care nu primise încă botezul mării. Lui Martí i-au revenit două părți, iar lui Jofre, una. Totuși, cel din urmă și-a văzut împlinit visul de a păși pe puntea navei ca proprietar și căpitan.

28

SOSIREA LA CURTE

Barcelona, toamna anului 1052

Nava trecuse deja de Iluro și parcurgea ultima porțiune a traseului ei. Corabia naviga încet din cauza supraîncărcării și a faptului că avea legată la pupa una dintre cele două șalupe ale atacatorilor. Cu cealaltă fugiseră cei care putuseră scăpa din dezastru. Echipajul muncea din toate puterile pentru a asigura funcționarea oricărui dispozitiv în condițiile stării precare a navei, iar aceasta înainta împinsă de vâslele ocnașilor și de toate pânzele pe care le puteau suporta catargele. Contesa Almodis stătea la prova, nemișcată, cu părul ei roșu în bătaia vântului și scrutând orizontul, ca și cum ar fi fost figura ce proteja corabia.

Ramón Berenguer, conte de Barcelona, măsura în lung și-n lat plaja în fața porții Regomir, încercând să-și potolească nerăbdarea, știind că *Viteaza* se apropia de sfârșitul călătoriei datorită semnalelor de foc

și fum pe care le trimitea. Un cavaler a sosit galopând pe plajă pe un armăsar, ale cărui picioare erau albe de spumă. Ajungând în dreptul lui și fără să mai aștepte ca nobilul animal să se oprească, a sărit din șa lângă conte și i-a înmânat o scrisoare pe care o ținuse într-un tub de piele pe care îl purtase în bandulieră.

– Stăpâne, acesta a fost ultimul comunicat.

Ramón Berenguer s-a oprit, ca și cei din escorta sa, a despăturit nervos scrisoarea și a început să citească:

> A fost zărită *Viteaza* în dreptul Arenys, viteză de aproximativ cinci noduri. Nava vine avariată și pare să aibă anumite dificultăți, dar navighează cu mijloace proprii. Cu călăfătuirea actuală și dacă vântul nu provoacă vârtejuri, poate ajunge la Barcelona pe înserat.

Ramón a mai citit o dată misiva, apoi, adresându-se magistratului Olderich de Pellicer, a exclamat:

– Dacă totul merge în continuare așa și vântul nu se potolește, vor ajunge la sfârșitul zilei. Începeți aplicarea planului prevăzut. Când nava va arunca ancora vreau să fiu lângă ea.

– Cred că ați remarcat, domnule, că episcopul Odó de Montcada și notarul principal Guillem de Valderribes, care și-au anunțat prezența, nu au ajuns încă pe plajă.

– Așa cum îți dai seama, Olderich, după toate necazurile și confruntările pe care mi le-a pricinuit această poveste, nu voi amâna întâlnirea cu doamna mea pentru

că episcopul întârzie să-și facă apariția, fapt pe care îl consider a nu fi întâmplător. Știu că nu pot să mă amestec în treburile sale și că trebuie să dea ascultare Romei, dar nici el nu are vreun drept să se amestece în treburile mele și nici să-mi judece faptele.

– Dar notarul principal de ce trebuie să ia act de întâlnire?

– Eu i-am cerut să vină, iar în cazul în care nu sosește la timp îl voi acuza de neascultare. Este un supus ca oricare altul și, chiar dacă e unul distins, se află sub autoritatea mea. Așadar, îndeplinește-ți misiunea.

Olderich s-a îndepărtat de conte și s-a dus sârguincios la întâlnirea cu subofițerul de pe plajă, care aștepta ordine lângă feluca stăpânului său, contele, care plutea liniștită la mică distanță de mal.

Aceasta era o ambarcațiune de zece metri, vopsită în albastru și argintiu, deținând douăsprezece perechi de vâsle, cu echea la pupa și puțin ridicată, care avea la înălțimea traversului și la jumătatea lungimii o cabină somptuoasă placată cu foițe de aur, în care puteau sta până la opt persoane, comod instalate în scaune regești tapițate cu damasc de culoare grena și galben, culorile comitatului de Barcelona. Vâslașii, îmbrăcați în tunici scurte în culorile dinastiei Berenguer și pantaloni albaștri, așteptau nemișcați pe băncile lor momentul în care contele și distinșii săi însoțitori vor binevoi să urce la bord. Chiar pe mal, cu pantalonii sumeși până la jumătatea gambei, stăteau purtătorii de lectici, care urmau să-i ducă, doi câte doi, pe nobilii domni până la felucă, pentru ca aceștia să nu-și ude picioarele.

În acel moment un strigăt de bucurie a ieșit din gâtlejurile celor prezenți, deoarece silueta navei *Viteaza* a apărut la orizont.

Au mai avut de așteptat o bună bucată de vreme până să se îmbarce.

Odată terminată manevra destul de greoaie de urcare pe felucă a întregului cortegiu, vâslașii și-au lăsat în apă vâslele și, în ritmul impus de cârmaci, s-au îndreptat spre baliza plutitoare, vopsită în culorile comitatului, care era legată cu un lanț de o piatră mare, bine fixată pe fundul nisipos al mării. Când feluca a ajuns la punctul de întâlnire, galera tocmai arunca ancora. Ambarcațiunile au rămas lipite una de alta, iar de pe puntea galerei a fost aruncată o scară de frânghie, care a ajuns până la mica ambarcațiune. Fără să mai țină seama de protocol, contele Ramón Berenguer I de Barcelona s-a repezit înnebunit spre primul fuscel de scară, fără a mai aștepta ca un cavaler din escortă să prindă frânghia șerpuitoare. După el au urcat apoi toți ceilalți. Odată ajunși pe punte, cavalerii care îndurară atâtea vicisitudini pentru a-și îndeplini datoriile de vasalitate i-au dedicat seniorului lor o călduroasă ovație; îmbrățișările și felicitările între escorta contelui, care urca din felucă pe puntea galerei, și nou-veniți au fost interminabile și pline de căldură. Gilbert d'Estruc, Perelló Alemany, Bernat de Gurb, Guerau de Cabrera, Guillem de Muntanyola și Guillem d'Oló au fost pur și simplu sufocați de tovarășii lor.

După asemenea efuziuni și după ce i-a îmbrățișat unul câte unul pe toți cavalerii, Ramón Berenguer l-a luat deoparte pe Gilbert d'Estruc.

– Unde e contesa? a întrebat el cu o voce plină de nerăbdare.

– Se aranjează în cabina ei pentru a vă primi. Mi-a spus, înainte de a arunca ancora, să nu intrați în alcovul ei decât atunci când vă va anunța doamna ei de companie.

– Atunci povestește-mi ce s-a întâmplat, bunul meu Gilbert.

– Seniorul meu, a răspuns acesta, cu fața marcată de oboseala călătoriei, povestea va fi lungă și încâlcită. Va fi timp pentru asta, ținând seama de vicisitudinile pe care le-am înfruntat vreme de atâtea zile, dar ceva trebuie să vă spun: dacă nu ar fi fost curajul și sângele rece pe care le-a arătat contesa, acest grup de oameni călîți în lupte și de marinari curajoși poate că nu s-ar afla aici să vă spună ce s-a întâmplat.

– Pentru Dumnezeu, spune-mi totuși! Astfel așteptarea îmi va fi mai ușoară.

D'Estruc i-a relatat punct cu punct seniorului său comportarea lui Almodis în timpul teribilului atac al piraților.

– Fără îndoială pot afirma, seniorul meu, că în afară de o soție ați câștigat și un curajos cavaler, care vă va onora oștirile.

Ușița cabinei s-a deschis și în cadrul ei a apărut doña Lionor.

– Seniorul meu, a spus ea făcând o reverență, contesa Almodis vă va primi acum.

Puternicul suveran al Barcelonei a intrat în încăpere cu neastâmpărul unui tânăr care se află la prima sa întâlnire galantă.

Cei doi au rămas în cabina căpitanului timp îndelungat. La lăsarea serii, șalupa contelui, înconjurată de bărcile luminate ale pescarilor, pline de oameni, sosea pe plajă, unde poporul, care aflase ce se întâmpla, aștepta răbdător pentru a o însoți pe noua stăpână până în fața bisericii Sant Jaume. Aveau în mâini lumânări și lămpi cu ulei, iar ovațiile erau atât de puternice, încât, după ce au ajuns la palat, Almodis s-a văzut obligată să iasă pentru a-i saluta pe oameni. Gărzile au fost nevoite să-și folosească halebardele ca să țină la distanță mulțimea înflăcărată.

O singură persoană nu împărtășea bucuria generală a norodului: Pedro Ramón, întâiul născut al lui Ramón Berenguer și al primei sale soții, defuncta Elisabet de Barcelona, privea, ascuns după niște draperii groase, dintr-un mic balcon lateral de la al doilea etaj, profilul concubinei care aspira să-i uzurpe drepturile și care răspundea în acel moment cu mâna ridicată uralelor mulțimii.

II

PĂMÂNT ȘI MARE

29

O CERERE RESPINSĂ

Barcelona, 1053

Martí s-a hotărât să profite de faptul că afacerile pe care le făcea cu Bernat Montcusí mergeau cu vântul în pupa pentru a încerca să se apropie de importantul personaj cu o petiție care avea o parte ascunsă. A sunat clopoțelul din micul salon în care avea obiceiul să-și plănuiască următoarele mișcări și de îndată a apărut Caterina.

– Omar nu e aici?

– A ieșit, stăpâne.

– Nu-mi spune „stăpâne", Caterina, că nu-mi place. Știi unde s-a dus?

– Cred că la mori, pentru că l-am văzut plecând călare, iar dacă merge la o treabă în interiorul zidurilor cetății, o face pe jos.

– Bine, pregătește-mi tunica albastră și pantalonii cenușii, apoi spune-le celor de la bucătărie să nu mă aștepte cu masa.

– Imediat, stăpâne... scuzați..., domnule.

La puțin timp, Martí, gătit cu tot dichisul, își părăsea locuința pentru a-și rezolva problema.

Conrad Brufau, a cărui bunăvoință și-o câștigase din prima zi, știa că șeful său îl primea totdeauna pe Martí fără ca acesta să fie nevoit să facă anticameră.

– Stăpânul meu vă va primi de îndată ce iese din biroul dânsului intendentul-general al palatului.

Un nobil de provincie care aștepta să fie primit a îndrăznit să protesteze.

– Asta se va întâmpla după ce eu îmi voi prezenta plângerea consilierului cu aprovizionarea orașului.

Conrad Brufau l-a înfruntat:

– Aveți pretenția să mă învățați ce să fac?

– Știu doar că este rândul meu, iar dacă domnul vrea să intre, o va face după mine.

– Dacă sunteți dispus ca petiția dumneavoastră, indiferent care ar fi ea, să nu fie aprobată, atunci voi intra în biroul consilierului și îi voi comunica faptul că peste ordinul dânsului s-a impus voința dumneavoastră și că don Martí Barbany așteaptă. Atunci veți vedea cum vă va expedia printr-un refuz imediat și îl va invita să intre pe acest domn, care are prioritate în a fi primit de stăpânul meu de îndată ce ajunge aici. Dacă vreți asta, vă voi anunța imediat.

– Vă rog să-mi scuzați pretenția, a murmurat cavalerul. Nu știam că acestea sunt ordinele consilierului

și înțeleg că afacerile comitatului prevalează asupra nevoilor unui particular.

Martín, care învățase cum să se poarte cu oamenii de la Curte, asista impasibil la discuția dintre petiționar și funcționar.

Brufau s-a dus să-l anunțe pe următorul vizitator, iar provincialul a rămas mirat când l-a văzut pe importantul consilier apărând în cadrul ușii cabinetului său pentru a-l primi pe cel care sosise recent, care se prezenta în fața lui având o geantă în bandulieră.

În timp ce închidea ușa, consilierul l-a luat familiar de braț pe Martí și l-a condus spre unul dintre cele două scaune care se aflau în fața mesei.

– Ce surpriză plăcută, tânăr drag! Poate că ești singura persoană din comitat care îmi aduce o bucurie ori de câte ori vine la mine în audiență.

Scoțându-și pardesiul și punându-l pe scaunul rămas liber, Martí a răspuns:

– Asta și vreau, domnule. În primul rând pentru că afacerile îmi lasă puțin timp pentru a vă deranja, iar în al doilea, pentru că îmi dau seama cât de puțin timp aveți dumneavoastră.

Bernat Montcusí s-a tolănit în jilț, și-a încrucișat mâinile și a spus:

– Ei bine, te ascult.

În acel moment, Martí a trebuit să facă un efort supraomenesc pentru a nu-și trăda neliniștea. Totuși, experiența redusă pe care o avea până în acel moment l-a făcut să înceapă discuția făcând apel la avariția consilierului. În primul rând, a scos geanta pe care o avea

în bandulieră și a pus-o pe masă. În fața privirii întrebătoare a celuilalt, a lămurit despre ce era vorba:

– Aici, domnule, a spus el împingând geanta, este partea dumneavoastră din înțelegerea noastră.

– Ce mi-ai adus aici?

– Uitați-vă.

Fără să-l scape din priviri, Montcusí a desfăcut cu grijă sfoara care strângea gura genții și apoi a deschis-o cu mare atenție. Martí a putut să observe o strălucire vicleană în ochii săi de vulpe.

– Ce este asta?

– Partea care vă revine conform înțelegerii.

– Așa, la prima vedere, pot să-ți spun că este mult mai mult.

– E adevărat, dar cum trebuie să-mi las afacerile în mâinile unor persoane de încredere, pentru că voi lipsi un timp, m-am gândit că este corect să vă dau în avans ceea ce vi se cuvine pentru anul următor. Dacă la întoarcerea mea va fi mai mult, voi ajusta socoteala, dar nu aș vrea în niciun caz ca absența mea să aibă efecte negative asupra veniturilor dumneavoastră.

– Înțeleg că pleci să cunoști lumea cu corabia cumpărată de la o văduvă din Mallorca?

Pe fața lui Martí s-a putut citi surprinderea.

– Nu tocmai, pentru că nava nu e încă terminată, dar e adevărat că mă voi îmbarca...Cum de ați aflat acest lucru? Nu am spus nimănui nimic.

– Vântul care aduce și duce cele ce se întâmplă în Barcelona ajunge ușor la urechile mele.

Martí a înțeles imediat aluzia.

– Cred că a ajuta un prieten din copilărie care trecea printr-un moment greu nu aduce prejudicii nimănui, fără a mai spune că părintele Llobet predică mereu că nu trebuie să știe stânga ce face dreapta, a replicat Martí.

– Evanghelic răspuns.

– Într-adevăr, vreau să cunosc lumea și o ocazie ca aceasta nu mi se va mai ivi. Afacerile merg din plin, în comitat domnește pacea și am găsit persoanele potrivite pentru a avea grijă de treburile mele.

– Adică ale „noastre", l-a corectat Montcusí cu un zâmbet ușor.

– Bineînțeles. Doar vedeți că v-am dat anticipat câștiguri care încă nu s-au realizat.

– Dar spune-mi, pentru că mă privește într-o oarecare măsură și pe mine, cine sunt aceste persoane?

– Sclavul meu Omar, care este expert în tot ce are legătură cu *agri*[1]. Apoi chiar părintele Llobet, care va avea grijă de banii mei, și un competent *dayan* din *Call*, un experimentat om de afaceri, care se va îngriji de cumpărările și vânzările pe care bineînțeles le presupune comerțul nostru.

– Îl cunosc bine și aprob alegerea dumitale. În ceea ce mă privește, îmi convine că lași afacerile noastre pe mâna lui Baruj Benvenist, dar să știi că nu voi admite să se refere în niciun fel la persoana mea. Cu excepția doctorului meu, nu vreau să am de-a face cu niciun evreu.

[1] *Agri* și *campi*, culturi agricole pe suprafețe întinse (n.a).

Pe Martí nu l-a mirat că identitatea evreului era cunoscută de consilierul pentru aprovizionări și s-a grăbit să răspundă:

– De aceea v-am achitat posibilele beneficii înainte de plecarea mea și să știți că de asemenea, pentru cazul în care mi se întâmplă ceva, am dispus în testamentul meu ca părintele Llobet, executorul, să vă dea partea care vi se cuvine.

– O măsură înțeleaptă.

Martí știa că în acea clipă urma să-și pună în joc tot viitorul.

– Ei bine, tinere, când ai de gând să pleci?

– Peste câteva luni.

Consilierul s-a ridicat de pe scaun.

– Bine, dacă nu mai ai nevoie de ceva de la mine...

Lui Martí a început să-i bată inima cu putere.

– De fapt, domnule... M-am gândit să încerc să răspund la onoarea pe care mi-ați făcut-o având încredere în mine și invitându-mă la masă în casa dumneavoastră în mai multe rânduri. De aceea mi-ar plăcea să mă revanșez oferindu-i fiicei dumneavoastră o mostră a admirației mele deosebite și a respectului.

O ușoară schimbare s-a putut observa imediat pe fața consilierului.

– Te ascult.

– Prima oară când am văzut-o pe fiica dumneavoastră nu a fost atunci când v-am vizitat acasă.

– Atunci unde? a întrebat Montcusí, din al cărui ton răzbătea un amestec de neîncredere și curiozitate.

– Înainte de a veni aici, la târgul de sclavi unde m-am dus pentru a-mi găsi servitori.

– Și?

– Ei bine, în ziua aceea m-a încântat o musulmană, o cântăreață excelentă care mi-a înveselit multe din serile de vară.

– Și ce are de-a face asta cu noi?

– S-a întâmplat că fiica dumneavoastră a licitat atunci împotriva mea, pentru că și ea o dorea pe Aixa, căci acesta e numele ei, dar în cele din urmă eu am fost cel care a câștigat-o.

– Continuă.

– Cum urmează să lipsesc multă vreme, m-am gândit ca, în semn de recunoștință din partea mea, Aixa să înveselească serile fiicei dumneavoastră, întrucât mie nu-mi va putea oferi serviciile sale timp îndelungat și ar fi păcat ca asemenea calități excepționale, care sunt și numeroase, așa cum veți putea constata, să nu fie puse în valoare.

Pauza pe care a făcut-o Montcusí a părut să dureze o eternitate. Apoi a vorbit clar și răspicat:

– Dragul meu tânăr. Mi-ai adus câștiguri mari și m-aș bucura ca relația noastră să fie liniștită și îndelungată. Dacă așa o înțelegi, ar fi mult mai bine pentru amândoi. Fiica mea care, trebuie să ți-o spun, este fiica mea vitregă, deoarece m-am căsătorit cu mama ei când aceasta era văduvă, a devenit centrul vieții mele după ce i-a murit mama. Desigur, odată și odată va trebui să se căsătorească, dacă nu cumva va alege să meargă la mănăstire, lucru care, pe de altă parte, m-ar

umple de bucurie. Faptul că accept oferta dumitale nu înseamnă că îți dau nici cea mai mică speranță că vei ajunge să însemni ceva pentru ea. Ești un tânăr cu calități alese, dar nu ești cetățean al orașului. Vreau să înțelegi că atât timp cât nu obții cetățenia în Barcelona, lucru extrem de complicat, nu vei putea aspira la mâna ei. Am vorbit limpede?

– Desigur, domnule.

– Eu nu sunt nobil feudal, a continuat Montcusí, iar locul pe care îl ocup acum îl datorez propriilor mele eforturi, așa că de mulți ani sunt cetățean cu drepturi depline al Barcelonei, ceea ce este aproape echivalent cu a avea un titlu nobiliar, lucru care nu se întâlnește în niciun oraș de pe malurile Mediteranei. Contele mă onorează cu încrederea sa, iar cel mai important scop al vieții mele este să-l servesc. După cum vezi, un venetic nu poate aspira nici măcar să se apropie de umbra Laiei. Vreau ca pupila mea să ia în căsătorie pe cineva de viță nobilă care să-i aducă respectabilitate, și nu dumneata ești acela, din păcate, pentru că te rog să mă crezi că mi-ar plăcea.

Martí a simțit cum i se frânge inima, dar, însuflețit de avântul care îl caracteriza, a replicat:

– Înțeleg, dar, dacă nu vă veți simți ofensat și în numele prieteniei pe care mi-ați arătat-o, vă spun că îmi voi dedica viața obținerii meritate a rangului pe care l-ați obținut și dumneavoastră, iar atunci când voi fi cetățean cu drepturi depline, voi insista iarăși, cu tot respectul.

– Încearcă. E dreptul dumitale. Drumul este lung și dificil, iar pronosticul nu este prea favorabil. Pentru

aceasta ai nevoie de protectori puternici, iar dumneata nu ești decât un nou-venit, chiar dacă te caracterizează tenacitatea și îndrăzneala, ceea ce apreciez la tine. Dar una sunt afacerile, pe care sunt dispus oricând să le fac împreună cu dumneata, și cu totul altceva, legăturile de rudenie. În fine, Martí, în numele bunei noastre amiciții, ți-aș recomanda să-ți dedici eforturile pentru prosperitatea economiei noastre. Vei vedea cum asemenea pasiuni juvenile vor dispărea cu timpul.

– Vă mulțumesc pentru sfat, i-a răspuns tânărul, oarecum ofensat de condescendența interlocutorului său, dar țineți seama de faptul că mă considerați un om tenace. Eu nu știu să fac distincții: cine este încăpățânat este așa în orice situație. Prin urmare vă spun, rugându-vă să nu considerați aceasta o obrăznicie, că doresc să fiu demn de mâna fiicei dumneavoastră vitrege.

Vocea lui Bernat Montcusí a răsunat în încăpere.

– Iar eu te asigur că, în cazul în care nu obții cetățenia, vei avea mereu un adversar în persoana mea.

– Să înțeleg că îmi acceptați darul?

– Va fi bine-venit, a cedat consilierul scoțând un oftat. Iar acum... Îți mulțumesc foarte mult pentru grija de a-mi da anticipat beneficiile. Îți doresc din toată inima călătorie plăcută!

Dându-și seama că Montcusí nu mai voia să vorbească despre acest subiect, Martí s-a ridicat de pe scaun.

– Rămâneți cu Dumnezeu, domnule consilier!

Tânărul și-a luat mantaua și geanta, apoi a ieșit din biroul omului de care avea atâta nevoie, dar al cărui caracter îl detesta tot mai mult.

30

PONCE AL III-LEA DE TOULOUSE

Robert de Surignan și abatele Sant Genís discutau cu seniorul lor Ponce al III-lea, conte de Toulouse. Acesta zăcea tolănit pe un pat simplu, lovit de un fulgerător atac de gută, cu un munte de perne mari sub piciorul drept. Impunătorul cămin era alimentat cu bucăți mari de lemne pe care le punea cu mari eforturi pe foc Batiston Picioare Scurte, în timp ce trăgea cu urechea, după un vechi obicei al său, la discuția dintre stăpânul lui, călugăr și consilierul său.

– Concluzia este clară. Cei doi infami s-au înțeles atunci când el a profitat de ospitalitatea mea, iar tot ce s-a întâmplat în pădurea Cerignac a fost o pantomimă grosolană pentru ca oamenii mei să nu o apere pe contesă.

– Pare evident, întrucât cererea de răscumpărare ar fi fost făcută după câteva zile dacă nu ar fi fost așa și ar fi fost vorba despre niște răufăcători ordinari, a răspuns Robert de Surignan.

Atunci a intervenit abatele Sant Genís.

– V-am dat deja de veste vara trecută, după ce am observat unele comportări suspecte ale contesei. Amintiți-vă că mi-ați răspuns reproșându-mi că sunt manii de femeie bătrână și că vedeam fantome peste tot. Bine că, mânat de instinct, l-am informat pe Sfântul Părinte, pentru ca Biserica să ia măsurile care se impuneau. Adulterul nu este un lucru lipsit de importanță, iar dacă este vorba de principi, și pe deasupra creștini, faptul are conotații grave.

– V-am mulțumit la un moment dat pentru acți-unea dumneavoastră și recunosc că nu am crezut-o niciodată pe soția mea capabilă de o asemenea trădare. Încep să îmbătrânesc și să devin și credul pe deasupra, dar jur pe Dumnezeu că faptul că mi-au terfelit onoarea îi va costa scump pe cei doi. Este în joc și pusă la îndoială și onoarea comitatului de Toulouse.

– Domnule, la adăpostul bunei dumneavoastră credințe, au acționat ca niște oameni josnici. Dacă ați fi participat la cină în acea seară, poate v-ați fi dat seama că se coace ceva, a intervenit Surignan.

– Acum este târziu pentru lamentări. Trebuie să acționăm astfel încât să ieșim din această situație grea cu cât mai puține daune. Dacă nu ne vom mișca repede, voi ajunge de râsul întregii Septimanii. Abate, trimite-mi un copist: voi dicta o scrisoare pentru Suveranul Pontif, iar un mesager va pleca la castelul Sant'Angelo cât mai repede.

Cei doi bărbați au părăsit încăperea, iar contele a rămas în compania bufonului său, în care avea mare încredere și ale cărui ironii îl distrau enorm.

– Și tu, Batiston, nu ai observat nimic ciudat în seara cu pricina? Nu ți-a spus bufonul contesei nimic în legătură cu toate acestea?

– Chiar dacă Delfín ar fi fost prietenul meu, era câinele credincios al stăpânei sale și nu ar fi trădat-o niciodată. Dar, dacă îmi permiteți, domnule, acum că nu mă mai aude nimeni, aș dori să vă spun ceva care v-ar putea servi drept consolare.

– Te ascult, Picioare Scurte.

– Domnule, unde m-am născut eu, era o vorbă.

– Nu mai umbla cu ocolișuri și spune-o.

– Păi sună cam așa: „Avantajul încornoratului este acela că femeia îi rămâne celuilalt." Cred, domnule, că povara de care ați scăpat a preluat-o contele de Barcelona.

– Poate că ai dreptate, Batiston, dar, dacă se întâmplă să comentezi această zicătoare cu cineva din palat, îți voi crăpa capul cu bastonul.

Și Ponce de Toulouse a fluturat în aer bățul care îl ajuta să pășească atunci când avea o criză de gută.

Scrisoarea pe care a primit-o după câteva zile șambelanul papal, monseniorul Bilardi, suna așa:

Scrisă la Toulouse, în ziua de 2 februarie 1053 de către Ponce al III-lea de Toulouse pentru Sanctitatea Sa Victor al II-lea

Sanctitate:

Mă adresez dumneavoastră în căutare de dreptate ca supus credincios al Bisericii, a cărui onoare a fost pătată.

Cu câtva timp în urmă, l-am găzduit în castelul meu pe contele de Barcelona, Ramón Berenguer I, îndeplinindu-mi obligația de bun creștin și amfitrion de egali. Știu că sunteți la curent cu cele întâmplate datorită abatelui Sant Genís și nu doresc să vă răpesc din timpul dumneavoastră prețios repetând faptele. Totuși, trebuie să adaug că perechea pe care o formează contele și soția mea adulteră trăiește la Barcelona într-un concubinaj scandalos. Din acest motiv îndrăznesc să vă solicit intervenția pentru anularea căsătoriei mele cu Almodis de la Marca, pe care o repudiez din acest moment în fața întregii nobilimi a creștinătății, spre rușinea numelui ei și refacerea onoarei mele.

Mă rog din suflet să aveți bunăvoința de a-mi satisface cererea îndreptățită și să acționați în consecință.

Puneți în balanță influența comitatului de Toulouse și bunele relații pe care le-a avut totdeauna cu Sfântul Scaun. Am cântărit multe căi de acțiune în lunile din urmă, dar există măsuri pe care prudența și buna guvernare a unui teritoriu le recomandă să fie evitate pentru a nu alimenta scandalul, care se poate repercuta și asupra altor regate creștine. Nu sunt însă dispus să accept așa ceva pe seama onoarei mele, așa că Toulouse se poate considera

ofensat, iar consecințele ar putea fi imprevizibile, dacă nu veți remedia situația.

Al dumneavoastră umil supus, care se adresează Sfinției Voastre, părinte, în speranța că veți examina reclamația sa justă și îngrijorată.

Ponce al III-lea, conte de Toulouse

După ce a citit misiva, Bilardi a rămas pe gânduri. Dacă nu se acționa cu măsură, acea acțiune nesăbuită putea produce grave complicații pentru Biserică. Flerul și experiența sa dovediteîn atâtea rânduri îi spuneau că diferendele dintre teritoriile situate de o parte și de cealaltă a Pirineilor se tranșau de obicei prin războaie, care nu o dată începuseră de la un banal incident în care fuseseră implicate jupoane și fuste.

31

AIXA

Martí Barbany nu putea să se împace cu gândul că o parte din personalul domestic era formată din sclavi. Chiar dacă soarta îi fusese favorabilă, iar afacerile îi mergeau din plin, el își trata servitorii ca aliați și colaboratori. Oameni noi au intrat în serviciul său, sub conducerea Caterinei: Mariona, o femeie de la țară, venită din Berguedà, era șefa peste ceaune, iar Andreu Codina, recomandat și de Eudald Llobet, îndeplinea atât funcția de majordom, cât și de șef al personalului, având libertatea de a angaja rândași, vizitii, ajutoare de grădjdar, viticultori și orice fel de oameni de care avea nevoie. Lui Martí nu-i venea să creadă ce noroc a avut din momentul în care a călcat pentru prima oară în Barcelona. Acum viața lui însemna să urmărească numeroasele sale afaceri, să-l viziteze pe părintele Llobet, să se consulte cu Baruj Benvenist, iar în ultima vreme să meargă în fiecare zi la lăsarea serii pe plajă, la șantierul naval, pentru

a sta de vorbă cu Jofre și a rezolva problemele care apăreau în timpul construirii navei sale. Cu toate acestea, își frământa fără încetare mintea pentru a profita de acceptul lui Bernat Montcusí de a-i pune la dispoziție Laiei calitățile artistice ale sclavei sale cântărețe, Aixa.

Într-o seară, pe când se afla pe terasa cu portic în care avea obiceiul să se retragă după ce lua cina, i-a poruncit Caterinei să i-o aducă pe Aixa. Aceasta a venit cu *oud*-ul ei, crezând că stăpânul ei dorea să-i asculte frumoasele cântece.

Pentru întâia oară în trista ei viață, Aixa era fericită. Când era încă foarte tânără, fusese răpită în apropiere de o piață unde se dusese cu familia ei și apoi vândută unui negustor de sclavi care, după ce a însemnat-o cu fierul roșu pe subsuoara dreaptă pentru a ieftini marfa, semnul său fiind un mic trifoi cu patru foi, a vândut-o la rândul său unui eunuc care făcea rost de femei pentru haremul unui emir. Acolo se simțise cumplit de nefericită, iar când emirul s-a plictisit de ea, a fost din nou vândută unui negustor catalan pentru a fi apoi licitată la târgul din Barcelona; și-a blestemat soarta, apoi și-a binecuvântat destinul, întrucât noul ei stăpân nu trata pe nimeni ca pe un rob; era bun și gentil, astfel încât, deși sclavă, se considera norocoasă în noul ei cămin și se străduia să-și facă treaba cât mai bine, pentru ca armonia aceea să continue.

– Stăpâne, ați poruncit să fiu chemată?

– Da, Aixa, lasă-ți instrumentele și așază-te.

Pe față a mirat-o extrem de mult că stăpânul i-a poruncit să se așeze în prezența lui, ceea ce nu se mai întâmplase niciodată până atunci decât doar pentru a ciupi coardele *oud*-ului pe taburetul ei. S-a supus de îndată și a așteptat respectuoasă cuvintele acelui stăpân tânăr, care o tratase mereu cu delicatețe.

– Uite, Aixa, vreau să-ți cer o favoare.

– O favoare, stăpâne. Eu mă aflu aici doar pentru a îndeplini orice îmi poruncești.

– Vezi, eu te voi elibera: vei fi o femeie liberă, astfel încât ce îți voi cere poți să accepți sau nu în mod liber.

Aixa nu reușea să priceapă ce îi spunea stăpânul ei.

– Nu te înțeleg, stăpâne. De ce renunți la prețul ridicat care l-ai plătit pentru mine?

– Îți voi spune secretul meu, a rostit Martí, care dorea foarte mult să-și împărtășească aleanul unui ascultător atent. Te cunosc și știu că ești bună și credincioasă. Când am plusat pentru tine la licitație, am făcut-o pentru a avea ocazia să cunosc o anumită persoană, care îmi stăpânește de atunci visurile. Nu știu dacă ți-ai dat seama, dar în multe seri, când îmi îndulceai clipele cu frumoasele tale romanțe, gândurile mele rătăceau atât de departe, încât uneori tu mă întrebai: „Doriți să continui, stăpâne?"

– Sigur că îmi amintesc, a recunoscut Aixa, zâmbind, iar inima mea de femeie îmi spunea că baladele mele erau dedicate altei persoane.

– Inima ta de femeie nu te înșela.

– Cunosc acest sentiment, stăpâne. Pe când eram doar o fetiță, l-am iubit cu disperare pe un băiat din

Mesopotamia. Sunt arăboaică, viața m-a despărțit de el, dar în toate nopțile care s-au scurs de atunci l-am avut în minte.

– Atunci, dacă vrei asta și mă ajuți în ceea ce vreau să fac, vei fi liberă să te duci la el.

– Nu, stăpâne. Sclava a scos un oftat de resemnare. A trecut prea mult timp de atunci. Acum el ar putea fi tată de familie bogat și nu are sens să pretind ca totul să fie ca înainte. Prefer să continui să visez decât să mă trezesc într-o realitate amară. Dacă mă voi întoarce la ai mei, i-aș dezonora pentru că nu mai sunt fecioară, afront pe care ei nu mi-l vor putea ierta și chiar aș putea fi omorâtă cu pietre. Alături de tine, stăpâne, mi-am recâștigat pacea sufletească, iar acest lucru nu-l voi uita niciodată.

– Bine, Aixa. Știi că, dacă convenințele sociale nu m-ar obliga să am sclavi, chiar mâine v-aș elibera pe toți.

– Atunci, stăpâne, de ce îmi oferi libertate mie?

– Pentru că vreau să-mi faci în mod liber favoarea pe care ți-o voi cere.

– Pentru mine vei fi totdeauna stăpânul meu și mereu îți voi rămâne îndatorată.

Martí a făcut o scurtă pauză.

– În ziua în care te-am cumpărat nu știam de calitățile tale decât din auzite și am făcut-o pentru a avea ocazia să o cunosc pe femeia care licita și ea pentru tine. Din acea zi, ori de câte ori îmi dedicai frumoasele tale melodii, gândurile mele, ca niște rândunici, zburau spre ea, pe aripile vocii tale.

– Mă onorezi nespus de mult, stăpâne. Nimic nu-l poate bucura mai mult pe un artist decât să fie oglinda unor sentimente atât de frumoase. Dar te rog să mă ierți dacă nu înțeleg misiunea pe care mi-o încredințezi.

– Peste câteva luni voi pleca spre tărâmuri îndepărtate, Aixa, și pentru o perioadă îndelungată. M-aș simți foarte rău dacă ți-ai închide cântecul tău de ciocârlie într-o colivie, astfel încât timp de mai multe luni nimeni să nu-ți poată auzi trilurile. M-ar plăcea ca în absența mea să-i înveselești serile doamnei inimii mele și să-i vorbești despre mine, pentru a mă ajuta să-i cuceresc inima. Dar vreau să o faci de bunăvoie, fără să fii obligată de faptul că îmi ești sclavă.

– Stăpâne, mărinimia ta mă copleșește. Voi face cu plăcere ceea ce îmi ceri, dar nu mă elibera, pentru că nu voi ști ce să fac cu libertatea mea.

– Inima mea ți-a acordat-o deja. Va fi un secret între noi doi, dar trebuie să știi că voi merge la un notar pentru a certifica eliberarea ta. În lipsa mea, Caterina va păstra documentul. Nu știu ce îți va hărăzi viața, dar vreau să știi că nu aparții nimănui și că vei putea să contezi pe veșnica mea recunoștință dacă vei reuși ca în sufletul iubitei mele să se nască un sentiment de dragoste pentru mine și că amintirea mea va crește tot mai mult în sufletul ei.

După trei zile, pe la vremea vecerniei, o cotigă trasă de un cal și condusă de Omar o conducea la conacul lui Bernat Montcusí pe sclava eliberată, îmbrăcată în straie de gală. Servitorul ducea o misivă sigilată, destinată stăpânului casei, în care Martí îi mulțumea

pentru că i-a permis să-i facă fiicei sale vitrege cadou arta Aixei. Aceasta avea ascunsă în lenjeria intimă o altă scrisoare, destinată Laiei și ferită de privirile tatălui ei vitreg.

32

BERNAT MONTCUSÍ

La lăsarea serii, una dintre uşile din spate ale împrejmuirii conacului din Castellvell s-a deschis şi pe ea a ieşit un om îmbrăcat modest, care, după ce a privit în dreapta şi în stânga şi după ce a pus în buzunarul mare al hainei sale largi cheia grea cu care trăsese la loc zăvorul, s-a învăluit în manta, şi-a tras pe ochi căciula şi şi-a îndreptat paşii, urmând perimetrul zidului, spre o stradă vestită pentru brutăriile sale.

După ce a străbătut-o cu privirile în pământ, de teamă ca nu cumva să-l recunoască cineva în ciuda deghizării, a scurtat drumul printr-un pasaj şi a intrat în piaţa în care se afla biserica Sants Just i Pastor. Clopotele băteau de vecernie, iar enoriaşii continuau să iasă de la slujbă. Omul învăluit în manta a aşteptat ca piaţa să se golească, iar când a considerat că trecerea era liberă, s-a apropiat de poarta lăcaşului. Aceasta a gemut ca o pisică atunci când e călcată pe coadă în momentul în care a fost deschisă, după care omul a

intrat în biserica în care mirosul de ceară și tămâie mai plutea încă în aer.

Vizitatorul a așteptat să i se obișnuiască ochii cu semiîntunericul, iar când s-a acomodat cu atmosfera s-a dus să se așeze pe una din băncile cu rezemătoare aflate în apropierea confesionalelor din lemn frumos sculptat. Omul a îngenuncheat și l-a pândit cu coada ochiului pe preot, așteptând ca acesta să iasă din sacristia din spate și să-și ocupe locul. Nu a trebuit să aștepte mult timp. După câteva clipe, zgomotul unor sandale i-a anunțat apropierea unui cleric înalt și dizgrațios, cu o barbă lungă, care a deschis confesionalul, a sărutat crucea de pe stola care atârna de un cârlig, iar după ce și-a atârnat-o de gât, a închis apoi ușa. Bărbatul a mai stat o vreme, prudent, iar când a considerat că e momentul potrivit, a înaintat spre partea din față a confesionalului și a așteptat ca perdeluța care acoperea ușița să fie trasă.

O voce caracteristică l-a salutat din interior.

– Sfântă Fecioară Neprihănită!

– Zămislită fără de păcat.

– Spune-mi, fiul meu, ce păcate ai comis.

– Multe, părinte.

– Atunci mărturisește-le, întrucât pentru acest lucru ai venit, și vei vedea cum, făcând asta, îți vei ușura sufletul.

Bernat Montcusí, care apelase acum la o față bisericească necunoscută pentru a nu merge la confesorul său obișnuit, arhidiaconul Eudald Llobet de la Pia

Almoina, a început să deșerte sacul cu păcate care îi apăsa conștiința.

– Am greșit față de cea de-a doua poruncă, pentru că am luat numele Domnului în deșert; am mințit; am râvnit la bunul altuia; m-am folosit de funcția pe care o am pentru a acumula bogății.

Călugărul asculta, nemișcat ca o statuie.

– Cu ce altceva ai mai păcătuit, fiul meu? Ai greșit față de cea de-a șasea poruncă?

– Părinte, de când a murit soția mea, am făcut onanism de nenumărate ori.

– Te-ai culcat cu femei dezmățate, frecventând bordeluri? Sau te-ai descurcat cu o sclavă?

– Nu am frecventat bordeluri, părinte, pentru că mă tem de bolile pe care le pot transmite acele femei. În privința sclavelor, nu-mi place ca în casa mea cineva să creadă că are drepturi obținute pentru că s-a culcat cu stăpânul.

– Atunci, fiul meu, păcatul masturbării pe care l-ai comis este într-un fel de înțeles, deși nu este pe placul Domnului. Așa că te voi pune să faci penitență...

– Încă nu, părinte.

– A mai rămas ceva care îți frământă conștiința?

– Da, părinte, și de aceea am venit la dumneavoastră seara pentru a vă cere sfatul.

– Spune, fiul meu, te ascult.

O clipă de tăcere s-a lăsat între preot și penitent.

– Vedeți, cum v-am spus, sunt văduv. Din căsătoria ei anterioară soția mea a adus o fiică. Aceasta are acum treisprezece ani. Este frumoasă ca o gazelă;

formele i se întrevăd sub tunică, deși încă nu sunt definite, sânii ei sunt două căpșune sălbatice...

– Nu mai da alte amănunte, dar continuă.

Montcusí a urmat cu o voce răgușită și spartă.

– Dragostea de părinte pe care am avut-o pentru ea atât cât a trăit mama ei s-a transformat apoi într-o pasiune nimicitoare. Îmi fierbe sângele în vene când văd că i-a venit timpul să fie curtată de bărbați și mi-e teamă că aș putea face moarte de om dacă se apropie cineva de ea și o cere în căsătorie.

Clericul asculta cu atenție.

– Ce pot face, părinte? a întrebat consilierul, cu capul în pământ.

– Trebuie să o îndepărtezi de lângă tine. Vecinătatea unei femei este extrem de nocivă. De când se nasc sunt mari ispititoare; gândește-te că Adam a fost fericit în Rai până când domnul a creat-o pe Eva. Au răul în măruntaie și de mici au viclenia șarpelui. Te sfătuiesc să o obligi să intre într-o mănăstire. Acolo se vor mai potoli dorințele sale de a păcătui, deoarece, chiar dacă o crezi a fi o ființă nevinovată, ea știe foarte bine cum să te ispitească, iar tu, sărmane păcătos, ești lipsit de apărare în fața nerușinării sale.

– Părinte, a replicat Montcusí, cu glasul pierit, nu mă văd în stare să o îndepărtez de mine.

– Atunci te vei condamna, iar dacă nu ai o propunere de remediere a situației, nu-ți voi putea da iertarea de păcate.

– Părinte, chiar dacă voi fi mistuit de focul iadului, nu pot să trăiesc fără ea. Zilele mi se vor scurge

cenușii și monotone, fără nicio motivație. Dacă ochii mei nu se pot bucura de prezența ei, atunci voi deveni un mort viu.

– Iubitul meu fiu, luptă contra ispitei care a intrat în viața ta. Nu este vina ta, pentru că așa suntem făcuți. Pentru bărbat, vârsta nu are importanță: odată ce se împlinește, o fată devine femeie. Domnul, care nu greșește niciodată, a spus când l-a creat pe om „creșteți și înmulțiți-vă". Prin urmare, când unei femei i-a venit vremea, e timpul să se împreuneze. De ce nu te însori cu ea? Nimic nu potolește mai bine poftele trupului decât căsătoria.

– Nu pot, părinte. Mai demult am înfiat-o și se știe că Sfânta Biserică nu permite unirea trupească între cel care înfiază o fată și fata înfiată.

– Dar există bule și licențe; poți cere, de exemplu, una dintre acestea.

– Trebuie să vă spun că ea nu va consimți niciodată.

– Atunci, fiul meu, dilema ta e fără ieșire. Dar, deși azi nu pot să-ți dau iertarea de păcate fără propunerea ta de remediere a situației, mai vino pe la mine: vom vedea cum am putea rezolva cu timpul această problemă dificilă. Roagă-te mult, fiule: rugăciunea este singurul scut împotriva celui rău, care ia în nenumărate rânduri înfățișarea de femeie.

33

VISURI ȘI SPERANȚE

Laia era încântată: noua ei sclavă îi umplea de fericire serile, iar cântecele ei îi aduceau bucurie în după-amiezile atât de plicticoase până atunci. Mereu recunoscătoare lui Martí, Aixa nu pierdea niciun prilej de a-i vorbi domnișoarei despre el într-un mod foarte elogios, astfel încât în gingașa inimă a Laiei a început să se înfiripeze un sentiment până atunci necunoscut și care îi predispunea spiritul spre acel tânăr care renunțase cu atâta gentilețe la Aixa în favoarea ei și al cărui chip l-a întrevăzut în două rânduri: prima oară la târgul de sclavi, iar a doua oară în după-amiaza în care s-a întâlnit cu el, însoțit de tatăl ei vitreg, la ieșirea din coridorul care ducea direct în grădină, fără a trece prin casă.

De trei luni intrase Aixa în viața ei și nu și-ar fi închipuit niciodată, nici în visurile ei cele mai ciudate, că nimic nu va căpăta importanța pe care darul lui Martí Barbany o avea pentru ea. Sclava i-a cucerit

inima; de la moartea mamei sale nimănui nu-i oferise atâta afecțiune cât i-a oferit acelei adorabile creaturi.

Scrisoarea destinată consilierului contelui era o respectuoasă mostră de recunoștință, prin care îi mulțumea pentru încuviințare și își arăta încă o dată respectul pentru el. Când privirea lui Bernat Montcusí a căzut pe misivă, acesta nu a bănuit consecințele pe care acceptul său avea să le aibă asupra vieții sale.

Barcelona, 7 martie 1053

Ilustrului Bernat Montcusí, *prohom* al orașului Barcelona și intendent-general al piețelor, târgurilor și aprovizionării comitatului de Barcelona

Preailustre domn,

Vă trimit această scrisoare pentru a vă mulțumi încă o dată pentru acceptul de a-i oferi fiicei dumneavoastră arta sclavei mele Aixa. Așa cum v-am spus ultima oară când am avut onoarea de a fi invitat în casa voastră, este o excelentă interpretă de țiteră și o cântăreață cu registre extraordinare, a cărei artă s-ar fi pierdut în timpul absenței mele, care va fi lungă, așa cum v-am anunțat. Cu ajutorul lui Dumnezeu voi pleca în ținuturi îndepărtate de îndată ce voi primi permisul de navigare.

Profit de ocazie pentru a-mi exprima din nou cea mai deplină supunere și vă asigur că în lipsa mea

toate afacerile pe care le am vor fi conduse cu aceeași grijă cu care le-aș fi condus eu însumi.

Al dumneavoastră devotat,
MARTÍ BARBANY

În ceea ce o privea pe Aixa, aceasta a păstrat cealaltă scrisoare ascunsă printre lucrurile sale și s-a străduit să-i facă pe plac până când a avut certitudinea că îi câștigase încrederea noii sale stăpâne. Puțin câte puțin și vers după vers, gânguritul cântecului ei a fost ca un balsam care a favorizat cicatrizarea rănii pe care moartea mamei sale o lăsase în inima fetei. În acea primăvară, serile în care fata asculta sub umbrarul cu viță-de-vie frumoasele melodii pe care le cânta sclava s-au constituit pentru ea în motivul esențial al existenței pe care o ducea, iar Aixa a devenit încetul cu încetul confidenta și prietena ei.

– Dar este chiar atât de gentil precum spui?

– Chiar mai mult. Dacă pe mine, care sunt mai puțin decât nimic, m-a tratat atât de bine, ce nu ar fi gata să facă pentru doamna care i-a cucerit inima?

– Dar aproape că nu mă cunoaște.

– Când iubirea se naște, nu ține seama de rasă, credință sau rang. Credeți-mă când vă spun că această poțiune nu are nevoie de timp sau cunoștințe: v-a văzut și v-a plăcut, povestea este foarte simplă.

– Aixa, de unde să știu că tot ce îmi povestești nu sunt altceva decât fantezii?

Sclava a rămas o clipă tăcută, neștiind dacă trebuia sau nu să-i înmâneze misiva.

– De ce nu îmi răspunzi?

– Doamnă, am o misiune de îndeplinit pe lângă dumneavoastră și nu este vorba doar de a vă cânta melodii frumoase.

Laia nu înțelegea nimic.

– Vă voi da un lucru pe care îl păstrez pentru dumneavoastră din ziua în care am intrat în această casă, dar care îmi va pune în pericol viața dacă este descoperit de tatăl dumneavoastră.

– Ți-am spus de o mie de ori că Bernat nu e tatăl meu: a fost soțul mamei mele și am rămas sub tutela lui până când voi împlini douăzeci și unu de ani. Atunci voi fi liberă, voi primi bunurile moștenite de la adevăratul meu tată și pe care mama mea le-a primit în uzufruct, apoi voi dispune de viața mea.

– Deocamdată însă îi aparții cu trup și suflet, și prin urmare și eu. Așadar, poate face cu noi tot ce vrea.

– Aixa, nu mai vorbi pe ocolite. Dacă ai ceva pentru mine, dă-mi-l.

Fără să spună o vorbă, sclava s-a îndreptat spre cămăruța ei, situată la subsolul casei.

După puțină vreme, s-a întors, privind în toate părțile, cu scrisoarea lui Martí ascunsă în haine.

– Luați-o, vă ofer viața mea, vedeți ce faceți cu ea.

Laia a sărit de pe bancă și, luând misiva pe care i-o întindea sclava, a răspuns.

– Niciodată nu am fost datoare cuiva. Nu te voi trăda nici dacă mă omoară. Imediat te voi chema

iarăși la mine. Mă duc să o citesc într-un loc sigur, unde nu cred să existe vreun risc.

Tânăra s-a îndreptat spre apartamentele sale, iar Aixa a plecat la bucătărie.

După ce s-a încuiat în cameră, tânăra a rupt sigiliul și a început să citească:

Pentru Laia

Lumina ochilor mei, dorința zilelor mele. De când te-am văzut la târgul de sclavi, nu am mai putut trăi. Amintirea ochilor tăi cenușii a pus stăpânire pe zilele și pe nopțile mele, iar viața mea, fără speranța de a-ți putea vorbi, este lipsită de sens. Sunt orbul care caută pe pipăite cupa care să-i potolească setea. Dacă îmi dai o speranță, voi munci fără încetare pentru a merita fericirea de a-ți cuceri inima; invidiez aerul pe care îl respiri și aș vrea să fiu talpa încălțărilor tale, pentru că ea te însoțește, chiar dacă o face în praful drumului.

Așa cum știi, fără îndoială, plec într-o lungă călătorie. De tine depinde dacă speranța îmi va îndruma zilele ori acestea se vor scurge goale și fără sens. Dacă îmi vei oferi fericirea de a-mi permite să îți vorbesc înainte de plecarea mea, voi fi cel mai fericit dintre muritori. Dacă nu va fi așa, viața mea va merita să o fi trăit doar pentru plăcerea de a te fi văzut, chiar dacă doar pentru o clipă. Pentru că sunt clipe care pot dura o eternitate. Dacă îmi vei oferi deliciul unei întâlniri, sufletul meu îți va fi veșnic recunoscător. Va fi atunci când vei hotărî și acolo

unde vei dori. Cu numele tău în gând, în inimă și pe buze, aștept cu jind vești de la tine.

MARTÍ

Fata a strâns misiva la pieptul ei fraged și o lacrimă făcută din speranță, dorință și închipuire a apărut în balconul ochilor săi cenușii, încețoșându-i privirea.

34

FESTIVITĂȚI

În Barcelona se succedau sărbătorile. Câteva luni după căsătoria sa cu Almodis și profitând de venirea primăverii, contele Ramón Berenguer folosise foarte înțelept strategia veche de când lumea, pe care o utilizaseră deja împărații Romei atunci când voiau să distreze plebea și să-i câștige favorurile și care se rezuma la trei cuvinte: „Pâine și circ." Atunci când poporul avea o porție de mâncare în plus și putea să tragă obloanele prăvăliilor pentru a participa la numeroasele distracții pe care le oferea magistratul-șef în numele seniorului său, oamenii uitau de grijile cotidiene și se dedicau vinului, jocului și spectacolelor. Bernat Montcusí, intendent-general al contelui, primise ordinul de a da două mertice[1] de grâu, jumătate de kilogram de carne macră de porc, o porție de carne de vită

[1] Aproximativ cinci litri (n. tr.).

și trei monede fiecărui cap de familie pentru toate persoanele pe care le avea în îngrijire. Clerul a primit o sumă generoasă, iar clopotele bisericilor Santa Eulàlia del Camp, Sant Vicenç de Sarrià, Sant Gervasi de Cassoles și Sant Andreu de Palomar își împleteau bătăile vesele cu cele ale catedralei, care comanda acea hărmălaie de limbi de clopot care încerca să alunge excomunicarea ce plana asupra perechii proaspăt căsătorite.

Ca de obicei, Bernat a reușit să-și însușească o parte din acele daruri.

Festivitățile erau dedicate plebei, dar și nobilimii credincioase dinastiei Berenguer.

Pe străzi și în piețe se desfășurau tot soiul de spectacole. Mimi, saltimbanci, bărbieri, specialiști în scosul măselelor, atleți și comedianți își umpleau pungile, dar ceea ce-i fascina în cel mai înalt grad pe oamenii simpli erau turnirurile, care aveau loc zilnic pe o esplanadă din Vilanova, dincolo de ziduri. Premiile în bani erau apreciabile, iar cavaleri renumiți din toată Septimania veneau să-și măsoare forțele și îndemânarea, atrași atât de recompensele grase, cât și de onoarea de a purta pe braț eșarfa doamnei lor. Ramón Berenguer și Almodis de la Marca prezidau festivitatea. Loja principală, cu apărătoarea de soare cu franjuri subțiri de culoare roșie și galbenă, era așezată exact în mijlocul spațiului pe care trebuiau să-l străbată campionii. Două tronuri magnifice se aflau în lojă; mai jos și pe laturi, într-un plan inferior, casele nobiliare își prezentau blazoanele. În fața lor și la același nivel, pe partea opusă, era instalată tribuna judecătorilor

care vegheau la respectarea regulilor turnirului și aveau grijă ca niciun cavaler să nu-și creeze un avantaj înainte de confruntare. La fiecare extremitate a terenului amenajat erau dispuse corturile campionilor care urmau să se înfrunte în acea dimineață, cu culorile fiecăruia unduind pe pavilionul triunghiular ce acoperea acoperișul rotund al acestora. În sfârșit, asudați și cu multă treabă, alergau încolo și încoace scutierii, frecând armuri și coifuri strălucitoare cu penaj; lăncile care urmau să se rupă în înfruntare se odihneau în perfectă ordine pe capre de lemn.

Laia, care de când citise mesajul pe care i-l dăduse maura era dornică să-și cunoască adoratorul, urzise cu Aixa un plan, profitând de faptul că tatăl ei vitreg era extrem de ocupat în încercarea sa de a împăca interesele sale cu cele ale contelui, umblând încoace și încolo pentru a controla puncte de vânzare și permise și a organiza spectacole pe străzi. Intendentul-șef se deplasa în permanență, însoțit de agenți de poliție, de la biserica Sant Jaume la Castellnou, iar de acolo până la poarta Bisbe și Castellvel, pentru a se îndrepta apoi prin Aladins la poarta Regomir. Nimic nu scăpa controlului său, iar punga i se umplea încet-încet cu tot felul de monede aflate în circulație. Când vreun participant la târg îi nesocotea ordinele, era imediat arestat și dus în temnița magistratului principal, iar dacă făcea negoț în stradă, toneta îi era dărâmată fără menajamente. Toate aceste lucruri Laia le știa foarte bine, așa că a hotărât, fără să mai piardă timp, să profite de ocazia pe care destinul i-o oferea. Aixa o pusese

la curent cu toate deplasările zilnice ale lui Martí prin oraș, iar cele două au ajuns la concluzia că ar fi fost cel mai sigur să-i iasă în cale lui Omar, intendentul tânărului, a cărui activitate se desfășura zilnic între factoria comercială din interiorul zidurilor cetății și viile de la Magòria, și să-i înmâneze o scrisoare, pentru ca acesta, la rândul său, să i-o ducă stăpânului. Laia a scris-o, iar Aixa s-a dus fără întârziere în oraș, cu misiva ascunsă în veșmintele ei largi. În cazul în care s-ar fi întâlnit cu cineva de-al casei, pe nimeni nu ar fi mirat că o servitoare s-a dus să îndeplinească o sarcină dată de stăpâna ei.

Când Aixa a ajuns la piață, nu l-a văzut pe Omar, pentru că în dimineața aceea fusese nevoit să se ducă la una dintre mori, deoarece acela care se ocupa de ea alesese să asiste la festivitățile în cinstea contesei în loc să meargă la locul său de muncă.

După câtva timp, l-a zărit venind cu inconfundabilul său mers încet și gesturile domoale. Când a văzut-o pe fată, maurul a grăbit pasul.

– Eram disperată, Omar; credeam că ziua ta de muncă începe mai devreme.

– Și chiar așa este, prietena mea, dar sarcinile mele, care și așa sunt numeroase, se multiplică în zile ca aceasta.

– Ce mai fac Naima, Mohamed și micuța Amina?

– Foarte bine cu toții. Niciodată nu îi voi putea mulțumi destul lui Allah, veșnic fie lăudat, pentru stăpânul pe care ni l-a dat. Trebuie să recunoști că a fost

pur și simplu noroc, pentru că în acea zi binecuvântată am depins de capriciul sau de punga celorlalți licitatori...

– Și eu binecuvântez acea zi. Doar alături de el mi-am găsit liniștea.

– Dar acum ești fericită? a întrebat-o Omar.

– Mai mult ca niciodată. Am mai mult decât o stăpână, am o prietenă, iar acum pot să-i întorc stăpânului nostru o parte din binele pe care mi l-a făcut.

– Bine, Aixa, care este motivul acestei întâlniri?

Femeia a căutat prin veșminte și a scos de acolo mesajul Laiei.

– Ia-o, stăpânul nostru o așteaptă cu nerăbdare. Presupun că știi de la cine este.

– Spune-i stăpânei tale că va ajunge în mâinile lui chiar în această după-amiază, a răspuns Omar cu un zâmbet.

Aixa a plecat, urându-i noroc tovarășului ei.

Omar, care cunoștea în amănunt situația, odată intrat în posesia pergamentului, s-a dus pe plaja pe care se aflau atelierele navale, unde știa că era stăpânul lui. Când a ajuns acolo, Martí inspecta împreună cu Jofre progresele înregistrate în construirea navei. Când s-a apropiat, i-a făcut un semn imperceptibil, profitând de faptul că marinarul era întors cu spatele, dându-i de înțeles că avea să-i comunice un lucru urgent și extrem de personal.

– Scuză-mă o clipă, prietene, trebuie să mă ocup de celelalte afaceri ale mele. Mi se pare că secretarul meu îmi aduce vești, iar cum în aceste zile de festivități totul a fost dat peste cap, se pare că toate sunt urgente.

– Du-te liniștit, Martí, a zis Jofre. Cât despre ce îmi spui, pot să confirm. *Mestre d'aixa* al nostru a prevăzut așa ceva și a vrut ca toți călăfătuitorii, dulgherii și frânghierii să vină la muncă și nu mai e cazul să spun că azi s-au dublat salariile. Vei observa acest lucru în ordinele mele de plată: dacă nu făceam așa, am mai fi pierdut o săptămână, iar în Mediterana timpul nu așteaptă.

– Mă întorc într-o clipă.

Omar aștepta la o distanță prudentă. Martí a venit la el.

– Ce treabă urgentă te-a făcut să-ți părăsești locul din piață și să mă cauți aici într-o zi atât de deosebită? a întrebat Martí, contrazicându-și tonul poruncitor printr-un zâmbet deschis.

Maurul a zâmbit la rândul lui.

– Stăpâne, dacă veți considera că motivul nu e suficient, voi accepta să fiu biciuit. Poftiți.

Omar a căutat scrisoarea în geantă și i-a înmânat-o stăpânului său.

Martí nu a recunoscut în primul moment scrisul, dar a înțeles imediat despre cine era vorba după zâmbetul strengăresc al servitorului său.

Nu s-a mai putut abține și s-a tras la o parte, a rupt sigiliul, a desfășurat pergamentul și a citit:

Barcelona, 20 iunie 1053

Lui don Martí Barbany,

Iubit prieten, mulțumirile pentru darul dumitale sunt nesfârșite. Nimeni nu mi-a făcut vreodată

o bucurie atât de mare. În afară de faptul că este o cântăreață desăvârșită, Aixa este și o prietenă pe care generozitatea dumitale mi-a oferit-o. Cuvintele despre sentimentele pe care le ai față de mine m-au emoționat. Gândul că am produs o impresie atât de nobilă cuiva care nu mă cunoaște îmi dă fiori și mă face să mă tem că atunci când ne vom cunoaște nu voi fi la înălțimea așteptărilor dumitale și îți vei schimba părerea. Nu sunt decât o femeie de aproape paisprezece ani, care își dorește cu ardoare un prieten în care să aibă încredere. Dacă ești de acord, aș putea să vă văd miercuri, ziua turnirului principal, la care va asista tot personalul din casă. Din acest motiv îmi va fi mai ușor să scap de sub controlul tatălui meu vitreg. Dacă îți convine, ne vom vedea la ora trei după-amiază, în casa Adelaidei, doica mea, pe care o vizitez din când în când.

Se află în spatele bisericii Sant Miquel, vizavi de ușa sacristiei.

Prietena dumitale,
LAIA

Martí a pus misiva în buzunarul interior al vestei și, fără să se mai poată abține, l-a luat în brațe pe Omar și i-a spus:

– Ca să fiu drept, dacă ar trebui să-ți plătesc prețul mesajului pe măsura bucuriei pe care mi-ai făcut-o, aș putea de acum să vând partea din corabie care îmi aparține.

35

ÎNTÂLNIREA

La ora două fix, Martí, îmbrăcat cu haine de gală și aproape zburând, își îndrepta pașii spre biserica Sant Miquel, pe sub vechiul *Cardus* roman.

Omar, care îl ajutase să se gătească, așa cum se întâmpla în fiecare zi, îi spusese:

– Stăpâne, ai schimbat trei tunici. Dacă faceți acest lucru azi, ce veți face în ziua nunții?

– Lasă-mă în pace, Omar, îi răspunsese el. Nu știu dacă această zi va veni vreodată, așa că lasă-mă să mă bucur de prezent; ziua de mâine este îndoielnică, doar Dumnezeu o cunoaște și este plină de taine.

Înainte de a pleca, s-a uitat în oglinda metalică din dormitor, iar ea a reflectat imaginea unui tânăr ars de soare, cu o privire nobilă și sigur pe el, îmbrăcat într-o tunică verde, împodobită cu pasmanterie portugheză de culoare neagră, având ciorapi grena, pantofi din piele fină de Córdoba și pe cap, acoperindu-i tunsoarea carolingiană, o elegantă șepcuță florentină.

A ajuns la locul întâlnirii mai devreme, iar după ce a identificat casa, a început să se plimbe în sus și în jos pe stradă, așteptând momentul în care clopotele bisericii Sant Miquel vor bate pentru a urca scările spre singura locuință aflată acolo și a o întâlni pe stăpâna visurilor sale. Casa era modestă, cu o singură ieșire la stradă, având un mic acoperiș, iar pe o latură un zid cu orificii de aerisire triunghiulare pentru un spațiu care servea, probabil, pentru depozitarea cerealelor, ce aveau nevoie de ventilație. Martí a intrat în plăcuta penumbră a porticului, iar ambianța răcoroasă i-a liniștit zbuciumul. Simțea în gât bătăile nebunești ale inimii, care îi uscau atât de mult gura, încât limba i se părea că devenise de cârpă. A urcat din două în două treptele scării uzate și a ajuns pe palierul singurului etaj. După ce a tras adânc aer în piept, Martí a bătut la ușă. Niște pași grăbiți s-au auzit apropiindu-se, iar după câteva clipe, în care s-a simțit observat, ușa s-a deschis. O femeie zâmbitoare, de vârstă mijlocie, cu o față plăcută și păr cărunt a apărut în prag și mai curând a afirmat decât a întrebat:

– Martí Barbany, fără îndoială.

Descoperindu-se, tânărul a răspuns:

– Chiar el.

– Sunteți așteptat înăuntru, poftiți.

Martí s-a conformat, iar după ce a închis ușa, femeia a adăugat:

– Fiți bun și urmați-mă.

Au străbătut un coridor strâmt până au ajuns la o ușă din mici tăblii de lemn. Femeia a bătut, iar din

interior a răspuns o voce care lui Martí i s-a părut a fi cea a Aixei.

– Doamnă, musafirul a sosit. Ușița s-a crăpat de-o palmă, iar în deschizătură a apărut fața zâmbitoare și luminoasă a fostei sale sclave.

Femeia mai în vârstă s-a scuzat.

– Eu plec, pentru că am multe de făcut.

– Vin și eu imediat, i-a răspuns Aixa. Apoi, deschizând larg ușa, i s-a adresat lui Martí: Stăpâne, puteți intra, sunteți așteptat.

Tânărul a intrat în încăperea care era în penumbră, iar ochii lui nu au putut vedea altceva decât profilul fetei, care stătea în picioare, în contre-jour, lângă fereastra ale cărei obloane erau trase.

Vocea Aixei a răsunat în spatele său.

– Stăpâne, aceasta este Laia. Dacă v-am fost de vreun folos, sufletul meu este în culmea bucuriei. Laia, acesta este, a fost și va fi cel mai bun stăpân pe care mi-a fost dat să-l cunosc în viața mea.

Apoi servitoarea a ieșit discret, închizând ușa în urma ei.

Tinerii au rămas față în față. Ochii lui Martí se obișnuiseră cu semiîntunericul, iar fata i s-a părut a fi o apariție de pe altă lume. Purta o fustă de culoare bleumarin, cu un decolteu pătrat foarte înalt, strâns sub sânii ei fragezi; mânecile porneau de la umeri și se strângeau pe încheieturi. Un șal larg îi acoperea spatele, iar două cocuri laterale și o cărare dreaptă împărțeau părul lins în două părți egale; pe el, ca și cum ar fi fost o coroană, o cordeluță groasă, căptușită

cu damasc albastru-deschis, cu fire de argint împletite în ea. Amândoi, de parcă ar fi fost înțeleși, s-au apropiat de banca aflată în mijlocul încăperii și s-au așezat, fără să-și ia ochii unul de la altul.

– Doamnă, a început Martí, căruia i se putea citi emoția pe față, din ziua în care ochii mei au zărit ovalul feței dumneavoastră abia intuit, la târgul de sclavi, imaginea ei mi-a stăpânit visurile, accelerându-mi pulsul. Dacă îmi dați speranțe, voi munci fără încetare pentru a vă merita mâna; dacă nu, voi dispărea definitiv din viața dumneavoastră.

Cu capul plecat, fata asculta cu obrajii ca focul cuvintele lui Martí. Apoi, foarte încet, și-a ridicat privirea spre el.

– Am o datorie la dumneavoastră pe care nu o voi putea achita nici într-o mie de ani. În primul rând, mi-ați oferit cea mai mare consolare a vieții. Să știți că de când a murit mama nu îmi mai spusesem nimănui păsurile până când mi-ați trimis-o pe Aixa. În al doilea rând, m-ați onorat scriindu-mi o misivă pe care nu cred că o merit, întrucât nu știți cum sunt și nici nu mă cunoașteți. Cu toate acestea, trebuie să vă spun că este prima oară când cineva mi s-a adresat în acești termeni, lucru pentru care m-am simțit extraordinar și nemeritat de măgulită.

– Laia, sentimentele nu pot fi controlate: am avut șansa de a cunoaște tot felul de persoane de-a lungul timpului, dar niciuna nu mi-a adus atâta bucurie. Mă culc și ultimul lucru pe care mintea mea îl imaginează este strălucirea ochilor dumitale cenușii; dacă servitorul

meu m-ar deștepta în timp ce te visez, l-aș biciui. Când mă trezesc, primul lucru care îmi vine în minte este amintirea dumitale. A trăi așa e ca și cum nu aș trăi, de aceea doresc doar să știu dacă pot spera la ceva.

– Am aproape paisprezece ani și nu vreau să-i fac rău celui care m-a favorizat atât de mult.

– Vrei să-mi spui că nu simți nimic pentru mine?

Fata a tresărit puternic.

– Nu, Martí! Vreau să spun că tatăl meu vitreg nu va permite niciodată să te apropii de mine.

Martí a luat mâinile fetei într-ale sale.

– Înseamnă că pot să mai am o speranță?

– Martí, este foarte ușor să te admir, iar de aici începe iubirea. Aixa mi-a vorbit despre virtuțile dumitale și eu am început să te iubesc, dar este zadarnic. Decât să mă dea cuiva care nu este cetățean al Barcelonei, tatăl meu vitreg mă va închide mai curând într-o mănăstire.

– Dă-mi o speranță și voi răsturna lumea! Voi pleca în călătorie timp de un an sau mai mult; la întoarcere voi fi un om bogat, iar dacă știu că mă vei aștepta, nimic nu va putea să mă oprească.

– Te voi aștepta oricât este nevoie și, decât să fiu dată altuia, mai bine voi merge la mănăstire din proprie inițiativă.

– Până când mă voi trezi din visul meu, vreau să mă ții lângă tine, pentru că a trăi departe de dumneata înseamnă să mor.

Apoi a luat-o cu gingășie de bărbie și a sărutat-o.

36

DELFÍN ŞI ALMODIS

Trecuseră câteva luni de când Almodis sosise la Barcelona, iar căsătoria sa cu Ramón Berenguer cunoscuse momente dificile. Excomunicarea anunțată de episcopul Odó de Montcada, încă nematerializată, neliniștea nu doar nobila pereche, ci întreg comitatul, iar încăierările de stradă dintre partizanii bătrânei contese și cei ai lui Almodis păreau să nu se mai sfârșească. Firile celor două femei nu erau cele mai potrivite pentru a se putea stabili o relație pașnică între ele. Între timp, viața contelui și a contesei era plină de dificultăți, pentru că fiecare își dedica eforturile soluționării treburilor proprii stării și condiției sale, iar din acest motiv împrejurările tindeau să-i despartă. Contele era angajat în acțiuni războinice împreună cu vărul său Ermengol d'Urgell, întrucât cei doi săriseră în sprijinul lui Arnau Mir de Tost, senior de Ager și vasal al lui Ramón, pentru că frații Ahmad al-Muqtadir și Yusuf al-Muzaffar, care domneau în

Zaragoza, respectiv Lérida, atacaseră fortificația din Ager și amenințau orașul Manresa. Fie pentru a ajuta un nobil prieten, a cărui fidelitate a recompensat-o contele de Barcelona prin cedarea ulterioară a fortificației de la Camarasa, fie pentru a veghea la drepturile dinastiei în fața nobilimii din Levant, care ceda foarte greu din prerogativele și pretențiile sale Casei celei mai puternice dintre toate comitatele catalane, adevărul era că îndrăgostiții aveau parte de puține clipe de intimitate. Între timp, contesa își dedica timpul operelor de binefacere: întemeierii de mănăstiri, ajutorării văduvelor și cerșetorilor, urmăririi lucrărilor de construcție a noii catedrale și prezidării tribunalelor care judecau cauze referitoare la proprietăți, la delimitarea acestora, la bunuri, drepturi ori sclavi. Când era vorba despre propriile pământuri, se transforma în avocatul apărării drepturilor pe care credea că le avea în fața pretențiilor uneia sau alteia dintre familiile nobiliare care se considerau de același rang cu cea a familiei Berenguer, fie că se numeau Sant Jaume, Montcada, Gelabert, Folch sau Alemany.

Erau vremuri tulburi, iar la neliniștile care le marcau se adăuga o împrejurare care agrava situația. Excomunicarea anunțată de Roma plana ca un spectru, mulți prevestind tot felul de calamități, inclusiv pierderea independenței comitatului, și poate o nouă invazie a sarazinilor. În brutării, cocioabe și pe la colțuri nu se vorbea decât despre așa ceva. Urmând instrucțiunile primite de la Roma, clerul răspândea profeții sumbre, iar în orice fapt firesc se vădea o prezicere

nefastă. Din amvoane era amintit regele David, iar istoria biblică era comparată cu atitudinea contelui, profeţindu-se că promiscuitatea sa va fi cauza tuturor nenorocirilor care se vor abate asupra Barcelonei. Pe scurt, situaţia se deteriora continuu, iar luptele între partizanii papei şi cei ai contelui se intensificau de la o zi la alta.

Almodis îşi dorea un fiu, care să împlinească speranţele soţului ei, deoarece îl considera pe primul născut, Pedro Ramón, avut din căsătoria cu Elisabet, un handicapat. Singurele sale reazeme la Curtea de la Barcelona erau Lionor, doamna ei de companie căreia îi mărturisea toate necazurile, şi Delfín, piticul care îi făcea mai uşoare momentele de inactivitate şi cu care purta discuţii lungi, care ajungeau să se refere invariabil la faptul că trebuia să rămână gravidă. Cum abatele Sant Genís rămăsese la Toulouse, confesorul său a devenit părintele Llobet, pe care îl cunoscuse prin intermediul unuia dintre oamenii de la Curte şi care era, poate, singura persoană dintre cunoscuţii recenţi pe care a apreciat-o. Nu avea încredere în onctuoşii şi linguşitorii din preajma puterii care o asediau zilnic, iar imaginea sobră, mai mult de războinic decât de cleric, a acelui om al Bisericii, care spunea totdeauna ceea ce gândea şi care nu avea obiceiul să se plieze voinţei sale, era pe placul ei.

În dimineaţa respectivă, contesa stătea de vorbă cu doamna ei de companie în timp ce amândouă finisau un covor din fire colorate.

– Spune-mi, Lionor, când crezi că voi deveni mamă?

– Sunt lucruri naturale, doamnă, care nu pot fi prevăzute. Dar cred că va fi cu atât mai ușor să vi se împlinească dorințele cu cât vă veți preocupa mai puțin de asta.

– Totuși, există o condiție care, dacă nu se îndeplinește, face imposibilă o asemenea dorință. Soțul meu este plecat mereu la război, iar legăturile conjugale nu pot să se consume de la distanță.

– În schimb, când se întoarce devine cel mai înfocat dintre iubiți.

Contesa a oftat. Privind în jur, pentru a se asigura că sunt departe de urechi indiscrete, a continuat pe un ton scăzut:

– Așa e, Lionor, dar vreau să-ți fac o confidență. Știu că nu ar trebui să o fac, iar dacă mama mea ar fi aici, m-aș adresa ei, dar pentru a vorbi despre anumite chestiuni nu te am decât pe tine.

– Vă ascult, doamnă. Știți că voi fi mută ca pământul.

– Vezi, adevărul este că soțul meu, contele, vine la mine plin de pasiune, dar...

– Dar ce, doamna mea?

– Nu știu cum să-ți explic, dar cred că astfel de lucruri cer un anumit timp și...

Lionor a privit-o, așteptând.

– Este ca un vulcan, iar pasiunea lui se împrăștie fără a da timp umorilor sale să se închege în mine. Ei, uite că am spus-o!

Femeia a rămas câteva clipe pe gânduri.

– Desigur, doamnă, trebuie să remediați situația.

– Dar ce pot face?

– Să-l vedeți mai des, doamnă, astfel încât faptul de a vă avea să nu constituie un eveniment. În acest fel se va potoli și va fi mai așezat în timpul actului.

– Bine, Lionor, dar ce pot face eu dacă îl văd din an în Paști? Oare trebuie să merg la graniță și să mă războiesc cu necredincioșii?

– Nu ați spus nicio prostie. Bărbații sunt foarte ciudați, iar dacă deveniți odihna războinicului și el se va odihni în dumneavoastră în fiecare noapte, nu cred că mă înșel dacă voi spune că vă veți întoarce la Barcelona grea. Uneori, un pat de campanie este mai bun decât cel mai moale așternut.

Obsesia de a avea un fiu o înnebunea pe Almodis, întrucât știa că drepturile sale se vor consolida atunci când îi va dărui contelui un moștenitor, în așa măsură încât, în urma discuției cu doamna sa de companie, se folosea de orice împrejurare pentru a vorbi despre această temă ori cu Delfín, ori cu părintele Llobet. Pe fiecare îl săgeta cu întrebări în funcție de particularitățile caracterului și de specificul meseriei.

În dimineața unei zile ploioase în care piticul o ajuta să pună îngrășăminte plantelor din seră, l-a asediat cu întrebări în legătură cu obsesia care o chinuia.

– Spune-mi, Delfín, ce crezi că se va întâmpla când va veni sorocul? Voi fi mama unui moștenitor ori voi rămâne stearpă? Ce-ți spune ție instinctul?

Vocea de flaut a omulețului a răsunat sub bolta serei.

– V-am zis deja de o mie de ori că viziunile mele nu pot fi planificate. Uneori sunt în legătură cu lucruri lipsite de importanță și rareori le am când îmi storc

creierii vrând să știu un lucru care mă interesează cu adevărat sau îmi trezește curiozitatea.

– Știu, dar spune-mi, chiar nu ai avut niciun presentiment care să îmi spună ceva în legătură cu asta?

– Un vis, doar un vis am avut, dar pe care nu-l pot considera o prezicere.

– Pentru Dumnezeu, Delfín! Povestește-mi imediat ce ai visat. Nu este oare adevărat că Iosif a interpretat visele faraonului și că acestea s-au dovedit a fi o prezicere?

Pe Delfín încă îl mai dureau cuvintele pe care contesa i le aruncase când, după teribilul atac al piraților, el intrase în cabina ei.

– Bine, dacă vă interesează ce visează un laș, vă voi spune.

– Delfín, crede-mă că nu am chef de subtilități. Dacă vrei să-mi dai o lecție, îți voi replica în singurul mod pe care îl pricepe toată lumea. Dacă preferi, te voi mai întreba încă o dată același lucru, dar după o serie de lovituri de bici. Să vedem atunci dacă vei mai apela la jocuri de cuvinte.

– Stăpână, m-ai făcut balegă de față cu doña Lionor.

– În acel moment meritai să-ți spun așa, ba chiar mai mult, pentru că ai fost laș. Nu mă face să-mi pierd răbdarea, care e destul de mare, și explică-mi odată acel vis.

Piticul știa foarte bine cât de departe putea merge, iar unele erau limitele când își făcea meseria de bufon și altele, mult mai restrânse, când vorbea serios cu stăpâna sa.

– Să vedeți, într-o noapte, la puțină vreme de la venirea noastră aici, am băut, poate prea mult, din acea licoare dulce, produsă în ținut și care este numită vin tămâios. Este o zeamă înșelătoare, întrucât moleșește spiritul fără să dea de veste, așa încât, atunci când am luat seama, nu am fost în stare nici măcar să ajung în camera mea și am rămas întins pe baloturile de paie care sunt pregătite pentru a fi date cailor. De îndată nu am mai știut de mine și am avut un vis ciudat.

– Nu mai vorbi pe ocolite, Delfín, și treci la subiect.

– Bine, stăpână. Se făcea că erați împreună cu doña Lionor în cabinetul dumneavoastră, în momentul în care un plâns ascuțit v-a atras atenția. În spatele încăperii, unde aveți gherghefuł cu canavaua la care lucrați, se vedea un coș mare în care puteau fi așezați mai mulți copii. Dumneavoastră și doamna de companie v-ați aplecat asupra lui și ați observat că pe fundul coșului erau două forme nedeslușite. Dând la o parte micul cearșaf care le acoperea, ați putut vedea, îngrozite, cum unul dintre cei doi nou-născuți care se aflau acolo îi zgâria fața celuilalt, umplând-o de sânge.

– Și ce deduci din această aiureală?

– Eu nu deduc nimic, stăpână. Dumneavoastră m-ați întrebat și eu v-am răspuns. Ați vrut să știți și acum știți, acesta a fost visul meu. Dar încă mi-a rămas în minte prezicerea din pădurea mea, în ziua în care am făcut legământul nostru de sânge, mai țineți minte? Veți fi la originea unei dinastii și cred că momentul a sosit.

– Dar pentru asta trebuie să fiu mamă.

– Bineînțeles.

Contesa a rămas pe gânduri câteva clipe, apoi, după ce și-a trecut mâna dreaptă peste față de parcă ar fi vrut să dea la o parte ceva, a întrebat:

– Ei bine, Delfín, tu care ieși din palat fără să ceri voie nimănui și frecventezi cârciumi, hanuri și taverne, care intri în contact cu oamenii simpli, poți să-mi spui ce părere au aceștia despre mine? Mă iubesc ori mă detestă?

– Depinde, stăpână, de cine este vorba.

– Nu fi așa de misterios și spune-mi odată. De ce anume depinde?

– De condiția și cultura fiecăruia.

– Și?

– Vedeți, stăpână, oamenii simpli sunt speriați, le e teamă că nu va mai fi pace în comitat; unii dau vina pe conte pentru temerile lor, iar alții pe papă; pe primul pentru că se culcă cu dumneavoastră fără să fie căsătorit conform rânduielii, iar pe al doilea pentru că se amestecă în treburi care nu îl privesc, întrucât afectează nu numai o singură familie, ci mai multe. Dar atât unii, cât și ceilalți caută să-și împace sufletul cu Dumnezeu pentru orice eventualitate și își cheltuie banii cu rugăciuni, post și mătănii, deoarece liniștea lor depinde de pacea comitatului: fără pace nu e comerț, iar dacă autoritatea este subminată de dragul prezenței dumneavoastră, ei se tem că maurii vor îndrăzni iarăși să atace Barcelona și că astfel vor pierde totul. Există oameni care nu și-au mărturisit niciodată greșelile la biserică, dar care acum nu se despart de confesional.

De toate acestea nu sunt străini clericii, care le alimentează temerile din amvon, și observ adesea că penitenții, de îndată ce și-au spălat păcatele, se apropie de cutia milei și își depun obolul în ea. E o modalitate ca oricare alta de a obține indulgența Celui de Sus și a-i cere să păzească de Islam comitatul. Sunt unii care își mai aduc încă aminte de Almanzor.

– Dacă se va materializa în cele din urmă pedeapsa cu excomunicarea, crezi că asta va putea afecta într-atât viitorul comitatului?

– Instinctul îmi spune că absolut deloc, dar clericii abuzează de naivitatea oamenilor și prezic nenumărate dezordini și calamități. Își amintesc că un conte sau un monarh excomunicat poate să nu mai fie ascultat, iar dacă așa ceva se întâmplă, va genera anarhie, iar banii își vor pierde valoarea, astfel încât totul va înceta să mai funcționeze, iar orașul va lâncezi, deși pe ei un asemenea lucru, evident, nu-i privește: dacă ei cred că aceasta se va întâmpla, la ce le vor mai folosi banii puși în cutia milei pentru promisiuni de salvare a păcii sau ca penitență pentru păcatele mărturisite? Din câte știu eu, banii sunt de folos doar pe Pământ. Nu cred că Sfântul Petru primește pentru intrarea în rai bani de aur.

– Nici nu poți să-ți închipui cât mi-ar plăcea să pot ieși într-o seară cu tine și să mă amestec printre popor. Îți mai spun ceva: conducătorul care nu face în așa fel încât să afle din sursă directă părerile supușilor săi va greși totdeauna în cele din urmă, indiferent cât de buni consilieri ar avea.

– În această privință vă dau dreptate, stăpână, dar este o nebunie să ieșiți pe ascuns din palat fără să fiți văzută de doica dumneavoastră, de servitoare și de gardă.

– Eu nu aș spune așa ceva, s-au întâmplat lucruri și mai improbabile decât acesta, iar dacă aș fi știut de ele dinainte, aș fi zis că sunt imposibile.

– Totul este scris, dacă trebuie să se întâmple ceva, acel lucru se întâmplă, dar dorința dumneavoastră, vă repet, pare irealizabilă.

– Oricum, merită să încercăm, pentru că am crezut mereu în capacitatea omului de a forța destinul.

– Vă rog să mă scuzați că v-o spun, dar ați rămas aceeași fată îndrăzneață pe care am cunoscut-o odinioară în Marca.

37

SFATURILE LUI BENVENIST

Febra călătoriei, care l-a cuprins pe Martí după întâlnirea cu Laia, a fost un chin. Și-a petrecut vara într-un du-te-vino de la viile din Magòria la mori, de la acestea la magazinul din interiorul zidurilor cetății, iar de acolo la șantierul naval, supraveghind construcția navei sale, pentru a ajunge apoi în fiecare seară la casa lui Baruj, de unde obținea informații despre mii de amănunte fundamentale pentru reușita eforturilor sale. Zaraful era un izvor nesecat de cunoștințe, iar Martí știa că experiența lui urma să fie vitală pentru a-și duce la bun sfârșit planurile. În timpul acestor luni de activitate febrilă a avut, datorită ajutorului Aixei, mai multe întâlniri cu Laia în casa bătrânei sale doici, în timpul cărora iubirea sa a înflorit puțin câte puțin.

În acea seară, Martí stătea în grădina zarafului, sub castanul cu frunziș des, în fața a două cupe cu vin excelent, pe care Baruj îl avea în pivniță, bombardându-l

cu întrebări pe interlocutorul său, sorbindu-i cuvintele și notându-și sfaturile primite.

Rivká, soția lui Baruj, venea și se ducea cu o cană de cristal fin, umplând cupele; de cealaltă parte a ușii, ascunsă, Ruth profita de ocazie pentru a asculta discuția dintre tatăl ei și tânărul amabil și arătos.

Benvenist era cel care vorbea atunci.

– În primul rând, vreau să-ți spun că, după socotelile mele, te poți considera un om bogat. Mulți dintre cei care se apropie de conte lăudându-se cu averile lor nu au lichiditățile de care dispui dumneata.

– Îmi pun toată încrederea în dumneavoastră. Meseria mea e munca, așa cum mi-a spus tatăl meu să fac în testamentul care mi l-a lăsat, iar liniștea care înseamnă a ști că dumneavoastră îmi păstrați averea mă ajută să mă pot dedica în totalitate sarcinii mele, dar vă rog să continuați cu informațiile pe care vi le cer.

– Uite, Martí, nu orice marfă are trecere liberă. Există lucruri care se pot exporta într-un oraș sau într-un regat, în schimb în altele un asemenea lucru este absolut interzis.

– Și de ce anume depinde aceasta?

– De multe lucruri, cum ar fi faptul că se află în stare de război cu vreun aliat al comitatelor de Barcelona, Gerona și Osona, dacă exportul poate ajunge să reprezinte o viitoare concurență sau pur și simplu dacă unui mare comerciant acest lucru nu i se pare oportun.

– Și cine controlează ce se îmbarcă într-un port?

– Va trebui să te supui alegerii rutei, întrucât ceea ce interzice Barcelona poate aproba Genova, iar ceea ce nu acceptă aceasta poate să fie pe placul Veneției ori al Constantinopolului. Marfa oricărei călătorii este de competența portului de încărcare, prin urmare a comitatului, orașului sau regatului în care se află respectivul port. Vei depinde de fiecare dintre aceste porturi, astfel încât, mai mult decât de priceperea căpitanului navei, succesul sau eșecul călătoriei va fi determinat de abilitatea comercială a armatorului, adică a ta.

– Și dacă în timpul planificării călătoriei apare oportunitatea de a comercializa o marfă al cărei transport nu figurează în nicio listă de mărfuri interzise? Ce trebuie să fac în acest caz?

– Să o declari la descărcarea ei. Nimeni nu va putea să obiecteze și nici nu se va putea aplica o sancțiune.

– Și cum pot eu să apreciez valoarea unei mărfi noi, pentru a o asigura conform învoielii noastre, dacă nu îi cunosc particularitățile și nici pericolele care le-ar putea reprezenta transportul ei?

– Nu te preocupa de asta. În fiecare port în care vei sosi vei găsi semeni de-ai mei, care vor cântări riscul și costul mărfii pe care vrei să o încarci; în orice caz, noi vom gira hotărârea lor și cuvântul dat. Ce stabilesc ei va fi lege pentru noi.

– Altceva mă îngrijorează, maestre.

– Nu-mi spune așa. Cunoștințele pe care pot să ți le transmit sunt mai curând rezultatul experienței

de viață decât al studiilor. Spune-mi însă ce îndoială te macină.

– Nu știu cum voi face pentru a mă înțelege cu cei cu care voi face tranzacțiile.

– Acolo unde vei merge, ai noștri îți vor face rost de un tălmaci, dar pentru necesitățile zilnice, latina dumitale este mai mult decât suficientă. În toate așezările Mediteranei în care Roma și-a impus prezența se vorbește o latină mai mult sau mai puțin adecvată pentru oricare. Cunoscând-o pe cea din ținuturile de aici, le vei înțelege pe toate celelalte.

Întrebările cu care Martí își copleșea prietenul erau numeroase și în legătură cu numeroase situații și locuri, iar răspunsurile acestuia acopereau toate domeniile.

– Iertați-mi insistența și faptul că abuzez de amabilitatea dumneavoastră i-a spus tânărul, a cărui sete de cunoaștere părea să nu aibă limite.

– Să nu ai niciun fel de jenă. Într-un fel, ai noștri vor fi asociații tăi. Acum însă te rog să mă ierți o clipă, întrucât vezica mea nu mai poate să aștepte. Este un lucru care cu trecerea anilor devine o sclavie rușinoasă, de care nu scapă nici cei bogați, nici cei săraci, nici conții, nici cerșetorii.

– Vă rog, Baruj, sunteți la dumneavoastră acasă, iar eu nu sunt decât o prezență deranjantă pe care vorba dumneavoastră plină de căldură o zăpăcește atât de mult, încât uită de cele mai elementare reguli de politețe, conform cărora un oaspete nu trebuie să-și prelungească vizita după apusul soarelui.

Zaraful s-a ridicat și după ce l-a asigurat pe tânărul invitat că nimic nu-i face mai mare plăcere decât vizitele sale, s-a dus să se ușureze.

În momentul acela, Ruth a intrat în cameră și, în ciuda privirii severe pe care i-a aruncat-o mama ei, s-a apropiat de Martí și i-a umplut cupa cu un lichid auriu.

– Mi s-a părut că vă aud spunând ceva despre o călătorie lungă în care urmează să plecați, a spus fata, de parcă nu ar fi auzit numeroasele amănunte în legătură cu aceasta.

– Așa este. M-am implicat într-o afacere pe care nu o cunosc și trebuie să fac eforturi pentru a o stăpâni. De aceea am nevoie de sfaturile tatălui tău, pentru a-mi duce la bun sfârșit planul.

– Plecați foarte departe?

– Atât de departe cât mi-o vor permite timpul și împrejurările unei călătorii pe mare.

– Cât de mult vă invidiez, a spus fetița, închizându-și pe jumătate ochii, veți cunoaște lumea și veți trăi experiențe care vă vor îmbogăți amintirile. Dacă mă voi mai naște o dată, vreau să fiu bărbat. Viața unei fete evreice e plicticoasă și monotonă. În afară de aceasta, depinde de voința tatălui său și de capriciile sorții care să-i aducă un soț bun sau unul bătrân.

Rivká a vrut să intervină, dar Martí i-a luat-o înainte.

– Nu cred că tatăl tău îți va impune pe cineva care să nu fie pe placul tău. Ai norocul să fii fiica unui om excepțional și tolerant.

În clipa aceea s-a auzit un zgomot puternic la bucătărie, iar Rivká s-a dus să vadă ce se întâmplase, nu

înainte de a-i arunca fetei o privire de avertizare, pe care Ruth s-a prefăcut că nu a observat-o.

– Poate că ai dreptate, dar știu că, dacă mă voi îndrăgosti de un creștin, nu își va da consimțământul, a zis fata, văzând că niciunul dintre părinții ei nu era de față.

– Dar firesc este să te atragă un tânăr de religia ta, care are aceleași obiceiuri, în loc de altul, căruia îi sunt străine; apoi, în mod sigur vei cunoaște mai mulți evrei decât creștini.

– Nu e o condiție suficientă, a răspuns copila strâmbându-se. De exemplu, v-am cunoscut pe dumneavoastră, care frecventați această casă și care sunteți bine văzut de tatăl meu.

Pe Martí naturaletea fetei îl speria și îl făcea să se simtă inconfortabil.

– Ești o fetiță adorabilă și cu foarte multe calități, dar ai făcut aluzie mai înainte la posibilitatea de a te căsători cu un bătrân, iar eu nu aș vrea să adaug la problema pe care o reprezintă religia mea pe aceea agravantă a vârstei mele avansate în comparație cu anii tăi tineri.

– Eu nu voi spune niciodată că sunteți bătrân.

Martí nu mai știa cum să contracareze îndrăzneala copilei, când vocea lui Baruj l-a scos din încurcătură.

– Ruth, ce faci acolo? De ce îl deranjezi pe oaspetele nostru?

– Nimic, tată. Îmi vorbea despre minunatul voiaj pe care îl va face, iar eu l-am ascultat cu plăcere, pentru a încerca să-i alung plictiseala cauzată de absența

ta, dar acum plec. Într-adevăr nu vreți să vă mai umplu o dată cupa? a mai spus ea, oferindu-i cana.

– Oaspetele nostru nu mai dorește nimic, iar eu nu doresc nimic altceva decât să te retragi, a zis evreul.

Fata s-a îndepărtat după un salut plin de grație.

– Iart-o, e foarte tânără, are capul plin de păsărele și nu cunoaște încă măsura lucrurilor.

– Este o ființă încântătoare și ar trebui să treci peste orice inconvenient pentru a-i găsi un soț potrivit.

– Tare mă tem că dintre cele trei fiice pe care le am, ea va fi cea care îmi va cauza cele mai mari neplăceri în privința căsătoriei sale cu cine se cuvine. Cea mai mare se va mărita la anul cu un băiat din Besalú cu o reputație excelentă, al cărui tată conduce afacerea cu băile; pe cea mijlocie i-am promis-o fiului cel mare al rabinului Shemuel Melamed, cu care m-am înțeles deja asupra nunții, dar mi-e teamă că aceasta, cea mică, va respinge oricare bărbat pe care i-l voi propune eu sau mama ei. Și, de asemenea, sunt sigur că, dacă omul nu-i va fi pe plac, va reuși până la urmă să-și impună voința.

38

MĂRTURISIRI

Ordinele pe care le primise părintele Llobet erau clare. Clericul trebuia să meargă la palat în fiecare dimineață pentru a oficia slujba în capela privată a contesei și pentru a o spovedi până când excomunicarea anunțată nu devenea efectivă. Dacă temuta hotărâre venea de la Roma, atunci și doar atunci va înceta să o mai facă, întrucât o persoană excomunicată nu se putea apropia de împărtășanie. În ciuda tuturor acestor lucruri, conștiința îi dicta altceva.

Preotul acceptase noua sa funcție în urma decesului predecesorului său. Când superiorul său i-a ordonat să îndeplinească această sarcină, prima sa reacție a fost să refuze, întrucât experiența acumulată în timpul vieții sale agitate îl sfătuia să se țină departe de cei puternici și de influențe lumești care nu aduceau altceva decât probleme, care erau o compensație doar pentru cei care voiau să prospere cu orice preț, ceea ce nu era cazul său.

Nu putea să nege față de el însuși că aborda prima întâlnire cu precauție. Modul de a veni la Curtea contesei Almodis nu era tocmai cel mai potrivit: convingerile sale creștine s-au clătinat atunci când a cunoscut-o, iar din comportarea sa sufletul lui de soldat a înțeles că acea femeie, dacă va depăși obstacolul excomunicării, urma să fie infinit mai folositoare pentru comitatul de Barcelona decât repudiata Blanca de Ampurias. La urechile lui ajunsese povestea întâlnirii ei cu piratii și, în ciuda faptului că știa cum se umflă lucrurile atunci când o poveste trece din gură în gură, a avut ocazia, dată fiind vechea lor prietenie, să discute cu Gilbert d'Estruc, șeful expediției, care i-a relatat în detaliu cele întâmplate în nefasta noapte a abordajului din golfulețul Montjoi. Vechiul său instinct de războinic s-a înfiorat în fața curajului demonstrat de contesă, iar din acel moment a tratat-o cu admirație și simpatie.

Sarcina sa începea foarte de dimineață. După rugăciunile din prima oră canonică, sosea la palat și începea să aștepte pe băncuța confesionalului retrasei capele private ca singura lui enoriașă să vină la întâlnire. Contesa sosea la ora stabilită, însoțită de doamnele ei de companie și de un omuleț, numit Delfín, pitic și strâmb, care părea să se bucure de deplina ei încredere. Întrevederile lor erau simple conversații, întrucât încă din prima zi Llobet a încercat să-și definească clar poziția.

– Vedeți, doamnă, i-a spus el, dumneavoastră și cu mine știm că trăiți în adulter flagrant, lucru pe care și supușii voștri îl cunosc de multă vreme. Deși

sunt conștient că hotărârea mea poate să aibă pentru mine urmări nefaste, vreau să știți că nu vă voi acorda iertarea de păcate dacă nu arătați durere și dorință de pocăință, ca și ferma hotărâre de a nu mai cădea iarăși în păcat. Întrucât știu că nu veți îndeplini condițiile pe care le cere sfânta împărtășanie, nu folosește la nimic faptul că veți îngenunchea în fața mea. Până când nu se anulează de la Roma căsătoria dumneavoastră anterioară, lucru destul de accesibil pentru dumneavoastră după cum se vede, întrucât l-ați mai obținut de două ori, și nu încheiați uniunea sacră a căsătoriei cu contele, dacă și el va obține pentru sine același lucru, să nu contați pe consimțământul meu. Dacă nu considerați că e bine așa, voi renunța din prima zi la funcția mea, iar alt cleric mai îngăduitor, pe care îl veți găsi fără nicio îndoială, se va ocupa de liniștea sufletului dumneavoastră.

Răspunsul semeț al contesei l-a surprins pe părintele Llobet.

– În primul rând, începând chiar de azi, dumneata și cu mine vom vorbi așezați la aceeași înălțime pe câte un scăunel, întrucât, din moment ce nu sunt demnă să primesc iertarea de păcate, nu mă confesez unui slujitor al Domnului, și atunci cea care face onoarea de a-l așeza la aceeași înălțime cu ea pe un simplu cleric este contesa de Barcelona. În privința faptului că vei rămâne sau nu, cea care va decide acest lucru sunt eu: nici măcar contele de Barcelona nu va interveni în ceva care mă privește doar pe mine. Mai vreau să știi că din acest moment te iau ca sfătuitor

spiritual și dacă ceva nu mi-a plăcut niciodată aceasta este atitudinea de fals servilism pe care o adoptă aproape toți cei care se apropie de cei puternici. Am apreciat limpezimea vorbelor dumitale și m-ar bucura dacă vei deveni cu timpul prietenul meu.

Din acea zi discuțiile cu contesa au reprezentat pentru părintele Llobet, împreună cu cele purtate din când în când cu Baruj Benvenist, un elixir pentru intelectul său. Inteligența argumentelor sale și ascuțimea replicilor îl surprindeau zi de zi pe atât de eruditul arhidiacon care fusese înainte războinic. Își amintea argumentația pertinentă a lui Almodis cu privire la păcatele ei.

– Am o îndoială care mă frământă și vreau să mă consult cu dumneata în legătură cu ea.

– Vă ascult, contesă.

– Știu foarte bine că nu-mi poți ierta păcatul, întrucât nici prin gând nu-mi trece să mă despart de Ramón; în schimb manifest căință pentru alte greșeli care mă chinuiesc, cum ar fi aceea de a fi omorât un om. Poți ierta o asemenea greșeală care mă îndepărtează, cred, de Iisus Hristos și să lași la o parte ceea ce preocupă atât de mult Biserica și care, în schimb, nu-mi apasă deloc conștiința?

– Doamnă, taina împărtășaniei nu e târg în care se poate cumpăra doar marfa care ne convine. Păcatele formează un tot și nu putem să le diferențiem unul de altul; taina împărtășaniei își are regulile ei și nu le putem potrivi după dorințele noastre, așa cum facem cu hainele.

– Domnul spune: „Păcatele pe care le ascunzi vor fi reținute, iar cele pe care le scuzi vor fi iertate." De ce nu îmi reții unul și să mă ierți pentru toate celelalte, mai ales de cel care îmi roade conștiința? Dacă mi se întâmplă ceva, voi explica acolo, sus, cui trebuie că m-au căsătorit fără consimțământul meu prima oară, iar a doua oară m-au dat unui bătrân din rațiuni de stat. Oare o femeie nu are dreptul să hotărască singură ce fel de viață să ducă și va trebui să fie veșnic la cheremul bărbaților?

– Doamnă, chestiunile de politică la nivel înalt nu intră în atribuțiile unui sărman cleric ca mine. Dacă fiecare prințesă ori doamnă din regatele noastre ar avea capacitatea de a rupe când are ea chef o uniune sacră pentru că nu se potrivește cu destinul care i-a fost hărăzit, tot eșafodajul creștinismului s-ar prăbuși ca un castel de nisip.

– Dar înțelege că este viața mea, că nu o voi trăi decât o dată și că umila mea persoană nu este cea chemată să susțină pe umerii săi slabi toată construcția regatelor lumii. Când va fi pusă pe mormântul meu o lespede pe care va fi un basorelief cu inscripția „Aici zace Almodis", trecerea mea prin această vale a plângerii se va fi terminat și este dorința mea ca, începând de acum, să fie cât mai plăcută posibil. Lacrimile mele s-au terminat.

O asemenea argumentație, ca și altele deopotrivă pătrunzătoare și coerente, îl dezarmau pe cleric, care în multe rânduri nu știa ce trebuie să răspundă.

Oricum, contesa termina adeseori referindu-se la chestiunea succesorală și îl asalta pe preot cerându-i părerea din punct de vedere profan.

– Și spune-mi, bunul meu canonic, pentru că acum îți vorbesc din punctul de vedere al utilității politice, de a ști ce este mai bine pentru comitat. Să presupunem că de la Roma a sosit anularea căsătoriilor noastre anterioare și că noi, contele de Barcelona și cu mine, suntem soț și soție. Este *vox populi* că Pedro Ramón, primul născut al soțului meu, nu are mintea întreagă, iar firea sa este instabilă și înclinată spre moliciune, ceea ce, scuzați-mi digresiunea, este și părerea mea. Credeți că trebuie să domnească numai pentru că este primul născut? Dacă eu aș putea da Barcelonei un moștenitor, nu credeți că ar fi drept să-și schimbe contele testamentul pentru binele comitatului și folosul supușilor săi, în așa fel încât să domnească acela care este mai potrivit?

– Doamnă, nu intră în atribuțiile mele să-mi spun părerea despre asemenea chestiuni, iar când îmi vorbiți astfel mă puneți în mare încurcătură.

– Llobet, te întreb ca pe o persoană versată ce ești și vechi soldat care a servit vreme îndelungată dinastia Berenguer. Ce e rău în faptul că se sfătuiește contesa de Barcelona cu cineva pe care îl consideră apropiat și cu mai multă experiență? Te rog, iar dacă este necesar îți poruncesc să-mi răspunzi la întrebare.

Preotul a ezitat o clipă.

– Aș putea ieși din încurcătură păcălindu-vă.

– Dar să nu o faci, pentru că nu se potrivește nici cu preceptele religioase și nici cu firea dumitale de om cinstit. Răspunde-mi.

– Ei bine, doamnă, dacă rodul deocamdată cu păcat al dragostei dumneavoastră va avea calitățile politice și vitejia demonstrate de mama sa, poate că ar fi potrivit.

39

LA CEAS DE NOAPTE

Lui Delfín îi era teamă de tenacitatea stăpânei sale atunci când ceva îi intra în cap. Evident obsedată de dorința de a avea un moștenitor, pusese la cale un plan, iar când așa ceva se întâmpla, piticul era conștient că Almodis va înlătura din calea sa orice obstacol pentru a-și îndeplini dorința. O asemenea situație era foarte riscantă pentru el, întrucât, dacă se afla ceva, consecințele le-ar fi suferit în mod inevitabil el, întrucât contesa nu trebuia să se teamă niciodată de vreo pedeapsă, în primul rând pentru că era cine era, iar în al doilea rând din cauza iubirii nemăsurate pentru ea a contelui, care o ferea de orice conjunctură nefavorabilă.

Delfín avea harul profeției, dar, în ciuda convingerii contesei, era străin de orice putere, vrajă sau magie care să predispună astrele în favoarea vreunei acțiuni; cu toate acestea, el se afla tot timpul în apropierea unor oameni înclinați spre asemenea activități, fie că erau de bună-credință ori simpli farsori care

profitau de temerile și dorințele oamenilor simpli pentru a ușura pungile celor imprudenți.

S-a întâmplat că într-o zi cu ghinion a comis nechibzuința de a-i vorbi lui Almodis despre o ghicitoare oarbă, prietenă de-a lui, des vizitată de femei sterpe sau fete care erau nevoite să-și reconstituie himenul pentru ca familia lor să nu fie dezonorată și care se lăuda că avea mână bună pentru astfel de cazuri. O cunoscuse într-un birt pe care îl ținea cumnatul ei din afara zidurilor cetății, din Castellnou. A aflat de ea după ce s-a interesat de marele număr de persoane care își fereau fețele sau chiar și le acopereau și care, trecând pe lângă mesele la care clienții își consumau băuturile, se îndreptau spre o ușă ascunsă din spatele sălii, care dădea în magazin.

Răspunsul contesei nu s-a lăsat așteptat.

– Bine, prietene, îi vei cere o întâlnire pentru mine. Cunoștințele ei îmi sunt necesare, iar faptul că e oarbă îmi convine. Săptămâna viitoare, la sfatul lui Lionor, mă voi duce să mă întâlnesc cu contele, care asediază acum Tortosa și vreau să fac tot ce îmi este cu putință pentru a nu pierde ocazia de a rămâne însărcinată.

– Dar, stăpână... a îndrăznit să argumenteze omulețul. Florinda nu primește decât noaptea, iar escorta dumneavoastră ar atrage atenția mergând într-un asemenea loc.

– Dar ce îți închipui, om fără minte, că la o astfel de întâlnire contesa Almodis de la Marca va veni cu surle și cu tobe?

– Atunci care este planul dumneavoastră, stăpână?

– Vom merge doar noi doi, și o vom face pe ascuns.

– Viața mi-o puteți lua, dar nu și spaima care mă cuprinde la gândul că, dintr-un motiv oarecare, intenția dumneavoastră va fi descoperită și vom fi prinși asupra faptului. Sunt convins că mânia contelui se va abate asupra mea.

– Așa ceva nu este decât o posibilitate, în timp ce eu vorbesc despre o certitudine. Dacă nu faci ce îți cer, mânia mea se va abate asupra spinării tale și îți jur că biciul va reuși să ți-o îndrepte.

Delfín s-a simțit prins în plasă și a optat pentru varianta mai puțin periculoasă. Florinda lucra în partea din spate a birtului Șchiopului, local care își primise numele din cauza defectului pe care îl avea patronul său. Era situat între două case de locuit și își sprijinea structura șubredă de contrafortul vechiului zid. Pentru a ajunge acolo trebuia străbătut un traseu plin de primejdii, pericole accentuate de întunericul care domnea în cetate, în special la periferie, unde cei care râvneau la lucrurile altora acționau în nopțile fără lună. Florinda era conștientă de faptul că mare parte din succesul ei depindea de ce spuneau clienții, deoarece sensibilitatea ei suplinea din plin lipsa vederii, astfel încât atunci când Delfín a venit la ea fără să spună, desigur, nimic în legătură cu persoana care îi solicita serviciile, abila femeie, obișnuită să stoarcă informații în orice circumstanțe, a profitat de ocazie pentru a afla ceva despre viitorul client.

– Și dacă tot nu mi-ai zis cine este persoana care vrea să beneficieze de darurile mele, vorbește-mi măcar

despre păsurile ei, pentru a mă dota, dacă e nevoie, cu lucrurile care îmi sunt folositoare pentru a vindeca anumite rele, ca nu cumva să facă drumul degeaba din cauza lipsei tale de prevedere.

Piticul s-a arătat bănuitor.

– Nimeni nu a avut obiecții asupra prețului pe care îl ceri, care nu este deloc mic, desigur, dar condiția obligatorie este ca femeia să vină la dumneata cu fața acoperită, deoarece i-ar aduce un grav prejudiciu faptul că ar putea să fie recunoscută de cineva.

Florinda a dedus că era o doamnă și încă una de rang înalt cea care îi solicita ajutorul, pentru că într-un oraș ca Barcelona nu era un lucru obișnuit ca în toiul nopții și prin acele periferii cineva să fie recunoscut.

– E vorba despre o întrerupere de sarcină? Mijloacele de care am nevoie pentru aceasta nu se găsesc pe toate drumurile.

– Nu, dimpotrivă. Nu o să mă convingi să mai rostesc un singur cuvânt. La momentul potrivit vei primi toate informațiile.

Așa au rămas înțeleși după ce au stabilit noaptea și ora.

La ieșirea din palat, ea însăși plină de riscuri, se adăuga și faptul că erau nevoiți să meargă cu fețele acoperite, la o oră înaintată și fără nicio escortă. Delfín plănuise escapada până în cele mai mici amănunte, ajutat de suma generoasă pe care contesa i-o pusese la dispoziție.

Garda palatului își făcea periodic rondul, iar șeful ei trecea pe la toate posturile de pază în fruntea

oamenilor care urmau să înlocuiască rând pe rând santinelele. Aceştia se plasau în apropierea zidului şi păzeau şi toate ieşirile din palat. În timpul uneia dintre partidele de arşice pe care le juca uneori cu soldaţii, pariind pe solda lor, Delfín a aflat că una dintre santinele făcea cea de-a doua gardă într-o uşiţă care dădea spre partea din spate a palatului. Omul era cam strâmtorat cu banii şi tocmai devenise tată pentru a treia oară. De aceea, l-a abordat la momentul oportun şi i-a propus un târg.

– Uite ce e, Oleguer, căci aşa se numea individul. Dacă îmi faci favoarea pe care ţi-o voi cere, îţi voi rămâne veşnic dator.

– Dacă e în puterile mele şi nu este niciun pericol pentru mine, putem discuta.

– Ştii, sunt servitorul unui intendent care, ce să vezi, s-a încurcat cu o fată care lucrează la birt, deşi e căsătorit. De aceea, deşi este de serviciu, vrea să iasă din palat la lăsarea întunericului, discret şi fără să atragă atenţia ofiţerului care e în serviciul de noapte, pentru a se înapoia apoi înainte ca stăpânul său să aibă nevoie de el.

– Şi ce legătură am eu cu afacerea asta?

– Vei intra în gardă când se întunecă, vei fi schimbat când începe slujba de dimineaţă şi după ce te vei odihni la post, vei intra din nou la prima gardă; în acest moment, nici mai înainte, nici mai târziu, stăpânul meu se va întoarce şi dumneata îl vei ajuta să intre.

– Dar, fără îndoială, a doua oară voi fi plasat la altă uşă.

– Stăpânul meu și cu mine vom da ocol zidului până când vom găsi ușa în care a fost pusă o eșarfă roșie, lucru pe care trebuie să-l faci dumneata atunci când te vei întoarce.

– Dar cum ai aflat atât de multe lucruri despre mine?

– Dragă prietene, investigațiile sunt fundamentale dacă vrei să supraviețuiești în lumea agitată a unui palat.

– Să presupunem că accept. Ce câștig eu din afacerea asta riscantă?

– O pungă cu cinci monede la ieșire, încă una la întoarcere și certitudinea că o persoană influentă îți va datora o favoare. Stăpânul meu e conștient de faptul că acela care dorește ceva trebuie să plătească.

– Ptiu, drace! Nu încetez să mă mir cât de tâmpiți suntem noi, bărbații. Nu există frâu și nici zăbală care să-l oprească pe un bărbat în călduri așa cum o face o fată care nu se lasă cu una, cu două.

– Așa stau lucrurile și astfel funcționează treburile lumești.

Au rămas înțeleși. La timpul convenit, contesa Almodis, îmbrăcată bărbătește și cu fața ascunsă în gluga unei mantale, purtând în plus și o mască, a ieșit alături de pitic pe o ușiță secretă din zidul palatului, pregătită să facă orice sacrificiu pentru a da contelui și comitatului de Barcelona un moștenitor care să merite a fi considerat ca atare, în detrimentul nevolnicului prim-născut pe care soțul ei l-a avut din căsătoria cu veștejita Elisabet de Barcelona.

40

FLORINDA CEA OARBĂ

Două umbre au ajuns lângă ușa pe care o păzea Oleguer. Cu lancea în cumpănă și scutul atârnat de spate cu ajutorul bandulierei, se plimba nervos de sus în jos prin gangul scurt. Umbra mică s-a apropiat de el, în timp ce aceea mai înaltă a rămas la o distanță prudentă. Dialogul s-a purtat în șoaptă.

– Iată-ne. Să încheiem afacerea.

– Ați adus ce am stabilit?

Umbra măruntă a dus mâna la tolba pe care o ascundea sub manta și a scos din ea banii stabiliți.

– Uite-i, poți să-i numeri.

Santinela a luat săculețul de blană, iar după ce l-a cântărit în mână, a desfăcut șiretul de piele și, apropiindu-se de felinarul pe care îl avea în gheretă, a numărat cu atenție banii.

– Am făcut târgul lui Pedro cu caprele; dacă aveam cap, ar fi trebuit să rup înțelegerea.

– Atunci îți vei pierde capul pe care spui că nu-l ai. Dacă mă tragi pe sfoară, jur că nu mă voi lăsa până când nu voi termina cu tine.

Celălalt a părut să cântărească lucrurile.

– E bine ce a fost gândit bine. Eu sunt un om dintr-o bucată, iar dacă îmi dau cuvântul am obiceiul să mi-l țin.

Piticul a răsuflat ușurat, deoarece încurcătura în care l-ar fi pus celălalt, în caz de nereușită, ar fi fost cu adevărat cumplită.

Umbra mai înaltă aștepta deoparte, ușor neliniștită, sfârșitul negocierilor.

– Pe scurt, Oleguer. Când vei fi din nou de gardă, vei pune o eșarfă roșie pe ușa din zid pe care o vei păzi.

– Uite-o. Din buzunarul interior al vestonului care îi acoperea platoșa, santinela a scos o cârpă și i-a arătat-o lui Delfín.

– Iar dumneata, înainte de a intra, va trebui să-mi dai restul banilor.

– Așa ne-am înțeles și așa va fi.

Odată târgul pecetluit, santinela a tras drugul de la ușița întărită și s-a dat la o parte pentru ca umbra din spate să iasă în străduță, urmată de Delfín.

Barcelona era un oraș extrem de slab luminat, iar răufăcătorii profitau de lăsarea întunericului pentru a-i ataca pe trecătorii imprudenți care îndrăzneau să iasă pe străzi la asemenea ore și a le lua pungile cu bani și alte bunuri pe care le aveau asupra lor.

– Stăpână, când ajungem la periferie vom pune în aplicare ideea mea.

Vocea lui Almodis a sunat răgușită în spatele măștii care îi acoperea fața.

– Fă ce vrei, dar grăbește-te. Și nu mai fi atât de speriat, că umbrele nu mușcă.

– Stăpână, mai bine e să previi decât să vindeci. Cimitirele sunt pline de temerari, nu de oameni prudenți, iar eu nu am niciun interes să grăbesc întâlnirea mea cu doamna cu coasa.

Contesa și piticul ei mergeau cu pași grăbiți, încercând să se confunde cu ieșiturile din ziduri și cu stâlpii de susținere ai arcadelor din piețe. Mascați fiind, cei doi erau la rândul lor evitați, întrucât nimeni nu inspira încredere la acele ore din noapte.

Curând au părăsit împrejurimile palatului; au ajuns apoi prin fața bisericii Sant Jaume și, trecând pe lângă *Call,* la Castellnou. În acel moment, Delfín a scos din geantă o hârâitoare și, luând-o înaintea lui Almodis, a început să facă zgomot cu ea. După lăsarea serii era permisă deplasarea prin anumite sectoare ale orașului a tuturor celor care sufereau de o boală infecțioasă cu condiția ca înaintea lor să meargă un servitor, o rudă sau un prieten, care să facă zgomot cu o hârâitoare din os sau din lemn. În asemenea împrejurări, în jurul nefericiților bolnavi se forma un gol din cauza fricii de contagiune, astfel încât ei puteau străbate străzile asemenea unui cuțit cald care trece prin untură. Chiar și agenții de poliție se fereau prudent din calea lor. Lepra și ciuma provocau mai multă spaimă decât bandele de mauri care pândeau de pe malul celălalt al Ebrului. Și așa au trecut de poartă.

Birtul Șchiopului avea o firmă veche de lemn, mâncată de cari, pe care se vedea scris numele localului, luminată slab de un felinar spart.

Vocile clienților zgomotoși, unii dintre ei deja beți, alții pe cale de a se îmbăta, se auzeau de afară. Un fior neobișnuit a străbătut-o pe Almodis, lucru pe care Delfín l-a remarcat.

– Stăpână, dacă aveți rețineri, renunțăm.

– Dacă încerci să găsești o scuză pentru a fugi, să nu contezi pe mine. Eu sunt cea care a tăiat gâtul unui pirat și tu, cel care s-a ascuns într-un butoi de heringi, așa că nu mai sta pe gânduri și nu umbla cu șmecherii, pentru că fiecare îl cunoaște bine pe celălalt.

Piticul a înțeles că zarurile fuseseră aruncate și s-a hotărât să se ridice la înălțimea împrejurărilor. Împingând ușa batantă, a făcut un pas înainte și, urmat de Almodis, a intrat în birt. Când au trecut de ușă, hărmălaia a devenit insuportabilă. Oamenii ridicau vocea pentru a se înțelege și chiar își aruncau batjocuri ori cuvinte obscene de la o masă la alta. Câte un client era împiedicat să devină agresiv de intervenția hotărâtă a patronului, care nu era dispus să-și vadă distrus localul. Intrarea celor două personaje cu fețele acoperite a făcut să se lase liniștea pentru o clipă, ceea ce l-a pus în gardă pe Șchiop, care s-a întors de îndată. Bărbatul, pe care cumnata lui îl anunțase despre vizită, a reacționat imediat. Grăbit și servil, s-a apropiat de perechea atât de inegală din punctul de vedere al înălțimii.

– Domnilor, dacă veți avea amabilitatea de a mă urma, vă voi conduce într-un loc mai puțin zgomotos

și mai potrivit. Localul meu are separeuri demne de oameni de calitate.

Omul le-a făcut semn să-l urmeze. Almodis și Delfín s-au conformat, mergând în spatele neobișnuitului individ care își deschidea drum printre mesele clienților afumați, cu un racursiu original care amintea de plutirea unei nave pe timp de furtună puternică.

În partea din spate a birtului Șchiopului se ajungea coborând pe o scăriță cu doar trei trepte. Florinda avea deosebită grijă pentru punerea în scenă și dorea ca vizitatorul să fie în lumină. Un șir de lămpi cu ulei luminau coridorul care ducea la odăița ei, astfel încât ea rămânea în penumbră, făcând mai solemnă întâlnirea și câștigând importanță în fața vizitatorului. Intuiția fină și auzul ascuțit i-au spus că perechea pe care o aducea cumnatul ei era neobișnuită, iar acest lucru nu a lăsat-o indiferentă, în ciuda experienței sale bogate. Mersul caracteristic al soțului surorii sale îi era prea bine cunoscut; cel care tratase cu ea era, fără îndoială, cineva mic de statură, pentru că îi auzea distinct pașii mărunți; a surprins-o însă călcătura sigură și plină de aplomb care caracteriza cealaltă prezență. Ajungând la masă, Șchiopul a făcut prezentările.

– Florinda, acestea sunt nobilele persoane care au solicitat serviciile tale. Eu mă retrag. Și, adresându-se celor doi străini, a adăugat: Dacă aveți nevoie, înălțimile voastre, de ceva, nu trebuie decât să-mi spuneți.

În timp ce Delfín îl asigura că totul era în regulă, umbra cu fața acoperită luase deja loc pe una dintre băncile deteriorate aflate în fața mesei ghicitoarei și

a făcut acest lucru cu nonșalanță, de parcă micuța încăpere ar fi fost propria-i locuință.

Florinda a auzit scârțâitul jalnic al scaunului și a simțit că în acea noapte sarcina ei urma să fie foarte complicată, întrucât nu putea conta pe respectul temător pe care îl arătau de obicei persoanele care veneau la ea.

Doftoroaia a început să vorbească.

– Am obiceiul să privesc obrazul celor care mă solicită, iar dacă nu vă deranjează, aș dori să-l văd pe al dumneavoastră.

– Mi s-a spus că ești oarbă. Un văl palid îți acoperă ochii.

– Percep umbre, dar degetele mele se mulțumesc să pipăie ovalul feței celor care mă vizitează. Veți fi uimită când veți afla cu câtă exactitate vă voi putea descrie după ce fac acest lucru.

Delfín, care tocmai se pregătea să se așeze, s-a hotărât să intervină, dar contesa nu i-a dat timpul necesar.

– Eu sunt cea care ți-a cumpărat serviciile și, bineînțeles, tot eu voi fi cea care va hotărî cum se va desfășura această întâlnire.

Femeia a rămas pentru un moment descumpănită.

– Doamnă, pentru mine este vital să știu cu cine tratez.

– În schimb, pentru mine e vital contrariul. Oricum, îmi voi descoperi fața, deoarece căldura din această încăpere e insuportabilă, dar nu vei putea să mă atingi.

– Atunci nu voi putea să vă fiu prea mult de ajutor.

– Femeia lui Dumnezeu, de la mine nu vei vedea mai mult. Dacă nu te interesează punga cu aur pe care o vei primi dacă voi fi mulțumită, spune-o acum și scurtăm întrevederea.

Florinda a înțeles că promițătoarea afacere era gata să se ducă pe apa sâmbetei, dar spiritul ei meschin a fost mai puternic decât orgoliul de a lucra așa cum avea obiceiul. Oricum, a avut certitudinea că femeia din fața ei era o persoană importantă.

S-a auzit pe ea însăși răspunzând:

– Fie, deocamdată e suficient. Să trecem la treaba pentru care ați venit aici, dar să aveți în vedere că, întrucât nu am putut să vă ating, va trebui să vă deranjez întrebându-vă mult mai multe lucruri decât am obiceiul să fac și pe care fizicul dumneavoastră mi le-ar fi făcut cunoscute.

– Nu-ți face griji în această privință. Accept.

– Atunci să trecem la treabă. Spuneți-mi totul cu privire la starea dumneavoastră actuală și la dorințele pe care le nutriți.

Almodis a înțeles că nu trebuia să o ia pe ocolite și s-a decis să vorbească la obiect despre chestiune.

– Ei bine, sunt o femeie căsătorită, având o vârstă la care a fi mamă e cam complicat și chiar fortuit, aș zice. Am nevoie de un fiu care să-mi fie sprijin la bătrânețe. Dacă nu reușesc, moștenirea soțului meu va reveni integral primului născut din căsătoria lui anterioară, iar eu voi fi amenințată de sărăcie. De aceea este nevoie să rămân cu speranța de a avea un fiu cu soțul meu... Dar nu este singura mea problemă.

– Să o luăm pe rând, dar vorbiți ca și cum v-ați afla într-un confesional. Trebuie să știu totul, pentru a putea ataca problema din toate unghiurile. Sunt lucruri care afectează spiritul, iar altele se pot rezolva într-un fel mai material, iar dacă trebuie să tratez toate fațetele, este de înțeles că trebuie să le și cunosc pe toate. Să începem. În primul rând să o facem cu dumneavoastră. Vă mai vine sorocul sau nu vă mai pătează?

– Mai vine, dar neregulat. De exemplu, în această lună nu a venit încă.

– Ați mai avut copii?

– În căsătoria anterioară da, am avut.

– Am înțeles că soțul dumneavoastră a fost și el tată.

– Așa este.

– Cât de des aveți legături trupești?

– Soțul meu călătorește mult. Nu este mereu alături de mine.

– Scuzați-mă că vă întreb, în timpul legăturii conjugale stați sub el?

Delfín a întrerupt-o, îngrozit.

– Stăpână, vreți să aștept afară?

Florinda a răspuns:

– Poate că ar fi mai bine, pentru că astfel veți putea răspunde mai liniștită la întrebările mele, care vor fi chiar și mai personale.

– Mi-e totuna. Acest pitic este ca umbra mea. Uneori, doamnele mele de companie îl scot din încăpere atunci când fac baie, chiar dacă eu nici nu realizez că este de față.

Răspunsul contesei i-a confirmat Florindei că vizitatoarea era o doamnă de rang foarte înalt și că a venit să o consulte cu fața acoperită de teamă să nu fie recunoscută. Această ultimă descoperire a îndemnat-o să fie și mai prudentă.

– Oricum, cred că ar fi mai bine să rămânem singure.

– Așa să fie, dacă asta vrei.

Delfín și-a luat lucrurile și a spus înainte de a ieși:

– Stăpână, vă voi aștepta lângă scară. Dacă aveți nevoie de mine, vă voi auzi când mă veți chema.

Fără a mai adăuga ceva, a ieșit din cameră.

– Să continuăm, doamnă. Puneți-mă în temă în privința persoanei dumneavoastră.

– Sunt originară din Septimania. Patria mea este altfel, mai înaintată în privința obiceiurilor. L-am cunoscut pe soțul meu în timpul unei călătorii pe care o făcea în calitatea sa de negustor. Cum amândoi eram văduvi, ne-am hotărât să ne căsătorim.

– Aceasta nu lămurește nimic în legătură cu ce v-am întrebat.

– Ajung și acolo. Obiceiurile din țara mea au fost dintotdeauna mai libere, deoarece Pirineii sunt mult mai mult decât o graniță naturală. De aceea, atunci când l-am cunoscut intim, mi-am dat seama că un student din Carcassonne sau Toulouse avea mai multă experiență sexuală decât soțul meu. Pe scurt, a trebuit să-l învăț aproape totul.

– Asta nu e rău, dar tot nu ați ajuns la fondul care mă interesează.

Almodis a continuat.

– Soțul meu se culcă des cu mine, dar actul nu durează suficient de mult.

– V-am întrebat ceva care este important pentru mine și nu mi-ați răspuns.

– Când l-am cunoscut, legătura era foarte monotonă. A trebuit să am grijă să o fac mai variată și trebuie să adaug că a fost un elev silitor.

– Doamnă, voi fi mai directă: rămâneți sub el, îl călăriți sau faceți precum câinii?

Almodis s-a înroșit fără voie. Cuvintele clarvăzătoarei au surprins-o.

– Nu trebuie să roșiți, doamnă, suntem singure și pe nimeni nu interesează ce sporovăiesc două femei.

– El trece direct la legătura trupească, fără preludiile dragostei. O pereche trebuie să se abțină în timpul jocurilor iubirii, iar soțul meu nu înțelege ce reprezintă acestea pentru o femeie.

– Înseamnă că doar vă posedă pur și simplu și nu vă dă răgaz.

– Asta am încercat să spun.

Oarba a meditat îndelung, în timp ce Almodis aștepta cu răbdare răspunsul ei.

În cele din urmă, Florinda a vorbit.

– Avem trei probleme: în primul rând să aflu dacă terenul în care se aruncă semințele mai este încă bun sau a fost lăsat prea mult timp în pârloagă. Aceasta vă privește pe dumneavoastră. Apoi trebuie să știu dacă sămânța celui care seamănă este fertilă, iar, în sfârșit, dacă însămânțarea se face la timpul și cu mijloacele potrivite.

Cele două femei au vorbit mult timp.

– Și iată că am ajuns la câteva concluzii. În primul rând, trebuie să vă culcați cu soțul dumneavoastră o noapte întreagă, la prima lună plină după douăzeci și una de zile după ce vi s-a terminat ciclul. Va trebui să-l goliți de două ori fără să stați dedesubt, pentru ca a treia împreunare să dureze mai mult, întrucât fiind mai potolită, va fi mai temeinică și mai înrădăcinată. Vă voi da o poțiune pe care o veți folosi conform instrucțiunilor mele. Pentru aceasta va trebui să fiți singură, dar vă va fi ușor căci bărbații, în astfel de situații, cred orice le spune o femeie. Apoi el și dumneavoastră, înainte de a treia împreunare, veți bea un lichid care are efecte afrodiziace și stimulatoare pentru fecundare. În timpul celei de-a treia împreunări veți sta dedesubt și îi veți cuprinde cu picioarele torsul la nivelul coapselor, strângându-l spre dumneavoastră. Dacă veți face toate aceste lucruri, veți avea mari șanse să mai deveniți o dată mamă. Dacă nu obțineți rezultatul scontat, atunci nu are rost să insistați, pentru că atunci când natura se încăpățânează nu este nimic de făcut.

Femeia s-a ridicat de pe scaunul ei și, cu o siguranță surprinzătoare pentru un orb, s-a îndreptat spre partea din spate a camerei, unde, în fața unor rafturi pline de sticluțe și damigene, se afla o masă pe care erau baloane de sticlă și alambicuri. Nevăzătoarea a zăbovit destul de mult încălzind amestecuri la un mic cuptor alimentat cu bucățele de cărbune, în timp ce de pe buzele ei ieșeau incantații ciudate. A spintecat

apoi un pește, al cărui miros puternic s-a răspândit în cameră, și a scos din viscerele lui icrele, pe care le-a amestecat cu ierburi din diferite vase: țelină, sămânță de nucșoară, curmale, cuișoare, trufe, usturoi și ulei de in, apoi le-a omogenizat într-o piuliță, iar după ce a făcut o pomadă, a pus-o într-un mic recipient, pe care l-a sigilat cu un capac de ceară și ceară roșie de sigiliu topită; apoi, luând alte ingrediente, a preparat o băutură pe care a ambalat-o în același mod. După ce a terminat, s-a întors la Almodis, care asista impasibilă la manevrele ei, cu două borcănele.

– Iată ce va trebui să faceți. Vă veți vizita soțul acolo unde vă convine cel mai mult. Cu toate acestea, veți refuza să vă culcați cu el câteva zile și nopți, până ce îl veți întărâta la maximum. Veți inventa o scuză și îi veți impune niște condiții, astfel încât el să știe ce premiu va obține în ziua în care le va îndeplini. Când va sosi ziua, vă veți împreuna cu el de trei ori: de două ori fără să stați dedesubt, așa cum v-am spus; după cea de-a doua, găsiți un pretext și faceți o pauză. În timpul ei îi veți oferi poțiunea pe care v-o dau, pe bază de vin dulce, în care am dizolvat șofran, busuioc, coriandru, ienupăr, rădăcină de țelină, și îl veți asigura că băutura îi va mări plăcerea. Dumneavoastră vă veți retrage și în intimitate vă veți unge interiorul cu unguentul din celălalt borcănaș, dar aveți grijă să nu le încurcați. Când vă veți întoarce la el, veți mirosi a femeie mai tare ca niciodată, iar simțurile sale vor remarca asta atunci când vă va penetra pentru a treia oară. V-am explicat deja cum. Atunci când va începe

să se poarte ca un berbec, va începe să acționeze și amestecul cu care v-ați uns între picioare, iar cu cât va împinge mai tare, cu atât se va impregna mai mult. Lichidul lui vital va fi mai lent, dar mai intens și va trebui să nu lăsați ca vreo picătură să cadă în afara recipientului pe care natura l-a dat femeii. M-ați înțeles?

După ce a pus pe masa Florindei o pungă plină cu bani și i-a promis că în cazul în care sfaturile, unguentele și băuturile ei vor avea efect va primi încă o dată pe atât, s-a înfășurat iarăși în mantia sa și a plecat, urmată de Delfín, care făcea să sune în spatele ei hârâitoarea de os cu o mână, în timp ce în cealaltă ducea săculețul cu preparatele pe care oarba i le dăduse lui Almodis.

41

DESPĂRȚIRI

Se apropia ziua plecării, iar Martí, ca ultimă misiune, și-a impus datoria de a-și lua rămas-bun de la mama sa. A ales cel mai bun cal, pe care a pus câțiva desagi plini cu darurile despre care știa că îi vor bucura pe ai săi și a plecat spre fermă. A făcut drumul în patru zile, în fiecare dintre ele calul parcurgând patruzeci de kilometri. Când a zărit de pe colină proprietatea, a simțit cum sufletul i se umple de bucurie, realizând că îndeplinise ca fiu recomandarea pe care i-o făcuse tatăl său în testament. Ceea ce fusese pământ aproape sterp era acum un câmp înflorit, iar gospodăria trăda activitate pe tot cuprinsul ei. Erau acum mai multe familii care munceau pentru mama sa. Cumpărarea fermei din vecinătate, foarte bogată în apă, îmbunătățise starea pământului, iar câmpurile erau o adevărată simfonie de culori. De cum l-a văzut, Sultán, care l-a recunoscut imediat, s-a repezit să-l întâmpine și i-a anunțat pe toți cu lătrăturile lui vesele că acel călăreț

care cobora de pe colină era tânărul stăpân. Lumea i-a ieșit în cale, iar mama sa, anunțată, a venit în poarta fermei, ștergându-și mâinile cu o cârpă. Printr-o lovitură seacă din călcâie, a dat pinteni nobilului său bidiviu și după un scurt galop Martí s-a oprit în mijlocul curții; a sărit de pe cal și înainte de a-și închipui strângea deja cu putere în brațe trupul firav al mamei sale.

Saluturile, urările și mulțumirile oamenilor s-au făcut auzite de îndată. Bătrânii servitori, Mateu și Tomasa, se lăudau în fața noilor dijmași cu încrederea de care se bucurau din partea stăpânului, iar aceștia ridicau în slăvi starea terenurilor și binecuvântarea pe care o reprezentase abundența apei. Apoi, după ce efuziunile s-au mai domolit și așezați la ceea ce fusese o masă bogată, Emma și Martí au rămas singuri.

– Așadar, fiul meu, pleci foarte departe, a spus femeia arătându-și îngrijorarea.

– Mă duc unde mă mână destinul. Vreau să cunosc lumea în care trăiesc la fel de bine cum cunoști dumneata curtea acestei case.

Emma nu și-a putut ascunde un zâmbet.

– De când erai mic ai avut mereu ideea asta în cap.

Femeia și-a trecut mâna pe frunte de parcă ar fi vrut să alunge o piază rea și a schimbat subiectul.

– Basilia s-a căsătorit și este deja mamă. Săptămâna trecută ne-am întâlnit la târgul din Besalú.

Martí a schimbat la rândul lui tema discuției, încercând să afle cât mai multe informații. O amintire vagă, despre ceva trăit cu foarte mult timp în urmă, i-a venit în minte.

– Până acolo ai fost, mamă?

– Sunt prețuri mai bune decât în piețe, târgurile sunt mai sigure și durează mai multe zile.

– Ți s-a părut că e fericită?

– Da, așa arăta.

– Mă bucur, căci nu se uită niciodată asemenea amintiri din copilărie. Iubirea este altceva.

– Ai simțit-o?

– S-ar putea.

– Pot să știu cine este aleasa?

– Încă nu. Fiecare lucru la timpul său.

– Și totuși pleci într-o lungă călătorie.

– Aceasta nu reprezintă o piedică, mamă. Timpul și distanța pun iubirea la încercare. E ca focul și vântul: dacă focul e mic, vântul îl stinge, iar dacă e mare, îl întețește. La fel se întâmplă și cu iubirea.

– Eu nu gândesc așa. Iubirea este ceva care face ca două persoane să dorească să fie împreună, orice s-ar întâmpla. Dacă preferi să pleci în loc de a rămâne lângă ființa iubită, înseamnă că iubirea ta nu e destul de puternică.

– Mamă, până când nu vei alunga amărăciunea care ți s-a cuibărit în piept, nu vei fi fericită.

– Mulți au fost anii în care am stat singură, în condițiile în care eu am renunțat la tot pentru tatăl tău, într-o clipă nefericită.

– Datorită lui vă pot ajuta acum, așa cum o fac.

– Aș fi preferat să trăiesc strâmtorată, dar să-l am mereu alături, ca orice femeie.

Martí nu a mai insistat. Ori de câte ori venea vorba despre tatăl său, se contrazicea cu mama sa, iar acum nu erau nici ziua și nici momentul potrivite.

Au petrecut ziua împreună, apreciind îmbunătățirile făcute cu ajutorul banilor trimiși de Martí. A doua zi, după prânz, a plecat spre Barcelona cu un gust amar și cu senzația că nu aveau să se mai vadă mult timp.

– Spune-mi, prietene, cărui motiv i se datorează expresia de satisfacție de pe chipul tău, l-a întrebat arhidiaconul Llobet pe Martí, care se dusese la preot pentru a-și lua rămas-bun după întoarcerea sa la Barcelona.

– Mă cunoști mult prea bine pentru a putea să-ți ascund ceva, Eudald. M-am îndrăgostit de ființa cea mai frumoasă pe care ochii mei au văzut-o vreodată. Iar ea îmi împărtășește sentimentele.

Prelatul l-a privit ironic.

– Și cine este norocoasa doamnă care a pus stăpânire pe visurile dumitale?

– Laia, fiica lui Montcusí, consilierul.

– Vai, dragul meu prieten! Îl cunosc bine pe consilier și știu că niciodată nu va consimți ca un venetic să i-o ia pe fetița lui, la care ține ca la ochii din cap. Crede-mă, pleacă în călătorie și vei constata că timpul și depărtarea te vor face să vezi lucrurile din altă perspectivă. Lasă totul așa cum e și nu forța norocul care te-a însoțit până acum.

– Îmi ceri ceva imposibil. Sentimentele mele sunt puternice, așa că și intențiile îmi sunt la fel, a tranșat tânărul discuția, supărat, despărțindu-se de preot.

În sfârșit, a sosit ziua în care Martí s-a simțit pregătit pentru a face față provocării.

Nava era terminată și pusă pe linia de plutire, așteptând doar ca diversele oficialități să încheie formalitățile necesare pentru ca ambarcațiunea să fie lansată la apă. Vorbise cu Jofre despre intervalul de timp care urma să treacă din momentul în care va cunoaște încărcătura pe care trebuia să o transporte nava și cel al ridicării ancorei. Jofre urma să stabilească ruta atunci când avea să afle porturile pe unde trebuia să treacă, conform planurilor pe care le va face Martí în timpul periplului. După ce s-au înțeles asupra tuturor amănuntelor, au stabilit modalitatea pentru a comunica prin intermediul mesajelor pe care Martí urma să le trimită cu ajutorul căpitanilor care erau prieteni cu Jofre, cu care avea să intre în contact în momentul în care ajungeau în porturile respective.

Odată toate puse la punct, nu mai rămânea decât să-și ia la revedere de la Laia, să găsească o corabie care să facă față cerințelor sale și să navigheze în cabotaj. Jofre, care îi cunoștea pe toți marinarii Mediteranei, a rezolvat și această ultimă problemă. Era o navă care, după aspect, ar fi trebuit să meargă ca vântul. Se ocupa cu transportul mărfurilor de mici dimensiuni, care necesitau o deplasare rapidă și eficace. Încărcătura ei era redusă, iar cala era ocupată doar de pânzele de rezervă. Căpitanul ei era un grec, un bătrân lup de mare,

cu o înfățișare care avea ceva de maimuță, pântecos ca un butoi și cu picioare strâmbe, care se lipeau de punte precum ventuzele cefalopodelor și care mirosea furtunile cu ceasuri bune înainte ca ele să izbucnească. De-a lungul vieții a străbătut toate mările cunoscute. Basilis Manipoulos era numele său, iar *Stella Maris*, cel al corabiei sale. Pe 1 septembrie 1053 urmau să ridice ancora din Barcelona.

42

LISISTRATA

Tabăra lui Ramón Berenguer, noiembrie 1053

Temuta excomunicare papală sosise înainte de terminarea anului, iar nevoia de a da comitatului un moştenitor era pentru contesa Almodis mai arzătoare ca niciodată. De aceea, sătulă de absenţele soţului ei, a plănuit o călătorie, pentru mulţi nesăbuită.

Tabăra era instalată pe o colină care domina valea Ebrului. Ermengol d'Urgell sosise la chemarea vărului său Ramón Berenguer I de Barcelona, pentru a-l ajuta în lupta contra califului Muhammad al II-lea de Tortosa, care refuza să plătească impozitele stabilite. Trupele catalane erau numeroase, iar cei mai buni şi mai faimoşi nobili îi erau alături în acea aventură care, în afară de faptul că era rentabilă, reprezenta şi o răzbunare îndreptată împotriva Islamului, care invadase cu un an în urmă ţinuturile din Penedès şi distrusese oraşul Manresa. O pădure de corturi se

întindea de la malul fluviului până pe culmea colinei, iar intenția contelui era să ajungă până la zidurile Tortosei și să facă o asemenea demonstrație de forțe umane și mijloace de luptă încât să-l determine pe calif să ajungă la concluzia că era mai rentabil să încheie o pace onorabilă și să plătească impozitele decât să asiste neputincios la distrugerea cetății sale.

Un mic grup de călăreți se apropia. Contesa Almodis, doamna sa de companie Lionor și micuțul său sfetnic călătoreau într-o caleașcă trasă de șase cai, cu un vizitiu cocoțat pe capră și un surugiu călare pe primul cal mărunt. Escorta ei, alcătuită din opt călăreți, înconjura impresionantul atelaj. Dând la o parte perdeluța de piele care acoperea una dintre ferestruici, contesa a scos capul și l-a întrebat pe călărețul din dreptul ei:

– Dragul meu Gilbert, cât mai avem de mers până la tabără?

Domnul d'Estruc, care avusese parte de numeroase aventuri și neplăceri în serviciul contesei, fusese numit de Ramón Berenguer șeful gărzii lui Almodis.

– Stăpână, de acum se zăresc stindardele. Dacă vom continua cu această viteză, vom ajunge la tabără înainte de lăsarea întunericului.

– Spune-i vizitiului să dea bice cailor. Vreau să-i fac o surpriză soțului meu înainte de apusul soarelui.

– Cum porunciți, contesă.

Almodis a tras perdeluța la loc, iar plesnetul biciului pe trupul cailor și strigătele de îndemn ale vizitiului i-au arătat că porunca îi fusese ascultată.

Santinela de la poarta principală a dat de știre conform regulamentului, iar ofițerul de gardă a sosit de îndată pentru a urca pe scara care ducea la punctul de observație ridicat în partea cea mai de sus a estacadei, pentru a putea vedea de acolo cine erau membrii grupului care se apropia. A pus streașină la ochi mâna stângă și a văzut o caleașcă de voiaj înconjurată de oameni înarmați; încordându-și privirea, a remarcat că la înălțimea caprei și în vârful lăncii unuia dintre călăreți se vedeau culorile Casei conților de Barcelona pe două elegante stegulețe.

Vocea lui a răsunat de la înălțime.

– Gardă, alinierea!

Oamenii, care se odihneau, au ieșit în grabă din corturi, fără a mai avea timpul necesar pentru a-și aranja coifurile, armurile și platoșele. Celui care nu i se desprindea una i se desprindea alta; unul s-a aliniat cu apărătorile de picior neîncheiate. Când grupul a ajuns la intrarea în tabără, corpul de gardă, cu lăncile în cumpănă, era aliniat în jurul său. Căpitanul lui Almodis și șeful trupei au schimbat formulele regulamentare.

– Hei, gardă!

– Cine vine?

– Contesa de Barcelona, doña Almodis de la Marca, împreună cu escorta.

– Aveți amabilitatea de a aștepta să se îndeplinească procedura stabilită și să se facă verificarea.

Când ofițerul se pregătea să coboare din turnul de veghe, Almodis a scos capul pe ferestruică și a spus:

– Priviți-mă cu atenție și dați-mi în același timp posibilitatea de a vă vedea. Vreau să văd fața ofițerului care, după această călătorie epuizantă, îmi întârzie întâlnirea cu soțul meu, contele de Barcelona.

Bărbatul, descumpănit și fără să coboare de la postul său, a strigat mai mult decât a poruncit:

– Deschideți porțile! Să bată tobele și să sune trâmbițele în onoarea contesei de Barcelona, Almodis de la Marca!

Urmând obiceiul roman și vizigot, imensul cort al lui Ramón Berenguer, alături de cel al vărului său, Ermengol d'Urgell, se afla în mijlocul taberei, chiar la încrucișarea celor două căi principale. Cele două pavilioane erau rotunde, cu acoperișul conic, dar cel al contelui de Barcelona mai avea în partea din spate un salon pătrat, ascuns de o draperie groasă de damasc, în care exista o anticameră ce avea în mijloc o masă mare pentru întâlnirile cu căpitanii săi, un paravan mare din cinci bucăți, care ascundea vederii patul său de campanie, iar pe o latură un mic altar la care se celebrau victoriile și se solicita ajutorul ceresc înainte de intrarea în luptă.

În acel moment, cei doi veri erau împreună cu inginerii lor, care le arătau niște pergamente întinse pe masă, în care erau prezentate detaliat mașini de război și trei turnuri de asalt.

Sunetele trompetelor și ale tobelor le-au dat de știre că un eveniment ieșit din comun perturba rutina plicticoaselor zile de așteptare.

Contele l-a chemat pe Gualbert Amat, care a venit grabnic.

– Du-te și vezi ce se întâmplă și spune-mi de ce se dă onorul la o oră atât de neobișnuită.

– La ordinele dumneavoastră, domnule.

Amat a plecat pentru a îndeplini dispoziția primită, după care cei doi veri și-au continuat treaba.

Zgomotul grupului de vizitatori i-a luat-o înainte șefului nobilimii, iar când acesta a apărut în ușa principală a cortului seniorului său, a constatat că Almodis tocmai se dăduse jos, fără a mai aștepta ca surugiul să-i pună scărița în dreptul portierei caleștii pentru a-i face coborârea mai ușoară. Cu degetul arătător pe buze, doamna i-a făcut semn să tacă.

Expresia de mirare întipărită pe fața nobilului a amuzat-o pe contesă.

– Bunul meu Amat, îți voi fi în veci recunoscătoare dacă mă vei ajuta și vei păstra tăcerea. Ca bun soldat ce ești, știi că surpriza înseamnă o jumătate de victorie. În schimb, te voi ruga într-adevăr să te ocupi de oamenii mei, asigurându-le un loc pentru a se odihni, mâncare și nutreț pentru cai.

Amat, uimit, fără a găsi ceva de spus în fața recunoscutei autorități a contesei, l-a salutat pe Gilbert d'Estruc, care observa amuzat scena de la înălțimea șeii sale, și a trecut la îndeplinirea ordinelor primite.

Fără vreo împotrivire, Almodis a pătruns în cortul soțului ei. Înainte de a ajunge la draperia mare și groasă care separa sala de întruniri de restul structurii, și-a aranjat toaleta înaintea oglinzii de metal care

se afla în anticameră; și-a scuturat hainele de praf și a mărit deschiderea decolteului până când sânțulețul care anunța începutul sânilor ei puternici ieșea la iveală, provocator. Vocile care ajungeau la ea din interior au făcut-o să-și da seama că pentru conte surpriza va fi totală. Almodis și-a umflat pieptul și apoi a expirat încet, după care, cu un gest rapid, a dat la o parte perdeaua. Deși călătoria fusese foarte obositoare și agitată, expresia de uimire a soțului ei și a tuturor celor de față a compensat din plin efortul.

O tăcere grea s-a lăsat în încăpere; apoi, ca la o comandă, inginerii și-au strâns planurile și au început să iasă, considerând ca mai mult decât evident că drumul lung și plin de peripeții pe care-l făcuse contesa nu avea drept scop întâlnirea cu ei.

Contele și contesa au rămas singuri, față în față.

– Iubita mea, nu știu dacă ce trăiesc acum este real ori mintea mea rătăcită îmi oferă cel mai frumos și mai înfierbântat dintre vise.

– Nu sunt o fata morgana, iubitul meu soț: sunt eu în carne și oase.

Ramón a înaintat și, luând-o în brațe, a condus-o spre pat. Când începea deja să se dezbrace, Almodis și-a pus mâna dreaptă pe pieptul soțului ei, oprindu-l.

– Nu acum, Ramón, a șoptit ea. E vreme pentru vorbă și e vreme pentru faptă, iar timpul pentru faptă nu a venit încă.

– Dar...

Almodis a mângâiat răsfățată buzele soțului ei și i-a spus:

– Fiecare lucru atunci când se cuvine. Ai venit pentru ceva aici, nu-i așa? Dacă mă iubești, adu-mi impozitele de la Tortosa și chiar în această noapte voi fi a ta cum nu am mai fost niciodată până acum.

III

ORIENT ȘI OCCIDENT

43

PERIPLUL LUI MARTÍ BARBANY

Februarie 1054

Aflat în castelul pupa al corabiei și apărat de dunetă, Martí își amintea iarăși și iarăși ultimele întâmplări de dinaintea plecării, de la care trecuseră deja cinci luni. Marea era liniștită, iar nava depășise deja de vârful cizmei italice. În timp ce traversau strâmtoarea Messina a avut norocul să poată contempla în zori fata morgana și s-a gândit la miracolul pe care l-a constituit viața sa. Cine i-ar fi putut spune cu doi ani în urmă că va trăi un astfel de moment, în loc să meargă la târgurile în satele din jur, cu carele fermei mamei sale, pentru a vinde roadele pământului și animalele din curte? Până în acel moment vizitase nouă porturi și în fiecare dintre ele făcuse negoț urmând sfaturile lui Baruj în privința legalității schimburilor și simțindu-se permanent sub oblăduirea asociaților barcelonezului, care l-au informat despre ce era mai convenabil

să fie comercializat, ținând seama de ruta pe care ambarcațiunea sa, condusă de Jofre, prietenul și asociatul său, avea să o urmeze de la Barcelona. La fiecare escală a avut mare grijă să realizeze operațiunile cu privire la asigurarea navei, respectând punct cu punct instrucțiunile pe care i le dăduse înțeleptul zaraf. În câteva porturi, profitând de faptul că nava urma să încarce și să descarce marfă timp de câteva zile, se deplasase în interior, lărgindu-și astfel posibilitățile de negoț. În acel moment naviga spre Ciprius[1]. În minte îi reveneau imaginile ultimei dăți când primise vești de la Laia, fără a o putea însă vedea.

Aștepta nervos la ușa casei Adelaidei, cu speranța de a zări umbra inconfundabilă a iubitei sale. Deodată, o femeie cu fața acoperită a înaintat, privind cu precauție în toate părțile, fără îndoială temându-se să nu întâlnească pe cineva cunoscut. Privind mai atent, a recunoscut mersul Aixei, care sosise la întâlnire fără stăpâna sa. Încă îi mai răsunau în urechi cuvintele ei: „Stăpâne, doamna mea nu poate veni. Acasă, lucrurile au luat o întorsătură proastă și cred că sunt supravegheată și eu. Vă aduc o misivă."

Scrisoarea Laiei era ferfenițită de câte ori o citise, astfel încât o putea reproduce din memorie. A scos-o încă o dată din punga pe care o purta în bandulieră și a început s-o parcurgă pentru a nu știu câta oară.

[1] Vechea denumire a Ciprului. Numele i se trăgea de la minele sale de cupru (n.a).

25 august 1053

Mult-îndrăgitule Martí,

Acesta este poate ultimul meu mesaj. Nu știu ce s-a întâmplat, dar tatăl meu vitreg m-a închis în această temniță, care, deși aurită, este pentru mine o închisoare. Din acest motiv o trimit, cu mare risc, pe Aixa pentru a-ți înmâna misiva mea. Nici nu mai este nevoie să-ți spun că ea va plăti foarte scump ajutorul pe care mi-l dă dacă este descoperită. Vei pleca și nu voi putea să-mi iau rămas-bun. Simt că în spatele a tot ce mi se întâmplă se află persoana dumitale. Nu mă întreba cum de știu asta, dar sunt convinsă că tatăl meu vitreg a aflat ceva. El nu îți va spune nimic, pentru că îi ești foarte trebuincios, dar îl cunosc bine și știu că în mintea sa coace ceva, ceva care are legătură cu dumneata.

În aceste luni în care am avut fericirea să te cunosc, am aflat ce este iubirea. Viața mea îți aparține și chiar dacă voi fi trimisă la mănăstire, ceea ce este foarte posibil, nimeni nu va putea să mi te smulgă din inimă. Dacă după plecarea dumitale și în timpul cât vei lipsi lanțurile mele vor slăbi, aceasta va fi fără îndoială dovada că intuiția mea nu s-a înșelat.

Din orice loc în care te oprești, trimite-mi vești prin căpitanii de vase care se îndreaptă spre Barcelona. De la tatăl meu vitreg știu că oamenii mării sunt foarte solidari pentru că au nevoie unii de alții; servitorul dumitale Omar i le va da Aixei, iar ea mi le va da mie. Dacă se întâmplă ceva rău și lanțul

se rupe, se va opri la servitorul dumitale, care cunoaște situația noastră, deoarece Aixa i-a spus despre ce e vorba, iar dacă nu poate ieși din casă pentru a merge la fosta mea dădacă Adelaida pentru a lua scrisorile dumitale, Omar știe că nu trebuie să dea nimănui o misivă de-a dumitale. La rândul meu, dacă am prilejul, îți voi trimite vești; ele vor urma traseul invers și te vor aștepta, dacă este posibil, într-unul din porturile în care vei ajunge. Omar se va ocupa de asta. Să nu suferi pentru mine, pentru că lucrul cel mai rău care mi se poate întâmpla este să fiu trimisă la una din mănăstirile aflate în apropierea Barcelonei.

De la fereastra mea văd cum rândunicile și lăstunii își iau zborul și pleacă liberi acolo unde doresc. Ce am făcut eu de nu mi se permite să fac ce pot face păsările? Dacă aș putea, să nu te îndoiești că aș ajunge la dumneata mai repede decât timpul de care am nevoie pentru a mă gândi la aceasta.

Te voi aștepta mereu, iar amintirea dumitale va veni să se odihnească în fiecare zi în cuibul din pieptul meu.

Te voi iubi veșnic,
LAIA

Martí a pus iarăși în tolbă comoara sa și cu pași înceți s-a îndreptat spre cabina căpitanului, a coborât cele trei trepte care îl despărțeau de punte și a bătut la ușă. Vocea răgușită a lui Basilis i-a răspuns dinăuntru.

– Cine e?

– Eu sunt, căpitane, Martí Barbany.

Din prima zi, bătrânul Manipoulos a simțit o afecțiune specială pentru acel tânăr îndrăzneț, care avea o înfățișare și un comportament de nobil cavaler, în ciuda vârstei sale fragede.

Martí a auzit cum pașii înceți ai grecului se apropiau de ușă, apoi aceasta s-a deschis. Fața bărboasă a lui Basilis a apărut în prag, invitându-l să intre.

– Vă deranjez cumva, căpitane?

– Absolut deloc, intră. Zilele calme mă neliniștesc, prefer o mare un pic mai supărată. Munca la bord e bună pentru toți: oamenii nu au timp pentru a se certa, pânzele și parâmele îi solicită și astfel nu se mai gândesc la căminele lor și nu le duc dorul. După o zi agitată nu trebuie să pedepsesc pe nimeni; în schimb, atunci când se relaxează, șeful de echipaj trebuie să apeleze la biciul cu șapte cozi pentru a aplana o bătaie cu cuțitele.

– Despre acest calm voiam să vă vorbesc.

Grecul l-a invitat pe Martí să ia loc și i-a oferit, într-o cupă de cositor, un lichior de mentă distilat, care provenea din una dintre insulele arhipelagului Cicladelor, locul unde se născuse.

– Te ascult, Martí.

– Când crezi, căpitane, că vom ajunge în Ciprius?

Basilis și-a mângâiat cu prudență bărbia.

– E riscant să răspund la o asemenea întrebare. Marea e capricioasă ca o femeie care se respectă, iar când iubitul ei, vântul, o părăsește, devine leneșă în timp ce-i duce dorul și-i întârzie pe toți cei care plutesc

pe ea. Oricum îți voi spune cu anticipație că, dacă nu mă înșală flerul, suntem pe punctul de a ieși din acest calm și că diseară sau cel mai târziu mâine-dimineață va începe să se simtă o adiere ușoară care ne va trezi din letargie.

– Și atunci?

– Dacă ce prevăd eu se va întâmpla, atunci cel târziu miercuri în zori vom zări insula, la Paleaphapos, și vom arunca ancora în fața castelului din Famagusta pe la mijlocul după-amiezii, dacă avem norocul să găsim un loc de staționare.

– Cât timp vei rămâne acolo?

– Nu pot să-ți spun cu exactitate. Trebuie să vorbesc cu persoane importante din Nicosia, care nu au prea mult timp, iar asemenea oameni nu oferă audiențe cu ușurință.

– Atunci mă voi folosi de ședere. Vreau să ajung la minele de cupru.

– Vei face bine dacă vei face negoț cu el, e un metal nobil, foarte solicitat și ușor de transportat. Încă de pe vremea apostolilor Pavel și Barnaba, romanii îl căutau cu sârg. Mai mult, îți pot da adresa unui negustor implicat în comerțul cu metale și care își desfășoară activitatea în Pelendri.

– Îți voi rămâne recunoscător. Hărnicia e vitală, întrucât pot apărea în orice clipă pirați, care pot face foarte periculoase drumurile pe mare.

– Și încotro vei dori să te îndrepți după ce vei părăsi Cipriusul?

– Următoarea mea oprire este Malta.

– Pentru a pleca acolo trebuie să cauți altă corabie, întrucât eu trebuie să merg la Sidon, în Levant.

– Nu te voi uita niciodată, Basilis, și în orice împrejurare să știi că la Barcelona vei avea totdeauna un prieten.

Luând un pergament, un condei și o sticluță de cerneală, grecul a început să compună o scrisoare de prezentare către un cipriot, Theopanos Avidis, care locuia în apropiere de Pelendri. După ce a citit-o cu voce tare pentru ca Martí să știe ce conținea, a făcut sul pergamentul și l-a sigilat cu semnul de control al inelului său.

– Te rog să mă scuzi, dar trebuie să procedez în acest fel. Este singurul mod de a-l face pe prietenul meu să știe că eu sunt cel care te prezintă.

Din acel moment, zilele i s-au părut nesfârșite, iar călătoria, interminabilă. Voia să definitiveze cât mai repede programarea traseului navei sale și să se întoarcă la Barcelona pentru a-și pune în aplicare planul riscant, dar înainte trebuia să pregătească drumul, pentru ca nava lui să nu piardă niciun gram de încărcătură și nicio milă de călătorie. Că era război, că era pace, comerțul nu ținea seama de așa ceva: corăbiile soseau din porturile Mediteranei în Catalunia încărcate cu mărfuri: mătăsuri, brocarturi, fildeș și de multe ori sclavi, a căror vânzare era rezervată evreilor, și plecau cu feronerie, unelte de fier, harnașamente, armuri, stofe de Toulouse și pielărie din Castilla. Cu toate acestea, în fiecare noapte când se retrăgea în culcușul lui, înainte de a-l cuprinde somnul, îl asalta

un presentiment. Ceva dinlăuntrul său îi spunea că era pe punctul de a găsi ceva definitiv în viața sa, care îl va face uluitor de bogat și că destinul său va fi pecetluit la Famagusta.

44

TORTOSA

Pe Almodis a surprins-o tumultul de voci care se auzea la ușa pavilionului. Vocea ascuțită a lui Delfín se întretăia cu cea a căpitanului gărzii, care nu-i dădea voie să intre, argumentând că nu a primit ordine cu privire la aceasta și că doamna se odihnea. Un calm ciudat cuprinsese tabăra de luni de zile, întrucât grosul trupei plecase pentru a pregăti asaltul asupra cetății Tortosa.

În fruntea oștirilor se afla Ramón Berenguer, care purta armura sa de gală, înconjurat de statul-major al căpitanilor săi și însoțit de vărul său Ermengol d'Urgell. Almodis își amintea plecarea cu surprinzătoare precizie a imaginilor. Dimineața, după ce asistase la slujba de pe esplanada centrală, oficiată de Odó de Montcada, episcop de Barcelona, îl ajutase pe conte, în singurătatea camerei sale și secondată de doi scutieri, să-și îmbrace armura de război. Peste cămașă a tras cojocul căptușit care îl apăra de rosăturile cămășii de

zale cu verigi subțiri și împletite; pe picioare avea apărători, tot din zale. Odată protejat astfel, au mers cu toții în salonul central al imensului cort, unde cavalerii și ajutoarele sale trebuiau să-i pună armura. Au început cu pieptarul și platoșa pentru spate, apoi au urmat cea pentru umeri, brasarda și cotiera, apărătoarele de gambă și șorțul din zale care îi apăra șoldurile. Apoi a venit rândul apărătorilor de coapsă, a celor de genunchi, articulate, care permiteau mișcarea rotulelor, pintenii și armura care acoperea laba piciorului. În cele din urmă, Guillem de Muntanyola și Guerau de Cabrera i-au înmânat un coif cu morion articulat, ce avea o coroană de aur acoperită de o creastă din pene roșii și galbene, culorile stemei comitatului care avea blazonul dinastiei Berenguer. Aspectul contelui de Barcelona era într-adevăr impresionant ori așa i s-a părut lui Almodis. La ușa cortului îl așteptau îngrijitorii de cai, care țineau în frâu un elegant bidiviu de luptă, care bătea din picior excitat, simțind mirosul de bătălie, echipat cu șa cu oblânc, armură, pieptar de ham și apărătoare pentru frunte, ca și patru servitori, care urmau să lupte alături de conte, dacă era cazul, având cai de schimb echipați corespunzător, purtând spade scurte și armuri ușoare, pentru a-și putea ajuta stăpânul dacă ar fi fost doborât de pe cal, întrucât un cavaler căzut la pământ, împiedicat să se ridice de greutatea propriei armuri, era o pradă ușoară pentru inamic dacă nu putea să salte din nou în șa.

Almodis, care refuzase să aibă în acele săptămâni legături carnale cu iubitul ei, își amintea de cuvintele lui, pronunțate înainte de a încăleca pe uriașul bidiviu.

– Doamnă, voi cuceri Tortosa și îți voi ceda impozitele ei. Dacă nu va fi așa, voi fi adus mort pe scut.

Cu un gest impresionant, observat de toți, ea și-a luat de pe umeri șalul și i l-a dat contelui. Acesta și l-a legat de braț și, ajutat de îngrijitorii de cai, a urcat pe bravul său armăsar, care, făcând o voltă elegantă și scoțând un nechezat sălbatic ce anunța bătălia, s-a pus în fruntea curajoasei armate.

Ramón a pornit în fruntea căpitanilor săi, urmat de o oștire impresionantă, în stare să bage în sperieți doar prin simpla ei prezență cea mai bravă cetate. În primul rând, escadroanele de cavalerie ale comitatului Barcelona și ale celui al lui Urgell; apoi muzica, trompete, goarne, timpane, tobe, cornuri; apoi infanteriștii, echipați cu apărători de blană la cracii pantalonilor, legate cu șireturi de piele, cu scuturi pe spate, prinse de bandulieră, punga cu merinde la șold, armură cu căptușeală de stofă pentru a nu permite încălzirea cămășii de zale, iar pe cap unii cu chivără de piele întărită, majoritatea cu coif prevăzut cu o apărătoare pentru nas; la șold, spade scurte și lănci. În continuare mergeau bărbierii, cei care luau sânge, care făceau scarificări și unguente cicatrizante, brancardierii. În sfârșit, în ariergardă, arcașii cu arcurile pe spinare și tolba plină-ochi de săgeți, apoi prăștiașii cu praștiile pregătite și pungile cu pietre rotunjite. După ei, încheiau alaiul un număr nesfârșit de trupe auxiliare, care

se ocupau de nevoile oricărei armate: bucătari, dulgheri experți în fabricarea turnurilor de asalt și a catapultelor, genișți, maiștri constructori specializați în construirea de poduri peste vaduri etc.

Apoi, foarte aproape, dar la o anumită distanță, înainta inevitabilul șuvoi al celor care, precum lampretele care înoată în spatele rechinilor, urmează armatele pentru a trăi de pe seama lor: negustori de toate soiurile, magi, descântători, vraci, cartofori, zarafi evrei și o serie de femei de tot felul, unele dintre ele soții ale soldaților, venite și cu copiii, ca și inevitabila mulțime de târfe cu sânii fleșcăiți, multe dintre ele purtătoare de boli ascunse, care se ocupau cu destinderea soldaților atunci când aceștia își instalau tabăra.

De atunci trecuseră deja trei luni, pentru că alaiul pornise în noiembrie 1053.

Trupa a ajuns în împrejurimile cetății Tortosa și și-a instalat o tabără impresionantă, pentru a-și descuraja adversarii. Numărul corturilor nu putea fi cuprins cu privirea. De pe metereze, apărătorii fortăreței se iteau printre merloane și comentau descurajați împrejurările care prevesteau o soartă nefericită pentru locuitorii orașului. Emirul își transmitea regelui impresiile, iar acesta se plângea că diferendele cu vărul său din Lérida l-ar fi împiedicat să primească întăriri. Era sfâșiat între ideea de a lupta în apărare sau a preda cetatea invadatorului pentru a evita nenorociri și mai mari. Asediul se presupunea a fi lung și sângeros, dar experiența îi spunea că răzbunarea inamicului după cucerirea cetății va fi cu atât mai cumplită cu cât

pierderile sale vor fi mai mari. Faima contelui de Barcelona era legendară și Muhammad al II-lea nu ezita să consulte astrologi și clarvăzători, care să-i spună ce soartă îl aștepta. Micile încăierări începuseră deja, iar la pietrele pe care le lansau catapultele asediatorilor apărătorii răspundeau cu un nor de săgeți, care îngreuna orice încercare de apropiere de ziduri. Două lucruri au influențat hotărârea regelui. Primul a fost apariția pe câmpul de bătălie a două imense turnuri de asalt cu trei etaje, dotate cu roți și acoperite cu piei de animale netăbăcite, îmbibate cu apă pentru a împiedica smoala fierbinte, aruncată de apărători printre creneluri, să se prindă de ele; fiecare mașinărie era prevăzută cu un berbec instalat la primul etaj, pentru a ataca porțile din locuri protejate, la etajul al doilea așteptau trupele care urmau să sprijine primul asalt, iar la ultimul se afla un mic pod mișcător, care îndeplinea și funcția de scut atunci când era pliat. Acesta avea dinți de fier, pentru a fi prins de zid când era lăsat în jos. Turnurile, trase de un șir de catâri legați unul de altul, se apropiau dinspre malul fluviului și erau capabile să adăpostească trei sute de luptători. Al doilea motiv pe care îl lua în considerare Muhammad al II-lea era certitudinea că unul din marile rezervoare de apă ale cetății suferise de pe urma acțiunii geniștilor din armata lui Berenguer, specialiști în lucrări sub pământ, care găuriseră unghiul interior al acestuia astfel încât lichidul extrem de prețios se scurgea fără ca acest lucru să poată fi împiedicat, iar nivelul apei scădea văzând cu ochii.

Într-o noapte, un coşmar cumplit i-a grăbit hotărârea. L-a chemat la el pe principalul său clarvăzător şi i-a comunicat îngrijorările sale. Visase că o lună plină de sânge se cufunda în rezervorul care tocmai se golea şi apa din el avea o culoare de un roşu nesfârşit, care se revărsa pe străzi, inunda toate cartierele şi trecea peste ziduri.

Cel care interpreta visele a ezitat o clipă, întrucât cunoştea obiceiul lui Muhammad de a-i ucide pe solii care îi aduceau veşti proaste. Imediat a găsit formula de a întoarce în favoarea sa ştirea şi a transforma haosul în avantaj.

– Stăpâne, cerul îţi trimite un semn limpede în legătură cu ce trebuie să faci pentru ca peste câţiva ani acest impas să se transforme într-o hotărâre oportună. Semnul vă arată că trădarea îţi cuprinde regatul. Viclenii tăi duşmani te pândesc, inundând totul cu o maree roşie, semn de mari nenorociri, dacă nu iei măsurile necesare. Fă pace cu duşmanul, dă-i impozitele, luând banii de la familiile care-ţi sunt potrivnice, confiscă averile supuşilor neascultători, dă-le fiii ca ostatici. Astfel vei obţine două lucruri dintr-o singură lovitură şi vei scăpa pentru mulţi ani de ambiţioşii pui de căţea ai acestor nobili. Câştigaţi timp şi scăpaţi pentru o vreme de acest duşman cumplit.

Sfatul astrologului a fost hotărâtor. După câtva timp, apărat de un steag alb de pace şi de un stindard verde cu o salamandră roşie, semn distinctiv al oraşului Tortosa, ieşea un escadron de cavalerie însoţit de emir, care avea instrucţiuni de la regele confederaţiei

în legătură cu modalitatea de întâlnire între cei doi suverani și stabilirea condițiilor de pace.

Cele puse de Ramón Berenguer au fost foarte dure. Treizeci de mii de monede de aur pe an, două sute de sclavi bărbați pentru folosul orașului și o sută de fete virgine pentru a-i servi pe căpitanii săi.

După ce a prezentat seniorului său pretențiile barcelonezului, emirul s-a întors pentru a îndeplini formalitățile capitulării. Urmând sfatul astrologului său, Muhammad al II-lea a scăpat de dușmani, le-a confiscat bunurile, iar pe fiii și fiicele lor i-a cedat în calitate de ostatici și sclavi.

Acestea erau veștile pe care agitatul Delfín le aducea stăpânei sale, în ciuda împotrivirii șefului gărzii, care respecta ordinele primite.

Almodis a apărut în ușa pavilionului și i-a spus căpitanului să-l lase pe bufon să intre. Delfín a pășit în cort agățat de rochia stăpânei sale. Încercând să-și potrivească micii săi pași cu cei ai doamnei. Odată ajunși înăuntru, contesa s-a așezat pe un mic tron și, indicându-i omulețului taburetul aflat la picioarele ei, i-a cerut să o pună la curent cu ce se întâmpla.

– Stăpână, impozitele cetății Tortosa sunt deja ale dumneavoastră. Oastea barceloneză aproape că nu a avut pierderi. Regele Muhammad al II-lea s-a predat trupelor soțului dumneavoastră. Astăzi, cel târziu în timpul nopții, acesta se va întoarce la dumneavoastră.

Înainte de apusul soarelui, sunetele de corn de la poarta de sud au anunțat-o pe Almodis că Ramón Berenguer intra în tabără.

Lăsând trupa sub comanda șefului nobilimii și însoțit doar de o mână de cavaleri care puteau să țină pasul cu calul său, contele de Barcelona se întorcea de la război. Fără să mai aștepte ca un îngrijitor de cai să apuce dârlogii armăsarului său negru, care, leoarcă de sudoare și plin de spumă, își mușca zăbala, a descălecat și s-a repezit spre intrarea pavilionului său.

Almodis îl aștepta singură în mijlocul încăperii. Perdeaua s-a dat la o parte și a apărut soțul ei, cu armura și hochetonul pline de praf, cu pintenii prinși de armura care îi proteja picioarele, roșii de sângele calului; obrazul său părea o mască de noroi și murdărie, brăzdată de firișoare de sudoare. Cei doi soți s-au îmbrățișat cu pasiune.

– Bine te-am găsit, soțul meu! Niciodată în viața mea nu te-am văzut mai arătos și mai elegant. Ești încarnarea lui Ahile în *Iliada* ta sui-generis și a lui Ulise călătorul pentru masca pe care o porți în *Odiseea* ta.

– Ca și acesta din urmă, vin acum să-mi cer răsplata. Mi-a fost tare dor de tine, credincioasa mea Penelopa.

– Această noapte va fi cea mai frumoasă din viața ta. Te asigur că nu o vei uita niciodată. Nu voi permite ca vreo sclavă să te îmbăieze și să te aranjeze, pentru că vreau ca eu însumi să mă ocup de tine. Voi fi deopotrivă sclava ta, pajul tău, paharnicul tău și concubina ta.

După ce a poruncit doamnei sale de companie Lionor ca doar ea și Delfín să rămână în anticamera dormitorului, dormind și mâncând cu schimbul,

pentru a oferi contelui și contesei tot ce aveau nevoie, Almodis i s-a adresat lui Ramón.

– Vino.

Contele a urmat-o pe contesă și a intrat în cort. O cadă de baie aburindă, din zinc, îl aștepta. Ea a vărsat în apă lichidul din trei flacoane pe care le-a luat de pe o măsuță, iar când un miros de levănțică s-a răspândit în încăpere, a șoptit.

–Nu face nimic. O să am eu grijă de tot.

A început atunci să-și dezbrace soțul. Ramón Berenguer, spaima maurilor din Tortosa, torcea ca un motan fericit. La indicația lui Almodis, a urcat cele trei trepte care duceau spre una din laturile căzii și a intrat în apă.

– Relaxează-te și închide ochii.

Când i-a redeschis, tot la indicațiile contesei, ceea ce a văzut i s-a părut a fi viziunea huriilor paradisului, despre care vorbesc atât de elogios fiii Islamului. Trupul gol al lui Almodis, acoperit doar de pletele sale roșcate și de un foarte fin văl transparent, strălucea la lumina unui candelabru care lumina pavilionul regesc cu reflexe de culoarea aurului.

Ramón a privit-o, apăsat de prelungita sa abstinență.

– Iar acum lasă-mă pe mine.

Vocea femeii i-a sunat ca un cântec de sirenă.

După ce s-a terminat cu îmbăiatul și după ce a șters cu o bucată mare de pânză trupul iubitului său, i-a spus să se ducă la imensul pat de campanie. Atunci a început, ca o pisică în călduri, să-i lingă urmele cicatricilor. Astfel a început o perioadă de trei zile și trei

nopți, în care Almodis a urmat punct cu punct sfaturile Florindei.

Când Ramón a ieșit în cele din urmă din dormitor și și-a convocat căpitanii, șeful nobilimii l-a întrebat cum s-a odihnit după bătălie.

Contele i-a răspuns zâmbind.

– Toate bătăliile pe care le-am purtat în viața mea, prietene, sunt o pură fantezie în comparație cu cea pe care am purtat-o în aceste nopți.

45

FAMAGUSTA

După ce a filat toate pânzele și la comanda „La fund ancora!" a șefului de echipaj, *Stella Maris* arunca grapina la trei brațe de coastă, într-o ansă vecină, deoarece, atunci când au încercat să intre în rada care se deschidea la baza castelului din Famagusta, au constatat că aceasta era înțesată de corăbii. Când au aruncat ancora, Basilis a ordonat să se dea drumul unei lungimi de parâmă echivalent cu de patru ori lungimea corpului navei, pentru a se asigura că ancora s-a fixat pe fundul apei. Apoi, toți cei care voiau să coboare pe uscat s-au grăbit să lase nava în stare de inspecție, întrucât îl cunoșteau bine pe grec, care nu ar fi dat drumul nimănui dacă nava nu era pregătită așa cum trebuie. După ce au fost numite gărzile și înainte să înceapă cele două șalupe să facă drumurile la țărm, Basilis, de pe micul castel de pupa, s-a adresat oamenilor săi.

– Adunătură de lepădături, coborâți pe uscat ca să cheltuiți în trei zile tot ce ați câștigat în trei luni. Nu-mi pasă, ba mai curând vă voi spune că îmi convine, pentru că astfel vă veți întoarce la bord fără un ban și nu va trebui să vă caut unul câte unul nici prin tavernele portului și nici prin bordeluri. Aveți grijă ca niciun cipriot încornorat să nu își răzbune onoarea pătată băgându-vă un cuțit între coaste. Sunt prea multe femei necăsătorite, care v-ar mulțumi dacă v-ați coace pâinea în cuptorul lor, așteptând bucuroase ușurarea pe care le-o aduc sculele voastre, fără să aveți nevoie să generați conflicte gratuite cu soții celor căsătorite sau cu autoritățile. Și să vă intre bine în cap că nu voi plăti niciun blestemat de dirham de răscumpărare dacă vreunul dintre voi va ajunge la mititica. V-ați pus degetul vostru infect pe foaia mea de înrolare și până se întoarce *Stella Maris* la Barcelona dosul vostru scârbos îmi aparține. Duceți-vă și beți tot vinul din Ciprius dacă așa vă este voia, dar să nu mă faceți să merg după voi să vă caut. Acela care o să facă asta, jur pe morții mei că îl va ține minte pe Basilis Manipoulos.

Mulțumit de această diatribă, grecul i-a lăsat pe oamenii lui să plece.

Martí a așteptat ca toată lumea să debarce și, după ce s-a despărțit de căpitan, asigurându-l încă o dată de recunoștința lui, s-a pregătit să debarce și el.

Cu un vâslit susținut, rod al multor ani de practică, marinarii de pe șalupă l-au lăsat pe nisipul plajei. Luându-și bocceaua, Martí a sărit cu agilitate pe mal,

iar când s-a întors pentru a o saluta pentru ultima oară pe *Stella Maris*, s-a simțit cuprins de un cald sentiment pentru acea navă, care se legăna grațioasă, alături de multe altele, în mijlocul golfului, ca și pentru căpitanul ei cu picioare strâmbe.

În partea de sus a falezei, unde se ajungea urcând pe niște scări tăiate în piatră, îi așteptau pe pasagerii care voiau să ajungă la Famagusta câteva căruțe ușoare, trase de mârțoage costelive, care făceau acest serviciu pentru un preț modic.

După ce s-a tocmit la preț cu vizitiul de pe capra trăsurii care era trasă de calul care arăta cel mai bine, Martí s-a suit pe locul din spate și și-a așezat bagajul lângă el. Odată porniți la drum, i-a cerut vizitiului să-l sfătuiască în legătură cu găsirea unui han bun, în care să-și odihnească trupul istovit pe timpul ședерii în Famagusta, întrucât articulațiile sale zdruncinate scârțâiau, după ce suportaseră umezeala atâtor dimineți, mai tare decât arcurile hărăbaiei hodorogite. Omul i-a recomandat hanul Minotaurului, situat în apropierea radei portului vechi, condus de soțul surorii sale. Martí l-a întrebat cum îl cheamă, iar bărbatul a răspuns:

– Întrebați de Nikodemos și spuneți că ați fost trimis de Elefterios.

Hanul Minotaurului era o construcție care data din timpul celei de-a cincea satrapii, pe vremea dominației persane, fiind ridicată pe ruinele unor vechi băi publice, ai căror pereți sfidaseră trecerea anilor. Martí a coborât din trăsură și, după ce i-a dat vizitiului suma asupra căreia conveniseră, după ce și-a luat geanta

și și-a pus sacul de voiaj în bandulieră, a intrat în local. A traversat holul și a rămas surprins de dimensiunile intrării, care nu se potriveau deloc cu fațada construcției. Câțiva comercianți, care i s-au părut a fi greci după vorbă, ocupau în acel moment spațiul din spate, de lângă fereastră. S-a apropiat de tejghea și s-a adresat hangiului, care-i aștepta pe noii oaspeți.

– Dumnezeu să vă aibă în pază, om bun! Îl caut pe Nikodemos, cred că e proprietarul hanului. M-a trimis Elefterios.

– Se află în fața dumneavoastră, chiar eu sunt. Cum de îl cunoașteți pe pungașul de cumnat al meu?

– M-a adus cu căruța lui până aici, de la locul în care a ancorat corabia mea, și mi-a vorbit foarte frumos despre dumneavoastră.

Auzind cuvintele de laudă, celălalt a schimbat tonul în privința cumnatului său.

– Nu am nimic rău de spus despre el, dar știți cum e într-o familie: nu a vrut să continue afacerea socrului meu și de atunci a primit statutul de oaie neagră. Cum vă dați seama, nu vreau să mă cert cu sora lui, care mi-e soție, pentru faptul că ei nu se înțeleg. Fiecare cu ale lui, nu-i așa?

– Desigur. Așa se evită dispute și neplăceri.

După o mică pauză, Martí a continuat.

– Am nevoie de adăpost pentru o noapte, ați putea să îmi oferiți așa ceva?

– În afară de faptul că veniți cu recomandare, asta e meseria mea. Doriți să fie cu fereastra spre stradă sau nu vă deranjează dacă dă spre interior?

– Unde e mai puțin zgomot. Mă gândesc să cinez mai întâi, pentru ca viermișorul foamei să nu mă trezească la noapte, și apoi să dorm până când patul va geme de durere sub mine.

– Vă voi da ultima cameră din fundul coridorului, pentru ca astfel să nu-i auziți pe cei care merg noaptea să se ușureze, deoarece nimeni nu va trebui să treacă prin fața ușii dumneavoastră.

– Care este prețul?

– Dacă îmi plătiți în bani grecești, două drahme. Primesc și dirhami.

– Am monedă barceloneză, o acceptați?

– Tot ce vine din acest oraș este bine primit: catalanii sunt serioși în afaceri, iar monedele lor, oricare ar fi ele, nu fluctuează. Și vă voi oferi un schimb avantajos.

Lui Martí i s-a părut bună oferta, așa că au bătut palma pe loc.

Cipriotul și-a condus oaspetele la cameră. Era o încăpere mare, cu pardoseală de mozaic turnat, de culoare roșie, și împărțită în două la mijloc de o arcadă, ce amintea de destinația inițială a edificiului. O ladă mare pentru păstrarea obiectelor, un scaun și un lavoar, sub care era o găleată, apoi, în spatele arcadei, un pat mare cu o saltea groasă de lână și acoperit cu o pătură pufoasă reprezentau mobilierul.

Omul a așteptat ca nou-sositul să-și exprime o părere.

– Într-adevăr îmi place, vă mulțumesc foarte mult.

– Atunci, dacă nu mai aveți nevoie de ceva cu care să vă servesc...

– Ba da, dacă sunteți atât de amabil.

– Pentru asta mă aflu aici.

– Două lucruri ar fi.

– Cereți tot ce doriți.

– Mâine trebuie să ajung la Pelendri și m-ar ajuta să-mi faceți rost de un mijloc de transport.

– Pot să-l anunț pe cumnatul meu: nu-mi place să-i rămân dator.

– Îmi convine, nu mă gândisem, cu atât mai mult cu cât mi-ați spus că relația familiară este complicată. De aceea nu am vrut să vă implic.

– La ce oră aveți nevoie de mijlocul de transport?

– Pe la jumătatea dimineții.

– E bine puțin înainte de amiază?

– Da.

– De ce mai aveți nevoie?

– Să aflu unde aș putea mânca fructe de mare bune la cină.

– Vă aflați la trei kilometri de port. Mergeți la Midia de Aur.

– Vă mulțumesc pentru informație.

– Iertați-mă, dar vă sfătuiesc să luați o trăsură, pentru că la această oră nu e recomandabil să mergeți singur.

– Nu vă temeți pentru mine, am umblat prea mult prin lume pentru ca să fiu luat prin surprindere.

– Ziua nu e niciun pericol, dar după lăsarea întunericului încep să dea târcoale păsări de tot felul și nu întotdeauna cu intenții bune.

– Vă repet, nu vă faceți griji. Sunt prevenit.

După ce hangiul a plecat, Martí și-a pus în ordine lucrurile și, după ce s-a spălat în lavoar și s-a îmbrăcat cum se cuvenea, a luat din sacul de călătorie un jungher scurt cu un frumos mâner de fildeș, și l-a pus la cingătoare și s-a îndreptat spre Midia de Aur.

46

DESCOPERITĂ

Dorința era irezistibilă. Bernat Montcusí lupta de luni de zile cu libidoul său, dar mereu cădea în același păcat al desfrâului ce le-a dat ghes bătrânilor din Biblie care au simțit plăcerea vinovată în baia castei Suzana. În nodurile trunchiurilor de copac vedea sânii în formare ai fetei, iar în silueta lăutei unui muzicant ambulant care cerea de pomană în fața Palatului Conților, voluptuoasele curbe ale coapselor ei. Drumurile la confesional se făceau pe zi ce trecea tot mai dese; câteodată, în timp ce se afla în biroul său, îl cuprindea neliniștea că ar pierde-o și se întorcea pe nepusă masă acasă pentru a se interesa unde se dusese, când și pentru ce. Din cauza proastei sale dispoziții sufereau servitorii, lacheii, sclavii și chiar cei care îl vizitau. Când Laia întârzia pentru un motiv nevinovat, de îndată ce o vedea venind și fără să țină seama dacă erau sau nu de față servitori, făcea un scandal total nejustificat,

făcând-o pe fată să se rușineze și să se retragă în camerele ei, neconsolată și vărsând șuvoaie de lacrimi.

Laia, care de mică avusese o aversiune puternică față de tatăl ei vitreg, nu reușea să priceapă o asemenea atitudine și, în înțelegere cu Aixa, căuta să nu fie prezentă atunci când se serveau prânzul și cina, sub pretextul unor imaginare dureri de cap sau stări proaste tipice pentru femei, care au ajuns să-l preocupe pe Bernat. De aceea l-a chemat pe Halevi, un faimos doctor evreu, în ciuda reticențelor pe care i le inspira neamul celor care se trăgeau din cei ce l-au răstignit pe Domnul Iisus Hristos. Doctorul a venit la casa consilierului purtând toate semnele distinctive ale profesiei sale. Pelerină vișinie, brâu aurit și în inelarul mâinii drepte un ametist mare: toate acestea îi puneau în valoare înfățișarea, a cărei principală caracteristică o reprezentau nasul acvilin și barba lungă și îngrijită, înspicată cu fire argintii. Pe doctor l-a uimit comportarea ciudată a lui Bernat atunci când s-a pregătit să o examineze pe pacientă.

– Este neapărat nevoie să o atingi pentru a ști ce are?

– Este obligatoriu, pentru că nu pot da un diagnostic precis dacă nu îl examinez pe pacient, fie el bărbat sau femeie.

– Am citit în *Canonul de medicină* că Avicenna îi lua pulsul soției sultanului Persiei cu ajutorul unei sfori cerate legate de încheietura mâinii și printr-o ușă.

– Poate că Avicenna făcea așa, dar eu nu pot.

Lucrurile s-au oprit acolo. Apoi, după ce a examinat-o cu atenție pe fată, care a rămas tot timpul îmbrăcată, i-a recomandat să ia o serie de amestecuri de plante medicinale pentru a-i îmbunătăți starea generală și a-i atenua migrenele și durerile menstruale. După ce a terminat, a stat de vorbă cu Montcusí între patru ochi.

Cei doi bărbați s-au dus în biroul influentului personaj, iar după ce s-au așezat, Bernat Montcusí a vorbit.

– Ce ai să-mi spui, Halevi? E gravă starea de sănătate a fiicei mele?

– Absolut deloc, domnule. Pentru părinți este greu să accepte că timpul trece și fetițele devin femei. Fiica dumneavoastră a crescut și chiar dacă o vedeți subțire și fragilă, mecanismele care o fac pe femeie aptă pentru reproducere sunt gata în trupul ei. Din această cauză apar migrenele, durerile abdominale și dispoziția schimbătoare despre care ați vorbit și care e pricina maniilor subite care o cuprind din când în când și care se vor potoli după căsătorie.

Bernat pălise în mod vizibil, iar Halevi a observat acest lucru.

– Nu vă alarmați. Nu v-am dat nicio veste proastă. Vreau doar să vă spun că atunci când va sosi momentul veți putea fi bunic.

Fără ca evreul să cunoască motivul, atitudinea și vocea lui Montcusí s-au schimbat brusc, indicând mânie, ce-i drept stăpânită.

– V-am chemat pentru a îngriji sănătatea fiicei mele. Aprecierile dumneavoastră în legătură cu faptul

că pot fi bunic sunt deplasate. Furia înăbușită a explodat, fără ca Montcusí să se poată stăpâni: Fiica mea nu se va căsători niciodată! M-ați înțeles? Niciodată!

– Cum spuneți dumneavoastră, excelență.

– Discutați cu administratorul meu, a continuat Bernat pe un ton ceva mai calm. Dați-i rețeta pentru ca vânzătorul de plante medicinale să prepare leacurile prescrise și spuneți-i care este onorariul cerut de dumneavoastră. El vă va plăti pentru serviciile făcute. Iar acum, plecați din fața mea.

Bunul evreu nu a știut în ce a constat ofensa pe care i-o adusese consilierului, dar cunoscându-i pe creștini, cu care era atât de greu de conviețuit, și fiind conștient că schimbările bruște de dispoziție ale celor puternici anunțau de obicei grave inconveniente, a părăsit fără întârziere încăperea după o scurtă înclinare a capului.

Montcusí a rămas cu capul plecat și gânditor în singurătatea cabinetului său. Cuvintele lui Halevi i se înfipseseră ca un cuțit în măruntaie. Chiar și posibilitatea ca într-o zi Laia să iasă din viața sa îl chinuia. Niciodată, niciodată nu va consimți ca acest lucru să se întâmple! Va avea el grijă să-i țină departe de fiica sa pe toți cei care vor cuteza să o deranjeze, iar într-o zi, într-o minunată zi, ea va fi a lui.

Noaptea se adâncea și bolta cerească se umplea de stele, tot așa cum mintea consilierului se umplea de prevestiri negre. Când a sosit clipa, a început să efectueze operațiunile care se transformaseră în obsesia lui zilnică. Aproape fără să-și dea seama s-a văzut instalat în locul

de pândă și dând la o parte acoperitoarea vizorului, așteptând ca Laia să se dezbrace. În acea noapte, fata nu părea a fi grăbită să se culce; se plimba prin cameră și, dintr-odată, s-a îndreptat spre un dulăpior prevăzut cu o tablă de scris înclinată, care se afla într-un colț al dormitorului. S-a așezat pe taburetul din fața acestuia și, trăgând de mâner, a scos unul din micile sertare. A apăsat apoi pe un resort și tăblia din dreapta s-a deschis. Atunci Laia a băgat mâna în orificiu, de unde a scos un sipet mic. Bernat a observat că de un cordon de piele, alături de o medalie reprezentând-o pe Sfânta Fecioară, atârna o cheiță. Fata a luat-o și a introdus-o în încuietoarea cufărașului, l-a deschis, scoțând din el câteva scrisori. Mirat și furios, Montcusí a observat cum, după ce le-a citit cu atenție și și-a lipit buzele de ele, le-a pus la loc în ascunzătoare. Cuprins de furie, consilierul s-a pregătit să-și părăsească postul de observație, dar tânăra a început să se dezbrace, așa că libidoul a învins furia: a rămas liniștit, precum pasărea răpitoare în așteptarea prăzii. Atunci, ca doi boboci de trandafir, au ieșit la iveală sânii de culoare roz ai Laiei. Nu a așteptat să mai vadă ceva: a închis mica trapă, iar sămânța i s-a împrăștiat pe podea.

47

AUR NEGRU

Când a deschis ușa batantă, o hărmălaie grozavă l-a întâmpinat pe Martí. Localul era o construcție din cărămidă arsă, care fusese înainte șantier naval și al cărei tavan înalt, cu arcade, sprijinit de un șir interminabil de coloane, făcea ca zgomotul să se amplifice, deoarece toate sunetele produse ricoșau din el. Zarva din Midia de Aur era considerabilă. O babilonie de cuvinte obscene, strigăte ale clienților de la o masă la alta pentru a se face auziți și comenzile pe care personalul le transmitea la bucătărie constituiau muzica de fond a incintei. Contribuiau la harababură patru muzicanți, care încercau să-i înveselească pe clienți cu instrumentele lor cu coarde și de suflat, de pe un podium instalat în spatele sălii.

Când s-a obișnuit cu ambianța, Martí a înaintat pe coridorul central pentru a vedea dacă găsea un chelner care să-i indice un loc liber. Tocmai făcea acest lucru când un angajat al localului, doar în cămașă și

care se deosebea de ceilalți prin șorțul verde pe care îl purta prins de centură și un fes roșu din care atârna un ciucure violet, i-a venit în întâmpinare.

– Allah cel milostiv să vă aibă în pază. Ce doriți, domnul meu?

După salut și îmbrăcăminte, Martí a tras concluzia că omul era musulman și nu s-a mirat, amintindu-și că Basilis, căpitanul lui *Stella Maris*, îi spusese din vreme că Ciprius era un Babel al culturilor care stăpâniseră insula de-a lungul timpului. Egipteni, greci, romani, toți și-au lăsat amprenta. Și-a amintit și de Baruj, ale cărui cunoștințe îl ajutaseră atât de mult și care îi atrăsese atenția că în aproape toate porturile Mediteranei va putea să audă latina și să se facă înțeles cu ea.

– O masă mai retrasă, la care un călător obosit să se poată bucura de un pic de liniște, dacă e posibil, și de o mâncare din renumitele fructe de mare ale casei.

Maurul a bătut puternic din palme de trei ori și pe loc a apărut un chelner, a cărui principală îmbrăcăminte o constituiau niște pantaloni bufanți largi, turcești, o bluză albastră strânsă la mijloc cu o eșarfă neagră și un fes care, spre deosebire de cel al șefului său, era de culoare verde.

– Condu-l pe *franji* la separeul de la primul etaj. Acolo își va savura cina, va putea vedea prin tambuchi, dacă așa va dori, ambianța sălii principale fără a se afla în ea și se va bucura astfel de liniștea pe care o solicită.

Atunci a observat Martí că în capătul edificiului era un loc mai înalt, la care se ajungea printr-o rampă

situată pe o latură și în al cărei frontispiciu se deschideau mai multe ferestre acoperite fiecare cu perdeluțe, despre care a presupus că aveau menirea de a-i feri de priviri indiscrete pe cei din separeuri.

Așa cum a presupus, maurul l-a condus pe locul mai înalt și i-a deschis ușa uneia dintre cămărușele destinate clienților selecți. De îndată ce a aflat ce voia Martí la cină, s-a făcut nevăzut. Mica încăpere, tapițată cu o pânză brută, avea câte o bancă de fiecare parte a mesei, în mijlocul căreia era o lampă cu ulei, și o servantă pentru tranșat pe una din laturi, care era folosită probabil de servitor pentru a pregăti crustaceele care urmau să fie servite.

În timp ce aștepta, Martí a dat la o parte perdeluța care îi obtura vederea și a început să urmărească plin de interes clientela de la parter.

Toate rasele pământului păreau să se fi întâlnit acolo. Palizi negustori nordici, fii bruneți de pe malurile lui Mare Nostrum, africani cu pielea de culoare închisă, arabi... cu toții uniți de mare și negoț.

O scenă care avea loc în partea din spate i-a atras atenția. Lângă podiumul de pe care muzicanții încercau să se facă auziți, un omuleț sfrijit, al cărui turban uriaș aproape că îi ascundea obrazul, părea să poarte o discuție aprinsă cu vecinii săi, doi arabi uriași, care păreau a-i cere să le cedeze acea masă, întrucât voiau să stea în apropierea orchestrei, pentru a asculta mai bine melodia monocordă pe care aceasta o executa. Omulețul refuza, spunând că tocmai cina. În timp ce

unul dintre indivizi încerca să-i distragă atenția celui cu turban, celălalt a pus mâna pe punga omului. Acesta și-a recuperat săculețul cu o smucitură și l-a pus în bandulieră; apoi, proferând blesteme, s-a reîntors la mâncarea sa. Martí a continuat să urmărească ce se întâmpla în sală până când servitorul i-a adus homarul comandat, dres cu un sos marinăresc și stropit cu o sticlă de vin cipriot. A tras atunci perdeaua și s-a pus să savureze suculentul crustaceu și două ulcele din vinul de Ciprius, uitând de incident.

Terminându-și masa îmbelșugată și achitând prețul corespunzător, a ieșit din local și, înainte de a se întoarce la han, s-a hotărât să facă o plimbare prin port, pentru ca aerul nopții să risipească mai repede aburii etilici care îi începeau mintea. Gândurile îi zburau de acum la frumoasa Laia: număra zilele care rămâneseră până când avea să o revadă și se întreba ce s-o fi întâmplat în lipsa lui, când dintr-odată i s-a părut că aude o zbatere disperată în apa mării și niște strigăte slabe. Martí s-a urcat pe parapet și, la lumina lunii care pâlpâia în strâmtoare, a observat cum cineva, înfășurat în mantie, se chinuia să iasă din apă. Tânărul nu a stat pe gânduri, și-a azvârlit sacul de călătorie sub o ambarcațiune fixată pe niște lemne și s-a aruncat în apă, înotând în direcția formei nedeslușite care părea pe punctul de a se îneca. Din patru mișcări puternice ale brațelor a ajuns lângă bărbat când acesta începea deja să se scufunde. Din fericire, marea era liniștită, iar apa nu era prea rece. S-a învârtit în jurul lui, l-a apucat de gât și astfel a înotat încet până când l-a târât

lângă zidul de piatră. Atunci a apărut problema. Nu avea de ce să se agațe de perete și nu reușea să apuce o ieșitură sau o bucată de fier de la suprafața apei. Bărbatul era subțire, dar hainele sale largi, îmbibate cu apă, aveau o greutate respectabilă, pe lângă faptul că îi stânjeneau mișcările. Martí s-a uitat în jur, îngrijorat. Nici nu voia să ia în calcul că aventura sa și toate proiectele pe care și le făcuse puteau să se încheie în apele acelui port îndepărtat din Famagusta. În timp ce se gândea la iubita sa, a reușit să vadă, la o distanță accesibilă, o plută din lemn, de care atârnau mai multe frânghii pline de midii. A început să înoate încet într-acolo, trăgându-l după el pe omul care fusese gata să se înece. În timp ce făcea asta, bărbatul și-a revenit și, tremurând, s-a agățat de el ca un scai, împiedicându-l să înainteze. Nu a avut de ales decât să-l lovească puternic în falcă. Individul și-a pierdut cunoștința, iar sarcina lui Martí a devenit mai ușoară. Cu un ultim efort, mâna lui liberă a apucat cu putere frânghiile. Marginea ascuțită a valvelor moluștelor i-a tăiat palma și a fost cât pe ce să dea drumul mâinii. Cu o sforțare, el și povara sa au ajuns pe bucata de lemn. Mâna stângă îi sângera abundent. L-a lăsat pe bărbat cu capul sprijinit de o pernă improvizată, făcută din tunica îmbibată de apă a acestuia și i-a pălmuit obrajii pentru a-l face să-și recapete cunoștința.

Încetul cu încetul, acesta și-a venit în fire, iar câteva convulsii i-au scuturat trupul fragil, în timp ce începea să scoată apă pe nas și pe gură. Atunci, apucându-l de umeri, Martí l-a ridicat în picioare, pentru

ca bărbatul să nu se înece cu propria-i vomă. Apoi, mai liniștit de acum, l-a privit cu ochii lui mici și sticloși pe salvatorul său, iar pe buze i-a apărut un zâmbet de recunoștință. În acel moment, Martí s-a putut îngriji și de el și, rupând cu dinții o bucată din poalele cămășii, și-a bandajat palma rănită. O rază timidă de lună a luminat întinderea de apă și atunci Martí l-a recunoscut pe omul care fusese deranjat de cei doi indivizi în timpul cinei de la Midia de Aur.

– Ce ați pățit?

Omul, cu o voce stinsă, a răspuns:

– Am fost acostat de doi nemernici, care mă deranjaseră deja în timp ce mâncam și care mi-au furat punga, după care m-au aruncat în mare. Dacă nu erați dumneavoastră, acum îl vizitam pe Creator.

– Așteptați-mă aici, mă întorc imediat.

Când celălalt a vorbit despre pungă, Martí și-a amintit de a sa și a plecat ca fulgerul ca să și-o recupereze. Pe o pasarelă din scânduri legate cu o frânghie, care făcea legătura dintre platforma de lemn și doc, a ajuns la uscat și a alergat spre locul în care instinctul îi spunea că se afla ambarcațiunea ridicată, sub care își aruncase tașca, rugându-se în sinea lui ca nimeni să nu o fi observat, deoarece ar fi fost pierdut dacă ar fi rămas fără contacte și documente. Din fericire, era acolo. Când s-a întors lângă cel pe care îl salvase de la înec, bărbatul se ridicase deja și încerca să ajungă pe uscat, ținându-se de funia care înconjura suprafața instalației de creștere a midiilor.

– Ce ai de gând? Vrei să cazi iarăși în mare?

– Nici gând. Iartă-mă pentru necazurile pe care ți le-am pricinuit în această noapte. De fapt, am crezut că nu te vei mai întoarce.

– După cum vezi, te-ai înșelat.

– Mă bucur, pentru că ești răspunzător de viața mea.

– Și atunci de ce vrei să mă mai împovărezi și cu o asemenea servitute?

– În ținutul meu natal este o vorbă conform căreia cel care salvează viața unui seamăn de-al său devine chezașul acestuia.

– De unde ești?

– Dintr-un sat aflat la nord de Karbala.

– Pentru noaptea asta accept responsabilitatea. Te voi însoți până la locuința dumitale, ca să nu mai pățești ceva.

– Îți voi fi veșnic recunoscător.

Au plecat amândoi, bărbatul sprijinindu-se de Martí, care era ud leoarcă, și după ce au străbătut străzi și ulicioare, au ajuns la un pasaj întunecat. Amândoi tremurau de frig. Omulețul, care se numea Hasan al-Malik, îi arăta drumul. Cei cu care s-au întâlnit i-au luat drept bețivi care umblau sprijinindu-se unul de celălalt, un lucru de altfel destul de obișnuit, acela fiind un cartier locuit de oameni ai mării, înclinați să abuzeze de alcool. În sfârșit, au ajuns la o clădire foarte sărăcăcioasă cu două etaje, în al cărei demisol se afla locuința bărbatului. Ținându-l pe Hasan de subsuori, Martí a coborât pe o scăriță scurtă, care se termina în fața unei singure uși, lângă care era o

ferestruică protejată de un grilaj de fier. La indicația omulețului, Martí a luat o cheie dintr-un ghiveci care se afla în lucarnă și, introducând-o în broască, a deschis ușa. Din nou, lumina lunii și rămășițele unui foc care încă mai ardea într-un cămin i-au permis să vadă cum arăta încăperea. Era pătrată și totul se afla la vedere. Lângă cămin erau cleștii de fier pentru aprinderea și întreținerea focului și un grătar pentru pregătirea mâncării. De asemenea, a văzut o oală atârnând de un cârlig. Aceasta putea fi ridicată sau coborâtă cu ajutorul unui mic scripete. În mijlocul odăii era o masă, iar în centrul ei un recipient în care se vedea plutind un fitil într-un lichid gros și negru, cu un miros puternic; în jurul ei, trei scaune deteriorate, unul dintre ele fără spătar. Într-un colț a zărit un pat acoperit cu o pătură din părul unui animal pe care nu îl cunoștea, iar la căpătâi, o firidă în care se vedea o imagine în relief, ciudată, cu un X și un P într-un cerc, care lui Martí i s-a părut a fi un simbol religios. Doi pereți erau acoperiți de rafturi pe care erau figurine, cupe de alamă, portulane și un fel de urcior cu un mâner în formă de ureche pe o latură și pe cealaltă un muștiuc lung, care servea probabil la golirea conținutului vasului.

Martí l-a întins pe bărbat pe salteaua de paie, după care a început să-i scoată hainele îmbibate de apă. L-a șters cu o bucată de pânză pe care a găsit-o în încăpere, iar după ce l-a învelit în pătura de blană, a întețit focul din cămin, pe cale de a se stinge, punând câteva bucăți de lemn, găsite într-un coș, înainte de a se ocupa de

propria-i persoană. Când respirația lui Hasan a redevenit normală, Martí și-a scos hainele și le-a pus la uscat lângă foc, pe spătarul unuia din scaune, acoperindu-și între timp umerii cu un fel de halat pe care l-a luat de pe unul din rafturi și care de abia îi ajungea până la genunchi. Într-un minaret din apropiere, un muezin a psalmodiat rugăciunea Isha, aproape de miezul nopții. Cum luna își continua drumul pe bolta cerească, întunericul punea treptat stăpânire pe încăpere. Martí a hotărât ca, de îndată ce hainele i se vor usca, va pleca spre Minotaur, întrucât peste câtva timp urma să vină căruța care să-l ducă la Pelendri, iar oboseala după aventura umedă și ziua agitată îl doborâseră. Vocea lui Hasan l-a făcut să tresară.

– Aproape că nu te văd, ar fi mai bine dacă ai aprinde fitilul.

– Ce spui? Nu văd pe aici nicio lampă cu ulei.

– Lasă-mă pe mine.

Hasan a dat la o parte pătura care îi acoperea trupul costeliv, s-a ridicat în picioare și s-a îndreptat spre cămin. Cu niște cleștișori a scos un tăciune aprins din spuză și, în timp ce sufla în el, s-a apropiat de mijlocul mesei. Când flacăra s-a făcut mai vie, a apropiat focul de fitilul răsucit care plutea în lichidul dens și negru din farfurie și de îndată altă flacără, de această dată albastră și strălucitoare, a luminat încăperea.

– Sunt prea sărac pentru a-mi permite și alte lucruri, în afară de cele de bază. Azi mi-am oferit o tratație la Midia de Aur, deoarece fratele meu mi-a trimis de

la Karbala, unde locuiește, bani din moștenirea mea. Așa că mâine îmi voi cumpăra o lampă cu ulei.

Martí nu își mai revenea din uimire.

– Ce e invenția asta care îți asigură lumină?

– Tot fratele meu este cel care mi-o trimite din când în când. Este unul din puținele lucruri pe care le produce pământul ținutului meu natal; păcat că nu folosește la aproape nimic.

– De unde iese?

– Chiar din pământ. Lângă casa părinților mei era un lac, iar când eram copil mă jucam împreună cu frații mei, eram zece împreună cu mine, apropiind o flacără de bulbucii care ieșeau de acolo și explodau, provocând mici incendii.

Ceva își deschidea drum în mintea lui Martí.

– Mi-ai spus că ești din Karbala. Unde se află acest oraș și de cine este locuit?

– În Mesopotamia, pe malul Eufratului. Nu e decât căldură și mizerie. Este faimos pentru că acolo a fost învins fiul lui Ali, ginerele profetului, și la mormântul lui vin oameni în pelerinaj. Locuitorii săi trăiesc din vânătoare și din vânzarea pieilor de animale, ca și din pescuitul din fluviu.

– Și ce fac cu seul negru care se găsește acolo?

– Practic nimic, pentru că este dificil să îl vinzi. Pe cine ar interesa să cumpere un produs atât de greu de transportat? Mie îmi mai trimite ceva într-un burduf, iar astfel fac economie de ulei de lampă și lumânări de ceară, care sunt scumpe.

Lui Martí capul îi lucra precum foalele unei nicovale.

– Hasan, eu sunt catalan și mă ocup de negoț. Am venit aici pentru a cumpăra cupru, pe care îl voi îmbarca în următoarea călătorie a unei nave care este în parte și a mea. Ți-aș fi veșnic recunoscător dacă m-ai pune în legătură cu fratele tău. M-ar interesa să cumpăr acest lichid negru pe care se pare că nu îl apreciezi. Cred că la Soare-Apune ar putea fi de folos, iar din asta vom ieși în câștig dumneata, fratele dumitale și cu mine.

– Dacă pot să mă revanșez într-un fel pentru ce ai făcut în această noapte, consideră afacerea încheiată. Unde și când te pot vedea?

– Plec mâine spre Pelendri, dar poimâine mă întorc. Locuiesc la Minotaur și voi schimba ruta periplului meu pe mare doar pentru a mă întâlni cu fratele dumitale.

– Pentru mine va fi o satisfacție enormă să te pot ajuta în ce vei întreprinde.

– Atunci, Hasan, dacă mi s-au uscat hainele și te simți în puteri, voi merge la han. Mâine mă așteaptă o zi grea și vreau să dorm un pic.

– Du-te în pace și dumnezeul credinței tale să te ajute! La întoarcere vei avea negreșit scrisoarea pentru fratele meu.

Hasan a așteptat ca salvatorul său să se îmbrace. Când acesta a fost gata, l-a îmbrățișat și l-a sărutat de trei ori pe obraz, apoi l-a însoțit până în stradă, recomandându-i să aibă mare grijă. Pipăindu-și cu dreapta mânerul jungherului, Martí i-a răspuns că așa va face. Când pașii catalanului s-au auzit depărtându-se

în noapte, Hasan s-a întors și s-a refugiat în cămăruța sa. În acest timp, luna albă, eterna curioasă și martor mut al întâmplărilor omenești, observa cu ironie din înaltul cerului zbaterea neliniștită a tânărului necăjit, care înfrunta soarta pentru a merita mâna iubitei sale.

48

VILOPRIU

Era în primăvara anului 1054. Bătrâna contesă Ermesenda și-a cernut amintirile din sita deasă a memoriei. Asemenea unor fantome ale trecutului, au apărut în fața sa chipurile tuturor celor care au plecat de acum cu barca lui Caron, precedând-o în ultima călătorie. Părinții ei, Roger I, senior de Carcassonne, și Adelaida de Gavaldà; iubitul ei soț, Ramón Borrell, care o lăsase văduvă în 1018; fiul său Berenguer Ramón, cel Cocoșat, al cărui defect fizic îi provocase atâta durere. Ceilalți fii, Borrell și Estefanía, frații ei Bernat, Ramón și mai ales îndrăgitul ei Pere, care, în fruntea episcopatului de Gerona și împreună cu abatele Oliba, îi făcuse atât de multe servicii loiale. Două dintre aceste morți îi marcaseră destinul: cea a soțului ei în urma rănilor căpătate în cea de-a doua expediție la Córdoba, când fiul său era minor și care a determinat prima sa regență, ca și cea a acestuia din urmă, care a forțat-o la rândul ei să aibă grijă de drepturile nepotului său,

obligând-o să exercite a doua regență, care îi cauzase atâtea și atâtea neplăceri. Toți, ca niște fantasme albe, se îndepărtau pe coridorul străмt al amintirilor, luând cu ei crâmpeie din viața sa. În sfârșit, Domnul nu-i asculta rugile, deși Îl implora în fiecare dimineață la sfânta slujbă să o ia la El, deoarece considera că periplul ei prin lume s-a încheiat. Muncile și zilele ei erau împlinite cu vârf și îndesat. În timpul existenței sale îndelungate, întrucât neaua îi albise tâmplele, ctitorise peste o sută treizeci de mănăstiri, fusese la Roma, unde tratase și discutase cu papa excomunicarea nepotului ei și a concubinei sale. Chiar credea cu putere că Dumnezeu îi datora o odihnă binemeritată.

Atunci gândurile sale călătoare s-au agățat de o amintire mai pregnantă și a mutat-o fără mai mare întârziere decât repeziciunea gândului spre timpul prezent, în care era gata să facă un pas decisiv în legătură cu comitatele pe care le primise ca moștenire de la soțul ei.

După îndelungi deliberări, locul ales era castelul Vilopriu. Reprezentanții celeilalte părți găseau inconveniente în legătură cu aproape toate locurile și condițiile propuse pentru întâlnire. Almodis de la Marca, amanta nepotului ei Ramón Berenguer, încercase să-și arate puterea și influența pe care o căpătase asupra acestuia și a îndrăznit să facă greutăți cu privire la aproape toate inițiativele pe care considerase de cuviință să le ia până atunci atât de puternica și influenta contesă de Gerona și Osona. În cele din urmă, fortăreața de

la Vilopriu, la limita dintre influența comitatelor Gerona și Ampurias, a fost cea aleasă.

Roger de Toëny, din partea Ermesendei, și Gilbert d'Estruc, din cea a lui Almodis, fuseseră cei delegați să stabilească termenii întâlnirii. Însărcinat să modereze întrevederea a fost ales de comun acord episcopul Guillem de Balsareny. Cele două femei mizau mult pe această reuniune. Din acest motiv amândouă au trecut peste orgolii și au acceptat să se vadă, fapt care arăta într-un fel nevoia pe care o resimțea fiecare dintre ele de a ajunge la acorduri concrete cu cealaltă. Faptul că Almodis acceptase modestul castel, mult mai aproape de Gerona decât de Barcelona, se vedea compensat de acela că ambele tronuri urmau să fie instalate la o înălțime similară, ca și de cel că ea urma să intre a doua în salonul de întrevederi, iar astfel cea care trebuia să aștepte era Ermesenda.

Originea construcției castelului, la fel ca aceea a multor altora, avea la bază necesitatea de a fortifica zonele care delimitau un teritoriu. În jurul turnului inițial se construise un zid, iar la adăpostul acestuia se născuse o capelă. Țăranii, cunoscând legea care îi proteja pentru faptul că trăiau în *sagrera*, începuseră să-și construiască umilele lor căsuțe la adăpostul redutei, care îi ferea să fie prinși de vreun nobil, deoarece pentru așa ceva se putea ajunge până la excomunicare. Numărul clădirilor din interiorul zidurilor a început să crească, iar locul a fost considerat în mod tacit de contesa de Gerona și de vecinul său, contele de Ampurias, ca fiind o redută neutră, așa că nu era pentru

întâia oară când își soluționa diferendele în interiorul zidurilor sale.

Ermesenda sosise cu trupele sale în seara anterioară; a doua zi și în momentul dinainte stabilit, mai numeroasa oaste a lui Almodis a cerut trecere liberă în fața grilajului cu țepi al fortăreței. După odihna protocolară, la amiază, așa cum conveniseră Roger de Toëny și Gilbert d'Estruc, salonul unde urma să aibă loc întrevederea era pregătit și gata de eveniment. În partea din spate, se aflau cele două tronuri în care aveau să stea contesele, iar ceva mai jos, scaunele pe care urmau să le ocupe căpitanii lor. Între cei doi, cu spatele la asistență și cu fața la cele două femei, fusese instalat un pupitru, de la care episcopul trebuia să îndeplinească dificila sarcină de a arbitra și a modera confruntarea. Pe fiecare latură se aflau mici birouri, cu toate cele necesare pentru scris, pentru ca doi copiști, aleși de fiecare parte în litigiu, să poată lua note cât mai exacte despre ce se va discuta acolo. Pe o latură și de-a lungul întregului spațiu, drapelele comitatelor Gerona și Osona, iar în fața lor, pe partea cealaltă, cele ale comitatelor de Barcelona și la Marca. Așa cum conveniseră, înaintea intrării contesei de Gerona trupele ambelor părți au fost dezarmate, iar spadele și jungherele au fost înmânate seniorului castelului, ca depozitar al încrederii ambelor delegații. Căpitanii și episcopul și-au ocupat locurile stabilite, cei doi scribi și-au pregătit uneltele și s-au postat lângă taburetele lor. Toți au rămas tăcuți, așteptând intrarea celor două doamne.

Solemnă și maiestuoasă, îmbrăcată în negru și cu diadema de contesă, așa cum se potrivea cu rangul său, și-a făcut intrarea Ermesenda. În timp ce lua loc pe tronul din dreapta, o doamnă de companie i-a luat mantoul, iar ea, țeapănă, cu torsul drept și fără să se sprijine de spetează, și-a odihnit mâna dreaptă încărcată de bijuterii pe brațul jilțului său. Almodis s-a lăsat așteptată câteva clipe pentru a arăta tuturor că ea era cea care stabilea durata. A înaintat printre cei prezenți cu prestanța reginei din Saba, îmbrăcată în roșu și cu o fustă suprapusă de culoare gri-argintie, cu părul acoperit de un fileu împletit, presărat cu perle, sigură că atunci când va ajunge în dreptul bătrânei contese, aceasta se va ridica de pe tron pentru a o saluta. Așteptare zadarnică. Ca și cum ar fi fost vorba de camerista-șefă a ei, Ermesenda a văzut cum Almodis urca treapta care ducea spre jilțul ei, a întors capul și i-a cerut pajului său un evantai, fără să arunce vreo privire spre rivala sa.

Tăcerea devenise palpabilă. Nimeni nu îndrăznea măcar să tușească. Episcopul a început ceremonia.

– Cei de față, ridicați-vă!

Un murmur de voci reținute, amestecat cu zgomotul de scaune mișcate și cu fâșâitul de haine a însoțit vocea prelatului.

– Începem această ceremonie rugând Duhul Sfânt să ne lumineze mințile pentru a putea duce la bun sfârșit demersurile pe care le facem, astfel încât generozitatea vederilor să se impună în fața egoismelor vane,

spre binele creștinătății și al comitatelor pe care le reprezentați aici și acum.

În continuare, și-a ridicat privirile spre cer și a intonat angelusul cu frumoasa lui voce bine timbrată, secondat de toți cei de față.

Apoi cele două contese s-au așezat pe tronurile lor în același timp, iar de îndată cei care le asistau le-au imitat, rămânând în picioare pe ambele laturi ale salonului multe persoane care nu aveau scaune.

Prelatul a început ședința reliefând importanța acordului care se dorea a se încheia și a dat cuvântul contesei de Barcelona, care și-a expus argumentația cu o voce temperată și reținută, de parcă nimeni nu ar fi fost de față și s-ar fi aflat singură, doar cu a sa Némesis, făcând o divagație înainte de a ataca subiectul care o interesa atât de mult.

– Contesă, mă aflu aici reprezentându-l pe nepotul dumneavoastră, contele Ramón Berenguer I, pentru a încerca să ajungem la un compromis în legătură cu diverse teme care privesc viitorul Barcelonei.

Hieratică, precum o sculptură de marmură, Ermesenda aștepta fără ca vreun mușchi să i se miște pe obraz.

Almodis a continuat.

– Sunteți contesă de Gerona și Osona prin delegare și știți bine că la moartea dumneavoastră – să dea Domnul să se producă peste mulți ani – ambele comitate vor trece sub conducerea moștenitorului vostru natural, care este soțul meu. Solicitarea pe care v-o face nepotul dumneavoastră și pe care eu nu fac decât să o transmit este aceea că, spre binele dinastiei

Berenguer, să vă cedați în timpul vieții drepturile și să cereți în schimb ce considerați că este drept să primiți, iar aceasta vi se va da fără nicio îndoială. Vă veți putea retrage la una dintre mănăstirile pe care le-ați ctitorit, unde să duceți acea viață tihnită și dedicată spiritului care vă place atât de mult și care vi se potrivește prin merite și etate.

O tăcere adâncă s-a lăsat în marea sală. Almodis a așteptat încordată răspunsul Ermesendei. Acesta nu s-a lăsat așteptat.

– Doamna mea. Ermesenda a evitat termenul de adresare potrivit rangului. În primul rând sunt contesă de Gerona și Osona cu depline drepturi. Soțul meu, contele Ramón Borrell, mi le-a cedat cu titlul de *sponsalici* atunci când mi-a cerut mâna și drept zestre de nuntă. Așadar, transmiteți-i nepotului meu că nu acționez prin delegare și că voi dispune prin testament ceea ce voinței mele îi este pe plac. Mai transmiteți-i că aceste comitate pe care le posed merită o soartă mai bună decât aceea de a fi guvernate de un conte venal, care nu-și merită rangul. Chiar și moștenite, nu câștigate, titlurile trebuie onorate, iar deocamdată nepotul meu nu și-l onorează nici pe al său, ci mai curând îl defăimează. Dacă dorește ca Barcelona să fie rău condusă de un excomunicat, este treaba lui, dar comitatele mele sunt nepătate și așa vor continua să fie.

Almodis a tras adânc aer în piept pentru a se stăpâni. Erau prea multe în joc.

– Despre asta tocmai mă pregăteam să vă vorbesc, doamnă. Comitatul de Barcelona a fost al soțului dumneavoastră și îmi închipui că doriți tot binele pentru locuitorii săi. Excomunicarea pe care ați cerut-o îngreunează foarte mult lucrurile în privința ascultării pe care o arată supușii săi, iar nepotul dumneavoastră, care vă iubește din adâncul inimii, vă roagă cu umilință să-i solicitați papei Victor al II-lea să o retragă. În schimbul imensei favori, Ramón ar fi dispus să vă recunoască *auctoritas* și nu *potestas* asupra Barcelonei până la sfârșitul vieții și să vă dea șaptezeci de mii de monede de aur pentru a le putea folosi în operele dumneavoastră pioase.

La auzul sumei, un murmur surd s-a răspândit în marele salon.

Ermesenda a făcut o pauză mare, pentru a capta atenția celor prezenți.

– Doamnă. Mă jignește și jignește Biserica pretenția nepotului meu. Dacă am înțeles bine, acest nechibzuit vrea să-și cumpere excomunicarea cu șaptezeci de mii de monede de aur. Spuneți-i că bunica lui, care i-a apărat drepturile ca o leoaică atunci când el era minor, nu va juca niciodată rolul complicelui făcând pe intermediarul într-un act de simonie, pentru că acesta și nu altul este numele care i se dă cumpărării și vânzării de lucruri sfinte. În privința acelei *auctoritas* pe care mi-o oferă, trebuie să-i spun că nu am nevoie de ea, întrucât moralmente o dețin deja. Dacă își va întreba supușii, va afla că aceștia stimează mult mai mult persoana mea decât pe a lui. Dacă nu va fi

un principe, va vedea cât de mare e prețul pe care trebuie să-l plătească un excomunicat. Va fi condamnat la ostracizare, iar vecinii nu îi vor mai adresa niciun cuvânt.

– Să înțeleg că răspunsul dumneavoastră este definitiv și nu se poate ajunge la o înțelegere? a întrebat Almodis, străduindu-se să se abțină.

– Ea este posibilă, dar depinde de dumneavoastră, a spus Ermesenda, în timp ce pe buze îi apărea un zâmbet disprețuitor.

– Vă ascult.

– Spuneți-i lui Ramón că bunica lui va renunța în favoarea lui la toate posesiunile ei și se va retrage definitiv la o mănăstire unde să se poată ruga pentru mântuirea sufletului său lipsit de pietate în momentul în care veți pleca din patul său, vă veți despărți de el și vă veți întoarce acasă, de unde nu ar fi trebuit să plecați niciodată.

Almodis a sărit ca o tigroaică.

– Casa mea este la Barcelona, alături de soțul meu, și nu îmi pasă câtuși de puțin de părerea dumneavoastră despre aceasta!

Cu un ton plin de ironie, Ermesenda a răspuns:

– Cred că nici nu știți unde vă e casa. În Arles, în Lusignan sau, poate, în Toulouse; am înțeles că din primele două v-au dat afară, iar din ultima ați fugit.

– Sărmane comitate de Gerona și Osona! Au drept contesă o viperă! Împroșcați venin, doamnă.

– Doamnelor, ar fi mai bine să amânați pe mâine această întrevedere, a intervenit prelatul, văzând că

spiritele se încinseseră. Noaptea e un sfetnic bun și ajută la moderarea atitudinilor.

Ermesenda a luat cuvântul.

– Părinte episcop! Această negociere se va termina acum și înțeleg că va trebui să intervii în subiectele care privesc Biserica dumitale. Și, desigur, v-am văzut rece și permisiv în privința simoniei.

– Atunci, doamnelor, ar fi mai bine să evacuăm sala, dacă sunteți de acord.

Revenindu-și după ocările primite, Almodis a luat din nou cuvântul.

– Faceți ce credeți de cuviință, domnule episcop, dar căpitanul și copistul meu vor rămâne alături de mine. Vreau să fie cineva martor la un asemenea abuz și să-l confirme.

– Atunci, dacă vi se pare...

Cele două contese au dat din cap aprobator, iar prelatul, făcând un semn, a dispus evacuarea sălii.

Lumea a început să părăsească încăperea încet, comentând în șoaptă. După ce a ieșit și ultima persoană, ușierul a închis ușa pe dinafară.

Balsareny i s-a adresat lui Almodis.

– Contesă, este rândul dumneavoastră.

Almodis a adoptat atunci un ton senin, deși nu lipsit de mândrie.

– Credeți sau nu, dar eu îl iubesc pe nepotul dumneavoastră și nu vă permit să-mi judecați viața. Mai curând sau mai târziu, Biserica va ceda, cum face mereu în fața unei chestiuni de stat, iar când nu va fi necesară intervenția dumneavoastră pentru a depăși acest impas

în care ne aflăm, veți regreta că nu ați luat în seamă generoasa ofertă care vi s-a făcut. Veți muri în cele din urmă, iar comitatele dumneavoastră îi vor reveni lui Ramón, indiferent dacă doriți sau nu acest lucru. Supușii au un instinct fin în a detecta ce le convine, iar nepotul dumneavoastră va economisi o avere pe care ați fi putut-o folosi pentru slujbe care să vă aducă ușurarea purgatoriului, care, după cum îmi spune intuiția, va fi lung, ținând seama de ura care se revarsă din dumneavoastră.

– Înțeleg, doamnă, că refuzați să părăsiți patul nepotului meu. Oare nu aveți unde să mergeți? Nu vă faceți griji. Spuneți-i lui Ramón să vă dea banii destinați mie. Veți putea construi un bordel în orice oraș din Septimania. Acolo veți avea un loc care vi se potrivește mai bine. Știți dictonul: „Fiecare lăstun în cuibul său."

– Sunteți o femeie acrită și nedorită, a explodat Almodis. Eu am venit cu gânduri pașnice și dumneavoastră m-ați pândit pentru a mă ataca. M-ați etichetat ca fiind o întreținută și mai știu eu câte altele. Ei bine, veți afla adevărul. În curând se va naște fiul meu și al nepotului dumneavoastră: un Berenguer, un fiu al păcatului, după opinia dumneavoastră. Când copilul se va face mare, mama sa îi va spune ce părere a avut despre el străbunica sa înainte ca el să fi văzut lumina zilei. După cum spuneți, strănepotul dumneavoastră va fi fiul unei concubine, iar acest fecior de târfă, care va avea în vene sângele dinastiei Berenguer și pe cel al Casei de Carcassonne, va moșteni totul:

Barcelona, Gerona şi Osona. *Sic transit gloria mundi.* Doamnă, cine râde la urmă râde mai bine.

Episcopul a pălit, Roger de Toëny s-a ridicat în picioare şi, ducându-şi mâna dreaptă spre teaca goală care îi atârna de centură, a făcut gestul de a apuca spada. Atunci, răsturnând pupitrul şi pătând cu cerneală documentul în căderea sa, unul dintre copişti a leşinat.

49

PLANURI PERVERSE

Sufletul lui Bernat Montcusí nu mai știa ce înseamnă liniștea și odihna. Un nor roșu, amestec de turbare și desfrâu, îi stăpânea zilele și nopțile. Zorile îl găseau în patul său cu baldachin, întins pe două perne pătrate, complet treaz. În zadar îi făcea doctorul Halevi rețete pentru poțiuni pe bază de laudanum și mac de grădină. Nu îndrăznea să se culce de teamă ca moartea să nu-l viziteze pe neașteptate și sufletul să-i fie condamnat pe vecie. Viciul lui Onan devenise oarecum inerent în activitatea lui zilnică și, cu toate că încerca să se abțină, nu reușea să scape de obiceiul de a merge în fiecare seară în cabinetul său, de a da la o parte mica trapă și a se delecta la vederea trupului gol al fiicei sale vitrege.

În ziua de după descoperirea făcută, le-a trimis pe Laia și pe sclava ei cu o treabă într-un loc depărtat de casă și a profitat de împrejurare pentru a scotoci prin lucrurile fetei. Nu a fost greu să pună mâna pe

cufăraș. Cu ajutorul unui mic șperaclu și cu inima zbătându-i-se în piept, l-a deschis și a început să citească misivele. Lectura lor aproape că i-a produs un atac de apoplexie. După ce le-a citit o dată și încă o dată, le-a pus de unde le luase. A închis sipetul, l-a așezat iarăși la locul său și s-a retras în cabinet, pentru a medita asupra hotărârii pe care trebuia să o ia. Zgârcenia se lupta cu gelozia și îi era teamă ca mânia să nu-l facă să ia o decizie greșită. Martí Barbany era pentru el o afacere grasă: din clipa în care l-a văzut pentru prima oară a știut că avea în față un cal câștigător. Timpul i-a dat dreptate, iar în acel moment, la doi ani după prima lor întâlnire, procentul pe care îl obținea de pe urma afacerii cu acel tânăr devenise cu adevărat important. Cel mai curios era faptul că beneficiul putea să devină de o mie de ori mai mare în viitor dacă reușea să acționeze cu dibăcie. Nu, hotărât lucru, nu. Nu trebuia ca el să fie cel care să taie din rădăcină speranțele tânărului. În mintea lui începea să se făurească un plan profetic, care cuprindea toate acele fațete la care nu era dispus să renunțe nicidecum. În primul rând, Laia trebuia să-i aparțină pe viață, așa încât a-l separa pe Martí de fiica lui vitregă era o sarcină care trebuia să-i revină fetei, pentru ca pretendentul să nu se simtă jignit de el. Acel tânăr hotărât trebuia să creadă că aleasa inimii sale a simțit, poate, pentru el o dragoste închipuită de tinerețe, care se răcise din cauza timpului și a distanței. Problema era cum să o facă pe fată să-i transmită ea însăși lui Martí un asemenea mesaj. Era de o importanță capitală să

găsească argumente categorice pentru ca fata să-i accepte toate pretențiile, ori cu binele, ori cu răul.

A hotărât că era cel mai bine să profite de absența iubitului fetei pentru a-și duce la bun sfârșit planurile, fără ca ea să aibă posibilitatea să-i ceară acestuia din urmă favoruri și sfaturi, motiv pentru care a decis să acționeze chiar în acea după-amiază. Însoțită de Aixa, Laia se dusese, în noua lectică pe care i-o dăruise tatăl ei vitreg, la slujba de angelus de la biserica Sant Miquel. Apoi trebuia ca ele să predea un pachet al lui Bernat la o casă din afara zidurilor cetății, la Castellnou. Cu permisiunea șefului escortei, căruia Bernat Montcusí îi dăduse ordine precise, Aixa s-a dus la piață pentru a se întâlni cu Omar și a se interesa dacă arabul primise vreo veste de la Martí, cu porunca de a se întoarce acasă după ce și-a îndeplinit sarcina și de a-i înmâna seara stăpânei și prietenei sale scrisoarea ascunsă în veșminte. După ce și-a terminat rugăciunile, fata, care-i cerea invariabil Sfintei Fecioare să-l apere de rele pe iubitul ei, a plecat, fiind urcată în lectică de patru sclavi de culoare, care o purtau pe umeri, urmată de escortă până la palatul lui Montcusí. În timpul parcursului hurducăit, refugiată acolo, înăuntru, ferită de privirea trecătorilor de perdelușele opace, s-a gândit că nici tapiseria luxoasă, nici marchetăria de un roz-pal care împodobea micile sertare, nici sticluțele de parfum ale litierei și niciun lux din lume nu compensa faptul că nu se afla alături de ființa iubită, pe care inima sa de fecioară o alesese deja.

Când au sosit acasă, majordomul i-a comunicat că stăpânul fusese convocat la palat și că va trebui să mănânce singură. Nici nu ar fi putut să primească o veste mai bună. I-a spus servitorului că va lua masa în foișor și că dorea o cină frugală, cu hrană rece.

Aixa se întorsese fără nicio veste, cu excepția aceleia că următoarea etapă a călătoriei lui Martí îl va duce la Sidon, de unde avea să plece spre alte ținuturi și unde urma apoi să se întoarcă pentru a se îmbarca din nou, iar Omar îi transmitea că, dacă îi va înmâna o scrisoare până peste trei zile, el se va ocupa ca misiva să-l aștepte cu punctualitate pe tânăr înainte ca acesta să plece spre noua sa destinație. Știrea sosise indirect prin intermediul căpitanului unei ambarcațiuni care avusese vești de la *Stella Maris*, în Famagusta.

Pe Laia, faptul că avea vești de la iubitul ei, chiar și indirect, o umplea de fericire, întrucât se gândea că fiecare din acestea o apropia de ziua în care îl va revedea. Când a fost chemată în biroul tatălui ei vitreg, ea era culcată în patul ei, cu gândurile departe.

Și-a aranjat ținuta și s-a dus, gândindu-se cât de fugară este fericirea și cum alternează viața situațiile plăcute cu cele total opuse.

Servitorul care păzea permanent ușa tutorelui ei a lăsat-o să intre de îndată ce a văzut-o. Laia a bătut cu degetele în tăblia de lemn, iar vocea acră și cunoscută a tatălui ei vitreg a răspuns dinăuntru.

– Intră.

Fata a deschis partea din stânga și, băgând capul, a întrebat:

– Ai poruncit să fiu chemată?

Așezat la biroul său, consilierul s-a ridicat, amabil, și a încuviințat.

– Da, fiica mea. Intră și ia loc.

Laia a avut o presimțire rea și a presupus că se va întâmpla ceva grav. A traversat încăperea cu pași înceți și s-a așezat în fața tatălui ei vitreg.

Între timp, Bernat, conform obiceiului său, se juca, aparent absent, cu un cuțit care se afla pe o tavă de argint. O tăcere solemnă s-a lăsat între cei doi.

Bătrânul și-a început discursul cu o voce serioasă.

– M-ai decepționat, Laia.

Fata a ridicat sprâncenele și și-a ațintit asupra lui ochii ei mari, cenușii, cu o expresie întrebătoare.

– Mi-ai înșelat încrederea pe care mi-o datorezi pentru calitatea mea de tată.

– Am mai vorbit de o mie de ori despre asta, a răspuns Laia încordată, dar fermă. Dumneata nu ești tatăl meu.

Bernat a aruncat cu violență cuțitul pe masă.

– Și mă bucur că așa stau lucrurile! Poate că îmi convine mai mult. În orice caz, răspund de viața ta: trăiești sub acoperișul meu, ai o viață confortabilă și pe cheltuiala mea, iar în această casă nimic nu poate să-mi scape de sub control. Mi-ai înșelat așteptările, Laia. Cineva ți-a împuiat căpșorul pe care îl iubesc atât de mult și ai avut cutezanța de a încerca să iei hotărâri care nu revin nimănui altcuiva decât mie.

– Nu ridica vocea, te aud bine. Trăiesc din moștenirea pe care adevăratul meu tată i-a lăsat-o mamei

mele și nu doresc nimic din ce e al dumitale și nici nu am nevoie, a replicat Laia, uimită de propriul său curaj.

– Bine, până la majoratul tău îți sunt tutore, ceea ce îmi dă dreptul de a investi moștenirea ta așa cum cred de cuviință. Pot să fac astfel încât aceasta să se volatilizeze încât să moștenești o ruină sau niște bunuri garantate. De tine depinde.

Laia a stat pe gânduri o clipă, realizând că deocamdată nu intuia scopul discursului.

– Și de ce anume va depinde? Ce am făcut încât să merit asemenea amenințări?

– Pentru că te crezi femeie, te voi trata ca atare. Într-un sipet din camera ta ai păstrat niște scrisori care nu corespund încrederii pe care ți-o acordasem până astăzi.

O paloare cadaverică a cuprins obrazul fetei, în timp ce o sudoare rece i-a scăldat trupul. A înghițit în sec și a așteptat.

– Vorbesc despre dragoste și, din câte deduc, răspund la altele pe care, fără îndoială, le-ai scris tu. Te invit să ai decența de a-mi răspunde.

– Bine, a spus Laia, înăbușindu-și un oftat. Îl iubesc pe Martí și am de gând să mă căsătoresc cu el atunci când voi deveni majoră, chiar dacă mă dezmoștenești ori vei face ca averea mea să se piardă. Nu mă interesează deloc bunurile pământești. În afară de asta, a adăugat ea cu o voce hotărâtă, cred că este o josnicie să-ți bagi nasul în secretele celorlalți.

Bernat a afișat un zâmbet strâmb și perfid.

– Este obligația mea, nu aș fi putut răspunde încrederii pe care a avut-o în mine mama ta dacă aș fi neglijat datoria de a avea grijă de tine, când încă nu știi aproape nimic despre viață.

– Să nu vorbești despre mama mea, care a murit pe jumătate nebună din cauza dumitale. Prefer să nu ai atâta grijă de mine dacă asta înseamnă să nu-i pot scrie cui vreau eu.

– Nechibzuito! Pot face cu tine orice îmi trece prin minte, de la a te trimite la mănăstire la a te da cui vreau eu, și vei fi nevoită să mi te supui.

– Fă ce vrei cu mine, dar nimeni nu va porunci gândurilor mele.

Bătrânul a schimbat registrul.

– Totul este spre binele tău, Laia. În toată viața mea nu am întâlnit pe nimeni demn de tine. Dacă ești bună cu mine și îmi vei îndeplini dorințele, vei fi după moartea mea cea mai bogată femeie din Barcelona.

Tremurând, Laia l-a întrebat:

– Și care sunt dorințele dumitale?

– Te cunosc de când erai copil; toată dragostea pe care am avut-o pentru mama ta am trecut-o asupra ta. Acum a sosit timpul să-mi fii recunoscătoare. De acum ești femeie. Diferența de vârstă dintre noi nu este o piedică, pentru că nu e mai mare decât cea dintre multe perechi din aceste comitate și nu e bine ca un bărbat încă în putere să nu aibă pe cineva care să-i încălzească așternutul. Sunt un fiu credincios al Bisericii și niciodată nu am fost adeptul relațiilor mercenare cu femei publice. Însuși contele și-ar da

binecuvântarea și ar fi naș de cununie la nunta noastră, iar eu aș înlătura impedimentul de a fi fost tatăl tău vitreg.

– Nu încape nicio îndoială că ești complet nebun. Niciodată, ai înțeles, niciodată nu te-aș accepta! a exclamat Laia, cu lacrimi de neputință în ochi.

– Bine. Așa să fie. Tu ai vrut-o. Ți-am făcut o onoare propunându-ți să te căsătorești cu mine și ai refuzat. Atenție la consecințe, a spus Bernat, a cărui voce rece abia putea să-i ascundă furia.

– Te asigur că la cea mai mică ocazie voi fugi, chiar dacă nu am unde să mă duc.

Vocea consilierului s-a transformat într-un șuierat.

– Nu vei face așa ceva. Îți voi spune cum vor sta lucrurile de acum înainte. Scrisorile nu au ajuns în această casă zburând și știu cine a fost mesagera blestemată. De tine depinde ce i se va întâmpla. O voi îndepărta pe Aixa de tine și o voi închide. Dacă vei face de bunăvoie ce îți voi cere, îți voi permite să-i dai zilnic mâncare și apă. Așa vei ști că e în viață. Vei scrie o scrisoare în care îi vei comunica iubitului tău că ți-a trecut capriciul dragostei pentru el; îți dau voie să folosești cuvintele pe care le dorești. Ține seama de faptul că vreau ca acest tânăr să atribuie atitudinea ta unor slăbiciuni femeiești, în niciun caz să creadă că aș fi implicat în această chestiune. În ciuda faptului că odată i-am spus că nu este demn să te ceară în căsătorie, trebuie să creadă că din partea mea nu va avea probleme în acest sens, întrucât de atunci situația lui s-a schimbat foarte mult și simt că va ajunge la funcții

și bogății foarte mari. Așadar, vei sublinia că hotărârea luată îți aparține exclusiv ție. Ah, și caută să ai o atitudine respectuoasă față de mine. Nu voi consimți ca în propria-mi casă cineva sau ceva să-mi știrbească autoritatea. Acum poți să te retragi.

50

PELENDRI

Când Martí a ajuns la hanul Minotaurului cu hainele zdrențuite, Nikodemos, care era la masa de scris, s-a alarmat când l-a văzut.

– Eu v-am spus că locul acela e periculos. Ați avut o întâlnire cu ghinion?

– Nu e ce vă închipuiți. Pur și simplu a trebuit să mă arunc în mare pentru a salva pe cineva care era gata să se înece.

Nikodemos a clătinat din cap.

– Toate porturile sunt periculoase, dar al nostru, la anumite ore, e plin de capcane.

– Mă simt bine și am conștiința împăcată. Am făcut o faptă bună. Dacă nu mă duceam să cinez la Midia de Aur, poate că acum un suflet ar fi părăsit această lume.

– Mă bucur pentru dumneavoastră, dar, dacă ar depinde de mine, toți marinarii beți din Famagusta ar putea să meargă în iad.

Martí a abandonat tema și și-a anunțat schimbarea de plan.

– Mi-ar conveni să-l anunțați pe cumnatul dumneavoastră să vină mai devreme. Trebuie să mă întorc la nava care m-a adus ieri aici înainte de a pleca la Pelendri. Am lăsat ceva important la bord.

– Nu vă faceți griji, știu unde să-l găsesc. Cum răsare soarele, mă duc să-l caut pe Elefterios. Când doriți să vin să vă caut?

– Chemați-mă la începutul după-amiezii și el să vină la căderea întunericului.

A doua zi, Martí s-a trezit devreme, deoarece avea multe lucruri de rezolvat la Famagusta înainte de a se îndrepta spre Pelendri.

Planul tânărului era clar. Va pleca atunci când o va face și *Stella Maris*, deoarece direcția ei îi convenea. Va merge la Sidon, iar de acolo va lua o caravană care să-l ducă în apropierea obiectivului său, Karbala. Pentru aceasta trebuia să vorbească mai întâi cu Basilis Manipoulos, bătrânul lup de mare.

Totul a ieșit conform dorințelor sale. Elefterios a venit să-l ia la ora stabilită și l-a dus cu vechea sa căruță în rada portului, unde era ancorată *Stella Maris*. I-a spus vizitiului să-l aștepte în capătul falezei, după care a coborât pe plajă. Silueta zveltă a corabiei grecului se zărea în depărtare. Pe mal, doi bătrâni pescari stăteau de vorbă, așteptând să le închirieze cineva vreuna dintre șalupele lor uzate pentru a ajunge la una din ambarcațiunile ancorate acolo. După ce s-a tocmit asupra prețului, Martí a urcat într-una din acele coji

de nucă deteriorate, care arbora cu mândrie la pro vă imaginea unui dragon. La vâsle a trecut unul dintre cei doi bătrâni, în timp ce celălalt, cu pantalonii săi cârpiți suflecați până la jumătatea pulpelor, a împins mica ambarcațiune până când aceasta a putut să plutească pe apa mării. În timp ce își așeza una dintre vâsle în dama bărcii și văzând că pasagerul său se uita curios la masca de la proră, bătrânul s-a oprit o clipă și a spus:

– Este un dragon. Care e direcția?

– Nava aceea cu cala ascuțită și de culoare neagră, care e ancorată lângă triremă. Când ajungi mai aproape, vei putea vedea numele ei pe pupa, *Stella Maris*.

După ce a început să vâslească, bătrânul a continuat cu ale sale.

– În tinerețe, am fost corsar pe vasul unui berber, care era un diavol. Se numea Draco. Tot ce știu despre mare de la el am învățat. În cinstea lui am făcut acea mască.

– E foarte frumoasă.

– Mă bucur că o apreciați. Dumneavoastră trebuie că sunteți un om al mării.

– Într-un fel. Sunt proprietarul unei părți dintr-o corabie. S-ar putea spune că sunt armator.

– Din clipa în care ați urcat la bord mi-am dat seama. Noi, oamenii mării, avem un alt fel de mers.

– Poate ca urmare a zilelor petrecute pe tot felul de ambarcațiuni.

– Veți continua să călătoriți?

– Tocmai pentru aceasta sunt aici. Mă duc să văd dacă mă pot îmbarca pe *Stella*.

– Cât de mult vă invidiez! Când ai trăit pe mare și bătrânețea face ca oasele să ți se împotmolească pe uscatul mizerabil, nostalgia ajunge să fie un blestem. Orice marinar ar prefera ca scheletul lui să se usuce pe o plajă, la fel ca acela al unei corăbii, decât să moară puțin câte puțin și să sfârșească prin a fi băgat într-o gaură infectă.

Martí s-a hotărât să nu-i mai dea bătrânului motiv de conversație, pentru ca acesta să-și folosească respirația scurtă pentru vâslit, așa că nu a mai scos niciun cuvânt până nu s-a văzut ajuns la navă.

Unul din marinarii care erau de gardă l-a recunoscut pe Martí și a aruncat prin mură o scară de frânghie. Înainte de a urca, tânărul s-a adresat bătrânului din barcă:

– Așteaptă să mă întorc. Nu te gândi la timpul pierdut, pentru că voi fi generos.

– Aici voi rămâne până când veți binevoi să vă întoarceți, căpitane.

Martí a zâmbit în sinea lui auzind noua calitate pe care i-o atribuise bătrânul.

Când a pus piciorul pe vechea punte și a simțit mirosurile cunoscute și îndrăgite, a tras aer în piept cu mare plăcere.

– Căpitanul este la bord?

– Îl găsiți în cabina sa.

Martí l-a lăsat pe om să-și continue garda și s-a îndreptat spre cabina lui Basilis.

Tocmai în clipa în care se pregătea să ceară permisiunea de a intra ușa s-a deschis și figura îndrăgită a marinarului a apărut în prag. Uimirea a fost urmată de bucurie, deoarece între cei doi se legase o prietenie strânsă în timpul călătoriei.

– Ce surpriză plăcută! Te credeam în Pelendri.

– Aceasta era intenția mea, dar soarta stabilește drumurile, iar o întâmplare petrecută astă-noapte mi-a schimbat planurile, astfel încât problema cuprului, de care mă gândesc să mă ocup chiar azi, a trecut în plan secund.

– Și care este acum prioritatea?

– Să te văd pe dumneata.

Grecul și-a mijit ochii.

– Te ascult.

– Vezi, Basilis, dacă e posibil, m-ar interesa foarte mult să merg cu vasul tău la Sidon, dacă nu ai schimbat cumva ruta.

– Bineînțeles că este și îți mai spun o dată că pe corabia mea va exista totdeauna un hamac pentru tine. Există însă un singur inconvenient.

– Care?

– Așa cum ți-am spus, oamenii cu care trebuie să mă întâlnesc la Nicosia sunt, într-adevăr, dificili, așa că nu pot ști în ce zi pot pleca.

– Nu contează. Stau la Minotaurul și voi aștepta vești de la tine, pentru a ști când să fiu gata pentru îmbarcare. Cu excepția acestei nopți și, poate, a celei de mâine, pe care o voi petrece în Pelendri, unde voi

încerca să negociez chestiunea cuprului, voi sta permanent în Famagusta.

– Atunci ne-am înțeles. Acum te rog să mă scuzi, dar trebuie să cobor pe uscat. Vreau să mă aprovizionez cu carne și pește sărat, biscuiți și tot ce este necesar. Vreau să controlez personal încărcarea acestora. Cipriotii nu sunt numai mari negustori, ci și oameni foarte vicleni, obișnuiți să supraviețuiască sub jugul oricăruia dintre popoarele care i-au invadat. Ori de câte ori au posibilitatea, te trag pe sfoară. Agerimea lor este legendară.

– Dacă îți convine, pe mine mă așteaptă o barcă, iar pe plajă, o căruță. Putem călători împreună până la Famagusta, apoi eu îmi voi continua drumul spre Pelendri.

– Îmi faci o favoare. Lasă-mă să dau ordinele necesare șefului de echipaj și mă întorc imediat.

Cei doi au urcat în mica ambarcațiune. Când au ajuns pe plajă, Martí l-a plătit pe bătrânul marinar, iar după ce i-a lăsat un bacșiș bun, a urcat rampa împreună cu Basilis. Au luat apoi căruța lui Elefterios, cu care s-au îndreptat spre Famagusta. Acolo grecul a coborât, iar Martí și-a continuat drumul spre Pelendri.

51

CELULA

Laia nu reușea să ia în serios amenințarea tatălui ei vitreg. Îl știa avar, coleric și nedemn de favorurile pe care i le făcea contele, dar nu și-ar fi închipuit niciodată că bărbatul pe care l-a iubit mama ei ar fi fost în stare de o asemenea mârșăvie. Aixa dispăruse din viața ei, iar ea presupunea că fusese trimisă la una dintre numeroasele proprietăți ale tutorelui ei, pentru a o ține departe de ea și a o lipsi astfel de vești. I s-a dat o servitoare nouă, de această dată una pe deplin credincioasă tatălui ei vitreg. Zgomotul ușor al unei bătăi în ușa dormitorului i-a întrerupt gândurile.

– Intră.

În prag a apărut figura severă și acră a femeii care făcea treburile ce îi reveneau înainte credincioasei și adoratei ei Aixa.

Slujnica a intrat în încăpere și a pus pe masă o tavă pe care erau un castron cu supă, o farfurie cu

o excelentă mâncare din carne de iepure și o plăcintă cu cireșe care fusese până atunci preferata ei.

– Veți mânca aici, în cameră. Așa a poruncit stăpânul. După ce terminați, tatăl dumneavoastră dorește să vă vadă în cabinetul domniei sale.

Fără să mai aștepte răspuns, austera femeie s-a retras, considerând de la sine înțeles că poruncile stăpânului ei nu puteau fi puse în discuție.

Laia aproape că nu s-a atins de mâncare și a început să aștepte. După câtva timp, Edelmunda, acesta era numele temnicerei sale, a venit să o caute.

– Sunteți gata? Știți doar că lui don Bernat nu-i place să aștepte.

Laia s-a ridicat în picioare și a încuviințat printr-o mișcare a capului.

– Atunci urmați-mă, trebuie să vă însoțesc până la birou.

– Trebuie să înțeleg că de acum sunt prizonieră în propria-mi casă?

– Eu nu fac decât să urmez instrucțiunile pe care le-am primit. Oricum, dacă nu ați fi abuzat de răsfățul și încrederea tatălui dumneavoastră, nimic din toate acestea nu s-ar fi întâmplat.

Cele două femei au străbătut mai multe încăperi și culoare lungi până au ajuns în fața ușii cabinetului lui Bernat Montcusí.

Femeia a bătut în ușă și a cerut voie să intre. Din prag i-a vorbit stăpânului ei.

– Don Bernat, fiica dumneavoastră este aici, așa cum ați poruncit.

Vocea răgușită a consilierului s-a auzit dinăuntru.

– Spune-i să intre și așteaptă pe coridor pentru a o însoți în apartamentul ei după ce vom termina de vorbit.

Femeia a apăsat pe clanță și i-a spus fetei să intre. Laia a pășit în încăpere și a așteptat temătoare ca tatăl ei vitreg să-i spună ce trebuia să facă. Acesta, făcându-se că îi ignoră prezența, a continuat să scrie un act, folosindu-se de o pană de gâscă vopsită în roșu, pe care o înmuia din când în când în călimara din fața lui. După o perioadă îndelungată și în timp ce presăra pe pergament pulberi pentru uscarea cernelii, a înălțat privirea și, ca și cum de abia atunci ar fi observat-o, a vorbit cu o voce neașteptat de amabilă:

– Ah, aici erai! Vino și ia loc, copilă. Nu sta în ușă.

Laia a înaintat până a ajuns în fața mesei și s-a așezat pe scaunul pe care stătea de obicei.

– Spune-mi cum te simți. Cum mai merg treburile?

Nici tonul, nici subiectul nu se potriveau cu ce se așteptase Laia și, nedorind să-l irite pe bătrân, în speranța că acest lucru îi va fi de folos, a răspuns cu o voce liniștită.

– Eu nu am nimic de povestit. Îmi cunoști viața în cele mai mici amănunte, o viață destul de plicticoasă, desigur. Mai mult, mi-ai furat persoana care dădea culoare zilelor mele și îmi împlinea sentimentele.

Montcusí a rămas calm.

– Trebuie să veghez asupra ta. Această persoană, care nu este, de fapt, așa ceva întrucât este o sclavă, mi-a înșelat încrederea și a abuzat de ea. Nu te fac

răspunzătoare pentru cele întâmplate, întrucât ești încă necoaptă. Ea este cea care ți-a băgat cu gând rău gărgăuni în acest căpșor încântător pe care îl ador și care până atunci nu mi-a adus decât satisfacții.

– Îmi pare rău, dar nu ai dreptate. Ea era bucuria mea, compania și refugiul meu, un refugiu care îmi lipsise de la moartea mamei, iar dumneata ai îndepărtat-o de mine.

– Dar să nu negi că, deși nu mi-ai ușurat sarcina, refuzând să-mi spui unde te întâlneai cu acel bărbat, mijlocitoarea întâlnirilor era sclava ta, care a fost introdusă în viața ta cu viclețug, cu un singur scop, deși ambalajul era vocea ei frumoasă și melodiile ei dulci.

Laia a detectat în răspuns o ușoară schimbare de atitudine și de aceea, cu toate că și-a apărat prietena, a încercat să nu-l provoace pe tatăl ei vitreg.

– L-am cunoscut pe Martí la târgul de sclavi, iar Aixa nu a avut nicio legătură cu aceasta, întrucât a fost ziua în care ea a fost scoasă la licitație. Adevărul este că nu vrei să recunoști că am crescut și că nu mai sunt un copil.

În vocea consilierului s-a simțit un ton ironic.

– Tocmai acest lucru îl susțin și eu. Nu încape nicio îndoială că ai crescut. Ești de acum femeie. Dar să trecem la chestiunea misivelor. Vrei să cred că scrisorile pe care le păstrai la îndemână au ajuns zburând în această casă? Mă necăjește că eu am fost vinovat pentru faptul că am acceptat ca Aixa să pătrundă în viața noastră. În loc să îmi fie recunoscătoare, ce am primit a fost mușcătura vicleană a unui scorpion care

a intrat în slujba mea ascultând de ordinele fostului ei stăpân. Spune-mi, cine ți-a servit drept curier?

Cu o voce tremurătoare, Laia a replicat:

– Refuz să spun cum au ajuns scrisorile la mine. Nu îți voi spune decât că ea n-a avut niciun amestec.

– Uite ce e, Laia. Dacă nu suport ceva, este să fiu considerat un prost și să mi se subaprecieze intelectul. Această nechibzuită a fost curierul tău, iar tu ai căzut în capcană ca o prostuță fără experiență. Vreau să uit însă pasul tău greșit. Dragostea pentru tine și generozitatea mea vor face ca o asemenea întâmplare neplăcută să fie uitată. Vocea lui Bernat Montcusí a devenit suavă și privirea i s-a îndreptat cu tandrețe spre fiica sa vitregă. Îți propun din nou să primești să fii soția mea.

– Refuz să accept o asemenea absurditate!

Tonul bărbatului s-a schimbat brusc.

– Pot să te oblig!

Laia s-a ridicat în picioare. Tremura de furie și de teamă.

– Mai bine mă arunc de pe un meterez al turnului cel mare! a exclamat ea.

– Voi ști eu ce să fac pentru a te convinge.

– Nu-ți pierde vremea. Mai curând se va stinge soarele de pe cer decât să fiu soția dumitale.

– Nu sunt mag. Puterile mele acționează doar în această lume.

– Atunci spune-mi ce vei face.

Consilierul contelui a făcut o pauză lungă și deliberată, în timpul căreia, ascultând de o poruncă mută

a tatălui ei vitreg, fata s-a așezat din nou pe scaun. După ce ea a făcut acest lucru, Bernat Montcusí a vorbit pe un ton încet și complet lipsit de emoție.

– Îți voi spune ce am de gând să fac. O voi jupui de vie pe Aixa în fața ta. Mă cunoști bine și știi că îmi respect promisiunile.

Laia a rămas fără glas.

– Pentru a-mi fi soție este nevoie de consimțământul tău, dar nu și pentru a-mi fi amantă. Așa cum bine spui, ești deja femeie, așa că știi ce înseamnă acest lucru. În orice noapte și oricând am eu chef mă vei primi în patul tău.

Laia nu a făcut decât să dea din cap în semn că refuza, cu o privire pierdută.

Prohom-ul s-a ridicat repede în picioare.

– Urmează-mă!

A ieșit cu greu din spatele mesei și s-a îndreptat cu pași mari spre ușă.

Aproape fără să-și dea seama ce face, Laia l-a urmat.

Când a deschis ușa, femeia care stătea cu gândurile departe pe o bancă, s-a ridicat în picioare, schimbată la față. Bernat, ca un zgripțuroi, șuierând, a traversat încăperea ca o furtună, urmat de fată, și s-a îndreptat spre scara în spirală care ducea la subsolul clădirii și a cărui intrare era păzită de un bărbat înarmat. Cu un gest brusc, consilierul i-a dat la o parte lancea. Fata, care nu mai pusese niciodată piciorul pe scara aceea, abia se putea ține după el. Când a ajuns la al doilea subsol, Bernat a luat una din torțele ce luminau pereții umezi și s-a îndreptat spre un gardian care dormita

pe un taburet în fața unei măsuțe înguste, cu capul pe brațe. Consilierul l-a trezit cu o lovitură de picior.

– Așa stai tu de pază, tâmpitule? Voi pune să ți se măsoare șalele cu o nuia de frasin până îți vor ieși mațele. Deschide imediat celula din spate!

Palid ca un cadavru și neașteptat de agil pentru cât era de corpolent, bărbatul s-a ridicat ca fulgerul de pe taburet și, luând dintr-un cârlig de pe perete un mănunchi de chei, s-a îndreptat spre ușa din spate, pe care a deschis-o apoi cu un scârțâit de balamale, dându-se apoi la o parte. Torța consilierului a iluminat întreaga scenă.

În partea din spate a celulei, pe o bancă de piatră, zăcea o formă nemișcată.

Vocea lui Bernat a răsunat în pereți.

– Aici e! Să vedem dacă o recunoști.

Laia s-a apropiat de silueta inertă și a tras de pe ea pătura uzată care o acoperea. O claie de păr încâlcit ascundea obrazul persoanei care zăcea acolo. Mâna Laiei a dat părul la o parte. Printre pletele pline de sânge a apărut fața tumefiat a sclavei sale, care abia dacă mai putea să scoată vreun sunet.

– Ce au făcut cu tine, prietena mea?

Aixa a privit-o fără să o recunoască.

Vocea lui Bernat s-a auzit în spatele ei.

– Nu este nimic ce nu pot face.

Laia a sărit ca o panteră.

– Ești o bestie infectă! Mi-e silă de dumneata!

– Deocamdată mai trăiește și va continua să trăiască dacă ești rezonabilă. Dacă nu, o voi jupui de vie

în fața ta. Îți dau o zi pentru a te hotărî. Dacă ești bună și cu judecată, îi vei salva viața, chiar dacă nu are nicio valoare. Totul depinde de tine. Iar acum du-te în camerele tale și meditează. Am impresia că vei accepta generoasa mea propunere. Începând din această clipă să fii pregătită, căci eu voi hotărî când va fi pentru prima oară. Este ceva ce o femeie ține minte toată viața.

52

BUNUL SAMARITEAN

Ziua îmbarcării sosise. Capul lui Martí era plin de idei, iar inima, saturată de iluzii. Instinctul îi spunea că era pe drumul cel bun pentru a-și atinge scopul atât de dorit și că Providența sau norocul era de partea sa. Dacă lucrurile ieșeau așa cum spera el, în curând se putea considera putred de bogat. S-a gândit că hazardul este uneori capricios. La fel ca Iason și argonauții lui, oamenii umblă toată viața după lâna de aur, iar lui aceasta i-a ieșit în cale după ce a făcut o faptă bună, care se vede că fusese răsplătită din plin, dacă tot ce își dorea el se sfârșea cu bine.

Excursia la Pelendri a fost profitabilă, iar întâlnirea cu Theopanos Arvidis a decurs foarte bine. Omul, bun prieten cu Basilis Manipoulos, era foarte experimentat în negoțul cu cupru. Nu era numai intermediar, ci exploata și o mină, astfel că a stabilit un preț foarte bun, ca răsplată pentru mai multe favoruri pe care i le făcuse grecul, căruia i-a trimis prin intermediul

lui Martí un borcan cu o substanță roșcată, parfumată și rășinoasă, pe care o numea smirnă și despre care a spus că are o valoare extraordinară și e foarte apreciată în prepararea parfumurilor. Martí a luat aminte și i-a comandat, pentru o viitoare călătorie, o cantitate importantă, din care jumătate i-a plătit-o în avans, cu condiția ca, la momentul potrivit, comerciantul să o transporte în portul din Famagusta pentru a fi îmbarcată. După ce și-a terminat treaba, s-a întors la Famagusta cu căruța lui Elefterios, cu care s-a înțeles la preț pentru a-l aștepta să-și rezolve treburile la Pelendri.

Au ajuns la Minotaurul pe înserat. După ce s-a despărțit de căruțașul său, care a intrat să-și salute cumnatul și să-i spună că din acel moment cel îndatorat rămânea el pentru câștigul de care i-a făcut rost în urma acelei călătorii lungi, Martí l-a întrebat pe Nikodemos dacă erau noutăți. Anunțul lui Manipoulos sosise. *Stella Maris* urma să plece sâmbăta următoare, la lăsarea nopții, iar Martí trebuia să fie pe plajă pe la jumătatea după-amiezii, deoarece grecul voia să profite de flux. Prin urmare, mai avea la dispoziție trei zile.

Când se îndrepta spre scară, după ce și-a luat rămas-bun de la Elefterios și și-a luat sacul de călătorie, s-a auzit în spatele său vocea lui Nikodemos.

– Ah! Era să uit. În această dimineață a venit un bărbat care a întrebat de dumneata. A vrut să știe când te întorci, pentru că avea să-ți înmâneze o misivă, pe care nu a vrut să mi-o lase. Ținând seama de ce mi-ai

spus, i-am răspuns că în foarte scurt timp. Mi-a zis că, începând de azi va veni în fiecare dimineață, dar în niciun caz să nu pleci fără să te întâlnești cu el.

În ciuda oboselii acumulate, Martí nu a reușit să adoarmă. Imaginația îi zbura de la una la alta, fără încetare și fără nicio ordine. Ba se gândea la întâlnirea cu Hasan al-Malik la Karbala, ba revenea la Barcelona și se vedea cu Bernat Montcusí, înmânându-i pentru Laia *sponsalici* pe care avarul consilier le cerea. Nu-i păsa, era gata să plătească oricât pentru a obține aprobarea de a se căsători cu iubita lui, chiar dacă aceasta l-ar fi obligat să ia totul de la capăt. A ascultat bătăile de clopot care marcau fiecare oră, amestecate cu rugăciunile muezinilor în minarete, vorba sonoră a limbilor de bronz ale clopotelor, dangătul lor făcându-l să se simtă în Barcelona lui dragă.

La ora stabilită, Nikodemos i-a bătut la ușă.

– Cine e?

– Omul dumitale te așteaptă jos.

Martí a sărit din pat. Nici nu a apucat să se bărbierească și, de îndată ce și-a tras pantalonii, și-a pus cămașa și și-a încălțat ghetele s-a repezit pe scări pentru a se întâlni cu Hasan, care se afla în salonul hanului. După cele trei sărutări protocolare pe obraji și după ce l-a întrebat cum se simțea după cele întâmplate cu o noapte în urmă, omul a scos din geantă două pergamente pe care i le-a întins lui Martí. Văzând privirea întrebătoare a acestuia, l-a lămurit:

– Cum ți-am spus, nu știu să scriu. Când primesc un mesaj sau am de scris o epistolă, recurg la un bun

prieten, un călugăr copt care îmi citește misivele și răspunde scriind ce îi dictez eu. Fratele meu îți cunoaște limba. Răvașul meu este scris în latină, așa că îmi vei înțelege mesajul.

Martí a luat papirusul pe care i l-a dat omul și, apropiindu-se de fereastră, a citit:

Dragul meu Rashid,

Îți trimit această scrisoare care arată că încă mă aflu în lumea celor vii. Celui care ți-o va aduce îi datorez miracolul. Am fost atacat, tâlhărit și apoi aruncat în mare în portul Famagusta de către doi răufăcători și dacă nu ar fi fost curajul și hotărârea lui Martí Barbany, purtătorul misivei, aș fi fost deja devorat de vietățile care populează abisurile marine.

În timpul acelei lungi nopți în care m-a adus acasă într-o stare jalnică, am avut timp să vorbim despre multe lucruri. Binefăcătorul meu este negustor într-unul din comitatele catalane și este interesat să facă negoț cu lichidul acela gros pe care mi-l trimiți din când în când și cu care ne jucam când eram mici, împreună cu frații și verii noștri, apropiind o faclă aprinsă pentru a face să-i explodeze bulbucii, în lacul de lângă casa noastră. I-am explicat deja ce greu e să-l transporți și că nu prea folosește la nimic, dar el crede că îi poate aduce câștiguri atât lui, cât și ție. Eu îi datorez enorm și astfel aș putea să mă achit de o parte din uriașa datorie pe care o am față de el.

Servește-l pe cât poți mai bine și arată-i că noi, sasanizii, suntem oameni cumsecade și recunoscători. M-aș bucura dacă acum, după ce ai îngropat-o pe bătrâna noastră mamă și nimic nu te mai reține în ținutul nostru natal, ai vinde proprietatea, dacă vei găsi cumpărător, și ai veni la Famagusta ca să fim iarăși împreună. Cunoști motivul pentru care eu nu pot să mă întorc. M-aș bucura să știu că nu îți mai legi viața de o amintire din tinerețe, pe care timpul și distanța au transformat-o într-un mit în memoria ta. Aici am trăi lângă mare; vom lăsa zilele și nopțile să treacă evocând timpurile bune și, acompaniați de balalaica ta, vom cânta vechile melodii din vremea copilăriei noastre. Nimic nu m-ar putea face mai fericit decât să fim iarăși împreună.

Primește, dragul meu, o nesfârșită îmbrățișare din partea fratelui tău.

HASAN

De îndată ce a terminat de citit misiva, Martí și-a întors privirea spre noul său prieten.

- Hasan, ți-am spus că nu îmi datorezi nimic.

- Eu nu cred că așa stau lucrurile.

- M-ai lăudat prea mult.

- Nu am făcut decât să spun adevărul. Nu a fost, oare, așa?

- De o sută de ori dacă s-ar mai întâmpla, de o sută de ori aș face același lucru, cu atât mai mult acum, când știu ce om ești. Martí i-a zâmbit și a riscat o

întrebare. Iartă-mă dacă sunt prea curios, dar care este motivul ce te împiedică să trăiești alături de fratele tău?

O umbră de tristețe a apărut în ochii lui Hasan.

– Să lăsăm lucrurile așa cum sunt. Sunt treburi de-ale noastre. Iar acum, fii atent. Mijlocul pe care îl folosim pentru a ne autentifica scrisorile este un semn pe care îl voi pune acum pe marginea pergamentului. Este un semn cabalistic, pe care îl scrijeleam în vremea copilăriei noastre pe scoarța arborilor. Așa știm sigur că celălalt este cel care a trimis scrisoarea. Dă-mi-o.

Martí i-a întins-o, iar Hasan, scoțând din geanta sa o sticluță cu cerneală și un toc, a pus papirusul pe masă și a trasat pe una din marginile acestuia semnul format dintr-un X și un P în interiorul unui cerc ciudat, pe care Martí și-a amintit că l-a văzut în nișa dintr-unul din pereții cămăruței sale din port. După ce a terminat, a făcut o mâzgălitură dedesubt.

– Lasă-l să se usuce.

– Ascultă, Hasan, vreau să știi că, dacă ce am eu în minte iese așa cum sper, te voi face omul cel mai bogat din Famagusta.

– Norocul meu este că te-am cunoscut. Altfel, un om este cu atât mai bogat cu cât își dorește mai puțin acest lucru. Eu sunt deja cel mai avut om de pe insulă. Mergi cu dumnezeul tău și El să te ajute.

Mișcat, Martí l-a îmbrățișat pe Hasan, iar acesta și-a luat lucrurile și s-a îndreptat spre port fără să mai spună un cuvânt.

53

ÎNCERCUIREA PRĂZII

Evenimentele s-au precipitat. Laia își frământa creierii, încercând să câștige timp și așteptând să se producă un miracol. În adâncul sufletului spera în himera întoarcerii grabnice a lui Martí. Între timp, rătăcea prin casă ca un suflet chinuit, gândindu-se cum să intre în contact cu Omar, pe care îl întâlnise o dată și știa unde să-l găsească, și trecând, de fiecare dată când putea să o facă, prin fața ușii care dădea spre scara ce ducea la subsol, invariabil păzită de o santinelă.

După ce a mâncat, a auzit o bătaie în ușă. Fără să aștepte răspuns, Bernat a intrat în camera ei. Laia, care era întinsă pe pat, s-a ridicat dintr-un salt în picioare. Bărbatul s-a așezat pe un scaun și a invitat-o și pe ea să facă la fel. Cu toate acestea, Laia a rămas în picioare.

– Mă doare că nu vrei să iei masa cu mine. Este o lipsă de politețe, dar nu-mi pasă. În schimb mă preocupă cele comunicate de servitoarea ta: că tăvile care ți se aduc de la bucătărie se întorc acolo neatinse.

– Nu am poftă de mâncare, a murmurat Laia, neputându-l privi în față pe tatăl ei vitreg.

– E păcat, pentru că am poruncit să i se dea sclavei tale, care arăta foarte rău când am văzut-o ultima dată, aceeași cantitate de alimente pe care o consumi tu. Evident, nu de aceeași calitate. Ei bine, dacă refuzi să mănânci, ea va posti.

Laia a simțit cum un val de mânie îi scutura trupul.

– Niciodată nu ai fost icoana la care să mă închin și nu am reușit vreodată să înțeleg cum de te-a acceptat mama. Totuși, nu te-aș fi crezut niciodată în stare de nedreptățile pe care le comiți.

– Am datoria de a avea grijă de tine, draga mea. Mama ta m-a rugat din tot sufletul să fac acest lucru. Dacă nu vrei să mănânci, trebuie să iau măsuri pentru a te obliga să o faci. Nu vreau să-ți piară culoarea din obraji. Un grădinar trebuie să aibă grijă de trandafirii care i-au fost încredințați, iar eu nu fac nimic altceva.

– Ce trebuie să fac pentru ca să ai milă de Aixa?

– Dacă scrii de bunăvoie scrisoarea pe care ți-o voi dicta și îmi spui cum să procedez ca ea să ajungă la curtezanul tău, poate voi fi îndurător.

Fără să-i răspundă, Laia s-a așezat la biroul ei, gata să scrie tot ce voia acel depravat. Va fi timp mai târziu pentru a lămuri lucrurile. Era gata să facă orice pentru a o salva pe Aixa. Și-a pregătit cele necesare pentru scris și a întrebat cu o voce neobișnuit de senină:

– Pergament obișnuit sau din piele de vițel?

Plăcut surprins de dispoziția fetei, Bernat a încercat să fie amabil.

– Ca de obicei. Nimic nu trebuie să-l surprindă pe iubitul tău. Cuvintele lui Bernat i-au dat Laiei o idee. Obișnuia să folosească cerneală verde, să facă o cruciuliță în dreptul datei și să stropească misivele pe care i le trimitea lui Martí cu apă de trandafiri; de această dată a evitat aceste trei lucruri, încercând să dea un înțeles lipsei lor, cu speranța ca el, când va primi scrisoarea, să-și dea seama de diferență și să o interpreteze într-un fel. A luat din dosarul ei un pergament și, deschizând o sticluță cu cerneală neagră, a înmuiat extremitatea penei de gâscă și și-a ridicat privirea, așteptând instrucțiunile bătrânului.

– Folosește caligrafia ta cea mai bună. Dacă vorbesc prea repede, spune-mi.

Barcelona, septembrie 1054

Stimate prieten,

Îți transmit aceste rânduri prin intermediul doicii mele Edelmunda, întrucât Aixa s-a îmbolnăvit de piept, iar tutorele meu a considerat oportun ca să o trimită la țară pentru a se însănătoși. Timpul și distanța ajută la lămurirea lucrurilor și în multe împrejurări ne fac să vedem limpede cât de aproape am fost să greșim. Mă gândesc că apropierea ne deformează viziunea.

Sunt încă foarte tânără și lipsită de experiență, dar destul de femeie pentru a simți că am fost pe punctul de a comite o greșeală de mari proporții. Mai rău este că te-am implicat și pe dumneata, făcându-te

să suferi din cauza stângăciei mele, în situația în care eu te apreciez foarte mult.

Martí, inima mea te stimează ca amic, dar nu și ca altceva. Tatăl meu vitreg, care are extrem de multă grijă în a oferi ospitalitate și a-i alege pe oamenii care intră în casa noastră, are o deosebită considerație pentru dumneata și, fără să știe că te-am văzut, mi-a spus odată că s-a grăbit atunci când nu ți-a permis să-mi faci curte, deoarece vei ajunge, fără îndoială, o persoană importantă la Barcelona. Dar sunt eu, Martí, cea care vede clar că nu ești omul care să mă poată face fericită și, în mod sigur, nici eu femeia care ți se potrivește. De aceea te eliberez de angajamentul pe care ți l-ai luat, la fel cum mă consider și eu eliberată de al meu. Te rog să mă ierți pentru răul pe care, poate, ți l-am făcut și să ai înțelegere pentru lipsa mea de experiență.

Fii fericit, iar la întoarcere să nu încerci să mă vezi. Hotărârea mea e definitivă.

Cu deosebită considerație, prietena dumitale,

LAIA

După acest final, fără să mai aștepte să fie folosite pulberile pentru uscarea cernelii, consilierul a luat misiva și a recitit-o cu o atenție care nu era lipsită de delectare.

– Ei bine, Laia, ai demonstrat că ești o fată cu judecată și ascultătoare. Atitudinea mea este în afara oricărei bănuieli. Dă-mi marcajul.

Laia a scos din masa de scris micul sigiliu și i l-a dat.

Bărbatul a luat o bucată de ceară roșie, pe care o încălzise în prealabil la fitilul unei candele, și a lăsat să cadă un strop mare în îndoitura pergamentului. A apucat apoi semnul de control și, apăsând pe ceară, a autentificat misiva.

– Acum spune-mi care era metoda folosită de vipera pe care o ții închisă pentru ca veștile tale să ajungă la destinație.

Laia a stat pe gânduri câteva clipe, dar speranța de a putea îmbunătăți situația sclavei sale a fost mult mai puternică.

– Trebuie să fac astfel încât scrisoarea să ajungă la însărcinatul cu comerțul al lui Martí. Numele său este Omar.

– Foarte bine, a spus Bernat cu un surâs. Îți repari o parte din năzbâtiile comise. Vei vedea ce avantaje ai dacă mă asculți. Dacă vei continua astfel, condițiile vieții tale și, ca urmare, și cele ale sclavei tale ar putea să se îmbunătățească mult. Și ca să vezi că nu te mint, îți voi permite să o vizitezi. E adevărat, însoțită de Edelmunda.

Cu aceste cuvinte și după ce a mângâiat-o pe ceafă, Bernat Montcusí a ieșit din cameră.

54

NAȘTEREA

Cumetrele mișunau prin încăpere îndeplinindu-și atribuțiile, fără să țină seama de numărul și rangul celor prezenți. În patul cu baldachin se afla o femeie care urma să nască, în vârstă de peste treizeci și trei de ani, pe care toți o credeau sterilă din cauza vârstei. Din căsătoria ei cu Hugo cel Pios avusese un fiu, iar din legătura sa cu Ponce de Toulouse, patru copii, dintre care o fată, dar perioada ei fertilă părea de acum departe, pentru că în câteva rânduri nu a mai avut menstruație, în așa măsură încât înțelepții de la Curte și câțiva doctori evrei insinuaseră că ea ar fi intrat la menopauză. Contesa zăcea asudată, cu un rictus ferm pe buze și o hotărâre absolută în priviri. Moașa era conștientă de responsabilitatea pe care o acceptase și nu excludea posibilitatea de a fi pedepsită cu multă cruzime dacă din cauza unei greșeli atribuite ei ceva nu ar fi ieșit cum ar fi trebuit. Îndelungata ei experiență îi spunea că lanțul se rupea totdeauna acolo unde

era veriga cea mai slabă și că doctorii specializați în nașteri nu își asumau niciodată greșeala dacă lucrurile ar fi sfârșit prost, deși în acest caz medicul evreu care o asista pe contesă îi inspira foarte multă încredere. Halevi se bucura de mare prețuire în comitat, iar sfaturile lui erau totdeauna potrivite, dar, oricum, manipularea mecanicii nașterii îi revenea în întregime ei.

Lângă pat stătea Ramón Berenguer I, palid și în așteptare; în spatele său, așezat pe un jilț sculptat cu finețe, episcopul catedralei, Odó de Montcada, îmbrăcat în veșminte de ceremonie, cu toiagul episcopal și cu inel, cu o privire fioroasă și atitudine acră, întrucât, deși funcția sa îl obliga să fie prezent la naștere, o astfel de scenă, din cauza legăturii vinovate dintre conte și contesă, nu era pe placul său, astfel că asista la ea mai mult ca un funcționar obligat să îndeplinească protocolul și să depună mărturie. La dreapta se aflau notarul-șef Guillem de Valderribes, care trebuia să confirme că nou-născutul era fiul contesei de Barcelona; judecătorul palatului, Ponç Bonfill i March, iar în sfârșit, într-o parte, duhovnicul lui Almodis, părintele Llobet, și doctorul Halevi. De cealaltă parte era un spațiu liber, pentru ca moașa și ajutoarele ei să poată circula fără obstacole, în care se vedea o masă cu picioarele răsucite, acoperită cu o față de masă de mătase, iar pe ea toate instrumentele necesare pentru o naștere: frânghii împletite, clești și bare de fier cu vârfurile învelite în cârpe pentru a trage de copil atunci când acesta își făcea apariția fără a-i face vreun rău, un rulou de piele pentru a împinge în pântecele

mamei de sus în jos și a așeza astfel fătul pe canalul de naștere.

Încăperea era în penumbră, așa cum era obiceiul; în colțurile patului erau instalate lumânări groase, de mari dimensiuni. La dreapta imensului pat nupțial, un cămin dădea căldură; în el, deasupra bucăților de lemn care ardeau și pe grătare groase de lemne terminate prin capete de lei, se afla un cazan pântecos din cupru, din care femeile luau apă cu căușe, după cum cereau moașa și doctorii. Deasupra hotei, împodobind-o, era o panoplie de mari proporții, în care erau fixate cele șase spade ale strămoșilor actualului conte Ramón Berenguer I, iar peste casetele ferestrelor arcuite ale palatului, acoperite de o pânză de sac groasă, străluceau blazoanele Casei conților de Barcelona.

Moașa și-a introdus degetele în sexul dilatat al contesei, acoperit cu o bucată de pânză fină de in, și a palpat cu grijă; doar o ușoară mișcare a pleoapelor lui Almodis a trădat gestul, iar moașa s-a întors spre doctor, șoptind:

– Vrea deja să iasă.

Medicul a dat-o la o parte cu grijă și s-a așezat astfel încât să poată verifica afirmația moașei. După ce a luat mâna, a poruncit:

– Așezați-o pe doamnă în scaunul de nașteri.

Acesta era plasat într-o parte și a fost adus repede lângă pat. Era o piesă mare, din lemn de fag, având fundul capitonat cu piele și deschis în partea din față, sub care se așeza un lighean care putea fi scos. Din baza brațelor sale, care aveau și două inele din același

material, fiecare cu catarame pentru a o lega pe cea care năștea, porneau două tije curbate în formă de „U", la extremitățile cărora erau fixate niște forme arcuite în care urmau să se sprijine pulpele femeii, pentru a ușura astfel ieșirea nou-născutului, în timp ce placenta urma să cadă în lighean.

Femeile vânjoase care o asistau pe moașă au luat-o pe contesă de subsuori și de scobitura genunchilor și au instalat-o cu foarte mare grijă în scaun, potrivindu-i poziția după forma instalației. Când se pregăteau să-i lege brațele cu curelele, s-a auzit vocea ei răgușită și hotărâtă.

– Nu este nevoie să mă legați. Contesa de Barcelona va ști să suporte durerea, oricât de mare ar fi ea.

Și, întorcându-se spre doctor, l-a apucat de mâneca largă a pelerinei și i-a poruncit:

– Dacă trebuie să faci o incizie, nu ezita. Nu vreau ca fiul meu să sufere atunci când iese, așa cum s-a întâmplat ultima oară, și în cele din urmă să se nască mort sau cu vreo afecțiune cauzată de greșeli care puteau fi evitate. Pentru Barcelona viața lui este mult mai importantă decât a mea și să aveți în vedere că voi atribui responsabilității voastre faptul de a-mi face cunoscut orice amănunt cu privire la copil după ce acesta se va naște. Nu mă refer doar la sexul său, ci și la orice semn, caracteristică ori situație specială a nou-născutului.

– Nu vă înțeleg, doamnă.

– Nici nu e nevoie, știu eu despre ce e vorba.

Apoi, adresându-se episcopului, notarului principal și judecătorului palatului, a poruncit:

– Iar dumneavoastră, domnilor, dacă nu vă supărați, îndreptați-vă privirile în altă direcție într-un astfel de moment de mare importanță, pentru că sexul meu nu este un circ. Oricum veți avea tot timpul să vă duceți la bun sfârșit sarcinile fără ca eu să sufăr oprobriul de a mă vedea observată precum o vită la târg.

Asudată și agitată, cu șuvițe de păr lipite de frunte, și-a întors capul spre doctor și a înghițit, ascultătoare, poțiunea, un amestec de laudanum și mac de grădină într-o cupă aurită, pe care acesta i-a apropiat-o de buze. Un norișor trecător i-a încețoșat privirea, iar în minte i-au venit cuvintele pe care i le-a șoptit la ureche cu câteva nopți în urmă bunul ei Delfín, bufonul, care îi făcuse ușoare ceasurile de plictiseală după venirea ei de la Toulouse.

Abia instalată în noua sa locuință, Almodis a avut mare grijă să-și aleagă un loc în care să fie complet ferită de bârfe, priviri indiscrete și intrigi de palat. I-a cerut soțului ei să-i dea o cameră doar pentru ea, iar el i-a încredințat una, situată foarte aproape de a sa, într-un turn învecinat, care fusese cândva o mică sală de muzică, dar care, din cauza împrejurărilor și a obiceiurilor barbare ale oamenilor palatului, mult mai înclinați spre preocupări războinice decât spre cultivarea artelor frumoase, nu mai era folosită. Acolo și-a petrecut timpul, aranjând cu grijă piesele de mobilier și ustensilele care îi aminteau de țara ei de baștină, pe care o iubea atât de mult. Încăperea, ca aproape

toate din palat, avea un mic cămin, în fața căruia a pus o bancă maură cu forme plăcute, lângă care ieșeau în evidență un jilț, un mic taburet pe care avea obiceiul să se așeze Delfín și de unde acesta îi alunga plictiseala conversând cu ea ori cântându-i din țiteră; apoi furca ei de tors, un gherghef de lemn, a cărui mărime se putea potrivi după broderia la care se lucra, un scaun de rugăciune, o pernă mare pe care să-și pună picioarele în timpul serilor reci de iarnă, un pupitru pentru partituri și psaltire, ca și rafturi pentru obiectele ei preferate, împreună cu covoare și panoplii care să facă mai confortabili pereții reci, candelabre, lămpi cu coroană și cu ulei... Acolo se refugia pentru a medita, a primi vizite și a discuta cu acele persoane ce aveau nevoie de medierea ori de sfaturile sale.

În asemenea amintiri se refugia mintea ei amorțită de opiu pentru a suporta mai ușor contracțiile nașterii.

Acea seară rece pe care mintea ei adormită o evoca începuse cu o lună imensă, înconjurată de un halou opalescent care anunța ninsoare. Ca de obicei, Delfín stătea ghemuit pe taburetul său cu privirea pierdută și cufundat în tăcere, lucru neobișnuit pentru el. Almodis lucra la un covor pe care voia să-l termine înainte de a naște, cadou pentru ziua de naștere a soțului ei. Își amintea că, în fața tăcerii omului său de încredere, i-a reproșat cu blândețe:

– Delfín, prietenul meu, ești o ființă insensibilă. Tocmai în ziua în care am nevoie mai mult decât oricând de conversația ta pentru a-mi distrage gândurile,

taci ca o cucuvea, dându-mi mai curând motive de îngrijorare decât de voie bună.

Piticul a ieșit din visare și i-a aruncat o privire pe care ea nu i-a mai văzut-o până atunci.

– Ce se întâmplă? Te-am jignit oare cu ceva fără să-mi dau seama?

Delfín a revenit din divagațiile sale.

– Cum puteți să vă închipuiți așa ceva? Sunteți stăpâna mea și vă datorez totul.

– Atunci spune-mi ce te frământă și îți tulbură gândurile într-o asemenea măsură încât, în loc să am în tine companionul plăcut care îmi înveselește orele de repaus, găsesc o ființă încă mai tulburată decât mine?

– Nu știu dacă ar trebui... stăpână.

Almodis a lăsat deoparte ghergheful și fața ei și-a schimbat expresia.

– Ce se întâmplă? Niciodată nu mi-ai ascuns ceva.

– Nu vreau să vă preocupe fleacurile mele.

– Fleacurile tale, zici? Tot ce ți se întâmplă mă interesează.

– Problema e că vă privește pe dumneavoastră.

– Atunci cu atât mai mult. Spune-mi chiar acum despre ce e vorba... Nu vreau să mă văd obligată să recurg la mijloace care îmi repugnă când le văd folosite de alte persoane.

– Doamnă, nu mi s-a mai întâmplat de mult timp, dar acum două nopți am avut o premoniție.

Fără să știe de ce, contesa a întârziat destul de mult cu răspunsul.

– Referitor la ce?

– Doamnă, vă rog să nu mă obligați. În mod sigur erau aiureli de-ale mele... Încep să îmbătrânesc.

Sprâncenele lui Almodis s-au arcuit anunțând furtună, iar buzele i s-au contractat într-un rictus pe care Delfín îl cunoștea prea bine, dar pe care îl văzuse rareori.

– Îmi pare rău că trebuie să te amenințe, dar atitudinea ta mă obligă s-o fac. Știi cravașa cu care o lovesc pe Hermosa când nu vrea să sară? Nu mă obliga, Delfín, te implor.

Piticul s-a foit neliniștit pe taburetul său.

– Nu de teama pedepsei vă voi spune, ci pentru că vă datorez acest lucru.

– Vorbește odată, pentru numele lui Dumnezeu! Ce este atât de important?

– Doamnă... Omulețul a înghițit în sec. Am avut un presentiment: fiul dumneavoastră se va naște și la fel ca el va face a sa Nemesis[1], care îi va marca destinul fatal.

În acele clipe Almodis își amintea că vorbele lui Delfín căzuseră peste ea ca erupția Vezuviului. De aceea îi spusese doctorului că voia să știe totul cu privire la fiul său, iar cum piticul nu putuse preciza care va fi tragedia anunțată, se rugase lui Dumnezeu ca aceasta să se refere la trupul copilului și nu la intelectul lui, deoarece înțelepciunea este principalul atribut al unui principe bun.

[1] Zeiță greacă, cea care măsoară nefericirea și fericirea muritorilor, cărora avea obiceiul să le aplice pedepse crude atunci când erau favorizați prea mult de soartă (n.a.).

Durerile facerii ajunseseră la punctul maxim, dar nimic nu părea s-o afecteze pe contesă: își menținea corpul pe jumătate ridicat, buzele îi erau palide și strânse, venele gâtului îi erau umflate, iar tendoanele întinse precum coardele unei lăute. În urechi îi răsunau cuvintele moașei:

– Strângeți acum, doamnă, strângeți...

În sfârșit, un ultim efort, senzația că se golea, deși ceva dinlăuntrul ei a anunțat-o că durerile nu se terminaseră. Cu toate acestea, o toropeală a însoțit scâncetul unui animăluț plângăcios.

Auzul său capta cuvintele abia șoptite în jurul ei cu transparența cu care muribundul percepe lucrurile pe care membrii familiei le spun în prezența lui, crezând că el nu mai este pe această lume. Mai întâi, moașa și doctorul au schimbat câteva cuvinte, apoi evreul i s-a adresat soțului ei. Ea asculta.

– Domnule, deja s-a născut un principe. Sfatul meu este să nu periclităm viața contesei: mai vine unul cu fundul înainte și este greu de manipulat. Mai mult ca sigur că îl vom scoate mort, dar soția dumneavoastră va trăi.

A auzit apoi, ca din depărtare, vocea iubitului ei.

– Procedați cum credeți că e mai bine. Am deja un moștenitor.

Halevi a observat insistența cu care îl chema contesa; s-a apropiat de scaunul de nașteri și și-a lipit urechea de buzele ei.

– Sunt aici, doamnă.

– Ce se întâmplă?

Înțeleptul evreu a ezitat.

– Îți cer să îmi spui imediat ce se întâmplă! a spus Almodis cu o voce răgușită.

A auzit atunci vocea tremurătoare a doctorului, de parcă acesta i-ar fi vorbit dintr-un clopot.

– Doamnă, ați născut un băiat robust și inteligent. Trebuie să vă spun că, urmând instrucțiunile dumneavoastră, am făcut o mică incizie dedesubt pentru a evita orice suferință, dar copilul nu a avut nevoie de ajutor. Totuși, pentru că mi-ați cerut ca, în cazul în care observ o anomalie să vi-o aduc la cunoștință de îndată, trebuie să vă spun ce i-am comunicat deja contelui: mai vine unul cu fundul înainte și vă pune în pericol viața. Nu pot răspunde de ce se va întâmpla dacă încerc să vă salvez pe amândoi. Totul este în mâna Providenței. Am făcut tot ce am putut, dar asemenea lucruri depășesc posibilitățile omului și m-am gândit că trebuie să vă protejez viața mai presus de orice, întrucât aveți deja un moștenitor.

Doctorul a simțit cum mâna lui Almodis l-a apucat ca o gheară, trăgându-l de pelerină și obligându-l să se apropie și mai mult.

– Nu ai gândit bine! Fiul meu este înăuntru și se va naște. Pentru asta te-am adus. Ori ești cumva o moașă oarecare? Deschide canalul, dacă e nevoie, dar scoate copilul! Sunt doi principi și nu știu care va influența destinul celuilalt; nu cunosc intențiile astrelor fiecăruia. Am nevoie de timp pentru a le afla și a le verifica, pentru ca moștenitorul să nu aibă niciodată parte de idele lui martie. Nu vreau să risc.

– Doamnă, deliraţi. Nu înţeleg ce spuneţi, contele a poruncit ca...

Vocea lui Almodis era o șoaptă autoritară, pe care o auzeau doar urechile lui Halevi.

– Nici nu e nevoie să mă înţelegi. În acest moment părerea contelui nu mă interesează câtuși de puțin: am avut nevoie de ea când am fost în tabăra sa pentru a mă lăsa gravidă. Acum hotărârea îmi aparţine doar mie, iar în joc este soarta unui popor. Fă ce îţi spun!

Ceva mai târziu, episcopul Odó de Montcada și notarul Guillem de Valderribes au atestat faptul că Almodis, contesă de la Marca, născuse doi principi. Ea zăcea epuizată de efort în marele pat cu baldachin, Ramon Berenguer I îi privea extaziat pe nou-născuţi, care împărţeau un imens coș pentru copii, ghemuiţi și înveliţi în scutece. Blond, îmbujorat și frumos cel dintâi, mic, brunet și firav cel de-al doilea. Acesta, scuturat de un plâns de nemângâiat, încerca să zgârie cu unghiile lui mici gâtul fratelui său.

55

SIDON

Martí a sosit pe coastele Levantului cu nava grecului. După ce *Stella Maris* a acostat în portul Sidon, Martí s-a despărțit de Manipoulos, nu înainte de a-i mulțumi bătrânului marinar pentru amabilitatea care i-a arătat-o. Acesta, la rândul său, aproape că s-a scuzat pentru întârzierea cu care au ajuns la Sidon, spunându-i: „Omul propune și marea dispune." După ce i-a urat traversări bune și mult succes, asigurându-l că la Barcelona va avea întotdeauna un prieten, s-a pregătit să înceapă aventura despre care simțea că îi va schimba cursul vieții. Primul lucru pe care l-a făcut a fost să se documenteze asupra itinerarului plănuit, pentru a-l străbate în cel mai sigur și rapid mod. De fapt, mergea la întâmplare, deoarece oprirea sa la Sidon fusese determinată de capriciile sorții. De fapt, prima lui intenție fusese să meargă în Malta.

Comercianții evrei se întâlneau într-o prăvălie din apropierea portului, iar primirea care i s-a făcut a fost

la fel de cordială cum era de fiecare dată când arăta documentul pe care Baruj i-l dăduse la Barcelona și care era o adevărată cheie universală pentru a deschide uși. Imediat, Martí a fost pus în legătură cu starostele lor, care se numea, așa cum i s-a spus, Yeshua Hazan. Dacă nu ar fi avut certitudinea că nu greșise adresa, și-ar fi putut închipui că se afla în locuința unui distins comerciant arab. Pardoseala era acoperită de covoare și de perne gigantice de canapea, între ele se aflau măsuțe joase, pe care se vedeau platouri încărcate cu tot felul de bunătăți, iar de la servitorul care i-a deschis ușa și l-a condus înăuntru până la copilul care s-a apropiat de el pentru a-i oferi un recipient pentru spălarea mâinilor umplut cu apă de trandafiri, toți erau îmbrăcați cu mici jachete scurte, pantaloni bufanți largi și erau încălțați cu papuci de piele împodobiți cu marochin. Martí a așteptat în picioare sosirea starostelui. În scurt timp a venit în întâmpinarea sa un bărbat care, după veșminte, s-ar fi spus că era arab. Fața sa avea un apendice nazal cu adevărat notabil, ochi pătrunzători și o expresie binevoitoare. Când a intrat în încăpere, Martí a observat că în mâna dreaptă avea scrisoarea lui Baruj Benvenist.

– Dragă tinere, nimic nu-mi poate face mai multă plăcere decât să primesc pe cineva cu o asemenea recomandare. Baruj este un exemplu de probitate în toate colțurile lumii în care locuiește un evreu. Numele lui este respectat de comunitățile evreiești din Mediterana. Fiți amabil și luați loc.

Bărbatul și-a strâns pantalonii bufanți și, încrucișându-și picioarele, s-a așezat pe una din perne invitându-l pe Martí să facă la fel. După ce a luat loc în fața lui, Martí a spus:

– Nu îmi închipuiam că această casă poate fi atât de diferită de cele din Barcelona.

– Vedeți, națiа noastră nu are patrie, așa că ne adaptăm la formele și obiceiurile regatelor care ne primesc. Așa atragem mai puțin atenția oamenilor, iar acest lucru este benefic pentru securitatea noastră. Pentru mulți suntem o națiе care trăiește pe un pământ care nu ne aparține, lucru adevărat de altfel, întrucât nu mai avem o țară a noastră după ce am părăsit regatul lui Israel. Trebuie să fim utili și mai ales discreți, fără a mai socoti că, deși originea este comună, există unele diferențieri între cei care trăiesc în regatele creștine și cei care viețuiesc în ținuturile Islamului, de exemplu. Dar spuneți-mi, care este motivul vizitei voastre?

– Voi căuta să fiu cât mai concis. Nu vreau să vă deranjez de la treburile dumneavoastră zilnice.

Martí i-a explicat cu grijă intenția sa de a merge spre Babilonia, faimoasa capitală care se afla la câțiva kilometri de Karbala, întrebându-și gazda despre forma cea mai rapidă și mai sigură de a o materializa.

– Ce doriți dumneavoastră nu e lucru ușor. Distanța care desparte Sidonul de Mesopotamia este mare. Ar trebui să traversați Siria și nu v-aș sfătui să parcurgeți o asemenea rută de unul singur.

– Ce îmi recomandați?

– Ar trebui să străbateți deșertul, iar acest lucru este mai mult decât periculos, aș spune chiar că e curată sinucidere.

– Și atunci?

– Trebuie să găsiți o caravană care, pornind de la Damasc, să se îndrepte spre Sabaabar, iar de acolo, însoțit de o călăuză experimentată care să cunoască oazele, să încercați să faceți traversarea.

– Va fi greu să-mi găsesc tovarăși de drum?

– Cazul dumneavoastră este unul obișnuit. În acest moment, în Sidon înnoptează nobili, cavaleri, negustori și oameni de tot felul care doresc să parcurgă această rută și care, cunoscând riscurile, au obiceiul să se unească și să aștepte plecarea unei caravane escortate de mercenari și în fruntea căreia să fie un căpitan faimos și experimentat, care să facă mai sigură călătoria, deoarece banditii sirieni, care cunosc valoarea mărfurilor pe care asemenea caravane le transportă, nu ezită să le atace: dacă nu se aleg cu vreun alt folos, întotdeauna le rămâne posibilitatea de a face negoț cu prizonieri. Aceștia din urmă pot servi ori pentru obținerea unei răscumpărări grase, ori pentru aprovizionarea cu sclavi a târgurilor califului de la Bagdad. Puteți însă, dacă vă convine, să vă instalați în casa mea: așteptarea ar putea fi lungă, iar eu vă pot oferi găzduirea pe care o merită condiția dumneavoastră de prieten al lui Baruj.

– Nu aș vrea să fac și mai mult deranj.

– Prietenii lui Baruj sunt și prietenii mei. Ultima oară când am vizitat frumosul dumneavoastră oraș

am fost oaspetele lui. Dacă nu îmi acceptați oferta, mă voi simți jignit. În afară de aceasta, voi face tot posibilul pentru a-l invita la cină pe căpitanul care formează escorta, astfel încât să-l puteți cunoaște.

Martí s-a instalat în casa amabilului negustor și a fost imediat tratat cu demnitatea pe care condiția sa de asociat al influentului Baruj din Barcelona o cerea. A mâncat împreună cu familia, iar la o cină care urmărea tocmai acest scop a făcut cunoștință cu maestrul Hugues de Rogent, un cavaler franc prin venele căruia curgea și sânge arab, ale cărui capacități și cunoștințe l-au uimit pe Martí, și care urma să fie șeful grupului ce se pregătea să plece, cu ajutorul lui Dumnezeu, în două săptămâni și care îi recruta în acele zile, pentru escortă, pe cei mai buni mercenari care își închiriau spada, lancea, arcul și tolba cu săgeți pentru asemenea necesități. Așteptarea avea să fie plictisitoare, iar în acea seară s-a vorbit despre numeroase lucruri curioase în legătură cu călătoria: popasurile, genul de oameni care se vor alătura caravanei și un lung *et caetera*, care cuprindea de la mijloacele și animalele cele mai potrivite până la bagajul necesar pentru a întreprinde cu succes o aventură atât de riscantă.

O adunătură pestriță aștepta răbdătoare ocazia de a face marea călătorie. Oamenii se cazau în funcție de statut și de fondurile de care dispuneau. Hanurile, popasurile și locantele din Sidon erau pline până la refuz. În afara orașului începuse să se formeze o tabără de corturi, colibe acoperite cu paie și chiar grajduri, pe care familiile din zonă le închiriau, lăsându-și

caii sub cerul liber, pentru a profita de conjunctură și a câștiga bani buni.

Martí s-a folosit de timpul de așteptare pentru a urma sfaturile primite de la Yeshua Hazan și Hugues de Rogent. În dimineața celei de a treia zile s-a dus la târgul de animale și după obișnuita tocmeală, pentru că localnicii nu acceptau altfel să-și vândă marfa, a făcut rost în primul rând de un cal bun, pe care l-a ales mai mult pentru rezistența și caracterul său decât pentru iuțeală și pe care l-a dotat cum se cuvine, apoi de o cămilă, „corabia deșertului", pentru a-și asigura traversarea, deoarece deveniseră legendare atât randamentul acestor rumegătoare în nisipurile încinse, cât și cantitatea mică de mâncare și apă de care aveau nevoie. A mai angajat și un băiat, expert în cămile, pentru a conduce sălbaticul animal. Se numea Marwan și nu era prima oară când urma să traverseze deșertul. L-a sfătuit pe Martí în privința harnașamentului, despre tot ce avea nevoie animalul cu cocoașă. Apoi a cumpărat și niște desagi bune din fire de alfa înnodate, care urmau să fie umplute cu cele mai prețioase unelte pentru lunga călătorie. După ce a terminat cu pregătirile, vrând să se obișnuiască cu atmosfera și să folosească timpul rămas până la plecare, a început să umble printre cei adunați acolo, însoțit de noul său servitor, prefăcându-se că e negustor. S-a îmbrăcat chiar cu veșminte arăbești pentru a trece neobservat și a adopta astfel obiceiurile acelui popor.

Noaptea, când se odihnea în camera pe care i-o oferise cu atâta amabilitate Hazan, a avut timp suficient

pentru a medita și a hotărât că după terminarea călătoriei se va întoarce acasă. Înainte de a pleca i-a încredințat gazdei sale două misive lungi, pentru ca acesta, la rândul său, să le trimită la Barcelona prin una din corăbiile companiei: prima pentru Laia, a doua pentru Omar, explicându-i arabului că la întoarcere va folosi rutele cele mai favorabile care să-l apropie de iubita lui, pentru a scurta pe cât posibil durata călătoriei, care devenise de acum obositoare, deoarece a găsi o corabie care să meargă direct la Barcelona era extrem de greu. Întrucât pe mare începea perioada furtunilor, navele care se aventurau o făceau navigând în cabotaj. Lipsa veștilor de la iubita sa era un spin care se înfigea în mintea lui Martí în fiecare noapte, alungându-i somnul. Se consola gândind că, poate, scrisorile se rătăciseră, dar un presentiment ciudat îl rodea.

În sfârșit a venit ziua cea mare.

Eterogena caravană, sub conducerea lui Hugues de Rogent, s-a pus încet în mișcare spre Damasc. În mijlocul acelei mulțimi șerpuitoare mergea Martí, convins că presimțirea sa că va deveni cetățean al Barcelonei se va împlini, iar cu această atât de râvnită condiție îndeplinită va putea aspira fără teamă la mâna Laiei.

56

FLOAREA LAIEI

Când Laia a putut să o vadă pe Aixa, desigur însoțită de servitoarea și totodată temnicera sa, a crezut că mai exista caritate în acea lume nemiloasă. Fără vânătăi și cu rănile aproape vindecate, Aixa arăta omenește. Slujnica s-a dat la o parte și a rămas pe coridor, nerespectând poruncile stăpânului ei și făcându-i reproșuri temnicerului, deoarece mirosul ei fin era deranjat de duhoarea dezgustătoare care venea dinspre celule. Laia a profitat de ocazie pentru a vorbi cu prietena ei.

Cele două au rămas îmbrățișate timp îndelungat. Apoi fata a privit-o cu atenție pe sclavă.

– Cum te simți, draga mea?

Buzele umflate ale Aixei au schițat un zâmbet slab.

– Trăiesc, ceea ce înseamnă deja mult. Dar cu tine ce s-a întâmplat?

Laia i-a povestit în amănunt chinul său, atribuind nenorocirea misivelor și întâlnirilor pe care le-a avut

cu Martí și lăsând la o parte pretențiile libidinoase ale tutorelui ei pentru a nu-și speria prietena, dat fiind că soarta acesteia depindea de a ei. Nu s-a referit decât la pretinsul ei post și la motivul pentru care îl întrerupsese.

– Acum înțeleg multe lucruri, a șoptit Aixa, înăbușindu-și un oftat. Puțin după aceea, nu pot să precizez cât, deoarece timpul trece aici încet și dens precum uleiul de lampă, a coborât un doctor care mi-a pus un unguent pe răni și tot de atunci au început să-mi dea de mâncare de două ori pe zi.

– Data trecută am crezut că te-au omorât în bătaie, a spus Laia, cu ochii în lacrimi.

– Mai bine ar fi făcut-o. Au vrut să scoată de la mine împrejurările și momentele în care ai fost împreună cu Martí, dar nu au reușit să mă facă să deschid gura. Apoi am leșinat și nu am mai simțit nimic. Am crezut că deliram, deoarece am avut impresia că v-am văzut în somn.

Laia a mângâiat părul sclavei.

– M-a târât până aici pentru a-mi învinge rezistența și i-am acceptat condițiile, pentru că altfel cred că te-ar fi omorât.

– Ce fel de condiții, Laia?

Fata a pus-o la curent cu scrisoarea pe care a obligat-o să o scrie și cu subterfugiul pe care îl folosise pentru ca iubitul ei să poată înțelege că tot ce scrisese nu era ceea ce îi spunea de fapt inima.

– Ce deșteaptă ești... Stăpânul meu va ști să citească printre rânduri.

A urmat o lungă pauză, în care cele două tinere s-au privit în tăcere.

– Aixa, voi încerca să te văd ori de câte ori voi putea și voi face tot ce îmi stă în putință pentru îmbunătățirea condițiilor tale de detenție.

– Nu-ți face griji pentru mine, nu mă tem de moarte. Am văzut-o la față de câteva ori în viața mea. Ce mă îngrozește mai mult e tortura. Dacă mă iubești, fă-mi rost de o băutură pe care să o pot folosi atunci când văd că nu mai pot suporta durerea.

Laia a încercat să alunge temerile prietenei sale.

– Asta a trecut de acum. Voi ști cum să stăpânesc situația și mă voi preface că sunt gata să cedez în fața dorințelor bătrânului. Dacă renunț la căsătorie și îl voi face să creadă că voi rămâne alături de el pentru a-i veghea bătrânețile, accesele lui de furie se vor potoli și va uita de tine. La momentul potrivit voi avea grijă să îți recapeți libertatea, chiar cu riscul de a te vinde pentru a ne despărți. Orice stăpân e mai bun decât acesta.

– Chiar și așa, dacă poți să-mi faci rost de băutura despre care ți-am vorbit, aș fi mai liniștită.

– Nu cred că voi putea. Edelmunda nu mă slăbește din ochi. Dar nu te teme, nu te voi părăsi în această încercare. De când a murit mama, pe nimeni nu am mai iubit atât de mult ca pe tine.

– Și cu mine se întâmplă la fel. De când sunt sclavă, nu am mai avut niciodată o prietenă ca tine. Ai încredere, Laia, totul se va rezolva.

– Dacă nu reușesc să fac în așa fel încât să fii vândută, nimic nu se va schimba. Aixa, știu ce ranchiunos este tatăl meu vitreg. Suntem condamnate să rămânem între acești pereți până când din mila Domnului, al tău ori al meu, nu are nicio importanță, vom scăpa de el.

Vocea aspră a Edelmundei le-a întrerupt discuția.

– Doamnă, a sosit vremea să ne întoarcem. Am depășit timpul și nu vreau să fiu admonestată. În afară de asta, aici miroase îngrozitor.

Laia a mai îmbrățișat-o o dată pe Aixa. Apoi s-a ridicat în picioare și a răspuns:

– Atunci spuneți-i celui care vă trimite că există oameni care nu vin în vizită, ci trăiesc într-o asemenea mizerie.

– Asta nu mă privește pe mine. Tatăl dumneavoastră știe ce face, iar fiecare are ceea ce merită. Vă rog, doamnă, luați-o înainte.

A venit noaptea. Liniștea stăpânea întunericul din clădire. Cele câteva lămpi slabe așezate de-a lungul coridoarelor aruncau o lumină palidă asupra obiectelor aflate în umbră. Bernat Montcusí a tras încet ușa cabinetului său. Tocmai închisese trapa prin care privea goliciunea fetei. În acea noapte își strunise impulsurile și nu își risipise sămânța. Din doi pași a ajuns la camera pupilei sale. A intrat imediat, fără să mai bată la ușă. Laia tocmai se culcase.

– Ce cauți în camera mea? l-a întrebat ea, acoperindu-se cu cearșaful.

– Din câte știu eu, aceasta este casa mea. Nu trebuie să bat la nicio ușă.

– Fă bine și retrage-te. Mi-e somn. Dacă vrei să vorbești cu mine, fă-o mâine.

Bernat Montcusí a scos un gâfâit înfundat și a vorbit cu o voce răgușită. Ochii săi priveau țintă corpul fiicei sale vitrege.

– Nu am venit pentru a vorbi. Vin să cer ceea ce mi se cuvine. O să fie mai bine pentru toată lumea dacă e de bunăvoie.

Laia a închis ochii și și-a strâns cearșaful pe trup.

– Ți-am spus că va fi mai ușor să se stingă soarele.

Bernat a făcut un pas spre pat.

– Fă-mi loc lângă tine și să terminăm odată!

– Mai bine moartă.

– Ai grijă ce spui! Mă consider un om de onoare, mă țin totdeauna de cuvânt. Cuvântul meu este lege în oraș și... cu atât mai mult în casa mea!

– Dacă nu pleci imediat, țip!

Bernat a scos un hohot de râs ironic.

– Și cine crezi că îți va veni în ajutor?

– Lumea va afla că ești un bătrân libidinos.

– Vei vedea cine sunt și vei ști cine poruncește aici! a strigat Bernat, înfuriat.

S-a apropiat de pat și, apucând-o pe Laia de încheietură, a obligat-o să-l urmeze.

Tânăra era terifiată. Cămașa de noapte i se încurca printre picioare și aproape că nu putea să se țină de bărbat. Astfel, aproape târând-o pe Laia, au ajuns la scara care ducea la subsol. Gemetele jalnice ale vreunui nefericit, închis în una dintre acele temnițe, răsunau lugubru. Vocea mânioasă a lui Montcusí

l-a obligat pe temnicerul din tura de noapte să se ridice în picioare.

– Deschide ultima celulă. Leag-o pe sclavă cu lanțul din tavan. Dă-mi biciul și du-te la etajul de deasupra până când te voi anunța eu.

Omul a zburat să îndeplinească ordinele stăpânului.

Aixa, care zăcea pe pat, a tresărit la auzul zarvei neobișnuite. Ușa celulei sale s-a deschis parcă smulsă de un vânt năprasnic. Uriașul temnicer a apucat-o și, obligând-o să ridice brațele, a legat-o de cârligul ce atârna din tavan.

Vocea lui Bernat a răsunat din nou. Întorcând capul, Aixa l-a văzut intrând în celulă, târând-o după el pe Laia. A înțeles atunci că era pierdută.

– Dă-mi biciul și șterge-o. Vei plăti cu viața dacă cineva, oricine ar fi el, vine aici. E limpede?

Omul s-a dus în colțul său și a luat biciul, pe care i l-a dat stăpânului. Apoi a ieșit din celulă.

Aixa era întoarsă cu spatele, iar trupul ei subțire tremura ca varga. Îngrozită, a auzit vocea lui Montcusí și sunetul biciului lovit de podea.

– Ei bine, draga mea, ce zici?

Laia amuțise. Deodată, Aixa a simțit cum o mână îi apucă tunica la nivelul cefei și i-o sfâșie, lăsându-i spinarea dezgolită.

– Când te vei hotărî să-ți îndeplinești partea ta din pactul pe care l-am făcut, anunță-mă și mă voi opri. Între timp, dacă vrei să te distrezi numărând loviturile, poți să o faci.

Sclava a simțit cum biciul îi brăzda carnea. Una... două... trei... loviturile cădeau una după alta.

Laia și-a acoperit ochii cu mâinile. Fiecare șfichiuit era o rană care i se deschidea în inimă. În cele din urmă, vocea i s-a ridicat pe deasupra zgomotului făcut de bici.

– Să dea Domnul să putrezești în iad. Ia-mă, dar oprește această nebunie!

Cu ochii închiși, tânăra s-a lăsat să cadă pe pat.

Consilierul gâfâia, obosit din cauza efortului și a tensiunii. Pe frunte îi apăruseră picături mari de sudoare, care se scurgeau pe bărbia dublă. Inconștientă, Aixa continua să atârne de cârligul care îi strângea încheieturile mâinilor.

La vederea prăzii care i se oferea, Bernat a reacționat ca o bestie și a început să-și dea jos pantalonii cu o mână, în timp ce cu cealaltă ridica poalele cămășii Laiei. Simțind ghearele unsuroase ale bătrânului pe trupul ei de fecioară, fata a izbucnit în plâns.

57

INTRIGI DE PALAT

La începutul anului 1055, la trei luni după naștere, contesa Almodis își recăpătase înfățișarea de dinainte și era din nou femeia splendidă care îl făcuse să-și iasă din minți pe soțul ei. Încredințase creșterea fiilor ei bătrânei doici, doña Hilda, și și-a reluat activitățile de palat și vizitele la mănăstiri. Două lucruri îi tulburau fericirea, două lucruri total diferite.

Ușa dormitorului s-a deschis și un Ramón Berenguer încălzit de exercițiul fizic pe care tocmai îl făcuse în sala de arme a palatului și euforic din cauza împrejurărilor de moment, a năvălit în încăpere, purtând încă armura cu zale fine, dar cu capul descoperit.

Almodis, care cunoștea foarte bine caracterul soțului ei și știa ce temă de discuție să aleagă, s-a hotărât să profite.

– Cum ți-a mers, iubitul meu soț, în joaca ta preferată cu armele?

Ramón, care luase un borcan cu limonadă din dulapul contesei și bea direct din el, s-a oprit și, în timp ce-și ștergea buzele cu dosul palmei de picăturile care îi curgeau în barba deasă, i-a răspuns.

– Admit că Marçal de Sant Jaume este îndemânatic la manechin, dar nu suportă să-l întrec la spada scurtă și la pavăza rotundă și mi-a lansat o provocare.

– Și, bineînțeles, l-ai învins, a spus Almodis, cu mândrie în glas.

– Am câștigat rămășagul, iar de această dată l-am și încasat. Așa va învăța să-și respecte seniorul. Uite ce îți dăruiesc.

Berenguer a aruncat în poala soției sale o pungă cu monede de aur, care aveau pe ele blazonul ținutului Besora, trei sulițe de argint pe un câmp albastru.

Almodis a examinat darul și apoi, arătând spre o mică rană pe care o avea contele în pulpă, a comentat cu un aer lingușitor.

– Ramón, iarăși te-au rănit. De ce nu folosești mijloace de protecție atunci când te hotărăști să bați, chiar dacă e vorba numai de un antrenament?

Contele a părut că observă abia atunci julitura care sângera și, luând șervețelul de in care învelea gâtul unei sticle de cristal lucrat și vărsând pe el un pic de vin, și-a curățat rana.

– Prefer o zgârietură ca asta decât să nădușesc din cauza apărătorilor de picior atunci când lupt în sala de arme.

– Ei bine, eu nu. Știi ce ți s-a întâmplat ultima oară când nu l-ai ascultat pe doctor, iar rana pe care o aveai

s-a infectat și ai făcut febră. Nu era mai mare decât asta de acum.

– Nu se va mai întâmpla așa ceva. Ai văzut că mi-am curățat-o. Păcat însă de vin să fie folosit astfel. Îți dau puțin să bei?

– Bine. Pentru ce să toastăm?

Ramón a umplut două cupe și s-a apropiat de soția sa pentru a-i oferi una din ele.

– Pentru noi, doamnă, pentru fericirea noastră.

Almodis a profitat de moment.

– Care nu este deplină.

Contele a pus cupa pe o măsuță și a întrebat-o, luând-o de mână:

– Ce îți lipsește? Oare nu am îndeplinit tot ce ți-am promis la Toulouse?

– Ceva îmi lipsește, iar din altceva am prea mult.

– Dacă ai vrea să-mi explici...

– Uite ce e, iubitul meu. Nimeni nu îndrăznește să o spună, cu atât mai puțin de față cu tine, dar cât timp nu reușești să o convingi pe bunica ta să solicite papei anularea excomunicării noastre, oamenii mă consideră concubina ta. Ceea ce, la urma urmei, e adevărat...

– Câteodată mă gândesc că ești vrăjitoare ori că ai legături cu spiritele.

– De ce spui asta?

– Pentru că îmi ghicești intențiile chiar înainte de a încerca să le pun în aplicare.

Impresionată, Almodis a luat mâna iubitului ei și a sărutat-o.

– Spune-mi, ce intenție ți-am ghicit?

– Păi, nici mie nu îmi place situația și am hotărât să fac ceva în acest sens.

– Ce anume?

– Am vorbit cu notarul Valderribes și cu judecătorul Fortuny ca să întocmească un act cu valoare juridică prin care să se umple vidul legal în care ne aflăm până vom reuși să obținem ridicarea excomunicării și care să te facă soția mea în fața întregii Curți, fapt pentru care l-am întărit cu necesarele *sponsalici* ca și cum ar fi vorba de o nuntă. În ele se va specifica faptul că ți-am cedat viitoarea stăpânire a comitatului de Gerona și domeniile pe care le are în uzufruct bunica mea în Vic și Osona, cinci castele din zona de graniță și impozitele regelui maur din Lérida[1].

– Dar cum poți să-mi cedezi ceva care încă îi mai aparține Ermesendei?

– Bunica mea este așa cum o știi, și dacă în timpul îndelungatelor ei regențe nobilimea nu a putut să îmi încalce drepturile asta s-a datorat dragostei ei pentru aceste ținuturi. Cred că nu a avut încotro și a trebuit să admită că iubirea mea pentru tine este veșnică, iar în adâncul sufletului știe că m-a obligat să mă căsătoresc de două ori. Acum, că zilele îi sunt numărate, iar susținătorii ei au murit unul câte unul și pentru că nu vrea să provoace o ruptură între comitatele de Gerona și Barcelona, va ajunge la o înțelegere cu mine prin

[1] Acest gen de căsătorie civilă a fost pus la cale de Ramón Berenguer în noiembrie 1056, iar înscrisul începe cu cuvintele: „În al treilea an al uniunii noastre" (n.a.).

intermediul unor ambasadori. Cred că voi reuși să-i satisfac ambițiile în privința banilor, ca să poată acoperi nevoile mănăstirilor sale. Sunt pe punctul de a o determina să-i ceară papei să ne ridice excomunicarea.

Almodis l-a sărutat pe buze.

– Ești cel mai bun soț și cel mai viteaz cavaler de pe această lume.

– Ești mulțumită acum?

– Dacă aș fi o femeie dornică de bani, poate că da. Știi însă că pentru tine am părăsit orașul Toulouse, unde eram contesa consoartă, pentru a veni la Barcelona și a-ți fi întreținută, pentru a nu folosi cuvântul pe care vulgul îl utilizează în cazul femeilor aflate în situația mea. În afară de aceasta, nu am nicio siguranță.

– Atunci, ce te frământă?

– Două persoane.

– Să o luăm pe rând. Începe cu prima.

– Chiar dacă papa va ridica excomunicarea, chiar dacă îmi vei acorda în fața Curții locul pe care cred că îl merit, iar întregul popor îmi va arăta supunere, fiul tău Pedro Ramón mă tratează și mă va trata ca pe o uzurpatoare a drepturilor sale, deși nu cred să fi atentat vreodată la ele.

Ramón și-a mângâiat barba.

– Îi cunoști de acum firea: este morocănos și irascibil, dar niciodată nu se va ridica împotriva ta.

– Nu are decât să fie din partea mea! Că e ursuz, neîncrezător și gelos e treaba lui. Fiecare cu firea pe care o are. Oameni ca el sunt nefericiți, au obiceiul să vadă dușmani acolo unde nu sunt decât umbre și își

sfârșesc zilele în cea mai cumplită singurătate. De mine să se ferească însă, pentru că altfel nu îi va fi bine.

– Pentru Dumnezeu, Almodis, să nu facem din țânțar armăsar! Fie-ți milă de mine. La urma urmelor sunt tatăl său și mă aflu între ciocan și nicovală. Să nu te îndoiești că îl voi lua la rost dacă va mai continua cu ale lui, dar dă-mi un răgaz.

– Să-mi dea el un răgaz. M-am săturat până peste cap de intoleranța lui.

– Uzurpatoarea căror drepturi te consideră?

– Cred că orice mamă trebuie să aibă grijă de viitorul fiilor ei. Ei bine, cum tratez subiectul asigurării viitorului lui Ramón și al lui Berenguer, desigur, iar el aude vreun comentariu în legătură cu aceasta, năvălește în apartamentele mele și de față cu oricine mă acuză de parcă aș fi vrut să-i fur ceva ce este al său. Știu că el este primul născut, dar îmi închipui că și fiii mei sunt ai tăi, iar moștenirea trebuie gândită astfel încât toți să beneficieze de ea.

Berenguer a încercat să abată atenția soției sale în altă direcție.

– Spune-mi cine este cea de-a doua persoană care te deranjează.

Almodis a luat-o pe ocolite, întrucât chestiunea era, poate, mai delicată chiar decât cea anterioară.

– Tolerez orice defect al aproapelui, pentru că și eu sunt plină de defecte, dar ce mă enervează și nu accept de la un om al Curții este lingușeala servilă pentru a face plăcere seniorului și elogiile gratuite. Cred că este o insultă la adresa inteligenței tale. Dacă se

gândește că nu îți dai seama, înseamnă că te consideră prost, iar dacă, dimpotrivă, crede că îți dai seama de acest lucru, că ești vanitos. În ambele cazuri te insultă.

– Bănuiesc la cine te referi, dar te înșeli.

– Atunci așteaptă, pentru că îți voi da mai multe indicii. Este venal și viclean, abuzează de încrederea ta și se folosește de ea pentru a crește în umbra ta; dacă s-ar servi de asemenea metode în mod cinstit, ar fi bine. Lumea aparține celor descurcăreți, dar am convingerea că își mărește zi de zi averea cu bani care nu i se cuvin și care ar trebui să se afle în vistieria ta sau în posesia proprietarilor lor de drept, dacă au fost încasați în exces și prin metode necinstite.

Contele a meditat câteva clipe înainte de a răspunde.

– În privința laudelor la care faci aluzie și pe care mi le aduce intendentul meu, pentru că la el te referi, nu sunt decât expresia afecțiunii pe care mi-o poartă un consilier care nu este de viță nobilă și are umilința de a exprima ce gândește despre seniorul său. Nu ca un nobil din apropierea tronului, care consideră o dezonoare să recunoască superioritatea dinastiei Berenguer și are pretenția de a-l trata pe contele de Barcelona de la egal la egal. S-a întâmplat de multe ori și nu o dată am vorbit despre asemenea lucruri. Dar cunosc de acum subtilitatea în argumentare a intuiției feminine. Dacă mă laudă, îmi lingușesc vanitatea, dacă, dimpotrivă, cineva e zgârcit cu osanalele, atunci pe acesta îl roade invidia și trebuie să-i urmăresc îndeaproape acțiunile. Cum s-ar spune, vei ghici orice s-ar întâmpla. În privința celei de-a doua chestiuni, trebuie

să-ți spun că Montcusí își îndeplinește misiunea cu un zel demn de toată lauda și că este intendentul de aprovizionări și consilierul de finanțe care a avut cel mai bine grijă de averea mea de-a lungul timpului. Prefer să mă îmbogățesc, iar el să mai bage câte ceva și în propria pungă decât ca o cinste dincolo de orice îndoială să facă să nu se piardă nicio monedă, dar să se micșoreze canalele prin care comitatul să prospere. Într-un cuvânt: dacă sunt furat, să nu fie cu prea mult, și prefer, desigur, un deștept abil decât un prost cinstit.

– Dragul meu soț, încerc să-ți înțeleg raționamentul, dar ține cont de ce îți spun: controlează via, pentru că altfel va veni o zi în care influența și banii lui îi vor da atât de multă putere, încât va putea să-ți facă rău din umbră. Ambiția lașilor este nemărginită.

– Nu trebuie să-ți faci griji pentru mine. Dacă se va ajunge într-o asemenea situație, vei vedea cum contele de Barcelona va găsi rapid remediul. Bunul guvernant nu are prieteni. La cea mai mică bănuială că meritele îi sunt mai mici decât beneficiile pe care le aduce comitatului, stima mea pentru el va dura mai puțin decât o prăjitură cu ghimbir în gura frumoșilor noștri gemeni.

– Adică a fiilor noștri.

– Evident, iubita mea soție.

58

KARBALA

În sfârșit, convoiul a pornit din Sidon. Hugues de Rogent dispusese caravana multicoloră într-un mod inteligent. Avangarda era formată din veteranii care-l însoțeau pe unul dintre cei doi ghizi care cunoșteau ruta; urmau căruțele, în ritmul cărora trebuiau să se miște cu toții, deoarece erau partea cea mai lentă a grupului. În spatele lor se afla grosul expediției, călare pe diverse animale. Hugues mergea cu ei, pe un superb bidiviu, astfel încât ordinele sale, transmise prin intermediul unui corn, ajungeau la ambele capete ale șirului. Alături de el, pe catârul său, călărea al doilea ghid. În ariergardă, trupa de mercenari pregătiți să sară în ajutorul celor aflați în pericol. Abilul căpitan trimisese înainte, la intervale de trei kilometri, grupuri de cercetași care să-l anunțe dacă vedeau ceva suspect. Martí s-a despărțit de Hazan, care i-a dat o mulțime de sfaturi și i-a urat să ajungă la capătul riscantei sale aventuri fără să aibă alte dificultăți decât

cele inerente unui astfel de voiaj lung și greu. Nu toți cei care alcătuiau caravana intenționau să meargă până la punctul terminus, motiv pentru care pericolul unor atacuri era mai mare în ultimele etape, când rândurile aveau să se subțieze. Martí, care se împrietenise cu aventurierul franc, călărea alături de acesta.

– Cât crezi că va dura până ajungem în Persia?

– Nu pot să-ți spun cu certitudine. Oricând pot apărea situații neprevăzute: întâlniri inoportune, boli... Nu am abandonat niciodată pe cineva care avea febră sau răni pe parcurs, iar dacă au fost morți, i-am îngropat. Asta consolidează bunul renume al unui conducător de caravană. În scurt timp, Martí a avut ocazia să constate personal adevărul spuselor francezului. Caravana trecuse deja de Damasc și se îndrepta spre oaza Sabaabar. „Șobolanii deșertului", cum erau numiți banditii care bântuiau prin zonă, s-au lăsat văzuți la un moment dat, dar marele număr de mercenari care protejau caravana i-a descurajat, făcându-i să renunțe la un eventual atac. Zilele erau asfixiante, iar nopțile, înghețate. Membrii grupului erau nevoiți să suporte rigorile anotimpului. Același lucru se întâmpla și cu furtunile de nisip. Oamenii se acopereau cu tot felul de veșminte ușoare și largi, dar nisipul pătrundea în toate pliurile pielii, singurele care nu sufereau fiind cămilele, datorită capacității lor de a-și închide ochii și nasul. În oază au înmormântat trei persoane care nu au rezistat încercării, și de atunci un stol de vulturi cobitori a urmărit caravana. Și tot atunci Martí a avut ocazia să constate cât de inspirat a fost să-l

angajeze pe Marwan. Își instalase cortul printre palmieri, din respect pentru Hugues de Rogent, care alegea de fiecare dată locul cel mai potrivit și mai sigur pentru popas. În acea noapte, care urma să fie ultima ocazie pentru umplerea burdufurilor cu apă, cavalerul franc l-a invitat să împartă o cină frugală.

Licuricii deșertului scânteiau în întuneric. După ce mâncase, în timp ce se pregătea să se culce pe patul aranjat de Marwan, Martí a simțit o înțepătură extrem de dureroasă în piciorul drept. La lumina flăcării unei lumânări l-a putut vedea, ascuns sub o piatră, pe vinovat. A strigat după servitorul său și i-a spus ce s-a întâmplat. Marwan a mișcat puțin piatra, iar vietatea a luat-o la fugă cu mare viteză. După ce a strivit-o, servitorul s-a întors spre el.

– Nu ai avut noroc, stăpâne. E un scorpion de dune. Trebuie să alerg după lucrurile mele, altfel nu mai ajungi la Karbala.

Când Marwan s-a întors cu punga sa, o mâncărime insuportabilă începea să-i urce pe picior spre regiunea inghinală. Servitorul l-a ajutat să se întindă pe pat. Lampa de ulei a început să i se învârtă în fața ochilor, iar o căldură de necontrolat îl înăbușea, în ciuda frigului nopții. Înainte de a leșina, Marwan i-a dat o poțiune, a luat cuțitul și a curățat locul înțepăturii, după care și-a apropiat buzele de marginea rănii și a supt veninul, pe care apoi l-a scuipat. I-a aplicat o pomadă, pe care a scos-o din sacul său de călătorie, pe picior. Ultimul lucru pe care l-a auzit înainte de a-și pierde cunoștința a fost:

– Mă duc să-l anunț pe căpitan. O să zaci câteva zile.

Timpul i-a dat dreptate servitorului. Ulterior a aflat că datorită îngrijirilor servitorului său a scăpat cu viață. Hugues de Rogent a pregătit o brancardă, pe care Marwan a prins-o cu curele de crupa cămilei; așa și-a continuat călătoria, întins și legat. În delirurile sale îi apărea chipul iubit al Laiei, privindu-l țintă cu ochii ei cenușii și vrând să-i spună ceva foarte grav, ceea ce el nu reușea să înțeleagă; apoi fața dispărea și îi răsuna în minte râsul sardonic al tatălui ei vitreg, care își bătea joc de încercările lui de a obține cetățenia barceloneză.

Un atac al „șobolanilor deșertului" i-a surprins în ziua de marți a celei de-a treia săptămâni, la lăsarea serii. Doar priceperea lui Rogent și bravura mercenarilor săi i-au împiedicat pe atacatori să învingă. Lupta s-a soldat cu cinci morți: trei adulți și doi copii. Rigorile vremii, bolile și atacul banditilor continuau să decimeze grupul. Pe când se apropiau de Persia, dintre cei trei sute șaizeci de oameni câți începuseră călătoria mai rămăseseră doar două sute nouăzeci și trei. Slab ca o păsărică, Martí continua să-și recapete forțele, iar odată trecut cu bine peste încercare, a avut certitudinea că Dumnezeu sau poate destinul îi rezervase succese importante.

În cele din urmă, când au ajuns la ar-Ramadi, Hugues de Rogent și-a luat rămas-bun de la omul care începuse călătoria ca subordonat și o terminase ca prieten.

– Până aici am ajuns, Martí. Eu trebuie să-mi continui călătoria până la Kirkuk, iar dumneata trebuie să te îndrepți spre Karbala. Văd că ți-ai recăpătat deja forțele. Fii atent, primul kilometru e la fel de periculos ca și ultimul, nimic nu îi deosebește. Ai văzut câți au rămas pe drum. Infernul este plini de temerari; cine nu ține prea mult la viață și-o pierde de obicei.

– Niciodată nu voi putea să-ți mulțumesc suficient pentru ajutorul pe care mi l-ai dat.

– Făcea parte din contract, eu mi-am îndeplinit doar partea care îmi revenea. Prestigiul unui căpitan de caravană și bunul său renume depind de spusele celor care au rămas în viață.

– Să contezi pe acest lucru. Iar acum spune-mi pe ce drum să apuc.

– Nu te îndepărta de cursul Eufratului; și vei ajunge la Bahr al-Milh. De acolo mai e puțin până la Karbala.

– Când te întorci? Te întreb ca să-mi aranjez treburile în funcție de mersul caravanei.

– Încă nu știu. Va trebui să aștepți o caravană numeroasă ori să străbați etape mai scurte.

– Îți voi urma sfatul.

Acestea au fost cuvintele înțelepte ale lui Rogent. După ce s-a despărțit de ghid cu o îmbrățișare și i-a mulțumit pentru serviciile de neprețuit, Martí a plecat, urmat de îngrijitorul său de cămile, pentru a se întâlni cu Rashid al-Malik, care locuia într-un sătuc în apropierea locului în care drumul său se despărțea de cel al caravanei, căreia moartea, dificultățile călătoriei, febra, temperaturile extreme și atacurile banditilor

îi reduseseră atât de mult rândurile. La sfatul lui Marwan, înainte de a se despărți, a schimbat cămila pentru un cal bun pe care i l-a cedat un comerciant care spera să facă același drum, dar în sens invers, deoarece în actualele circumstanțe lui îi era mai de trebuință un cal.

Cărarea era foarte îngustă, iar solul, alunecos. Urmând recomandările francului, s-a hotărât să dea dovadă de multă prudență ca nu cumva să pățească ceva tocmai acum, când era atât de aproape de țintă. Când noaptea era gata să se lase, o lumină slabă i-a arătat că mai rămăsese puțin până să-și atingă obiectivul. Un câine lătra în depărtare, iar hămăiturile lui l-au ajutat să găsească satul, dacă acel grup de căscioare putea fi numit astfel.

59

DESFRÂU ŞI AVARIŢIE

Laia nu mai era fata debordând de tinereţe care fusese odinioară. Lunile de sacrificiu o copleşiseră de o tristeţe care era vizibilă în lucirea stinsă a ochilor ei cenuşii. Viaţa ei se scurgea în aşteptarea asaltului care se producea aproape în fiecare noapte. În timpul zilei, însoţită permanent de temnicera ei, continua să aibă preocupările dintotdeauna. Aşa hotărâse tutorele ei, deoarece nu voia ca aspectul ei nefericit să fie atribuit maltratărilor ori altor cauze care puteau să ţină de el. Mergea la slujbele religioase, vorbea cu soţiile *prohomes*-ilor care veneau în vizită şi îl însoţea pe tatăl său la tot felul de reuniuni plicticoase. Ori de câte ori cineva vorbea despre felul în care arăta, Bernat argumenta:

– Ştiţi cum e cu fetele când devin femei: au perioade de apatie. Doctorul evreu care a consultat-o i-a recomandat deja un elixir cu fier şi alte întăritoare.

Singura pe care nimeni nu a putut să o păcălească a fost Adelaida, fosta ei dădacă, pe care o vizita adesea. O dată, ea i-a spus Edelmundei: „Fetița asta suferă de chinurile iubirii." Femeia care o însoțea pe Laia peste tot i-a răspuns: „Sunt capricii de fetișcană. Pentru mine e un chin zilnic să o fac să mănânce cantitatea necesară pentru vârsta ei. Tatăl ei, care o adoră, este disperat."

Așa a fost până în acea zi.

Edelmunda, femeia pe care Montcusí a desemnat-o să o supravegheze pe Laia, tremura în fața stăpânului ei, întrucât noutatea pe care o aducea nu era o veste ușor de dat și nici de primit, iar ea era foarte conștientă de fulminantele accese de furie ale stăpânului ei, pe care nimeni nu îndrăznea să-l contrarieze. Trecuseră cinci luni și, urmând cu strictețe instrucțiunile lui, o însoțise pe fată în vizitele zilnice pe care aceasta le făcea în celula sclavei. La indicația expresă a lui Bernat, Aixa fusese vindecată și era îngrijită cum trebuia, deoarece restabilirea ei îl ajuta foarte mult să o țină pe pupila sa supusă în fața pasiunii sale arzătoare. Fata trăia un calvar, întrucât, deși știa foarte bine că de ea depindea viața prieteniei sale, nu știa cât timp va mai fi în stare să suporte o asemenea mârșăvie. Sclava nu știa de toate acele lucruri, întrucât atunci când s-a comis sângeroasa samavolnicie, chiar în celula ei, era fără cunoștință. Vedea zilnic figura trasă a tinerei sale stăpâne și cearcănele imense care îi întunecau ochii cenușii, dar le atribuia suferinței

cauzate de lipsa lui Martí ca și faptului că întregul angrenaj al misivelor fusese descoperit.

Viața Laiei era un infern. De fiecare dată când tatăl ei vitreg intra în camera sa, o apucau tremurăturile, iar în timp ce abuza de ea, încerca să facă în așa fel încât gândurile să-i rătăcească în altă parte, imaginându-și un viitor departe de acel satir, reușind astfel să nu-i mai audă gemetele întretăiate. În timp ce trupul ei inert suporta asalturile bătrânului, era conștientă că pierduse dragostea lui Martí și că singura soluție era să intre într-o mănăstire și să îmbrace haina monahală, pentru a-și ascunde de lume rușinea. Iar faptul că îi salvase viața o determina să reziste.

Bernat Montcusí și-a ridicat privirea de pe pergamente și a întrebat, în timp ce sigila cu ceară un plic:

– Ce motiv atât de urgent te face să mă deranjezi de la lucru?

Servitoarea a rămas în picioare în fața sa, frământând în mâini o batistă.

– Vorbește, femeie!

– Să vedeți, domnule, s-a produs un incident care, mă tem, va avea consecințe neplăcute.

– Despre ce e vorba și cine e de vină?

Edelmunda tremura.

– Nu e o greșeală, e un accident.

– Ce s-a întâmplat, tâmpito? Vorbește odată!

– Problema este, stăpâne... Femeia a tras adânc aer în piept, și-a mijit ochii și a spus: Cred că Laia este într-o stare delicată. Va naște în toamna acestui an.

Intendentul s-a înroșit. Fața lui, cu sprâncenele încruntate, prevestea un acces de mânie cu adevărat distrugător.

– Insinuezi că așteaptă un copil?

Edelmunda își ținea privirea ațintită în pământ.

– Dacă nu suferă de o boală pe care nu o cunosc, acest fapt este evident.

– Și spui că nu există un vinovat!

– Domnule, eu am făcut ce trebuia, dar uneori lucrurile nu ies așa cum ne dorim.

– Și ce s-a întâmplat cu rețetele cu care te-ai lăudat pentru a mă stoarce de bani? a urlat Montcusí.

– Domnule, vă pot asigura că este prima oară când folosirea unei bucăți de pânză îmbibate în oțet și introdusă în intrarea femeii nu a avut efect.

O tăcere apăsătoare s-a lăsat în încăpere. Consilierul era conștient de pericolul care îl pândea dacă totul s-ar fi aflat, în timp ce femeia voia să găsească o soluție pentru situația delicată, deoarece slujba îi era amenințată, dacă nu chiar viața.

– Domnule, cunosc metode ca să avorteze.

– Proasto! Dacă toate metodele tale sunt ca acelea pe care le-ai folosit până acum, renunț la ele chiar acum. Piei din ochii mei! Când voi lua o hotărâre, te voi chema. Din acest moment îți interzic să vorbești cu cineva despre sarcină. Dacă nu mă vei asculta, nu vei mai apuca să vezi ziua de mâine. Ai înțeles?

Crezând că a scăpat doar cu atât, femeia a încuviințat printr-o mișcare a capului și s-a jurat de mama focului că nu va deschide gura nici ca să mănânce.

– Începând chiar de acum, sclava nu va putea să comunice cu nimeni, a continuat Bernat. Nimeni, dar absolut nimeni nu o va mai putea vizita.

Consilierul și-a rumegat disperarea timp de câteva zile și încet-încet și-a clarificat ideile, ajungând la unele concluzii.

După multe luni în care a avut-o pe Laia după pofta inimii, pasiunea a început să i se domolească. În primul rând, pentru că obținuse ceea ce-și dorise, libidoul i se atenuase, iar în al doilea rând, pentru că totala pasivitate a fetei îl scotea din minți. La început s-a gândit că lipsa ei de experiență o împiedica să se bucure de sex și a crezut că dorința ei va crește pe măsură ce se va obișnui și că va începe să se comporte ca o femeie. Nu a fost însă așa, astfel că atunci când o poseda avea impresia că o face cu un cadavru. În plus, frumusețea fetei se ofilea pe zi ce trecea. De aceea, vestea pe care i-a adus-o Edelmunda a reprezentat lovitura finală care l-a făcut să-și dea seama că se săturase de jucăria sa. Pe de altă parte, cu o săptămână în urmă primise prin intermediul majordomului său o sumă importantă din afacerile pe care le avea cu Martí Barbany și care puteau deveni cu timpul mult mai numeroase și rentabile, întrucât trecuse anul de arvună. Absența lui se apropia de sfârșitul celui de-al doilea an.

În mintea sa se deschidea un evantai de posibilități. Dacă reușea să-l facă cetățean al Barcelonei și îi oferea mâna Laiei, aceasta urma să aibă un tată pentru copilul ei. Nu voia să se gândească la avort, întrucât

era un păcat care îl supăra foarte mult pe Dumnezeu, care îi va ierta, în schimb, slăbiciunile lui de bărbat. El va putea să-l aibă sub control pe ambițiosul tânăr, iar dacă va fi precaut și o va ascunde pe sclavă pe una din proprietățile sale, precum gospodăria fortificată de la Sallent, va avea asigurată pentru totdeauna tăcerea fiicei sale, ca și prezența ei atunci când ar fi dorit acest lucru. O altă măsură se impunea: nimeni din casă nu trebuia să afle în ce stare era Laia. Pentru aceasta o va trimite la Sallent împreună cu Edelmunda. După ce își va fi revenit, îi va permite să o vadă din nou pe Aixa, totdeauna fiind supravegheată de cineva, pentru a ști că totul depindea de ea și că tăcerea ei era garanția rămânerii în viață a maurei. Toate acestea i se învârtejeau în minte și începeau încetul cu încetul să capete contur.

Îndoielile și ezitările sale au durat o săptămână: a întors chestiunea pe toate fețele, iar când a luat hotărârea a dat poruncă să i se pregătească o caleașcă și a plecat înspre Pia Almoina, unde se afla duhovnicul său, și al contesei Almodis, părintele Eudald Llobet.

Văzând blazonul caleștii care se apropia, călugărul de la intrare l-a anunțat pe părintele Llobet. Bernat Montcusí a coborât fără să-i mai dea timp surugiului să deschidă portiera și a intrat în lăcaș cu mantia fâlfâind. Acolitul s-a întors de îndată, spunând că vizitatorul este așteptat de cleric în biroul său. După ce a traversat încăperile imensului edificiu, a fost introdus în birou în prezența călugărului.

Eudald Llobet avea grijă de orice enoriaș care îi cerea un sfat, dar ca orice om avea simpatiile și antipatiile sale, iar alunecosul consilier, deși în câteva rânduri își exercitase influența față de el, nu era un personaj tocmai pe placul său: îl găsea lipicios și rece ca un șarpe.

– Bine ai venit în această casă, Bernat. Dacă m-ai fi chemat, aș fi venit eu să te vizitez.

– Împrejurările m-au grăbit și am căutat să câștig timp, așa că iată-mă.

– Atunci fă-te comod și explică-mi care este motivul vizitei dumitale.

Consilierul s-a așezat în fața canonicului.

– Ei bine?

– Eudald, chestiunea care m-a adus aici este extrem de delicată și trebuie abordată cu cea mai mare grijă, deoarece, în afară de a-mi prejudicia bunul meu renume de tutore, poate distruge viața Laiei, pupila mea, pe care o iubesc atât de mult, și poate face ca o ocară infamantă să cadă asupra casei mele.

– Mă alarmezi, Bernat. Te ascult.

– Bine. Voi începe prin a-ți povesti ce se întâmplă, apoi voi aștepta sfatul dumitale pentru a nu greși față de poruncile Sfintei Biserici și a depăși acest moment greu.

Preotul s-a foit, neliniștit, așteptând ca vizitatorul său să se explice.

– Vezi, dumneata cunoști felul de a fi al femeilor: inconstante ca zmeiele în bătaia vântului. Sfinția Ta cunoaște fragilitatea sentimentelor lor și schimbările

pe care le suferă organismul lor când trec de la pubertate la maturitate. În frivolitatea ei, protejatei mele i-a căzut cu tronc Martí Barbany, tânărul pe care dumneata l-ai trimis la mine pentru a-mi cere aprobarea de a-și deschide un magazin cu obiecte de lux. Caracterul și ambiția lui m-au cucerit și pentru dumneata l-am ajutat și în alte situații și afaceri pe care mi le-a expus. Problema este că la târgul de sclavi a cunoscut-o pe Laia, s-au întâlnit de mai multe ori pe ascuns cu ajutorul unor servitori infideli, iar fiica mea vitregă l-a determinat să-și facă iluzii deșarte. Să nu uităm că el nu o merită, pentru că nu este încă nici măcar cetățean al Barcelonei. Băiatul a venit la mine să-mi ceară voie să o curteze, dar a trebuit să mă opun, cu părere de rău și împotriva a ceea ce simțeam. Totuși, am făcut-o sperând că dragostea lui pentru Laia să-i servească drept imbold pentru a-și rezolva situația, iar succesele sale să-mi poată da mână liberă pentru a accepta legătura. Dar iată că protejatul dumitale a plecat într-o călătorie, iar după un an și jumătate Laia a venit la mine într-o seară plângând și spunându-mi despre întâlnirile ei secrete, ca și de angajamentul pe care l-a obținut de la Martí. M-a rugat atunci să intervin pentru a face să îi parvină o misivă prin care să fie anunțat că relația dintre ei s-a sfârșit și că ea nu îl mai iubește. Bineînțeles că am certat-o pentru frivolitatea ei și i-am spus că nu trebuie să se joace cu sentimentele oamenilor, dar am bănuit că o nouă iubire îi cuprinsese mintea nesăbuită și că a căzut în plasa unuia dintre acei tineri de la Curte care zboară din

floare în floare. Și într-adevăr intuiția mea s-a dovedit corectă. Mi-a mărturisit că s-a îndrăgostit iarăși, iar acum, culmea, de un bărbat căsătorit: un nobil dintre aceia care se învârt în jurul celor puternici. Nu știu cine este și ea nu vrea să-mi spună, dar bănuiesc că este fiul vreunei notabilități a cărui origine nobilă i-a luat mințile. Fără să țină seama de situația lui de om căsătorit și nici de statutul ei de plebee, ea i s-a oferit ca o proastă și a rămas însărcinată. Amorezul, de îndată ce a auzit din gura ei starea în care se află, a șters putina și a refuzat să recunoască faptul că este tatăl copilului.

Expresia feței lui Llobet era de nepătruns.

– Continuați.

– Am obligația de a veghea asupra ei, i-am promis acest lucru soției mele pe când era pe patul de moarte. Ei bine, atunci m-a cuprins îndoiala: ea refuză categoric să-l acuze pe cel care a dezvirginat-o; prin urmare, trebuia fie să găsesc niște mijloace pentru pierderea sarcinii, fie să găsesc pe cineva demn de ea care să o ia de soție. Dumneata mă cunoști bine. Ca fiu al Bisericii, nu voi comite niciodată o asemenea crimă dându-mi consimțământul pentru un avort. Astfel încât nu mai am decât o soluție, pe care ți-o încredințez dumitale și care este chestiunea ce m-a adus aici. Niciun nobil nu se va însura cu ea, iar eu nu aș da-o nimănui care ar lua-o pentru bani, gândindu-se că într-o zi mă va moșteni. Astfel încât am în prezent o singură opțiune. Protejatul dumitale, căruia ea i-a înșelat așteptările, este un om care va deveni foarte bogat. Deja

începe să fie, nu este nobil, dar va fi în schimb cetățean al acestui oraș... Mai ales dacă îl voi sprijini și eu în acest sens. Dacă băiatul o mai iubește, ai putea să treci cu vederea problema sarcinii; sunt sigur că influența dumitale va înlătura orice inconvenient. El o va lua de soție pe cea care a iubit-o până cu puțin timp în urmă, va fi cetățean al Barcelonei și va fi tată pentru copilul pe care Laia îl va aduce pe lume; pupila mea își va vedea salvată onoarea, iar timpul va vindeca rănile, punând purtarea fiicei mele vitrege pe seama păcatelor tinereții.

Părintele Llobet a meditat câteva clipe. În afara faptului că era un fin cunoscător al mizeriilor umane, era și un om cu experiență, care văzuse multe înainte de a deveni un slujitor al Bisericii. Îl știa bine pe consilier și a simțit că în spatele acelei povești stranii se afla un mister care scăpa deocamdată înțelegerii sale.

– De mult nu te-am mai văzut la confesionalul meu, Bernat.

Celălalt a rămas puțin descumpănit în fața unui răspuns atât de ciudat.

– Așa este. Treburile mă copleșesc, iar pentru a-mi face datoria de bun creștin trebuie să merg la biserica Sant Miquel, care este mai aproape de casă. Nu înțeleg însă ce legătură au cuvintele dumitale cu chestiunea care m-a adus aici.

– Mă gândeam că în timp ce voi medita ai putea să mi te spovedești chiar aici, pentru ca amândoi, în stare de grație, să-i cerem Domnului să ne lumineze în luarea unei hotărâri atât de importante.

– M-am spovedit vineri. Sunt fără prihană, așa că nu e nevoie să cer iertare pentru păcatele mele.

Eudald Llobet, care știa cât de scrupuloasă era conștiința consilierului cu privire la sacrament, a intuit că acesta păstra în sufletul său secrete și intenții pe care nu dorea să le spună la o împărtășanie.

– Bine, lasă-mă să mă gândesc la modul în care trebuie abordată chestiunea. Am înțeles că Martí nu se va întoarce foarte curând.

– Asta nu are nicio importanță. Voi face în așa fel încât fiica mea să nască fără ca nimeni să afle. Împreună cu doica ei și cu o moașă de încredere o voi trimite la una din proprietățile mele. Acolo va rămâne până când îi va veni sorocul. Își va crește copilul în afara orașului și se va întoarce la momentul potrivit... Vom vedea dacă în calitate de fiu, de copil adoptat sau de ce îmi va trece prin minte. Până atunci totul va fi trecut și nimeni nu va bănui nimic.

60

RASHID AL-MALIK

După ce a căutat un adăpost pentru animale și găzduire într-o casă din sat, Martí s-a gândit să mănânce ceva, însoțit de credinciosul său îngrijitor de cămile, înainte de a se odihni. Satul avea vreo zece sau douăsprezece căsuțe, dar locuitorii săi, în ciuda sărăciei care se simțea, erau primitori și ospitalieri. O bătrână cu părul alb ca zăpada, îmbrăcată complet în negru și încălțată cu un fel de ghete de piele făcute din blana unui animal păros, i-a primit. Nu i-a întrebat ce voiau să mănânce, pentru că nu avea decât friptură de ied cu miere și mirodenii, morcovi, pâine neagră de secară pe care o cocea chiar ea într-un cuptor de piatră care avea pe din afară un fel de strachină plină cu un lapte acru gros. Era extrem de frig, așa că și-au potolit foamea lângă focul unui cămin mare care domina singura încăpere, dar mai mult decât jăraticul le-a încălzit trupurile o licoare transparentă care îți ardea măruntaiele, dar care ulterior era o adevărată binefacere și

pe care femeia le-a servit-o în niște pahare de sticlă de mărimea unui degetar. Bătrâna venea și pleca în tăcere în timp ce le servea cina. Când s-au săturat, Martí a început să pună tot felul de întrebări în latina sa din Barcelona și, spre surprinderea sa, gazda l-a înțeles, răspunzându-i într-o limbă asemănătoare.

– Spune-mi, femeie, îl cunoști pe Rashid al-Malik?

– Pe țicnitul acela bătrân? Trăiește singur și nu vine în sat decât să se aprovizioneze de la băcănie pentru a supraviețui, cumpărând ce nu obține din cultivarea pământului și creșterea animalelor.

– Mi-ai putea spune unde locuiește?

– Nu e greu de găsit. E la o zi de mers călare, lângă lacul Bahr al-Milh. Încercați să ajungeți înainte de apusul soarelui, pentru că altfel va da drumul dulăilor. Doar v-am spus că e nebun.

Mulțumindu-i, Martí s-a retras să se odihnească într-o modestă mansardă traversată de tubul de cărămidă coaptă pe care fumul căminului ieșea în exterior. Astfel, căldura din camera de jos ajungea și în odaia lui. Înainte de a merge la culcare, i-a propus lui Marwan să doarmă cu el în mansardă, dar îngrijitorul de cămile a ales grajdul, așa cum făcea de obicei, la căldura emanată de caii și de mieii femeii.

Înainte de a cădea răpus de oboseala drumului, Martí a ajuns la convingerea că periplul său se apropia de sfârșit. Gândurile i-au zburat la Barcelona și a început să facă planuri. Jofre putea de acum să plece spre porturile prin care trecuse pentru a încărca și distribui mărfurile pe care el le achiziționase în răstimpul acelui

furtunos an și jumătate care trecuse de la plecarea sa. Corabia sa va fi deja pregătită, iar intenția lui era să mai cumpere o navă cât mai curând posibil, apoi încă una și încă una... Își amintea de cuvintele lui Baruj Benvenist: „Viitorul comerțului este pe mare." Gândurile îi zburau dintr-o parte în alta. Trebuia să caute și alți căpitani pentru vasele sale. Celălalt prieten al său din copilărie, Felet, se dedicase și el vieții de marinar. Îl va găsi el. Apoi, dacă reușea să-l convingă pe Manipoulos, grecul, flota lui ar fi putut să se mărească semnificativ. Voia să-i demonstreze lui Bernat Montcusí că era demn de mâna Laiei... Acestea erau visurile care îi treceau prin cap atunci când epuizarea l-a învins și a adormit.

I s-a părut că de abia ațipise când a simțit cum îngrijitorul de cămile îl zgâlțâia ca să-l trezească.

– Stăpâne, e jumătatea după-amiezii. Trebuie să plecăm dacă vrei să ajungem la Bahr al-Milh înainte de lăsarea nopții.

Cum a deschis ochii a și auzit zgomotul făcut de femeie care începea să gătească. Cântecul cocoșilor, nechezatul cailor și behăitul mieilor l-au ajutat să se dezmeticească. A sărit într-o clipă în picioare și, după ce s-a spălat în ligheanul pe care Marwan i-l adusese sus, s-a îmbrăcat în grabă. Între timp, servitorul său i-a strâns lucrurile și le-a pus într-un sac de călătorie pe care, la rândul său, l-a încărcat într-unul din desagii puși pe cal. După o masă copioasă și după ce a plătit-o cu generozitate pe femeie, a pornit la drum. A profitat de ocazie pentru a încheia o înțelegere cu Marwan.

În timpul lungii traversări a deșertului avusese timp să-i observe calitățile. Era de încredere, curajos, foarte harnic și vorbea mai multe dialecte.

– Ce vei face când eu mă voi întoarce la Barcelona?

– Singurul lucru pe care știu să-l fac, stăpâne: să-mi ofer serviciile altei caravane care traversează deșertul și să-mi caut alt stăpân, care nu va fi ca dumneavoastră, dar din banii cu care mă va plăti voi putea să pun și ceva deoparte. Când voi fi mai bătrân, mi-ar plăcea să mă stabilesc la Sidon și să încep un negoț cu cămile. Tatăl meu spunea că, deși lumea se schimbă, atâta vreme cât deșertul este unde este, cât nisipul e nisip, iar clima și vânturile rămân aceleași, cămila va fi totdeauna necesară.

– Dar dacă eu ți-aș oferi posibilitatea de a lucra cu mine timp îndelungat, plătindu-te în fiecare an mult mai bine decât ai câștiga traversând deșertul de trei ori, ce ai spune?

– Și ce aș putea face eu pentru dumneavoastră?

– Să fii ochii și urechile mele, apoi să trimiți caravanele care vor pleca de aici spre escalele din Levant cu încărcătura pe care o voi stabili eu.

– Voi putea merge o dată pe an la Sidon?

– Ori de câte ori serviciul ți-o va permite și vei dori.

– E vorba despre o femeie, stăpâne... a recunoscut îngrijitorul de cămile cu un zâmbet deschis.

– Nu trebuie să-mi spui, știu cum este.

Și astfel, foarte simplu, Martí și-a găsit omul care să fie alter ego-ul său în acele ținuturi depărtate, deoarece, în ciuda tinereții sale, ajunsese la concluzia că

legăturile cele mai trainice se formează mai mult prin cunoaștere și afecțiune decât prin intermediul banilor.

Pe înserat au ajuns la Bahr al-Milh. Un miros neobișnuit, ce se simțea tot mai tare cu cât se apropiau de lac și care invada totul, le-a pătruns în nări. Într-un dialect care părea a fi farsi, Marwan l-a întrebat de Rashid al-Malik pe un păstor care păzea niște capre ce încercau să pască niște amărâte de ierburi care aflate printre pietre. După ce a arătat cu toiagul într-o direcție, omul a schimbat câteva cuvinte cu îngrijitorul de cămile.

– Stăpâne, aproape că am ajuns. După movila aceea se află gospodăria omului dumneavoastră. Mai avem trei kilometri.

Au pornit din nou la drum. Dorința puternică de a ajunge l-a făcut pe Martí să dea pinteni cailor, obligându-l pe Marwan să facă la fel. Când s-au văzut în vârful movilei, la picioarele lor s-a deschis priveliștea unui lac aproape negru, pe malul căruia se afla o construcție, înconjurată de altele mai mici și apărată de un zid de piatră. Câinii au salutat sosirea lor printr-un concert de lătrături care au făcut ca un om cu barbă, de vârstă mijlocie, cu o căciulă de astrahan, încins cu un șorț de culoare închisă, cu o haină din blană de miel și cu niște cizme mari, să iasă dintr-unul din șoproane pentru a vedea cine erau neobișnuiții vizitatori care ajunseseră pe pământurile sale și să se protăpească în mijlocul curții cu un topor uriaș în mâini.

Martí a descălecat și a întrebat dacă să află în fața lui Rashid al-Malik. După ce omul a dat afirmativ din

cap, tânărul, fără să spună un cuvânt, i-a înmânat misiva pe care o avea în geantă; bărbatul, neîncrezător, a sprijinit coada toporului de roata unui car și a rupt sigiliul. După ce a desfășurat pergamentul și a văzut semnul ciudat de pe marginea lui, a ridicat pentru câteva clipe privirea și a examinat fără grabă chipul lui Martí, apoi a început să citească încet scrisoarea. Martí a observat că omului îi lipsea o ureche. După ce a terminat și fără să spună o vorbă, s-a apropiat de Martí și i-a aplicat cele trei sărutări protocolare, la fel cum făcea și fratele său.

Imediat au început să se înțeleagă într-o latină stricată și într-un dialect pe care Marwan îl traducea. Odată instalați în interiorul clădirii și în fața unei mâncări frugale, după ce a povestit de câteva ori peripețiile din portul Famagustei, Martí a început să explice motivul vizitei sale.

Au rămas acolo mai multe zile. Omul se ocupa de treburile lui în timpul zilei, iar după lăsarea întunericului vorbeau despre ceea ce îl interesa atât de mult pe Martí. Într-o seară în care Marwan se dusese în grajd să se odihnească, Rashid al-Malik a povestit o istorie extraordinară.

– Așa cum v-am mai spus, la nord de lac, cum înfigi un băț în pământ începe să curgă un nămol negru, a cărui singură calitate este că se aprinde, atunci când se îmbibă cu el un fitil. Partea proastă este că are un miros puternic și neplăcut pentru a fi folosit în casă.

– Intenția mea este să-l utilizez în exterior, așa că nu mă deranjează acest lucru. Singura problemă va

fi transportul în ținuturi îndepărtate, care va trebui efectuat pe mare.

– Eu nu vreau decât să cumpăr vite și să mă ocup de ceea ce știu să fac, așa că lichidul acesta negru și dens mă lasă indiferent.

– Dacă îmi vei da ceea ce iese din pământurile dumitale, te voi face bogat în doar câțiva ani.

– Asta sună bine, dar este ceva ce doresc să-ți spun și care e mult mai important pentru mine decât banii. În aceste zile te-am cunoscut bine. Cred că ești un om cinstit. Ești tânăr, iar ceea ce ai făcut pentru fratele meu reprezintă dovada sentimentelor dumitale nobile. De aceea, nu aș vrea ca secretul pe care familia mea l-a păstrat timp de generații să dispară odată cu mine, pentru că nu mă voi însura și astfel nu îmi voi perpetua clanul.

Cuvintele omului i-au trezit lui Martí curiozitatea.

– De ce spui că nu îți vei lua nevastă? Ești încă în putere.

– E o poveste lungă. Ți-o voi spune în altă zi. Dar să revenim la ce mă privește, profitând de faptul că servitorul dumitale ne-a lăsat singuri.

– Nu-mi dau seama ce poate fi atât de misterios.

– Secretul pe care îl păstrez ar vrea să-l știe toți puternicii lumii, dar, urmând tradiția bărbaților din familia mea, care l-au transmis din tată în fiu, nu-l voi dezvălui decât dacă se rupe lanțul succesorial. Cum nu voi avea moștenitori, sunt autorizat să-l comunic unei persoane care să se oblige sub jurământ că îl va folosi doar pentru o cauză dreaptă și pentru lucruri bune.

– Mă ții ca pe jar.

– Știi ce este focul grecesc?

– Nu.

– Îți voi spune eu. Este ceva atât de important încât orice suveran din lume ar face moarte de om pentru a-l obține.

Martí îi sorbea cuvintele.

– Uite, cu mulți ani în urmă, cam prin 683, un sirian numit Calinic a moștenit de la chimiștii din Alexandria o formulă care, utilizată bine, putea aduce foloase oamenilor, dar care, dacă ar fi căzut în mâinile unui nemernic, ar fi dus la înrobirea tuturor popoarelor lumii. Formula s-a pierdut în negura vremurilor, dar a ajuns până la mine prin intermediul bărbaților din familia mea, pentru că un strămoș de-al meu a fost ajutorul lui și îi făcea rost de materialul negru care se află sub pământurile mele și care pe atunci îi aparținea.

Ochii lui Martí străluceau în întuneric.

– Ce spui?

– Așteaptă. Calinic a inventat un amestec vâscos, compus din mai multe substanțe, care continuă să ardă în contact cu apa. Era compus din uleiul negru după care ai venit aici și care făcea ca amestecul să plutească pe apă; sulf, care emana vapori otrăvitori; var nestins, care degaja atâta căldură în contact cu apa încât aprindea masa; rășină, pentru a înteți arderea, și salpetru, care arde sub apă pentru că nu are nevoie de oxigen. Din toate acestea se poate prepara un amestec care, aruncat asupra unei corăbii, o incendiază fără scăpare,

întrucât săgețile arcașilor, cu vârfurile învelite într-o pânză îmbibată cu un asemenea produs, o vor face să ardă până când va fi distrusă, deoarece este aproape imposibil să fie stins focul, chiar și dacă asupra flăcărilor s-ar arunca apă de mare. Îți dai seama ce putere poate avea cel care obține formula?

Rotițele din creierul lui Martí au început să se învârtească cu rapiditate.

– Multe întrebări mi se îngrămădesc în minte. În primul rând, de ce vrei să dai o asemenea minunăție tocmai mie?

– Încă de mic, fratele meu Hasan mi-a fost model. Dacă el vorbește atât de frumos despre dumneata în scrisoarea pe care mi-ai adus-o, nu a făcut-o în van; evident, ești un om bun. Nimeni nu ajunge prin aceste părți și aș putea să mor fără să dezvălui secretul care mi-a fost încredințat.

– Și de ce nu lui Hasan?

– Nu este persoana potrivită. Nici el nu își va lua soție, chiar dacă dintr-un alt motiv decât mine.

– În fața imensei responsabilități pe care îmi ceri să mi-o asum, trebuie să știu ambele motive.

– Înțeleg că dacă te conving voi putea să-ți încredințez dumitale secretul?

– Te asigur.

Rashid a făcut o pauză, apoi a continuat istorisirea.

– Povestea mea este foarte tristă, dar în același timp obișnuită. Cu destui ani în urmă, mergând cu tatăl meu la târg în Karbala, am cunoscut o armeancă, o fată care a devenit lumina ochilor mei de îndată ce am

văzut-o. Am îndrăznit să-i trimit un bilet în care am scris un frumos poem; a doua zi, ea mi-a trimis la rândul ei unul, redactat de un scrib. Așa am făcut câteva zile la rând, până când am stabilit în cele din urmă o întâlnire. Fără să fi înțeles vreodată de ce, ea s-a oprit asupra mea. Am vrut să-i cer mâna, dar familiile noastre s-au opus. În afară de distanță, ne separa și religia: eu eram creștin adept al nestorianismului, iar ea era mahomedană. În ultima zi a târgului ne-am jurat dragoste veșnică și ne-am despărțit. După câteva luni, un circazian în drum spre Babilon mi-a dat un mesaj din partea ei; îmi spunea că va pleca de acasă și să o aștept pentru a fugi împreună. Nu a mai sosit niciodată. Am încercat să aflu vești de la ea, dar a fost zadarnic. Nimeni nu a putut să-mi spună ceva despre ea, de parcă ar fi înghițit-o pământul. Bărbatul a făcut o pauză, iar Martí a văzut cum o lacrimă a apărut în ochii săi, după care s-a prelins pe pielea arsă de soare a obrajilor săi tăbăciți de intemperii. A șters-o cu mâneca hainei și a continuat: Ceva îmi spune însă că trăiește și că într-o zi se va întoarce. Acum înțelegi de ce nu vreau să plec de aici? Dacă aș face-o, va dispărea singura posibilitate de a o reîntâlni.

– Te înțeleg. Știu ce înseamnă asta. Iubirea este ca o obsesie, nu există nimic în afara ființei iubite... Acum spune-mi ce anume l-a îndepărtat pe fratele dumitale.

– Deși pare imposibil, dar tot iubirea. O iubire neînțeleasă, care era cât pe aici să-l coste viața. Fratele meu a trebuit să fugă în mare grabă.

– Din cauza familiei ei?

– Nu, din cauza familiei lui. Voiau să-l omoare cu pietre. Fratele meu Hasan este sodomit, iar iubirea sa a fost un tânăr pe care l-a cunoscut la Kirkuk. Cum e de înțeles, nu se va putea întoarce niciodată; clanurile și, prin urmare, triburile nu iartă ofensele aduse onoarei în partea noastră de lume. Din acest motiv îmi lipsește o ureche și mă cheamă la el, iar din același motiv nu pot să-i dezvălui secretul focului grecesc. El nu va avea niciodată urmași, va trăi liber ca păsările cerului, deoarece de atunci fuge de oameni și nu se va putea întoarce niciodată. Va muri singur într-o țară străină.

Martí a promis să păstreze secretul și a plecat după o săptămână, cu formula și cantitățile exacte care erau necesare pentru fabricarea acelui produs atât de periculos, lăsându-l pe Marwan în Mesopotamia ca să se ocupe de afacerile lui. Credinciosul său îngrijitor de cămile urma să caute un olar care să-i facă niște vase romane terminate cu un vârf ascuțit, pentru a se putea înfige în stratul de nisip cu care urma să se acopere platforma inferioară a corăbiilor. Începând cu prima încărcătură, trebuia să găsească mijloacele pentru ca transporturile să se deruleze fără sincope. A plătit anticipat prima încărcătură și salariul pe un an al lui Marwan.

61

NECAZURI MARI

Vara lui 1055

Întinsă pe pernele caleștii sale într-o stare între veghe și somn, Ermesenda de Carcassonne își rumega hotărârea, însoțită de zgomotul ritmic făcut de copitele cailor, scârțâitul bucelelor roților și fluierăturile ascuțite ale vizitiului. Îndoielile o chinuiau și, cu toate că în adâncul sufletului își dădea seama că pentru buna guvernare a comitatului de Barcelona era oportun ca Sfântul Părinte să ridice excomunicarea care-i apăsa pe conte și pe contesă, o ură viscerală față de concubina uzurpatoare a atribuțiilor ei îi încețoșa mintea și o împiedica să ia decizia potrivită. Din această cauză hotărâse să meargă la Sant Miquel de Cuixà, pentru a discuta cu credinciosul ei prieten, episcopul Guillem de Balsareny, în a cărui judecată dreaptă și comportare loială se încrezuse în atâtea și atâtea rânduri.

Pasul reținut al cailor și zgomotul diferit făcut de roți în momentul în care au trecut peste curtea pietruită a abației i-au dat de veste că se apropia sfârșitul călătoriei. A dat la o parte perdeluța gudronată și, scoțând capul pe ferestruică, nu s-a putut opri să nu admire frumusețea zidurilor și maiestuoasa sobrietate a ansamblului.

Lacheul a sărit de pe platforma din spate a caleștii și s-a repezit să deschidă portiera, în timp ce surugiul strângea hățurile celor doi cai înaintași, care băteau din picior, nervoși, scoțând nori de spumă pe nări și nechezând ascuțit.

Călugărul mirean de la poartă, care a realizat imediat importanța vizitei, trăgea deja, agitat, de cordonul unui clopot care răsuna undeva departe, în interiorul mănăstirii, anunțând comunitatea. Lăsându-și treburile zilnice, călugării răspundeau grăbiți la chemare – îmbrăcați care cum se nimerise – ori din livadă, ori din sala de mese, ori din capelă, ori din bibliotecă. Când Ermesenda, sprijinindu-se în baston, a ajuns în mijlocul curții pietruite, prelatul s-a grăbit să-i iasă în întâmpinare, făcându-și loc printre membrii comunității, strânși în galeria principală a porticului.

Contesa se apleca deja pentru a săruta inelul episcopului, când acesta a oprit-o.

– Doamnă, nu ar fi trebuit să vă deranjați. Dacă aș fi știut, veneam eu la dumneavoastră.

– Sfinția Ta, nu mă face să mă simt mai bătrână decât sunt. Încă mai pot străbate câțiva kilometri, atunci când am nevoie de un sfat loial, iar dacă nu

ar fi blestematul acesta de genunchi aș fi făcut-o călare pe catârca mea albă.

– Niciodată nu m-am îndoit de aceasta, dar de ce să aveți parte de disconfort când era suficient să trimiteți un simplu mesager pentru ca eu să vin cu cea mai mare repeziciune la dumneavoastră?

– Poate pentru că astfel îmi păcălesc săracele mele oase, făcându-le să creadă că încă mai sunt tinere.

În timp ce vorbeau, cei doi au ajuns la membrii comunității care, la indicația superiorului, au salutat-o respectuos pe contesă și s-au întors la treburile lor.

– Condu-mă, abate, în sala de mese și spune-i bucătarului vostru să-mi aducă marțipan, dulceață de zmeură și lapte proaspăt muls. Iată adevăratul motiv al vizitei mele. Tot îl mai ai cofetar pe fratele Joan?

– Da, contesă, iar ca să fiu sincer, vă voi spune că el e cel care comandă în mănăstire. Cu mai puțin de o lună în urmă a trebuit să stea la pat din cauza unui guturai rebel, iar comunitatea a mâncat atât de prost, încât a trebuit să o liniștesc socotindu-i hrana nesatisfăcătoare ca penitență și scutind-o de postul obligatoriu.

– Atunci să nu mai zăbovim și să-i facem o vizită amabilă. Spune-i că îi trimit salutări și că am făcut cale lungă pentru a-i savura delicatesele.

După o masă bună, urmată de o vizită la capelă, abatele a condus-o pe Ermesenda la *scriptorium* și s-a pregătit să afle de la contesă care era chestiunea spinoasă pe care vizita neașteptată o presupunea fără nicio îndoială.

– Ei bine, doamnă, spuneți-mi acum ce vă frământă, obligându-vă să faceți un voiaj atât de dificil.

De acum refăcută după oboseala drumului, contesa a început să vorbească.

– Bunul meu Guillem, după ce a murit Oliba[1] în nimeni nu am avut atâta încredere cum am în dumneata și îți voi spune și de ce. Ești un suflet al Domnului și nu ai pofte lumești; vanitățile lumii în care trăim te deranjează și știu că dorința cea mai mare a dumitale este să te retragi la Montserrat și să te faci sihastru. Din acest motiv cred că sfatul dumitale este cinstit, fără să ascundă pofte de niciun fel și că singurul criteriu care te ghidează este dorința de a mă ajuta.

– Mă copleșiți, contesă, dar să nu vă îndoiți de faptul că mă animă doar dorința de a vă servi pe dumneavoastră și comitatul.

– Atunci, prietene, să intrăm în miezul problemei. Nu îți mai spun antecedentele, pentru că le cunoști prea bine. Așa cum știi, vizita noastră la Sfântul Părinte a fost fructuoasă, iar excomunicarea s-a abătut asupra nepotului meu și a concubinei sale. Am fost precum tunetul care precede furtuna. Autoritatea contelui a fost pusă sub semnul întrebării, ca și multe probleme de ierarhie pe care le-a avut și le mai poate avea încă. Însă încep să îmbătrânesc, iar după atâta luptă nu aș vrea să mor lăsând în urma mea un conflict care să afecteze Barcelona. Aceasta pe de o parte...

[1] Preotul Oliba (971–1046) a fost abate de Ripoll, episcop de Vic și ctitor al mănăstirii Montserrat (n.a.).

Pe de altă parte este ura pe care mi-o inspiră harpia care i-a luat mințile nepotului meu.

– Dacă îmi cereți părerea, v-aș spune...

– Lasă-mă să termin, Sfinția Ta, înainte de a-mi da un sfat. Mi-au trimis ambasadori, chiar de mai multe ori. Oferta este tentantă, mai ales dacă mă gândesc că, în cazul în care rămân pe poziții, ceea ce voi lăsa moștenire va fi un război și, oricum, Gerona și Osona vor trece sub jurisdicția lui Ramón. Dacă îmi cedez drepturile în timpul vieții, compensațiile vor fi atât de mari, încât voi putea lăsa rezolvate aproape pentru vecie rentele pentru ctitoriile mele.

– Atunci, doamnă, sfatul meu este de prisos. Este evident că trebuie să încheiați un pact și Dumnezeu să vă țină în viață încă mulți ani de acum încolo.

– Aceasta o spune rațiunea rece, dar viscerele mele mă îndeamnă să rezist până la capăt, iar după moartea mea facă-se voia Celui de Sus.

– Nu cred că ați proceda cu chibzuință... Iar, dacă îmi permiteți, aș mai adăuga ceva.

– De aceea am și venit, bunul meu Guillem.

– Ei bine, doamnă, nu știu cum vor fi fiii lui Almodis, pentru că încă sunt mici, dar oricât de puțin ar valora, trebuie să vă spun că, dacă s-ar putea evita cumva ca acest comitat al Barcelonei să ajungă pe mâinile primului născut al nepotului dumneavoastră, viitorul ar arăta mai bine.

– Nu-mi spui nimic nou, Sfinția Ta. Pedro Ramón, fiul cel mare al lui Ramón și al lui Elisabet, și-a câștigat

cu brio faima de necugetat, iute la mânie și crud, însușiri care sunt proști sfetnici pentru un conducător.

– Cu atât mai mult, doamnă. Viața este lungă, iar dacă unul dintre micii conți are însușirile care trebuie să-l caracterizeze pe un principe, va exista posibilitatea de a ridica linia dinastică pentru binele comitatului și fericirea locuitorilor săi. Nu ar fi pentru prima oară când s-ar întâmpla așa ceva.

– Nu mi-e greu să recunosc. Știi că mama lor este pentru mine satana îmbrăcată în haine de femeie, dar am auzit că unul dintre principi ar putea avea asemenea virtuți.

– Atunci, doamnă, care este îndoiala dumneavoastră?

– Nu o vei putea înțelege, bunul meu Guillem. Tot așa cum bărbații nu sunt buni pentru a naște, trebuie să înțelegi că mecanismul pe care Dumnezeu l-a dat femeilor nu se atrofiază niciodată și că ovarele au de-a face în mare măsură cu hotărârile pe care le ia o femeie, fie că e bătrână, tânără, prințesă, țărancă sau călugăriță.

Prelatul s-a înroșit.

– Nu te jena, Guillem. Poate că ai dreptate și a venit vremea să judec cu capul și nu cu măruntaiele.

62

ÎN SFÂRȘIT, BARCELONA

Chiar de lângă masca de la prova lui *Sant Benet*, locul de pe navă cel mai apropiat de Barcelona, Martí scruta orizontul de toamnă, încercând să străpungă cu privirea ceața de dimineață care ascundea profilul coastei. I se părea că trecuse un veac de când a plecat din oraș. Erau atâtea întâmplările care se adunaseră încât a început un caiet de habitaclu în care își nota experiențele, reușitele și țelurile pe care și le propusese, în ordinea importanței lor. Când a ajuns la Sidon, s-a folosit de prilej pentru a-l vizita pe Yeshua Hazan, a-i mulțumi încă o dată pentru sfaturile înțelepte și a-l pune la curent cu toate afacerile încheiate, bineînțeles cu excepția chestiunii focului grecesc, pe care o ținea în cel mai mare secret. Starostele negustorilor l-a felicitat pentru inspirația sa, iar după ce i-a oferit ajutorul pentru orice lucru privitor la bani și influență, i-a înmânat trei scrisori aduse de căpitanul uneia din navele care făcea afaceri cu importanta comunitate

evreiască din Sidon. Prima era de la Laia, scrisă cu un an în urmă, a doua era de la servitorul său Omar, iar a treia, de la Baruj Benvenist. Cum a intrat în încăperea care i se rezervase în casa evreului, Martí a început să le citească. Așa cum era firesc, prima a fost cea de la iubita lui. După ce a parcurs-o a rămas uluit, teribil de decepționat; a recitit-o de câteva ori fără să poată înțelege ce se întâmplase. Apoi a făcut tot felul de supoziții și a căutat explicații: poate timpul îndelungat care a trecut, dat fiind că absența sa durase aproape doi ani, a influențat negativ sufletul fetei. Laia era foarte tânără, iar Barcelona, un oraș mare, plin de tentații. După ce a analizat însă misiva pe care i-o trimisese Omar, s-a apucat să reflecteze și a început să vadă indicii clare că pergamentul conținea un mesaj ascuns.

Misiva omului său de încredere spunea așa:

Barcelona, 10 octombrie 1054

Respectatul meu stăpân,

Domnul Benvenist a avut bunăvoința să scrie această misivă, pentru ca eu să vă pot relata cum stau lucrurile aici.

În primul rând trebuie să vă spun că afacerile merg cât se poate de bine și în fiecare zi am nevoie de mai mult sprijin pentru a mă ocupa de toate, astfel încât am îndrăznit să-l rog cu toată umilința pe domnul Andreu Codina să mi se alăture, întrucât pentru mine este imposibil să îndeplinesc atâtea sarcini: să contractez cu țăranii cumpărarea roadelor câmpului pentru aprovizionare, să am grijă de morile

și viile din Magòria, să mediez conflictele dintre cei cărora le-am arendat apă, trimițându-i la don Baruj Benvenist, așa cum ați poruncit, să merg la șantierul naval pentru a-l ajuta pe căpitanul Jofre să pună la punct corabia dumneavoastră, care este deja la apă și gata de plecare... În sfârșit, timpul trece ca vântul și, în ciuda faptului că mă culc la miezul nopții și mă trezesc la șase dimineața, nu mai reușesc să fac față.

Urmând instrucțiunile domnului Baruj, am comunicat cifra pe care mi-ați indicat-o cu privire la procentajul beneficiilor rezultate din vânzări unui funcționar care a venit să o înregistreze și care m-a întrebat când vă întoarceți. Un alt lucru mi-a atras atenția: scrisoarea pe care v-o trimit alăturat nu mi-a înmânat-o Aixa și nu mi-a parvenit pe căile obișnuite. Mi-a adus-o la magazin o persoană necunoscută. O femeie care, drept să vă spun, mi-a făcut o impresie foarte proastă și care m-a întrebat înainte de a pleca dacă am vreo misivă să-i dau. Desigur, eu am răspuns urmând poruncile pe care mi le-ați dat: i-am spus că eu nu știu nimic despre aceste treburi, deoarece am destule pe cap, că sarcina mea este să trimit toate scrisorile care mi se aduc stăpânului meu, fiind singurul care știe unde se află, dar că el își trimite direct mesajele, care rămân depozitate în casa unui comerciant pentru a fi la dispoziția destinatarului. Așa am încheiat discuția.

Îl văd aproape zilnic pe don Baruj Benvenist și, ori de câte ori am norocul să-l ascult, învăț din erudiția și prudența lui. În aceste zile, împreună cu

oameni din *Call*, se duce cu regularitate la șantierul naval. Discută mult cu căpitanul Jofre și își notează capacitatea de încărcare a calei vasului, făcând liste interminabile cu amănunte care mie mi se par nesemnificative, dar care, desigur, au o mare importanță. Din câte am auzit, prietenul dumneavoastră a format echipajul. A făcut-o cu răbdare și cu grijă, ferindu-se să procedeze ca majoritatea căpitanilor, care merg prin cârciumile, tavernele și hanurile din port pentru a înrola o șleahtă de bețivani. A apelat la lupi de mare experimentați, cu care a parcurs de-a lungul anilor tot felul de rute și a înfruntat multe furtuni. Pot să vă spun că fețele celor pe care i-am văzut mișunând pe punte sunt foarte neliniștitoare: obraji brăzdați de tăieturi, basmale înnodate, inele în urechi și câte o mână sau un picior lipsă, dar Jofre îmi spune că așa sunt oamenii mării și că toți sunt de încredere și credincioși până la moarte.

Bine, stăpâne, îți doresc ca scrisoarea mea să te găsească în cea mai bună stare de sănătate și aștept cu nerăbdare să te întorci.

Primește prin intermediul meu respectele tuturor oamenilor din casă.

OMAR

Misiva a rămas mult timp în mâinile sale. Apoi, după ce a mai citit o dată scrisoarea Laiei, și-a dat seama ce nu era ca de obicei. Absența cruciulițe de la începutul scrisorii, culoarea cernelii, care nu era verde așa cum obișnuia ea, ca și absența acelui parfum

de apă de trandafiri care îi îmbăta simțurile l-au făcut pe Martí să cadă pe gânduri. Își amintea cum, la plecare, o altă scrisoare a iubitei lui îl umpluse de speranță, în timp ce acum textul criptic pe care îl tot citea și îl recitea, instalat la prova lui *Sant Benet*, a patra navă cu care călătorea pe drumul de întoarcere spre Barcelona, îl tulbura atât de mult, încât nimic nu îi putea aduce liniștea sufletească. Odată ajuns în oraș, trebuia să lămurească multe lucruri.

A treia era misiva de la Baruj. Felul său de a fi, pragmatismul părerilor sale și concizia sa i-au stârnit încă o dată admirația.

Ianuarie 1055

Stimate frate,

Îți scriu cu speranța ca misiva mea să ajungă în mâinile tale, deoarece știu de la Hazan că, aproape sigur, vei trece iarăși prin Sidon și, cum e logic, vei locui la el.

În afară de a-ți dori cea mai bună călătorie posibilă, îți voi vorbi despre chestiunile care ne privesc pe amândoi. În primul rând vreau să te anunț că nava ta este pregătită, echipajul ei a fost angajat, iar prima încărcătură este aproape toată la bord. Îți aplaud grija pe care ai arătat-o trimițând din fiecare port lista cu acele lucruri care trebuiau încărcate, cantitatea și locul. Constat la dumneata un fler deosebit de comerciant priceput și sunt sigur că înțelegerea noastră va ajunge foarte departe, cu ajutorul Providenței. Urmând ordinele dumitale, i-am transmis

căpitanului Jofre dorința pe care o ai cu privire la numele cu care să fie botezată corabia. *Eulàlia* i s-a părut perfect, deoarece este numele patroanei orașului. Vom sparge de corpul ei o sticlă cu cel mai bun must, iar prietenul nostru comun Eudald Llobet și-a asumat sarcina de a o binecuvânta.

Pe aici situația este tulbure, iar disensiunile contelui nostru și ale contesei Almodis cu contesa Ermesenda de Gerona continuă, fără să se întrevadă vreo soluție. Toate acestea în detrimentul comerțului și păcii, întrucât unii trec de partea primilor, iar alții, de partea celei de-a doua. Viața își urmează însă cursul, în pofida tuturor inconvenientelor, întrucât mizeriile omenești îi obligă pe toți să supraviețuiască și să treacă peste necazuri și, prin urmare, să-și continue munca, astfel încât comitatul crește de la sine, mai curând în ciuda guvernanților săi decât datorită lor, așa cum a fost totdeauna.

Urmând indicația dumitale și cu ajutorul majordomului meu, deoarece știu că Excelenței Sale, știi la cine mă refer, nu îi sunt pe plac semenii mei, am trimis numărul de monede pe care mi l-ai comunicat în ultima dumitale scrisoare. Totuși, trebuie să-ți spun că o consider excesivă și oneroasă, dar dumneata hotărăști ce faci cu banii pe care îi ai.

Doresc cu ardoare să te îmbrățișez cât mai curând, iar în încheiere îți transmit salutările afectuoase ale fiicei mele Ruth, care de când știe că îți scriu insistă mereu pentru asta.

BARUJ BENVENIST

63

AMBIȚII

Ramón Berenguer I, poreclit Bătrânul, era singurul dintre conții catalani al cărui titlu, *Comes Civitatis Barcinonensis*, data încă de pe vremea regilor vizigoți. Își exercita puterea în comitatele de Barcelona, Gerona și Osona; în primul în mod efectiv, ca și cum ar fi fost un adevărat suveran; în celelalte două, în mod teoretic. Problema lui era că timp de mulți ani așteptase renunțarea sau moartea bunicii sale, temuta Ermesenda de Carcassonne, deoarece altfel nu putea obține puterea absolută în comitatul din Pirinei. Bătrâna doamnă a avut foarte mare grijă să-și asigure apărarea oferind mâna fiicei sale Estefanía, mătușa lui Ramón Berenguer I, normandului Roger de Toëny în schimbul protecției teribilelor companii normande ale acestuia, cu toate că prețul unui asemenea sprijin a fost nemulțumirea supușilor foarte nobilei cetăți Gerona, pricinuită de abuzurile soldățimii.

Astfel, deși era cu numele conte de Barcelona și Gerona, Ramón Berenguer I nu domnea de fapt în comitatul din nord. Numeroase erau motivele dezacordurilor cu bunica sa, contesa Ermesenda, așa că aproape nu mai ținea minte motivul conflictului, la care se adăugase apoi firea bătrânei doamne.

În schimb cea care domnea într-adevăr în mod absolut în inima sa era contesa Almodis de la Marca, care își manifesta voința într-o asemenea măsură, încât, prin el, își exercita puterea asupra barcelonezilor cu o mână de fier. Ambiția îi era nemărginită și încerca prin toate mijloacele să asigure atât viitorul său, cât și pe cel al celor doi fii gemeni rezultați din legătura vinovată cu Ramón Berenguer de Barcelona, în cazul în care soarta i s-ar fi arătat iarăși nefavorabilă și ar fi fost din nou repudiată, cum i se mai întâmplase într-o căsătorie anterioară.

Din prima clipă, animozitatea primului născut al lui Ramón față de mama sa vitregă a fost evidentă. Pedro Ramón se credea dat la o parte de Almodis și destinat să aibă un rol secundar la Curte și își închipuia că același lucru se va întâmpla și cu dispozițiile testamentare ale tatălui său, care, după toate aparențele, ar fi fost înclinat să-l favorizeze pe unul dintre frații săi după tată. Tensiunile dintre cei doi erau evidente și continue, ele nefăcând altceva decât să se amplifice în cei trei ani de când dura uniunea dintre cei doi conți. Strigătele, invectivele și ușile trântite nu mai mirau pe nimeni la palat, iar întâlnirile dintre cei doi erau din ce în ce mai neplăcute.

Ziua începuse pașnic, dar ceva plutea totuși în aer. Oamenii palatului umblau încoace și încolo după treburile lor într-o tăcere neobișnuită, întrucât toți presimțeau tunetul care precede furtuna. În grădina de trandafiri, doña Lionor, prima doamnă de companie a contesei Almodis, care, la ordinele stăpânei sale, se îngrijea în acel moment de trandafiri împreună cu Delfín, s-a alarmat la auzul strigătelor și vorbelor grele care se auzeau prin fereastra deschisă. Vocea stăpânei lor era inconfundabilă.

– M-am săturat de dumneata până peste cap! Numai Dumnezeu știe câtă răbdare mă străduiesc să am pentru a-ți suporta zilnic diatribele și lipsa de respect. Duhovnicul meu, părintele Llobet, care are întotdeauna grijă de scrupulele și îndoielile mele, îmi este martor.

– Eu sunt, doamnă, cel care trebuie să-și țină firea în fața nelegiuirilor care se încearcă să se comită împotriva moștenitorului legitim al drepturilor tatălui meu, care îmi aparțin datorită faptului că sunt primul său fiu!

– Nimeni nu îți neagă condiția la care faci aluzie, dar tatăl dumitale va face ceea ce dorește cu bunurile și posesiunile pe care le-a obținut prin meritele sale. Dumneata ai dreptul la posesiunile și castelele pe care el, la rândul lui, le-a primit de la strămoșii săi, iar asta dacă nu hotărăște altfel, dar nu asupra celor obținute prin cucerire, cumpărare ori prin pacte inteligente, la care cred că mi-au adus și eu contribuția. Duhovnicul meu mă sfătuiește...

– Doamnă, vă rog să nu adăugați la aceste argumente viclene chezășia confesorului dumneavoastră.

O excomunicată nu are dreptul la sacramente, iar dacă părintele Llobet acceptă așa ceva o face pentru că este corupt. Așadar, vă rog să nu vă garantați planurile cu mărturiile sale mincinoase, care nu sunt altceva decât o încercare de a prospera la umbra dumneavoastră, care nu este la urma urmei decât prelungirea umbrei tatălui meu.

Întrucât își cunoștea bine stăpâna, Lionor a știut că în acel moment se așternea între cele două personaje o liniște încordată și că o ușoară culoare purpurie începea, fără îndoială, să se observe în venele de pe gâtul contesei. Vocea stăpânei sale s-a auzit atunci din nou, înăbușită, mânioasă și tăioasă.

– Pedro, depășești cu mult limitele răbdării mele. La îndemnul meu, tatăl dumitale a cumpărat comitatele de Carcassonne și Razè. Cred că pentru meritele dumitale de până acum ele reprezintă o moștenire suficientă pentru orice nobil, oricât de ambițios ar fi. Nu abuza de mărinimia tatălui dumitale, deoarece urciorul nu merge de multe ori la apă.

– Îți dai seama? Vrei să mă exilezi și mă amenințI! Spune-mi atunci cine va moșteni Barcelona și Gerona? Gemenii dumitale... Sau mai bine spus, preferatul dumitale, care nu este altul decât Ramón, bineînțeles. Vrei să îmi încalci drepturile în modul cel mai josnic pentru a-l favoriza pe unul din fiii tăi bastarzi.

– Nu îți permit să vorbești așa despre fratele tău!

– Ce anume nu îmi permiți, doamnă? Să folosesc cuvântul potrivit pentru situația pe care a generat-o viața dumitale păcătoasă? Din câte știu, fiii avuți în

afara căsătoriei cu o concubină sunt bastarzi. Termenul nu l-am inventat eu și ține cont că am respectat noblețea sângelui tatălui meu și în onoarea lui nu am folosit termenul de adulterini.

– Dispari din ochii mei sau pun gărzile să te scoată de aici cu lovituri de centură!

Discuțiile provocate de calitatea de prim născut al soțului ei păreau interminabile. Excomunicarea ce apăsa asupra contelui și a contesei împiedicase ca visul ei, căsătoria, să devină realitate. Opoziția fățișă a bunicii lui Ramón Berenguer, temuta Ermesenda de Carcassonne, contribuise la aceasta. Oamenii palatului, de îndată ce au simțit furtuna, încercau să dea impresia că nu au auzit nimic, neluând fățiș partea cuiva, pentru că nimeni nu știa ce îi putea rezerva viitorul și, de aceea, nu voia să se angajeze. Contesa Almodis nu avea decât trei aliați fermi: Delfín, piticul, Lionor, doamna sa de companie, și duhovnicul ei, părintele Llobet, care considera că vor veni timpuri grele pentru comitatul de Barcelona în cazul în care primul născut al contelui îl moștenea pe tatăl său.

– Pe zi ce trece mă tem tot mai mult că un dezastru se va abate asupra doamnei noastre.

Cea care vorbise astfel era Lionor. Delfín o asculta, așezat pe o treaptă a scării, în timp ce sculpta cu cuțitașul său într-o bucată de lemn imaginea unui căluț pe care intenționa să-l dăruiască micilor conți.

– Nu știu când, dar știu că într-o zi se va produce o dramă între acești pereți.

– Este o premoniție sau o simplă părere?

– A fost la început o presimțire, dar acum este o certitudine.

– Stăpâna noastră știe acest lucru?

– Încă dinaintea nașterii micilor conți.

– E îngrozitor.

– E mai rău decât atât. La palat se va întâmpla o mare nenorocire, dar una și mai mare se va abate asupra comitatului, astfel încât vor veni zile de foc și lacrimi.

– Cum poți fi sigur de așa ceva?

– Am un har. Stăpâna noastră s-a convins de aceasta în mai multe rânduri.

– Și nu faci nimic pentru a preîntâmpina o asemenea nenorocire?

– Nimeni nu poate face nimic. Ce trebuie să se întâmple se va întâmpla.

– Mi-e greu să cred în preziceri.

– De ce crezi atunci în profeții Vechiului Testament?

– Pentru că mi-o cere Sfânta Biserică.

Delfín și-a scuturat de pe picioare așchiile de lemn și a coborât printr-un salt din jilțul său improvizat.

– Fiecare cu credințele sale, dar ține seamă că tot ce ți-am spus este la fel de sigur ca și faptul că acum stai de vorbă cu mine. Îți repet: vor veni timpuri cumplite, iar dumneata și cu mine vom rămâne împreună. Singura schimbare este că vom avea alți stăpâni.

– Doamna știe?

– Dacă aș fi îndrăznit să-i spun așa ceva, nu aș mai vorbi cu dumneata aici.

64

ÎNTĂRIND DEVOTAMENTE

În acea dimineață de octombrie, părintele Llobet se afla în *scriptorium*-ul catedralei, revăzând rugăciuni vechi și discutând cu călugării care își dedicau eforturile îmbogățirii importantei biblioteci de la Pia Almoina. Câteva fețe bisericești competente se ocupau de toate cele necesare. Într-o parte, doi călugări *percamenarius* prelucrau piei de oaie, berbec și capră pentru a le pregăti în vederea destinației care li se dăduse. Primul le cufunda într-o soluție de var pentru a elimina impuritățile și restul de păr de animal, iar în timp ce le ținea la înmuiat, cel de-al doilea le întindea cu un cadru de lemn foarte dur și le răzuia cu piatră ponce pentru a le face mai moi. Urma apoi un proces elaborat și complicat, care transforma rezultatul obținut într-un pergament. Cu el se făceau colile, pe care ulterior un copist urma să traseze liniile de ghidaj orizontale pentru ca scrierea să nu devieze, marcând pe marginea verticală niște mici puncte, pentru ca spațiul

dintre linii să fie egal, folosind pentru aceasta instrumente precum *cincinius*-ul și *punctorum*-ul. Apoi, așezate față în față pe mari mese de scris înclinate în două ape și sub un analog în care se așeza cartea sau documentul care trebuia lucrat, intrau în scenă, în ordine, copiștii, care își dedicau eforturile reproducerii textului, iar după ei corectorii, care eliminau greșelile din text răzuind pergamentul ori aplicând o soluție acidă care dilua cerneala și permitea să se scrie deasupra; după aceea intra în acțiune cel care trasa cu roșu sau ocru literele de început de capitol și titlurile, pentru ca, în cele din urmă, ilustratorul să desăvârșească opera împodobind codicele cu desene verticale pe margini și literele de început de capitol cu complicate arabescuri. Pentru aceasta folosea miniu roșu și alți pigmenți, precum albastrul și verdele, pe care îl obținea din resturi de vegetale și minerale măcinate, ca apoi, în sfârșit, pentru ocazii mai deosebite, să adauge un strat foarte fin de pulbere de aur, ce îmbogățea și dădea un aer solemn lucrării. La sfârșitul laboriosului proces, se trecea deja la legare.

În acel moment Eduald Llobet discuta cu părintele Vicenç, bibliotecarul, despre oportunitatea de a-l traduce din nou pe Aristotel când anunțul discret al unui servitor i-a adus la cunoștință că un vizitator îl căuta de urgență la poartă. Preotul s-a despărțit de fratele său întru Hristos, iar în timp ce se îndrepta spre sălița care se afla lângă recepție, se întreba cine putea să fie cel care îi solicita urgent prezența fără să fi stabilit cu el o întâlnire în prealabil. Când a pătruns

pe coridorul lung ce ducea la încăpere, a putut vedea de departe un bărbat tânăr care examina cu atenție cele două tăblii policrome ce împodobeau pânza de perete din spatele sălii. Înfățișarea vizitatorului i se părea familiară. Din profil arăta ca un bărbat bine îmbrăcat, cu o tunică de catifea vișinie care îi ajungea până la jumătatea coapsei; ciorapi de etamină de culoarea aurului vechi și bocanci din piele de cârlan, iar pe cap o șapcă milaneză. Pe măsură ce se apropia i-a văzut mai bine fața și inima a început să-i bată mai repede. Nasul acela și bărbia pătrată, acoperită de o barbă scurtă, îi aminteau un chip din alte vremuri, atât de îndepărtate și totuși atât de bine întipărite în memorie. Lucru neobișnuit în acea incintă sacră în care domneau mereu liniștea și pacea, părintele Llobet a iuțit pasul, în timp ce exclama cu un ton răgușit de emoție:

– Martí! Este Martí!

Auzindu-și numele, tânărul s-a întors și, aruncându-și boneta pe brațul unuia dintre divanele destinate vizitatorilor, s-a repezit pe coridor, aruncându-se în brațele uriașului călugăr. Cei doi bărbați au rămas îmbrățișați fără să spună un cuvânt, apoi părintele Llobet l-a depărtat pe Martí de umeri, pentru a-l vedea mai bine. Ceea ce a întâlnit privirea lui l-a surprins. În locul tânărului care plecase din Barcelona cu aproape doi ani în urmă avea acum în fața ochilor un bărbat, imaginea vie a soldatului care fusese tovarășul său de arme. Expresia hotărâtă, gesturile sobre și ceva tainic în adâncul ochilor.

– Când te-ai întors?

– Nava mea a ancorat pe plaja Montjuïc aseară. A trebuit să rezolv o sută de probleme de când am sosit, dar, în afară de a o vedea din nou pe Laia, nimic nu m-a interesat atât de mult ca întâlnirea cu dumneata.

Luându-l pe Martí de braț, călugărul l-a condus spre un colț depărtat de intrare, unde puteau vorbi fără să fie deranjați.

Instalați amândoi în jilțuri, sub fereastra arcuită, au început să se pună reciproc la curent cu ce se întâmplase de când se despărțiseră.

– Vorbește-mi, te rog, în primul rând despre călătoria dumitale.

– Pentru aceasta este nevoie de mai multe seri, a spus Martí pe un ton mai potolit decât cel de care își amintea canonicul, și oricât de mult m-aș strădui, povestea nu va fi completă niciodată.

– Odată tot va trebui să începi, așa că de ce să n-o faci azi.

Martí a istorisit vreme îndelungată vicisitudinile îndurate în periplul său. Llobet l-a întrerupt, cerându-i lămuriri în mai multe rânduri, iar la sfârșitul relatării preotul își făcuse o idee despre aventura fiului celui care fusese prietenul lui cel mai bun.

– Vom avea timp să-mi explici amănunțit cum stă treaba cu focul grecesc. De nenumărate ori, curiozitatea mea de soldat m-a îndemnat să caut în pergamentele și codicele din bibliotecă, abuzând de condiția mea de arhidiacon, compoziția acestei minunății, dar până la urmă am ajuns la concluzia că formula s-a

pierdut în negura vremii. Eşti conştient de ceea ce ar putea reprezenta cunoaşterea ei pentru regele sau suveranul care va pune mâna pe amestec?

– Adevărul este că nu m-am gândit decât la foloasele pe care ar putea să le aibă pentru viaţa de zi cu zi a oamenilor.

– Ei bine, crede-mă, dacă intenţionezi să importi acel produs, încearcă să convingi pe cine trebuie că lichidul vâscos şi negru nu poate fi folosit decât pentru a produce lumină şi căldură prin ardere. Să nu spui nimic despre formula care ţi-a fost încredinţată. Există secrete pe care omenirea nu trebuie să le cunoască până nu ajunge la vârsta maturităţii, iar experienţa îmi spune că principii se maturizează mai greu în privinţa chibzuinţei şi înţelepciunii decât o fac oamenii obişnuiţi. Iar acum spune-mi dacă l-ai vizitat pe Baruj.

– Încă nu. Pe scala afecţiunii, dumneata te afli mai sus. Prin intermediul lui Omar am stabilit să mă întâlnesc cu el mâine. Vizita nu poate fi amânată. Pe baza informaţiilor pe care i le-am trimis, a reuşit prin străduinţa lui ca nava mea să plece deja în prima ei călătorie cu cala plină şi cu instrucţiunile necesare cu privire la ce trebuie să încarce şi să descarce în porturile în care urmează să ajungă. Jofre este un marinar priceput şi am aflat că şi-a ales echipajul cu deosebită grijă, pentru a putea respecta întocmai termenele şi datele. Perspectivele se arată favorabile, într-atât încât mă gândesc să vând câteva mori din Magòria şi să încep cu aceşti bani construcţia altor două nave. Desigur,

trebuie să-ți mulțumesc pentru botezul pe care l-ai făcut ambarcațiunii mele. Simt că numele de *Eulàlia* îi va purta noroc.

– Nu ai pentru ce să-mi mulțumești și sper că așa va fi cu *Eulàlia*.

După îndelungata discuție, cei doi au făcut o pauză, iar în sufletul lui Martí s-a deschis adevărata ușă care ducea spre motivul vizitei sale.

– Iar acum te rog să-mi spui ce se întâmplă cu Laia.

Pe părintele Llobet l-a mirat felul în care aborda Martí spinoasa chestiune.

– Imediat, dar mai întâi spune-mi ce anume te face să afirmi că eu, și nu tatăl ei vitreg, sunt cel care trebuie să te pună la curent cu chestiunea.

– În tot timpul cât a durat călătoria nu m-am gândit decât la Laia, iar eu nu mai sunt un copil. Dacă doresc să izbândesc în acest oraș, pot să te asigur că o fac nu pentru că doresc să ajung bogat. Motivul care mă determină să devin cetățean al Barcelonei îl cunoști deja, așa că primul lucru pe care l-am făcut după ce am pus piciorul pe nisipul plajei și după ce am mers acasă ca să mă schimb a fost să mă adresez lui Montcusí.

– Și ce ți-a spus?

– Nu am putut să dau de el. Un majordom a vorbit în numele său și mi-a comunicat că domnul consilier va lipsi din oraș o perioadă nedeterminată, dar că a lăsat vorbă ca, în cazul în care îl caut, să mă trimită la dumneata, așa că iată-mă.

Părintele Llobet, pe care Bernat îl pusese la curent în privința chestiunii misivei, și-a cântărit cuvintele

cu nesfârșită grijă înainte de a-i spune lui Martí cruda realitate.

– Desigur, a oftat bunul bătrân, într-un fel am fost desemnat să vorbesc cu dumneata, Martí, dar înainte de aceasta trebuie să te rog să-mi vorbești despre scrisoarea care ți-a fost trimisă. Trebuie să știu dacă ai primit-o, deoarece în timpurile pe care le trăim trimiterea unei scrisori este supusă hazardului.

Martí a dus mâna la geanta sa și, scoțând din ea misiva ferfenițită, i-a dat-o preotului.

– Așa cum poți vedea, am primit-o. Citește-o și apoi îți voi spune ce cred eu.

Călugărul a parcurs cu atenție pergamentul și, înainte de a-și împărtăși părerea, a cerut-o pe cea a lui Martí.

– Ce concluzie ai tras?

Tânărul pregătise foarte bine ceea ce avea de gând să spună, întrucât se gândise de foarte multe ori la acest lucru în timpul călătoriei sale de întoarcere.

– Am întors chestiunea pe toate fețele... Simt că se ascunde ceva printre rânduri, nu știu exact despre ce este vorba, dar sunt sigur că este ceva.

– Spune-mi ce crezi că vezi.

– Privește: în primul rând, ea a folosit întotdeauna o cerneală verde, în timp ce de această dată este neagră; în al doilea rând, pergamentul nu este impregnat cu apă de trandafiri la fel ca toate celelalte, și asta nu din cauza timpului scurs, deoarece scrisorile anterioare își păstrează și acum parfumul. Așa că nu pot decât să deduc că acum ori nu a vrut, ori nu a putut să o facă. În sfârșit, observați că, deși este o creștină

fermă și devotată, nu își începe scrisoarea ca de obicei, cu o cruciuliță. Crede-mă, Eudald, Laia a încercat să strecoare ceva printre rânduri, dar nu reușesc să-mi dau seama ce.

– Nu vreau să-ți ascund că am vorbit cu Montcusi, a spus preotul după ce l-a ascultat cu atenție pe Martí. Cu toate acestea, lunga mea experiență de șoarece de bibliotecă în studierea documentelor și a codicelor vechi îmi arată ceva ce s-ar putea să-ți deschidă ochii spre o altă realitate, atunci când îți voi relata mesajul care mi-a fost încredințat.

– Spune-mi ce vezi și ce ghicești că ar fi.

– Prin schimbarea cernelii cred că Laia vrea să ne arate că mesajul ei are două sensuri, în funcție de cum este privit: cel pe care îl transmite și un altul, ascuns. Cred că se referă la modul în care vede ea viitorul: înainte verde, culoarea speranței, iar acum negru. Această ultimă semnificație se adaugă la absența cruciuliței de la începutul scrisorii. Prin asta vrea să arate că împrejurările au îndepărtat-o de calea Bisericii. Lasă-mă să termin, i-a cerut el lui Martí care încercase să protesteze. În sfârșit, lipsa parfumului vrea să însemne că timpul șterge totul și îți cere să o uiți pentru că nu poate să-ți răspundă la dragoste.

– Nu te înțeleg, a spus Martí cu o mânie reținută. Cum poți sugera că o ființă care nu este decât inocență și bunătate poate fi în afara mamei noastre Biserica?

Llobet știa că trebuia să procedeze cu mare băgare de seamă, fiind conștient cât de delicată îi era misiunea. Se gândise multe zile la această problemă și la maniera

cea mai potrivită de a o aborda. În acel moment s-a hotărât să nu spună nimic de copil. Timp va fi pentru aceasta, dacă în cele din urmă consilierul se hotăra să-l adopte.

– În curând se fac doi ani de când ai plecat, răstimp în care roadele câmpului s-au copt de două ori, iar petalele trandafirilor au căzut și au crescut din nou. Ai lăsat o fetiță, iar acum găsești o femeie.

– Te rog să nu folosești subterfugii și să-mi vorbești limpede.

– Exact asta mă pregătesc să fac, dar înainte spune-mi dacă te-ai căsători cu Laia în orice situație.

– Chiar și mâine, dacă ea mă acceptă, a replicat Martí cu obrajii roșii de emoție.

– Atunci ia seamă. S-a întâmplat ceva neprevăzut și în același timp deprimant, care pune într-o lumină proastă străfundurile naturii umane.

Așezat pe marginea jilțului, Martí sorbea cuvintele canonicului.

– Un bărbat căsătorit, despre care don Bernat presupune că e o persoană importantă, poate fiul unui nobil, a dezvirginat-o pe Laia. Tatăl ei vitreg nu a reușit să-i afle numele. În scrisoare ea îți spune ori vrea să-ți spună că încă te mai iubește, deoarece e conștientă că a greșit permițând să se întâmple un asemenea lucru și că nu este demnă de dragostea ta. De aici și schimbarea culorii cernelii. Te roagă să te ții departe de ea, pentru că nu se simte demnă de dumneata și se consideră o păcătoasă netrebnică. Din acest motiv nu a început scrisoarea cu semnul crucii. Don Bernat

îți oferă mâna fiicei sale, pentru că este convins că ești un tânăr de viitor. Nici nu-i trece prin minte să caute un pretendent printre nobili: explicațiile asupra virginității pierdute a fiicei sale vitrege ar fi numeroase și complicate.

Martí pălise. O sudoare rece i se scurgea pe spate și un nod în gât îl împiedica să pronunțe vreun cuvânt. Apoi, cu o voce răgușită care părea să-i iasă din măruntaie, a rostit încet verdictul.

– O iubesc pe Laia. Este ființa cea mai dulce și mai curată pe care am cunoscut-o. Iubirea trebuie să se măsoare în vremuri de restriște. Dacă ea mă iubește, bineînțeles că mă voi căsători cu ea, chiar dacă a greșit.

– Nici nu mă așteptam la altceva de la fiul tatălui dumitale. Hotărârea te onorează. Nu ți-am spus aceasta înainte pentru a nu te ofensa făcându-te să crezi că vreau să te cumpăr. Montcusí are intenția de a interveni pe lângă conți ca să te sprijine în demersul tău de a deveni cetățean al Barcelonei.

– În acest moment ceea ce mă interesează cel mai puțin este titlul pe care vor să mi-l ofere oamenii. Dacă nu aici, atunci altundeva în lumea largă voi găsi un cămin pentru Laia și pentru mine. Spune-i consilierului că accept.

65

SALLENT

Laia era o umbră. Își petrecea zilele cufundată în gânduri, fără a reuși să înțeleagă cumplita nenorocire care o lovise. Capul ei se mișca încoace și încolo, ca un pendul. Era conștientă că mintea i se închidea într-o coajă de nucă și avea momente de absență, până într-atât încât uneori nici măcar nu răspundea persoanei care îi vorbea. În ciuda tinereții sale, încă nu împlinise șaptesprezece ani, avea mari lacune de memorie. În casă circula zvonul că ar fi suferit de aceeași boală care o dusese în mormânt pe mama ei.

Sosise la Sallent de la Barcelona, în caleașca de voiaj a lui Montcusí și escortată de o mică gardă, un doctor, o moașă și doica Edelmunda. Aceasta din urmă i-a comunicat că primise ordine să rămână încuiată în camerele sale pentru ca nimeni să nu vadă că era însărcinată. I-au fost pregătite niște camere cu ieșire la o curte interioară cu ziduri înalte, în care erau jardiniere, flori și arbuști care să-i facă mai plăcute zilele.

Acolo, fără a putea să vadă pe altcineva în afara doctorului, stătea tot timpul, crezând că înnebunește, până când i-a venit sorocul. Chinurile au durat aproape două zile, iar în nebuloasa momentului, între dureri intense și stări de semiinconștiență, i s-a părut că lângă patul său se afla consilierul, care vorbea cu doctorul și arăta spre mogâldeața care fusese pusă în coșul pentru copii. Apoi își amintea că auzise o ușă trântindu-se și apoi o tăcere desăvârșită. Când s-a trezit însă complet, bărbatul nu mai era acolo. De îndată doctorul i-a dat un decoct din plante, care a împiedicat să i se urce laptele, iar după trei zile moașa a înfășat-o strâns, pentru a reveni la dimensiunile anterioare cât mai curând posibil. Două femei din sat care născuseră cu puțin timp în urmă îl alăptau cu schimbul pe nou-născut. L-a început, nici nu a vrut să-l vadă și nici nu a interesat-o dacă era băiat sau fată. Ce-i drept, în jurul ei se ridicase un adevărat zid al tăcerii și nimeni nu îi vorbea despre copil. În cele din urmă, curiozitatea a învins, iar când s-a dus în camera în care micuțul dormea în coșul său, pradă unei mulțimi de sentimente contradictorii, a văzut cu groază că fiul ei, pentru că era băiat, nu avea brațe. Într-un fel s-a simțit vinovată, considerând că era pedeapsa meritată pentru că s-a născut ca un rod al oribilului său păcat și că îl va avea astfel în fața ochilor întreaga sa viață. Acea bucată de carne ieșise din măruntaiele ei și nu avea nicio vină pentru că se născuse diform. Cu toate acestea, simpla lui prezență îi aducea aminte de suferințe cumplite și situații dezgustătoare. Atunci o ură

teribilă îi rodea măruntaiele, iar în minte îi veneau gânduri macabre în legătură cu copilul. Nu a fost nevoie ca ele să se materializeze, deoarece după două săptămâni copilul a încetat să mai respire. Nu a simțit nimic, nici durere și nici deprimare, dar în mintea ei afectată s-a mai rupt o coardă, iar un gând a început să o chinuiască: era convinsă că niciodată nu va mai putea să aibă un fiu.

Mintea îi funcționa cu sincope, iar în momentele de luciditate se simțea de parcă cineva i-ar fi înfipt un jungher în măruntaie. Noaptea se ridica din pat și umbla prin curte în cămașa sa de noapte albă și cu pletele în vânt, îngrozind santinelele. Pe bărbații aceia, chiar dacă participaseră la multe bătălii, îi înspăimânta fantomatica apariție. Ce nu reușiseră maurii la graniță reușiseră superstițiile, iar legendele despre acel spectru care se plimba toată noaptea prin reședința fortificată se înmulțeau și se amplificau.

Când i s-a permis să iasă din camerele ei, Laia profita de asfințit pentru a scăpa de Edelmunda, temnicera ei, fiindcă în timpul zilei aceasta nu o scăpa din ochi. Se instala între două merloane ale zidului care dădeau spre asfințit, iar de acolo imaginația ei rătăcea. Se gândea la iubitul ei și suferea cumplit la ideea că a fost obligată să renunțe la dragostea sa și că, poate, nu îl va mai revedea niciodată.

Relația sa cu Edelmunda se schimbase. Era aproape sigură că Aixa murise și, prin urmare, nimic nu mai putea înrăutăți lucrurile. Iar cum soarta ei nu o mai frământa, o trata pe harpie cu un dispreț suveran.

– Doamnă, binevoiți să vă pregătiți. Tatăl dumneavoastră a trimis un mesager, anunțând că va sosi în această după-amiază. Laia a pălit. Din noaptea în care născuse nu-l mai văzuse pe Bernat.

– Nu mă voi găti nici pentru stăpânul tău și nici pentru altcineva. Iar acum lasă-mă în pace.

Servitoarea s-a retras mormăind și șoptind ceva referitor la țicneala fetei.

Laia a căzut pe gânduri. Ce mai voia nemernicul? Ce tertipuri va mai folosi mintea lui înfierbântată pentru a o determina să se supună? Nu trecuseră încă patruzeci de zile, acel mic monstru pe care nici nu l-a iubit și nici nu l-a repudiat murise și ar fi fost oribil ca tatăl ei vitreg s-o dorească iarăși. În momentele ei de luciditate își spunea că nici măcar dragostea pentru sclava ei, pe care o plătise atât de scump, nu o va împiedica să-și ia viața. Nu credea că va mai putea suporta mult timp situația aceea infamantă. După-amiază s-a anunțat sosirea stăpânului casei, iar după un timp destul de îndelungat Laia a fost chemată. Fără nicio urmă de pomezi ori alte mijloace de înfrumusețare, cu părul încâlcit, îmbrăcată cu un halat prins cu un cordon de mijloc și încălțată cu niște papuci arăbești, a apărut în fața lui Bernat Montcusí. Acesta părea serios și cu o înfățișare satisfăcută, iar felul în care arăta pupila sa a contribuit la întărirea hotărârii luate. Zgârcenia și dorința nemăsurată de îmbogățire învinseseră pasiunea pe care i-o stârnise cândva această creatură decăzută. Dar lucirile de nebunie din ochii ei cenușii îl înspăimântau.

Laia a înaintat pe podeaua cu nervuri, privindu-și țintă și sfidător tatăl vitreg. A rămas în picioare, fără a simți în suflet teama respectuoasă care i-o inspira altădată prezența acelui om fără suflet.

– Ia loc. Îți aduc vești care te privesc.

Fata s-a așezat în fața bărbatului fără să spună un cuvânt.

– Mi s-a spus că nu ai arătat niciun fel de durere la moartea fiului nostru.

Fata s-a gândit o clipă înainte să răspundă.

– Vrei să spui fiul dumitale. Eu doar l-am născut.

– Orice femeie care naște devine mamă, dacă nu cumva greșesc, iar firesc este ca o femeie în toate mințile să regrete moartea primului ei vlăstar. Până și femelele animalelor gem și se învârt în jurul puilor lor morți. O ironie reținută răzbătea din cuvintele consilierului.

– Un fiu trebuie să se nască din dragostea a două persoane, nu din dezgustul nemăsurat pe care îl am pentru dumneata. Vezi, de altfel, care au fost urmările.

În acel moment, Laia și-a dat seama că făcuse o greșeală stârnind mânia tatălui ei vitreg. Dar, surprinzător, a realizat și că nu-i păsa, pentru că în sufletul ei nu mai era loc pentru frică. Mai rău decât atât nu-i putea face. Dar, tonul vocii bărbatului nu s-a schimbat.

– Pune-o pe seama atitudinii tale. Eu am pus din partea mea ceea ce revine unui bărbat, dar tu nu ai făcut ceea ce trebuia să facă o femeie. Dar să uităm de afronturi și ranchiune din trecut în numele unor interese comune. Cred că ce s-a întâmplat a fost mai bine pentru toți. Uneori Providența netezește drumul.

Chiar dacă nu crezi acest lucru, eu îți doresc binele și sunt gata să fiu generos dacă te arăți ascultătoare.

Laia a așteptat.

– Vreau să-ți dau o veste bună: iubitul tău s-a întors și se află în Barcelona.

Pe fată a cuprins-o amețeala și doar un mare efort de voință, născut din atâtea suferințe, a făcut-o să nu-și piardă cunoștința.

Cu gura uscată ca iasca, a întrebat:

– Și în ce măsură mă privește o asemenea știre?

– Vezi, lucrurile se schimbă, în funcție de împrejurări, iar ce ieri era negru azi poate fi alb. Pentru mine este mai convenabil să-mi fac un aliat decât un dușman.

Inima Laiei părea că voia să-i iasă din piept. Consilierul a continuat:

– Voi vorbi foarte limpede. Dacă aprob căsătoria ta, vei avea un soț, iar eu un ginere care îmi va aduce beneficii grase. În orice caz, iar acest lucru rămâne între noi, este singura obligație pe care o are un bărbat care a violat o fată. Conform legii, trebuie să o ia de soție, ceea ce tu ai refuzat, sau să-i găsească un soț, ceea ce am și făcut.

Tinerei nu-i venea să creadă ce auzea, apoi a reacționat, bănuind că în spatele acestei schimbări de atitudine se ascundea o intenție perfidă.

– Nu înțeleg unde vrei să ajungi, dar trebuie să-ți amintesc că m-ai obligat să renunț la el. Viața mea nu mai are rost și nu mai valorează nimic, decât doar dacă mă călugăresc. Nici Martí și niciun alt bărbat adevărat nu va accepta ca soție o femeie dezonorată.

– În legătură cu prima obiecție, îți voi spune că o înțelegere anulează altă înțelegere, iar la a doua, că o femeie dezonorată va face dintr-un venetic ca Martí Barbany un cetățean al Barcelonei, în afară de faptul că va veni cu o zestre considerabilă, iar așa ceva contează foarte mult.

– Martí nu este dintre aceia pe care îi cumperi sau îi vinzi după cum ai chef.

– Lasă-mă pe mine să rezolv totul. Orice om are un preț, iar dacă nu are, înseamnă că nu valorează nimic. Totul este să găsești suma potrivită.

– Și care va fi prețul acestei noi trădări? Pentru că asta înseamnă să înșeli un om bun.

– Nu va fi nicio înșelăciune. Martí te va accepta așa cum ești și nu va pune întrebări. A aflat deja că persoana care a comis nelegiuirea ocupă o poziție atât de înaltă la Curte, încât nu vei putea să-i spui niciodată cine a fost, întrucât răzbunarea sa s-ar abate asupra tuturor. Spune-i că ai avortat, ceea ce într-un fel este adevărat. După cum vezi, nu va fi nicio păcăleală.

O mulțime de gânduri o asaltau pe Laia. Nu-i venea să creadă că omul din fața ei putea să-i facă o asemenea propunere. Ce intenție josnică avea oare?

– Ce va mai trebui să fac ori să nu fac? Care sunt condițiile unei asemenea înțelegeri?

– Îmi datorezi ceva. Din vina ta, întrucât ce s-a întâmplat își are originea în felul în care m-ai primit în patul tău, am pierdut un urmaș, al cărui tată și bunic eram deopotrivă. Când pe roata olarului se așază lut bun, dar meșterul nu își dă interesul să îl lucreze cu

grijă, nu e de mirare că amfora iese cu defecte. Așadar te fac răspunzătoare de faptul că ai distrus relația noastră, mi-ai ucis sentimentele, pasiunea mea pentru tine a luat sfârșit. În afară de aceasta, care bărbat și-ar dori o femeie care arată ca tine? Te-ai uitat în oglindă? Cea mai neplăcută amintire pe care mi-ai lăsat-o a fost senzația pe care o aveam că mă culcam cu o statuie de marmură: nu ai pus niciun pic de sentiment, deși știai ce era în inima mea. Gândul că am ajuns până acolo încât ți-am propus să te căsătorești cu mine îmi dă fiori.

Cinismul bătrânului libidinos îi făcea greață, dar a reușit să se abțină și să nu spună nimic. Vocea tatălui ei vitreg s-a auzit din nou.

– Așa cum vei înțelege, garanția pactului nostru va fi sclava aceea blestemată. O țin la loc sigur, într-una din casele mele. Vei afla veşti de la ea, dar, dacă îmi provoci cea mai mică neplăcere, știi ce se va întâmpla cu ea. Desigur, dacă nu faci nimic ca să-ți revii și persisti în acest soi de post, prietena ta îți va împărtăși soarta. Trebuie să arăți bine pentru nuntă: dacă duc la târg o iapă flămândă, nu mi-o cumpără nimeni.

Laia a ignorat insulta, dar ceva din sufletul ei îi spunea că în spatele tuturor acelor lucruri se afla neasemuita avariție a omului din fața ei.

– Cum voi ști că Aixa trăiește?

– Ai cuvântul meu.

– Nu-mi ajunge, vreau să o văd.

Montcusí părea să mediteze.

– Bine. Peste câteva săptămâni, dacă te vei simți mai bine, te voi muta la o frumoasă proprietate din apropiere de Terrassa, un cadou generos cu care mi-au răsplătit eforturile și fidelitatea contele Ramón Berenguer I și contesa Almodis. Acolo o țin închisă pe sclava ta. O vei putea vedea, dar fără să-i spui cumva că ai născut un fiu, iar dacă în termenul stabilit nu vei mai avea înfățișarea asta de vrăjitoare, te vei mai îngrășa puțin și vei deveni prezentabilă, te voi duce la Barcelona, unde totul va fi pregătit pentru căsătoria ta.

Pentru mintea tulburată a fetei, atât de multe lucruri noi erau greu de digerat. Singura ei consolare era că iubita ei Aixa trăia, chiar dacă era închisă în temnița din Terrassa. Singurul lucru bun era că tatăl ei vitreg o va lăsa definitiv în pace. În privința lui Martí, în ciuda faptului că dragostea pentru el era la fel de puternică, se considera nedemnă de el, motiv pentru care se gândea să-i spună suficient de limpede că viața lor împreună era imposibilă, întrucât se simțea cu desăvârșire incapabilă să se gândească măcar la posibilitatea de a-și simți corpul atins de cineva.

După o lună de la discuția cu tatăl ei vitreg, într-o seară, înainte de culcare, Edelmunda i-a comunicat că în dimineața următoarei zile de luni vor pleca la Terrassa.

Iarăși pe drum. O escortă alcătuită de această dată dintr-un căpitan și șase soldați mergea înaintea celor două calești: în prima, în fața ei stătea doica, iar pe capră, împreună cu vizitiul, se afla un arcaș vigilent; două doamne de companie venite de la Barcelona

pentru a o înlocui pe Edelmunda și a o supraveghea cu rândul călătoreau în cea de-a doua caleașcă, în timp ce doi oameni din escortă încheiau grupul. După ce au înnoptat la conacul uneia dintre rudele lui Montcusí, situat la jumătatea drumului, au ajuns dimineața la proprietatea fortificată din apropiere de Terrassa. I s-au dat încăperile situate într-un turn pe care până atunci le ocupaseră castelanul don Fabià de Claramunt și familia acestuia, motiv pentru care oamenii au fost nevoiți să se mute în alte camere. Adevărul era că s-a simțit mai liberă ca în închisoarea ei anterioară, chiar dacă au împiedicat-o să o viziteze imediat pe Aixa. Chinurile ei începeau odată cu lăsarea întunericului. Atunci mintea ei rătăcită începea să delireze și să vadă locuri înspăimântătoare în care era asaltată iarăși de acel satir desfrânat și năștea ființe monstruoase care arătau ca niște broaște râioase. Dacă voia să scape de demonii săi, trebuia să sară imediat din pat și să se plimbe pe meterezele turnului, la fel cum o făcea și la Sallent.

În fiecare zi, la prânz și la cină, Edelmunda îi amintea că viața Aixei depindea de ea. În cele din urmă, adunându-și toate puterile, i-a trântit doicii, atunci când i se puseseră în față mâncărurile prescrise de doctor:

– Nu cred că Aixa mai este în viață. Dacă nu o pot vedea mâine-dimineață, nu voi băga nicio bucățică în gură.

Nu știa dacă încercarea ei va da rezultate, dar de acum aproape că nu-i mai păsa de nimic. Când își amintea de Martí, gândurile ei nu mai aveau în ele

nimic concret, ci mai curând ceva metafizic. Uneori trebuia să facă eforturi enorme pentru a-și recompune în minte chipul lui. Periodic, delira, trecând de la goluri insondabile la lucruri concrete.

Pe înserat, Fabià de Claramunt, administratorul proprietății, a apărut în turn. După un salut rece și protocolar, și-a început discursul.

– Mi se comunică faptul că refuzați să mâncați dacă nu puteți să verificați starea în care se află prizoniera, ceea ce ar înrăutăți lucrurile conform ordinelor pe care le-am primit.

Tonul bărbatului era special, deoarece, cu toate că era dispus, chiar împotriva voinței sale, să respecte dispozițiile, ceva îi spunea că acea fată cu ochi cenușii și privire pierdută nu era un oaspete obișnuit.

– Într-adevăr, pentru ca atitudinea mea să se schimbe, trebuie să mă conving că Aixa mai este în viață.

– Cred că pot să vă fac pe plac. Totuși, trebuie să verific ca nimic să nu-mi angajeze responsabilitatea. Urmați-mă, dacă sunteți amabilă.

Laia s-a ridicat în picioare, plină de speranțe în fața posibilității de a-și vedea prietena. Servitoarea a invitat-o.

– Doña Edelmunda, i-a poruncit Fabià, vă scutesc de obligația dumneavoastră. Din acest moment, răspund de situație până când pupila dumneavoastră se va întoarce în camerele ei.

Doica nu a avut nimic de obiectat și mai curând a primit cu ușurare hotărârea administratorului.

Fabià de Claramunt a condus-o pe Laia la parterul locuinței, iar odată ajuns acolo s-a îndreptat spre o mică redută amenajată lângă locul în care santinelele se odihneau după ce își făceau rondul. Pe tânără a uimit-o itinerarul, deoarece își închipuia că, așa cum se întâmpla totdeauna, temnițele erau la subsol. Don Fabià a vorbit cu căpitanul care conducea mica formație, iar acesta i-a înmânat de îndată un mănunchi de chei.

Administratorul a luat de pe inel una nu prea mare și, după ce a deschis o ușiță întărită cu nituri de fier, a invitat-o pe fată să intre.

Micuța încăpere nu avea nimic în ea în afară de o bancă de lemn în fața peretelui din spate. La indicația comandantului fortăreței, Laia s-a așezat pe bancă.

Vocea bărbatului s-a auzit, neutră.

– Doamnă, eu nu am niciun amestec în această chestiune. Ordinele pe care le-am primit sunt de a vă da posibilitatea să constatați un lucru despre care aveți îndoieli, fără ca asta să însemne că pot să vă permit să vorbiți cu prizoniera. Am soție și copii, așa că nu vreau să am neplăceri. Prin urmare, vă rog să nu-mi faceți greutăți. Dacă veți proceda așa, vom fi prieteni și mă voi strădui să vă fac cât mai plăcută șederea în mijlocul nostru; în caz contrar, mă veți obliga să mă achit de obligații în alt fel.

La început Laia nu a înțeles ce voia omul să spună, dar apoi, văzând manevra, a înțeles și s-a gândit că era mai bine să și-l facă aliat.

Fabià de Claramunt s-a lăsat pe vine în fața ei și a scos din perete o bucată de fier. Apoi, după ce a privit prin orificiul care se deschidea în unghiul superior al tavanului celulei situate la subsol, a invitat-o să facă și ea la fel.

Întinsă pe o bancă de piatră, acoperită cu o pătură, zăcea o femeie; îi era greu s-o recunoască pe Aixa în acel chip cu privirea pierdută, nemișcat. Lângă ea era o tavă cu o mâncare din mălai copt, un morcov, brânză de oaie și un mic urcior cu apă.

Vocea bărbatului s-a auzit din nou.

– Dacă veți accepta să mâncați și dumneavoastră, va avea parte de aceeași rație ca trupa. Am primit ordin să vă dau posibilitatea de a verifica zilnic dacă e în viață și o duce bine. Nu veți putea însă să vorbiți cu ea.

66

RUTH

După întoarcerea sa, Martí a remarcat cât de multe se schimbaseră în oraș. În afara zidurilor apăruseră *vilanoves*-urile Santa Maria de les Arenes, Sant Cugat del Rec și Sant Pere. Se măriseră câteva biserici, iar pe străzi și în piețe se auzeau vorbind oameni cu diferite accente și în diferite limbi. Omar, Naima, fiul lor Mohamed, micuța Amina, doña Caterina, Andreu Codina și Mariona, bucătăreasa, l-au primit cu mare entuziasm. Trecuseră doi ani lungi de la plecarea sa. În timp ce se punea la curent cu toate afacerile, planifica noi investiții, cumpăra două corăbii și vizita pe cine trebuia, mintea îi era permanent preocupată de singura idee care îl chinuia. Povestea despre cele întâmplate cu Laia avea mari lacune, pe care nu le va putea umple decât atunci când va putea vorbi cu ea. Oricum, hotărârea lui era luată: de îndată ce avea să fie posibil se va căsători cu fata, care era în convalescență după o stare febrilă, undeva în afara orașului,

iar doctorii interziseseră orice vizită până nu trecea perioada recomandată. Acest lucru i l-a comunicat Eudald din partea lui Montcusí, care, după cât se părea, era în continuare plecat pentru a îndeplini însărcinările pe care i le trasase contele, iar întoarcerea sa era așteptată doar la începutul anului viitor.

O știre tristă i-a întunecat bucuria revenirii. O scrisoare primită de acasă și sosită cu trei luni în urmă îl anunța că primul său dascăl, don Sever, parohul din Vilabertràn, murise. Pentru că oricum se hotărâse să o viziteze pe mama sa, se gândea să meargă la cimitirul din sat pentru a spune o ultimă rugăciune de veșnică pomenire.

Spre sfârșitul săptămânii a bătut la poarta lui Baruj, pe care îl înștiințase despre sosirea sa și care îl aștepta acasă la el în după-amiaza de Sabat. Acum, fie din cauza timpului scurs, fie pentru că se obișnuise cu spațiile largi, ușa casei evreului i s-a părut mult mai mică.

După ce s-a anunțat ca de obicei, a auzit niște pași grăbiți, ca și cum cineva ar fi așteptat să sune clopoțelul. Fără să audă vocea cuiva și fără să-și dea seama că era observat prin vizor, poarta s-a deschis și l-a surprins privirea strălucitoare și zâmbitoare a unei fetițe pe care la început nu a recunoscut-o. În clipa următoare și-a dat seama că era micuța Ruth, care îl privea printre genele lungi care îi făceau mai frumoși ochii negri și surâzători.

– Iahve v-a păzit pașii pe furtunoasele drumuri ale lumii, fie lăudat numele Lui!

– Fie ca El să te păzească și pe tine, Ruth! Ai crescut atât de mult că eram gata să te confund cu una dintre surorile tale.

– Au trecut mai mult de doi ani, Martí. Și pentru tine.

– Numai că eu eram deja major și m-am întors tot așa, în timp ce tu erai doar o fetiță, iar acum ai devenit femeie.

– Eram femeie și atunci când ai plecat. Dar te rog să intri, întrucât tata se va întoarce imediat și mi-a spus să te primesc. De aceea te așteptam lângă ușă.

O voce s-a auzit la capătul de sus al scării.

– Cine a venit, Ruth?

– Domnul Barbany, mamă. Tata m-a rugat să-i țin companie până se întoarce el. Apoi, cu un gest complice, a adăugat: Te rog să intri, altfel vei crede că nu sunt o gazdă bună.

– Nu am uitat de limonada ta. Am umblat prin lume în lung și în lat, dar nicăieri nu am gustat ceva atât de bun. Cum crezi că aș putea să te consider o amfitrioană rea?

– Mă bucur că ți-ai adus aminte de mine, chiar dacă e vorba de un lucru atât de banal cum este o limonadă.

Fata a luat-o înainte, conducându-l în grădină. Acolo timpul rămăsese pe loc: totul era așa cum își amintea, deși iarna uscase florile. Castanul imens, ghizdul fântânii ridicate, banca și scaunele rustice, masa din lemn de pin. Singurul lucru care lipsea era leagănul care atârna înainte de una din crengile arborelui cu frunziș des.

S-au așezat, bucurându-se de razele slabe ale soarelui de iarnă, iar Martí, pentru a sparge gheața, a întrebat:

– Ți s-a rupt leagănul?

– L-am scos de mult. În această casă nu mai sunt copii mici. Nu se mai dădea nimeni în leagăn. Dar spune-mi, cum e lumea?

– Ce întrebare, Doamne Dumnezeule! a replicat Martí cu un zâmbet larg. Mare, foarte mare și plină de tot felul de oameni.

– Nici nu poți să-ți închipui cât de mult te-am invidiat și de câte ori, chiar aici, m-am gândit la tine!

– Te înțeleg, când aveam vârsta ta mi se întâmpla același lucru: mă gândeam că orizontul meu e strâmt și că nu voi ieși niciodată din ținutul meu... Și uite că am colindat aproape toată Mediterana. Dar vei vedea că totul vine la timpul său. Tatăl dumitale îți va găsi un soț bun și peste câțiva ani vei constata că viața ta se va schimba radical.

– S-ar putea să fie așa, dar eu cred că nu mă voi căsători niciodată.

– De ce spui așa ceva?

– Presimțiri de femeie.

– Nu-ți place niciun băiat?

– Poate că da, dar el abia dacă își dă seama că exist.

În acea clipă, ușa galeriei s-a deschis și în cadrul ei a apărut figura inconfundabilă a lui Baruj, care s-a repezit să-l salute pe Martí. Toată ființa lui arăta cât de mult se bucura de întâlnire. Tânărul s-a ridicat în picioare și cei doi bărbați s-au îmbrățișat sub privirile maliționse și oarecum contrariate ale fetei, pe care

întreruperea o deranjase, deoarece o lipsea de posibilitatea de a continua să stea de vorbă cu acel prieten al tatălui său care se purtase dintotdeauna cu ea cum te porți cu o fetiță ceva mai mare.

– Ce bucurie enormă, băiete...! La vârsta mea am crezut la un moment dat că poate nu te voi mai vedea.

– Iahve ne-a purtat de grijă. Arăți mai bine decât înainte de plecarea mea.

– Timpul trece, neînduplecat, pentru toți: când este tânăr, omul se maturizează, când este matur, îmbătrânește. Dar să intrăm în casă, pentru că soarele va apune curând și se va face frig. Sunt atâtea lucruri de spus! Iar ție, fiica mea, îți mulțumesc pentru grijă, dar acum te rog să te retragi și să ne lași singuri.

Tânăra s-a prefăcut că nu l-a auzit pe tatăl ei și a intrat cu ei în salon, unde s-a apucat să aranjeze câteva perne.

– Ruth, ia-ți rămas-bun de la domnul Barbany și retrage-te. Am foarte multe lucruri de discutat cu el.

Evreul a subliniat cuvântul „domnul" pentru a-i arăta fiicei sale că modul familiar în care i se adresase lui Martí nu-i era pe plac.

– Tată, dacă îmi dai voie, aș fi încântată să rămân și îți promit că nu voi interveni și nu vă voi deranja în niciun fel. Călătoriile lui Martí prin lume îmi vor lărgi cunoștințele mult mai mult decât alte lucruri.

– Ruth, ai darul de a fi inoportună. Ceea ce trebuie să vorbesc cu oaspetele nostru nu te privește câtuși de puțin. Dacă vrei să-ți lărgești cunoștințele, îl voi ruga pe rabinul cu care înveți religia noastră împreună

cu Batsheva să se ocupe doar de tine câtva timp, pentru ca să ai ocazia să-l întrebi orice lucru care te intrigă.

– Niciodată nu mă înțelegi! a explodat Ruth. Vrei să fiu o mocăită, studiind textele plicticoase ale religiei noastre, învățând să pregătesc mâncăruri *kosher*, făcând prăjituri și îndeplinind munci de servitoare.

– Pleacă imediat din ochii mei! Vorbim noi mai târziu, fetițo.

Ruth s-a retras fără să-și ia rămas-bun, în timp ce Martí zâmbea amuzat.

– Te rog să o scuzi. Adolescența este complicată, iar pentru această fiică a mea pare să fie încă mai mult, a spus bătrânul Baruj, înăbușindu-și un oftat.

– Nu trebuie să te scuzi, Baruj. Are un caracter hotărât, care pe mine mă încântă; așa cum se prezintă viitorul, îi va fi de mare folos.

După acest preambul, cei doi bărbați s-au instalat în salon pentru o discuție care dădea semne că se va prelungi. După-amiaza se scurgea, iar de la aventurile călătoriei până la ușile de necrezut pe care prestigiul lui Baruj i le deschisese, totul a ieșit la iveală. Evreul s-a înarmat cu un toc, cerneală și o coală de hârtie și a început să ia notițe în legătură cu chestiunile care îi trezeau curiozitatea ori despre care era nevoie de sfatul sau intervenția lui.

S-au discutat tot felul de probleme. Cei doi au căzut de acord în legătură cu viitorul corăbiilor. Martí era hotărât să investească cea mai mare parte a capitalului său, ca și câștigurile pe care ar fi putut să le obțină din vânzarea unor pământuri și mori, în negoțul pe mare.

A abordat și cumpărarea unei noi case în apropierea bisericii Sant Miquel, iar pentru aceasta i-a cerut sfatul lui Baruj. Evreul i-a indicat zona care era, după el, cea mai potrivită. Au trecut apoi în revistă comerțul, care mergea cu vântul în pupa prin grija lui Omar. Chestiunea focului grecesc a fost dezbătută separat.

– Am auzit deja vorbindu-se despre el. Este pomenit în unele dintre codicele noastre vechi, dar în niciunul nu apare și formula. Din câte știu, câțiva principi au încercat să o găsească, dar până în ziua de azi niciunul nu a reușit.

– Eu mă gândesc mai curând la avantajele enorme ale masei negre care arde mult mai încet decât o lumânare groasă de seu. Vezi că orașul este cufundat în întuneric, iar polițiștii nu îndrăznesc nici măcar să intre pe unele străduțe. Dacă s-ar așeza la o anumită înălțime colivii de fier cu un recipient în interior în care să ardă o bucată de lână sau o feștilă, pe acestea le-ar putea aprinde un singur om cu ajutorul unei prăjini având în vârf o lumânare. Lumina ar arde toată noaptea, iar astfel străzile nu ar mai fi atât de periculoase.

– Mi se pare o idee strălucită; dacă ai pregătit încărcarea ei pe coasta Levantului, problema este rezolvată. Ar trebui să faci niște magazii în afara zidurilor pentru a depozita vasele sigilate, astfel încât, în caz de naufragiu sau de întârzieri neplanificate, orașul să nu rămână fără provizii. Contează pe toate autorizațiile de import al produsului, mă voi ocupa personal de obținerea lor. Totuși, plasarea punctelor

luminoase în interiorul zidurilor orașului și acordarea permisului de a le instala vor depinde de magistratul-șef și, așa cum îți închipui, de prietenul dumitale, la care eu nu am acces, pentru că semenii mei nu-i sunt pe plac, intendentul pentru aprovizionare, don Bernat Montcusí, și sunt sigur că nu va renunța la tainul lui dintr-o afacere atât de grasă.

– Aceasta rămâne în sarcina mea. Îți voi da o veste pe care nu o mai cunoaște decât prietenul nostru comun, Eduald Llobet.

– Care este aceasta?

– Mă voi căsători cu fiica lui vitregă.

În timp ce pe chipul evreului apărea un zâmbet neîncrezător, la primul etaj, una dintre ferestrele de deasupra salonului, care dădea înspre grădină, se închidea.

67

ÎN SÂNUL BISERICII

Era în luna ianuarie a anului 1056. Camera contesei Almodis rămânea deschisă și luminată. Bătrâna Ermesenda, care-și pierduse o parte din adepți în urma decesului principalilor săi protectori și în schimbul a unsprezece mii de uncii de aur, îl convinsese pe papă să ridice excomunicarea, care atârnase timp de trei ani ca o sabie a lui Damocles deasupra capetelor conților.

La o oră care era potrivită pentru alte nevoi și în vreme ce clopotele băteau vesel în clopotnițe, oamenii palatului umblau încolo și încoace exprimându-și satisfacția și adresând felicitările care se cuveneau pentru primirea unei vești atât de bune. Unii cu bucurie sinceră, iar cei mai mulți pentru a o felicita pe ea, întrucât toată lumea știa că persoana care îl conducea pe conte și, prin urmare, comitatul de Barcelona era Almodis de la Marca. Orașul era în sărbătoare. Marea veste se răspândise ca o bârfă de cumetre, liniștindu-i pe cei care în timpul celor trei ani fuseseră măcinați

zilnic de îndoieli și neliniști. Reprezentanții nobililor de rang mai mic aduceau daruri care să amintească mereu acea zi fastă și de la mic la mare, toți cei care își urmăreau interesele încercau să se apropie de focul sacru care era Palatul Conților. Odó de Montcada, episcop de Barcelona, Guillem de Valderribes, notarul-șef, judecătorul palatului Ponç Bonfill, secretarul Eusebi Vidiella și contele Ramón Berenguer, cu o cupă de must bun în mână, comentau fericitul eveniment într-unul dintre colțurile salonului.

Gilbert d'Estruc, gentilom de încredere al lui Ramón Berenguer I, șeful nobilimii Gualbert Amat, reprezentanți ai familiilor Montcada, Cabrera, Alemany, Muntanyola, Ferrera, Oló și un foarte lung et caetera se apropiau pe rând cu respect de micul tron de pe care Almodis împărtea zâmbete. Nobilii catalani își îndoiau genunchiul pe micul taburet așezat la picioarele contesei, în timp ce soțiile lor, strângându-și fustele, făceau o frumoasă reverență. Bărbații și femeile se întreceau în felicitări, urări de bine și aprecieri măgulitoare. Marea sală era plină până la refuz, iar de îndată ce își îndeplinea obligațiile protocolare, fiecare căuta pe cineva cu care să încheie o afacere, să reînnoade prietenii și să unească interese în condițiile noii lumini care răsărea deasupra Barcelonei. Eudald Llobet, invitat special al contesei, primise, atunci când îi venise rândul să-i sărute mâna, o ușoară și ironică mustrare.

– Nu ți-am spus odată că Biserica, așa cum a făcut-o totdeauna, se va supune mereu cerințelor înaltei sale diplomații?

Eudald nu a dat înapoi.

– Desigur, doamnă. De asemenea, dumneavoastră, care aveți o memorie atât de bună, vă mai amintiți și răspunsul meu.

– În aceste momente fericite nu reușesc, Eudald.

– Cred că v-am spus cam așa: „Ce ați obținut de două ori veți putea obține și a treia oară." Oricum, să știți că persoana care simte cea mai adâncă bucurie față de ridicarea excomunicării, în afară de dumneavoastră și de conte, este umilul cleric pe care îl aveți în față și care este nerăbdător să vă acorde iertarea păcatelor. Și doresc să știți că în calitate de catalan îmi face o deosebită plăcere să știu că acest comitat a câștigat o contesă de anvergura și caracterul dumneavoastră.

Acestea fiind spuse și lăsând loc următorului curtean, Eudald a ridicat ochii și a aruncat o privire de-a lungul și de-a latul salonului. În spate, lângă una dintre ferestrele mari care dădeau spre piață și sub un covor de perete ce o reprezenta pe Diana vânând, înconjurată de câini, cu arcul în mână și tolba plină de săgeți pe spinare, puternicul Bernat Montcusí, intendent al pieței și al aprovizionării, pe care îl credea plecat din Barcelona, își înălța cupa cu o imperceptibilă ridicare a sprâncenelor, invitându-l să se apropie.

Cu pași înceți, canonicul și-a deschis drum printre grupurile de persoane convocate acolo, până a ajuns la locul unde îl aștepta consilierul Montcusí.

– Te salut, Eudald, într-o asemenea zi glorioasă.

– Te salut la rândul meu și mă bucur de sosirea dumitale. Nu știam că ești în oraș.

– Nici dumneata și nici altcineva. Un om al casei mi-a dat însă de știre despre fericitul eveniment, iar asta m-a determinat să las orice alte preocupări, în asemenea circumstanțe mai puțin urgente, și să vin în grabă. Așa cum îți dai seama, cel care nu se află aici în această seară pentru a o felicita pe contesă și a-i declara supunere poate să se considere concediat.

– Presupun că ai primit scrisoarea mea în care te anunțam că Martí a acceptat să o ia în căsătorie pe fiica ta vitregă.

– Desigur. M-a umplut de bucurie. Te rog să-mi dai amănunte.

– A doua zi după ce s-a întors, a venit la catedrală, iar eu am încercat să mă achit de misiunea pe care mi-ai încredințat-o, într-adevăr extrem de dificilă, așa că am înțeles s-o fac în felul meu, nespunându-i chiar totul. M-am gândit că va fi destul timp pentru a-i vorbi despre copil, astfel încât m-am mărginit la a-i mărturisi că fiica dumitale vitregă a fost dezvirginată, fără să lămuresc prea mult împrejurările. Dar încă nu mi-ai spus dacă e băiat sau fată.

Înaltul funcționar a privit în jur pentru a se asigura că nu erau în apropiere urechi indiscrete. Apoi, luându-l de braț pe interlocutorul său, l-a îndepărtat de covorul de pe peretele din fund și l-a condus spre una din ferestrele mari.

– Ca întotdeauna, ai acționat cu măsură și sârguință. Sfântul Spirit te-a inspirat. Copilul s-a născut mort. Laia este foarte tânără și știi că așa ceva se întâmplă frecvent când e vorba de primii născuți. În plus,

a făcut și febră. Așa că nu are niciun rost să mai complicăm lucrurile. E mai bine ca povestea să rămână așa cum i-ai spus-o dumneata.

Eduald Llobet l-a privit pe celălalt în ochi. Deși continua să aibă unele îndoieli, și-a dat seama că era mai bine să considere chestiunea încheiată. Martí i-a dat cuvântul său că se va căsători cu fata și spera ca timpul și tinerețea amândurora vor șterge acea poveste tristă și vor face din ei o pereche fericită, salvând astfel onoarea fetei.

– Poate că ai dreptate. Când se va întoarce fiica dumitale? Cred că a sosit momentul să facilităm întâlnirea tinerilor.

– Desigur, dar înainte de asta vreau să discut cu Barbany. Vreau să aflu în ce fel s-a concretizat călătoria întreprinsă și care sunt proiectele sale de viitor. Așa cum îți dai seama, în împrejurările actuale înțelegerea noastră trebuie să se schimbe, deoarece îmi va deveni ginere.

– Oricum, întâlnirea tinerilor este o prioritate.

– Săptămâna viitoare mă duc să o aduc pe fiica mea. Cred că cel mai bine ar fi ca dumneata și protejatul dumitale să veniți la mine la cină. La desert, Laia ni se va alătura și astfel ea și Martí vor putea sta de vorbă, desigur în prezența noastră. Știi ce spune proverbul: „Omul e foc, femeia e cârlți; vine diavolul și suflă."

68

AJUNUL

Martí venise cu mult înainte la catedrală pentru a-l lua pe Eudald și a merge împreună la Bernat, la cină, însă clericul, care știa că tânărul se întâlnise cu consilierul, dorea să fie pus la curent cu cele discutate.

La indicația unuia dintre călugări, Martí l-a așteptat pe Eudald în sacristie. Acesta a apărut, îmbrăcat cu veșminte sobre. Totuși, tânărul a observat că stofa era un serj nou, iar paracliserul care se ocupa de genul acela de servicii îi tunsese barba și îi aranjase tonsura.

– Te văd foarte aranjat, Eudald.

– Nu am obiceiul să cinez în afara cantinei și de mult am renunțat la vanitățile acestei lumi, dar într-o asemenea ocazie specială și pentru tine am încercat să am un aspect mai decent, ceea ce e un lucru foarte dificil. Dar să luăm loc și să discutăm, pentru că avem timp suficient. Spune-mi cum s-a desfășurat întrevederea ta cu Montcusí.

Canonicul l-a condus pe tânăr în partea din spate a încăperii și s-au așezat amândoi pe taburete tapițate cu piele de Ubrique, cadoul unui mercenar care luptase alături de Llobet în apropiere de Córdoba prin anul 1017, în cea de-a doua expediție a contelui Ramón Borrell, bunicul actualului conte, expediție în care acesta căpătase rana care în scurt îi provocase moartea.

– Povestește-mi, Martí, cum a decurs întâlnirea?

– Trebuie să-ți spun că nu înțeleg atitudinea anumitor persoane.

– Ce vrei să zici?

– Așa cum cred că îți dai seama, am ajuns la Montcusí cu neliniște în suflet. Cineva știe când în joc este viitorul său, dar pe mine mă interesa cel mai mult să aflu toate acele lucruri care aveau legătură cu Laia.

– Ei bine?

– Adoptând o atitudine ambiguă, consilierul m-a implorat să îl scutesc de relatarea nefericitei întâmplări, care îl face să retrăiască zile foarte amare. La insistențele mele, a spus că, deși are motive întemeiate să bănuiască cine se face vinovat de o asemenea ticăloșie, nu poate afirma nimic cu certitudine și nici nu crede oportun să răscolească toată afacerea. După el, Laia, în nevinovăția ei și din cauza lipsei sale de experiență, intenționase să se joace doar cu acel bărbat, iar el, luând jocul drept consimțământ, a dezvirginat-o. Montcusí a afirmat că, în ciuda condiției sale de cetățean al Barcelonei, nu îndrăznea să intervină, întrucât credea că vinovatul este înrudit cu Casa contilor de Barcelona și că ar fi putut fi foarte bine cineva

apropiat lui Ermengol d'Urgell, vărul lui Ramón Berenguer, așa cum știi.

– Și ce altceva?

– S-a încăpățânat și a refuzat să vorbească, sfătuindu-mă totodată să renunț la a o trage de limbă pe Laia, întrucât observase că, atunci când se vorbea despre această chestiune, fiica lui vitregă, care tocmai se vindecase după o îndelungată boală, devenea foarte încordată și, copleșită de durere, ajungea chiar să delireze. A adăugat apoi că timpul vindecă totul, arătându-se sigur de faptul că vom fi foarte fericiți.

După o pauză, Martí a întrebat:

– Ce crezi dumneata despre toate acestea?

Părintele Llobet a rămas câteva clipe pe gânduri, dar la insistențele tânărului a răspuns.

– Uneori situații extreme dăunează minții oamenilor. Cred că deocamdată trebuie să ai multă grijă cu iubita ta și să lași timpul să vindece rănile. Pentru că o cunosc bine, ceva îmi spune că Laia este nevinovată. Las-o în pace și ea se va deschide față de tine atunci când va veni vremea și când mintea ei își va asuma nenorocirea, la fel cum florile se deschid la rouă. Oricum, simt că există ceva în spatele acestei chestiuni, ceva ce mie îmi scapă... Dar nu te impacienta, întrucât apa găsește totdeauna o crăpătură pe unde să iasă. Tu o iubești?

– Mai mult decât propria-mi viață.

– Și dorești în continuare să te căsătorești cu ea?

– Chiar și mâine.

– Atunci ai răbdare și așteaptă. Va sosi ziua în care cea care va dori să scape de imensa povară ce o apasă va fi chiar ea. Fii încrezător.

După o lungă tăcere, la îndemnul clericului, Martí a început să-i povestească bătrânului său prieten despre restul întrevederii.

– Când i-am explicat cum vreau să folosesc uleiul negru, a făcut niște ochi cât cepele. Mi-a spus că va avea grijă să-l convingă pe magistratul-șef despre avantajele pe care le-ar avea instalarea la fiecare colț de stradă, la înălțimea potrivită, a coliviilor cu mecanismul interior de așezare a fitilului și cu micul recipient pentru substanța neagră. Cred că în înțelegere este inclusă și sarcina pe care o am de a fabrica respectivele colivii în atelierul meu de fierărie, dar nu contează, câștigurile se obțin din furnizare. Desigur, când i-am vorbit despre necesitatea de a avea în oraș o rezervă pentru asigurarea aprovizionării în cazul în care vreun transport ar întârzia, mi-a cerut ca aceasta să fie instalată în pivnițele casei sale. Presupun că este o modalitate de a-și asigura un procent din câștiguri.

– I-ai spus de focul grecesc?

– Nu. Compoziția o voi lua cu mine în mormânt.

Preotul și-a îndreptat privirea spre o lumânare lungă pe care linii roșii indicau cu aproximație orele zilelor și ale nopților și pe care cel care se ocupa de sala rugăciunilor avea grijă să o aprindă în fiecare dimineață.

– Martí, e timpul să plecăm.

69

NEAGRĂ E NOAPTEA

Cina fusese pregătită în pavilionul acoperit al conacului lui Montcusí. Când au sosit, au fost conduși, conform indicațiilor consilierilor, la pergola unde urma să aibă loc întâlnirea. Masa era decorată cu ghirlande de flori și încărcată cu tot felul de bucate. Vasele erau de porțelan venețian, cu fire de aur pe margini, iar cupele și cănile, din cristalul cel mai fin. În afară de luminile pergolei, pe masă fuseseră așezate două sfeșnice mari de argint cu lumânări din ceară parfumată. Bernat Montcusí, îmbrăcat cu o tunică brodată cu un brocart scump, a apărut pe coridorul cu dale care șerpuia printre straturile de flori.

– Ați luat în stăpânire această modestă locuință, vă rog să vă simțiți ca acasă.

Cei doi invitați au venit în întâmpinarea consilierului. Acesta i-a salutat, strângându-le mâinile cu o expresie afectuoasă.

– Vom face abstracție de cuvântul „modestă". Reședința dumitale este o adevărată minunăție, a spus arhidiaconul.

Bernat Montcusí i s-a adresat lui Martí.

– Și ce mai spune tânărul și îndrăznețul nostru negustor? Fii atent, Eudald. La vârsta lui a străbătut aproape jumătate de lume.

– Nimic nou după ultima noastră întâlnire. Număr clipele până când o voi putea revedea pe fiica dumneavoastră vitregă, a replicat Martí, pe al cărui chip bronzat se putea ghici o emoție stăpânită.

– Mai bine spune „fiica dumneavoastră", pentru că eu așa o consider, iar din acest moment gândește-te la mine ca și cum ți-aș fi în parte tată. Dar vă rog să-mi scuzați lipsa de politețe și să ne așezăm la masă. Lucrurile se văd altfel cu burta plină și după ce bei un vin bun.

Lăsându-i să-i treacă înainte, consilierul i-a invitat să intre în pavilion, unde servitorii așteptau lângă spătarele jilțurilor, pentru a-i instala pe locurile lor.

După ce fiecare s-a așezat și după un scurt prolog urmat de o savuroasă supă de dovleac, Bernat a trecut la subiect.

– Ei bine, dragă Martí, cred că trebuie să lăsăm la o parte cu această ocazie chestiunea zestrei. Deși consider că mâna Laiei ar avea, în condiții normale, un preț cu totul în afara posibilităților dumitale, totuși, pentru că lucrurile stau așa cum stau, nici dumneata și nici eu nu avem vreo obligație unul față de celălalt.

– Credeți-mă, domnule, că mă consider un om norocos și mă voi simți veșnic îndatorat față de dumneavoastră. Pentru mine, a putea ajunge la onoarea de a cere mâna fiicei dumneavoastră era până cu puțin timp în urmă doar o himeră. Cred că împrejurările, soarta sau Providența mi-au fost favorabile și cred de asemenea în bunătatea și corectitudinea ei. Nu am pretenția să mă erijez în judecătorul nimănui și cu atât mai puțin în cel al femeii pe care o iubesc. Toți putem greși, cu atât mai mult la o vârstă atât de fragedă. Vina îmi aparține pentru că am lăsat-o singură. Știu însă că va veni o zi în care totul va avea o explicație, deși eu nu i-o voi cere niciodată.

Atunci a intervenit părintele Llobet.

– Ai vorbit despre soartă și despre împrejurări. Nu este așa. Toți facem parte din planul Creatorului, care scrie uneori drept cu rânduri strâmbe.

Pe chipul consilierului a apărut un rictus ciudat, care nu i-a scăpat arhidiaconului.

– Orice ar fi, te sfătuiesc să păstrezi ce ți-am spus într-unul din colțișoarele ascunse ale memoriei și să nu o deranjezi niciodată evocând întâmplări atât de triste. Am observat că o afectează atât de mult, încât nici nu îndrăznesc să spun în ce măsură. Simpla menționare a chestiunii o crispează și o face să o ia razna. Nu știu cât va dura această situație, dar doctorii care au consultat-o i-au recomandat un repaus absolut al minții. În sfârșit, nu există termen care să nu se împlinească și va sosi o zi în care toate cele petrecute vor părea doar un vis urât. Să ne continuăm cina, apoi

voi cere să fie chemată. Să nu fiți surprinși de cât este de slabă și de schimbată... Uneori îi este greu chiar și să poarte o discuție.

Martí i-a aruncat lui Eudald o privire plină de îngrijorare.

Seara înainta, iar după mâncăruri cu carne și foitaje a urmat un pește rece, stropit cu un vin alb. La desert, după spectaculoasa tartă de lămâie cu zmeură, consilierul a anunțat:

– A sosit momentul. Și, adresându-se majordomului, i-a poruncit: Duceți-vă și căutați-o pe fiica mea.

Martí a simțit cum venele erau gata să-i plesnească.

Ghemuită în colțul galeriei unei camere ce dădea spre grădină, Laia ascultase cu atenție toată discuția din acea seară. La început, când l-a zărit pe Martí, un val de foc i-a cuprins pieptul. Amintirea lui era doar o palidă reflectare a realității care i se înfățișa acum privirii. Era mult mai elegant și gentil decât îl știa ea. În loc să se bucure, s-a simțit cuprinsă de o imensă tristețe, considerând că nu era demnă de el.

De când Bernat o adusese de la Terrassa, cu două zile în urmă, o deprimare cumplită pusese stăpânire pe sufletul ei. Bucuria de a-l vedea din nou pe Martí se amesteca însă cu un sentiment de rușine, care o făcea să se considere murdară și vrednică de dispreț. Simțea cum capul îi era gata să plesnească. Uneori își imagina o viață liniștită și fericită alături de iubitul ei, alteori se simțea nedemnă de iubirea lui, rezultat al înșelăciunii și ipocriziei. Apoi, în penumbra conștiinței

îi apărea o imagine îndepărtată și ireală a Aixei. Exista cu adevărat sau era o creație a spiritului ei chinuit? Porunca tatălui ei vitreg a ajuns foarte clar la urechile ei, iar ceva a explodat în ființa sa. Își închipuia că în acea clipă Edelmunda se îndrepta spre camerele ei pentru a o ajuta să se îmbrace. Nu avea timp de pierdut.

S-a ridicat și a rămas nemișcată câteva clipe. Hotărârea era luată. O scară de piatră ducea până la bastionul care dădea spre poarta dinspre Castellvell. Într-acolo s-a îndreptat. Treptele erau înalte și inegale. Aproape nimeni nu folosea acel drum. Doar rondul exterior își începea tura de noapte de acolo pentru a supraveghea poarta zidului, mai curând decât clădirea propriu-zisă. Cu respirația tăiată a ajuns până sus. Un vânt rece a lovit-o în obraji și i-a răsfirat părul. Luna era în pătrarul descrescător, iar lumina ei lăptoasă îi descoperea pe cei care circulau prin perimetrul interior al orașului încoace și încolo, cu treburile și necazurile lor. De sus auzea sunetul sincopat al râsetelor și vocilor paznicilor anunțând ora și lăudându-l pe Domnul. A tras adânc aer în piept: se îndrepta spre un loc unde nimeni nu mai putea să-i mai facă vreun rău și unde îl va aștepta pe iubitul ei cu sufletul purificat de orice vină. Cu pași înceți a străbătut drumul rondului de noapte. O seninătate ciudată a pus stăpânire pe sufletul ei. Laia s-a oprit și apoi a privit printre merloanele care dădeau spre curtea de la intrare. S-a cățărat cu greu într-unul din golurile dintre ele, sprijinindu-se de crestele amândurora. De acolo, și cu vântul care îi răsfira părul, a privit în jos și a văzut

cum umbrele se estompau. Un grup de paznici înarmați, conduși de un sergent, se pregăteau să-și împartă turele. Laia a privit cerul și a închis ochii. Apoi s-a aruncat în gol.

Murmurele și strigătele înăbușite ale oamenilor i-au alertat pe stăpânul casei și pe oaspeții săi. Pașii grăbiți ai majordomului au răsunat pe dalele aleii, apoi acesta a intrat în pavilion și s-a oprit în fața comesenilor cu figura descompusă și cu gesturi grăbite. Înfățișarea lui i-a făcut pe cei trei să se ridice în picioare.

– Ce s-a întâmplat? a întrebat Montcusí.

– O mare nenorocire, domnule, a îngăimat majordomul precipitat.

Martí a simțit un junghi în piept.

– Laia... a șoptit el.

Atitudinea servitorului i-a confirmat neliniștea.

– Tânăra doamnă a suferit un grav accident.

– Vorbește, că de nu, te omor! a intervenit Eudald.

În situații extreme și în ciuda timpului care trecuse de atunci, limbajul dur al militarilor se făcea iarăși auzit în gura sa.

Bărbatul și-a venit atunci în fire.

– Domnule, fiica dumneavoastră a căzut de pe zid în curte.

Cei trei s-au repezit în direcția semnalată. Bernat era în fruntea grupului. În urma sa alerga Martí, iar arhidiaconul încheia șirul. Când au ajuns, harababura era totală. Un zid de oameni înarmați bloca vederea. Paznicii stăteau în jurul trupului inform care zăcea

pe dalele curții. Lovind cu coatele în stânga și în dreapta, consilierul și-a deschis drum. Tabloul era cumplit.

Zdrobit, corpul Laiei părea cel al unei păpuși stricate. Cineva îi pusese sub cap o bucată de pânză, care se umplea de sângele ce îi curgea din urechea stângă. Privirea fetei părea să caute pe cineva. Frângându-și mâinile, consilierul a început să strige înnebunit:

– Să-l aducă cineva pe doctorul Halevi!

Eudald a îngenuncheat lângă ea într-o parte, iar Martí, luându-i mâna inertă, în cealaltă. Arhidiaconul și-a apropiat buzele de urechea fetei.

– Laia, sunt părintele Llobet. Ești în stare gravă. Să dea Domnul să rămâi în viață, dar mai important decât toate este să-ți salvezi sufletul. Pregătește-l pentru marea întâlnire dacă este cumva aceasta voia Domnului.

Buzele tinerei tremurau în tăcere. Preotul și-a lipit urechea stângă de gura ei. Cuvintele întretăiate se înfigeau ca un cuțit în sufletul prelatului. Pe măsură ce asculta șoaptele, acesta îl privea cu coada ochiului pe consilier, care plângea ca o bocitoare într-un colț al curții, cu capul acoperit de o manta pe care i-o adusese cineva.

– Părinte, mor...

– Fii încrezătoare, Laia. Domnul te va primi la sânul său. Căiește-te pentru greșelile pe care le-ai făcut.

– Nu va fi iertare pentru mine... părinte.

Respirația îi era tot mai șuierătoare și întretăiată.

– Totdeauna este, fata mea.

– Am păcătuit... nu sunt curată...

– Ai consimțit, Laia?

– Am fost violată, apoi constrânsă și amenințată... nu am căzut în desfrâu, dar am urât rodul pântecelui meu și am vrut să avortez.

– Și ai făcut-o?

– Nu, părinte... am născut o ființă monstruoasă... care a murit în scurt timp.

Eudald a simțit nevoia de a cunoaște toate amănuntele acelei povești oribile.

– Ești iertată, Laia. Spune-mi cine te-a violat.

– Nu pot, părinte... Aș distruge viața iubitului meu.

– Ce îmi spui va muri odată cu mine, mă aflu sub secretul confesiunii.

Laia și-a umplut plămânii cu aerul nopții și, cu un ultim efort, a vorbit din nou:

– Îl iubesc prea mult pe Martí... nu vreau să-i facă rău cineva.

Experiența și intuiția fină a lui Eudald nu au avut nevoie de mai mult. De acolo de unde se afla și-a îndreptat privirea spre consilier, iar ceva din sufletul său îi spunea că nu se înșela. Atunci a pus lucrurile cap la cap și a înțeles multe din motivele pe care le prezentase Bernat pentru a-și justifica schimbarea de atitudine.

La puțin timp după aceea, cuvintele au încetat să se mai facă auzite. După ce preotul i-a dat muribundei iertarea de păcate, aceasta, cu un efort suprem, a deschis din nou ochii, care au căpătat o strălucire aparte, și și-a îndreptat privirea spre iubitul ei. La indicația lui Llobet, tânărul și-a apropiat obrazul de fată, iar în timp ce o durere surdă îi cuprindea sufletul, urechile sale au auzit cuvintele tremurate pe care le visase atâta vreme.

– Iubirea mea... voi pregăti casa noastră... a trebuit să aleg între această lume pământească și cealaltă... Am preferat să mă duc acolo unde să pot fi demnă de tine... unde nimeni să nu poată face rău iubirii noastre... Adio, scumpul meu... te voi aștepta o veșnicie.

Un val de sânge i-a umplut gura și ochii i s-au închis. Martí a urlat ca un animal rănit. Lumina tremurătoare a unor torțe a precedat sosirea lui Halevi. Înțeleptul doctor, deschizându-și geanta, s-a repezit spre fată, îngenunchind în locul lăsat liber de Eudald. Cu buricul degetului său mijlociu, evreul a pipăit vena groasă de la gâtul fetei. Apoi i-a ridicat pleoapele și i-a privit cu atenție pupilele, apropiind un sfeșnic. După ce a terminat, i-a palpat ușor craniul și cu mare grijă vertebrele gâtului.

Medicul a dat de înțeles că nu mai era nimic de făcut, decât să se spună rugăciuni pentru ea.

Atunci s-a auzit vocea mânioasă a lui Bernat.

– Pentru ce te afli aici? Fă ceva, pentru numele lui Dumnezeu!

– Nu sunt decât un biet doctor evreu, a replicat Halevi.

Montcusí se pregătea să spună ceva când vocea și tonul lui Llobet l-au oprit. Arhidiaconul și-a ațintit privirea pe fața intendentului.

– Să nu îndrăznești să vorbești despre Dumnezeu! Uneori ne cheamă la el brusc și începe atunci un timp care ține o veșnicie. Flăcările iadului nu fac diferență între bogați și săraci. Ține minte că, atunci când partida se termină, pionul și regele sfârșesc în aceeași cutie.

Consilierul a susținut pentru o clipă privirea sfredelitoare a preotului și apoi a întors capul.

În acest răstimp, Martí rămăsese lângă Laia, străin de tot ce nu era chipul sfârșit al iubitei lui, care părea să-și fi regăsit liniștea. Deodată, ochii fetei s-au deschis din nou, iar gura ei a șoptit:

– Nu vreau să plec fără să vă cer iertare... pentru imensul prejudiciu pe care vi l-am cauzat... Ție... Aixei... Dacă m-ai iertat, sărută-mă... pentru drumul pe care îl voi face nu vreau să iau decât atât.

Atunci, cu ochii plini de lacrimi, Martí s-a aplecat și și-a lipit buzele de cele ale fetei. Un zâmbet blând i s-a ivit acesteia pe față și viața i s-a stins precum flacăra unei lumânări.

CUPRINS

Dramatis personae 7

I. PASIUNE ȘI INOCENȚĂ 13
II. PĂMÂNT ȘI MARE 279
III. ORIENT ȘI OCCIDENT 381

Barcelona medievală adăpostește între zidurile sale două istorii, sub semnul iubirii și al ambiției: un tânăr de la țară reușește să-și schimbe destinul doar în speranța de a prospera, tânjind după dragostea unei tinere de neam ales, iar contele de Barcelona, prins într-o iubire adulteră, împinge orașul într-un periculos conflict politic.

Moștenirea lui Martí Barbany îmbină cu măiestrie ficțiunea și istoria într-o frescă plină de viață a unui oraș în care pactele, descendența nobiliară, intrigile de palat, ambiția negustorească și conviețuirea semenilor de toate religiile îmbracă forma și culoarea celor mai intense emoții.

ISBN 978-606-8134-48-2

www.nemira.ro